Dedicăm această lucrare Societății Numismatice Române
cu ocazia împlinirii a 73 ani de la înființare (1903—1976)

www.ciupercutz.ro

MONEDA ŞI BANC

GEORGE BUZDUGAN
SECRETAR GENERAL AL SOCIETĂŢII NUMISMATICE ROMÂNE

OCTAVIAN LUCHIAN
VICEPREŞEDINTE AL SOCIETĂŢII NUMISMATICE ROMÂNE

CONSTANTIN C. OPRESCU
CENZOR SUPL. AL SOCIETĂŢII NUMISMATICE ROMÂNE

PREFAŢĂ
ACAD. EM. CONDURACHI

REDACTOR
MIHAI STRATULAT

MACHETARE
GABRIEL DANCIU

737
398

NOTE ROMÂNEŞTI

737.1(084)

142896

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ
SĂLAJ
-ZALĂU-

142.896

EDITURA SPORT-TURISM/BUCUREŞTI/1977

www.cimec.ro/utz.ro

Coperta şi supracoperta de EUGEN KÉRY

Desene de LEONARD STĂNOIU
Fotografii de OCTAVIAN LUCHIAN — CONSTANTIN OPRESCU
Foto color C.P.C.S.

CUPRINS

Abrevieri şi semne convenţionale
Prefaţa de Acad. Em. Condurachi
Cuvînt înainte
Breviar
Gradul de raritate şi starea de conservare (cap. 1, 2, 3, 4 şi 5)

1 ŢARA ROMÂNEASCĂ

Introducere
Emisiuni monetare (index)
Monetăriile Ţării Româneşti (inclusiv harta)
Descrierea monedelor

2 MOLDOVA

Introducere
Emisiuni monetare (index)
Monetării în Moldova (inclusiv harta)
Descrierea monedelor

3 TRANSILVANIA

Introducere
Emisiuni monetare (index)
Monetării în Transilvania (inclusiv harta)
Tabelul siglelor
Specificaţia prescurtărilor pe monede
Descrierea monedelor

4 MONEDA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ ŞI CONTEMPORANĂ

Introducere
Moneda metalică
Descrierea monedelor
Monetării
Gravori
Muchia monedelor şi semne despărţitoare
Semne pe feţele monedelor
Tabelul emisiunilor monetare (1867—1976)
Probe de monede
Falsuri de monede
Demonetizări
Semne monetare (jetoane)

www.ciupercutz.ro

5 BILETE ŞI BANCNOTE ROMÂNEŞTI

Introducere
Primele încercări de emitere a biletelor de bancă în România
Bilete ipotecare 1877
Bilete ipotecare cu supratipar „BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI"
Bilete şi bancnote emise de Banca Naţională a României şi Ministerul Finanţelor
Bilete emise de către trupele de ocupaţie în 1917, prin Banca generală română
Bancnote emise de banca austro-ungară, care au circulat în România după 1 decembrie 1918
Bilete emise pentru România de către Comandamentul Armatei Roşii (1944)
Filigrane pe bilete şi bancnote româneşti
Stema pe bilete şi bancnote româneşti
Textul penalităţii pe bilete şi bancnote româneşti
Tabel de bilete şi bancnote emise între 1853—1976, cronologic pe ani, în ordinea crescîndă a valorilor nominale, cu indicarea semnăturilor
Tabel de bilete şi bancnote emise între 1853—1976 după valoarea nominală, tip, emisiune şi emitent
Tabel de bilete şi bancnote emise între 1853—1976, în ordinea crescîndă a valorii nominale
Bancnote cu erori
Probe de bancnote care nu s-au pus în circulaţie
Falsuri de bancnote
Asignate, bani de schimb, bonuri de casă, tichete şi diferite bilete

***

Bibliografie
Instituţii şi colecţionari
Criteriul orientativ pe 1976 (cap. 1, 2, 3, 4 şi 5)

***

Anexe: Planşe cu arborele genealogic al Basarabilor şi al Muşatinilor

ABREVIERI ȘI SEMNE CONVENȚIONALE

ABREVIERI

Denumiri generale

arg.	argintat
Av	Avers
Bat. excentr.	batere excentrică
BNR sau BNaR	Banca Națională a României
BNRSR	Banca Națională a Republicii Socialiste România
buc.	bucăți
Cap.	Capitol
CAS	Casier
cat.	catalog
Col.	Colecția
coresp.	Corespunde, nimerește în dreptul...
c.l.	cercuri liniare (atît la exterior, cît și la interior)
c.l.e.	Cerc liniar exterior
c.l.i.	cerc liniar interior
c.p.e.	cerc perlat exterior
c.p.i.	cerc perlat interior
c.p.z.	cerc perle zimți
c.m.s.	ca mai sus
c.ș.	cercuri șnur (atît la exterior, cît și la interior)
c.ș.e.	cerc șnur exterior
c.ș.i.	cerc șnur interior
cul.	culoare
d.	diametru
des.	desenator
desp.	scut despicat, semn despărțitor
dim.	dimensiuni
DIR.	director
div.	divizionară, divizionare
dr.	dreapta, drept
ex.	exemplar
fig.	figura
Fil.	filigran
g	grame
grav.	gravor
GUV.	guvernator
id.	idem
în părți	la dreapta și la stînga
l.	latura
licit.	licitația
mm	milimetri
m.n.	muchie netedă
m.r.	muchie rotunjită
ms.	manuscris
m.z.	muchie cu zimți
met.	metal
Mnt.	monetăria, monetării
nomin.	nominală
nr.	numărul
P.	pentru
pct.	punct
Rv.	revers
sim.	similar
Sp.	specimen
st.	stînga, stîng
Stemă	Stema țării
V.	Vice
val.	valoarea
var.	variantă

Metale

AE	Aramă
AR	argint
AV	aur
Bi	bilon
Br	bronz
Pb	plumb
Sn	staniu (cositor)
Zn	zinc

Valori nominale și denumiri prescurtate ale unor monede

creiț	creițar
din.	dinar
Duc.	ducat (aur)
duc. mun.	ducat muntean (argint)
gro	groș
gro lat	groș lat (mare)
Gul	gulden
Gul lat	gulden lat (mare)
Ob	obol
Pf. min.	pfenig minier
polt.	poltura
șil.	șiling, solidus, șalău
Ta	taler

SEMNE CONVENȚIONALE

(L)	cunoscut de autori numai din literatură
( )	spațiul din legenda de pe monedă în care literele sau cifrele sînt ilisibile
—	Legenda întreruptă
|	delimitarea rîndurilor suprapuse
—„—	similar cu legenda anterioară (aversul precedent sau reversul precedent)
↑↑	aversul și reversul drept
↑↓	aversul și reversul opus
↑↙	aversul și reversul opus, cu înclinare la stînga
↑↘	aversul și reversul opus, cu înclinare la dreapta
a×b	indicarea dimensiunilor la bancnote, bilete, în milimetri
(?)	probabilitate

www.ciupercutz.ro

PREFAȚA

de acad. Em. Condurachi,
președintele Societății numismatice române

Antenă deosebit de sensibilă a vieții economice, sociale, politice și culturale a societății moneda a constituit și constituie unul din domeniile cercetării istorice cele mai interesante și dificile.[1] Interesante — deoarece apariția monedei însăși, ca și întreaga ei evoluție tehnică și artistică, subliniază gradul de dezvoltare al societății omenești și al formațiilor politice care au emis-o și care au folosit-o; dificile — fiindcă, spre deosebire de alte monumente de mai mari dimensiuni, moneda însumează în miniatură o seamă de elemente ponderale și de valoare intrinsecă, iconografice și epigrafice, ce presupun o adîncă cunoaștere teoretică și o mare experiență practică a celor care s-au dedicat și se dedică studiului său. Mai mult încă: spre deosebire de numismatica antică, greco-romană, care a cunoscut grație înaltului grad de dezvoltare al vieții economice și artistice a lumii grecești și romane o tot mai mare perfecționare și o tot mai precisă reglementare, numismatica medievală presupune o experiență de specialitate încă și mai îndelungată, pentru a putea desluși condițiile proprii istoriei sale pe cît de complexe, pe atît de inegale.

Cunoașterea evoluției vieții economice și sociale, politice și culturale a evului mediu — a evului mediu din sud-estul Europei în general și din țările române în special — întîmpină dificultăți sporite, de pe urma lipsei, totale sau relative, a altor documente de informație, mult mai frecvente și adeseori suficient de abundente în alte regiuni ale continentului nostru. Dar tocmai din această cauză, un studiu temeinic, minuțios și prudent, ca cel de față, studiu care folosește toate contribuțiile aduse în acest domeniu de unii dintre cei mai buni cunoscători ai numismaticii medievale, moderne și contemporane românești, umple un mare gol în cercetarea istorică românească. Sub aparența sa modestă de prezentare a monedelor românești sau a celor străine cu caracter autohton, care au circulat pe teritoriul țării noastre, lucrarea de față, rodul unei analize minuțioase și pasionate, al unor eforturi de ani de zile depuse de autori, excelenți specialiști în domeniul numismaticii românești, după studii și cercetări făcute în biblioteci și colecții numismatice publice și particulare din țară și străinătate, aduce o contribuție de seamă în literatura științifică românească de specialitate și oferă numismaților și istoricilor un excelent instrument de lucru.

Ca și în cazul monedelor dacice — alt mare capitol, complex și dificil, al numismaticii românești — căruia de curînd Constantin Preda i-a consacrat o vastă și fundamentală lucrare,[2] studiul de față precedat de o succintă expunere selectivă, cu exemple începînd de la primele monede apărute pe teritoriul patriei noastre (pontice și geto-dacice), va putea fi folosit de istorici nu numai pentru precizările de ordin numismatic, necesare unei mai bune cunoașteri a originii și evoluției monedei în provinciile românești, dar — fapt de mai mare importanță — va contribui la întregirea tabloului integral al istoriei și economiei românești medievale, moderne și contemporane.

Trăgîndu-și izvorul din această istorie economică și politică a evului mediu românesc și apoi a statului român modern și contemporan, moneda, atent studiată și bine prezentată în diferitele sale categorii și sisteme, joacă un rol de primă importanță în istoria societății românești de la apariția și folosirea sa ca instrument de schimb și pînă la rolul său atît de complex în întreaga structură a societății românești moderne și contemporane.

Iată de ce am considerat necesar să subliniem în paginile următoare condițiile generale care au permis sau chiar impus la începutul evului mediu românesc apariția primelor monede.

Precedată de unele monede străine, ce dovedesc o anumită maturizare economică a societății medievale românești, apariția monedelor țărilor române nu subliniază *începutul*, ci mai ales *rezultatul* unui proces economic și politic complex, în care moneda proprie va avea o și mai adîncă semnificație. Tot astfel, atunci cînd, în condițiile specifice țărilor române, istoria monedei românești dovedește fie anumite fenomene de criză, fie — prin dispariția sa totală și înlocuirea prin alte monede, străine — o etapă de anarhie monetară, ne aflăm în fața altei perioade, pe cît de complexă, pe atît de dificilă, pentru care studiul monedelor constituie o contribuție însemnată la deslușirea condițiilor specifice istoriei țărilor române în cursul secolelor XIV—XIX. De asemenea, autorii subliniază cu prudență existența unor monede incerte, atrăgînd astfel atenția numismaților asupra problemelor ce-și așteaptă rezolvarea. Și, în sfîrșit, reapariția monedei românești moderne, exprimînd atît libertatea politică greu obținută, prin lupte și sacrificii, cît și dezvoltarea vieții economice românești, capitol căruia lucrarea de față îi acordă pentru prima oară locul și însemnătatea cuvenite, oglindește o nouă etapă a istoriei țării noastre, înregistrată după primul război mondial.

Rolul său în istoria contemporană este studiat, de asemenea, cu multă atenție, îngăduind astfel istoricilor și economiștilor să-i cunoască formele cele mai caracteristice atît înainte, cît și după instaurarea și consolidarea sistemului socialist al Republicii noastre.

Așa cum subliniam puțin mai sus, apariția primelor monede românești constituie nu *începutul*, ci *punctul final* al unei dezvoltări economice și sociale, politice și culturale a țărilor române.

Tocmai pentru a demonstra acest punct de vedere, de mare însemnătate teoretică, considerăm necesar să ne oprim o clipă mai mult atenția asupra situației generale ce a permis — și chiar a impus — baterea primelor monede românești medievale.

Într-adevăr, mult înainte de apariţia unei monede proprii, avem dovada că pe teritoriul ţării noastre, chiar şi înainte de întemeierea Principatelor româneşti, societatea românească cunoscuse o anumită dezvoltare asupra căreia sîntem informaţi în parte de pe urma cercetărilor arheologice şi numismatice, în parte cu ajutorul documentelor scrise, în special de cancelarii, care ilustrează dezvoltarea — iniţial mai lentă, mai apoi tot mai accentuată a forţelor de producţie, dezvoltare la capătul căreia şi-au făcut apariţia şi primele monede româneşti.

În lipsa documentelor scrise, istoria găseşte un preţios ajutor în descoperirile monetare, fie ele chiar izolate. Studiul competent al descoperirilor şi în special al tezaurelor monetare poate conduce la interesante concluzii, lămurind aspecte ale vieţii politico-economice şi furnizînd date asupra circulaţiei monetare dintr-o anumită epocă.

Fără să ne mai referim la vastul domeniu al descoperirilor numismatice de pe teritoriul patriei noastre din cele mai vechi timpuri — schimbul premonetar, primele monede ale Histriei, moneda republicană şi imperială romană — care situează Dacia în fruntea altor provincii ale Imperiului roman, demonstrînd pulsul unei vieţi economice active, ne vom referi în cele ce urmează la circulaţia monedei bizantine în România, circulaţie care a precedat apariţia primelor monede medievale româneşti.

Cîteva exemple ne îngăduie totuşi să cunoaştem felul în care, în ciuda tuturor dificultăţilor interne şi externe, a început în primele veacuri ale evului mediu timpuriu un proces de stratificare economică, socială şi politică, la capătul căruia îşi vor face apariţia primele state româneşti medievale. Prezenţa unor tezaure monetare ilustrează în bună măsură acest proces istoric şi nu e de mirare că la astfel de exemple ne vom referi în primul rînd.[3]

Cu excepţia Dobrogei, monede bizantine din perioada care a precedat formarea primelor formaţiuni politice româneşti sînt încă foarte rare.

Începînd cu cele două monede ale împăratului Tiberius al III-lea (698—705), descoperite la Berezeni (Vaslui) şi Mediaş şi continuînd cu cele ale împăraţilor Constantin al V-lea şi Leon al IV-lea (751—775) descoperite la Voila (Braşov), Constanţa şi Tichileşti (Brăila), ale lui Teofil şi Constantin (832—839) de la Rasova (Constanţa), ale lui Leon al VI-lea (886—912) de la Deta (Timiş) şi Orşova,[4] toate dovedesc doar un fenomen încă sporadic de *tezaurizare*, mai sugestiv pentru istoria *legăturilor* economice dintre Imperiul bizantin şi regiunile de la nordul Dunării decît pentru *reala lor capacitate* ca instrument de schimb monetar. Tot din acelaşi punct de vedere pot fi interpretate şi unele descoperiri de alte obiecte de factură bizantină — în special obiecte de cult creştin — descoperite întîmplător la nord de Dunăre.

Este adevărat pe de altă parte — aşa cum pe drept cuvînt s-a subliniat — că raritatea acestor monede reflectă un fenomen economic general, propriu lumii bizantine în această perioadă de trecere spre evul mediu propriu-zis, perioadă în care schimbul în natură a luat în mare măsură locul schimbului monetar. Această interpretare este confirmată, prin contrast, şi de numărul mai mare de monede bizantine aparţinînd epocii următoare cînd, odată cu revenirea Imperiului bizantin la gurile Dunării, în timpul împăratului Ioan Tzimiskes (969—976), întreaga regiune de la Dunărea de Jos este din nou integrată Imperiului bizantin ce depăşise în parte criza perioadei precedente. Descoperirile monetare de la Cleja (Bacău), cu monede din perioada 813—945, de la Călăraşi, cu monede din perioada 969—976, cele trei tezaure de la Garvăn-Dinogeţia, cuprinzînd numeroase monede de aur din secolele X—XI, ca şi piesele bizantine izolate descoperite la nord de Dunăre şi de Carpaţi (Zimnicea, Curtea de Argeş, Turnu Severin, Oradea etc.), oglindesc din plin această intensificare a circulaţiei monedelor bizantine cu atît mai însemnată cu cît ne apropiem de zona Dunării. Această intensificare explică de ce în sec. XI—XIII au fost tezaurizate şi mari cantităţi de monede bizantine de bronz. Exemplul cel mai sugestiv din acest punct de vedere îl constituie tezaurul de la Zimnicea, ce cuprinde nu mai puţin de 2 000 monede de bronz din această perioadă dominată la Bizanţ de dinastiile Comnenilor şi Angelilor.[5] Aceleiaşi perioade (1195—1254) îi corespunde şi un tezaur de monede bizantine de bronz (descoperit la Balş-Olt), tăiate în cîte două, patru sau opt fragmente, pentru a obţine pe calea aceasta bani mărunţi necesari schimbului de toate zilele.[6]

Atît moneda de bronz, cît şi monedele „tăiate" oglindesc un fapt deosebit de interesant, şi anume pătrunderea acestui instrument de schimb în păturile mai modeste ale populaţiei locale, ştiut fiind că moneda scumpă de aur era în special tezaurizată de familiile mult mai înstărite şi, în primul rînd, de reprezentanţii aristocraţiei locale sau de reprezentanţii puterii centrale, trimişi în această regiune periferică, deosebit de importantă pentru apărarea frontierei dunărene a Imperiului bizantin. Calea lor de pătrundere în regiunea Dunării de Jos, ca şi la nord de marele fluviu, era uşurată şi de întemeierea primelor oraşe — ca de exemplu Vicina — al căror rol în înviorarea şi apoi dezvoltarea comerţului fluvial şi maritim a fost pus în lumină mai ales după publicarea unor extrem de interesante documente păstrate în arhivele din Genova.

Circulaţia monedelor bizantine sporeşte în sec. XIII—XIV, fie că e vorba de monedele de aur bătute de împăraţii bizantini de la Niceea (1222—1261), fie că e vorba de monedele Paleologilor care, în 1261, recuceresc Constantinopolul, pierdut în urma cruciadei a IV-a.[7] Este vorba în special de numeroşii „hyperperi" sau „perperii" bizantini descoperiţi în tezaurele de la Isaccea (Tulcea), M. Kogălniceanu (Constanţa), Stoeneşti (Brăila).[8] Mai ales tezaurul de la M. Kogălniceanu este deosebit de interesant din acest

punct de vedere. El cuprinde, pe lîngă cele 195 monede bizantine, nu mai puțin de 23 440 monede tătărești de argint, din vremea Hoardei de Aur, lingouri și podoabe de argint, dovedind prin componența și prin numărul mare de piese de origine diferită amploarea circulației monetare și capacitatea de tezaurizare a societății omenești de la Dunărea de Jos în sec. XIII—XIV.[9]

Nu e astfel de mirare, anticipînd asupra unei situații despre care vom vorbi puțin mai jos, că Vlaicu Vodă, domnul Țării Românești, putea dărui, în 1374, mănăstirii Vodița un venit de 1 000 perperi anual și alți 300 perperi pentru săraci.[10] La această dată, însă, o serie întreagă de descoperiri arheologice și de documente scrise ilustrează — alături de tezaurele monetare — procesul de stratificare socială și politică, ce explică atît centralizarea statelor medievale românești, cît și necesitatea primelor monede proprii.

Ne vom opri, fie și în treacăt, asupra acestor documente, pentru a încerca să subliniem concordanța între dezvoltarea vieții economice și sociale și fenomenul intensificării schimbului de bani, în potențarea lor dialectică. Pentru a scoate însă în relief în chip și mai pregnant această concordanță, vom acorda o justificată preferință acelor regiuni ce vor constitui mai devreme sau mai tîrziu epicentrul viitoarelor formațiuni statale de la nordul Dunării și din zona Carpaților, trecînd mult mai repede peste unele regiuni ca, de pildă, Dobrogea reintegrată odată cu expedițiile lui Ioan Tzimiskes (969—976) și cele ale lui Vasile al II-lea (976—1025) în cadrul istoriei Imperiului bizantin. Cum era și firesc, aceste regiuni fac mai rapide progrese, dovadă așezările rurale, semiurbane și urbane mai frecvente și mai bogate ca număr de populație și deci ca potențial economic.

Ceea ce este valabil și acestei regiuni și celorlalte de la nordul Dunării și din zona Carpaților este faptul că pe lîngă și ca urmare a dezvoltării relative a agriculturii, a creșterii vitelor și a meșteșugurilor, se constată, începînd din secolul XI înainte, o sporire a potențialului uman — o adevărată creștere demografică — și a potențialului său economic, sporire pe deplin confirmată de cercetările arheologice recente.[11]

Astfel, în regiunile cu un subsol mai bogat a luat un relativ avînt extracția de minereuri: aurul, argintul, fierul și sarea. Prelucrarea metalelor este confirmată atît de descoperirea unor cuptoare, cît și de numărul din ce în ce mai mare de unelte de fier și de podoabe de argint din această perioadă. Alte podoabe de aur și de argint, ca și țesături mai fine, se aduceau de la Constantinopol sau din Europa centrală. Ele constituie — fie și prin prezența lor sporadică — semne ale unei diferențieri social-economice și politice, proprii evului mediu timpuriu din această parte a Europei, epocă în care se cristalizează noi raporturi sociale, categorii și clase specifice orînduirii feudale. În această perioadă sînt amintite în Banat și în Transilvania de către unele izvoare — Legenda Sf. Gerard, ca și textul notarului anonim al regelui Bela al III-lea — clase sociale pe deplin formate sau în curs înaintat de formare, existente încă înainte de pătrunderea ungurilor în Transilvania. Așa cum rezultă din Cronica notarului anonim, regii unguri au întîmpinat o vie rezistență din partea a trei voievozi *(duces)*, Menumorut, în zona Crișurilor, Glad, în zona Banatului și Gelu, în centrul Transilvaniei.[12] Feudalii *(nobiles)* și șefii lor, voievozii, aveau moșii *(allodia)* și curți *(curiae)*, erau proprietari a numeroase turme de vite și de herghelii de cai, îngrijite de păstori *(pastores)*, servitori etc.

Cristalizarea unor astfel de raporturi social-economice și politice este mai ușor explicabilă în Transilvania, unde stăpînii feudali vor deveni proprietari de întinse moșii.[13]

La sfîrșitul secolului al XII-lea și începutul secolului al XIII-lea, proprietatea feudală în Transilvania și în regatul ungar se întărise în așa măsură, încît nobilii au putut smulge regelui Andrei al II-lea însemnate privilegii, cum este „Bula de aur" din 1222, confirmată și lărgită în 1231.[14] De aceeași favoare se bucurau, evident, și întinsele domenii ale bisericii catolice. În Transilvania — ca și în toată Europa — se constituise o aristocrație laică și sacerdotală deosebit de bogată și de puternică, căreia îi urmează o clasă de mici nobili, cavaleri *(milites)* și slujitori regali *(servientes)*. În fața lor documentele atestă marele număr de țărani — liberi sau iobagi — precum și primele așezări urbane (Oradea, Cenad, Alba Iulia, în secolele XI—XII, Cluj, Satu Mare, Timișoara, în secolele XII—XIII), al căror rol în dezvoltarea ulterioară a Transilvaniei nu va înceta să crească.

Întemeierea primelor centre urbane din Transilvania — Sibiu, Brașov, Bistrița, Sebeș, Mediaș, Sighișoara, la care se adaugă apariția elementului saxon colonizat de regii Ungariei reprezintă un moment deosebit de însemnat pentru dezvoltarea meșteșugurilor și a relațiilor de schimb cu populațiile de dincolo și de dincoace de Carpați.[15] În asemenea condiții, nu e de mirare că, pe lîngă diferitele dări plătite în natură, documentele timpului atestă și primele dări plătite în *bani*.[16]

Paralel cu dezvoltarea vieții economice și sociale din regiunile de dincolo de munți, unele documente ne permit să urmărim același proces istoric și la sud de Carpați, ceva mai rapid în Țara Românească, ceva mai lent în Moldova, de pe urma vecinătății tătarilor, a căror invazie, în 1241, zdruncinase din temelii echilibrul social-economic și politic din zona carpato-dunăreană. Cel mai însemnat document pentru regiunile de la sud de Carpați este înainte de toate diploma acordată în 1247 Cavalerilor ioaniți.[17] Prin acest document, regele Bela al IV-lea dăruia Ordinului religios al ioaniților Țara Severinului, împreună cu cnezatele lui Ioan și Farcaș pînă la Olt, cu excepția țărilor voievozilor Litovoi și Seneslau, care erau lăsate românilor în aceleași condiții în care le stăpîniseră și pînă atunci. Acest deosebit de însemnat document dovedește, pe lîngă informațiile cu privire la existența celor cinci formațiuni politice,[18] stadiul de dezvoltare a societății românești destul de închegată economic și stratificată din punct de vedere social. Se consemnează în acest document existența unor feudali locali — *majores terrae* —, după cum se amintesc

anumite venituri obținute ca dijmă de pe ogoare, de la mori, de la fînețurile și pășunile pentru vite. Toate acestea explică în chip obiectiv formarea treptată a unui stat unitar — Țara Românească — care a reușit să unifice diferitele „țări" mai mici. El și-a consolidat în timp puterea economică și politică, eliberîndu-se treptat și prin luptă de suzeranitatea, cel mai adeseori nominală, a regilor unguri. Într-o luptă care a avut loc pe la 1272—1273 a căzut însuși voievodul Litovoi. Fratele său, Bărbat, făcut prizonier, a fost nevoit — dar, ceea ce ne interesează aici este faptul că a putut — să plătească pentru răscumpărare o mare sumă de bani.[19] Mai evidentă apare această unificare politică, întemeiată pe o solidă bază economică, în vremea voievodului Basarab, în timpul căruia Țara Românească se extinde, prin înfrîngerea tătarilor, spre răsărit pînă la gurile Dunării. Independența statului său o va obține Basarab prin victoria de la Posada din toamna anului 1330. Merită o deosebită atenție știrea din Cronica pictată de la Viena *(Chronicon Pictum Vindobonense)* că, în septembrie 1330, înainte de bătălia de la Posada, Basarab i-ar fi trimis regelui Carol Robert o solie, solicitînd pacea și oferind o despăgubire de 7 000 de mărci de argint, sumă foarte mare pentru acea vreme, pe care voievodul putea deci să o plătească. Refuzul mîndru al regelui și subestimarea capacității militare și politice a voievodului Țării Românești au dus însă la victoria lui Basarab și la independența statului său.[20] Înființarea mitropoliei, cu sediul în capitala țării, la Curtea de Argeș, în 1359, ca și alte măsuri de organizare internă și acte de politică externă fac dovada unui stat bine organizat, cu o structură social-economică bine închegată, fapt care explică atît capacitatea sa de rezistență, cît și mijloacele financiare de care el dispunea la mijlocul secolului al XIV-lea. Mormîntul princiar descoperit în interiorul bisericii Sf. Nicolae Domnesc, aparținînd foarte probabil unui urmaș al marelui Basarab — poate Radu I — dovedește că domnii Țării Românești erau în pas cu vremea lor. Cîțiva ani mai tîrziu, în vremea domniei lui Vlaicu Vodă, Țara Românească avea să bată monedă proprie, fapt deosebit de însemnat atît din punct de vedere economic, cît și politic, asupra căruia vom reveni puțin mai jos, după ce vom analiza pe scurt evoluția situației generale din Moldova.

Într-adevăr, extinderea autorității politice spre răsărit a Țării Românești, ce va ajunge la începutul secolului XV, în vremea domniei lui Mircea cel Bătrîn, pînă la „Marea cea Mare", s-a desfășurat într-un spațiu populat, ca și restul teritoriului românesc, de o populație românească majoritară. Cercetările arheologice efectuate în Moldova dovedesc, de asemenea, prezența unor așezări omenești mult mai vechi decît ceea ce constituie pe planul juridic și politic „întemeierea" Moldovei.[21] Știm astfel că în partea de sud a Moldovei și de răsărit a viitoarei Țări Românești, unde se înființase în primele decenii ale secolului al XIII-lea de către papa Grigore al IX-lea episcopatul catolic al Milcoviei, trăia o „populație numeroasă", „schismatică" (deci ortodoxă).[22] Această informație este confirmată de alte două izvoare latine,[23] redactate însă după teribila invazie din 1241, care fac dovada unor legături comerciale atît cu regiunea de la gurile Dunării, unde se face tot mai mult simțită activitatea negustorilor genovezi de la Vicina, cît și cu regiunea Kievului. Invazia tătarilor din 1241—1242 va întrerupe pentru un timp aceste legături.

Dezvoltarea Moldovei ca stat prezintă, în raport cu Țara Românească, o evoluție întrucîtva deosebită. Această deosebire provine în bună măsură din faptul că efectele invaziilor ultimelor triburi în migrație — în special ale pecenegilor și tătarilor — au fost mai puternic resimțite la răsărit decît la sud de Carpați.

Istoriografia română și străină a fost și este de acord asupra faptului că centralizarea statului Moldova ca formațiune politică a fost posibilă doar din momentul în care a slăbit și apoi a fost îndepărtată stăpînirea tătarilor la răsărit de Carpați. „Întemeierea" Moldovei ca stat — organizat la început ca o „marcă" de graniță sub suzeranitatea ungară în zona de nord-est a Moldovei — și încredințarea apărării sale nobililor români din Maramureș, în frunte cu Dragoș, nu poate fi tăgăduită. Ea a putut avea loc în primele decenii ale secolului al XIV-lea, tocmai ca urmare a retragerii tătarilor și a eliberării teritoriilor ocupate de către Hoarda de Aur. Nu poate fi tăgăduit, de asemenea, nici faptul că, la puțin timp după această întemeiere, pe la 1359, alți nobili români din Maramureș, în frunte cu rebelul Bogdan, înlocuiesc pe fiii lui Dragoș, rupînd astfel legăturile de vasalitate ce legau noul stat moldovean de regatul ungar. Unul dintre urmașii săi, Petru I Mușat, va intra în 1388 în legături directe de vasalitate cu regele Poloniei, interesat încă și mai mult în cucerirea teritoriilor ocupate mai înainte de tătari.[24]

Această direcție nouă a legăturilor politice instaurate de Bogdan și descendenții săi, ca și legăturile economice din ce în ce mai strînse cu marele centru urban de la Liov (Lwow), explică și faptul că moneda statului feudal Moldova, bătută cîțiva ani mai tîrziu (probabil din 1377 înainte), de către Petru I Mușat, se alinia, din punctul de vedere al sistemului monetar, celui al groșilor de la Liov, oraș ce va fi înglobat cîțiva ani mai tîrziu (în 1386) regatului Poloniei. Centralizarea statului feudal Moldova în limitele sale naturale nu a fost posibilă dintr-o dată, ea fiind însă încheiată la începutul ultimului deceniu din sec. al XIV-lea. Unificarea economică și politică a Moldovei a asigurat condițiile politice necesare marelui comerț internațional. Pe teritoriul său trecea ultima parte a marelui drum comercial ce lega Polonia — în special Liovul — de Marea Neagră. Însemnătatea acestui drum comercial și a vămilor plătite de negustori explică, pe de altă parte, și faptul că, în 1388, Petru I putea împrumuta regelui Vladislav Iagello al Poloniei suma de 3 000 ruble de argint.[25]

Se încheia astfel, la mijlocul secolului al XIV-lea, procesul istoric al formării Principatelor române. Ultimele două — Țara Românească și Moldova — și-au cucerit prin luptă independența.

Este adevărat că uneori, în funcție de anumite împrejurări politice de durată mai lungă sau mai scurtă — mai ales din momentul înaintării cuceririlor otomane, ele vor reînnoi anumite legături politice de vasalitate cu marile regate vecine, Ungaria și Polonia. Tot ce știm însă despre aceste împrejurări și legături politice firești din acele vremuri ale evului mediu dovedește că de cele mai multe ori ele erau mai mult sau mai puțin nominale. Chiar Transilvania, parte integrantă, pînă în 1526, din regatul Ungariei se bucura de un regim special, fapt care și explică dealtfel ușurința cu care, după dezastrul de la Mohaci, din 1526, Transilvania și-a reluat, din 1541 înainte, locul său aparte ca principat autonom vasal Imperiului otoman.[26]

Urmărind procesul de formare și de consolidare a celor trei țări române — precedate în secolele anterioare de unele formațiuni politice mai mici și mai slabe — rezultat pe de o parte al cristalizării raporturilor feudale, pe de altă parte al fărîmițării specifice primelor secole ale evului mediu — se pot face două constatări deosebit de însemnate pentru însăși semnificația apariției monedei românești proprii.

1. Circulația monetară străină a *precedat* formarea primelor formațiuni politice românești, ea reflectînd doar capacitatea unei părți a societății medievale din sec. X—XIV de a *tezauriza* obiecte de valoare. În sînul populației de la gurile Dunării sau de dincolo de Dunăre și de Carpați încep să apară unele diferențieri sociale și economice care, în ultimă analiză, vor duce la o nouă structurare a societății omenești proprii evului mediu. Încep astfel să apară încă din sec. al X-le deosebiri și în inventarul arheologic al unor locuințe din această epocă. Astfel de situații apar în Dobrogea la Garvăn-Dinogeția, Capidava, Isaccea, Iglița, ca și de-a lungul Dunării la Păcuiul lui Soare, Zimnicea, Turnu Severin.[27] Alte locuințe continuă a fi mai departe deosebit de modeste. Aceeași situație apare și în Transilvania, Țara Românească și Moldova, unde sînt amintite cetăți puternic întărite, cercetarea unora dintre ele ilustrînd, prin deosebirile de inventar arheologic al unora dintre locuințe, un proces cu totul asemănător.[28]

Numărul, uneori mare, de monede și obiecte de podoabă bizantine într-o primă fază (sec. X—XI), de monede bizantine sau de altă origine în Moldova la Dolhești, în Țara Românească la Snagov, Racovița, Rîureni, Copuzu, Balș, Filiași, dincolo de munți, în Transilvania, Banat și Crișana, la Orșova, Caransebeș, Sîntandrei, Teremia Mare, Făgăraș, Streja-Cîrtișoara, Hunedoara într-o a doua fază (sec. XI—XIII),[29] constituie în primul rînd *tezaure* monetare.[30] În stadiul de cristalizare a relațiilor de schimb, proprii evului mediu timpuriu monedele nu-și puteau juca pe deplin rolul lor de instrument de schimb capabil prin mobilitatea sa să ocupe cu adevărat locul ce-i va reveni de abia mai tîrziu, formarea și consolidarea unei autorități de stat fiind *precedată* de o stratificare economică și socială corespunzătoare. Ele reflectă doar un stadiu incipient al acumulării primitive, pe care îl întîlnim atît în antichitate, cît și în evul mediu.

2. Chiar după apariția primelor formațiuni politice românești și consolidarea independenței lor în secolul al XIV-lea, rolul monedei ca instrument de schimb nu a eliminat încă cu totul schimbul în natură și deci nu a devenit pentru toată societatea românească acea „marfă a mărfurilor", cum pe drept cuvînt a fost denumită moneda.

Faptul că în a doua jumătate a sec. al XIV-lea Vlaicu Vodă dăruiește mănăstirii Vodița un venit anual de 1000 de perperi bizantini sau spre sfîrșitul aceluiași secol Petru I Mușat împrumuta regelui Poloniei, Vladislav, 3000 de ruble de argint; faptul, în sfîrșit, că în secolul anterior circulau în Oltenia și Banat dinari de Friesach și Carintia, exprimă desigur o creștere a fenomenului de tezaurizare, dar nu și o egal de accentuată circulație a banilor ca instrument de schimb.[31]

Este adevărat că în această vreme putem considera suficient de ample dimensiunile vieții economice ale țărilor române, mai ales de pe urma activității economice desfășurate de-a lungul drumurilor comerciale mai sigure, pe care circulau diferitele categorii de mărfuri de la nord la sud și de la sud la nord de Dunăre și de Carpați, ca și de pe urma organizării vămilor domnești. Țările noastre intraseră astfel pe făgașul constituirii unei piețe comerciale interne, piață ce avea să se dezvolte treptat în cursul secolelor următoare. Mai era de făcut un ultim pas — acela al baterii unei monede proprii, exprimînd dreptul regalian al voievodului — și acest pas a fost făcut în a doua jumătate a secolului al XIV-lea. El reflectă însă nu numai o realitate economică și socială, îndelung prefațată încă din secolele anterioare, dar și o situație politică, pe care o întrevedem doar în unele din aspectele sale majore, fără însă a-i putea surprinde, din cauza lipsei informațiilor scrise, toate articulațiile sale. Indiferent însă de aceste lacune ale documentației noastre, apariția primelor monede românești constituie un fapt de o deosebită importanță, dovedind că țările noastre se înscriseseră în circuitul *economic și politic* al Europei centrale și sud-estice, în condiții ce merită a fi subliniate. Este meritul lucrării de față, ca și al tuturor lucrărilor parțiale, pe care ea se întemeiază, de a fi analizat pas cu pas, în toate variantele și momentele sale cele mai însemnate, istoria monedei medievale în toate cele trei țări române.

Nu este desigur locul să repetăm aici în amănunt toate observațiile făcute de marii noștri specialiști în acest domeniu, observații cărora lucrarea de față le aduce o seamă de interesante precizări.

Atenția trebuie să se oprească: 1) asupra unor probleme speciale din epoca de înflorire a monetăriilor românești și 2) asupra cauzelor de ordin economic și politic care au slăbit și apoi au dus la încetarea emisiunilor de monedă proprie, în secolul al XV-lea în Țara Românească, în secolul al XVII-lea în Moldova și Transilvania.

Două probleme deosebit de însemnate se impun atenției noastre pentru istoria economică și politică a țărilor române în secolele al XIV-lea și al XV-lea, așa cum rezultă ele atît din studiul documentelor scrise, cît și din acela al emisiunilor și circulației monetare. Așa cum vom putea să ne dăm seama în rîndurile care urmează, ele țin în egală măsură atît de domeniul vieții economice, cît și de cel al vieții politice. Din acest îndoit punct de vedere, primele emisiuni monetare ale țărilor noastre pot fi și trebuie interpretate ca adevărat instrument de precisă analiză teoretică și practică.

Prima din aceste probleme o constituie aceea a progreselor realizate de economia monetară în raport cu economia naturală. Am arătat mai sus, subliniind însemnătatea apariției primelor emisiuni monetare din Țara Românească și Moldova, că ele dovedesc că țările noastre intraseră pe făgașul constituirii unei piețe comerciale interne, piață ce avea să se dezvolte treptat în cursul secolelor următoare. Pentru cititorul neavizat această afirmație ar putea părea să cuprindă în sine o contradicție. Ea nu este însă decît aparentă. Considerăm deci necesar — tocmai pentru a sublinia însemnătatea, rolul economic și politic al acestor prime emisiuni monetare — să o lămurim.

Într-adevăr, din documentele scrise ale secolelor XIV—XV rezultă că economia naturală — specifică dealtfel epocii feudale, la începuturile sale, în toată Europa — reprezintă trăsătura fundamentală a vieții economice din Țara Românească și Moldova, și într-o măsură puțin mai restrînsă, în Transilvania. Amintim astfel un act al lui Dan I din 3 octombrie 1385 prin care domnul Țării Românești dăruia mănăstirii Tismana 400 găleți de grîu din dijma domnească a județului Jaleș.[32] Acest document, urmat de altele de același gen, dovedește că plata impozitelor în natură a continuat multă vreme în țările române. Cultura cerealelor, a viței de vie, creșterea vitelor — aceasta din urmă constituind un capitol tot atît de însemnat, ca și agricultura, al avuției țărilor române — au constituit mult timp izvorul unor venituri domnești și boierești, fără ca moneda să joace încă rolul său de mijloc *concret* de plată. Din documentele aceleiași perioade rezultă — semn al unei dezvoltări încă slabe a pieței interne — că vitele și nu monedele sînt adeseori amintite ca mijloc de schimb.[33] Moneda își va găsi și apoi consolida locul său ca instrument de schimb într-o anumită măsură mai ales în plata vămilor, plătite de negustorii brașoveni sau lioveni,[34] pentru comerțul de tranzit care lega Europa centrală și răsăriteană cu regiunile sud-est europene, comerț care folosea cu precădere drumurile comerciale din țările române. Într-adevăr, vămile se plăteau în cea mai mare măsură în bani.[35] Orașele românești din acea vreme se aflau doar la începutul activității lor proprii. Diviziunea socială a muncii specifică propriei vieți urbane — și anume producția meșteșugărească specializată, ca și concurența produselor străine, explică ritmul lor mai încet de dezvoltare.[36] Este caracteristic faptul că multă vreme orașele și tîrgurile românești prezentau încă o seamă de trăsături proprii unei economii semirurale. Domeniul feudal cu propria sa producție agricolă și meșteșugărească nu făcea încă necesară o producție meșteșugărească urbană.[37] În a doua jumătate a secolului al XV-lea însă, producția meșteșugărească din orașele noastre începe să ia o tot mai mare dezvoltare, contribuind la crearea și consolidarea unei piețe interne în care moneda joacă un rol din ce în ce mai însemnat.[38]

Ne aflăm deci în fața unei probleme pe care numismații noștri nu și-au pus-o întotdeauna în chip destul de limpede: dacă comerțul de tranzit și vama plătită în monedă străină reprezintă în secolele XIV—XV singurul izvor real al unei acumulări cantitative sub formă monetară, dacă impozitele percepute sub forma unor produse și schimbul în natură domină încă foarte multă vreme viața economică a țărilor române, care a fost rațiunea primelor emisiuni monetare din secolul al XIV-lea? Întrebare dificilă, fără îndoială, dar nu mai puțin fundamentală pentru acest atît de însemnat capitol al istoriei țărilor române în faza de consolidare a autorității domnești pe întreg teritoriul lor.

În istoria monetăriilor din Țara Românească și Moldova se pot distinge două mari perioade, în cursul cărora s-au petrecut cîteva schimbări ce dovedesc pe deplin astfel de preocupări și de noi orientări.

Astfel, Țara Românească, așezată între Europa centrală și Peninsula Balcanică, unde statele bulgar și sîrbesc intrau în ultima fază a libertății lor politice, grav amenințată de expansiunea otomană, începe să bată monedă proprie în vremea lui Vlaicu Vodă (1364—1377) pe la 1365, monedă destinată să ușureze schimburile sale comerciale cu ambele zone vecine.[39]

Trei sînt categoriile monedelor sale de argint: 1) *ducați* de argint (diametru 18—21 mm și o greutate medie de 1,05 g) egali, aproximativ, în greutate și în valoare, cu groșii bulgărești, sîrbești și cu ducații bizantini, ce imitau la rîndul lor ducații sau matapanii venețieni; 2) *dinari* de argint (diametru 16—18 mm și greutate medie de 0,70 g) 3) *bani* (diametru 15—16 mm și o greutate medie de 0,35 g). Aceste ultime două categorii monetare urmează îndeaproape modelul dinarilor și obolilor bătuți de monetăriile regale din Ungaria. Baza metrologică a acestor emisiuni era *marca* de argint, în greutate de 210 g din care se puteau bate 200 ducați sau 300 dinari sau 600 bani. Această *dublă* orientare a continuat și în vremea domniei lui Radu I (1377—1383). Ea era determinată de legăturile comerciale a celor două zone vecine, cărora Țara Românească le oferea încă de mai de mult cea mai directă și sigură cale de legătură. Ea explică și faptul că în monetăria Țării Românești — ca și în documentele emise de cancelaria domnească — sînt folosite atît legendele în limba slavonă, cît și în limba latină. Se constată însă că între 1383—1386, sub domnia lui Dan I, prima categorie monetară ce se lega direct de groșii balcanici încetează de a mai fi bătută, dinarii căpătînd denumirea de ducați (munteni), cea de a doua păstrîndu-și numele de bani.

Expansiunea otomană în Balcani curmase, cel puțin pentru moment, posibilitatea de pătrundere a monedelor românești la sud de Dunăre. Pe de altă parte, se constată că ponderea și titlul de argint fin al noilor ducați munteni, ca și al banilor scade mereu, urmînd îndeaproape devalorizarea monedelor imperiale și regale din vremea lui Sigismund de Luxemburg (1387—1437), Albert de Habsburg (1437—1439), Ladislau I (1440—1444) și în timpul regenței lui Ioan de Hunedoara (1446—1452). Cauzele acestei deprecieri — de fapt o permanentă „aliniere" a monedelor Țării Românești cu cele din statul vecin — sînt multiple. Că este vorba și acum de o realitate complexă o dovedește și faptul că fenomenul a avut loc în condiții asemănătoare și în Moldova.

Într-adevăr, foarte probabil încă din 1377, Petru Mușat bate două categorii de monede de argint: prima cu un diametru de 18—20 mm și o greutate medie de 0,96 g, cea de a doua cu un diametru de 14—16 mm și cu o greutate medie de 0,40 g. Ambele categorii se aliniază sistemului monetar folosit de orașul Liov (groși și jumătăți de groș), oraș ce va fi încorporat regatului polon în 1386.[40] După exemplul regatului polon, care va proceda sistematic la o devalorizare a acestor monede de argint, cele moldovenești vor urma aceeași tendință pînă la mijlocul secolului al XV-lea, cînd, în vremea domniei lui Petru Aron (1455—1457), se constată o bruscă schimbare, determinată de apariția și efectul expansiunii monedei și cuceririlor otomane. În orice caz, această aliniere confirmă o dată mai mult însemnătatea drumului comercial ce lega Liovul de Marea Neagră.

Se poate constata că și în cazul devalorizării monedelor Moldovei din prima jumătate a secolului al XV-lea — adevărata variantă medievală a inflației și izvor de venituri ilicite atît pentru autorități, cît și pentru negustori — ea a avut loc în primul rînd ca o formă de autoapărare față de primejdia pierderii în afara granițelor țării a metalului prețios, cuprins în monedele moldovenești de mai bună calitate.

Se subliniază, de asemenea, că odată cu devalorizarea impusă de schimbările suferite de monedele străine, domnii din Țara Românească și din Moldova au luat, chiar din primul deceniu al secolului al XV-lea, o seamă de măsuri destinate să oprească exportul de metal prețios. Aceste măsuri au fost luate în două etape: în prima dintre ele s-a interzis exportul de către negustorii străini a metalului prețios sau a monedelor românești mai bune; în a doua etapă, spre a putea controla mai bine aplicarea acestei măsuri, ei au recurs la restrîngerea numărului localităților unde acești negustori puteau să-și desfășoare activitatea, introducînd pedepse grele pentru acei ce ar fi încercat să eludeze hotărîrile domnești în această privință.

Aceste măsuri, care restrîngeau posibilitatea de schimb oneros, practicat de negustorii din țările vecine în defavoarea țărilor române, au dus nu numai la adevărate conflicte vamale, dar și la conflicte politice, în care unii dintre voievozii români și-au riscat și viața și tronul.

Astfel se explică faptul că Vladislav al II-lea (1447—1456), domnul Țării Românești, impus pe tron de Ioan de Hunedoara, trebuie să se încline în fața noilor realități economice, determinate de apariția și rolul tot mai puternic al monedei otomane.[41]

Într-adevăr, moneda otomană de argint — asprul — cu o greutate medie de 1,21 g sub Murad al II-lea (1421—1451) și 1,098 g sub Mahomed al II-lea (1451—1481) cu un excelent titlu (900‰) devenise una din cele mai puternice monede ale Europei medievale. Faptul că Vladislav al II-lea bate — pe la 1452 — o nouă serie de „ducați" munteni și bani, cu o greutate medie de 0,60 și de 0,38 g de argint cu titlu destul de ridicat (800‰), monede ce se deosebesc atît de sistemul dinarilor ungurești, cît și de al groșilor polonezi, poate fi explicat prin alinierea lor la sistemul ponderal și la titlul excelentelor monede otomane, ce precedau sau întovărășeau expansiunea otomană spre țările noastre.[42] Țara Românească se integra astfel — cam în același timp cu Moldova — curentului balcanic al schimburilor comerciale, piața internă otomană, fiind definitiv consolidată prin cucerirea Constantinopolului, în 1453, de Mahomed al II-lea. Pînă la plata primului tribut al țărilor române către Poarta otomană nu mai era decît un pas și el a fost făcut în 1453 de Vladislav al II-lea în Țara Românească, în 1456 de către Petru Aron în Moldova. Ceea ce trebuie însă subliniat este faptul — dovadă extrem de elocventă a noii orientări economice și monetare din cele două țări române — că și Ștefan cel Mare de-a lungul celor 47 de ani a îndelungatei sale domnii (1457—1504) practică o politică monetară identică. Este o politică logică și consecventă în raport cu programul său intern și extern. Într-adevăr politica sa de întărire a puterii domnești, care trecuse prin atîtea avataruri în perioada anterioară, ca și consecvența sa politică de apărare a independenței Moldovei, explică atît calitatea, cît și stabilitatea monedei sale. Ponderea și titlul groșilor de 0,60 g și a semigroșilor de 0,30 g fac în continuare dovada că moneda lui Ștefan — identică celei a lui Vladislav al II-lea și a lui Petru Aron — se menține pe noul său făgaș, deschis de predecesorii săi, indiferent de conflictele politice ce-l despărțeau de ei pe marele voievod moldovean, și cu toate că moneda otomană în vremea lui Baiazid II (1481—1512) — asprul — avea o pondere medie de 0,737 g, moneda sa putea circula în bune condiții și în Imperiul otoman, în ciuda războaielor cu turcii.

În lumina acestei politici monetare constante, are de ce să ne surprindă faptul că urmașii lui Ștefan cel Mare, Bogdan al II-lea (1504—1517) și Ștefăniță (1517—1527) revin la vechiul sistem monetar, anterior anului 1456.[43] Aceasta ar putea să oglindească nu numai strînse legături cu Liovul, dar și o anumită reorientare a politicii moldovenești față de regatul polon. Reorientare de scurtă durată, deoarece Alexandru Lăpușneanu bate în 1558 monede ce urmează îndeaproape modelul dinarilor ungurești, egali, cel puțin în calcul, cu doi aspri turcești. Monedele bătute în timpul lui Despot, după modelul celor din Europa centrală și apuseană, cele ale lui Ioan Vodă ce poartă chiar numele turcesc de *akce* — intrat în

vocabularul Moldovei acelor vremuri — şi cele ale lui Ştefan Răzvan şi Ieremia Movilă, ce revin din nou la modelul polonez, reflectă o instabilitate decurgînd din însăşi situaţia precară, economică şi politică a Moldovei. Aşa cum au dovedit cercetările recente sarcinile fiscale ce apăsau asupra ţărilor române, ca urmare a creşterii haraciului către Poarta otomană şi înăbuşirii economice a comerţului românesc de pe urma necesităţii aprovizionării armatelor turceşti şi a capitalei imperiului, explică nu numai calitatea inferioară a acestor monede, ci şi încetarea activităţii atelierelor monetare proprii. Ea va fi reluată pentru scurtă vreme, în 1662, de către Istrate Dabija (1661—1665). Alături însă de moneda sa proprie — ultima monedă a statului feudal Moldova — atelierul domnesc de la Suceava a emis o serie întreagă de imitaţii după şilingii polonezi, suedezi şi prusieni, a căror circulaţie a provocat vii nemulţumiri. Acest procedeu a continuat şi în vremea lui Gh. Duca Vodă (1665—1666, 1668—1672, 1678—1683) şi Iliaş Alexandru (1666—1668). După această dată se accentuează tot mai mult circulaţia unor monede străine, despre care nu este însă locul să vorbim aici. Deşi pătrunderea lor a început mai de mult, în cursul secolelor XVII—XVIII, ca şi în prima jumătate a secolului al XIX-lea, circulaţia lor a creat un adevărat haos monetar, ale cărei consecinţe, deosebit de grave, au fost puse în lumină în lucrări generale sau de specialitate. De o situaţie mai favorabilă s-au bucurat monedele bătute în această vreme de principii Transilvaniei, pînă în momentul în care, în urma cuceririi acestei provincii în 1690 de către monarhia Habsburgilor, moneda imperială a înlocuit pe cele bătute de principii autonomi.

Agravarea haosului monetar din prima jumătate a secolului XIX, cînd în ţările române sistemul monetar se caracterizea printr-o mare complexitate datorită circulaţiei unui variat număr de monede — turceşti, austriece, ruseşti, olandeze, franceze, spaniole, germane, italiene, de aur, argint, bronz — determina, în mod imperios, apariţia monedei naţionale, cu atît mai mult cu cît, în urma desfiinţării monopolului comercial otoman, ca urmare a păcii de la Adrianopol (1829), ţările române intrau, din nou, în circuitul comercial internaţional. Menţionăm totuşi că, în această perioadă, exista o unitate de calcul: *leul*, care prin prevederile Regulamentului Organic avea, teoretic, valoare de schimb pentru moneda etalon — ducatul olandez de aur — 31 lei şi 20 parale.

Odată cu realizarea marelui act al Unirii de la 24 ianuarie 1859, Alexandru Ioan Cuza, concomitent cu lupta pentru recunoaşterea dublei sale alegeri de către marile puteri şi a unirii depline a Principatelor, realizate în primii ani de domnie şi încununate de proclamarea, la 24 ianuarie 1862, a primului guvern unic şi a unei singure Adunări la Bucureşti, şi paralel cu acţiunile ce urmăreau înfăptuirea Legii rurale, realizată în 1864, şi a marilor reforme ce vor pune bazele statului român modern, domnul Unirii a încercat să înfăptuiască un important act ce ar fi reprezentat o manifestare a independenţei şi suveranităţii naţionale — înfiinţarea sistemului monetar românesc — încercînd să emită o monedă naţională — *romanatul* — care ar fi devenit un simbol al renaşterii politice a României moderne.

Înfiinţarea monedei naţionale, ce n-a putut fi înfăptuită de Alexandru I. Cuza a fost realizată prin legea din 14/26 aprilie 1867, cînd au început să circule primele monede româneşti de 1, 2, 5 şi 10 bani de bronz, punîndu-se astfel capăt unui sistem monetar ce-şi dovedise totala incapacitate de a răspunde nevoilor circulaţiei, sistem ce reprezenta un obstacol în calea dezvoltării economice, fiind, în acelaşi timp, un mijloc de subminare a întregii economii. Reforma monetară din 1867 lichidînd vechiul sistem crea posibilitatea unui progres financiar, slujind interesele economice ale statului român, reprezentînd încă un pas important pe drumul independenţei naţionale.

Legea din 14/26 aprilie 1867 stabilea ca unitate a sistemului monetar român *leul*, echivalent cu francul francez; această unitate se împărţea în 100 de bani.

În anul 1870 Monetăria Statului bătea pentru prima oară la Bucureşti, după o întrerupere de mai multe secole în activitatea monetăriilor româneşti, primele monede de un leu de argint şi de 20 lei de aur (de fapt, încă din 1868 apăruseră primele monede de 20 lei de aur).

Epoca inaugurată în 1859, cînd s-a înfăptuit Unirea Munteniei cu Moldova, anii reformelor lui Alexandru Ioan Cuza, înfiinţarea sistemului monetar naţional, au constituit momente cruciale în evoluţia istorică a României, lupta de veacuri pentru libertate şi independenţă fiind încununată de succes în timpul războiului din 1877—1878, cînd cu arma în mînă, prin mari sacrificii şi jertfe, a fost cucerită suveranitatea de stat a ţării noastre, realizîndu-se totodată un mare pas pe calea progresului economic şi social.

La sfîrşitul primului război mondial, în condiţiile destrămării Imperiului habsburgic s-a realizat idealul de veacuri al românilor — unirea Transilvaniei cu ţara şi constituirea statului naţional român unitar — înfăptuit prin lupta constantă a tuturor forţelor româneşti. În perioada imediat următoare evoluţia economico-socială se caracterizează printr-o creştere rapidă a forţelor de producţie, se accelerează dezvoltarea capitalistă a României. În contextul transformărilor economice un loc aparte l-a ocupat unificarea monetară din anii 1920—1921 cînd pe teritoriul României circulau paralel mai multe monede — leul emis de Banca Naţională, leul de război, emis de ocupanţii germani în 1916—1918, prin intermediul Băncii Generale, coroana austro-ungară, rubla ţaristă şi rubla de Lwow. Înfăptuirea unificării monetare prin înlocuirea celorlalte monede cu leul Băncii Naţionale, a constituit o operaţiune economico-financiară imperioasă, care a reuşit să elimine din circulaţie monedele străine.

În haosul monetar care cuprinsese în special centrul Europei, cu tendinţe de dezvoltare multilaterală, era greu de realizat în viaţa economică a ţării noastre o planificare eficace pe plan general faţă de tendinţele individualiste centrifuge. Aspectul contradicţiilor din lumea capitalistă s-a reflectat şi asupra

circulației monetare. Emisiunile monetare nu făceau față cerințelor, ceea ce a condus la încercări de soluționare pe plan local, diverse întreprinderi particulare și chiar de stat folosind bonuri de necesitate, asignate, jetoane ș.a., fapt ce a favorizat și apariția falsurilor monetare, această situație agravîndu-se, mai ales, în perioada anilor 1930—1940.

Actul istoric de la 23 August 1944 — insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă — a marcat începutul unor profunde transformări revoluționare și prefaceri înnoitoare în viața societății românești a căror consecință a fost trecerea la construirea socialismului. În acest context s-a realizat, evolutiv, și o ordine în circulația monetară din țara noastră. Atît stabilizarea monetară din 1947, care pune capăt inflației și dezorganizării economico-financiare, cît și reforma monetară din ianuarie 1952, cu rol deosebit de important pentru dezvoltarea ulterioară a întregii economii naționale au constituit puncte de plecare, în etapele istorice respective, ducînd la o judicioasă dirijare a emisiunilor monetare în raport cu cerințele producției, ale populației și a necesităților de schimb monetar.

Ca urmare a muncii eroice a poporului român sub conducerea P.C.R. socialismul a învins definitiv în România, în prezent patria noastră aflîndu-se ferm angajată pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism, circulația monetară din această etapă istorică oglindind pregnant dinamica întregii economii românești.

* * *

Lucrarea de față urmărește cu minuțiozitate întregul ansamblu al numismaticii românești. Fără a implica dificultățile de studiu ale numismaticii medievale, numismatica română modernă și contemporană nu prezintă mai puțină însemnătate economică, politică și socială; există unele studii fundamentale în acest domeniu.

Autorii urmăresc cu competență multiplele aspecte ale numismaticii moderne și contemporane: primele încercări de emitere a monedei naționale (sub Alexandru Ioan Cuza), apoi emisiunile *oficiale*, *moneda metalică* (cu exemple de „*probe*“) și *biletele de bancă* (cu „*specimenele*“ lor), precum și unele „*falsuri monetare*“, „*erori*“.

Sînt cuprinse și emisiunile apărute în anumite situații, în special imediat după primul război mondial, cînd au circulat temporar bilete de bancă străine *ștampilate*, precum și bilete sau bonuri de „*necesitate*“ din diverse localități sau regiuni destinate să suplinească lipsa monedei „*oficiale*“, sau să amelioreze criza de „*mărunțiș*“.

Interesantă este și enumerarea unor „jetoane“ emise de unele instituții, întreprinderi, patroni etc. care pînă la instaurarea Republicii constituiau — în mare majoritate — o dublă exploatare a salariaților (acea formă perfecționată a *trucksystem*-ului despre care vorbește Karl Marx).[44]

În concluzie, se poate afirma că moneda românească ca și monedele străine care au circulat pe teritoriul țării noastre în epoca medievală, modernă și contemporană — înțelegînd dintre acestea din urmă numai pe acelea care prin destinație sau originea lor au căpătat un caracter *autohton* — constituie unul dintre cele mai însemnate capitole ale vieții istorice, economice și social-politice din țările române.

Variatele emisiuni monetare înregistrate în lucrarea de față evidențiază acest fapt cu o sensibilitate pe care nu o au alte izvoare de informație.

Criteriul orientativ valabil pentru anul 1976 — gradul de raritate în specificul fiecărui capitol — oferă colecționarilor posibilități de orientare în aprecierea valorii relative a pieselor cuprinse în lucrare, indicație prețioasă în valorificarea pieselor și operațiunilor de schimb între colecționari.

Prin înregistrarea lor corectă în această lucrare, monedele își capătă astfel nu numai locul lor în istoria monetară românească, dar și întreaga lor semnificație în cadrul vieții istorice a poporului nostru.

NOTE:

1 Iată ce afirmă în acest sens unul dintre cei mai autorizați cunoscători ai istoriei economice medievale, într-un studiu devenit clasic: „Dintre toate aparatele de înregistrat, capabile să descopere istoricului profundele transformări ale economiei, fenomenele monetare sînt fără îndoială cele mai sensibile“: MARC BLOCH, *Le problème de l'or*, în „Annales d'Histoire économique et sociale“, V, 1933, p. 1.

2 CONSTANTIN PREDA, *Monedele geto-dacilor*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973.

3 Am subliniat încă de acum 30 de ani însemnătatea lor într-un studiu intitulat: *Tezaurele monetare din regiunea carpato-dunăreană și însemnătatea lor pentru trecutul românesc*, în volumul: „Lecții de deschidere“. Școala de arhivistică, București, 1943. Vezi și EM. CONDURACHI, *Fenomene premedievale în circulația monetară română din regiunea dunăreană* în „Hrisovul“, 2, 1942, p. 61—66. În aceeași problemă a scris și OCTAVIAN ILIESCU, *Despre tezaurele monetare și viața economică în sec. III—XIV pe teritoriul țării noastre*, în „Studii“, V, 1952, 3, p. 178—186.

4 Vezi IRIMIA DIMIAN, *Citeva descoperiri monetare bizantine pe teritoriul R.P.R.*, în „Studii și cercetări de numismatică“, I, 1957, p. 189—216; OCTAVIAN ILIESCU, *Moneda în România*, București, 1970, p. 8 și urm.

5 OCTAVIAN ILIESCU, op. cit., p. 8—12.

6 EM. CONDURACHI, *Monnaies byzantines coupées*, în „Cronica numismatică și arheologică“, nr. 117—118, București, 1940.

7 O recentă sinteză a acestor informații și în lucrarea I. BARNEA, ȘT. ȘTEFĂNESCU, *Din istoria Dobrogei*, București, 1972, p. 329 și urm.

[8] Vezi OCTAVIAN ILIESCU, *L'hyperpère byzantin au Bas-Danube*, în „Revue des études du Sud-Est européen", 7, 1969, p. 109—119. Este sugestiv, pe de altă parte, faptul că de numele acestei monede bizantine se leagă şi numele unei taxe — denumită tot perper sau părpăr — ce trebuia plătită pentru peştele sau vinul exportat din Ţara Românească peste Dunăre. Cf. OCTAVIAN ILIESCU, *Moneda în România*, p. 13.

[9] OCTAVIAN ILIESCU, *Monede tătăreşti din secolele XIII—XV; găsite pe teritoriul Republicii Populare Române*, în „Studii şi cercetări numismatice", III, 1960, p. 263—277.

[10] OCTAVIAN ILIESCU, *Moneda în România*, p. 12.

[11] Vezi *Istoria României*, Editura Academiei R.P.R., II, Bucureşti, 1962, p. 18 şi urm. O astfel de situaţie, specifică regiunii de la Dunărea de Jos, explică ştirile despre numeroase fortăreţe şi oraşele comerciale, amintite de unele izvoare bizantine: MIHAIL ATTALIATES, *Historia* (ediţia Bonn, 1853), p. 24 şi 97; KEDRENOS-SKYLITZES, *Historiarum Compendium* (ediţia Bonn, 1839), II, p. 401, 555, 585.

Dacă e să dăm un conţinut istoric real celei dintîi cronici ruseşti „*Povestea vremurilor de demult*" redactată pe la 1113 (*Povesti vremennîch let*, Moscova-Leningrad, 1950, p. 48), cneazul Sviatoslav relata mamei sale, Olga, în 969, că în regiunea de la gurile Dunării, unde el ar fi dorit să se instaleze definitiv, existau nu mai puţin de 80 de „oraşe" şi că la Pereiaslaveţ — situat probabil lîngă Isaccea de astăzi — se adunau toate bogăţiile: aur, ţesături, vin şi fructe de la Bizanţ, argint şi cai de la unguri şi cehi, blănuri, ceară, miere şi robi de la ruşi. Astfel de informaţii, fie ele şi exagerate sau reflectînd o perioadă ceva mai tîrzie, au fost pe deplin confirmate de cercetările arheologice de la Garvăn-Dinogetia, Capidava, Isaccea, Durostorum, Păcuiul lui Soare etc. Ele explică şi frecvenţa descoperirilor monetare în această zonă. Pentru toate aceste informaţii, vezi I. BARNEA, ŞT. ŞTEFĂNESCU, *Din istoria Dobrogei*, III, p. 13—14.

[12] *Legenda major sancti Gerhardi* (în Scriptores rerum Hungaricarum, II), ed. Szentpétery, Budapest, 1901, p. 489—492, Anonymus, *Gesta Hungarorum*, cap. XXIV şi XXVII. Vezi pentru toate aceste probleme *Istoria României*, II, p. 52 şi urm.

[13] E cazul acelui comite Nicolae care stăpînea, aşa cum rezultă dintr-un document de pe la 1230, nu mai puţin de 27 moşii, răspîndite în 8 comitate. Un alt nobil, Belenyc, stăpînea, pe la mijlocul secolului al XIII-lea, nu mai puţin de 91 de sate în Transilvania şi în Ungaria. Vezi *Istoria României*, II, p. 82, unde se citează documentele respective.

[14] Vezi *Istoria României*, II, p. 82—83.

[15] Ibidem, p. 88.

[16] Astfel, pe lîngă decima porcorum sau quinquagesima ovium, sînt amintite ca impozite plătite în bani darea dinarilor liberi sau a „fumurilor" (liberi denarii qui vulgo fumarii vocantur), cît şi darea pondurilor (pondera). Vezi *Istoria României*, II, p. 90.

[17] *Documente privind Istoria României*, seria B, veac XIII—XIV, p. 1—5.

[18] Ţara Severinului, cnezatele lui Ioan şi Farcaş, voievodatele lui Litovoi şi Seneslau. Vezi *Istoria României*, II, p. 142.

[19] Vezi *Istoria României*, II, p. 146.

[20] Vezi *Istoria României*, II, p. 153

[21] Citäm astfel descoperirile de la Dăneşti, Spinoasa, Sendreni, Hlincea, Răducăneni, Voineşti etc., datînd din secolele XI—XIII. Unele dintre ele sînt aşezări mai modeste. Altele însă fac dovada unor legături comerciale atît cu regiunea de la gurile Dunării, unde se face tot mai mult simţită activitatea negustorilor genovezi de la Vicina, cît şi cu regiunea Kievului. Învazia tătarilor din 1241—1242 va întrerupe pentru un timp aceste legături.

[22] Textul latin a fost publicat în Hurmuzaki, *Documente*, I, p. 132 şi republicat în *Documente privind istoria României*, Seria C, I, p. 275—276. Vezi *Istoria României*, p. 116.

[23] Este vorba de relatarea călătoriei misionarului franciscan Giovanni de Pian del Carpini (pe la 1247) şi de cronica lui Thomas Tuscus, care vorbeşte, pe la 1277, de un conflict în această regiune între bruteni (probabil ruteni) şi blaci (români). Vezi *Istoria României*, II, p. 159—160.

[24] *Istoria României*, II, p. 175 şi urm.

[25] Istoria acestui împrumut, decurgînd din obligaţiile pecuniare ale lui Petru Muşat, devenit vasal al regelui Poloniei, a dat loc la numeroase conflicte între succesorii voievodului moldovean şi ai regelui polon, care dădea ca zălog — la expirarea termenului de trei ani — teritoriul Pocuţiei, cu oraşele Snyatyn şi Colomea. Studiul cel mai complet al originii acestui împrumut este acela al lui C. RACOVIŢĂ, *Începuturile suzeranităţii polone asupra Moldovei* (1387—1432) în „Revista istorică română", 10, 1940, p. 237—332. Valoarea reală a împrumutului — dovedind capacitatea domnului moldovean de a oferi suzeranului său un ajutor pecuniar atît de însemnat — a dat de asemenea, loc la multiple interpretări. Problema a fost, după părerea noastră, definitiv rezolvată de OCTAVIAN ILIESCU în studiul său *„Le prêt accordé en 1388 par Pierre Musat à Ladislas Jagellon*, în „Revue Roumaine d'Histoire", 1973, *I*, p. —123 şi urm. Analizînd diferitele ipoteze emise de istorici în această privinţă, Octavian Iliescu ajunge la precizarea că e vorba de ruble de argint egale în valoare cu sommi genovezi de argint în greutate de 199,4 g. Totalul sumei împrumutate ar fi deci de 3 000 ruble de argint =3 000 sommi de argint = =598,200 kg argint titlu 900‰=538,380 kg argint fin titlu 1 000‰=51,817 kg de aur fin (raportul între aur şi argint fiind în acea perioadă de 1 : 10,39)=14 531 ducaţi de aur veneţieni de 3,559 g cu titlu 996—1 000‰. Fapt este deci că voievozii ţărilor române — ne amintim că şi Basarab cel Mare cu o jumătate de secol mai înainte oferise regelui Carol Robert 7 000 de mărci de argint — dispuneau de mari sume de bani sau de lingouri de argint tezaurizate, din care au putut bate propria lor monedă atunci cînd atît pe planul economic, cît şi pe cel politic, o asemenea acţiune devenise necesară. Ei ţineau seamă de realităţile complexe ale epocii lor şi nu o dată istoria monetăriilor din cele două principate oferă dovada atenţiei lor faţă de schimbările şi devaluările ce interveneau în sistemul politic şi monetar al ţărilor vecine.

[26] Vezi *Istoria României*, II, p. 629 şi urm.

[27] *Din istoria Dobrogei*, III, p. 169 şi urm.

[28] Vezi *Istoria României*, II, p. 114 şi urm.

[29] Vezi OCTAVIAN ILIESCU, op. cit., p. 12 şi urm.

[30] Această situaţie confirmă o dată mai mult tezele lui K. Marx cu privire la apariţia fenomenului de tezaurizare şi la locul său în procesul de trecere de la schimbul în natură la schimbul în bani K. MARX, *Contribuţii la critica economiei politice*, Editura de Stat pentru literatură politică, Bucureşti, 1954, p. 141 şi anume: „Cu cît producţia de mărfuri e mai puţin dezvoltată, cu atît mai importantă este prima separare independentă a valorii de schimb ca bani, tezaurizarea, care joacă de aceea un rol important la popoarele vechi, în Asia chiar pînă în ziua de azi, şi la popoarele moderne de ţărani, la care valoarea de schimb n-a pus încă stăpînire pe toate relaţiile de producţie".

[31] Vezi OCTAVIAN ILIESCU, op. cit., p. 13.

[32] *Documente privind istoria României*, seria B, veacurile XIII—XV, p. 40.

[33] Vezi *Istoria României*, II, p. 284 și urm.

[34] Cel mai vechi document cunoscut prin care un domn român acorda privilegii negustorilor brașoveni este cel al lui Vlaicu Vodă din 1368. Au urmat apoi cele acordate de Mircea cel Bătrîn negustorilor din Liov (Lwow), în 1409 și negustorilor brașoveni din 1413. În Moldova cel mai vechi document cunoscut, de acest gen, este cel al lui Alexandru cel Bun, care acordă în 1408 privilegii asemănătoare negustorilor lioveni. Vezi *Istoria României*, II, p. 296.

[35] Pentru acest capitol, literatura românească de specialitate este foarte bogată. Amintim astfel lucrările mai vechi ale lui I. NISTOR, *Die auswärtigen Handels Beziehungen der Moldau im XIV, XV und XVI Jahrhunderl. Nach Quellen dargestellt*, Gotha, 1911, IDEM, *Handel und Wandel in der Moldau bis zum Ende des 16. Jahrhunderl nach den Quellen dargestellt*, Cernăuți, 1912; ȘT. METEȘ, *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Ardealul pînă în veacul al XVIII*, Sighișoara, 1921; N. IORGA, *Istoria comerțului românesc*, I, ed. II, București, 1925; P. P. PANAITESCU, *Relațiile Țării Românești cu Raguza* (sec. XV—XVIII) în „Studii", II, 1949; DINU C. GIURESCU, *Relațiile economice ale Țării Românești cu țările Peninsulei Balcanice din secolul al XIV-lea pînă la mijlocul secolului XVI*, în „Romanoslavica", XI, 1965, p. 67—121; RADU MANOLESCU, *Comerțul Țării Românești și Moldovei cu Brașovul* (sec. XIV—XVI), București, 1965.

[36] Asupra acestui aspect al problemei a atras atenția BARBU T. CÂMPINA în studiile sale: *Despre rolul genovezilor la gurile Dunării în sec. XIII—XV*, în „Studii", VI, 1953, nr. 1, p. 191—236 și nr. 3, p. 79—119 și *Dezvoltarea economiei feudale și începuturile luptei pentru centralizarea statului în a doua jumătate a secolului al XV-lea în Moldova și Țara Românească*, București, 1951 (în: Acad. R.P.R., lucrările sesiunii generale științifice din 2—12 iunie 1950, p. 1602—1638).

[37] Vezi *Istoria României*, II, p. 288 și urm. Completări și puncte de vedere noi cu privire la studiul orașelor și la dezvoltarea producției lor meșteșugărești medievale — în special în Moldova — au adus cercetările arheologice și studiile lui MIRCEA D. MATEI, dintre care amintim: *Studii de istorie orășenească medievală* (Moldova, sec. XIV—XVI), Suceava, 1970. O sinteză a acestor cercetări personale o dă autorul în lucrarea colectivă, *Harta arheologică a României* (Em. Condurachi, Vladimir Dumitrescu, Mircea D. Matei), p. 74 și urm.

[38] Astfel, în 1449, un negustor din Suceava, Petruman, participă din plin la comerțul exterior moldovenesc, iar negustorii moldoveni aveau la Liov (Lwow) o „casă" a lor. Vezi *Istoria României*, II, p. 302.

[39] Lucrarea fundamentală în această privință o constituie studiul lui CONST. MOISIL, *Monetăria Țării Românești in timpul dinastiei Basarabilor*, în „Anuarul Institutului de istorie națională din Cluj", 3 (1924—1925), p. 107—159.

[40] Pînă la baterea unei monede proprii, pe teritoriul Moldovei au circulat mai ales groșii de argint boemi, jumătățile de groș emise pentru Halici de regele Poloniei Cazimir cel Mare și Vladislav de Oppeln, precum și monedele Țării Românești bătute de Vlaicu Vodă. Un tezaur monetar, descoperit mai de mult la Siret, cuprinde astfel de monede, a căror serie se oprește la anul 1377. Cf. OCTAVIAN ILIESCU, *Moneda în România*, p. 25.

În lucrarea sa mai sus amintită (p. 25), Octavian Iliescu subliniază faptul că groșii moldovenești de argint erau mai ușori decît ducații munteni, dar mai grei decît dinarii lui Vlaicu Vodă. Baza metrologică a sistemului monetar a statului feudal Moldova ar fi fost o adaptare locală a unității ponderale genoveze de 206,5 g (sommi). În forma sa moldovenească această unitate ponderală ar fi scăzut la 192—196 g, din care se puteau bate 200 de groși moldovenești.

[41] Reforma monetară a lui Vladislav II din 1452 constituie începutul unui larg conflict politic între domnul Țării Românești și regatul Ungariei. La 3 februarie 1453, fieful lui Vladislav al II-lea de la Amlaș fu confiscat, împreună cu castelele de la Tălmaci, Lotru și Turnu Roșu, cedate orașelor săsești. În 1455 Ioan de Hunedoara ocupă și ducatul de Făgăraș. Era de fapt o pedeapsă pentru Vladislav II, considerat „rebel" și vasal neloial. Tocmai de aceea, în 1456, la moartea lui Vladislav II, noul domn, Vlad Țepeș, care prestase jurămînt de credință regelui Ladislau Postumul, solicită — spre iritarea sașilor — să-i restituie cele două ducate, Amlașul și Făgărașul.

[42] Vezi EM. CONDURACHI, *Începuturile penetrației economiei otomane în Balcani*, în „Buletinul Societății Numismatice Române", 37, nr. 91, 1943, p. 63—70.

[43] Vezi OCTAVIAN ILIESCU, op. cit., p. 33—34.

[44] KARL MARX, *Capitalul*, vol. I, p. 203, citat din lucrarea Costin C. Kirițescu și colaboratorii săi, *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, Vol. I, 1964, p. 342.

www.cimec.ro

CUVÎNT ÎNAINTE

În impetuoasa dezvoltare din ultimele decenii ale vieții culturale și științifice din țara noastră, mișcarea numismatică și realizările în domeniul numismatic ocupă un meritoriu loc.

Crește, tot mai mult, numărul celor atrași de interesul cunoașterii trecutului provinciilor românești, oglindit în monedele vremurilor respective. Căci moneda — pe lîngă rolul de instrument de schimb — ilustrează interesante situații și sub aspectul politic-social-economic. Cercetătorul științific, urmărind suita și felul emisiunilor, reprezentările heraldice și legendele de pe monede, poate găsi — în special la epoca medievală românească — noi izvoare de informație pentru aprofundarea unor probleme care, din lipsa altor documente, își așteaptă rezolvarea pînă acum tăinuită în prețioase mărturii numismatice.

Îmbucurător este faptul că și tineretul manifestă interes și se preocupă în a deveni *serios colecționar numismat*.

Cînd vorbim despre numismatica țărilor române — în special a Țării Românești și a Moldovei — se impune să citățm, cu justă prețuire, numele acelor care, prin străduința și priceperea lor — studiind o viață întreagă, chiar cu mari sacrificii materiale — au reușit să-i aducă contribuții de mare valoare. De aceea, ei trebuie considerați drept *ctitori ai numismaticii românești*, fie prin opera lor de pionierat, fie ca vrednici continuatori: D. A. Sturdza, B. P. Hasdeu, Cezar Bolliac, G. Seulescu, N. Docan (colecția sa dăruită Academiei Române), Dr. G. Severeanu (colecția sa în actualul Muzeu Maria și Dr. G. Severeanu), G. Sion (colecția sa dăruită Universității Cluj-Napoca), Const. Moisil—cu prodigioasa sa activitate numismatică vreme de peste cincizeci de ani —Dionisie Olinescu, Corneliu Secășeanu, Dr. Rudolf Gassauer, J. Karadjia Ilie Tabrea, precum și Vladimir Clain Ștefanelli; iar în prezent Octavian Iliescu. Contribuții de valoare au adus prin întreaga lor operă istoricii: N. Iorga, D. Onciul, G. Ursu, Ilie Minea, precum și M. Berza, Em. Condurachi, Const. C. Giurescu.

Un aport remarcabil a rezultat și din studiile următorilor: I. Bogdan, Al. Lapedatu, M. Costăchescu, N. Drăgan, Victor Pop, C. I. Băicoianu, P. P. Panaitescu, Barbu T. Cîmpina, Aurelian Sacerdoțeanu, precum și Damian P. Bogdan, Em. Vîrtosu, G. Zane, Const. C. Kirițescu, Cselenyi Bela, Constantin Iacobovici, Șt. Ștefănescu, Dinu C. Giurescu, Radu Chihaia, Ion Ionașcu, E. Chirilă, Ștefan S. Gorovei și alții.

Dintre numismații străini, care s-au preocupat de numismatica românească, citățm: Dr. Bernhard von Köhne, Alexis Ouvaroff, I. Iversen, Rethy László (cercetător de prestigiu al monedelor românești aflate în colecția Doboczky la Muzeul național Budapesta), J. Polek, P. Vinkler, E. Fischer (cu importantul său studiu asupra monedelor moldovenești), precum și Huszár Lajos, L. L. Polevoi.

Cît privește numismatica Transilvaniei (epoca principatului autonom), ea este predominată de lucrarea de căpetenie, apărută la Sibiu la începutul acestui secol, a numismatului Adolf Resch. Acesta, după două decenii de muncă, folosind și studiile antecesorilor (Adolph Hess, Martin Schmeizel, Samuel Kolesori, Erdy, Reissenberger ș.a.) a reușit să realizeze merituoasa lucrare citată în bibliografie.

În epoca noastră se remarcă studiile numismaților: I. Probst, Huszár Lajos, Unger Emil și Pohl Artur cu interesante probleme privind numismatica și monetăriile transilvănene — precum și Dr. Kupa M. și Pavo Elemer (ultimii cu studii asupra bancnotelor).

De la noi, citățm — tot în domeniul numismaticii transilvane — studiile numismaților Octavian Iliescu, Eugen Chirilă, Judita Winkler și Andrei Agotha.

În bibliografie sînt cuprinse lucrările care au adus contribuții de seamă în domeniul numismaticii provinciilor românești consultate de autori.

Lucrarea de față are scopul de a pune la îndemîna colecționarului numismat elementele necesare determinării și identificării monedelor, dîndu-i și *criterii orientative* pentru încadrarea lor în punctajul *gradului de raritate*, ținînd seama și de *starea de conservare* a monedei.

Lucrarea cuprinde următoarele capitole:

Breviar

1. *Țara Românească*
2. *Moldova*
3. *Transilvania*
4. *România modernă și contemporană* (*monede*)
5. *România modernă și contemporană* (*bilete și bancnote*)

După cum menționăm și la fiecare capitol, am cuprins în lucrare *patrimoniul numismatic* — din opera numismatică publicată pînă acum — la care am mai adăugat noi tipuri de monede, sau variante de monede, depistate de noi. Am mai notat și date caracteristice (diametru, greutate), care lipseau la unele monede din cele publicate.

Precizăm că: în lucrare sînt trecute numai tipuri *reprezentative* și *variante mai importante* ale monedelor și ale bancnotelor cu caracter *autohton*, precum și a celor *străine*, cărora li s-a acordat — oficial — destinație de a fi folosite - la vremea lor — în circulația monetară din provinciile românești.

Am inclus și acele emisiuni monetare care pot constitui o *tematică* pentru colecționari (s. ex. emisiunile monetăriei Alba Iulia, cu sigla E, între anii 1780—1867).

Istoricul succint al monetăriilor medievale însoțește capitolele respective. În hărțile din text s-a indicat localitățile unde au funcționat ele.

Pe parcursul lucrării, sînt expuse — rezumativ — la domniile în decursul cărora se admite că s-au bătut monede, evenimente social-politice-economice, precum și date privind evoluția sistemelor monetare.

La capitolul România modernă și contemporană apar descrise și *bancnote străine ștampilate, bonuri de necesitate, jetoane*, care oglindesc și ele aspecte ale vieții economice cît și ale circulației monetare.

Lucrarea cuprinde și exemple de: *probe, falsuri, erori* etc.

Precum am arătat mai sus, în *bibliografie*, s-au indicat sursele principale de informare. Piesele numai amintite în literatură — deci fără posibilitatea de a li se arăta caracteristicile și descrie reprezentările — s-au notat cu (L); acolo unde ne-au lipsit date, deși monedele sînt cunoscute, spațiul a rămas deocamdată liber.

Am mers pe principiul evitării afirmațiilor *categorice* în ceea ce privește apartenența *certă* a unor emisiuni, stabilirea cronologică la o *anumită dată* a monedelor care nu poartă *milesim*, precum și în încadrarea unor piese de *modul* mic și din metal inferior la anumite *valori nominale* în sistemul monetar al epocii respective.

Înșirarea emisiunilor am făcut-o pe principiul descrierii cronologice a emisiunilor, pe domnitori.

Descrierea monedelor ține seamă de principiul normal și logic de cercetare: identificarea reprezentărilor de pe monedă, citirea legendei, măsurarea diametrului și greutatea.

Fața monedei cu efigia s-a considerat drept *avers*.

Am ținut seamă de regulile heraldice. Totuși datorită varietății surselor de informare citate, nu a fost întotdeauna posibilă o uniformizare. Nomenclatura numismatică și heraldică nu are, în toate cazurile corespondent în limba română.

La *descrierea monedelor și bancnotelor*, prezentarea s-a făcut după *valoarea nominală*, în ordinea crescîndă, cronologic pe ani conform uzanțelor stabilite de colecționarii numismați.

Lucrarea este precedată de *lista abrevierilor și semnelor convenționale* folosite în descrieri.

Numerotarea pieselor cuprinse în lucrare s-a făcut *separat* pentru fiecare capitol. Uneori numărul apare însoțit de indici (s. ex. 1a, 1b, 1c etc.).

Variantele sînt indicate în text prescurtat: *var.*

Pe lîngă mențiunile făcute în preambulul capitolelor și la bibliografie, la unele monede, am indicat în descriere și sursa de informare (s. ex. Cap. 2, F. = Fischer, I.F. =Iliescu-Foit; Cap. 3, R.=Resch).

Pentru jetoanele descrise în capitolul 4 am folosit numerotarea *separată*, cu J.

Deoarece claritatea fotografiilor monedelor și bancnotelor este dificil de realizat — în special la dimensiunile mici — am prezentat uneori fotografii și desene *mărite*, căci dimensiunile monedelor și bancnotelor sînt indicate în text în milimetri.

În finalul lucrării sînt menționate *criterii orientative* privind *gradul de raritate* și *starea de conservare* ale monedelor și bancnotelor pe anul 1976.

Gradul de raritate este specific fiecărui capitol.

Scala punctajului (1—100) este urmată de *gradele de raritate* R și RR, plafonate de *inestimabil*.

Nu poate fi hotărîtă o corelație între scala punctajului și gradele de raritate, deoarece în relațiile de schimb dintre colecționari intervine întotdeauna *legea cererii și a ofertei*.

Criteriul orientativ, astfel întocmit, dă posibilitatea de a considera *valoarea relativă a punctului* din scala de punctaj, așa cum convine celor care o folosesc.

Pentru monedele de aur nu avem posibilitatea de a indica gradul de raritate.

Nu am indicat gradul de raritate nici la probe, falsuri, jetoane, bilete și bonuri de necesitate și bineînțeles nici la monedele și bancnotele din circulația monetară actuală.

Exprimăm mulțumiri tuturor instituțiilor care, prin conducătorii lor, au înțeles să ne pună la dispoziție material documentar, precum și colecționarilor numismați care ne-au oferit cu bunăvoință posibilitatea consultării pieselor din colecțiile lor.

Vom rămîne recunoscători celor care vor aduce — prin observațiile și propunerile lor — contribuții binevenite la folosirea lucrării de față.

De asemenea, mulțumim călduros conducerii și lucrătorilor Editurii Sport-Turism, în frunte cu directorul, Dr. Gheorghe Constantinescu, pentru înțelegerea acordată și efortul depus în vederea elaborării acestei lucrări; totodată mulțumim și Intreprinderii Poligrafice Sibiu, condusă de directorul Mircea Oprișiu, care — printr-o asiduă și perseverentă muncă — a tipărit această dificilă lucrare.

Înțelegem să dedicăm această lucrare — rod al unui gînd frumos și al unei perseverente străduanii depus de noi timp de decenii — celei de a 73-a aniversări a *Societății Numismatice Române* (1903—1976), societate aflată în plin elan creator sub președinția *academicianului Emil Condurachi*.

AUTORII

BREVIAR

asupra circulației monetare pe teritoriul României din antichitate pînă în sec. al XIV-lea

Considerăm util a prezenta, în deschiderea lucrării, o sintetică privire retrospectivă referitoare la unele aspecte numismatice de pe teritoriul patriei noastre, din cele mai vechi timpuri și pînă la constituirea statelor feudale (sec. al XIV-lea), căutînd să relevăm cît mai pregnant îndelungata tradiție a circulației monetare pe pămîntul României.

În acest context vor fi expuse selectiv monedele orașelor pontice — Histria, Tomis, Callatis — monedele traco-getice și scitice din Dobrogea, monedele regilor macedoneni, care au circulat în Dacia, precum și monedele geto-dacice asupra cărora vom insista mai mult datorită importanței ce o reprezintă pentru cunoașterea civilizației materiale și spirituale creată de lumea dacă în secolele III-I î.e.n.

În ceea ce privește moneda romană a cărei varietate și abundență pe teritoriul României este relevată de multitudinea descoperirilor monetare, ne-am oprit, din considerente tematice numai asupra emisiunilor republicane sau imperiale care au avut ca apartenență Dacia.

De asemenea, am considerat necesar ca în final să ne referim la circulația monedei bizantine, care a avut o influență deosebită asupra primelor emisiuni monetare românești din secolul al XIV-lea

MONEDELE ORAȘULUI HISTRIA

Începînd cu a doua jumătate a secolului V și pînă în secolul I î.e.n. se remarcă existența emisiunilor monetare în orașele de pe coasta dobrogeană a Mării Negre și apoi la principalele triburi geto-dacice din nordul Dunării.

Histria, întemeiată în a doua jumătate a secolului VII î.e.n. de către coloniști greci veniți din Milet (Asia Mică), după o primă perioadă de factorie temporară, devine în sec. VI î.e.n. un important centru stabil, mijlocind schimburile între populația locală traco-getică și principalele orașe ale lumii grecești din sud.

Începînd cu sec. V î.e.n. Histria depășește faza de simplu intermediar și devine un centru de producție. Această nouă etapă de dezvoltare presupune nu numai o întărire a potențialului economic ci și o sporire substanțială a relațiilor de schimb cu populația autohtonă, de aici decurgînd necesitatea apariției monedelor proprii histriene.

Se admite că primele emisiuni ale Histriei au avut loc pe la mijlocul sau poate la începutul secolului V î.e.n. Ele constituie în același timp și *cele dintîi monede* care s-au bătut în antichitate pe teritoriul de azi al R.S. România.

Drahmă histriană

Cele mai vechi monede emise la Histria sînt *drahmele* de argint, înfățișînd pe avers două capete bărbătești, tinere, unul inversat, iar pe revers emblema orașului: un vultur care stă pe un delfin, spre stînga, deasupra inscripției ΙΣΤΡ sau ΙΣΤΡΙ. Întreaga reprezentare de pe avers este cuprinsă în pătratul adîncit — *quadratum incusum*. Reprezentarea de pe avers nu este definitiv lămurită, ar fi vorba de capetele Dioscurilor, ori capete de zei fluviali sau ai vînturilor, protectori ai comerțului histrian. Forma acestor prime monede este întrucîtva neregulată, uneori aproape ovală, greutatea lor oscilînd între 8,36 g și 7 g.

În secolul IV î.e.n., Histria continuă emisiunile monetare dar reversul nu mai prezintă *quadratum incusum*, iar stilul reprezentărilor de pe ambele fețe ale monedelor este mai evoluat.

Pe lîngă inscripția ΙΣΤΡΙΗ mai apar litere izolate și monograme. Greutatea acestor drahme coboară pînă aproape de 5 g.

www.cimec.ro

Drahme histriene

La Histria s-au bătut monede mici, divizionare, cu aceleași reprezentări care cîntăresc unele sub 1 g, altele peste 1 g.

Concomitent cu baterea monedelor de argint, Histria a emis — probabil, încă din a doua jumătate a sec. V î.e.n. — pentru nevoile circulației monetare interne, numeroase tipuri de monede din bronz.

Primele sînt piese mici turnate din bronz care au pe avers o roată cu patru spițe; iar pe revers inscripția IΣT , fiind singurele monede turnate, nu numai la Histria, ci pe toată coasta dobrogeană a Mării Negre. Au circulat în tot cursul sec. IV. î.e.n.

În sec. IV—I î.e.n. Histria bate monede de bronz avînd pe avers capetele zeităților: Apolo, zeul fluvial Istros, Dionysos, Helios, Demetra și Hermes.

Atelierele monetare ale Histriei își încetează activitatea cam pe la mijlocul sec. I î.e.n. odată cu evenimentele legate atît de pătrunderea romanilor în Dobrogea, cît și de ocuparea temporară a orașului de către Burebista.

Histria capătă dreptul de a-și relua activitatea monetară pe la începutul sec. II e.n. în vremea împăratului roman Antoninus Pius.

Monedele emise în această perioadă sînt toate de bronz și au un caracter cu totul deosebit de al celor bătute în perioada anterioară.

Pe avers este reprezentată efigia și titulatura împăraților romani în vremea cărora se emit monedele respective, iar pe revers apar o serie de zeități grecești și inscripția ICTPIHNΩN.

Rareori, mai întîlnim vulturul pe delfin — ca o reminiscență din perioada monetăriei autonome.

Pe reversul acestor piese, denumite în genere *monede coloniale* ca și cele similare din alte orașe grecești, literele izolate semnifică valori nominale.

Activitatea atelierelor monetare histriene încetează definitiv în prima jumătate a sec. al III-lea, ultimele monede fiind emise în vremea împăratului roman Gordian III (238—244).

Faptul este pus în legătură cu decăderea economică a orașului, prilejuită de incursiunile și atacurile populațiilor migratoare, în special ale goților devenite în acea perioadă tot mai frecvente.

De aici înainte, la Histria, vor circula numai monede romane imperiale, iar ceva mai tîrziu, cele bizantine.

Fenomenul circulației drahmelor de argint histriene emise în sec. V și VI î.e.n., analizat pe baza studierii ariei de răspîndire a tezaurelor, dovedește că Histria a întreținut legături de schimb foarte intense cu orașele grecești de pe coasta de vest și de nord a Mării Negre, dar mai ales cu triburile getice din Dobrogea, Moldova și Muntenia.

Numeroase sînt descoperirile de drahme histriene, izolate sau grupate în tezaure pe întreg teritoriul de azi al Dobrogei, de la mare pînă la Dunăre. Astfel, printre cele mai importante descoperiri sînt tezaurele de la Dăeni (jud. Tulcea), Tulcea, Ioan Corvin (jud. Constanța), Constanța. În imediata vecinătate sudică a teritoriului dobrogean — în vechea Tracie — în regiunea apropiată orașului Odessos — Varna de astăzi — s-au descoperit numeroase monede de argint histriene din sec. IV î.e.n.

Drahmele histriene au pătruns în Moldova pînă dincolo de Iași. Interesante monede histriene au fost descoperite în așezarea getică de la Poiana (jud. Galați) și în tezaurul de la Găbești (jud. Bacău).

Înspre vest, în regiunea dintre Dunăre și Carpați ele au ajuns să circule de-a lungul marelui fluviu pînă către linia Oltului, iar în interior pe cursul Argeșului pînă aproape de București, cum este spre exemplu tezaurul de la Crivăț (jud. Ilfov).

Prezența acestor monede denotă relații de schimb care au existat între negustorii histrieni și triburile getice de la nordul Dunării, în a doua jumătate a sec. IV î.e.n.

Monedele de bronz ale Histriei au avut o circulație mai restrînsă, nu au depășit împrejurimile orașului, fiind folosite numai pentru nevoile pieței interne.

MONEDELE ORAȘULUI CALLATIS

Callatis — Mangalia de astăzi — a fost întemeiată de coloniști greci, de origine doriană, veniți din Heracleea Pontica în jurul anului 500 î.e.n.

În cursul sec. IV î.e.n. orașul devine, ca urmare dezvoltării sale economice, unul din cele mai de seamă centre cultural-artistice de pe coasta de vest a Mării Negre. În a doua jumătate a sec. IV î.e.n. orașul Callatis ajunge în perioada de maximă înflorire atît din punct de vedere economic, cît și politic, ca urmare a relațiilor intense cu triburile vecine, exploatării agricole a teritoriului rural înconjurător, dezvoltării unei producții proprii.

În această situație, pe la mijlocul sec. IV î.e.n. Callatis ajunge să bată primele sale monede, *drahme de argint* cu greutatea între 5 și 6 grame. Ele imită, în mare măsură, reprezentările de pe monedele macedonene ale lui Alexandru cel Mare.

Pe avers: capul tînăr al lui Heracles, cu blana de leu, iar pe revers — măciuca, arcul și tolba cu săgeți, simboluri ale eroului.

În plus, se mai întîlnește și spicul de grîu, unul din elementele foarte frecvente în numismatica Callatis-ului, simbolizînd caracterul agricol al așezării.

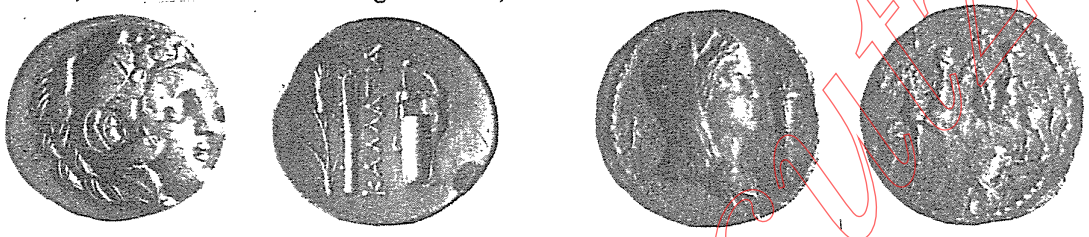

Monede din Callatis

În secolele III—II î.e.n. la Callatis se emit monede de bronz. Acestea au pe avers capul sau bustul unor zeități: Apolo, Athena, Artemis și Dionysos, iar pe revers: spicul de grîu, trepiedul, corabia, cununa de iederă, Dioscurii etc.

Către mijlocul sec. I î.e.n. atelierele monetare de la Callatis sînt nevoite să-și înceteze activitatea din aceleași motive pentru care se închid și cele de la Histria.

Pe la începutul sec. II e.n. sub stăpînirea romană, orașul Callatis capătă dreptul de a bate monedă.

Monedele din această perioadă sînt din bronz, avînd pe avers efigia și titulatura împăratului respectiv, iar pe revers diferite zeități ale lumii grecești și legenda ΚΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ. Mai rar se emit și monede care au pe avers capul lui Heracles cu barbă, întemeietorul mitic al orașului. Sporadic mai apare, cîteodată și spicul de grîu pe unele tipuri monetare din această perioadă.

Atelierele monetare callatiene își încetează definitiv activitatea în timpul domniei lui Filip Arabul (244—249).

MONEDELE ORAȘULUI TOMIS

Ipotetic, Tomis-ul ar fi fost întemeiat pe la finele sec. VII sau în prima jumătate a sec. VI î.e.n. de colonișți greci, veniți din Milet, dar numai către sfîrșitul sec. III î.e.n. reușește să depășească faza incipientă de *emporion*, devenind un *polis* sclavagist. Exploatarea teritoriului rural și relațiile cu băștinașii au avut o contribuție hotărîtoare la dezvoltarea economică a orașului și la baterea primelor monede proprii, cu puțin mai înainte de anul 200 î.e.n. Nu se știe precis dacă la Tomis s-au bătut și monede de argint. La data la care Tomisul începe să bată moneda proprie, nici Histria, nici Callatis nu mai emiteau monedă de argint.

Vreme de un secol și jumătate emisiunile de bronz de la Tomis sînt destul de numeroase și variate.

Monede din Tomis

Pe avers, reprezentări cu chipuri de divinități grecești, dintre care mai frecvent Marele Zeu, Zeus, Demetra, Hermes, Tomos etc.

Pe revers, apar protomele cailor sau căciulile Dioscurilor, acvila, spicul de grîu, ciorchinele de strugure și legenda TOMI.

La fel ca și în Histria și Callatis și la Tomis emisiunile autonome încetează pe la mijlocul sec. I î.e.n., odată cu începuturile pătrunderii romane în această regiune. La scurt timp însă, orașul își reia activitatea monetară, primele emisiuni datînd din vremea domniei lui Octavian Augustus.

Noile monede tomitane au pe avers efigia imperială, iar pe revers reprezentări de diferite divinități grecești și legenda TOMITΩN TOMEITON sau MHTPOΠ ΠONTOY TOMEΩC.

Cea de a doua fază a activității monetăriei tomitane încetează definitiv în timpul domniei împăratului Filip Arabul (244—249), din aceleași motive ca și la celelalte monetării învecinate.

În această ultimă fază a monetăriei tomitane este de relevat faptul că orașul a emis o mare cantitate de monede de bronz, într-o variată gamă de tipuri, Tomisul devenind acum metropola (capitala) confederației cultural-religioase a cetăților din Pontul stîng (Histria, Callatis, Dionysopolis și Odessos), așa-numitul *Pentapolis*, care, prin aderarea Mesembriei la confederație, se va transforma în *Hexapolis*. Nu numai emisiunile de monede ci și vestigiile arheologice descoperite în ultima vreme la Constanța stau mărturie înfloritoarei dezvoltări ale Tomisului din acea perioadă.

MONEDELE TRACO-GETICE ȘI SCITICE DIN DOBROGEA

În primele patru secole înaintea erei noastre, populația traco-getică și cea scitică dintre Dunăre și Marea Neagră, aflată în contact direct și permanent cu orașele vest pontice, se situează pe o treaptă de dezvoltare social-economică avansată care se apropie de unele forme ale vieții civilizate sclavagiste. Nevoile interne ale fiecărei formațiuni politice tribale impuneau întrebuințarea unei monede proprii.

Astfel de monede — deși puține deocamdată — sînt deosebit de valoroase ca documente istorice. Prin intermediul lor s-a putut cunoaște numele unor regi, basilei-locali, și indirect s-a ajuns la presupunerea existenței unor formațiuni politice evoluate, un fel de „regate" primitive și la cunoașterea gradului de dezvoltare social-economică și politică a acestor populații ai căror conducători își arogă titlul de basilei.

a) Cîteva monede de argint descoperite în nordul Dobrogei reprezintă unul dintre cele mai vechi tipuri monetare emise de către un rege local de origine geto-tracică.

Monedă de tip Moskonos

Monedele de acest tip prezintă pe avers capul unui tînăr, iar pe revers un călăreț — puțin barbarizat ca stil — și legenda BAΣIΛEΩΣ MOΣKΩNΩΣ. Sub cal monograma AI. Ele se datează în jurul începutului sec. III î.e.n.

După cum rezultă din descoperirile numismatice și arheologice de pînă acum, posesiunea „regelui" respectiv se situa prin părțile orașului Tulcea de astăzi, zonă în care — după unele documente epigrafice și literare antice, se mai cunosc și alte nume de astfel de basilei, de unde se poate deduce că în epoca preromană exista în preajma gurilor Dunării o importantă formațiune politică getică.

b) Altă categorie de monede, cunoscută numai în partea de sud a Dobrogei — în special în preajma orașului Callatis și mai spre sud pînă aproape de Varna, aparține unor basilei de origine scitică.

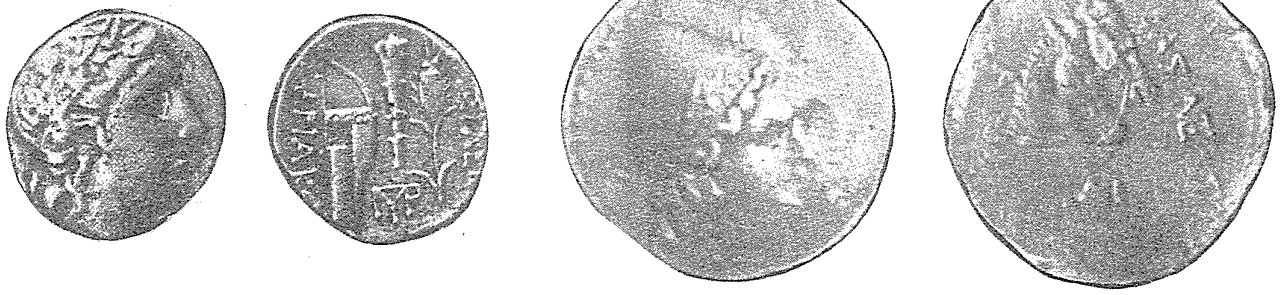

Monede scitice

Sînt aproape exclusiv emisiuni de bronz şi de un număr destul de variat de tipuri. Pe avers sînt reprezentate capetele unor divinităţi greceşti: Zeus, Apolo, Demetra, Hermes, Heracles, Dioscurii, Helios etc., iar pe revers spicul de grîu, acvila, armele lui Heracles, caduceul, cornul abundenţei, caii Dioscurilor etc. şi legenda ΒΑΣΙΛΕΩΣ, urmată de nume ca: Tanusa, Kanites, Sariakes, Akrosas, Charaspes şi Ailios. Precum se vede, un număr destul de mare de „regişori" aveau dreptul de a bate monedă. După părerile specialiştilor rezultă că au fost bătute în atelierele de la Callatis în sec. II î.e.n., începuturile lor datînd poate chiar de la finele sec. III î.e.n.

Aceste monede prezintă o importanţă istorică deosebită, deoarece ele sînt singurele documente care atestă prezenţa la această dată în sudul Dobrogei a unei populaţii scitice, organizată în mici formaţiuni politice, conduse de căpetenii ce se intitulează basilei.

În afară de Kanites, pomenit într-o inscripţie din Odessos (Varna) numele celorlalţi basilei nu apare decît pe monede.

MONEDELE REGILOR MACEDONENI ÎN DACIA

În timpul domniei lui Filip al II-lea (359—336 î.e.n.) şi a lui Alexandru cel Mare (336—323 î.e.n.) Macedonia devine unul din cele mai importante state din antichitate, expansiunea sa spre nord atingînd linia Dunării, iar campaniile militare în vederea menţinerii cuceririlor şi întăririi autorităţii, vor depăşi fluviul ajungînd pînă la triburile getice.

În anul 339 î.e.n. Filip al II-lea întreprinde o campanie în Dobrogea împotriva sciţilor conduşi de Ateas, iar în anul 335 î.e.n. Alexandru cel Mare, în fruntea unei armate, trece Dunărea în Cîmpia Munteană de astăzi şi urmăreşte pe geţi, care se retrag în faţa atacatorului. Expediţia lui Zopyrion, guvernatorul Traciei — 326 î.e.n. — împotriva Olbiei, se sfîrşeşte cu înfrîngerea macedonenilor de către sciţi şi cu însăşi moartea guvernatorului, în teritoriul getic, la nordul gurilor Dunării.

În această perioadă de maximă expansiune, în Macedonia se bate o mare cantitate de monede de aur, argint şi bronz.

Datorită dezvoltării economice şi politice a statului, moneda macedoneană devine o monedă „internaţională", cunoscînd o foarte mare răspîndire, precum şi o bună primire în afara graniţelor regatului, inclusiv pe teritoriul Daciei.

Aproape toate tipurile de monede emise de Filip al II-lea, Alexandru cel Mare şi de urmaşul acestuia Filip al III-lea (323—316 î.e.n.), de aur, argint, bronz au circulat pe acest teritoriu.

Monedele de aur ale lui Filip al II-lea avînd pe avers capul lui Apolo, iar pe revers o Victorie într-o bigă şi cele ale lui Alexandru cel Mare cu capul Athenei pe avers şi o victorie cu aripi deschise pe revers, precum şi monedele de bronz, au circulat în special în Dobrogea, sudul Moldovei şi estul Munteniei. Un mare tezaur cu circa 800 monede de aur de la cei doi regi s-a descoperit la Mărăşeşti.

Cele mai răspîndite emisiuni macedonene în Dacia sînt însă monedele de argint ale celor trei regi. Este vorba de tetradrahmele lui Filip al II-lea, care au pe avers capul lui Zeus, iar pe revers un călăreţ cu calul în galop, deasupra fiind gravat ΦΙΛΙΠΠΟΥ. Precum se va vedea mai departe acest tip de piese vor servi ca model principal pentru baterea monedelor la geto-daci.

Tetradrahmă de la Alexandru cel Mare

Urmează apoi emisiunile de argint ale lui Alexandru cel Mare şi Filip al III-lea Arideul, avînd pe avers capul lui Heracles şi pe revers Zeus stînd pe tron, iar lateral legenda cu numele fiecăruia dintre cei doi regi, tip monetar care a fost imitat, în măsură mai mică de către geto-daci.

Circulaţia în Dacia a monedelor sus amintite este dovedită prin numeroasele tezaure descoperite pe teritoriul ţării noastre.

www.cimec.ro

Paralel cu monedele celor trei regi macedoneni au mai circulat în Dacia şi monedele de aur — mai puţin cele de argint — emise de regele Traciei, Lysimach, care apar adesea în tezaure asociate cu monedele regilor macedoneni.

Despre un mare tezaur — care ar fi cuprins circa 40 000 monede de aur de la Lysimach, tezaur denumit şi „*Comoara lui Dromichete*", găsit în albia Streiului prin anul 1540, nu există decît o informaţie sumară şi vagă.

Cercetările întreprinse asupra staterilor de aur de la Alexandru cel Mare şi Lysimach au stabilit că unele dintre aceste emisiuni — mai ales cele descoperite în zona Dunării de Jos, în tezaurele de la Mărăşeşti şi Dăeni — au fost bătute în atelierele oraşelor Histria, Tomis şi Callatis, fiind perfect identice cu cele emise în Macedonia şi pot fi identificate pe baza siglelor, reprezentînd de obicei primele litere din numele oraşului de reşedinţă a monetăriei.

Faptul denotă o nouă latură a activităţii monetare a celor trei oraşe pontice, precum şi aspecte de relaţii dintre coloniile greceşti de pe coasta dobrogeană a Mării Negre şi cei doi regi macedoneni.

MONEDELE GETO-DACILOR

Numărul mare de descoperiri monetare făcute în ţara noastră a dat posibilitatea studierii şi interpretării problemelor generale şi speciale ale monetăriilor geto-dacice, obţinîndu-se — în multe privinţe — realizări definitive. În numismatica românească de la începutul secolului, se remarcă, în acest sens, cercetările şi ipotezele lui Constantin Moisil.

Din studiile publicate pînă acum nu de mult rezultau diferite aspecte particulare cu subiect general, neexistînd posibilitatea unei orientări în labirintul monetăriei geto-dacice.

Apariţia studiului lui Constantin Preda: *Monedele geto-dacilor* a rezolvat deocamdată această problemă, umplînd un gol în studiul numismatic al monedei geto-dacice, epocii respective şi rolul ei în istoria Daciei preromane.

Este îndeobşte recunoscut că geto-dacii au împrumutat pentru monetăria proprie prototipuri din lumea greco-macedoneană pe care le-au adaptat specificului local.

Prototipul principal — cel mai răspîndit — l-au constituit tetradrahmele regelui macedonean Filip al II-lea, avînd pe avers capul lui Zeus cu barbă şi cunună de lauri, iar pe revers un călăreţ şi numele emitentului, însoţit adesea de sigle şi simboluri. Într-o măsură mai mică — pe anumite zone — au mai fost utilizate ca model emisiile regilor macedoneni Alexandru cel Mare, Filip al III-lea Arideul şi cele ale oraşului Larissa din Thessalia.

Cercetările ajung, evolutiv, la unele precizări cronologice importante, cu argumente în fixarea principalelor etape de dezvoltare a monetăriei geto-dacice, acestea putînd fi urmărite atît din punct de vedere cronologic, cît şi sub aspectul evoluţiei stilului diferitelor categorii de monede.

Întîia etapă în evoluţia monetăriei geto-dacice coincide cu împrejurările din prima jumătate a secolului al III-lea î.e.n. cînd apar monede locale realizate de către traco-geţii din spaţiul balcano-dunărean, după tetradrahmele lui Filip al II-lea, etapă care începe aproximativ în jurul anului 300 î.e.n. şi merge pînă către mijlocul sec. III î.e.n.

Aceste imitaţii de tip Filip al II-lea sînt de un stil bun, foarte apropiat de original şi cu urme de legendă. Sînt tetradrahme de argint cu titlu superior şi redau în majoritate tipul cu călăreţul.

Genul respectiv de imitaţii se semnalează pe o arie foarte întinsă, pe ambele maluri ale Dunării şi s-ar părea că majoritatea monedelor a apărut în dreapta Dunării.

Etapa următoare care coincide cu prima fază principală de dezvoltare a monetăriei locale din Dacia se întinde pe o perioadă de timp cuprinsă între mijlocul sec. III şi de mijlocul sec. II î.e.n.

Întîlnim o bogată monetărie de tip greco-macedonean mai ales în partea de nord şi nord-vest a Transilvaniei, Banat, Moldova şi zona de dealuri a Olteniei.

Se constată — în raport cu perioada anterioară — înmulţirea descoperirilor cu tipuri monetare care se separă pe regiuni. Tetradrahma lui Filip al II-lea continuă ca model principal, dar se mai folosesc ca prototipuri tetradrahme tip Larissa, ori cu capul lui Janus.

Reprezentările de pe monede sînt supuse unor variate transformări, capătă diferite stiluri. În cîmpul monedei apar sigle, monograme, simboluri. Toate sînt emisiuni de argint, tetradrahme cu greutate 12—14 g.

Pentru această epocă distingem mai multe tipuri principale care se separă, atît regional, cit şi tipologic. Din rîndul acestora ar fi de amintit emisiunile din zona getică a Dunării, reprezentate prin tezaurul de la Rasa (jud. Ialomiţa). Monedele sînt imitaţii de bun nivel artistic, după tetradrahmele postume ale lui Filip II şi probabil au fost emise de către traco-geţii sud-dunăreni.

În partea de vest a Daciei se emiteau în acea perioadă monede imitaţii de tip Filip al II-lea — tipul Banat. În nordul şi nord-vestul Transilvaniei se cunosc mai multe tipuri monetare cele mai reprezentative fiind emisiunile din tezaurele Tulghieş-Mireşul Mare (jud. Maramureş), Crişeni-Berchieş (jud. Cluj) şi Şilindia (jud. Arad).

Monedele tipice ale acestor categorii au reliefuri pronunțate, reprezentări variate, bogate și chiar încărcat redate, printr-un exces de combinații din linii ovale și spirale. Pe revers, mai rar pe avers, se întîlnesc diferite simboluri și sigle la care se mai adaugă: porcul mistreț, leul și pasăre pe ramură. Toate aceste emisiuni au ca prototip tetradrahma lui Filip al II-lea dar nu mai păstrează fidelitate în copierea trăsăturilor caracteristice ale originalului, cum întîlnim la tipul Banat și Rasa.

Monedă din tezaurul de la Epureni

Un tip aparte îl constituie monedele descoperite în partea centrală a Moldovei, cunoscute sub denumirea de *Huși-Vovrieşti* după numele localităților de unde provin cele două tezaure. Toate sînt imitații după tetradrahmele lui Filip al II-lea, prezentînd un stadiu mai avansat de stilizare decît celelalte emisiuni contemporane lor. Ele se caracterizează *în mod special* prin prezența unor tăieturi adînci care străpung adesea monedele pe toată grosimea lor și a unor contramărci. Tăieturile, ca și contramărcile au fost aplicate fie cîte una, fie mai multe pe o singură presă. Există și monede fără aceste semne particulare.

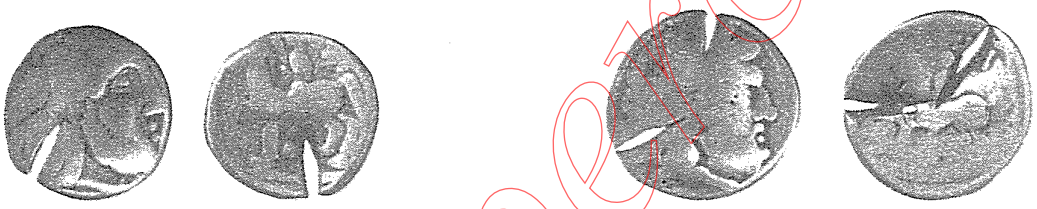

Monede din tezaurul de la Vovrieşti

Obiceiul de a face incizii pe monedă era cunoscut din antichitate și avea scopul de verificare a metalului din care era alcătuită moneda.

În cazul monedelor de tipul Huși-Vovrieşti, inciziile — uneori mai multe pe un exemplar și adînc pătrunse în corpul monedei — au o semnificație deosebită. După unele ipoteze, tăieturile ar fi fost făcute în scopul scoaterii din circulație a acestor monede. S-au emis și ipoteze acordînd acestui procedeu semnificația unui ritual religios cu ocazia solemnităților funerare. Cercetări mai noi acordă inciziilor diferite semnificații, problema rămînînd încă nerezolvată.

Cît privește contramărcile care apar pe monede, deși se spune că ar avea un sens diferit față de cel acordat pe monedele greco-romane, nu e de admis că ele ar fi reprezentat numai un rol decorativ.

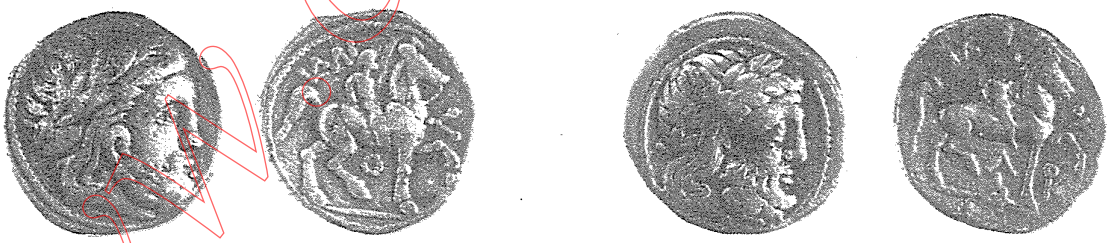

Monede din tezaurul de la Novaci

Din seria emisiunilor monetare aparținînd primei faze de dezvoltare mai fac parte imitațiile de tip Larissa și cele cu cap janiform, caracteristice zonei de dealuri din nordul și nord-vestul Olteniei, care apar adesea în tezaure comune din județele Vîlcea și Mehedinți.

Cea de a doua fază principală și etapă finală a monetăriei geto-dacice se întinde între mijlocul sec. II pînă către mijlocul sec. I î.e.n. În această perioadă de transformări importante, tipurile monetare se reduc cantitativ, în schimb crește numărul emisiunilor pentru fiecare categorie de imitații în parte. Se observă apoi o mai clară delimitare a ariei de răspîndire a fiecărui tip monetar principal. Dispar cen-

www.cubeiciuz.ro

trele monetare din faza precedentă şi apar altele noi, cele mai importante în zona dintre Dunăre, Carpaţi şi în sudul Transilvaniei, cu o concentrare pe Valea Mureşului şi a afluenţilor săi. În plus se accentuează deprecierea calitativă a argintului, sub 50% din titlu, scade greutatea şi se accentuează şi forma lor scyphată, stilul cunoaşte o depreciere apreciabilă, devenind foarte schematic.

Monedă din tezaurul de la Jiblea

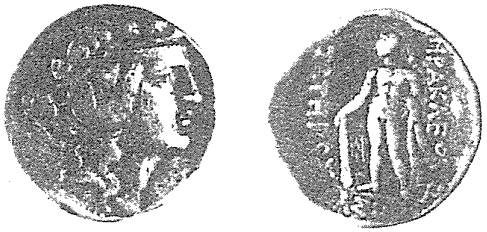

Tetradrahmă tassiană

Influenţa unor noi prototipuri greco-macedonene (Thasos şi Macedonia Prima) se resimte la unele tipuri monetare din această perioadă.

Seria tipurilor monetare din a doua fază ar putea începe cronologic cu emisiunile monetare de tip Dumbrăveni caracteristice zonei de sud a Moldovei şi nord-vestul Munteniei şi celor de tip *Medieşul Aurit* din nordul extrem al Daciei. Ambele tipuri acoperă în timp partea finală a primei faze şi începutul celei de-a doua faze a monetăriei geto-dacice.

Tipurile principale şi specifice acestei perioade se situează pe de o parte între Dunăre şi Carpaţi, pe de alta, în sudul Transilvaniei, de-a lungul Mureşului. Amintim pe cele mai caracteristice zonei subcarpatice şi anume tipurile: *Adîncata*, în estul Olteniei şi vestul Munteniei; *Vîrteju-Bucureşti* în partea cen-

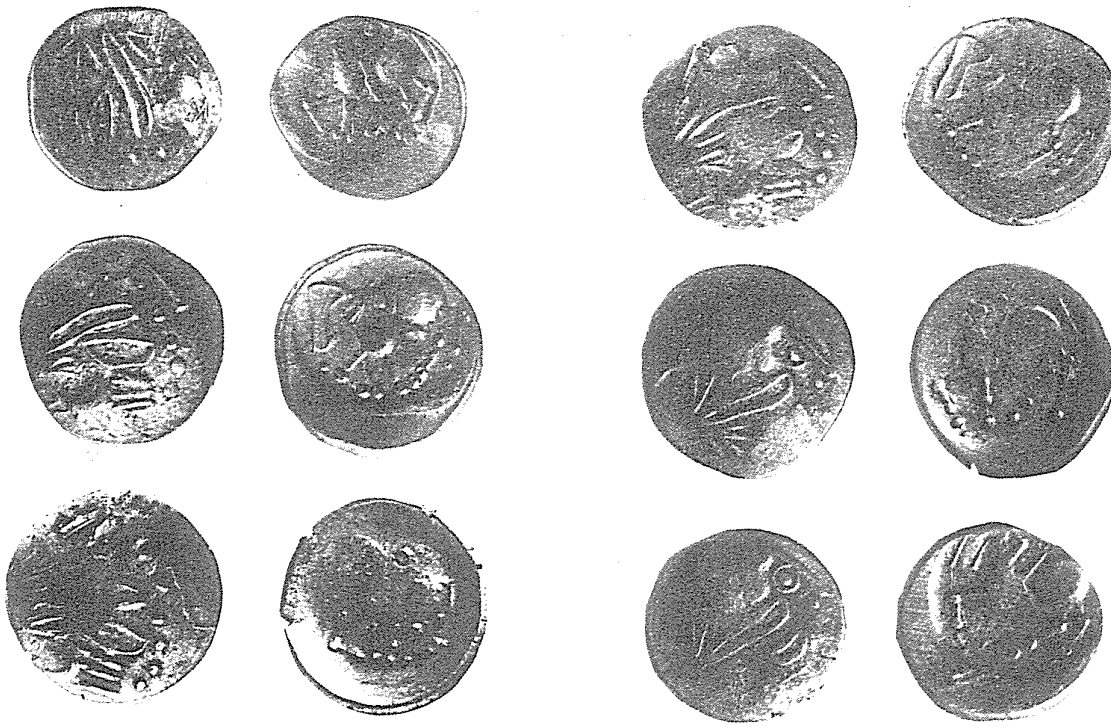

Monede din tezaurul de la Vîrteju

trală a Munteniei, între Vedea și Ialomița, unul din cele mai reprezentative tipuri monetare geto-dacice; *Inotești-Răcoasa* în estul Munteniei și sudul Moldovei. Toate aceste trei tipuri monetare sînt strîns legate stilistic și se succed, în bună parte, cronologic. Ele derivă ca stil din monedele mai vechi de tip *Prundu*. Deoarece greutatea lor (5—7 g) este mult scăzută sînt denumite *didrahme*.

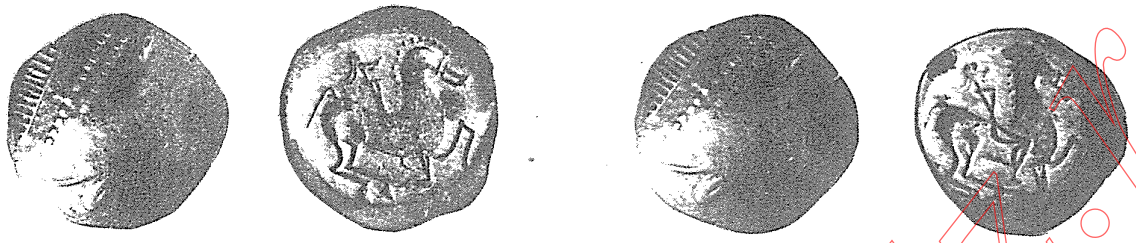

Monede din tezaurul de la Dobrești

În cuprinsul Olteniei se întîlnește un tip monetar deosebit, cunoscut sub numele de *Aninoasa-Dobrești*, care se distinge prin forma capului de cal, care seamănă cu un cioc de rață. Cele mai însemnate descoperiri sînt întîlnite pe Valea Jiului și, într-o mai mică măsură, pe Valea Oltului.

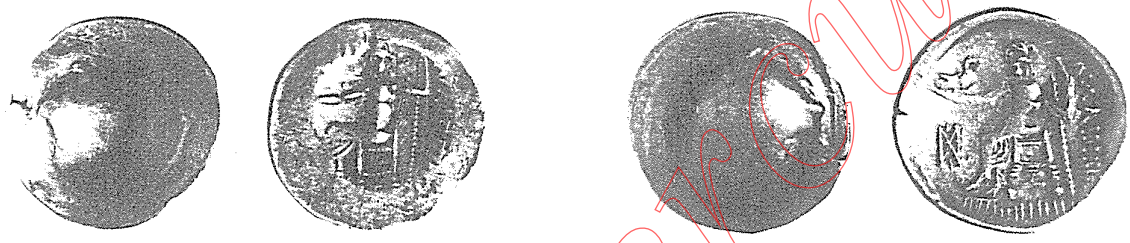

Monede din tezaurul de la Pielești

Monedele emise în sudul Transilvaniei și parțial în Banat, cu precădere pe valea Mureșului aparțin tipurilor: *Aiud—Cugir*, *Rădulești—Hunedoara*, *Petelea* și *Chereluș*.

Toate emisiunile se caracterizează prin pastila lor mare, dar subțire și mult scyphată și deprecierea argintului pînă la 40 și chiar 30%.

Tipul Petelea are pe avers bustul zeiței Artemis copiat după tetradrahmele Macedonia Prima, iar celelalte trei tipuri prezintă pe avers unele elemente de tip nou, trăsături ale capului lui Heracles de pe monedele lui Alexandru cel Mare și Filip al III-lea Arideul.

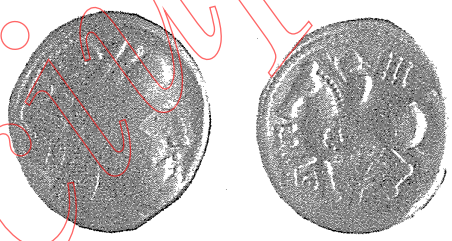

Monedă provenind din Tracia

Pe teritoriul Daciei se mai cunosc și alte tipuri monetare din rîndurile cărora se evidențiază imitațiile de tip Alexandru cel Mare — Filip al III-lea Arideul.

Față de abundența în sudul Dunării a tezaurelor cu astfel de monede, dar care au circulat în mare număr și în stînga Dunării li s-a atribuit o origine traco-getică, fiind emise probabil către mijlocul și în a doua jumătate a sec. II î.e.n.

Monetăria geto-dacă de tip greco-macedonean își încetează activitatea nu mult după primele două-trei decenii ale sec. I î.e.n. În nici un caz ele nu ajung pînă în a doua jumătate a sec. I î.e.n. și cu atît mai mult în sec. I e.n. așa cum considerau — la vremea lor — Const. Moisil, V. Pârvan și K. Pink.

Încetarea activității acestor monetării a fost pusă pe seama pătrunderii în Dacia a *denarilor romani republicani*, monedă larg răspîndită și mult apreciată în lumea antică.

Descoperirile și studiile recente atribuie acestui proces cauze mai adînci, interne, de natură economică și politică. Sfîrșitul activității monetăriilor geto-dacice ar coincide cu momentul unificării de către Burebista a tuturor triburilor din Dacia. Din această unire a triburilor într-o unitate mare politică cu formă statală, a rezultat nu numai ștergerea granițelor tribale ci și desființarea monetăriilor locale, cu caracter restrîns limitat la vechile formațiuni politice. După părerea autorizată a numismaților ar rezulta că s-a adoptat ca monedă nouă, unică pentru întreaga Dacie a lui Burebista, denarul roman republican

www.cimec.ro

trecîndu-se totodată la copierea întocmai a acestuia. Descoperirea unor ştanţe monetare în cetatea dacică de la Tilişca (jud. Sibiu) a permis să se stabilească în mod cert că, după primul sfert al sec. I î.e.n. geto-dacii au schimbat caracterul monetăriei proprii, trecînd la copierea fidelă a denarului roman republican.

Studiindu-se pe plan general şi sub raport istoric, numismatic şi stilistic fiecare categorie de monede găsite în Dacia, s-au desprins din această masă de descoperiri şi unele emisiuni care pot fi atribuite populaţiei celtice stabilite în Dacia.

După toate datele oferite de noile cercetări numismatice, la care se adaugă şi cele arheologice, rezultă că o parte din monedele emise în nordul şi nord-vestul Daciei, între mijlocul sec. III şi mijlocul sec. II î.e.n. aparţin, în principal, triburilor celtice stabilite în această zonă. În rîndul acestora se înscriu monedele de tip *Tulghieş—Mireşu Mare* şi *Crişeni—Berchieş*. Multe din seriile monetare ale acestor ti-

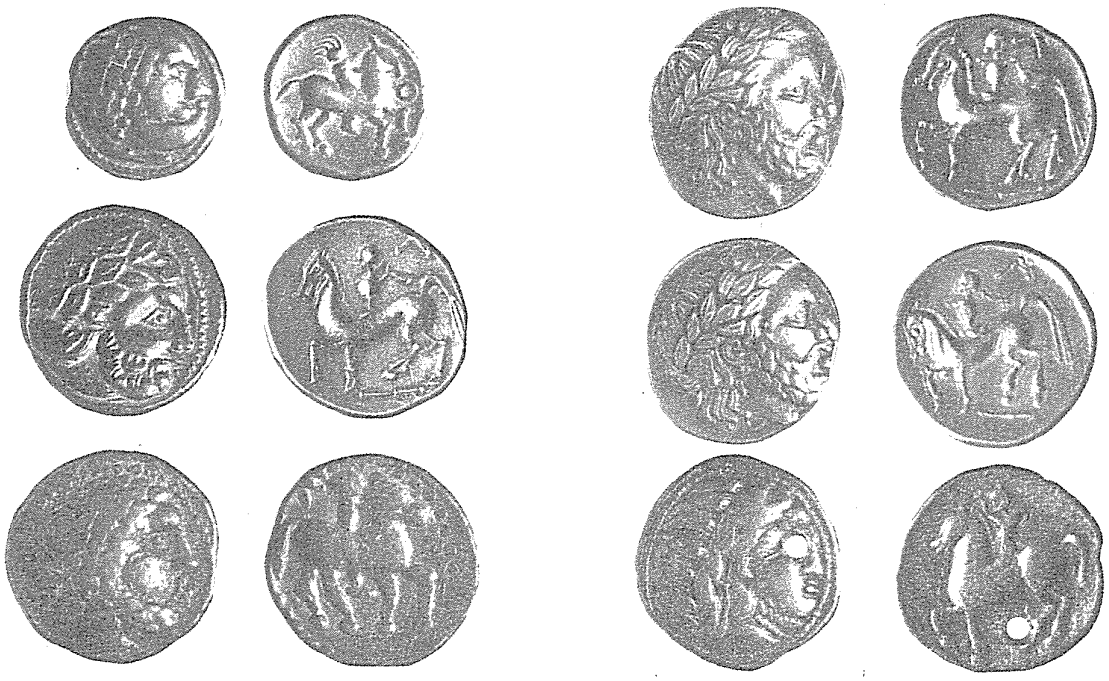

Monede din tezaurul de Tulghieş

puri poartă simboluri şi ornamente celtice din cele mai caracteristice şi mai răspîndite, cum sînt: porcul mistreţ, leul, pasărea, spirala, cercurile concentrice etc. Din rîndul aceloraşi emisiuni celtice sau celto-dacice — deoarece nu se exclude cu totul şi o participare dacică la realizarea unora dintre aceste tipuri — fac parte şi monedele tăiate şi contramarcate din centrul Moldovei. După toate probabilităţile — precum rezultă şi din descoperirile monetare din zona Tisei şi nordul Carpaţilor, aceste monede ar fi fost aduse — în mare parte — de triburile celto-bastarne, aşezate în partea centrală a Moldovei în jurul anului 200 î.e.n.

Monedă de la Alexandru cel Mare — tezaurul Tulghieş

Toate celelalte tipuri monetare, reprezentînd cea mai mare parte a monedelor sînt emisiuni geto-dacice. Desigur, se au în vedere, pe de o parte, emisiunile de tip *Rasa, Banat, Prundu, Jiblea, Larissa, cu cap janiform*, din prima etapă, iar pe de altă parte şi, în mod special, toate tipurile din faza a doua: *Dumbrăveni, Adîncata, Vîrteju—Bucureşti, Inoteşti—Răcoasa, Aninoasa—Dobreşti* din zona extracarpatică, *Aiud—Cugir, Răduleşti—Hunedoara, Petelea* şi *Cheresuş* din Dacia intracarpatică.

Diversitatea tipurilor monetare este în strînsă legătură cu caracterul politico-tribal al populaţiei din Dacia.

Const. Moisil, Octavian Floca și alți numismați români au fost de părere că fiecare tip monetar aparține unui trib geto-dac. Este logic ca tipurile principale cu un număr mare de monede și o arie de răspîndire întinsă să fie socotite drept emisiuni ale unor uniuni de triburi.

Pornind de la această premiză, Const. Preda, bazat pe îndelungate studii și interpretări judicioase a fiecărui tip monetar în parte, ajunge la interesante concluzii.

Pentru faza de început și pentru prima fază principală de dezvoltare, cu numeroase tipuri monetare delimitarea ariei de circulație și implicit a triburilor emitente este mai dificil de făcut. Se poate vorbi doar de zone mai largi și imprecis conturate, în cuprinsul cărora circulă anumite categorii de monede. Dintre acestea, emisiunile de tip Huși—Vovrieşti apar ceva mai concentrate indicînd prezența în centrul Moldovei a unei uniuni de triburi, după toate aparențele, de origine celto-bastarnă.

Pentru cea de a doua fază principală, adică de la mijlocul sec. II și pînă după primele două-trei decenii ale sec. I î.e.n. situația este mult mai clară.

Pe baza studierii descoperirilor monetare ale fiecărui tip principal, Const. Preda identifică și delimitează patru uniuni de triburi geto-dace. Cea mai însemnată dintre acestea se situează în partea de mijloc a Munteniei, întinzîndu-se între Dunăre, Carpați, Vedea și Ialomița, devedită prin descoperirile monetare de tip Vîrteju—București.

A doua uniune de triburi getice se întindea între Siretul inferior și rîul Buzău, fiind identificată pe temeiul monedelor de tip Dumbrăveni și Inotești—Răcoasa.

A treia uniune getică ocupa în special partea centrală și de est a Olteniei, după cum dovedesc cele mai importante descoperiri monetare de tip Aninoasa—Dobrești.

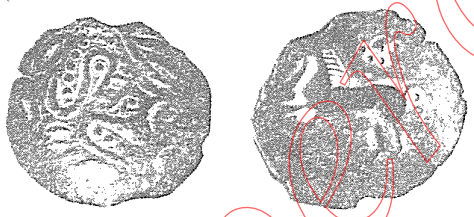

Monedă din tezaurul de la Pecica

A patra uniune de triburi dace a existat în sudul Transilvaniei, cu precădere pe Valea Mureșului și a Tîrnavelor, fiind localizată pe baza monedelor scyphate și cu modul mare de tipurile: Aiud—Cugir, Răduleşti—Hunedoara, Petelea și Cherelus.

Toate aceste formațiuni tribale geto-dace se înfățișează ca fiind bine închegate economic și politic. Între ele au existat relații de schimb și culturale, mai strînse dovedindu-se între geții din Muntenia și sudul Moldovei, precum și între cei din Oltenia și dacii din Transilvania.

Relații importante au întreținut geții din Dacia extracarpatică cu populația sud-dunăreană și cu orașele grecești din zona de vest a Mării Negre.

După toate indicațiile oferite de documentația numismatică și arheologică, cele patru mari uniuni de triburi geto-dace amintite mai sus au stat la baza alcătuirii statului lui Burebista. Pe forța unită, economică și politică, a acelorași uniuni tribale își va sprijini marele rege dac campaniile încununate de succes, împotriva celților și a orașelor grecești de pe coasta de vest a Mării Negre.

Vasta lucrare a lui Const. Preda **Monedele geto-dacilor** include și categoria *tipurilor monetare combinate* (Filip al II-lea — Alexandru cel Mare, Filip al II-lea avînd „cunună liniară triplă", Filip al II-lea — Filip al III-lea Arideul, Alexandru cel Mare — Filip al II-lea, Alexandru cel Mare — Filip al III-lea Arideul), care apar atît la nord de Dunăre, dar cu precădere în sudul ei, reflectînd raporturile tradiționale ale populațiilor de pe cele două maluri ale fluviului. Fenomenul de interpătrundere este ilustrat prin descoperirea în tezaure monetare la sudul Dunării a imitațiilor monetare getice de tip Adîncata, Vîrteju —București și Dobrești și ar putea conduce la interesante interpretări, privind relațiile politice în sfera împrejurărilor de atunci.

MONEDA DE TIP ROMAN REPUBLICAN DIN DACIA (TILIȘCA)

Se consideră că faza finală a monetăriei de tip greco-macedonean din Dacia se oprește, cronologic, în primele două-trei decenii ale secolului I î.e.n. Încetarea activității monetăriilor geto-dacice după aproape două secole de laborioasă existență ar putea constitui o contradicție față de starea de prosperitate a societății geto-dacice de atunci, cînd prin procesul de unificare generală a triburilor și uniunilor de triburi geto-dacice, sub conducerea marelui rege Burebista, se pun bazele primei formațiuni politice cu caracter statal, în plin progres cultural superior, oglindit prin acele *oppida* din așezările Munților Orăștiei.

www.cimec.ro

Pornind de la o idee sugerată de C. Daicoviciu, M. Macrea are meritul de a fi primul care a adîncit problema, demonstrînd că scoaterea din circulație a monedelor mai vechi din Dacia se datorează puternicii pătrunderi a monedei romane. Mai tîrziu problema este reluată de H. Daicoviciu, teza fiind însușită de numismații B. Mitrea, Octavian Floca, J. Winkler.

Se considera că moneda romană, devenită în acea vreme „monedă universală", care pătrundea tot mai mult în Dacia, ar fi provenit *în totalitate* din emisiunile monetare bătute în oficinile monetare romane din alte părți ale imperiului.

M. Macrea, studiind ștanțele monetare pentru baterea denarilor republicani, descoperite la Ludești (jud. Hunedoara) aproape de cetatea dacică de la Costești, la Brașov și la Poiana (jud. Galați) a găsit un indiciu și a formulat ipoteza privitor la imitațiile de denari romani confecționate de către daci.

În anul 1961, N. Lupu a descoperit în cursul săpăturilor arheologice în cetatea dacică de la Tilișca (jud. Sibiu) un număr de 14 ștanțe monetare de bronz, din care 10 exemplare redau în mod fidel copii ale unor denari romani republicani.

Descoperirea de la Tilișca vine să explice și numărul mare de denari republicani găsiți în Dacia, care după studiul numismatei J. Winkler însumează peste 20 000 exemplare depășind cantitativ monedele romane republicane descoperite în Tracia, Pannonia, Germania și chiar Gallia.

B. Mitrea extinzînd cadrul acestei probleme accentuează semnificația descoperirii monedelor republicane în peste 250 localități din cuprinsul Daciei.

După N. Lupu atelierul monetar de la Tilișca ar fi funcționat între anii 85—65 î.e.n.

Monetăria locală de tip roman apare ca un capitol nou al numismaticii geto-dacice și ridică importante probleme asupra patrimoniului descoperirilor de denari republicani în Dacia, cum ar fi spre exemplu stabilirea exemplarelor care sînt originale provenite din oficinile romane separat de cele care trădează o imitație locală.

De asemenea, se mai pune și problema contrafacerilor de o manieră deosebită, „barbară", a denarilor republicani, studiată de Maria Chițescu, care prezintă aspecte ale unor interesante descoperiri monetare pe teritoriul Moldovei.

Într-o situație similară trebuie să se fi găsit și imitațiile după drahmele din Apollonia și Dyrrhachium emise pe teritoriul dacic, în genul celor imitate după denarii romani republicani, între care unele din argint de titlu superior, greutate și modul mai mare decît originalele.

MONEDELE DE AUR DE TIP „KOSON"

Printre monedele descoperite în Dacia un loc cu totul aparte îl ocupă emisiunile de aur, cunoscute sub numele de „*Kosoni*".

Puține sînt tipurile monetare antice în jurul cărora s-au iscat atîtea discuții și controverse și în legătură cu care mai stăruie multe semne de întrebare.

Monedă de aur tip Koson

Monedele sînt de un singur tip, cu mici variante. Pe avers un consul roman între doi lictori mergînd spre stînga, dedesubt în exergă: legenda ΚΟΣΣΩΝ, iar în cîmpul din stînga monograma R, Aversul copiază denarul consulului roman L.I. Brutus; cerc perlat. Există și exemplare fără monogramă.

Reversul înfățișează un vultur cu aripile deschise, în profil spre stînga el șade cu un picior pe un sceptru și ține în gheara dreaptă o cunună, împrejur cerc perlat. Reversul este similar cu cel de pe denarul lui Pomponius Rufus anul 71 î.e.n.

Max Bahrfeldt căruia i se datorează primul și cel mai complet studiu despre *Kosoni*, înregistrează 112 exemplare, cu greutatea între 8,08—8,70 g (o singură excepție 7,69 g), rezultînd greutatea medie de 8,41 g, iar diametrul 18—21 mm. Printre monedele cercetate se menționează și o imitație la Muzeul din Budapesta de 10.08 g.

Din informațiile păstrate rezultă că în marele tezaur cu monede de aur de la Lysimach descoperit în albia Streiului s-ar fi aflat și Kosoni. Una din cele mai mari descoperiri s-a făcut la Grădiștea Muncelului prin 1803 și anume un tezaur de circa 1 000 Kosoni, din care 400 exemplare s-au dat la topit monetăriei de la Alba Iulia, iar restul s-a risipit. La Axente Sever (jud. Sibiu) s-a descoperit un tezaur din circa 20 Kosoni. Monede răzlețe s-au mai găsit la Brezoi — Valea Oltului — Cozma (jud. Mureș), Craiova (jud. Dolj), Orăștie (jud. Hunedoara), Guștericța — Hațeg (jud. Hunedoara), Nochrich (jud. Sibiu),

Sarmizegetusa (jud. Alba), Timişoara, Vizejdia (jud. Timiş), Vîrtoape — Orăştie (jud. Hunedoara), Vršac (R.S.F. Iugoslavia), precum şi cîteva în alte localităţi mult depărtate de teritoriul Daciei.

Din numeroasele discuţii, păreri şi ipoteze existente în rîndurile numismaţilor şi arheologilor cu privire la originea Kosonilor au rezultat două teze şi anume: 1) după Th. Mommsen, J. Friedlaender, V. Pârvan, B. Mitrea, H. Daicoviciu şi alţii, Kosonii reprezintă emisiunile monetare ale lui M. I. Brutus bătute înainte de lupta de la Philippi din anul 42 î.e.n. (din metalul tezaurului lui Sadala al II-lea) şi destinate a plăti mercenarii din Dacia, angajaţi de Brutus, în urma înţelegerii cu regele geto-dac Cotiso-Coson. Piesele ar fi fost emise în Tracia de Brutus şi ar fi ajuns în Dacia fie de pe urma prădăciunilor, fie ca plată a mercenarilor.

2) Potrivit celei de a doua teze, enunţată de Max Bahrfeldt, monedele de tip Koson ar reprezenta emisiuni bătute pe teritoriul geto-dacic de regele Cotiso-Coson, al cărui nume apare pe monede şi a fost transmis de istoricul roman Suetonius. Acestui punct de vedere i s-au alăturat L. Ruzicka şi în ultima vreme Octavian Iliescu şi Judita Winkler.

Constantin Preda analizînd judicios ambele argumentaţii consideră că mai sînt de lămurit unele situaţii contradictorii în cadrul fiecăreia dintre ipotezele formulate.

Faţă de aria răspîndirii acestor monede este de părere că emisiunile au apărut pe teritoriul Daciei, materia primă — aurul — fiind provenit — probabil — din exploatările aurifere ale Daciei şi — mai puţin probabil — din aur adus din alte părţi.

MONEDA IMPERIALĂ ROMANĂ ÎN DACIA

Prin conţinutul lor descoperirile monetare din cuprinsul patriei noastre ilustrează pătrunderea masivă şi continuă a monedei romane — atît cea republicană, cît şi cea imperială — această stare de fapt constituind un vast domeniu de studii şi cercetări numismatice. Subliniem că această „invazie" se accentuează, în mod firesc, tot mai mult după transformarea Daciei în provincie romană.

Precum — anterior — în cazul monedei republicane romane ne-am referit numai la monedele emise în Dacia, tot astfel — acum — vom aminti numai moneda imperială romană apărută în această provincie.

Este recunoscut că provincia Dacia ar fi avut — începînd de prin anul 246 — o monetărie proprie, cu sediul — probabil — la Apulum şi, mai plauzibil, la Sarmizegetusa.

În această monetărie s-ar fi bătut monede din bronz ale unor împăraţi începînd cu M. Iulius Philippus (244—249) şi pînă la Gallienus (254—268), avînd pe avers: efigia împăratului şi legenda respectivă, iar pe revers: Dacia în haină lungă, purtînd boneta phrygiană, între un leu şi un vultur, ţinînd

Monede romane imperiale cu reprezentări şi legende în legătură cu Dacia

www.cimec.ro

în mîna dreaptă sabia curbă specific dacică, iar cu stînga un stindard cu literele DF (Dacia Felix). Uneori Dacia stă între două stindarde cu V şi XIII, reprezentînd denumirea legiunilor V Macedonica şi XIII Gemina, staţionate în Dacia în acea vreme. Circular, legenda: PROVINCIA DACIA, legendă care exprimă întreg numele provinciei, caz unic în numismatica romană.

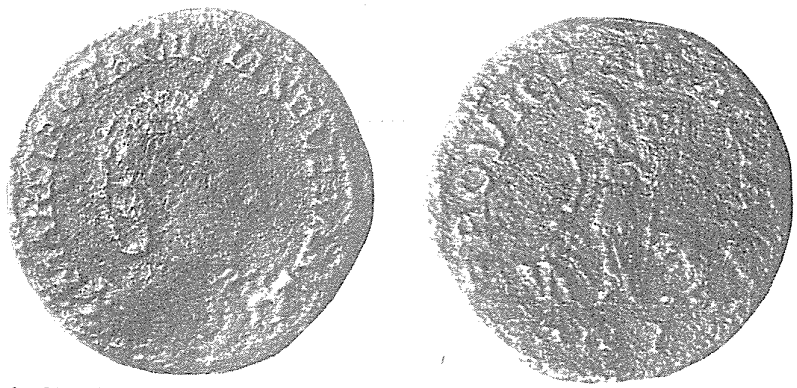

Sesterţ de la Marcia Otacilla Severa, soţia împăratului M. I. Philippus (244—249), cu legenda PROVINCIA DACIA

Monedele de acest tip au constituit şi constituie o interesantă temă de studiu formulîndu-se numeroase şi variate ipoteze, avînd ca element comparativ monedele similare emise, tot în acea vreme, de colonia Viminacium din dreapta Dunării.

MONEDA BIZANTINĂ ÎN ROMÂNIA

Circulaţia monedei bizantine pe teritoriul ţării noastre în decursul secolelor V—XIV are o semnificaţie deosebită care a atras atenţia cercetărilor, mai ales în ultimele decenii, de aici rezultînd importante studii şi lucrări de referinţă*. De asemenea, considerăm că se impune în mod deosebit adîncirea cercetărilor privind moneda bizantină în România, avînd în vedere prezenţa ei pe teritoriul românesc în etapele premergătoare formării sta'elor feudale şi influenţa avută de ea în emiterea primelor monede româneşti bătute de Vladislav-Vlaicu prin 1365.

După plecarea oficialităţilor romane din Dacia, în secolele care au urmat, moneda romană a continuat să mai pătrundă, desigur pe o scară mult mai redusă în provincie în felurite împrejurări generate de invaziile popoarelor migratoare, în primul rînd ale goţilor (271). Între acestea se remarcă cele emise de către colonia Viminacium, după cum am amintit mai înainte. În anul 476 Imperiul roman de apus fiind desfiinţat prin detronarea ultimului împărat Romulus Augustulus de către Odoacru regele herulilor, Imperiului de răsărit — transformat mai tîrziu (sec. VI) în Imperiul bizantin — i-a fost dat să supravieţuiască aproape un mileniu, pînă la cucerirea Constantinopolului de către Mahomed al II-lea (1453).

În numismatică se consideră domnia împăratului Anastasius I (491—518) epoca de trecere la Imperiul bizantin.

Moneda bizantină apare frecvent în descoperiri monetare din ţara noastră, de aceea este util a se reaminti evoluţia emisiunilor din sistemele monetare proprii lumii bizantine.

În anul 498, în timpul domniei lui Anastasius I s-a efectuat o largă reformă a monedei mărunte. S-au emis în mari cantităţi monede de bronz de diferite valori: *follis*, echivalînd cu 40 unităţi denumite *nummia* şi marcate cu litera M (în alfabetul grec această literă avea valoarea numerică 40); *jumătăţi de follis*, marcate cu litera K=20; *decanummia*, piese de 10 nummia, marcate cu I=10; *pentanummia*, marcate cu litera E=5 sau cu cifra romană V şi *nummia*, piese de o unitate, fără nici un semn de valoare.

Uneori, literele au fost înlocuite, mai tîrziu, cu cifre romane corespunzătoare: XXXX pentru follis, XX pentru jumătate de follis şi aşa mai departe. În unele monetării ale Imperiului bizantin, spre exemplu la Alexandria s-au bătut monede de bronz cu alte valori nominale: 12 nummia, marcate IB, 33 nummia marcate ΛΓ.

Începînd din prima jumătate a secolului al IX-lea acest procedeu a fost părăsit, piesa principală a sistemului monetar continuînd să rămînă, în categoria monedelor de bronz, aceea denumită follis.

În timpul domniei lui Alexios I Comnenul (1081—1118) alături de monedele de bronz plane au început să apară şi monede concave (scyphate) din acelaşi aliaj; piese concave de aur şi de argint au fost bătute în Imperiul bizantin ceva mai devreme. Această tehnologie a confecţionării monedelor este caracteristică Imperiului bizantin în evul mediu; ea a fost adoptată uneori şi de către ţaratele bulgare de la Tîrnovo şi Vidin sau regatul Serbiei.

Ca monede de argint, în Imperiul bizantin continuă să se bată două specii create în vremea lui Constantin cel Mare: *miliarense* sau *miliaresion* în greutate de 4,55 g şi *siliqua*, în greutate de 2,73 g; aceste valori ponderale au scăzut însă treptat în cursul vremii.

* Octavian Iliescu, *Moneda în România*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1970, p. 8—13.

Follis din timpul lui Justinian I (527—565)

Sub domnia lui Heraclius, în 615, s-au emis monede de argint mai grele, denumite *hexagrammon*, cîntărind teoretic 6,82 g, fiecare piesă. Baterea acestui nominal nu a durat decît 80—90 ani (pînă în a doua domnie a lui Iustinian al II-lea de la 705—711). Împăratul Constantin al IX-lea Monomahul (1042—1055) începe baterea unor monede de argint scyphate; pînă la sfîrșitul Imperiului bizantin s-au bătut alternativ sau simultan atît monede plane, cît și concave.

Unitatea monetară a Imperiului bizantin pentru monedele de aur a fost un nominal creat de Constantin cel Mare: *solidus*, în greutate teoretică 1/72 dintr-o libră romană de aur, cîntărind 327,45 g, revenind pentru un solidus 4,55 g. Diviziunile, în aur, erau: *semis* sau *semissis* reprezentînd 1/2 și *triens* sau *tremissis*, 1/3, fiecare cu greutatea corespunzătoare.

În anul 963 unitatea monetară în aur capătă denumirea de *nomisma*, care devine și ea în curînd monedă concavă.

După o serie de reduceri consecutive ale calității aurului, în a doua jumătate a secolului al XI-lea, împăratul Alexios I Comnenul întreprinde (1093) o importantă reformă bătînd o monedă de aur cu un titlu mai ridicat, denumită *hyperper*. Hyperperul — sau prescurtat perperul — a fost emis pînă la finele secolului al XIV-lea cînd a devenit o monedă de calcul.

Monedele bizantine au fost bătute inițial în numeroase monetării răspîndite pe întregul teritoriu al imperiului, uneori numai pentru anumite categorii de monede. Pe măsura restrîngerii teritoriului supus autorității imperiale s-a redus și numărul atelierelor monetare, rămînînd în final numai cel de la Constantinopol.

Moneda bizantină a jucat un important rol în viața economică a societății care s-a dezvoltat în provinciile românești.

Descoperirile monetare cu monede bizantine se pot încadra în trei perioade: *În prima perioadă*, începînd de la reforma monetară a lui Anastasius I și pînă la finele secolului al VII-lea, predomină

Monedă de aur de la Alexios I Comnenul (1081—1118)

moneda de bronz. Descoperirile de pînă acum se înșiră de-a lungul Dunării, vechiul hotar cu Imperiul bizantin, precum și în Dobrogea rămasă sub autoritatea imperială, sînt reprezentate prin piese izolate sau tezaure din monede de bronz, spre exemplu la Cudalbi (jud. Galați), tezaur cu monede emise între 498—527, Topalu (jud. Constanța) cu piese din anii 527—562, Gropeni (jud. Brăila), tezaur cu monede emise între 538—578; Movileni (jud. Galați) cu monede din anii 577—600 și Voinești (com. Obîrșeni, jud. Vaslui), tezaur cuprinzînd monede din anii 602—641. Monede bizantine de argint s-au găsit la Galați 12 piese (*hexagramma*), emise între 615—680 și la Priseaca — Slatina, cu 141 monede de argint, ca mai sus, emise între 654—680 și bijuterii de argint.

Monedă de aur de la Ioan al II-lea Comnenul (1118—1143)

www.cimec.ro

Moneda bizantină de aur apare în descoperiri izolate: Craiova, Tulcea cu solidi bizantini din epoca 527—668, Drăgaica (jud. Buzău), Sînpetru German (jud. Arad) un solidus de la Heraclius și Heraclius Constantin.

Se poate deduce că aceste tezaure au constituit acumulări ale populației de rînd, în continuitatea vieții lor stabile.

A doua perioadă a circulației monedei bizantine pe teritoriul României începe în primii ani ai secolului al VIII-lea și se încheie spre mijlocul celui de al X-lea. Sînt descoperiri monetare rare, mai frecvent piese izolate ca: moneda de bronz (follis) de la Tiberius al III-lea Apsimarus (698—705), găsită la Berezeni (jud. Vaslui), altele la Mediaș (jud. Sibiu), Voila (jud. Brașov), Constanța, Tichilești (jud. Brăila), Rașova (jud. Constanța), Deta (jud. Timiș), Orșova (jud. Mehedinți).

Raritatea acestor descoperiri monetare nu este un fenomen *local* ci constituie un *fenomen general* al lumii bizantine din acea epocă, cuprinsă de profundele transformări ale vieții social-economice a Imperiului.

Începînd de pe la mijlocul secolului al X-lea moneda bizantină reapare în descoperiri răzlețe sau tezaurizate în număr mai mare atît în Dobrogea, cît și în nordul Dunării cu monede de bronz, argint sau aur.

Astfel sînt tezaurele de la Cleja (jud. Bacău) cu 1 monedă de argint și 38 de bronz bizantine (813—945), de la Călărași (jud. Ialomița), unde s-au găsit 5 monede de argint (969—976), la Dinogetia (com. Garvăn, Jud. Tulcea) trei tezaure: 106 piese de aur (976—1055); podoabe monede de aur și argint (976—1059); 15 monede de aur (1067—1071). Piese izolate de aur, argint, bronz s-au găsit și în Transilvania lîngă Oradea, în Banat, la Drobeta Turnu-Severin, Zimnicea, Curtea de Argeș, ceea ce dovedește extinderea circulației monedei bizantine pe un larg teritoriu.

În timpul Comnenilor și Angelilor (1081—1203) predomină descoperirile cu monede de bronz, un mare tezaur cu 2000 piese de bronz din acea vreme, găsindu-se la Zimnicea (jud. Teleorman). La București întîlnim tezaure cu monede de bronz mai mici, cu 9 piese (1081—1180) și 16 piese (1195—1203). Un fenomen economic interesant îl reprezintă tezaurul găsit prin 1930 la Balș (jud. Olt), aproximativ un kilogram de monede bizantine de bronz tăiate în două, patru sau opt fragmente, pentru a obține monedă mărunță (piesele inițiale emise între 1195—1254).

În secolul al XIII-lea și la începutul celui următor, circulă în Dobrogea și la nord de Dunăre monede de aur ale Imperiului bizantin de la Niceea (1222—1261) și apoi acelea emise la Constantinopol de către primii Paleologi. Sînt *hyperperii* sau *perperii de aur*.

Descoperirile monetare cu piese de acest gen cunoscute pînă acum se află răspîndite pe o arie foarte întinsă: Dobrogea, Moldova, Muntenia, Oltenia și Transilvania.

În tezaure, perperii bizantini s-au găsit la Isaccea (jud. Tulcea) și în comuna Mihail Kogălniceanu (195 piese împreună cu 23 440 monede tătărești de argint, lingouri de argint și podoabe de aur și din argint), precum și la Stoenești (jud. Brăila).

Această monedă — perperul — devine etalonul curent al tranzacțiilor comerciale din bazinul Mării Negre, fiind menționată și în unele documente interne sau privilegii comerciale ale Țării Românești.

Cu perperii de aur bizantinii bătuți între 1222—1327 încetează pătrunderea efectivă a monedei bizantine în țările române, menținîndu-se în circulație emisiunile vechi.

Ea a reprezentat cîtăva vreme un mijloc de schimb generalizat întrebuințat în mod curent de către poporul român pe întreg spațiul carpato-dunărean.

În ceea ce privește emisiunile bizantine de argint, de mai tîrziu, este de amintit faptul că primele emisiuni ale monedelor Țării Românești apărute sub Vladislav I (Vlaicu Vodă), 1365—1377, reflectă într-o oarecare măsură influența lor. Într-adevăr, sistemul monedelor de argint bătute la Veneția în 1202, denumite inițial *ducați*, apoi *groși* sau *matapani* s-a răspîndit foarte mult în Imperiul bizantin și în Peninsula Balcanică după Cruciada a IV-a (1204), acești ducați fiind imitați, ca pondere (în medie 1,05 g), cît și conținut, atît la bizantini, cît și în Serbia și Țaratul bulgar de la Tîrnovo.

Bizanțul, în acea situație, și-a creat moneda de argint, avînd valoare echivalentă cu ducatul sau *grosul venețian* și ca urmare a relațiilor de schimb economic cu voievodatele române de la nordul Dunării primele monede ale Țării Românești adoptă și ele sistemul *ducaților venețieni de argint*, așa cum apar denumite în documente monedele de la Vlaicu Vodă și de mai tîrziu.

* * *

Moneda antică, cu prezență remarcabilă pe teritoriul patriei noastre, atestată prin numeroase descoperiri monetare, după cum s-a arătat mai sus, a constituit încă din trecut o preocupare de căpetenie a istoricilor și numismaților români, precum M. C. Șutzu, Vasile Pârvan, Const. Moisil, M. Macrea, C. Daicoviciu, V. Canarache și — în continuare — Em. Condurachi, Bucur Mitrea, Octavian Floca, Dorin Popescu, C. Protase, Octavian Iliescu, Const. Preda, J. Winkler, Eug. Chirilă, N. Lupu, Szekely Zoltan, Maria Chițescu, Egon Dörner, Gh. Poenaru-Bordea, Virgil Mihăilescu-Bîrliba și alții, ale căror studii au adus contribuții în plus, precum și clarificări în ipotezele formulate anterior de către cercetători de prestigiu: Bernhardt Pick, K. Pink, Max Bahrfeldt și chiar Th. Mommsen.

LUCRĂRI CONSULTATE

ILIESCU OCTAVIAN, Moneda în România, Editura Meridiane, București 1970.

PREDA, CONST., Monedele geto-dacilor, Editura Academiei R.S.R., București, 1973

PREDA, CONST., Numismatica geto-dacică după un sfert de veac de cercetări, în Buletinul Societății Numismatice Române, nr. 96—120, București, 1974, p. 13—22.

PREDA, CONST., Circulația monedelor romane post-aureliene în Dacia, în Studii și cercetări de istorie veche și arheologie, Tomul 26, 1975, Editura Academiei Republicii Socialiste România, p. 441—486.

www.ciupercutz.ro

INTRODUCERE

ŢARA ROMÂNEASCĂ* (TRANSALPINA, VALAHIA, MUNTENIA)

Teritoriul cuprins între Carpaţi şi Dunăre, cu vechile populaţii romanizate şi aşezările Daciei Malvensis, a căror prezenţă este atestată şi după secolul al III-lea, va avea de suferit, în perioada veacurilor IV—X, iureşul migraţiunii popoarelor într-o epocă în care, aici ca şi pe întreg cuprinsul teritoriului locuit de români se desfăşura complexul proces al etnogenezei poporului român.

La începutul veacului XIV ia fiinţă între Carpaţi—Dunăre—Siret—Milcov primul stat feudal românesc, Ţara Românească (denumită în documente Transalpina, Valahia şi apoi Muntenia), stat apărut în urma definitivării acţiunii de centralizare a vechilor formaţiuni voievodale şi cnezate ale lui Seneslau, Litovoi, Ioan şi Farcaş, atestate documentar încă din prima jumătate a secolului XIII de diploma Cavalerilor ioaniţi (2 iunie 1247).

Primul domn al Ţării Româneşti, *Basarab I* (cca 1310—1352) a consacrat independenţa ţării prin victoria de la Posada (9—11 noiembrie 1330) asupra regelui Ungariei, suzeranul său, independenţă consolidată de urmaşii săi *Nicolae Alexandru* (1352—1364), *Vladislav I-Vlaicu Vodă* (1364—cca 1377) şi *Radu I* (cca 1377—cca 1383) printr-o serie de măsuri cu caracter politic, juridic, administrativ şi fiscal, dintre care notăm baterea primelor monede româneşti, şi desăvîrşită de *Mircea cel Bătrîn* (1386—1418) în timpul căruia Ţara Românească ajunge la maxima sa întindere teritorială, bucurîndu-se totodată de un real prestigiu, marele voievod ajungînd chiar arbitrul situaţiei din Imperiul otoman în momentul luptelor pentru succesiune între fiii lui Baiazid I.

De asemenea, se poate afirma cu certitudine, existenţa unei vieţi economice prospere relevată, în primul rînd, de numeroasele emisiuni monetare din argint, bătute în perioada domniilor lui Vladislav I-Vlaicu Vodă, Radu I, Mircea cel Bătrîn.

A doua jumătate a sec. XIV şi sec. XV au fost marcate de eroice lupte duse de Mircea cel Bătrîn, Dan II, Vlad Dracul, Vlad Ţepeş pentru apărarea independenţei, faţă de expansiunea otomană.

La începutul secolului al XVI-lea, ca urmare a impetuoasei ofensive a Porţii, a înfrîngerii Ungariei la Mohács (29 august 1526), cît şi a unei instabilităţi interne, generată de luptele dintre diverşi pretendenţi la tron, Ţara Românească va intra în sfera dominaţiei politico-economice a Imperiului otoman.

La sfîrşitul secolului, *Mihai Viteazul* (1593—1601) reia lupta antiotomană, reuşind să reciştige, în urma unor strălucite victorii, independenţa ţării şi să realizeze, pentru prima dată, *Unirea politică a celor trei ţări române* care — cu toată scurta ei durată — va constitui idealul moral şi politic pentru toate forţele patriotice în lupta pentru unitate naţională şi independenţă în următoarele trei veacuri.

Perioada de la finele sec. XVI şi începutul sec. XVII este caracterizată prin creşterea domeniului feudal şi prin instaurarea regimului nobiliar boieresc. Epoca lui *Matei Basarab* se remarcă prin realizări culturale şi economice, însă agravarea exploatării a dus la intensificarea luptei maselor, culminînd cu revolta seimenilor din 1655.

La mijlocul sec. XVII, *Constantin Şerban* şi *Mihnea III*, în înţelegere cu *Gheorghe Ştefan*, domnul Moldovei, şi cu *Gheorghe Rákóczi II*, principele Transilvaniei, reiau lupta antiotomană.

După *Şerban Cantacuzino* (1678—1688), preocupat de obţinerea independenţei ţării, orientîndu-se pentru realizarea acestui ţel politic spre puterile aflate în conflict cu Poarta — Austria, Polonia, Rusia — urmează *Constantin Brîncoveanu* (1688—1714), de numele căruia se leagă o remarcabilă creaţie culturală şi artistică, domnitor al cărui sfîrşit tragic îi va crea o aureolă legendară.

La începutul secolului al XVIII-lea Poarta, căutînd să-şi consolideze poziţiile în ţările române, instaurează regimul domniilor fanariote (1716—1821), perioadă de intensificare a dominaţiei economice şi de îngrădire a autonomiei Ţării Româneşti, marcată însă şi de o serie de reforme cu caracter politico-administrativ, al căror scop consta în modernizarea şi centralizarea instituţiilor statului, dintre domnii fanarioţi remarcîndu-se, în special, *Constantin Mavrocordat*, iniţiator a mai multor reforme dintre care cea mai importantă o constituie desfiinţarea servituţii personale (5 august 1746).

În 1718 (prin pacea de la Passarowitz) Imperiul otoman cedează Austriei Oltenia, situaţie care a durat pînă în 1739 (pacea de la Belgrad).

În a doua jumătate a sec. XVIII unele fenomene incipiente ale capitalismului apar tot mai accentuat în economia ţării, stimulate mai tîrziu şi de prevederile păcilor de la Kuciuk-Kainargi (1774) şi Adrianopol (1829), în urma cărora ţara a fost atrasă în circuitul comerţului european.

Începutul secolului XIX este marcat de o ascuţire a contradicţiilor dintre ţărănimea aservită şi boierime, de apariţia şi dezvoltarea unor noi forţe productive şi noi relaţii de schimb şi producţie intrate în conflict cu cele vechi, iar fiscalitatea excesivă practicată de fanarioţi, monopolul otoman, diminuat dar nu desfiinţat, înmulţirea elementelor greco-levantine, creează o stare de nemulţumire generală a întregii populaţii, fapt ce duce la izbucnirea, în 1821, a revoluţiei condusă de *Tudor Vladimirescu*, mişcare la care participă imensa majoritate a poporului şi care, cu toată înfrîngerea sa, realizează înlăturarea regimului fanariot şi revenirea la domniile pămîntene.

Între 1828—1834 Ţara Românească a fost cîrmuită de Administraţia militară rusă, elaborîndu-se, în 1830-1831 şi Regulamentul Organic, rămas în vigoare timp de două decenii.

Prima jumătate a sec. XIX se caracterizează prin creşterea rolului economic şi politic al burgheziei, precum şi prin succese în dezvoltarea culturii naţionale şi răspîndirea ideilor social-revoluţionare, care au culminat cu revoluţia burghezo-democratică din 1848, după care viaţa politică a fost dominată de lupta pentru unirea cu Moldova, înfăptuită în 1859, primul pas realizat pentru crearea statului român modern.

*

Prezentarea, în capitolul de faţă, a materialului numismatic privind Ţara Românească, s-a făcut de către autori atît prin studierea monedelor din colecţii, cît şi prin consultarea studiilor numismatice apărute, ai căror autori au fost menţionaţi în „*Cuvîntul înainte*“ şi în bibliografie.

Dintre acestea relevăm studiile numismatice care au completat şi conturat mai judicios constatările numismatice anterioare şi anume:

N. Docan, Studii privitoare la numismatica Ţării Româneşti, în *Analele Academiei Române*, 32 (1909—1910)

Const. Moisil, Monetele lui Radu I Basarab, în *Buletinul Comisiunii monumentelor istorice*, 10—16 (1917—1923)

Const. Moisil, Istoria monetei în România în *Cronica numismatică şi arheologică* (1920—1923)

Const. Moisil, Monetăria Ţării Româneşti în timpul dinastiei Basarabilor, în *Anuarul Institutului de Istorie naţională din Cluj*, 3 (1924—1925)

Octavian Iliescu, Cu privire la problema realizării unui „corpus“ al monedelor feudale româneşti, în *Studii şi materiale de istorie medie*, I (1956)

Octavian Iliescu, Emisiuni monetare ale Ţării Româneşti din secolele al XIV-lea şi al XV-lea, în *Studii şi cercetări de numismatică*, 2 (1958)

Octavian Iliescu, Moneda în România, Editura Meridiane, Bucureşti, 1970

* Expunerea istoricului Ţării Româneşti, Moldovei şi Transilvaniei, precum şi a evenimentelor, pe parcursul capitolelor respective, s-a făcut rezumativ pe baza consultării următoarelor lucrări: *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică Română, 1971; *Atlas istoric*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1971; GIURESCU, CONST. C. şi GIURESCU, DINU C. *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri pînă astăzi*, Editura Albatros, 1972; *Mic dicţionar enciclopedic*, Editura enciclopedică română, Bucureşti, 1972. Alte lucrări consultate sînt citate în bibliografie.

EMISIUNI MONETARE

Vladislav I (Vlaicu Vodă) (1364—1377) (duc. mun., din., ban) nr. 1—32, p. 7—11
Vladislav I și Radu I, asociați (din.) nr. 33—36, p. 11, 12
Radu I și Vladislav I, asociați (din, ban) nr. 37—39, p. 12
Radu I (1377—1383) (duc. mun., din, ban) nr. 40—78 b, p. 12—16
Dan I (1383—1386) (duc. mun., ban) nr. 79—88, p. 16, 17
Dan I și Mircea, asociați (duc. mun.) nr. 89—90, p. 17, 18
Mircea și Dan I, asociați (duc. mun.) nr. 91 p. 18
Vlad I (1394—1397) (duc. mun.) nr. 92—97, p. 18
Mircea cel Bătrîn (1386—1418) (duc. mun., ban) nr. 98—220, p. 18—28
Mihail I (1418—1420) (duc. mun.) nr. 221—227, p. 28, 29
Dan II (1420—1431) (duc. mun.) nr. 228—229, p. 29
Nicolae Redwitz (1429—1435) (?) (Banatul Severinului) (din.) nr. 230—252 a, p. 29, 30
Vlad Dracul'(1436—1442, 1443—1447) (ban) nr. 253—255, p. 31
Vladislav II (1447—1448, 1448—1456) (duc. mun., ban) nr. 256—263, p. 31, 32
Radu cel Frumos (1462—1473, 1473—1474, 1474, 1474—1475) (duc. mun.) nr. 264—266, p. 32
Basarab cel Bătrîn (Laiotă) (1473—1474, 1474, 1475—1476, 1476—1477) (duc. mun.) nr. 267—273, p. 33
Mihnea III Radu (1658—1659) (șil.) nr. 274—285, p. 33, 34
Constantin Brîncoveanu (1688—1714) (monede-medalii): (5 sau 6 Duc.) (Ta, 1/2 Ta, 5 și 2,5 Gul.?)
(Probe.) nr. 286—295, p. 34, 35

www.ciuperca.ro

MONETĂRIILE ȚĂRII ROMÂNEȘTI

În lumea medievală, dominată de relațiile vasal-suzeran, înființarea unei monetării reprezenta modificarea unor raporturi de subordonare, fie ele chiar nominale, presupunînd, prin obținerea dreptului regalian de batere a monedelor, recunoașterea, voită sau nu, de către suzeranul respectiv a unei incontestabile independențe politice și economice a fostului vasal.

Unul din mijloacele de realizare a veniturilor regalității feudale atît în Europa apuseană, cît și în lumea bizantină îl constituia și înființarea de monetării *(camerae)*, aceste instituții, de o necesitate incontestabilă în viața economică, răspunzînd unor cerințe de prim ordin, legate de reglarea circulației bănești, de activitatea comercială, fiscală și financiară a statului feudal.

Monetăriile nu se exploatau în regie, ci se concesionau persoanelor care ofereau o arendă mai mare. Concesionarii își asigurau cîștigul pe două căi: fie prin reducerea titlului metalului prețios și a greutății monedelor, fie profitînd de avantajele provenite din frecventa retragere a monedelor curente și înlocuirea lor cu emisiuni noi. Această operație *(lucrum camerae)* a ajuns să se facă foarte des, prilejuind fraude și tot felul de abuzuri cu ocazia schimbului și provocînd conflicte între locuitori și autorități. Fraudele constau și în faptul că, de regulă, se schimbau trei monede vechi pentru două noi, deși piesele noi aveau totdeauna valoare intrinsecă inferioară.

Conflictele provocate de pagubele suferite de public și violențele celor însărcinați cu schimbul dădeau naștere la tulburări și chiar revolte contra autorităților.

În astfel de împrejurări, șeful monetăriei *(comes camerae)*, părtaș la cîștig, avea dreptul să ia orice fel de măsuri, spre a obliga populația să schimbe monedele vechi cu cele noi, regimul preferențial ce se acorda personalului monetăriilor favorizînd comiterea diverselor abuzuri.

Paralel cu monetăriile oficiale își făceau apariția — sporadic — monetării clandestine, în scopul fraudulos de contrafacere a monedelor.

Amintim, de asemenea, fără a intra în amănunte, existența siglelor pe unele monede, simboluri al căror rost și scop nu este încă pe deplin descifrat, ele indicînd, după părerea specialiștilor, monetăria, monetarul, numărul de emisiuni sau avînd alte diverse semnificații.

Deoarece, pînă în prezent nu s-a putut lămuri semnificația siglelor care se întîlnesc pe monedele Țării Românești, ne lipsește acest prețios indiciu pentru identificarea meșterilor monetari și localizarea pe monetării a emisiunilor monetare, deci — deocamdată — nu ne rămîne decît posibilitatea interpretărilor ipotetice.

Se admite că *prima monetărie a Țării Românești* ar fi fost la Argeș, pe lîngă Scaunul domnesc al lui Vladislav I (Vlaicu Vodă), unde, prin 1365, s-ar fi bătut *primele monede proprii ale Țării Românești*, emise de Vlaicu Vodă, eveniment de mare semnificație care reflecta: prestigiu, posibilități materiale și, mai ales, luarea unei poziții de independență în fața tendințelor de expansiune ale regatului ungar, vecin.

Cam în aceeași vreme ar fi luat ființă și *monetăria* din *Cetatea Severinului* (a doua mitropolie a țării fusese înființată acolo în 1370), monetărie în care s-ar fi bătut monedele lui Radu I, mai întîi ca domn asociat la domnie, urmat de emisiunile lui Mircea cel Bătrîn — tipul monetar cu efigie — și cele cu legenda Mircea-Petru Stan (?).

Procentajul de cupru constatat la unele emisiuni monetare de la Mircea ar putea fi pus în legătură cu exploatarea din vechime, a minelor de la Baia de Aramă, Bratilovo sau chiar a minelor dobrogene de la Altîn-tepe (după numele de mai tîrziu).

Monetăria de la Severin și-ar fi încetat activitatea prin 1419, odată cu pierderea Banatului de Severin și — după unele ipoteze — ar fi fost repusă, sporadic, în funcțiune prin 1432, pe vremea lui Nicolae Redwitz, cavaler teuton, ban al Severinului și comite al bănăriei Sibiului. Această ipoteză ne-a determinat să cuprindem în lucrare și emisiunile atribuite acestuia.

Plauzibil este faptul că, prin 1418, Mihail I strămutînd capitala țării la Tîrgoviște, a mutat acolo și monetăria de la Argeș.

În monetăria de la Tîrgoviște s-au bătut în continuare monedele oficiale ale Țării Românești, ultimele fiind cele de la Vladislav II, Radu cel Frumos și Basarab Laiotă.

Vlad Dracul, pretendent la tronul Țării Românești, învestit în refugiu ca domn de către Sigismund de Luxemburg a înființat, prin 1431—1433 *monetăria de la Sighișoara*.

Obținuse, ca feud, regiunea sud-vestică a Transilvaniei, dăruindu-i-se și dreptul de înființare și exploatare a acestei monetării pe care el o denumește: *„cămara chesarului"*.

O exploatează pînă în 1435 cînd obține tronul Țării Românești, nerenunțînd la teritorii și monetărie decît în 1443, ca urmare a intervențiilor voievozilor Iancu de Hunedoara și Nicolae Ujlaki. În această monetărie s-au bătut „dinari" de argint ungurești (denumiți obișnuit în Țara Românească „ducați"), precum și „cvartingi". Sînt piese de tipul cu cruce dublă pe Av, purtînd sigla S, combinată cu A sau D (S = Sighișoara; A = Antonie, *„cămărașul"* lui Vlad Dracul).

Emisiunile monetare (șilingi de aramă) de la Mihnea III Radu (1658) conțin elemente care denotă proveniența din monetăriile transilvănene atît prin reprezentări (vultur bicefal), cît și prin alcătuirea (cu eroare la QVIS) legendei cu: SI DEVS NOBISCVM QVIS CONTRA NOS, deviză care apare în 1557 pe monedele transilvănene de la Izabela, regentă.

Monedele-medalii din 1713 cu efigia lui Constantin Brîncoveanu (aur și argint) sînt atribuite ca proveniență monetăriilor transilvănene, probabil Alba Iulia, gravorul medalior fiind Carol Iosif Hoffman (1713—1738) din Alba Iulia.

Ca urmare a unor descoperiri izolate ar fi existat în sec. XVII o *monetărie clandestină la Snagov*, unde s-ar fi bătut imitații de șilingi suedezi.

În vorbirea curentă, monetăria era denumită: *haraghie* sau *hereghie*, adică atelier de tăiat bani, iar meșterii monetari se numeau *heregari* (denumiri folosite și în Moldova).

De la termenul „ducat" cum i se spunea, în acea epocă, monedei muntene de argint, s-a format derivatul *ducatar*, însemnînd meșterul monetar care bate ducații. *Ducatarul* e amintit într-o scrisoare a lui Antonie, cămărașul lui Vlad Dracul, adresată negustorilor din Brașov (între 1433—1440).

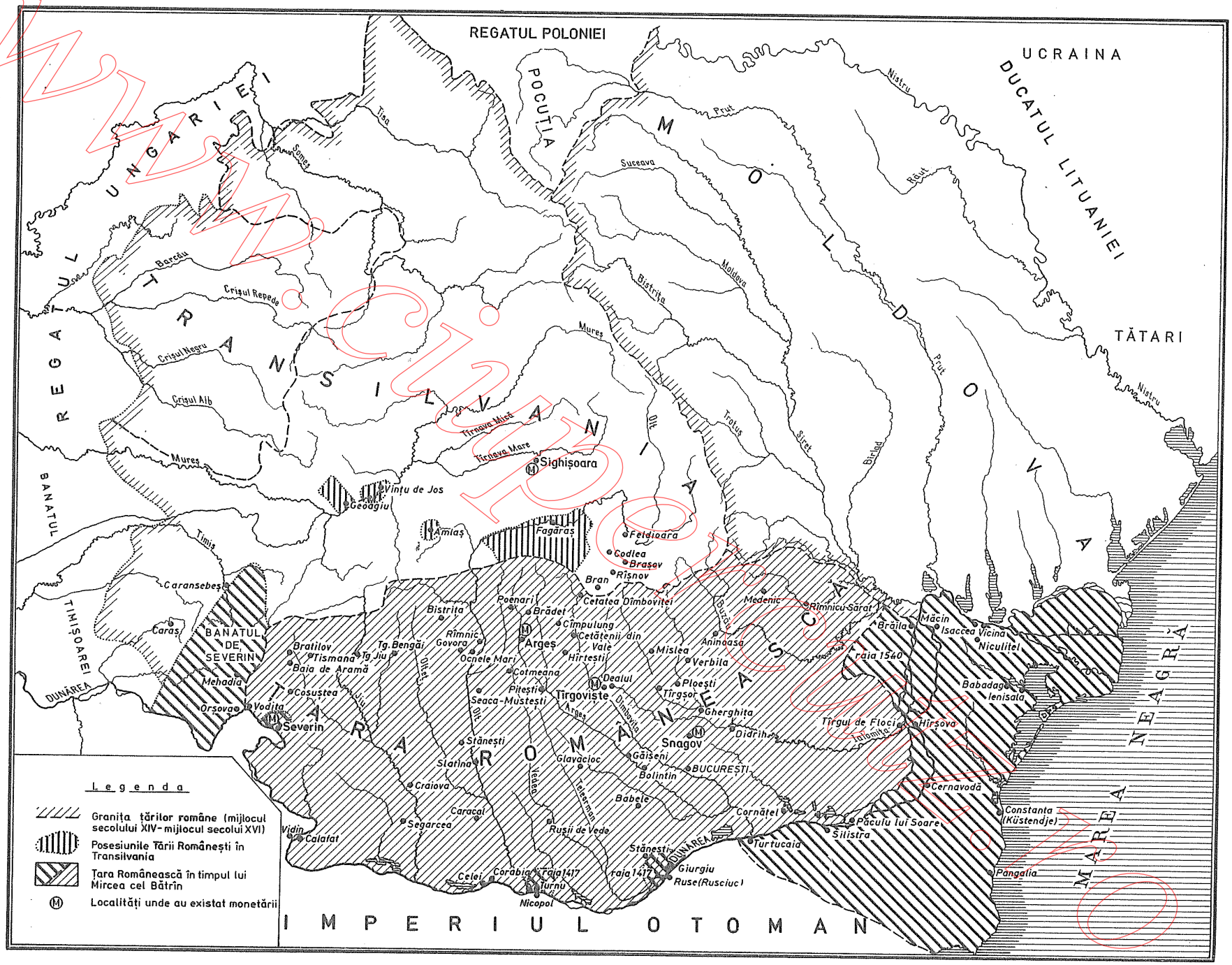
REGATUL POLONIEI
UCRAINA
DUCATUL LITUANIEI
TĂTARI
REGATUL UNGARIEI
POCUȚIA
MOLDOVA
TRANSILVANIA
BANATUL TIMIȘOAREI
BANATUL DE SEVERIN
ȚARA ROMÂNEASCĂ
MAREA NEAGRĂ
IMPERIUL OTOMAN
Nistru
Prut
Răut
Suceava
Moldova
Bistrița
Mureș
Olt
Trotuș
Siret
Bîrlad
Tisa
Someș
Barcău
Crișul Repede
Crișul Negru
Crișul Alb
Timiș
Caraș
Dunărea
Tîrnava Mică
Tîrnava Mare
Sighișoara
Vințu de Jos
Geoagiu
Amlaș
Fagăraș
Feldioara
Codlea
Brașov
Rîșnov
Bran
Cetatea Dîmboviței
Medenic
Rîmnicu Sărat
Brăila
Măcin
Isaccea
Vicina
Niculițel
Babadag
Ienisala
Hîrșova
Tîrgul de Floci
Ialomița
Cernavodă
Constanța (Küstendje)
Pangalia
Păcuiu lui Soare
Silistra
Turtucaia
Cornățel
Aninoasa
Verbila
Ploești
Tîrgșor
Gherghița
Didrih
Snagov
BUCUREȘTI
Găiseni
Bolintin
Mislea
Dealul
Tîrgoviște
Cetățenii din Vale
Hîrtești
Cîmpulung
Poenari
Brădet
Argeș
Cotmeana
Pitești
Seaca-Mustești
Bistrița
Rîmnic
Govora
Ocnele Mari
Tg. Bengăi
Tg. Jiu
Bratilov
Tismana
Baia de Aramă
Cosustea
Mehadia
Orșova
Vodița
Severin
Stănești
Slatina
Craiova
Caracal
Segarcea
Vidin
Calafat
Celei
Corabia
Turnu
Nicopol
Ruși de Vede
Babele
Glavacioc
Giurgiu
Ruse (Rusciuc)
raia 1417
raia 1540
Legenda
Granița țărilor române (mijlocul secolului XIV - mijlocul secolului XVI)
Posesiunile Țării Românești în Transilvania
Țara Românească în timpul lui Mircea cel Bătrîn
Localități unde au existat monetării

DESCRIEREA MONEDELOR

VLADISLAV I (VLAICU VODĂ) (1364 nov. 16 — circa 1377)

Vlaicu Vodă, denumit oficial Vladislav I, este unul dintre primii mari ctitori ai Țării Românești. El a realizat în timpul domniei o organizare politică și administrativă tot mai închegată, starea economică prosperă era rezultanta unei ocîrmuiri chibzuite și a unei politici economice de schimburi comerciale cu vecinii, în special cu cei din sudul Dunării, politică instaurată de antecesori.

Neexistînd monede proprii în Țara Românească, se foloseau în circuitul comercial: perperi de aur bizantini, groși de argint sîrbești și bulgărești, iar în Dobrogea aspri de argint tătărești. Într-o măsură mai redusă circulau dinarii banali slavoni, dinarii ungurești și grošii venețieni, tot emisiuni de argint. Se cunoaște o intensă pătrundere a grošilor bulgărești emiși la Tîrnovo sau la Vidin, dar care — pare-se — s-a redus mult în urma ocupării Vidinului în 1365 de către Ludovic I, regele Ungariei, cînd s-au întrerupt vremelnic relațiile economice între Țara Românească și Țaratul bulgar.

Privitor la reprezentările heraldice de pe monedele lui Vlaicu Vodă, numismatul Octavian Iliescu sintetizează părerile de pînă acum și ajunge la concluzii, din care menționăm rezumativ: scutul, coiful și acvila constituie elementele heraldice ale blazonului voievodului Țării Românești, blazon care a devenit stema însăși a acestei țări, așa cum era obiceiul în lumea feudală. La început au fost numai coiful și acvila; coiful dovedea calitatea de nobil a celui care îl purta, iar emblema din creștet (în cazul monedelor muntenești, acvila cu aripile închise și capul întors, ținînd o cruce în cioc) servea să distingă pe diferiții purtători în anumite ocazii: pe cîmpul de bătaie în război sau la întrecerile cavalerești denumite *tournois*.

Coiful și acvila, ca embleme, au fost obținute probabil de Basarab, în timpul domniei lui Carol Robert de Anjou care a introdus în Ungaria regulile heraldice apusene.

Scutul, pare a fi mai recent, adoptat chiar de către Vlaicu Vodă, ca un semn al dobîndirii definitive a independenței față de regatul Ungariei.

Butonii găsiți în mormîntul lui Radu I (?) din biserica domnească de la Curtea de Argeș au un scut despicat: în primul cîmp, pe aur, patru grinzi de email verde; al doilea, plin, aur, spre deosebire de stema Ungariei sub Angevini care are un scut despicat: în primul cîmp, pe argint patru grinzi de email roșu; în al doilea, flori de crin de aur, pe email albastru.

Primele monede ale lui Vlaicu Vodă prezintă scutul despicat, cu grinzi, respectiv o semilună, avînd deasupra o cruce cu brațe egale, scut care se modifică ajungînd la alcătuirea aceluia reprezentat pe butonii de la Argeș și care apar și pe aversul monedelor de tipul comun muntean[1].

Rămîne în continuare sarcina descifrării subtilităților acestor evoluții, pe temeiuri istorice, heraldice, numismatice.

După părerea autorizată a numismaților, acestor împrejurări li s-ar datora înființarea de către Vlaicu Vodă a primei monetării proprii — la Argeș — unde s-au bătut *primele monede feudale românești*.

În legătură cu evenimentele de mai sus este indicat să reamintim existența unor monede bulgărești, groși emiși de către țarul Alexandru și fiul său, Mihail, care au domnit asociați în țaratul de la Tîrnovo (1331—1355) și care poartă pe Rv o contramarcă aplicată ulterior baterii monedelor. Contramarca constă dintr-un cerc, înăuntrul căruia este un scut despicat, în primul cîmp cu grinzi, în al doilea plin, ceea ce reprezintă scutul Țării Românești. Operațiunea de contramarcare s-ar fi făcut după cucerirea Vidinului de către Vlaicu Vodă (1368) și restituirea lui țarului Stratimir, cumnatul său.

Monedele atribuite domniei lui Vlaicu Vodă sînt din argint și au fost categorisite astfel:

I piese cu diam. 18—21 mm; greut. medie 1,05 g.
II piese cu diam. 16—18 mm; greut. medie 0,70 g.
III piese cu diam. 15—16 mm; greut. medie 0,35 g. (anepigrafe).

Monedele din prima categorie ar aparține unui sistem similar cu *ducații venețieni* de argint bătuți în 1202, denumiți inițial: *ducați*, apoi *groși* sau *matapani*, mult răspîndiți și în Peninsula Balcanică, imitați în Imperiul bizantin cu numele de ducat, precum și în Serbia și Țaratul bulgar de la Tîrnovo.

Numele de *ducat* este atestat mai tîrziu în documente și pentru *unitatea monetară a Țării Românești*, care era echivalentă cu groșii sîrbești și bulgărești bătuți în sistemul ducaților venețieni de argint.

Deoarece în lucrarea de față va fi vorba, mai tîrziu, de *ducați de aur* (s. ex. ducatul lui Despot Vodă al Moldovei sau ducații de aur transilvăneni), vom întrebuința pentru acest gen de monede de argint din Țara Românească denumirea **ducați munteni**.

Monedelor din a doua categorie, cu greutate medie de 0,70 g, echivalente cu dinarul unguresc de argint din acea vreme, le revine denumirea **dinar**.

A treia categorie, monede anepigrafe cu greutate medie de 0,35 g, a fost cunoscută sub numele de *ban* (așa se numea, anterior, dinarul de argint al banilor Slavoniei).

Banul muntean era echivalent cu 1/2 dinar, deci corespundea *obolului* unguresc.

Raportul între aceste monede:

1 ducat muntean de 1,05 g=1,1/2 dinar de 0,70 g=3 bani de 0,35 g.

1 dinar de 0,70 g=2 bani de 0,35 g.

Baza metrologică probabilă: *marca* în greutate aproximativă de 210 g argint =200 ducați munteni =300 dinari =600 bani, similar cu echivalențele uzitate în monetăriile din acea epocă.

[1] Octavian Iliescu, *Moneda în România*, Editura Meridiane, București, 1970, p. 18—19.

← ȚARA ROMÂNEASCĂ
(Întocmită după planșa 54: Țările române, mijlocul sec. XIV — mijlocul sec. XVI; Atlas istoric, prof. univ. Ștefan Pascu și colectiv, Editura didactică și pedagogică, București, 1971.)

DUCAȚI MUNTENI

TIPUL I (denumit: tipul cu acvila conturnată).
Legenda în slavonă.

Av Scut desp.: I grinzi, II semilună.

+ІѠВЛАПІСЛАБЪ ВОЄВѠДА c.p.

Rv Coif închis spre st. deasupra acvila spre st. cu capul întors spre dr. (acvila conturnată) cu o cruce ieșind de sub aripă. La st. semne, sigle.

ІѠВЛАДІ ——— СЛАВЪВ c.p.e., c.l.i.

TIPUL II (denumit: tipul cu cruce).

a) *Legenda latină*

Av Cruce mare cu brațele terminate prin cleve. În cantoane cîte o clevă.

+MONEAWLADISLAWOD c.p.z.

Rv Coif închis spre dr. deasupra acvila spre dr., capul spre st.

+TRANS ——— ALPIN c.p.e.

b) *Legenda în slavonă*

Av Cruce mare cu brațele terminate cu flori de crin. În cantoane cîte o stea cu șase raze.

+ІѠВЛАДІСЛАВЪ ВОЄВОДА * c.p.

Rv Coif închis spre dr. deasupra acvila spre dr., capul spre st. La st. sigle.

ІѠВЛАД ——— ІСЛАВЪ c.p.e.

c) *Legenda bilingvă: Av latină, Rv în slavonă*

Av Cruce avînd în cantoane cîte o stea cu cinci raze.

+MONEA MLADISLAIWAD c.p.

Rv Coif închis spre dr. deasupra acvila spre dr., capul spre st.

+ІѠВЛАД ——— ІСЛАВА c.p.

TIPUL III (denumit: tipul comun muntean). Legenda latină.
Av Scut desp.: I patru grinzi; II plin.

+MLADISLAI WAIWODE c.p.

Rv Coif închis spre dr. Deasupra acvila spre dr., capul spre st.

+TRANSA ——— LPIN c.p

DINARI (Tipul comun muntean)

a) *Legenda latină*

Av Scut desp.: I patru grinzi; II plin.

+MLADIZLAI WAIWODE c.p.

Rv Coif spre dr., acvila spre dr., capul spre st.

TRANSA ——— LPINI c.p.e., c.l.i.

b) *Legenda în slavonă*

Av Scut desp.: I patru grinzi; II plin

+ІѠАN ВАДУІСАДВОІВОДА c.p.e., c.l.i.

Rv Coif închis spre dr., Deasupra acvila spre dr., capul spre st.

ІѠАN ——— БЛАТІ c.p.e., c.l.i.

c) *Legenda bilingvă: Av. latină, Rv în slavonă.*

Av Scut desp.: I patru grinzi; II plin

+MLADIZLAIWAIWODE c.p.e., c.l.i.

Rv Coif spre dr., deasupra acvila spre dr., capul spre st. La dr. stea cu șase raze.

+:ІѠАN ——— ВАДУІ c.p.e., c.l.i.

BANI Tip anepigraf.

Av Stema Țării Românești (scut, coif, acvilă). În cîmp, sigle.
Rv Cruce cu brațe ancorate, în cantoane globule, stea cu opt raze etc.

DUCAȚI MUNTENI

TIPUL I (acvila conturnată)

Legenda în slavonă

+ІѠВЛАДІСЛАБЪБОЄВОДА
+ІѠВЛАДІ — СЛАВЪВ

1 Av Scut desp. I două grinzi; II semiluna conturnată. Deasupra scutului o cruce cu brațe egale. Grinzile cu hașuri oblic încrucișate (portocaliu pe argint).

+ІѠВЛАПІСЛАБЪ ЬОЄВѠДА c.p.

Rv Coif închis spre st. cruce reliefată sub vizieră, acvila spre st. cu capul întors spre dr. (acvila conturnată) cu o cruce ieșind de sub aripă. La st. semn (stindard?) cu o cruciuliță avînd deasupra o rozetă din șase globule unite.

+ІѠВЛАДІ ——— СЛАВЪВ c.p.e., c.l.i.

AR; 19,5 mm; 1,12 g.

2 c.m.s.

Av În scut hașuri oblic încrucișate (portocaliu pe argint)

+ІѠВЛАПІСЛАВЪ ВОЄВѠДА.·.

Rv +ІѠВЛАП ——— ІСЛАВА

AR;

3 c.m.s.

Rv La st. un semn (stindard?) cu o cruciuliță.

+ІѠВЛАД ——— ІСЛАВ

AR; 19 mm; 1,10 g

4 c.m.s.

Av În scut: urme de hașuri între grinzi.

+ІѠ:ВЛАІІСЛАВЪВЕВОДА

Rv Coif și acvila alt desen. Cruce ieșind, un șanț intersectează aripa. La st. sigla А deasupra o stea cu șase raze.

+ІѠ:ВЛ ——— АДІСЛВ

AR; 18,5; 1,04 g.

TIPUL II (Tipul cu cruce)

a. *Av și Rv legenda latină*

www.ciupercuti.ro

+MONEAMLADNISLAWOD

+TRANS — ALPIN

5 Av Cruce mare cu brațele terminate prin cleve, avînd în centru o cruce mică. În cantoane cîte o clevă.

+MONEAMLADNISLAWOD c.p.z.

Rv Coif închis spre dr., stea din cinci petale sub vizieră, deasupra acvila spre dr. cu aripi strînse, capul spre st.

+TRANS ———— ALPIN c.p.e.

AR; 19,5 mm; 1,05 g.

b. *Av și Rv legenda în slavonă.*

6 Av Cruce cu brațele terminate prin flori de crin, în cantoane cîte o stea cu șase raze.

+IWBЛdΔICЛdBЪ BWEBOДa * c.p.

Rv Coif închis spre dr., cu o cruce în relief sub vizieră, deasupra acvila spre dr. cu aripi strînse și capul spre st. În cîmp la dr. sigla ꙋ

IWBЛdД ———— ICЛdBЪ c.p.e

Crucea de la începutul legendei iese de sub aripă.

AR; 19 mm; 1,08 g

7 c.m.s.

Av +IWBЛdДICЛdBЪ

Rv Coif spre dr., acvila cu cap spre st. și aripi strînse. La dr. sigla Š

+IWBЛ( )ЛdBЪ·BOE

AR; 20 mm; 1,06 g.

c. *Legenda bilingvă: Av latină, Rv în slavonă.*

8 c.m.s.

Av Cruce avînd în cantoane cîte o stea cu cinci raze.

+MONEAMLADdnLAIWAD

Rv Coif închis spre dr., cruce incusă sub vizieră, acvila spre dr., capul spre st. La dr. sigla VE

+IWBЛaД ——— —ICЛaBa

AR;

TIPUL III (Tip comun muntean)

+MLADIZLAIWAIWODE

+TRANSA - LPINI

9 Av Scut desp. I patru grinzi; II plin. Globulă în mijlocul scutului.

+MLADIZLAI WAIWODE c.p.

Rv Coif închis spre dr. cu o mică floare din patru petale sub vizieră. Deasupra acvila spre dr. cu capul spre st.

+TRANSA ———— LPINI c.p.

AR; 17,5 mm; 0,80 g.

10 c.m.s.

Av +MLADIZLAIWAIWODE c.p.

Rv Coif închis spre dr. cu o mică floare de crin sub vizieră.

+TRANSA ———— LPINI c.p.e., c.l.i.

Crucea iese de sub aripă.

AR; 17,5 mm; 0,86 g.

11 c.m.s.

Av În scut, slabe urme de hașuri.

Rv Coif cu o mică cruce incusă sub vizieră. Globulă în centrul monedei.

AR; 18 mm; 0,96 g.

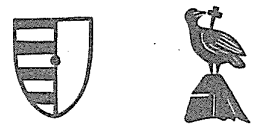

12 c.m.s.

Rv Fără semn sub vizieră. Crucea iese de sub aripă. c.p.e.

AR; 16,5 mm; 0,82 g.

13 c.m.s.

Av Scut desp. II margini înrămate în relief. Tăietură în ramă, la mijlocul scutului, ca un șanț mic.

+MLADIZLAIWAIWODE c.p.

Rv Globulă în vîrful coifului.

+TRANS ———— ALPINI c.p.

AR; 17,5 mm; 0,78 g.

DINARI

(Tip comun muntean)

a. *Legenda latină*

14 **Av** Scut desp. I patru grinzi; II plin. Globulă în mijlocul scutului.

+ ЯLADISLAIWAIWODE c.p.

Rv Coif spre dr., cu acvila spre dr. capul întors spre st. De sub aripă iese o cruce.

TRANSA ——— LPINI c.p.e., c.l.i.

AR; 17,5 mm; 0,80 g.

15 c.m.s.

Av + ЯLADIZLAI WAIWODE

Rv Sub viziera coifului o floare mică de crin.

TRANSA ——— LPINI

AR; 17 mm; 0,88 g.

16 c.m.s.

Av Grinzile alcătuite din două linii. Fără globulă pronunțată în mijlocul scutului.

AR; 17,5 mm; 0,70 g.

b. *Legenda în slavonă.*

17 **Av** Scut desp. I patru grinzi, II plin. Între grinzi hașuri oblice încrucișate (argint și portocaliu). Deasupra scutului două puncte pătrate alăturate.

+IWANBAAYIDAABOIBOAA c.p.e., c.l.i

Rv Coif închis spre dr., cruce incusă sub vizieră. Deasupra acvila dr. capul spre st. Cruce ieșind de sub aripă. La dr. stea cu șase raze.

IWAN ——— БAAYI c.p.e., c.l.i.

AR; 18 mm; 0,76 g.

18 c.m.s.

Av Punctele pătrate de deasupra scutului sînt unite între ele

+IWAN BAAYICAABOIBOAA c.p.e.

AR; 17,5 mm; 0,765 g.

19 c.m.s.

Av Punctele pătrate alăturate sînt înclinate.

+IWAN ( )ABOIBOAA c.p. pătrate e., c.l.i.

AR; 17,5 mm; 0,78 g.

20 c.m.s.

Av Punctele pătrate așezate orizontal. Globulă în mijlocul scutului.

+IWAN BAAYI ( )

Rv Acvila și steaua cu alt desen.

IWAN ——— ( )AYI

AR; 17,5 mm; 0,78 g.

21 c.m.s.

Av Scutul nu are hașuri și nici semne deasupra.

+IWBAAAICAAB BOEBA c.p.

Rv Sub vizieră o mică floare de crin. La dr. sigla Ā, la st. o globulă mică.

+IWBAAA ——— ICAABA∴ c.p.e., c.l.i.

AR; 16,5 mm; 0,72 g.

22 c.m.s.

Rv Cruce treflată incusă sub vizieră. La dr. o stea cu opt raze (soarele)

AR; 15 mm; 0,60 g.

23 c.m.s.

Av Scut desp. I patru grinzi, II plin.

( )ЭϽꙖ₳ꙖБГϽIĀБҺꙖꙈI+ c.p.e., c.l.i.

Rv Coif spre dr. cruce incusă sub vizieră, acvila spre dr., capul întors spre st., aripi strînse.

+IѠBΛdĀ ——— ICꙗaBꙋ

AR; 17 mm; 0,675 g.

24 c.m.s.

Av Scut de alt format. I trei grinzi; II plin. Globulă în mijlocul scutului.

+IШBΛaĀICΛaBꙋBOЄБД c.p.

Rv Coif fără semn sub vizieră. La dr. sigla aI

IꙈBΛꙗĀ ——— ICλaBЗ

AR; 16,5 mm; 0,80 g.

25 c.m.s.

Av +IѠBΛaĀICΛaBꙋ BOЄБОД

Rv Coif avînd cruce incusă sub vizieră. La dr. sigla aN

+IꙈBΛЯĀ ——— IC ΛaB

AR; 16,5 mm; 0,76 g.

26 c.m.s.

Av Scut desp. I plin; II trei grinzi. Slabe urme de hașuri. Globulă în mijlocul scutului.

+IꙈBЯdΔICΛaBŐBѠIЄ c.p.e., c.l.i.

Rv Coif cu cruce reliefată sub vizieră, acvila spre dr., capul spre st. Crucea iese de sub aripă. La dr. ѤE răsturnată (Ꙓ).

IꙈBꙗaД ——— ICλaBꙗB c.p.e., c.l.i.

AR; 17 mm; 0,86 g.

27 c.m.s.

Av Fără urme de hașuri și fără globulă în scut.

+IꙈБбꙗĀДϽΛꙗОЗĀϽ

Rv Cruce incusă sub vizieră

+IꙈЯЗ ——— ĀϽꙗО a

AR; 17 mm; 0,65 g.

28 Av Scut asimetric desp. I plin — II patru grinzi, între ele hașuri oblic încrucișate.

✢IꙈBꙗĀICꙗЯaOIWĀ c.p.e., c.l.i

Rv Coif spre dr. cruce incusă (?) sub vizieră. Deasupra acvila.

( )IĀ—ICꙗaBO c.p.e., c.l.i.

AR; 15 mm; 0,52 g.

c. *Legenda bilingvă: Av latină, Rv slavonă.*

29 Av Scut desp. I patru grinzi cu hașuri oblice încrucișate (argint și portocaliu); II plin.

+ЛLЯDIZLЯI ѠЯIѠODЄ c.p.e., c.l.i.

Rv Coif spre dr., cruce incusă sub vizieră, acvila spre dr., aripi strînse, capul spre st. La dr. stea cu șase raze.

·+:IѠaH ——— БꙗꙗYI c.p.e., c.l.i.

AR; 18 mm; 0,66 g.

BANI

30 *Anepigraf*

Av Scut desp. I două grinzi hașurate (portocaliu pe argint); II plin, înclinat spre st. Pe colț stă acvila spre st. cu aripi strînse, capul spre dr., pliscul spre o cruce care iese de sub aripă. În cîmp, în părți Б și Л (Vladislav) c.p.

Rv Cruce cu brațe ancorate, în cantoane cîte o stea cu opt raze. c.p.

AR; mm; g.

31 *Anepigraf*

c.m.s.

Av Scutul este înclinat spre dr. Acvila spre dr., capul spre st.

AR; mm; g.

32 *Anepigraf*

Av Scut desp. I patru grinzi; II stea cu cinci raze, înclinat spre dr. Pe colț acvila spre dr., capul întors spre st. spre o cruce. În părți inițialele Б și Л

Rv Cruce cu brațe ancorate, în fiecare canton cîte o globulă la mijloc și o stea cu opt raze (soarele) în cîmp.

AR; 14 mm; 0,36 g.

VLADISLAV I (VLAICU VODĂ) ȘI RADU I ASOCIAȚI LA DOMNIE (către 1377)

Privitor la domniile asociate ale domnitorilor români, monedele avînd atît numele lui Vladislav I, cît și al fratelui său Radu I constituie prima mărturie, de acest gen, în numismatica românească.

Studiul domniilor asociate generează interesante probleme în multiple domenii ale acelor vremuri, de unde derivă și importanța — ca izvor istoric — a acestor monede.

Ipotetic emiterea acestor monede se atribuie ultimilor ani din domnia lui Vlaicu Vodă. Deoarece numele fiecăruia din frați apare pe monede uneori pe Av alteori pe Rv considerîndu-se cel cu numele pe Av ca *emitent principal*, vom începe descrierea cu monedele în care Vladislav I apare ca emitent principal, urmată separat de descrierea celor în care emitentul principal este probabil Radu I.

Emisiunile monetare de acest gen sînt *„dinari“* de tipul comun muntean.

Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla θ

✠ІѠВЛАДІСЛАВА ВОЕВ

Rv Coif închis spre dr., deasupra acvila spre dr. cu cap întors spre st., aripi strînse.

După felul cum este redactată legenda **Rv** rezultă două categorii:

Tipul Ia **Rv** ІѠЧАД ———— ОVПА

Tipul Ib **Rv** ІѠЧАД ——— ОVЛАВОЕВ

Emisiuni monetare

Dinari. Tipurile Ia și Ib, AR; 16—17 mm; 0,56—0,65 g.

DINARI

TIPUL Ia

33 **Av** Scut desp.: I patru grinzi; II sigla θ Deasupra scutului la dr. trei globule mici ca perlele. Globulă în centrul scutului.

✠ІѠВЛПЛІСЛАВА ВОЕВЛ c.p.

Rv Coif închis spre dr. deasupra acvilă spre dr. cu capul spre st. și aripile strînse. **Av. parțial incus pe Rv.**

✠ІѠЧАД ———— ОVЛА c.p.e., c.l.i.

AR; 17 mm; 0,65 g.

TIPUL Ib

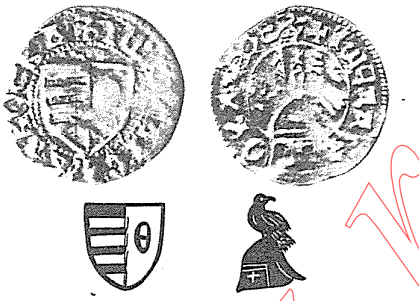

✠ІѠВЛАДІСЛАВАВОЕВД

✠ІѠЧАД — ОVЛАВОЕВ

34 **Av** Scut desp.: I patru grinzi; II sigla θ Deasupra scutului la dr. două globule mici, ca perlele. Globulă în centrul scutului.

✠ІѠВЛАДІСЛАВА ВОЕВД c.p.

Rv Coif închis spre dr., avînd o cruce reliefată la partea inferioară, deasupra acvila spre dr. cu capul spre st. și aripile strînse. În cîmp la dr. cruce din cinci globule mici.

✠ІѠЧАД —— СVЛАВОЕВ c.p.e., c.l.i.

Cuvîntul BOEB bătut ulterior, ultimul B suprapus pe capul acvilei, c.p.e., c.l.i.

Av incus parțial pe **Rv**.

AR; 16 mm; 0,56 g.

35 Sim. c.m.s.

Av ✠ІѠВЛАДІСЛАВАВОЕВД

Rv ✠ІѠЧАД —— ОVЛАВОЕВ

AR; 17 mm; 0,65 g.

36 Sim. c.m.s.

Rv ✠ІѠЧАД ——— ОVЛ·ВОЕВ

RADU I și VLADISLAV I (VLAICU VODĂ) ASOCIAȚI LA DOMNIE (către 1377?)

Monedele la care Radu I apare cu numele pe **Av**, deci ca emitent principal, sînt **dinari** de același tip cu cei descriși mai înainte, avînd legendele:

Av ✠ІѠРАДОVЛОСВОЄВѠДА

Rv ✠ІѠВЛАІ ———— ДІСЛАВ

Tot în cadrul acestei domnii asociate se consideră ca aparținînd

Banii, tip anepigraf, cu următoarea înfățișare:

Av Cruce cu brațele ancorate, în cantoanele 1 și 4 cîte o stea cu opt raze, în 2 sigla Р, în 3 sigla В

Rv Scut desp. înclinat spre dr. I două grinzi, II plin. Deasupra pe colțul st. acvila ținînd capul întors spre st., aripi strînse. Cruce ieșind de sub aripă. În cîmp la dr. sigla В, dedesubt sigla ⌣ (?).

Emisiuni monetare

Dinari. *Tipul I* AR; 14—16 mm; 0,60—0,85 g.

Bani. *Tipul I* AR; 13—14 mm; 0,21—0,30 g.

DINARI

TIPUL I

37 **Av** Scut desp.: I patru grinzi; II plin. Globulă în centrul scutului. În cîmp la dr. sigla З

✠ІѠРАДОVЛОСВОЄѠДА c.p.

Rv Coif închis spre dr. avînd o cruce incusă, la partea inferioară. Deasupra acvila spre dr., capul întors spre st., aripi strînse.

✠ІѠВЛАІ ———— ДІСЛАВ c.p.e.

AR; 16 mm; 0,85 g.

38 Sim. c.m.s.

Rv ✠ІѠВЛА ——— ДІСЛАВ

AR;

BANI

TIPUL I

39 *Anepigraf*

Av Cruce cu brațe ancorate, în cantoanele 1 și 4 cîte o stea cu opt raze; în 2 sigla Р, în 3 sigla В

Rv Scut desp. înclinat spre dr. I două grinzi, II plin. Deasupra pe colțul st. acvila ținînd capul întors spre st., aripi întinse. Cruce ieșind de sub aripă. În cîmp la dr. sigla В, dedesubt sigla ⌣(?)

AR; 13 mm; 0,21 g.

RADU I (circa 1377—circa 1383)

Despre Radu I, fratele și urmașul la tron al lui Vladislav I (Vlaicu Vodă), avem puține știri în documentele vremii. Cronica italiană a fraților Gatari relatează că armata Țării Românești condusă de Radu I a fost înfrîntă după o luptă aprigă cu ungurii, regele Ungariei Ludovic I trecînd prin mare primejdie. Ulterior, Radu I apare pomenit drept ctitor de lăcașuri religioase.

Se pare că n-a mai stăpînit Amlașul și Făgărașul, dar a păstrat cetatea Severinului.

În lipsa altor izvoare de informare, piesele numismatice

www.ciupercutz.ro

constituie prețioase documente. Abundența și varietatea monedelor care se atribuie domniei lui Radu I reflectă o situație economică a țării, tot mai temeinic organizată.

Cîteva emisiuni monetare dovedesc, cu certitudine, existența domniei asociate a lui Radu I cu fratele său Vlaicu Vodă.

Titlul ВЕЛИКЫ ВОЕВОД (Mărețul Voievod), care apare pe unele din monedele sale, evocă prestigiul ce i s-a acordat încă din timpul domniei.

Emisiunile monetare ale lui Radu I urmează linia instaurată sub Vlaicu Vodă și devenită tradițională; monedele sînt bătute din argint și pot fi categorisite în felul următor:

DUCAȚI MUNTENI

(Legenda în slavonă)

TIPUL I (unic)

Av Cruce cu brațe egale terminate în flori de crin.
+IωPЛДOЛA ВЕЛIК ВOЕВД
Rv Coif cu acvilă
+Iω:PA — ДOVЛA
a) în cantoane cleve sau globule
b) În cantoane fără semne, **Rv** trei globule ;
c) În cantoane cîte trei globule dispuse radial sau cîte o literă
AR; 18—19 mm; 0,95—1,06 g.

DINARI

TIPUL I (tipul comun muntean)

Av Scut desp. I patru grinzi, II plin.
Rv Coif cu acvilă care ține cruce în cioc.

(Legenda latină, cu variante)

a) **Av** +MONEA RADOLI WAIWODE
Rv T R A N S A L P I N I
AR; 16—17 mm; 0,58—0,66 g.

b) **Av** +MONEA RADO·WOIWODE
Rv +IONS ———— RADOLUS
AR; 16—17 mm; 0,63—0,64 g.

c) **Av** +IOhS RADOLUS UAIU
Rv +I O h S RADOLUS
AR; 16—17 mm; 0,55—0,62 g.

(Legenda în slavonă, cu variante)

d) **Av** +IωЧЯЛOУЛA ВЕЛКВЕВО
Rv +IωЧAA —— ЛA ВOЕВA:
sau:
Av +Iω PAДOVЛOC ВωЕВ:
Rv +Iω PAДO—VЛOC ВO
sau:

e) **Av** +ВЕЛБIКБI ВOЕВOДA
Rv I ω PAДO УЛБ
AR; 15—17 mm; 0,52—0,72 g.

TIPUL II (tipul cu cavaler)

Av Radu I cu armură de cavaler, coif pe cap, lance în mîna dr., scut despicat: în st. patru grinzi, în dr. plin.
Rv Coif cu acvilă ținînd cruce în cioc, plasat pe un scut mic, înclinat (scut similar celui de pe **Av**).

(Legenda latină, cu variante)

Av TRANS ———— ALPINI
Rv +MONEA — RADOWO
AR; 17—18 mm; 0,63—0,72 g.

BANI

Tipul I

Av Coif cu acvilă
+IONS RADOLUS
Rv *Anepigraf*. Cruce cu brațe ancorate
AR; 13 mm; 0,23 g.

Tipul II. Anepigraf.

Av Scut desp. I plin; II două grinzi, deasupra o cruce. Cu inițialele P-B.
Rv Cruce cu brațele ancorate, în cantoane cîte o stea cu șase raze.
AR; 12 mm; 0,22 g.

Tipul III

Av În centru stea cu opt raze lipite pe un cerc (soare?)
+IωPDIVЛD
Rv Cruce avînd brațe egale, terminate cu cruciulițe din vîrfuri ascuțite. În cantoane, cîte o stea cu șase raze.
AR; 13 mm; 0,41 g.

DUCAȚI MUNTENI

TIPUL I (Tipul cu cruce)

TIPUL Ia. În cantoane cîte o clevă sau o globulă. Fără sigle pe **Av** și **Rv**

40

TIPUL Ib. Fără semne în cantoane; pe **Rv** trei globule ·:

41

TIPUL Ic **(În cantoane cu cîte 3 globule sau un** *a* **; pe Rv sigla** *з* **)**

42 **Av** Cruce cu brațele terminate în flori de crin. În cantoane, radial, cîte trei globule în șir.
+IωPЛДOЛA ВСЛIКВOБ c.p.
Rv Coif spre dr. sub vizieră o cruce reliefată, acvila spre dr., capul spre st. Globulă în centrul monedei. La dr. sigla *з* (șarpe ?).
+IωPA ———— ДOVЛA c.p.e., c.l.i.
AR; mm; g.

43 c.m.s.
Av În cantoane cîte un *a*
+IωPЛДOЛA ВЕЛIК ВOЕВД
Rv +Iω:PA ———— ДOVЛA
AR; 18 mm; 0,95 g.

DINARI

TIPUL I (Tipul comun muntean)

(Legenda latină)

a) **Av** +MONEA RADOLI WAIWODE (cu var.)
Rv +T R A N S A L P I N I (cu var.)

44 **Av** Scut desp. format mic: I patru grinzi; II plin. Globulă în mijlocul scutului.
+MONAЯPANWOIWOI c.p.e.
Rv Coif spre dr. cruciuliță sub vizieră. Acvila spre dr., capul spre st. Globulă în centrul monedei.
+TNANI ———— ЛNSЯ c.p.e., c.l.i.
AR; 17 mm; 0,58 g.

45 Av Scut desp. I patru grinzi; II floare de crin ❦. Globulă în mijlocul scutului.
+MRADOLILAVZIWOI c.p.
Ultimul O mai mare.
Rv Coif spre dr. cruce din patru globule sub vizieră, acvila cu aripi ridicate.
+TRANS ——— ALPIN c.p.e., c.l.i.
AR; 17 mm; 0,66 g.

46 c.m.s.
Av +MRADOLILA WAI( )
Rv +TRANS ——— ALPAI Fără siglă la dr.
Bi; 16 mm; 0,58 g.

47 Av Scut desp. I patru grinzi; II plin. Deasupra floare de crin.
+MONEA RADOWIWI c.p.e., c.l.i.
Rv Coif spre dr. cruce în relief sub vizieră. Acvila spre dr. capul spre st.
+TRAN-S ——— ANSP
AR; 16,5 mm; 0,65 g.

48 c.m.s.
Av Scutul are și la dr. o floare de crin. Globulă în mijlocul scutului.
+MONEA RADOWOIDI
Rv Globulă în centrul monedei
+TRAN ——— NSA
AR; 17 mm; 0,62 g.

49 c.m.s.
Av Scutul are trei flori de crin. deasupra, la dr. și la st.
+MONACA RADOWIWODA
Rv +TRAN( ) ——— ALPINIS
AR; 17 mm;

b) Av +MONEA RADO WOIWODE (cu var.)
Rv +I O N S R A D O L U S (cu var.)

50 Av Scut desp. I patru grinzi; II plin. Deasupra, la dr. și la st. scutului cîte o floare
+MONDA RADOWODA c.p.e., c.l.i.
Rv La dr. sigla P
+IONS·A ——— 6 NLR : c.p.e., c.l.i.
AR; 16 mm; 0,63 g.

c) Av +IOhS RADOLUSUAIU (cu var.)
Rv +IOhS RADOLUS (cu var.)

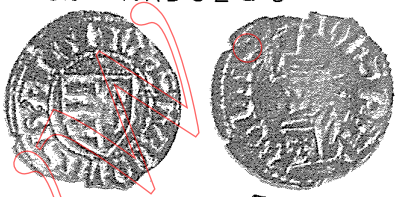

51 Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla C
+IOhS RADOLUSUAIU
Rv Coif spre dr. Cruce incusă sub vizieră. Acvila spre dr. capul întors spre st. Aripi strînse. Cruce ieșind de sub aripă.
IOhSRA ——— DOLUSS
AR; 16,5 mm; 0,60 g.

52 Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla θ
+IONSROQVLOUAIO( )( )A c.p.
Rv Coif spre dr. Cruce reliefată sub vizieră. Acvila la dr. capul spre st. Globulă în centrul monedei. La dr. sigla P
+I( )NSRA( ) ——( )LLSLI c.p.e.
AR; 16,5 mm; 0,56 g.

53 c.m.s.
Av Globulă în mijlocul scutului. Deasupra și în partea inferioară a scutului perle f. mici în șir.
+IONSRADOLUSSISAIISA
Rv Cruce fin incusă sub vizieră.
+IONSR ——AGOLUSS
AR; 17 mm; 0,56 g.

54 c.m.s.
Av Grinzile din scut au capătul spre centru despicat. Apar și perle f. mici.
Rv Cruce sub vizieră, incompletă. Aripa întreruptă în dreptul brațului crucii.
AR; 16,5 mm; 0,58 g.

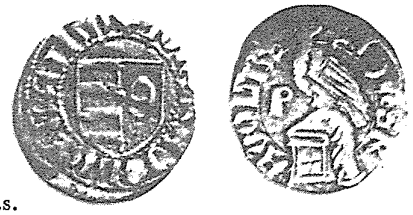

55 c.m.s.
Av Fără perle mici deasupra și în interiorul scutului.
+IONS RADOLASLAIVO
Rv Aripa întreruptă în dreptul brațului crucii
IONSR ——— AUOLUS
AR; 16 mm; 0,56 g.

56 c.m.s.

www.cimpeanu.ro

Av +IONƧ⅂VNLRGLUЯ
Rv Cruce incusă sub vizieră. Crucea iese de sub aripă.
IONƧЯD — ONLRL c.p.e., c.l.i.
AR; 16,5 mm; 0,55 g.

57 c.m.s.
Av +IONS RADOLL SUAIU
Rv IONSRA — DOLUSU
AR; 16 mm; 0,60 g.

58 c.m.s.
Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla [
+IONS RADOLUS UЯIU
Rv Cruce incusă sub vizieră.
AR; 17 mm;

59 c.m.s.
Av +IONS RADOLUS UAIO
Rv Cruce în relief sub vizieră. La dr. o globulă.
AR; 17 mm;

60 c.m.s.
Av Scut desp. I patru grinzi: II sigla Y
+IONS RADOLUS UΛIU
Rv Crucea pe coif incusă. La dr. fără globulă.
+IONS R — ADOLUS
AR; 17 mm;

61 c.m.s.
Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla [
+IONSRA ( )
Rv La dr. cruce din patru globule
+IONS — DOLS
AR; 16 mm;

62 c.m.s.
Av +IONSRADOLUALALRO
Rv Cruce pe coif din patru globule. La dr. cruce dublă din opt globule.
+IONSRADO — LUЯ
AR; 16 mm;

63 Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla ϑ
+IOhSRAϑOLLAVALIO c.p.
Rv Coif închis spre dr., cruce reliefată sub vizieră. Acvila deasupra, cap întors spre st., aripi strînse. La dr. o globulă. Crucea de la începutul legendei ieșind de sub aripă.
IOhS — ϴOLLP c.p.e.
AR; 16 mm; 0,62 g.

Legenda în slavonă

d) Av +IωЧAΔOVЛA BЄΛKBЄBO
Rv +IωЧAΔ — ЛABOЄBA:

64 Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla θ Deasupra scutului o globulă.
+IШЧAΔOYЛA BЄЛKBЄBO c.p.
Rv Coif închis spre dr., cruce în relief sub vizieră, acvila cu capul întors spre st. și aripi strînse.
La dr. o cruce dublă alcătuită din opt globule.
+IωЧAA — ЛA BOЄBA:
AR; 15 mm; 0,52 g.

65 Av Scut desp. I patru grinzi; II o floare de crin, crenguță cu globule ✻
+IШ PAΔOVΛOCBωЄB· c.p.
Rv Coif închis spre dr., cruce incusă sub vizieră. Acvila cu capul întors spre st. și aripi strînse.
+IШ PЯΔO — VΛOCBO c.p.e., c.l.i.
AR; 16 mm; 0,72 g.

e) Av +BЄΛБIKБIBOЄBOΔA
Rv IωPAΔOVΛБ

66 c.m.s.
Av Deasupra scutului o globulă
+BЄΛБIKБI BOЄBOΔA c.p.
Rv Crucea iese de sub aripă. La dr. sigla P
IωPAΔOYΛБ · c.l.
AR; 16 mm; 0,692 g.

67 c.m.s.
Av +BЄΛ( )БIBOЄBOΔЯ
Rv Iω:PA — ΔO( )Б c.p.e., c.l.i.
AR; 16 mm; 0,63 g.

68 c.m.s.
Deasupra scutului o globulă
Av +Iω ЧAΔOVЛA BOЄBOΔA..
Rv La dr. o cruce din cinci globule
Iω ЧAA — OYЛBωЄ
AR; 16 mm; 0,547 g.

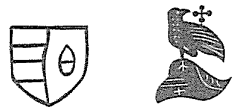

+BЄ·ЛHK·БIBOЄBOΔ.
ÏWPЯ-ΔOVЛA

69 Av Scut desp. I trei grinzi; II sigla θ La dr. scutului cîteva perle f. mici, în șir.
+BЄЯHKБIBOЄBOΔ . c.p.
Rv Coif spre dr. floare de crin sub vizieră; acvila cu aripi strînse spre dr., capul spre st., gîtul împodobit cu perle. Cruce ieșind de sub aripă. La dr. cruciuliță cu patru globule unite.
ÏW PЯ — Δ OYЛA c.p.e., c.l.i.
AR; 17 mm; 0,62 g.

70 c.m.s.
Av Scut desp. I trei grinzi cu hașuri încl. spre st.; II sigla θ
Deasupra scutului o globulă.
+BЄFIKA BOЄBШΔA:
Rv Cruce din patru globule unite, sub vizieră. La dr. cruce din patru globule unite.
+IШ:P. — AΔOFA
AR; 17 mm; 0,68 g.

71 c.m.s.

Av Scut desp. I două grinzi; II sigla θ . Urme de batere dublă. Fără globulă deasupra scutului.

+ВЕЛНКБІ ВОЄВОДА

Rv Floare de crin sub vizieră. La dr. sigla Ρ . Cruce ieşind de sub aripă.

+ІѠР ——— АДОУЛ:

AR; 17 mm; 0,61 g.

TIPUL II (Tipul cu cavaler)

Av TRANSALPINI (cu var.)

Rv +MONETA RADOLIWAIWO (cu var.)

72 **Av** Radu în armură de cavaler, cu coif pe cap, în mîna dr. ţine lancea, în st. scut desp. (I patru grinzi; II plin).

TRANSA ——— LPIN c.p.e., c.l.i.

Rv Scut mic desp. (I patru grinzi; II plin), înclinat spre dr. Deasupra coif spre dr. cu acvilă avînd capul spre st.

+MONEA ——— RADOWO c.p.e., c.l.i.

AR; 17 mm;

73 c.m.s.

Av TRANS ——— ALPINI

Rv +MONA ——— ARADOW

AR; 17 mm;

74 c.m.s.

Av TRA ( ) ——— ALPINI

Rv +TRANS ——— ALPINTR

AR; 17 mm;

75 c.m.s.

Av TRANSA ——— L ( )

Rv incus

AR; 17 mm;

76 c.m.s.

Av TRA ( ) ——— LPINTRA

Rv ( ) NAI ——— RADOWI

AR; 17 mm;

76a c.m.s.

Av ( ) TRANNN ——— ALPL

Rv +INC ( ) ЛЯ ——— RANOWLЛ

AR; 17 mm; 0,72 g.

DAN I (circa 1383—1386 în. de sept. 23)

În scurta domnie, Dan I a continuat politica tatălui său Radu I. A dus lupte atît cu ungurii, cît şi cu bulgarii. Pentru cîtăva vreme a fost asociat la domnie cu Mircea cel Bătrîn. A murit în luptă cu ţarul bulgar Şişman.

Emisiunile monetare atribuite lui Dan I sînt *ducaţi munteni în sistemul dinarilor*, de un singur tip, tipul comun muntean, cu legenda în slavonă şi *bani* anepigrafi de tipul cu cruce.

DUCAŢI MUNTENI

Av Scut desp.: I patru grinzi; II o siglă. Globulă în centrul scutului.

+ІѠДdNOV ВОЄВОДd c.p.

BANI

TIPUL I

Av Coif şi acvila +IONS RADOLUS

Rv Cruce cu braţele ancorate

77 **Av** Coif spre dr., cruce incusă sub vizieră, deasupra acvila spre dr., capul spre st.

+IONS ——— ( ) ЛNΔ ( ) c.p.e.

Rv *Anepigraf.*

Cruce cu braţele ancorate. În cantoane cîte o globulă şi stea cu opt raze (soare) c.p.

AR; 13 mm; 0,23 g.

TIPUL II

Av Scut desp. cu iniţialele P şi B

Rv Cruce cu braţe ancorate.

Anepigraf.

78 **Av** Scut desp. I plin; II două grinzi. Deasupra o cruce, capetele braţelor crestate.

La dr. iniţiala P, la st. iniţiala B c.p.

Rv Cruce cu braţele ancorate. În cantoane cîte o stea cu şase raze. c.p.

AR; 12 mm; 0,22 g.

TIPUL III

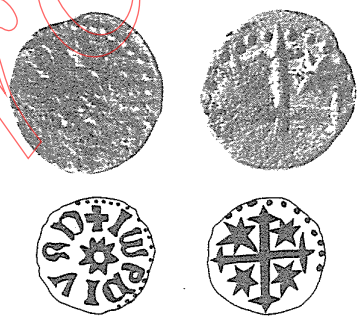

78a **Av** În centru stea cu opt raze lipite pe un cerc (soare?)

+IѠPDIVЛD

Rv Cruce avînd braţe egale, terminate cu cruciuliţe din vîrfuri ascuţite. În cantoane, cîte o stea cu şase raze.

AR; 13 mm; 0,41 g.

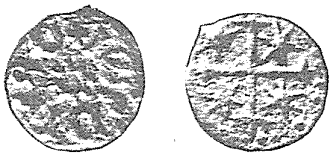

78b Exemplar similar.

Rv Coif închis, profil spre dr. pe partea inferioară o cruce în relief. Deasupra acvila cu capul spre st. şi aripile strînse. La st. o siglă. Globulă în centrul monedei.

+IѠДdN ——— OVBOEB c.p.e.

După siglele de pe **Av** şi **Rv** se împart în mai multe categorii, arătate în descriere.

BANI *Anepigraf.*

Av Acvila în picioare spre dr. cu capul întors spre st. către o cruce. În cîmp sigla ɑ

Rv Cruce cu braţele ancorate, în cantoane cîte o treflă.

Ducaţi munteni AR; 13,5—16 mm; 0,46—0,54 g.

Bani anepigrafi AR; 12 mm; 0,20 g.

www.ciupercutz.ro

DUCAȚI MUNTENI

Av *sigla* ω, Rv *sigla* ω

79 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla ω Globulă la mijlocul scutului.

+IωΔdNOV BOЄBOΔdΔ c.p.

Rv Coif închis, profil spre dr., pe partea inferioară o cruce în relief. Deasupra acvila cu capul spre st. și aripile strînse. La st. sigla ω.

+IωΔdN —— OVB OЄB c.p.e., c.l.i.

AR; 16 mm; 0,46 g.

Av. *sigla* θ, Rv. *sigla* P

80 Av În scut: II sigla θ. Globulă în centrul scutului.

+IωΔaNOV BOЄBOΔa c.p.

Rv Acvila cu plisc încovoiat. În centrul monedei o globulă. Sigla P

+IωΔaN —— OVBOЄB c.p.e.

AR; 15 mm; 0,46 g.

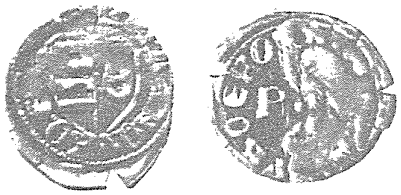

81 sim. c.m.s.

Rv +Iω ( ) —— vBOЄBO c.p. mărunte e.

AR; 15 mm; 0,46 g.

82 sim. c.m.s.

Rv +IωΔaNO —— VBOЄ BO

AR; 13,5 mm; 0,48 g.

+IωΔNOBOЄBOΔ
+IωΔN—OVBOЄB

83 c.m.s.

Av Deasupra scutului opt perle mărunte distanțate.

+IωΔЯNO BOЄBOΔa c.p

Rv +IωΔaN —— OVBOЄB c.p.e.

AR; 14,5 mm; 0,54 g.

84 c.m.s.

Av incus parțial pe Rv.

AR; 15 mm; 0,54 g.

Av *sigla* K, Rv *sigla* Δ

85

Av *sigla* ω, Rv *sigla* H

86

Av *sigla* ω, Rv *sigla* dω.

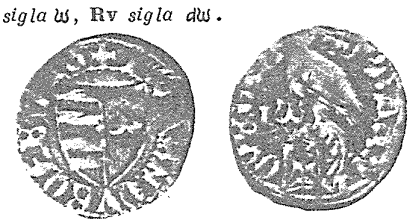

87 Av Scut desp.: I patru grinzi, II sigla ω. Globulă în centrul scutului.

+IωΔdNOV BOЄBOΔd c.p.

Rv Coif închis spre dr. pe partea inferioară o cruce în relief. Deasupra acvila cu capul spre st. și aripile strînse. La st. sigla dω Globulă în centrul monedei.

AR; 15 mm; 0,49 g.

BANI

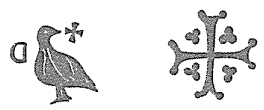

88 *Anepigraf*

Av Acvilă în picioare spre dr. cu capul întors spre st. către o cruce. În cîmp sigla ɑ

Rv Cruce cu brațele ancorate, în cantoane cîte o treflă.

AR; 12 mm; 0,20 g.

DAN I și MIRCEA CEL BĂTRÎN ASOCIAȚI LA DOMNIE (în intervalul 1383—1386?)

Cunoașterea cîtorva monede cu numele lui Dan și al lui Mircea confirmă unica știre din *„Letopisețul Țării Rumânești"* privitor la domnia asociată a lui Dan I și Mircea cel Bătrîn.

Este vorba de *ducați munteni* emiși în sistemul dinarilor, de tipul comun muntean, cu legenda în slavonă.

Se consideră emitent principal domnitorul cu numele pe Av.

În această situație, ar fi probabilă încadrarea acestor monede în intervalul (1383—1386) cît a domnit Dan I.

Monede de foarte mare raritate.

Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla θ. Globulă în centrul scutului.

+IωΔaNOV BOЄBOΔaΔ c.p.

Rv Coif închis, spre dr. purtînd cruce în relief la partea inferioară, deasupra lui acvila spre dr. cu capul întors spre st. și aripile întinse. În st. sigla P

+IѠMPЬЧ——( )BOEB c.p.e.

În funcție de felul siglelor se cunosc două categorii.

Tipul Ia Av sigla θ, Rv sigla P
Tipul Ib Av sigla K, Rv sigla K
Tipul Ia, I b, AR; 14—15 mm; 0,36 g.

DUCAȚI MUNTENI

TIPUL I a

89 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla θ. Globulă în centrul scutului.

+IѠΔƏNOV BOЄBOƏΔ c.p.

Rv Coif închis spre dr., cruce în relief la partea inferioară, deasupra lui acvila spre dr. cu capul întors spre st. și aripile strînse. La dr. sigla P.

IѠMPЬЧ——( )BOЄB c.p.

AR; 15 mm; g.

TIPUL I b

90 c.m.s.
Av În scut II sigla K
Rv În cîmp, la st. sigla K
AR.

MIRCEA CEL BĂTRÎN și DAN I ASOCIAȚI LA DOMNIE (către 1386?)

În baza considerentelor arătate în paragraful precedent, monedele *ducați munteni*, care poartă pe Av numele lui Mircea, iar pe Rv numele lui Dan, îl au pe Mircea cel Bătrîn emitent principal. Situarea lor în timp ar fi probabilă către finele intervalului 1383—1386.

Se cunoaște un singur tip de *ducați munteni* emiși în sistemul dinarilor, de tipul comun muntean, legenda în slavonă, monedă de foarte mare raritate.

TIPUL I

91 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla K. Globulă în centrul scutului.

+IѠMHPЬЧƏ BOЄBΔ c.p.e., c.l.i.

Rv Coif închis, spre dr. purtînd cruce în relief la partea inferioară. Deasupra lui acvila spre dr., cu capul întors spre st. și aripile strînse. În st. sigla K.

+IѠΔƏNO—V()BOЄBO c.p.e.

AR; 15 mm; 0,36 g.

94 Av În scut II sigla K
+IѠBΛƏΔ BOEB( )

Rv +IѠ( )——ΔOBO În cîmp, la st. sigla K
AR; 13 mm; 0,262 g.

+IѠBΛƏΔBOIBOƆ
+IѠBΛƏ-ΔBO

95 Av În scut I sigla ϗ, II patru grinzi.
+IѠBΛ( )BOIOOƆ(?)

Rv +IѠBΛ——— ( ) În cîmp, la st. sigla ϗ
AR; mm; g.

96. Av Scut desp.: I sigla X, II patru grinzi
+IѠBΛƏΔOBOHBΔ c.p.

Rv Coif închis spre dr. cu o cruce în X pe partea inferioară. Deasupra lui acvila cu capul întors spre st. și aripi strînse. În cîmp, la st. sigla ϗ c.l.i.

AR; 13 mm; 0,34 g.

97 Av Scut desp.: I patru grinzi, II sigla M
+IѠ BΛƏΔ( ) c.p.

Rv Coif închis spre dr. Deasupra lui acvila cu capul întors spre st. și aripi strînse.
În cîmp, la st. sigla M
AR; 12 mm; 0,287 g.

VLAD I (1394 după oct. 10—1397 ian.)

După lupta de la Rovine, unde oștile turcești, deși numeroase, au suferit o grea înfrîngere din partea lui Mircea cel Bătrîn, sultanul Baiazid I înscăunează ca domn pe Vlad (numit Uzurpatorul), care se menține pînă după lupta de la Nicopole, cînd este asediat și capturat în cetatea Dîmboviței de către oastea transilvană venită în sprijinul lui Mircea cel Bătrîn.

Emisiunile monetare atribuite domniei lui Vlad I sînt de un singur tip, tipul comun muntean și anume: *ducați munteni*, cunoscuți în puține exemplare.

DUCAȚI MUNTENI

92 Av Scut desp.: I trei grinzi, II sigla M.

+IW BΛƏΔƏBO( ) c.p

Rv Coif închis spre dr., deasupra acvila cu aripi strînse, capul întors spre st.
În centrul monedei o globulă. În cîmp la st. sigla B.

+IW BΛƏΔ—BOE( ) c.p

AR; 12,5 mm; 0,36 g.

93 Av În scut II sigla
+IWBΛƏG( )

Rv În cîmp, la st. sigla X; +( )BΛƏ—ΔOBO
AR;

MIRCEA CEL BĂTRÎN (1386 sept. 23—1418 ian. 31)

Mircea, fiul lui Radu I, urmează la tron lui Dan I, cu care a fost, cîtva timp, asociat la domnie.

Față de îndelungata sa domnie i s-a zis „*cel Bătrîn*“, dar a fost — pe drept cuvînt — supranumit și „*cel Mare*“ pentru măreția faptelor sale.

În timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, Țara Românească a cunoscut o impetuoasă dezvoltare *economică* (mineritul, meșteșugurile, comerțul), *politică* (sporirea prestigiului țării și a influenței sale în sud-estul Europei), *teritorială* (extinderea autorității politice în Făgăraș și Amlaș, în Banatul de Severin, cetatea Dristorului și teritoriile pînă la mare),

www.cimpeverde.ro

îmbunătățirea organizării militare; consolidarea liniei dunărene prin construirea de cetăți etc.

Remarcabil comandant de oști și om politic, a repurtat victorii contra turcilor, iar după 1402 a avut un cuvînt de spus în luptele pentru succesiune din Imperiul otoman.

Abundența monedelor rămase din domnia lui Mircea cel Bătrîn reflectă o stare economică prosperă, cu schimburi comerciale mult active. Diversitatea lor reprezintă căutări de *„adaptare"* la situațiile speciale ivite.

Cîteva emisiuni sporadice ale lui Vlad I (*„Uzurpatorul"*), care a domnit vremelnic la Curtea de Argeș, se înscriu în intervalul finele 1394 — începutul lui 1397 și au fost descrise mai sus.

Monedele purtînd numele MIRCEA se încadrează după opinia de pînă acum a numismaților români numai în seria *ducaților* și a *banilor*, structură simplificată a sistemului monetar muntean instaurată încă din timpul domniei lui Dan I (1383—1386), de cînd pare că s-ar fi renunțat la baterea monedelor în sistemul groșilor balcanici.

Monedele anepigrafe, atribuite lui Mircea, sînt *„bani"*.

Rezumativ, monedele atribuite domniei lui Mircea cel Bătrîn se pot categorisi precum urmează:

Ducați munteni

Tipul I (*tip comun muntean*)

Av scut despicat; **Rv** coif cu acvilă

a) Legenda latină (cu div. sigle); AR; 12,5—14 mm; 0,25—0,38 g.

b) Legenda în slavonă (cu div. sigle); AR 13—15 mm; 0,26—0,44 g.

c) Legenda bilingvă (latină și în slavonă) AR 13—14 mm; 0,32—0,36 g.

Erori de batere

a) Legenda latină; AR ... 13 mm; 0,34 g.

b) Legenda în slavonă; AR ...14 mm; 0,32 g.

Tipul II (*tipul cu efigie pe Av*) *Legenda în slavonă.*

a) **Rv** Isus Hristos; AR; 16—16,5 mm; 0,39—0,50 g.

b) **Av** cu haina lungă, fără manta } lance, vertical
Av cu haina lungă, cu manta }
sau veșmînt modă bizantină, lance, oblic.
Rv scut încl. deasupra coif cu acvilă; AR 12—14,5 mm; 0,22—0,44 g.

c) **Rv** legenda latină cu PETRVS; AR 14—16 mm; 0,36—0,58 g.

Bani

Tip unic anepigraf

Av scut înclinat, avînd deasupra coif și acvila, cu diverse sigle.

Rv cruce cu brațe egale, diverse semne în cantoane.

AR; 11—12 mm; 0,22—0,29 g.

Nu am făcut nici un considerent de ordin cronologic asupra succesiunii emisiunilor monetare, aceasta intrînd în probabilități.

TIPUL 1 (tipul comun muntean)

DUCAȚI MUNTENI

a) *Legenda latină*

Fără sigle pe Av Rv

98 **Av** Scut desp. I patru grinzi; II plin

✠IWAN: DI ( ) c.p.e.

Rv Coif cu acvilă

✠IWNI( )N — MVRAZ c.p.e.

AR; 14 mm; 0,34 g.

98a c.m.s

Av ✠IVAN:DI:MVRAZ

Rv ✠IVVAR — MVRCZ

AR; 14 mm; 0,32 g.

Sigle: *Av* — *Rv* P

99 **Av** Scut desp. I patru grinzi; II plin. — Globulă în centrul scutului

✠IOAN:DI..MVRAS c.p.

Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla P

✠IWAR — MVRAZ c.p.

AR; 13,5 mm; 0,38 g.

100 c.m.s.

Av Dispoziția grinzilor în scut diferă.

AR; 13,5 mm; 0,25 g.

101 c.m.s.

Rv Legenda începe în spatele acvilei, iar grinzile din scut de pe **Av** apar incuse parțial pe **Rv**. Sigla P arată ca un P

AR; 13,5 mm; 0,29 g.

Sigle: *Av* — *Rv* I

102 sim. c.m.s.

Av fără siglă; ✠IOR:DI:MVRCZ c.p.z.

Rv sigla I; ( )MVRCZ c.p.z.

Bi arg; 13 mm;

Sigle: *Av* I , *Rv* —

103 sim. c,m.s.

Av *Sigla* I

Rv fără siglă

Sigle: *Av* M *Rv* —

104 sim. c.m.s.

Av *Sigla* M

Rv fără siglă

Sigle: *Av* M *Rv* P

105 **Av** Scut desp. I patru grinzi; II sigla M

✠IVN:DI:MVNZDI c.p.e., c.l.i.

Rv coif cu acvilă, la dr. P

✠IWANI — MVRAZ c.p.e., c.l.i.

AR; 14 mm; 0,34 g.

Sigle: *Av* P, *Rv* —

106 **Av** Scut desp. I patru grinzi; II sigla P

✠IWAN:DI:MVRAZ c.p.e

Rv Coif cu acvilă

✠IWARO — MVRAZ c.p.e.

AR; 13 mm; ruptă

Sigle: *Av* S, *Rv* —

107 **Av** Sigla S

Rv fără siglă

Sigle: *Av* Φ , *Rv* —

108 sim. c.m.s.

Av Sigla Φ

Rv fără siglă

Sigle: *Av* Φ , *Rv* —

✠IOVANSIMVNS
✠IOVA–NSI

109 Av Scut I trei grinzi; II sigla Φ.; c.l.i. constituie părțile laterale ale scutului.
✠IOVAN SIMVNS c.p.e., c.l.i.
Rv ✠IOVA———NSI c.p.e., c.l.i.
AR; 13 mm; 0,32 g.

110 c.m.s.
Av ✠IOVANI:M:CN( )
AR; 14,5 mm; 0,39 g.

111 c.m.s.
Av ✠IOVANDI( )
Rv ( )–( )DIMON
AR; 13 mm; moneda ruptă

Sigle: *Av* ϕ , *Rv* –

112 sim. c.m.s.
Av sigla
Rv fără siglă

Sigle: *Av* ϕ , *Rv* –

113 Av sigla Ψ
Rv fără siglă

Sigle: *Av* ω , *Rv* –

114 Av Scut desp; I patru grinzi; II sigla ω
✠IWAN:DI:MVNCZ c.p.e.
Rv Coif cu acvilă
✠IωAN:——MVNCZ c.p.e.
AR; 12,5 mm; 0,28 g. știrbă

115 c.m.s.
Av Scutul desp. este improvizat în cercul liniar interior.
✠IOVANSDM:VNSI c.p.e., c.l.i.
Rv Coif cu acvilă
✠IOVA——MSIM
AR; 14 mm; 0,40 g.

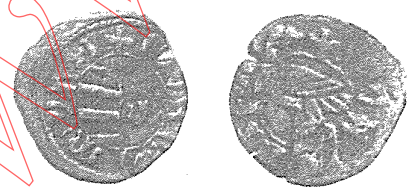

115 a. c.m.s.
Av +IWANDIˢMˢVNVI c.p.e., c.l.i.
Rv +IVVA———I( ) c.p.e., c.l.i.
14 mm; 0,35 g.

116 c.m.s.
Av ✠IOVANSI:MIVNI
Rv ✠IOVA—NSIM( )
AR, aliaj cu aramă; 13,5 mm; 0,35 g.

Sigle; Av I , *Rv* I

117 sim. c.m.s.
Av Sigla I
Rv Sigla I

Sigle: *Av* Π , *Rv* Π

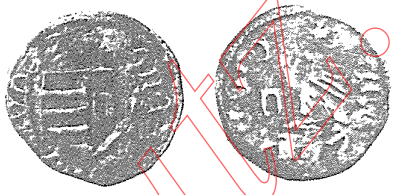

118 Av Scut desp: I patru grinzi; II sigla Π
✠MUNAZ( )VDE( )
Rv Coif etc. sigla Π
✠MUNAZ( )ENID
AR; 13,5 mm; 0,38 g.

119 c.m.s.
Av ✠ MENC( )JNDI
Rv ✠ MIN—( )DI:( )
AR; 14 mm; 0,28 g.

Sigle: *Av* Π , *Rv* Ш

120 Av Scut desp.: I trei grinzi; II sigla Π
✠MUNCZMUU MUNCZI c.p.e., c.l.i .
Rv Coif la dr. Ш
✠MVNCZ—( )ANA c.p.e.
AR; 13 mm; 0,29 g.

Sigle: *Av* P, *Rv* P

121 Av Scut desp: I patru grinzi; II sigla P
✠IWAN:D:MVNAZN c.p.e., c.l.i.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla P
✠IWAND–MVNAZ
AR; 13,5 mm; 0,36 g.

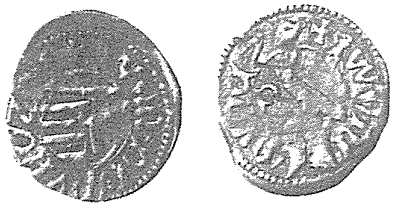

121 a. c.m.s.

www.ciuperca.ro

Av. Scut desp. I patru grinzi. Prima grindă depășește și marginea scutului și linia despărțitoare

+IVNR:NI:MVNVZQI c.p.e., c.l.i.

Rv. Sigla P la dr. Av. incus parțial pe Rv

+IVVNU——MVNAZ c.p.e.; c.l.i.

14 mm; 0,34 g.

Sigle: Av M , *Rv* semn ca o crenguță

122 sim. c.m.s.

Av sigla M

Rv semn ca o crenguță

Sigle: Av Ω , *Rv* semn, ramură cu trei foi.

123 sim. c.m.s.

Av sigla Ω

Rv semn ramură cu trei foi

Sigle: Av M , *Rv* q

124 sim. c.m.s.

Av sigla M

Rv sigla q

Sigle: Av M , *Rv* N

125 Av +IWO( )MVNAZ c.p.e.

Rv +IWAN——MVNAZ c.p.e.

AR; 13,5 mm; 0,3 g.

Sigle: Av H , *Rv* N

126 Av Scut desp. I patru grinzi care depășesc marginea scutului; II sigla M

+IWAN:DI:MVNAIZ c.p.e.

Rv Coif cu acvilă, la dr. N

+IUUAN—MONAZ c.p.e.

AR; 13,5 mm; 0,32 g.

127 c.m.s.

Av +IWAN:—:MVNAIZ

Rv +IWAN——MVNAZ

AR; 13,5 mm; 0,38 g.

128 c.m.s.

Av Scut incomplet cu primele două grinzi. Globulă centrală în scut.

( )DI:MONAZ c.p.e.

Rv+IVVAN ——MVNUZ c.p.e.

AR; 13 mm; 0,27 g.

129 c.m.s.

Av Scut incomplet. Apare parțial grinda a treia.

( )ω M::DI MU( )

Rv ( )AN: —— M P ( )

AR; 13,5 mm; 0,38 g.

129a c.m.s.

Av Scut incomplet. I patru grinzi, II sigla M slab vizibilă

+IMAN:DI:M ( ) c.p.e.

Rv Sigla N sub pieptul acvilei.

+IVVAN ( )NUZ c.p.e.

130 c.m.s.

Av *+IWAN:DI:MUNAZ:

Rv *IWAN——MUNAZ

AR; 13 mm; 0,32 g.

Sigle: Av M , *Rv* N

131 Av Scut desp. I patru grinzi, prima depășește linia despărțitoare; II sigla M

*IWAN:DI:MVNAZ c.p.e.,c.l.i

Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla N

*IWAN:——MVNC Z c.p.e.

AR; 13,5 mm; 0,34 g.

132 c.m.s.

Av Legenda pornește de la colțul st. al scutului. Urme de dublă batere.

Rv *IWAN:MONA

AR; 13,5 mm; 0,34 g.

Sigle: Av P , *Rv* C

133 Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla P

*IWAN·DIMONAZ· c.p.e.

Rv Coif spre dr., în cîmp la dr. sigla C

*IWAND—MVNCZ c.p.e.

AR; 13,5 mm; 0,26 g.

134 c.m.s.

Av *IWA( )MVNC ZA

AR; 13,5 mm; 0,24 g.

Sigle: Av P , *Rv* C

135 Av Scut desp. I patru grinzi; II sigla P

*IWAN:DI·MVNAZA c.p.e.

Rv Coif cu acvilă, sigla C

*( )—MVNAZ

AR; 13,5 mm; 0,34 g.

136 c.m.s.

Av ✠IWAN:DI·MVNAZ:
Rv ✠IWAND——MVNCZ
AR; 13 mm; 0,32 g.

Sigle: Av ᚹ , *Rv* ᚦ

137 sim. c.m.s.
Av sigla ᚹ
Rv sigla ᚦ

Sigle: Av ᚹ , *Rv* ᛩ

138 **Av** Scut desp.: I patru grinzi; II sigla ᚹ
✠IWANDI·MVNCZ c.p.e.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla ᛩ
✠IVVCN—MVNAZ c.p.e.
AR; 13,5 mm; 0,30 g.

139 c.m.s.

Av ✠IWAN:DI:MVNCZ **Globulă** în centrul scutului.
AR; 13 mm; 0,35 g.

140 c.m.s.
Rv (( )——MVNA
AR; 13,5 mm; 0,32 g.

Sigle: Av ᚹ , *Rv* ᚹ

141 **Av** Scut desp.: I patru grinzi; II sigla ᚹ
✠IUOAN:DI:MVNCZᚱ c.p.e.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla ᚹ
✠IWᚱ ——— MVNCZ c.p.e.
AR; 14 mm; 0,30 g.

142 c.m.s.
Av ✠IWAN:DI:MVNCZ
Rv ✠IWᚱ ——MVNCZ
AR; 14 mm; 0,32 g.

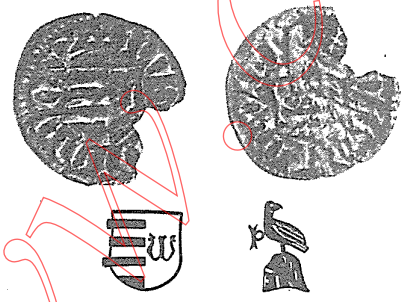

✠IWANDIMVNAZ
✠IWAN—MVNA

143 c.m.s.
Av ✠IWA( )DI MVNAZ
Scutul: grinzile depășesc marginea la dr.
Rv ✠IWᚱ ——— MVNA

AR; 13 mm; rupt.

144 c.m.s.
Av ✠IWAN:DI:MVNCZN
AR; 13,5 mm; 0,32 g.

145 c.m.s.
Av ✠IWAN:DI:MVNCZ
Rv ✠IWAN——MVNAZ
AR; 14 mm; 0,30 g.

Sigle: Av ᚹ , *Rv* I

146 **Av** Scut desp.: I patru grinzi; II sigla ᚹ
✠IWAN:DI:MVNAZ c.p.e.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla I
✠IWMN—MVNCZ c.p.e
AR; 13,5 mm; 0,28 g.

147 c.m.s.
Av ✠IWAN:DI:MVNCZ
Rv ✠IWAN—MVNCZ
AR; 14 mm; 0,24 g.

148 c.m.s.
Rv ✠IWAN: ——MVNCZ
AR; 12,5 mm; 0,22 g.

149 c.m.s.
Rv ✠IWAN: ——( )
AR; 13,5 mm; 0,34 g.

150 c.m.s.
Av ✠IWAN SIVISN MI
Rv ✠IWAN:—SMIV( )
AR, aliaj cu aramă; 14 mm; 0,33 g.

Sigle: Av ᚹ , *Rv* I

151 sim. c.m.s.
Av sigla ᚹ
Rv sigla I

Sigle Av ᚹ, *Rv* L ᛚ

152 sim. c.m.s.
Av sigla ᚹ
Rv sigla L

Sigle: Av ᚹ , *Rv* ᛚ

153 sim. c.m.s.
Av sigla ᚹ
Rv sigla ᛚ

Sigle: Av ᚹ , *Rv* ᛚ

www.ciuperciuz.ro

154 Av Scut desp.: I sigla ω : II patru grinzi
✠ IωAnMOSAnVIV c.p.e.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla ⅃
✠ Iωn: —— SMIRV c.p.e., ca inele în lanț.
AR; 13,5 mm; 0,38 g.

155 c.m.s.
Av ✠ IωA MOSAnVIV
Rv ✠ Iωn· —— SMIRC c.p.e.
AR; 14 mm; 0,38 g.

Sigle: *Av* ω , *Rv* 7

156 Av Scut desp.: I sigla ω ; II patru grinzi
✠ IωAnVSIMO:∽ c.p.e.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla 7
✠ Iωn: —— SMI c.p.e.
AR; 14 mm; 0,28 g. Aliaj cu aramă.

Sigle: *Av* ω , *Rv* a

157 sim. c.m.s.
Av sigla ω în cartierul II al scutului
Rv sigla a

Sigle: *Av* ω , *Rv* N

158 sim. c.m.s.
Av sigla ω
Rv sigla N

Sigle: *Av* ω , *Rv* H

159 sim. c.m.s.
Av sigla ω
Rv sigla H

Sigle: *Av* ω , *Rv* ƨ

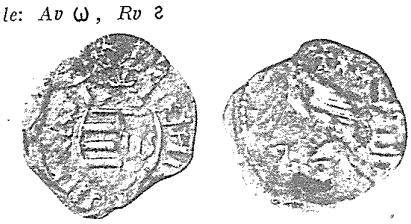

160 Av Scut desp. : I trei grinzi; II sigla ω
✠ IWAn( )I MVnCI Deasupra, batere dublă.
Rv sigla ƨ
+ IωnM( )—( ) c.p.e.
AR; 14 mm; 0,34 g.

Sigle: *Av* ω , *Rv*

161 c.m.s.
Av sigla ω
Rv sigla P

Sigle: *Av* ω , *Rv* M

162 c.m.s.
Av sigla ω
Rv sigla M

Sigle: *Av* ϰ , *Rv* M

163 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla ϰ Globulă în centrul scutului.
( ) OZ c.p.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla M
( )–( )ЄOЄ c.p.e., c.l.i.
AR; 13 mm; 0,3 g.

Sigle: *Av* ϰ , *Rv* N

164 Av ✠ IWAn:DI:MVnAZ c.p.e.
Rv ✠ IVVAn — MVnUZ c.p.e.
AR; 14 mm; 0,28 g.

b) *Legenda în slavonă.*

Fără sigle pe Av Rv

165 Av Scut desp.: I patru grinzi; II fără siglă.
✠ IωMP( )
Rv Coif cu acvilă, la dr. fără siglă
✠ IωMPƨ —— ЧaBO
AR; 12,5 mm; 0,22 g.

Sigle: *Av* θ , *Rv* —

166 c.m.s.
Av sigla θ
Rv fără siglă

Sigle: *Av*. ✣ , *Rv* ✣

167 c.m.s.
Av Semn: cruciuliță din linii
Rv la dr. cruciuliță din linii

Sigle: *Av* ⁘ , *Rv* ⁘

168 c.m.s.
Av Semn: cruciuliță din cinci globule
Rv la dr. cruciuliță din cinci globule

Sigle: *Av* K , *Rv* K

169 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla K ; linia despărțitoare în treaptă
✠ IωMPЪЧa BOEBOΔa c.p.
Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla K
✠ IωMPa —— BOEBO c.p.e.
AR; 14 mm; 0,44 g.

170 c.m.s.

Av ✠ IωMPƨЧa BOEBOΔa Globulă în centrul scutului
Rv ✠ IωMPƨ( )aBOEBOΔ c.l.e. întrerupt, c.l.i.

AR; 14 mm; 0,35 g.

171 c.m.s.

Av +ІѠМРꙋЧА ВОЕВО c.l.

Rv Globulă în centrul scutului.

+ІѠМРꙋ–ДВОЕВО c.l.e.

AR; 13,5 mm; 0,38 g.

172 c.m.s.

Av Grinzile în scut înclinate

Rv ✠ІѠМРЪЧ — ( )

AR; 13 mm; 0,26 g.

Sigle: *Av* K , *Rv* h

✠ІѠМРꙊЧАВОЄВО

✠ІѠМРꙊ-АВОЄ

173 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla K

✠ІѠМРꙊЧА ( ) c.p.e.

Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla h

✠ІѠМРꙊ — АВОЕ c.p.e.

AR; 14 mm; 0,32 g.

Sigle: *Av* Ж , *Rv* ∴

174 Av sigla Ж

Rv la dr. trei globule ∴

Sigle: *Av* P , *Rv* K

175 Av Scut desp. I cinci grinzi; II sigla P Globulă în centrul scutului.

✠ІѠМРꙊЧА ВОЄВОД c.p.

Rv Coif cu acvilă K

✠ІѠМРЪ>–АВОЕВОД c.p.e.

AR; 15 mm; 0,3 g.

Sigle: *Av* Θ , *Rv* P

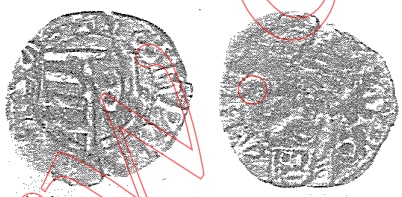

176 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla Θ Globulă în centrul scutului

+ІѠМРАЧА ( )ОДАС c.p.

Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla P

( )ѠМРА — АВО( ) c.p.e.

AR; 14,5 mm; 0,38 g.

✠ІѠМРАБАВОЄВО

✠ІѠМР–БАВОЄ

177 c.m.s.

Av ✠ІѠМРАДА ВОЕВО

Rv ✠ІѠМР —— А ВОЄ Globulă în centrul monedei

AR; 14 mm; 0,26 g.

178 c.m.s.

Av Scut desp., I cinci grinzi

✠ІѠМР( )ЪА ВОЕВОДД

Rv ✠ІѠА( )—( )ВОЕ( )

AR; 14 mm; 0,42 g.

Sigle: *Av* n , *Rv* S

179 Av Scut desp.; I patru grinzi; II sigla n

✠ІѠМРАЧ( )ВО c.l.i.

Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla S

( )—— АВ ( ) c.l.

AR; 13 mm; 0,3 g.

180 c.m.s.

Av cu sigla n

ІѠМРЪЧА ВОВО

Rv c.m.s.

AR; 12 mm; 0,32 g.

Sigle: *Av* n , *Rv* ƨ

181 c.m.s.

Av sigla n

Rv sigla ƨ

Sigle: *Av* C , *Rv* Λ

182 c.m.s.

Av sigla C

Rv sigla Λ

Sigle: *Av* Ж , *Rv* M

183 Av Scut desp.: I patru grinzi; II sigla Ж

✠ІѠМРЈЧА ( )

Rv Coif cu acvilă, la dr. sigla M Globulă în centrul monedei.

✠ІѠМР——( ) c.p.e.

AR; 13,5 mm 0,33 g.

184 c.m.s.

Av ✠ІѠМЧ ( )

AR; 13 mm; 0,3 g.

184 a sim. cu nr. 183

Av +ІѠ( )ЧАΘЄО c.p.

Rv ( )ΘЄО c.p.e.

www.ciupercutz.ro

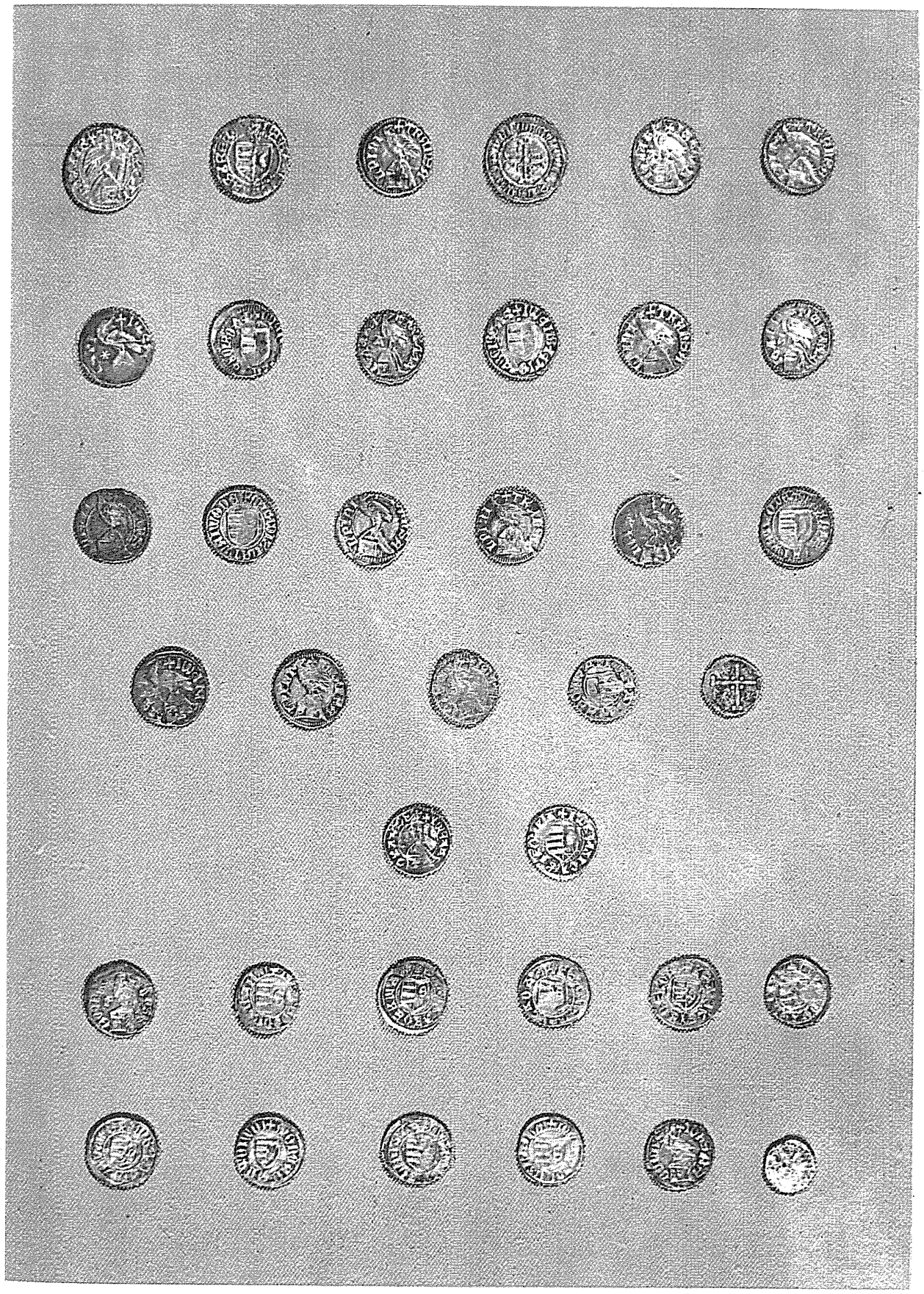

www.ciuperquiz.ro

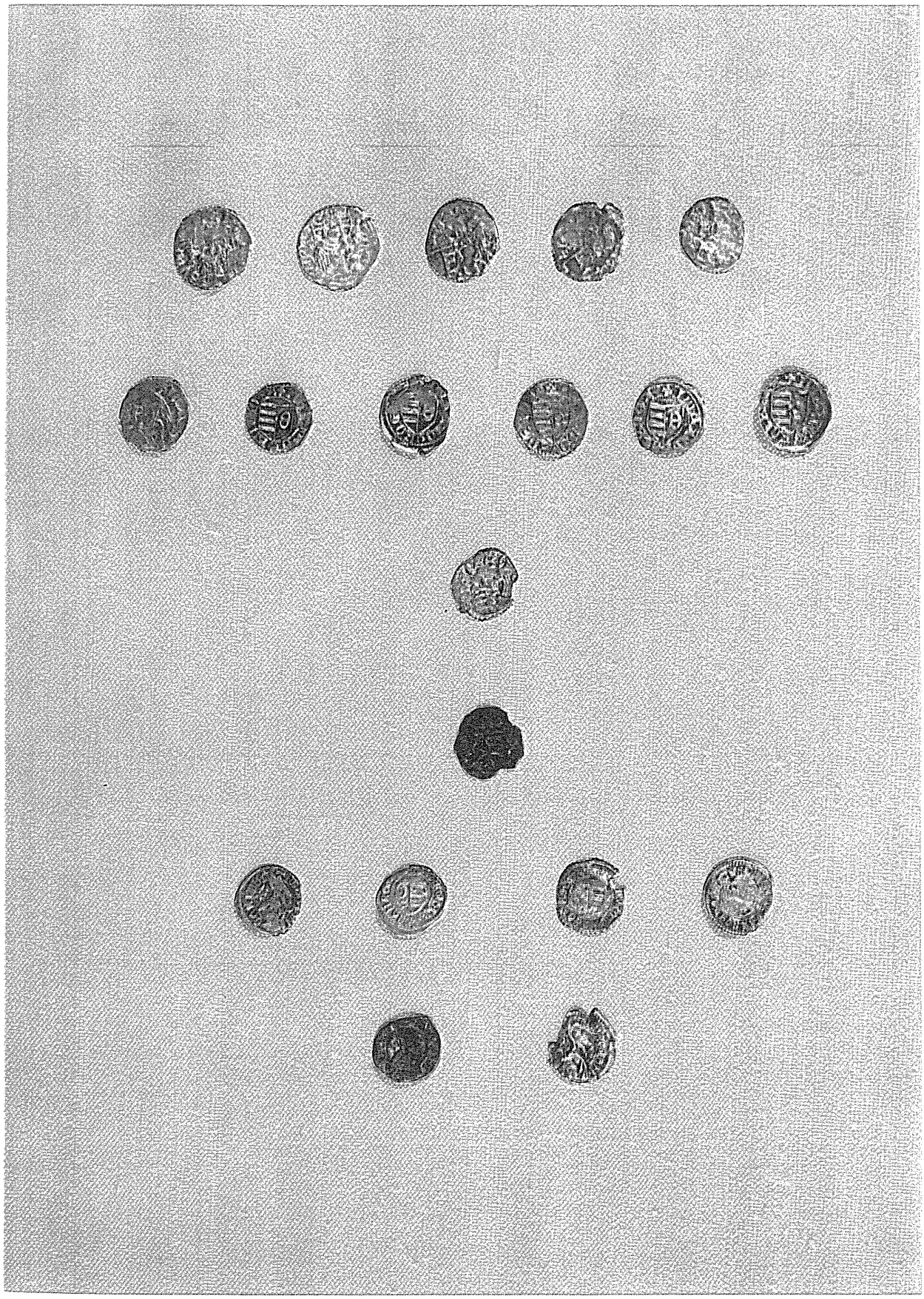

www.ciuperciz.ro

AR; 13 mm; 0,37 g.
Sigle: Av M , *Rv* X

185 c.m.s.
Av sigla M
Rv sigla X
Sigle: Av N , *Rv* S

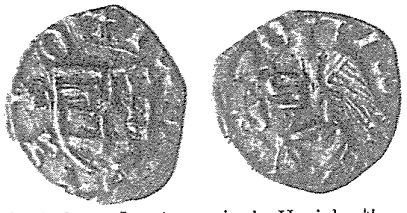

185 a **Av** Scut desp. I patru grinzi; II sigla N
+IWM( )VABO
Rv Coiful răsturnat spre stînga (?); globulă în centrul monedei.
La dr. acvilei sigla S
+IWMB—VA·BO
AR; 13 mm; 0,26 g.

c) *Legenda bilingvă*
Sigle: Av K , *Rv* K

186 **Av** Scut desp.; I patru grinzi; II sigla K
✠IWMЬ'ЬC Z( )
Rv Coif la dr. cu acvilă, la dr. K
✠IWM( )ABOЄ( )
AR; 14 mm; 0,36 g.

ABATERI DE LA TIPUL COMUN

a) *Legenda latină*
Sigle: Av Ω , *Rv* K

187 **Av** Scut desp.; I patru grinzi; II sigla Ω
✠IWAN:DI( )
Rv Coif la dr. cu acvilă, la dr. K
✠IWANO—MIICZ
AR; 13 mm; ruptă.

b) *Legenda în slavonă*

188 **Av** scut înclinat, deasupra acvila, fără sigle
Rv ca pe Av
(L)

189 **Av** Coif, deasupra acvila, fără siglă
Rv Aversul incus
(L)

190 **Av** Coif cu acvilă și scut, incomplete
( )MPZ—ABOE( ) c.p.e., c.l.i. Batere dublă.
Vizibil încă C în afara c.p.e.
Rv Coif cu acvilă, incomplete
( )WMЄR—ABOЄB
Batere dublă. Acvila pe fragment de scut.
II două grinzi și sigla culcată.
AR; 14 mm; 0,32 g.

TIPUL II (Tipul cu efigie)

DUCAȚI MUNTENI

a) **Av** *Mircea în picioare purtînd coroană, mantie, spadă în mîna dr., glob cruciger în mîna st. Rv bustul lui Iisus Hristos.*

Legenda în slavonă

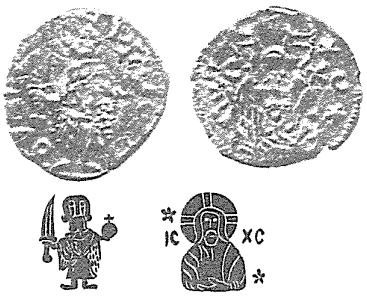

IWM-AVABO

191 **Av** Mircea în picioare, purtînd coroană, *cu mantie.* În mîna dr. spada, în st. glob cruciger.
I——IWM——AVABO c.p.e.
Rv Bustul lui Iisus Hristos, nimb cruciat, mîna dr. ridicată, cu st. ține la piept evanghelia.
În părți: IC—XC. În st. deasupra și dedesubt cîte o stea cu cinci petale.
16,5 mm; 0,50 g.

192 c.m.s.
Av Haină lungă strînsă la mijloc, *fără mantie* (excepție).
La st. sigla P
I——IWM——ЬVABO
16 mm; 0,45 g; perforată

193 c.m.s.
Av Cu mantie
IWM——( )
Rv Cîte o stea cu cinci raze (rozete): deasupra la dr. și la st. și dedesubt la st.
16,5 mm; 0,39 g.

194 c.m.s.
Av IWM—— AVABO
Rv Stea cu cinci raze numai dedesubt la st.
16 mm; 0,48 g.

195 c.m.s.
Rv Stea cu șase (?) raze, în părți, deasupra inițialelor IC—XC
16 mm; 0,45 g.

195 a c.m.s.
Av Domnitorul ține o spadă foarte lată
( )IWM—( )BO
Rv sub XC o stea cu cinci raze.
16,5 mm; 0,46 g.

b) **Av** *Mircea în picioare, purtînd coroană, haina lungă (cu sau fără mantie), în mîna dr. lancea, vertical, în mîna st. globul cruciger.*
Rv *Scut înclinat spre dr., coif deschis, acvila deasupra.*

Legenda în slavonă.

Scut desp.: I patru grinzi; II plin.

196 **Av** Mircea în picioare, purtînd coroană, haină lungă, în mîna dr. lancea, vertical, în st. globul cruciger.

I—IωMI—aVOIB c.p.e.

Rv Scut desp. I patru grinzi; II plin, înclinat spre dr. deasupra coif deschis, cu acvila la dr. capul la st. Globulă în centrul monedei.

IωMa——VOIB c.p.e.

14 mm; 0,40 g.

197 c.m.s.

Av I——IШ1——ꝏVOIB

Rv ✠IW1a——VaB

14 mm; 0,44 g.

Scut desp.: I plin; II patru grinzi.

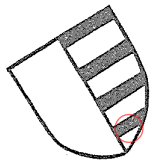

198

Scut desp.: I patru grinzi; II stea cu cinci raze.

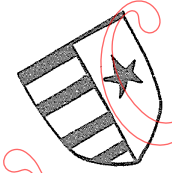

199

Scut desp.: I stea; II trei grinzi.

200 c.m.s.

Av —— ( ) —— aVOIB

Rv Scut desp.: I stea; II trei grinzi, încl. spre dr.

✠IωM——aVaB

14,5 mm; 0,44 g.

Scut desp.: I stea; II patru grinzi.

201 c.m.s.

Av I——IωM——aVOIB

Rv Scut desp.: I stea; II patru grinzi, încl. spre dr.

✠IωM——aVOIB

14 mm; 0,38 g.

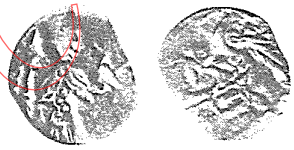

202 c.m.s.

Av Cu haina strînsă la mijloc, fără mantie.

Iω( )——( )B

Rv ( )IωM——( )VOIB

13 mm; 0,37 g.

203 c.m.s.

Av Haină lungă

I——IωM——aV¬B

Rv Grinzile în scut depășesc latura st.

14,5 mm; 0,38 g.

204 c.m.s.

Rv ✠IωM——aVaB

15 mm; 0,46 g.

Scut desp.: I patru grinzi; II sigla ᴾ

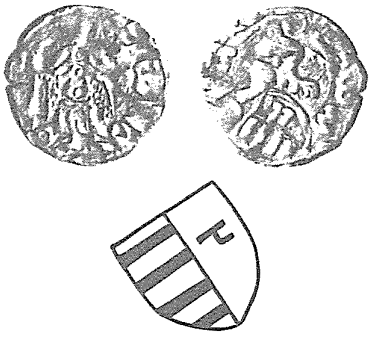

205 c.m.s.

Av cu IωMd——b( )

www.cuperculz.ro

Rv Scutul desp.: I patru grinzi.; II sigla ᚠ culcată, înclinat spre dr.

+IωM—( )VaI( )O

Litera O incusă, ulterior.

14 mm; 0,34 g.

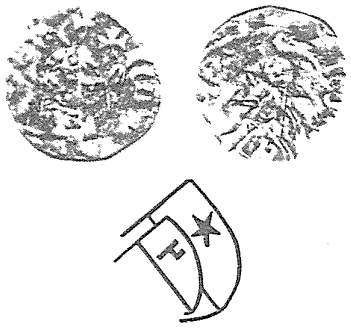

205a sim. c.m.s. (*dublă batere*)

Av +IωM—— ( )

Rv Scut înclinat, suprapus peste un altul care are în cîmpul II o stea cu cinci raze (?)

Acvila puţin vizibilă

+IωM

(între c.p.e. şi c.l.i.), iar în cîmp la dr. dB

14,5 mm; 0,34 g.

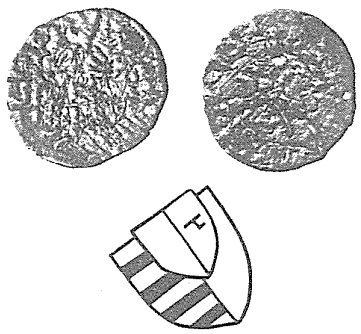

205b sim. nr. 205

Rv Scutul înclinat, suprapus peste un alt scut mai mare care are: I patru grinzi, II plin.

14 mm; 34 g.

Av *Lancea ţinută oblic.*

206 Av Mircea în picioare, din faţă, cu coroană, poartă veşmînt de modă bizantină, ţine în mîna dr. lancea, oblic şi în mîna st. globul cruciger.

I——IωMI——P□VOIP c.p.e.

Rv Scut desp.: I patru grinzi; II plin, înclinat spre dr., deasupra coif cu acvila spre dr. capul spre st.

✠IωMIP——— VOIBOI c.p.e., c.l.i.

mm; g.

207 c.m.s.

Av Lancea puţin vizibilă, globul cruciger: o globulă mică, iar crucea înaltă

IωMI——— PbVa c.p.e.

Rv Scutul are cartierul II reliefat. Globulă în vîrful scutului

✠IωMIP—bVaBO

14,5 mm; 0,44 g.

c) Av *Mircea în picioare, purtînd coroană, haină lungă, în mîna dr. lancea vertical, în mîna st. globul cruciger.*

Rv *scut înclinat spre dr., coif deschis, acvilă deasupra.*

Legenda în slavonă pe **Av**, *latină pe* **Rv**

208 Av Mircea în picioare, cu coroană poartă tunică cu poale cutate, ţine în mîna dr. lancea, în st. globul cruciger.

IωMI———PVaBO c.p.

Rv Scut desp.: I plin; II patru grinzi, încl. spre dr. coif deschis, cu acvila spre dr. capul întors spre st.

✠PCTRU—STANBO c.p.

15 mm; 0,36 g.

209 c.m.s.

Av Tunica fără cute la poale.

Rv Scut desp. I plin; II trei grinzi încl. spre dr. Globulă în centrul monedei.

✠Pctr——uSTanr c.p.

15,5 mm; 0,36 g.

210 c.m.s.

Av Tunica cu poale cutate, iar lancea are un inel la mîner

IωM———PVaBO

Rv ✠Pctru——— stanBi

În scut: I patru grinzi; II plin.

15 mm.

211 c.m.s.

Av IωMI———PVaB

Rv ✠Pctru——— stanBi

15 mm

212 c.m.s.

Av IωM———PVaB

Rv ✠Pctr——ustanB

15 mm; 0,381 g.

213 c.m.s.

Av IωMP——VaB( )

Rv Scut desp.: I o cruce; II patru grinzi.

✠Pctr —— Pctr( )

14 mm; 0,386 g.

214 c.m.s.

Av IωMP —— VaBO

Rv Scut desp.: I sigla] ; II patru grinzi

( ) —— ustani

15 mm; 0,345 g.

215 c.m.s.

Av IωMP —— VaBi

Rv ✠ Pclr —— usian

16 mm; 0,582 g.

BANI

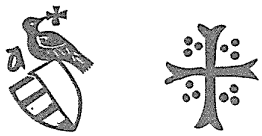

216 *Anepigraf.*

Av Scut desp.: I patru grinzi; II plin, înclinat spre dr. Pe colțul st. acvila spre dr. capul spre st. spre o cruce.

MIHAIL I (1418 ian. 31—1420 aug.)

Mihail I, fiul lui Mircea cel Bătrîn, a urmat la domnie după moartea acestuia, însă — sigur documentar — rezultă că a fost asociat la domnie încă de prin 1408. Moare în luptă contra lui Dan II.

Emisiunile monetare atribuite lui Mihail I sînt *ducați munteni*, de un singur tip, similar cu tipul monedelor cu efigie din domnia lui Mircea cel Bătrîn. Monedele au legenda în slavonă, fiind piese de mare raritate.

Av Domn încoronat, stînd din față, ține în mîna dr. lancea, în st. globul cruciger. Poartă haină lungă, strînsă la mijloc.

+IWM —— XaΛB c.p.

Rv Scut desp., înclinat spre dr. I trei grinzi; II plin sau cu siglă. Pe colțul st. al scutului un coif deschis spre dr., deasupra acvila cu capul întors spre st. și aripile strînse.

+IWM —— XAIΛBO c.p.

În funcție de modul de alcătuire a scutului de pe Rv, se deosebesc mai multe categorii arătate la descrierea fiecărei monede.

Ducați munteni, AR, Bi; 14 mm; 0,26—0,40 g.

DUCAȚI MUNTENI

Scut desp. I trei grinzi, II plin.

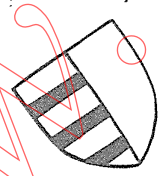

221

Scut desp.: I trei grinzi, II stea.

222

Scut desp. I stea, II trei grinzi

La dr. sigla a (?). c.p.

Rv Cruce cu brațe egale, ancorate. În cantoane cîte un grup de trei globule. c.p.

217 c.m.s.

Anepigraf.

Av Scut desp.: I plin; II patru grinzi.

218 c.m.s.

Anepigraf

Av Scut desp.: I patru grinzi; II stea cu cinci raze.

219 c.m.s.

Anepigraf.

Av Scut desp.: I stea cu cinci raze; II patru grinzi. La dr. grup de trei globule (?)

220 *Anepigraf.*

Av Scut desp.: I plin; II trei grinzi, înclinat spre dr. Pe latura st. acvila spre dr., capul întors spre st. La dr. sigla a, la st. cruce din patru globule. c. p.

Rv Cruce avînd la capetele brațelor cîte două cercuri tangente. În primul canton sigla M, în cantoanele 2, 3 și 4 cîte o stea cu nouă raze. c.p.

12 mm; 0,29 g.

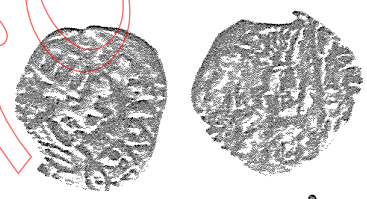

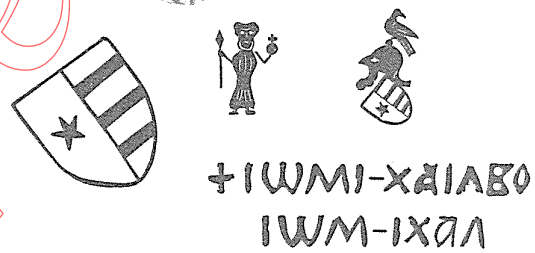

223 c.m.s.

Av Domnitorul, cu barbă mare.

IωM —— X aΛB c.p.e.

Rv ( ) —— XAIΛBO c.p.e.

AR; 14 mm; 0,34 g; moneda puțin știrbă.

Scut desp. I plin, II trei grinzi

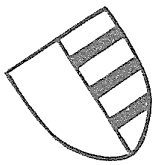

224

Scut desp. I plin, II trei grinzi. Globulă centrală. Deasupra scutului un semn.

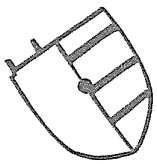

225

Scut desp. I semn] , II trei grinzi.

www.ciupercutz.ro

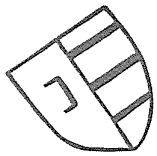

226

Scut desp. I sigla ᚴ (?), *II trei grinzi.*

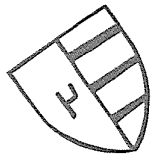

227 Av + IWM ——— X dΛB( )o

Rv În primul cartier al scutului puțin vizibil o siglă ᚴ (?)

AR; 14 mm; 0,26 g.

DAN II (1420 aug. — 1421 mai, 1421 nov. — 1423 vara, 1423 vara — 1424 după dec. 12, 1426 mai — 1427 ian., 1427 primăvara — 1431 mart.)

Dan II, fiul lui Dan I, preia domnia Țării Românești după moartea lui Mihail I. Domnia i-a fost mereu întreruptă de Radu II Praznaglava, care era sprijinit de turci. S-a remarcat prin participarea la acțiunea antiotomană și moare eroic într-o luptă cu turcii.

Existența legăturilor comerciale între negustorii din Țara Românească și cei din sudul Dunării este atestată într-un document dat de domn.

Emisiuni monetare atribuite domniei lui Dan II sînt: *ducați munteni*, de un singur tip, similar cu tipul monedelor cu efigie din vremea predecesorilor săi Mihail I, Mircea cel Bătrîn, Radu I. Monede cu legenda în slavonă. De mare raritate.

Se cunosc două categorii, după modul de alcătuire a scutului de pe **Rv.** și anume:

Tipul Ia

Av Domn încoronat, stînd din față, ține în mîna dr. lancea, în st. globul cruciger. Poartă haină lungă, strînsă la mijloc.

( ) —— dNBO c.p.e.

Rv Scut desp., înclinat spre dr.: I patru grinzi; II plin. Pe colțul st. al scutului un coif închis spre dr., deasupra lui acvila, ținînd capul întors spre st. și aripile strînse

( ) —— dNBO c.p.e.

Tipul Ib

c.m.s. însă pe Rv Scut desp., înclinat spre dr., I plin; II patru grinzi etc.

Tipul Ia și Ib, AR, Bi, 13 mm; 0,255 g.

DUCAȚI MUNTENI

TIPUL Ia

+IWA — dHRO
+IWA — dNROE

228 Av Domn încoronat, stînd din față, ține în mîna dr. lancea, în st. globul cruciger. Poartă haină lungă, strînsă la mijloc.

( ) —— dNBO c.p.e.

Rv Scut desp.: înclinat spre dr.: I patru grinzi, II plin. Pe colțul st. al scutului un coif închis spre dr., deasupra lui acvila, ținînd capul întors spre st. și aripi strînse.

( ) — AN BO

AR; 13 mm; 0,255 g.

TIPUL Ib

229 c.m.s.

Rv Scut desp.: înclinat spre dr.: I plin; II patru grinzi.

Bi; mm; g.

NICOLAE REDWITZ (?) Banul Severinului (1429—1435?)

Banatul Severinului a fost sub stăpînirea lui Mircea cel Bătrîn încă din 1390. Și Vlad I se intitula în 1396 ca ban al Severinului. În 1419, Mihail I cu ajutorul lui Sigismund de Luxemburg respinge atacul turcilor asupra cetății Severinului. În toamna lui 1419 Sigismund de Luxemburg anexează Severinul și împreună cu Orșova și Mehadia îl pune sub comanda lui Filippo de Scolari (Pippo Spano), care apare în 1423 ca aliat al lui Dan II.

În 1429 Banatul Severinului este încredințat de regele Ungariei cavalerilor teutoni, care îl stăpînesc pînă în 1435 cînd Vlad Dracul, aliat cu turcii, atacă Severinul.

Încă din secolul trecut numismații unguri au identificat, în descoperiri monetare izolate și într-un tezaur, un interesant tip de dinari cu caracteristici cu totul deosebite de monedele ungare ale epocii respective.

Monedele, din aliaj de argint cu aramă, rudimentar executate, au următoarele înfățișări:

Av Personaj în picioare, văzut din față, poartă coroană. În mîna dr. ține un sceptru (buzdugan), în st. o cruce (globul cruciger?). În părți: diverse sigle.

Rv Scut avînd o cruce cu brațe ancorate, deasupra scutului o coroană. În părți: diverse sigle.

Numismatul ungur Réthy László, într-un remarcabil studiu, a atribuit aceste emisiuni lui Nicolae Redwitz, fost ban al Severinului între anii 1429—1435, care mai deținea și funcția de comite al monetăriei regale din Sibiu.

Era de părere că Mircea cel Bătrîn ar fi bătut în monetăria de la Severin monedele sale de tipul cu efigie, iar Nicolae Redwitz ar fi adoptat și el acest tip monetar, bineînțeles punînd blazonul ordinului teutonic, Banatul de Severin avînd caracter semiautonom.

Am inclus în lucrare aceste monede care probabil au circulat în vestul țării noastre; un exemplar — rătăcit — a apărut în descoperire izolată, tocmai spre nordul Moldovei.

Interesantul apare prin similitudine cu unele din emisiunile monetare de la Mircea cel Bătrîn; problema rămîne deschisă.

A) *Clasificarea, citirea siglelor și numerotarea după Réthy Laszlo:**

(Noi am considerat fața monedei cu efigia drept Av)

Tipul I. Piese cu batere mai îngrijită: argint de titlu inferior, cu aramă.

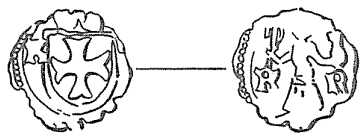

230 1 Av K — R; Rv K — R

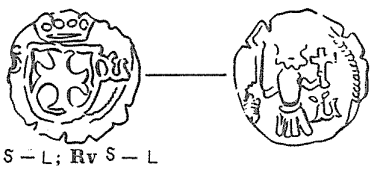

231 2 Av S — L; Rv S — L

* La Réthy apar neconcordanțe între text și unele figuri, imposibil de clarificat (*N. A.*).

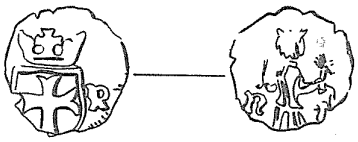

232 3 Av ν —?; Rv? — ν

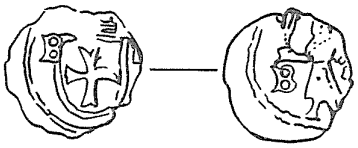

233 4 Av B —?; Rv B —?

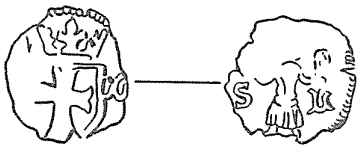

234 5 Av floare de crin; Rv? — floare de crin

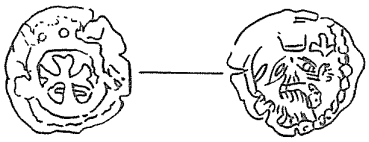

235 6 Av ν — floare de crin; Rv la dr. și la st. stea, dedesubt floare de crin.

Tipul II Piese de format mai mare, execuție rudimentară. Argint de titlu inferior.

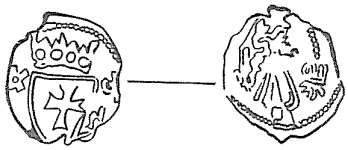

236 7 Av Lîngă efigie la st m (?) la dr. HOH ; Rv La st. scutului MH , la dr. OH (?)

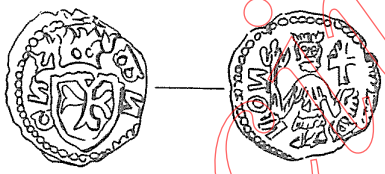

237 8 Av Sub mîna dr. sigla ν; Rv Lîngă scut la st. (?), la dr. ma

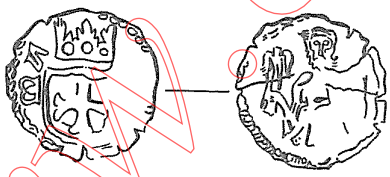

238 9 Av În părți P — T; Rv Lîngă scut la st. (?) și a, la dr. ma

Tipul III Piese de format mai mic, execuție rudimentară. Argint de titlu inferior, cu aramă.

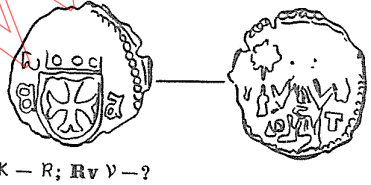

239 10 Av K — R; Rv ν —?

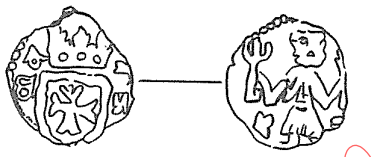

240 11 Av ν — m; Rv BH —?

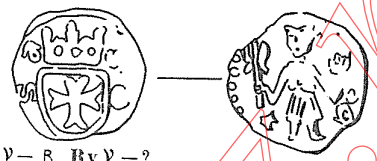

241 12 Av ν — B Rv ν —?

242 13 Av? ; Rv ? — aa

243 14 Av? ; Rv aa — aa

244 15 Av ? ; Rv aa —?

245 16 Av T — a ; Rv sa — ?

246 17 Av ν — ; Rv ma — a

Este de remarcat neconcordanța între unele sigle din desene și cele citite de Réthy L, totuși materialul este folositor numismaților și colecționarilor.

Const. Moisil descrie (1913) următoarele exemplare:

247 Av Domn în picioare cu coroană pe cap, ține în mîna dr. un buzdugan, în st. globul cruciger. La dr. K , la st. R c. p. e.
Rv Scut deasupra cu o coroană, în cîmpul scutului o cruce ancorată. La dr. K la st. R c. p. e.
Bi; 13 mm; rău conservată.

248 c. m. s.
Av La dr. B , la st. ?
Rv La dr. a , la st. ?
Bi; 13 mm; ruptă

249 c. m. s.
Av La dr. n , la st. ?
Rv Sigle nedistincte
AE; 13 mm; rău conservată.

250 c. m. s.
Av La dr. S , la st. ?
Rv La dr. S , la st. L
AE ; 14 mm;

251 c. m. s.
Av La st. R , la dr. ?
Rv Sigle nedistincte
AR; 13 mm;

252 c. m. s.
Av Efigia domnitorului și siglele slab perceptibile.
Rv Scut cu o cruce ancorată, deasupra coroană. La dr. sigla (?), la st. l
AR; 11,5 mm; 0,36 g (Exemplar găsit la Suceava).

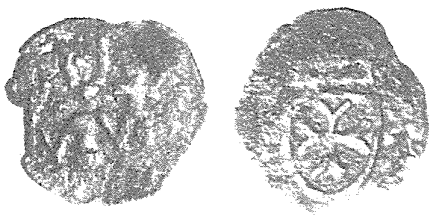

252a sim. cu nr. 236
Av Efigia domnitorului cu buzdugan trilobat în mîna dr. și cruce în mîna st.
Rv Scut cu o cruce ancorată (stema Cavalerilor Teutoni), deasupra coroană.
Legenda și siglele ilisibile.
AR; 15 mm; 0,34 g; puțin știrbă.

www.cupercutz.ro

VLAD DRACUL (1436 dec. — 1442 după mart., 1443 toamna — 1447 nov., dec.)

Deşi învestit încă din 1431 ca domn al Ţării Româneşti, VLAD II, zis DRACUL, nu poate ocupa tronul din cauza rivalului său Alexandru Aldea. Se refugiază în Transilvania, i se acordă de către Sigismund I, regele Ungariei, Ordinul Dragonului (de unde şi supranumele), totodată i se concesionează dreptul asupra monetăriei de la Sighişoara, pe care o înfiinţează în 1433 şi o deţine pînă în 1435.

În timpul domniei s-a alăturat acţiunilor antiotomane întreprinse de către Iancu de Hunedoara. În final este ucis — chiar de acesta — la Băleni, în toamna anului 1447.

Emisiunile monetare care i se atribuie sînt monede anepigrafe: bani de un singur tip, avînd pe **Av.** acvila cu capul întors, iar pe **Rv.** un dragon înaripat, cunoscute în numai cîteva exemplare, de mare raritate.

Există două categorii cunoscute:

Tipul Ia Av acvila spre dr. cu capul întors spre st. **Rv.** Dragon înaripat spre dr.

Tipul Ib Av acvila spre st. cu capul întors spre dr. **Rv.** Dragon înaripat spre st.

BANI

TIPUL Ia

253 *Anepigraf*

Av Acvilă cu aripile întinse; capul întors spre st. priveşte spre o cruce, care iese de sub aripă. c.p.

Rv Dragon înaripat spre dr.: Cap de animal, laba dr. ridicată, cea st. terminată cu patru gheare, aripi ridicate, coada de şarpe încolăcită. c.p.

Bi; 11 mm; 0,32 g.

254 *Anepigraf.* c.m.s.

Av Acvila, alt desen. Crucea format mai mic.

Rv Dragon, desen sim.

Bi; 11 mm; 0,28 g.

254 a *Anepigraf* c.m.s.

Av Aripile strînse.

Rv Dragon cu cap de animal.

AE; 11 mm; 0,41 g.

TIPUL Ib

255 *Anepigraf.* c.m.s.

Av Acvila spre st., capul întors spre dr.

Rv Dragon înaripat spre st.

AE; 10 mm; 0,17 g.

VLADISLAV II (1447 dec. — 1448 oct., 1448 oct. — 1456 aug. 22)

Vladislav II, fiul lui Dan al II-lea, este adus la domnie de către Iancu de Hunedoara care ucide pe Vlad Dracul. Ia parte la lupta contra turcilor de la Kossovopolje (1448 oct. 18—19). În 1452 pierde feudele Făgăraşul şi Amlaşul, mijloceşte pacea între Ungaria şi Imperiul otoman (Tratatul de la Adrianopol, ratificat la Seghedin).

Ucis de Vlad Ţepeş, la Tîrgşor, în anul 1456.

Emisiunile monetare, ducaţi şi bani, de tipul comun muntean.

Ducaţi munteni: Tipul I Av Scut desp.: I semiluna deasupra unei stele (rozete) cu şase raze, II trei grinzi. Tipul II Av c.m.s. I steaua (rozeta) cu şase raze deasupra semilunii conturnate.

Bani Anepigraf.

DUCAŢI MUNTENI

TIPUL I

+ІѠВЛАДНСЛАДОНВОДГИЪ
ІѠВЛАДН-СЛАВОНВОД

256 Av Scut desp.: I semiluna deasupra stelei cu şase raze II trei grinzi.

+ІѠВЛА ДНСЛАВОНВО ДГИЬ

c.p.e., c.l.i. Litera I mai mare.

Rv Coif închis în profil spre dr. cu două panaşe, în faţă şi în spate, deasupra acvila cu capul întors spre st.

ІѠВЛАД Н—СЛАВОНБОД

c.p.e., c.l.i. Litera I mai mare.

Crucea iese de sub aripa acvilei.

AR; 14,5 mm; 0,58 g.

257 Av +ІѠВЛАДНСЛАВОНВО ДЯГНЬ

Rv +ІѠВЛАЯД——НСЛАВОНВД

Crucea lipită de c.l.i. şi atinsă de ciocul acvilei.

AR; 15 mm; 0,54 g.

258 Av ✠ ІѠВЛАЯДНСЛАЯ (   )НВОДГНЬ   Crucea ca un L
Rv ✠ ІѠВЛАЯДН ——— СЛАЯВ(   )
AR; 14,5 mm; monedă cu gaură pentru salbă; ruptă.

259 Av ✠ ІѠВЛАЯДІСЛАЯВОНВОД(   )
Rv ✠ ІѠВЛАЯДН —— (   )ОНВД
Crucea liberă între cercuri.
AR; 14,5 mm; 0,5 g.

260 Av ✠ ІѠ ВЛАДНСЛАЯ ВОНБОДГНЬ   Legenda începe Iѡ
Rv ✠ ІѠ ВЛАДН — СЛАЯВОНД (   )   Legenda începe Iѡ
AR; 14 mm.

261 Av ✠ ІѠВЛАДАНСЛАЯ ВОНВОДГНЬ
Rv ✠ ІѠВЛАЯДН ——— СЛАЯГОНД   Crucea liberă între cercuri, dar pe Av brațul drept al ei unit cu litera I.
AR; 14 mm; 0,52 g.

261a sim. nr. 256.
Av ✠ ІѠВЛАЯДНСЛАЯВОНВОДАЯГНЬ
Rv ✠ ІѠВЛАЯДН   СЛАЯДНСЛАЯВ
AR; 14 mm; rupt.

TIPUL II

262 Av Scut desp.: I stea cu șase raze deasupra semilunii conturnate, II trei grinzi.
+ІѠВЛАДАІСЛАЯ ВОІ (   )   c.p.e., c.l.i.
Rv Coif închis profil spre dr, cu două panașe, în față și în spate, deasupra acvila cu capul întors spre st. și aripile închise.
+ІѠВЯЯБВД —— (   )ВОД   c.p.e., c.l.i.
AR; 14 mm; 0,65 g.

BANI

263 Av
Rv

RADU CEL FRUMOS (1462 nov. — 1473 nov., 1473 dec. 23—1474 primăvara, 1474 primăvara — înainte de sept. 4, 1474 oct. — 1475 ian.)

După luptele eroice duse contra turcilor (1461—1462), Vlad Țepeș se refugiază în Transilvania. Fratele său, Radu cel Frumos, care ducea o politică prootomană, urmează la domnie impus de turci (1462 nov.), ceea ce generează conflicte armate între moldoveni și munteni (1470—1471).

În 1473 nov. 24, Ștefan cel Mare îl îndepărteaza și înscăunează pe Basarab Laiotă. Radu cel Frumos revine peste scurt timp, pentru ca în 1474 martie să fie izgonit din nou de Basarab Laiotă.

Ultima etapă a domniei lui Radu cel Frumos: 1474 oct.—1475 ian.

Apartenența ducaților munteni, purtînd numele RADUL, a constituit subiectul multor discuții între numismați. Uneori au fost atribuiți domniei lui Radu II Praznaglava (1421—1427 cu întreruperi), sau altor domnitori, cu același nume.

În faza actuală, se admite ipoteza, mai judicioasă, că aparțin domniei lui Radu cel Frumos.

Monedele respective, de mare raritate, se cunosc numai în trei exemplare, de un singur tip.

DUCAȚI MUNTENI

✠ІѠРАДѴ·ВОНВОД·ГНЬ
ІѠРАДѴЛ—ВОНВОД

264 Av Scut desp.: I semiluna deasupra unei stele cu șase raze; II trei grinzi.
+ІѠРАДѴ·ВОНВОД·ГЛЬ   c.p.e., c.l.i.
Rv Coif închis, spre dr. deasupra acvilei cu aripi strînse, capul întors spre st. cu ciocul spre o cruce ieșind de sub aripă. Inapoia acvilei o globulă.
ІѠРАДѴЛ —— ВОНВОД   c.p.e., c.l.i.
AR; 15 mm; 0,735 g.

265 Av ✠ІѠРАДѴЛ ·ВОНВОДА·ГНЬ   c.p. zimțat, c.l.i.
Rv ІѠРАДѴЛ —— ВОНВОДА—
AR; 16 mm; 0,6 g; găurit pentru salbă.

266 Av ✠ІѠРАДѴЛ·ВОНВОДА·ИЬ   c.p.e., c.l.i.
Rv ІѠРАДѴЛ ——— ВОНВОД·Г
AR; 15 mm; 0,47 g.

www.cupercutiz.ro

BASARAB (cel BĂTRÎN) LAIOTĂ (1473 nov. 24 — dec. 23, 1474 primăvara, 1474 înainte de sept. 4 — oct., 1475 ian. — 1476 înainte de nov. 8, 1476 dec. — 1477 nov.)

Basarab Laiotă, zis Basarab cel Bătrîn, este instalat în cetatea Dîmboviței de către Ștefan cel Mare al Moldovei, în locul lui Radu cel Frumos (1473 nov. 24).

Înlăturat foarte curînd de către acesta din urmă, revine în vara anului 1474 tot cu sprijinul lui Ștefan cel Mare. Se aliază cu turcii, Ștefan cel Mare întreprinzînd o campanie de represalii contra lui. Ia parte la luptele duse de turci contra lui Ștefan cel Mare (Podul Înalt și Războieni). În toamna anului 1476, Ștefan cel Mare reinstalează ca domn pe Vlad Țepeș, dar acesta fiind ucis de turci în dec. 1476, revine la domnie Basarab Laiotă. În nov. 1477 Ștefan cel Mare atacă Țara Românească, învinge pe Basarab Laiotă și instalează la domnie pe Basarab cel Tînăr (Țepeluș).

După multe ipoteze controversate între numismați, s-a ajuns a se atribui domniei frămîntate a lui Basarab Laiotă emisiunile de ducați munteni care poartă numele BASARAB.

Sînt **ducați munteni**, de tipul comun muntean, monede cunoscute în puține exemplare și considerate ca făcînd parte din *ultimele emisiuni monetare ale Țării Românești, de tipul tradițional.*

Se cunoaște un singur tip, cu două categorii:

Tipul I a **Av** Scut desp.: I semiluna deasupra unei stele cu șapte raze; II două grinzi.

+IWБaCaPaБOБA c.p.e., c.l.i.

Rv Coif închis spre dr., deasupra acvila cu aripi strînse, capul întors spre st.

+IWБaCaP—aБa c.p.e., c.l.i.

Crucea de la începutul legendei nu iese de sub aripă.

Tipul I b c.m.s. însă: **Av** Scut desp.: I două grinzi; II semiluna conturnată.

Rv Crucea de la începutul legendei iese de sub aripă.

Emisiuni monetare

Tipul I a și I b. Ducați, AR și Bi; 12—14 mm; 0,40—0,75 g

DUCAȚI MUNTENI

TIPUL I a

267 **Av** Scut desp.: I semiluna deasupra unei stele cu șapte raze; II două grinzi.

+IWbaCaPaБOБA c.p.e., c.l.i.

Rv Coif închis spre dr. deasupra acvilei cu aripi strînse, capul întors spre st.

+IWБaCaP—aБa c.p.e., c.l.i.

Bi; 13 mm; 0,60 g.

268 **Av** +IWБaCaPaБa( )WA

Rv IWБaC ———aPaBa

Bi; 12 mm; 0,43 g.

269 **Av** +IWБaCaPaБa BOA

Rv IWБaC ——— aPa

AR; 12 mm; 0,40 g.

270 **Av** ( )БCaPaБa BOA

Rv IWБaC ——— ( )

Bi; 12 mm; 0,60 g. Moneda uzată, ruptă.

271 **Av** +IWБaCaPaБaBO

Rv IWБa-CaPaБ-P

Bi; 12—13 mm; 0,295 g. Moneda uzată.

TIPUL I b

+IWБACAPABABOI

+IWБACAP-ABA

272 **Av** Scut desp.: I două grinzi; II semiluna conturnată, deasupra unei stele cu șase raze (globule?)

✠IWБACAPABA BOA c.p.e., c.l.i.

Rv Coif închis, spre dr. deasupra acvila cu aripile strînse, capul întors spre st.

IWБaCaP ——— bBa c.p.e., c.l.i.

Bi; 12 mm; 0,45 g.

273 **Av** ✠IWBaCaPABABOA

Rv IWБAC'a ——PaB

Bi; 14 mm; 0,75 g. Moneda puțin uzată.

MIHAIL RADU (MIHNEA III) (1658 mart. — 1659 nov).

Mihail Radu (Mihnea III) a avut o scurtă domnie. De origine grec, pretins fiu al lui Radu Mihnea (1620—1623), el reprezintă o figură curioasă în istoria Țărilor române, asemănătoare cu a lui Despot Vodă (1561—1563) și a lui Gaspar Gratiani (1619—1620), domnitori în Moldova. Poet, erudit, caligraf, cunoștea limbile: turcă, arabă, persană, greacă, latină. Deși educat la turci, ia atitudine antiotomană.

În documente se intitulează „ARCHIDVX" încercînd să imite în vitejie pe Mihai Viteazul. Reorganizează armata, dispune uciderea a treizeci de boieri care nu erau de acord cu politica sa, atrage în cursă pe creditorii turci și-i omoară, oștirea Țării Românești cucerește Giurgiul și Brăila, iar Orșova, Nicopole și Rusciukul sînt arse.

Încheie la Tîrgu Mureș tratat de alianță cu Ghèorghe Rákóczi II — ca egali parteneri — învinge pe turci la Frătești, dar — în final — este silit să se retragă în Transilvania și moare curînd la Satu Mare (1660, apr. 6).

Se cunosc emisiuni monetare cu numele lui Mihail Radu, monede de un singur tip, în sistemul *șilingilor* de argint și aramă, cu milesimul 1658.

Poartă pe **Av** efigia domnitorului, iar pe **Rv** acvila bicefală încoronată, legenda în limba latină, cu prescurtări:

Av + IOMICHAEL·RAD(V)·D(EI)·G(RATIA) V(A)L (ACHIÆ) TR(ANSALPINÆ)·PR(INCEPS)
Rv + SI DEVS NOBISCVM OVIS CON(TRA) NO(S)

(Deviza cu Q VIS apărută în 1557 pe monedele lui Ioan Sigismund din Transilvania).

Este foarte posibil ca monedele să fi fost bătute într-un atelier transilvănean.

Monedele se prezintă uneori descentrat, au imprimată parțial matrița vecină, precum și stele cu șase raze în afara cercului limitativ exterior.

Se cunoaște și o variantă, ca *moneda pătrată* (*Klippe*).

După modul de alcătuire al legendei și al milesimului, rezultă mai multe variante, dintre care cuprindem în lucrare:

ȘILINGI

274 **Av** Bustul domnitorului spre dr. purtînd coroana princiară închisă, cu cinci fleuroane, cu barbă ascuțită, haină de catifea cu umeri bufanți, în mîna dr. ține sceptrul terminat cu floare de crin, mîna st. pe mînerul sabiei. În părți milesimul 16—58. Coroana intersectează c.p.i.

+ IOMICHAEL·RADDGVL·TR*PR c.p.

Rv Acvila bicefală încoronată (coroana princiară închisă, ca pe Av).
În gheara din st. sceptrul?

+ SI DEVSNOBISCVM·OVISCON·NO

AE; 16 mm;

275 **sim. c.m.s.**

Av + IOMICHAEL·RADDGV⊥·TR*PR.

AE; mm;

276 sim. c.m.s.

Av +IOMICHAEL·RADDGVL·TR·PR

Rv Coroana întrerupe c.p.i.

AE; mm;

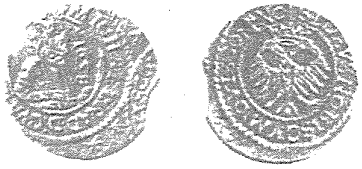

277 Sim. c.m.s.

Av Milesimul în fața efigiei, de sus în jos ⁞ , c.ș.e., c.l.i.

Rv c.ș.e., c.p.i.

AE; 16 mm; 0,46 g.

278 c.m.s.

Av + IO MICHAEL·RAD·D·GVAL·TR·PR, coroana întrerupe c.p.i.

AE; 16 mm; 0,57 g.

279 c.m.s.

Av + IOMICHAEL·RAD·D·G·VRT·TR·PR, coroana întrerupe c.l.i.
milesimul ⁞

AE; mm; g.

280 c.m.s.

Rv✱SI DEVS NOBISCVM·OVIS CON·NO, c.p.i. întrerupt sus de către coroană și jos de către acvilă.

AE; 16 mm; 0,52 g.

281 ca nr. 277

Av ( )MICHAEL·RAD·D·G VAL ( )

În cîmpul monedei, excentric bătute, apare din matrița vecină VISCO, precum și trei stele cu șase raze între cercurile exterioare.

Rv + SIDEVSNOBISCVM·OVISCON·NO, coroana întrerupe c.p.i.

AE; 16 mm; 0,80 g.

282 sim c.m.s.

Av milesimul în spatele efigiei, de jos în sus: ⁞

AE;

283 sim. c.m.s.

Av milesimul începe în spatele efigiei: de jos în sus ▪ și se termină în fața ei, de sus în jos ▪

+ IOMIC AEL·RAD·D·CVL·TR·P

Rv +SID VSNOBISCVM ( )

AE; 15,5 mm;

284 sim. c.m.s.

Av milesimul începe în fața efigiei, de sus în jos ▪ și se termină în spatele ei, de jos în sus ▪

+ IOMIC AEL·RAD·D·C VAL·TR·PR.

Rv ✱ SI DEVS NOBISCVM·OVIS CON·NO

AE; 16 mm;

Monedă pătrată (KLIPPE)

285 Av Bustul domnitorului spre dr. sim. c.m.s., purtînd coroană regală, închisă, cu o globulă deasupra și în continuare crucea de la începutul legendei. Milesimul în dr. și st. efigiei 16—58

IO MICHAEL·RAD·D·CVL·TR·PR·c.ș.e. cu diametru 21 mm. și c.ș.i.

Rv Acvila bicefală încoronată (coroană regală înglobînd și crucea din legendă, ca pe Av) ține în gheara dr. o spadă, iar în st. un sceptru.

SI DEVS NOBISCVM·OVIS CON·NO: c.ș.

În colțurile piesei sînt presărate stele cu opt raze atît pe Av, cît și pe Rv

AE; moneda pătrată l=21 mm; 1,57 g.

CONSTANTIN BRÎNCOVEANU (1688 oct. 28 — 1714 mart. 24)

Domnia lui Constantin Brîncoveanu a reprezentat o epocă remarcabilă în viața Țării Românești. Continuînd mișcarea culturală din domnia precedentă (Șerban Cantacuzino 1678—1688), vrednicul domn a reușit să înfăptuiască vreme de un sfert de secol frumoase realizări, conturate definitiv în „epoca și stilul brîncovenesc".

Deși în declin, după înfrîngerea de la Viena (1683), puterea suzerană otomană profita de dezbinările interne ale Țării Românești, pornite fie din invidie față de bogatul domn, sau din triste răfuieli mai vechi și venea mereu cu pretenții de sporirea haraciului.

Cu toate marile daruri făcute și multa abilitate în angajamentele politice externe, Constantin Brîncoveanu a fost mazilit, deportat la Constantinopol și decapitat împreună cu ai săi, înfruntînd marea tragedie cu o demnitate de erou legendar.

Între capetele de acuzare aduse a fost și acela de a fi emis monede din aur cu chipul său. După unele izvoare istorice, ar rezulta că piesele emise erau de valorile 2, 3, 5 sau 10 ducați de aur.

Piesele de aur cunoscute pînă acum ar putea corespunde valorii de 5 sau 6 ducați de aur, iar cele din argint sînt similare talerilor și guldenilor.

Numeroase au fost controversele între numismați, spre a se lămuri dacă acestea pot fi considerate ca monede sau sînt medalii comemorative. Noi acceptăm ipoteza denumirii lor: *monede-medalii*.

În cele ce urmează, arătăm emisiunile cunoscute pînă acum și clasificate pe tipuri. Dată fiind marea raritate a acestor monede, găsim de folos a enumera în lucrare exemplarele citate în decursul timpului în studiile de căpetenie ale numismaților: Constantin Moisil, Ilie Țabrea, Lajos Huszár, Corneliu Secășanu, cu indicarea colecțiilor de care au aparținut sau aparțin, descrierile făcîndu-se acolo unde ne-a fost posibil.

Privitor la inițialele C·H și C·I·H care apar pe unele monede, s-a ajuns la cea mai judicioasă concluzie: ele indică pe artistul gravor Carol Iosif Hoffman, medalior în Alba Iulia între 1713—1738 (ipoteza L. Huszár).

Constantin Moisil considera drept *probe* monedele lui Brîncoveanu care nu au inițialele gravorului (cele de tip II).

EMISIUNI MONETARE

Tipul I (bust în profil spre dr.)

a) Piese AR; 46 mm; similare cu talerii (inițiale C·H sau C·I·H)

b) Piese AV; 35 mm; echivalente cu 5 sau 6 ducați de aur.

c) Piese AR; 35 mm; echivalente jumătăților de taler, 5 și 2,5 guldeni (?)

Tipul II (bust văzut din față) *Probe*?

a) Piese AR; 36 mm;

b) Piese Bi; 35,5 mm.

MONEDE-MEDALII

TIPUL I

a) *Piese AR*, 46 *mm* (similare cu talerii).

286 Av Bustul domnitorului spre dr., pe cap cuca împodobită cu surguci și rozeta din pietre prețioase, poartă haină de fir și mantie cu guler de cacom, agrafă ca o rozetă. Dedesubt, inițialele ·C·H·

⁂CONSTANTINVS·BASSARABA –DE·BRANKOWAN
2 c.l.e.

Rv Scut oval, marginea lineară, cu ornament la partea superioară, acesta având în centru o stea (?) cu nouă raze ✿ Deasupra coroana regală; în părți grifoni încolăciți în spirale. În scut: acvila cu cruce în plisc, aripi ridicate, stînd pe munte, spre st., iar capul întors spre dr. La dr. soare cu raze,la st. luna ☾ Dedesubt milesimul 17—13

+ D : G : VOIVODA + ET + PRINCEPS + — +
VALACHIÆ + TRANS + ALPINÆ 2 c.l.e.

Semne despărțitoare ca niște puncte cruciuliță.
Exemplare cunoscute:
Academia Română (în 1914): 30,95; 30,405; 27,90 g.
Cabinetul de medalii Budapesta: 30,40; 31,85 g.
Cabinetul de monede (Münzkab.) Viena: 27,35 g.
Colecția Schottenstift, Viena: 31,171 g.

287 sim. c.m.s.

Av. · CONSTANTINVS·BASSARABA — DE·BRANKOWAN·

Dedesubt, inițialele. C·I·H

Rv Stema și milesimul mai reliefate.

+ D ⁝ G ⁝ VOIVODA + ET + PRINCEPS ⁘ — ⁘
VALACHIÆ + TRANS + ALPINÆ +

288 sim. c.m.s.

Av ( ) — DE·BRANKOWA ℵ

Rv Ornamentul la partea superioară a scutului are în centru un chip de înger.

289 sim. c.m.s.

Av ( ) — DE·BRANKOWAN.

290 sim. c.m.s.

Rv Scutul oval, cu marginea perlată.

Exemplare cunoscute:

Academia Română (1914): 43,20; 42,54; 42,30; 39,20 g
Cabinetul de medalii Budapesta: 33,57; 43,33 g (după Const. Moisil (1914): 33,60; 42,54 g)
Colecția Schottenstift, Viena: 38,625 g.

b. *Piese AV*, 35 *mm* (echivalente 5 sau 6 ducați de aur)

291 Av Bustul domnitorului spre dr. pe cap cuca împodobită cu surguci și rozetă din pietre prețioase, poartă haină de fir și mantie cu guler de cacom, agrafă ca o rozetă.
·CONSTANTINVS·BASSARABA — DE·BRANKOWAN·
2 c.l.e.

Rv Scut oval, aproape rotund, cu marginea perlată, ornament la partea superioară având în centru un chip de înger. Deasupra coroana regală, în părți grifoni încolăciți în spirale. În scut acvila cu cruce în plisc, aripi ridicate, stînd pe munte spre st., iar capul întors spre dr. La dr. soare cu raze, la st. luna ☾ Dedesubt milesimul 17—13. Sub scut între ornamentații, inițialele C—H
·D : G : VOIVODA·ET·PRINCEPS· — ·VALACHIÆ·TRANS·ALPINÆ· 2 c.l.e.
Exemplare cunoscute:
Academia Română (în 1914): 20,91; 20,80; 17,28 g.
Cabinetul de medalii Budapesta: 16,69; 16,32; 17,34 g.
Cabinetul de monede (Münzkab.) Viena: 21,88 g.
Colecția Schottenstift, Viena: 19,057 g.
(În 1914, Const. Moisil mai citează un exemplar de 17,455 g. la Cabinetul imp. Viena, și menționează că piesa de 20,91 g, aflată atunci la Academia Română, provenită din colecția Montenuovo, este marcată ulterior pe Av. în dr. și st. bustului cu cifra 6.)

c. *Piese AR*, 35 *mm* (echivalente: jumătăților de taler, 5 guldeni, $2^1/_2$ guldeni?)

292 Av și Rv similare cu cele descrise la piesele de aur.

Exemplare cunoscute:
Academia Română (în 1914): 15,20; 14,72; 14,20 g.
(Const. Moisil (1914) mai arată un exemplar de 14,28 g.)
Cabinetul de medalii Budapesta: 16,69; 16,32; 17,34 g.
(Const. Moisil (1914) mai arată un exemplar de 19,75 g.)
Cabinetul numism. (Münzkab.), Viena: 21,88 g.
Colecția Schottenstift, Viena: 19,057 g.

TIPUL II

a) *Piese AR*, 36 *mm* (fără inițialele gravorului) *Probe?*
Av *Bustul domnitorului văzut din față.*
Rv *Acvila cu cruce, deasupra coroană.*

293 Av Bustul domnitorului văzut din față, pe cap cucă fără surguci, haină de fir, mantie cu guler de cacom prinsă cu o agrafă.
CONSTANTINVS BASSARABA DE BRANCOWAN·
c.p.e., c.l.i.

Rv Acvila cu cruce în plisc, stînd pe munte spre st., cu capul spre dr.
Deasupra coroană regală, la dr. soarele, la st. semiluna ☾ Dedesubt milesimul 17—13
D·G·VALACHIÆ TRANSALPINÆ PRINCEPS ET VOIVODA·
Exemplar cunoscut=Cabinetul de medalii Budapesta: 21,15 g.

294 sim. c.m.s.

Av Bustul mai zvelt, capul puțin spre dr. c.p.
Rv Soarele din scut numai cu opt raze, iar luna ☾ Coroana alt desen.
D. G. (——— „ ———) VOIVODA c.p.
Exemplar cunoscut: Academia Română (1914): 25,67 g. Cu toartă, marginile medaliei rotunjite.

b) *Piese Bi*; 35,5 *mm* (fără inițialele gravorului).

295 sim. cu nr. 293
Av Chipul domnitorului mai plin
( ) BRANCO ₩ AN· c.p.
Rv Soarele cu multe raze, luna ☾
D. G. (——— „ ———) VOIVODA c.p.
Exemplar cunoscut: Academia Română (1914): 12,25 g.

www.ciupercutz.ro

www.ciupercutz.ro

INTRODUCERE

Teritoriul cuprins între Carpații Orientali, cursul inferior al Siretului, Milcov, Dunăre și Nistru, locuit de populația dacă și apoi daco-romană, în a cărui parte sudică, peste vechi influențe elenistice s-a suprapus stăpînirea romană, extinsă și în vestul regiunii respective, va cunoaște, după încheierea complexului proces al etnogenezei poporului român, apariția, în secolul al XII-lea, a primelor formațiuni politice, centralizarea statului feudal Moldova și independența sa fiind realizate la mijlocul veacului al XIV-lea de *Bogdan I* (1359—1365).

Urmașii lui Bogdan, dintre care notăm pe *Petru I Mușat* (cca 1375—cca 1391) — întemeietorul ilustrei dinastii Mușatine, *Roman I* (cca 1391—cca 1394) și, mai ales, *Alexandru cel Bun* (1400—1432) vor consolida independența Moldovei printr-o serie de măsuri cu caracter politic, juridic, fiscal, administrativ, ultimul dintre ei bucurîndu-se de un mare prestigiu în rîndurile țărilor vecine, oșteni moldoveni luînd parte la bătălia de la Grünwald (1410), iar o delegație a Moldovei va participa la conciliul de la Constanța (1415), voievodul lăsînd la moartea sa o țară liberă, puternică și respectată, întinsă la sud pînă la Dunăre și Mare, iar la nord pînă în Pocuția.

O glorioasă epocă cunoaște apoi Moldova sub *Ștefan cel Mare* (1457—1504), remarcabil comandant de oști și om politic, al cărui nume a intrat în legendă, preocupat, în cei 47 ani de domnie, de dezvoltarea economică, politică și culturală a Moldovei, luptînd cu deosebit succes pentru apărarea independenței țării, obținînd victorii de răsunet european, fiind socotit, pe bună dreptate de contemporani „un bărbat vrednic de admirat, întru nimic mai prejos de principii eroici, pe care atît de mult îi admirăm ... cel mai vrednic căruia să i se încredințeze conducerea și stăpînirea lumii" (*Jan Dlugosz* — istoric și diplomat polonez din sec. XV).

Petru Rareș (1527—1538 și 1541—1546) a încercat să urmeze politica lui Ștefan cel Mare, dar planurile i-au fost anihilate de trădarea marii boierimi.

Ca un reflex al dezastrului Ungariei de la Mohács (1526), Moldova devine în 1538 dependentă politic de Poarta otomană.

Încercarea eroică a lui *Ioan Vodă cel Viteaz* (1572—1574) de a restabili independența a eșuat.

În 1600, Moldova s-a aflat unită — pentru un scurt timp — cu Țara Românească și Transilvania sub conducerea lui Mihai Viteazul.

În sec. XVII și XVIII se remarcă domniile lui *Vasile Lupu* (1634—1653) și *Dimitrie Cantemir* (1693; 1710—1711), marele cărturar enciclopedist.

În 1711 s-a instaurat în Moldova regimul domniilor fanariote, care a durat pînă în 1821, perioadă de îngustare a autonomiei politice a țării.

În scopul de atragere a Austriei în alianța contra Rusiei, Imperiul otoman îi cedează Bucovina (1775), iar în 1812, ca urmare a războiului ruso-turc declanșat în 1806, ținutul dintre Prut și Nistru a fost încorporat Imperiului țarist.

Către finele sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea viața economică s-a înviorat prin dezvoltarea meșteșugurilor, comerțului și a orașelor, burghezia căpătînd rol tot mai accentuat în viața politică.

Revoluția condusă de *Tudor Vladimirescu* în Țara Românească (1821), cu puternic ecou și în Moldova, are drept consecință înlăturarea regimului domniilor fanariote.

Între 1828 și 1834 Moldova a fost sub administrarea armatelor de ocupație ale Rusiei țariste, elaborîndu-se, între anii 1830—1831, *Regulamentul Organic*, care a fost aplicat vreme de două decenii.

Domnitorul *Mihail Sturdza* (1834—1849) a dus o politică de reforme în slujba dezvoltării relațiilor de producție capitaliste, reprimînd manifestările ideilor de libertate, ceea ce i-a atras opoziția boierimii mici și mijlocii, a orășenilor, intelectualilor, organizați uneori și subversiv.

Revoluția de la 1848 a cuprins și Moldova, după înăbușirea ei revoluționarii moldoveni, exilați de domnitorul Mihail Sturdza, participînd la revoluția din Țara Românească și Transilvania.

În 1859, Moldova s-a unit cu Țara Românească sub denumirea de „*PRINCIPATELE UNITE*", din 1862 numite România, avînd ca domnitor pe *Alexandru Ioan Cuza*. *Unirea* a fost evenimentul primordial care a creat premisele dezvoltării *României moderne*.

După cum am arătat în „*Cuvîntul înainte*", lucrarea de față include descrieri ale monedelor statului feudal Moldova cuprinse în lucrările citate în bibliografie, precum și a pieselor din colecții numismatice cercetate de autori. Între lucrările de căpetenie consultate predomină:

N. Docan, Notiță despre monedele lui Petru Mușat, în *Analele Academiei Române*, 1907

E. Fischer, Beitrag zur Münzkunde des Fürstenthumes Moldau, în *Jahrbuch des Bukowiner Landesmuseums*, 1901

Const. Moisil, Istoria monetei în România, Cronica numismatică și arheologică, 1920—1923

Octavian Iliescu, Emisiunile monetare ale Moldovei în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, 1964

Octavian Iliescu, Moneda în România, Ed. Meridiane, 1970.

Materialul a fost, uneori, reclasificat după norme găsite mai potrivite. Am mai adăugat variante inedite, completînd — unde a fost posibil — și unele date caracteristice care lipseau în lucrările anterioare (spre exemplu: diametrul, greutatea).

Astfel, la monedele atribuite domniei lui Petru I Mușat a rezultat clasificarea cronologică inversată față de cea folosită de N. Docan.

În cazul monedelor atribuite domniei lui Alexandru cel Bun, unele din piesele cu metal inferior prezentînd și urme de argintare, deci atestînd caracterul *fiduciar* al acestora, au fost incluse la tipurile respective între piesele de argint, specificînd felul metalului la pozițiile respective.

Deoarece unele monede *anepigrafe* cu diametrul mic și greutate mică, nu pot fi incluse *cu certitudine* în categoria jumătăților de groș, de aceea le-am descris separat ca: „*Alte monede divizionare anepigrafe*", iar cele de tip cu totul aparte, la: „*Emisiuni anepigrafe excepționale*".

Este plauzibilă ipoteza că moneda mărunță, anepigrafă, a putut circula pe parcursul mai multor domnii.

La fel, în cadrul monedelor atribuite domniei lui Petru III Aron s-au trecut și „*emisiuni monetare neidentificate*".

În descrierea monedelor atribuite domniei lui Ștefan cel Mare, categorisirea urmează criteriul numismatului Octavian Iliescu, cu deosebirea că: Tipurile (I, II) se împart în *categorii* (a, b, c, d), iar acestea în *variante*, depinzînd de felul cum este realizată rozeta (1, 2, 3).

Pentru simplificare, la monedele din domnia lui Petru I Mușat și apoi Ștefan cel Mare — care sînt aproape în totalitate din argint — nu s-a mai indicat în descriere felul metalului decît numai la cazurile de excepție. Și în cazul unora din imitațiile de șilingi din monetăria Sucevii nu s-a mai specificat nimic, ele fiind în totalitate din cupru.

În final, acest capitol cuprinde și descrierea unor „*ponduri monetare*" folosite oficial la controlul greutății monedelor străine care au circulat în Moldova în epoca 1834—1849.

EMISIUNI MONETARE

Petru I Mușat (1375—1391)	(gro, 1/2 gro) nr. 1—350, p. 43—57
Monedă incertă	(gro) nr. 350a, p. 57
Ștefan I (1394—1399)	(gro) nr. 351—351 b, p. 57, 58
Alexandru cel Bun (1400—1432)	(2 gro, gro, 1/2 gro, div) nr. 352—470 i, p. 58—65
Iliaș I (1432—1433, 1435—1436)	(2 gro, gro, 1/2 gro, div) nr. 471—501 d, p. 65—68
Iliaș I și Ștefan II (1436—1442)	(2 gro, gro) nr. 502—509 a, p. 68, 69
Ștefan II (1433—1435; 1436—1442, asoc. cu Iliaș; 1442—1447)	(2 gro, gro, 1/2 gro) nr. 510—538, p. 69—71
Petru II (1443—1447, asoc. cu Ștefan II, 1447; asoc. cu Roman II (?) 1448—1449)	(2 gro, gro, 1/2 gro) nr. 539—550 b, p. 72, 73
Roman II (1447—1448)	(gro, 1/2 gro) nr. 551—564, p. 73, 74
Alexandru II (Alexăndrel) (1449, 1452—1454, 1455)	(gro, 1/2 gro) nr. 565—572, p. 74, 75
Monede Asprokastru	(?) nr. 573—576, p. 75
Bogdan II (1449—1451)	(gro, 1/2 gro) nr. 577—584, p. 75, 76
Petru III Aron (1451—1452, 1454—1455, 1455—1457)	(gro, 1/2 gro) nr. 585—603, p. 76, 77
Emisiune monetară neidentificată	(gro, 1/2 gro) nr. 603 a—603 d, p. 77, 78
Ștefan cel Mare (1457—1504)	(gro, 1/2 gro) nr. 604—742, p. 78—84
Bogdan III (1504—1517)	(gro, 1/2 gro) nr. 743—761, p. 85, 86
Ștefan IV (Ștefăniță) (1517—1527)	(gro, 1/2 gro) nr. 762—782, p. 86, 87
Alexandru Lăpușneanu (1552—1561, 1564—1568)	(din) nr. 783—784, p. 87, 88
Iacob Eraclide Despotul (Despot Vodă) (1561—1563)	(Duc, Ta, ort, din, obol) nr. 785—798, p. 88—90
Ștefan Tomșa (1563—1564)	(din) nr. 799—800, p. 90
Ioan Vodă cel Viteaz (1572—1574)	(accea) nr. 801—808, p. 90, 91
Ștefan Răzvan 1595	(3 gro) nr. 809—812, p. 91, 92
Ieremia Movilă (1595—1606, cu intr. în 1600) (monede moldo-polone)	(3 gro) nr. 813—820, p. 92, 93
Eustratie Dabija (Dabija Vodă) (1661—1665)	(șil) nr. 821—844 a, p. 93, 94
Falsuri Suceava	
Șilingi suedezi	
Christina (1622—1654)	(șil) nr. 845—953, p. 94—97
Gustav II Adolf (1611—1632)	(șil) nr. 954—984, p. 97, 98
Carol X Gustav (1654—1660)	(șil) nr. 985—1000, p. 98, 99
Carol XI (1660—1697)	(șil) nr. 1001—1024, p. 99, 100
Monede poloneze	
Sigismund II (1548—1572)	(șil) nr. 1025—1027, p. 100
Sigismund III (1587—1632)	(șil) nr. 1028—1036 a, p. 100
Ioan II Cazimir (1648—1668)	(șil) nr. 1037—1060, p. 100, 101
Șilingi prusieni (Brandenburg)	
Georg Wilhelm (1619—1640)	(șil) nr. 1061—1065, p. 101
Friedrich Wilhelm (1648—1688)	(șil) nr. 1066—1073, p. 101, 102
Imitații monetare hibride	nr. 1073 a—1073 c, p. 102
Emisiuni monetare Sadagura (1771—1774)	
(1 Para=3 Denghi; 2 Parale=3 Copeici)	nr. 1074—1111, p. 102—105
Ponduri monetare (1834—1849)	nr. 1112—1119, p. 105—107

www.ciupercaz.ro

MONETĂRII ÎN MOLDOVA

Ne vom referi la Moldova sec. XIV — sec. XIX şi pentru o mai bună orientare vom expune şi unele considerente care trebuie avute în vedere la formularea ipotezelor.

Pînă în prezent nu s-a desluşit semnificaţia siglelor care apar pe unele monede ale statului feudal Moldova decît în rare cazuri. Numai „acceaua" lui Ion Vodă cel Viteaz enunţă cert: „accea" din hereghia Moldovei.

Monetăria Sucevii. Este considerată ca prima monetărie a Moldovei, înfiinţată sub Petru I Muşat (1375—1391).

Suceava — atestată ca „cetate de scaun" în secolul XIV — a adăpostit între zidurile ei pînă tîrziu o monetărie (*haraghie*) ale cărei indiscutabile urme au apărut cu ocazia săpăturilor efectuate de K.A. Romstörfer, la începutul secolului nostru. Totuşi, nu trebuie uitat că Moldova a mai avut reşedinţă de scaun la Siret, precum şi importante centre meşteşugăreşti ale vremii la Baia, Neamţ etc. unde ar fi putut fi iniţial înjghebate şi ateliere monetare.

Se pare că monetăria de la Suceava a avut o oarecare întrerupere în activitate după Ştefan I.

Abundenţa şi varietatea monedelor emise de Petru Muşat, apoi de Alexandru cel Bun (1400—1432) şi de către urmaşii acestuia (pînă la 1457), reflectă o intensă activitate monetară.

Sînt şi tipuri mai deosebite — spre exemplu Iliaş, cu călăreţul, Alexăndrel cu coroană — care trădează o influenţă polonă.

Emisiunile *Asprokastru* (Cetatea Albă), purtînd stema Moldovei, implică — indiscutabil — existenţa acolo a unei monetării în secolul XV, ca o reminiscenţă a monetăriei vechiului Tyras.

După unele opinii, se pare că şi la *Chilia* s-ar fi bătut monede.

Dă de gîndit cazul emisiunilor monetare atribuite lui Ştefan cel Mare (1457—1504), emisiuni care — *rupînd cu tradiţia trecutului* — se prezintă în sistemul monetar al dinarilor (îi numim tot „groşi") metalul folosit: argint de bună calitate, reprezentări şi litere realizate cu măiestrie artistică. Paradoxal, faţă de lunga glorioasă domnie a lui Ştefan cel Mare, se cunosc puţine monede şi extrem de rar descoperiri de tezaure cu monede de acest gen.

Emisiunile atribuite lui Bogdan III şi Ştefan IV (Ştefăniţă) de tipul groşilor sînt în general din aliaj de argint, cu legenda în slavonă.

Monetăria Sucevii şi-a continuat activitatea chiar după încetarea emisiunilor oficiale. Se băteau — în mod neoficial — monede străine, în special polone (într-un document polon din 1526 se protestează şi se reclamă pagubele aduse vistieriei polone).

În sec. XVI apar monedele lui Alexandru Lăpuşneanu şi Ştefan Tomşa (dinari după tipul celor ungureşti) bătute probabil tot la Suceava, cu toate că începînd din 1565 capitala Moldovei era la Iaşi.

Între interesantele monede de la Iacob Eraclide Despotul dinarii cu iniţialele S—M ar indica apartenenţa la monetăria Sucevii.

Monedele lui Ioan Vodă cel Viteaz sînt bătute la Suceava.

Monedele lui Ştefan Răzvan — de tipul tripligroşilor polonezi (denumiţi troiaci, potronici, costande), denotă *in mod cert* influenţă polonă.

Chiar reprezentările de pe „ortul" atribuit lui Despot Vodă (taurul cu belciug în bot şi emblema monetarului polon Firley *de la finele sec. XVI*) trădează această influenţă şi ridică noi probleme asupra datării monedelor.

În 1597 Ieremia Movilă primeşte de la regele Poloniei dreptul de a bate monede, cu obligaţia ca monedele să fie identice cu cele polone (titlul metalului şi greutatea).

Convenţia n-a fost aprobată de Seimul polon şi probabil că Ieremia Movilă s-a prevalat — cu anticipaţie — de acest drept. Monedele emise: piese de 3 groşi avînd pe Rv şi emblema Moldovei s-au numit: monede *„moldo-polone"*.

În sec. XVII activitatea monetăriei de la Suceava se mai reflectă şi prin acei *„solidi valachici vulgo dumnicze"* denumite popular „domniţe" şi care semnifică monede contrafăcute şi apoi argintate (adică suflate=spoite).

Unii cronicari atribuie lui Istrate Dabija *„înfiinţarea"* bănăriei de la Suceava.

Se cunosc cîteva emisiuni monetare cu numele lui Istrate Dabija, însă apogeul activităţii monetăriei de la Suceava a fost atins între 1661—1672 în timpul domniei lui Istrate Dabija şi a urmaşilor săi (Gheorghe Duca în prima domnie, Iliaş Alexandru şi iarăşi Gheorghe Duca în a doua domnie) şi anume: emisiuni masive ale imitaţiilor de şilingi (lat. solidus, polon. szelag), operaţiune iniţiată şi condusă de către Tit Liviu Boratini, concesionarul monetăriei polone din Cracovia, care s-ar fi aflat între 1661—1662 la Suceava.

Aceste emisiuni clandestine au constituit un dezastru financiar în circulaţia monetară de atunci.

S-au falsificat şilingi: polonezi, suedezi, prusieni, denumiţi popular *„şalăi"*.

Monetăria de la Sadagura. În timpul operaţiunilor militare din războiul ruso-turc, 1768—1774, Comandamentul armatelor de ocupaţie ţariste a hotărît emiterea unei monede comune pentru ţările române (Moldova şi Ţara Românească), folosind ca materie primă bronzul din tunurile capturate de la turci.

Se stabilea o corelaţie între valuta turcească şi cea rusească.

Înfiinţarea monetăriei şi baterea monedelor au fost concesionate baronului Nicolae Gartenberg de Sodogurski, — aventurier notoriu — iar rezultatul acestei tenebroase afaceri a constituit un dezastru financiar pentru ţările române.

Din prima jumătate a sec. XIX se cunosc în Moldova acele *„Ponduri monetare"* (piatra blanc), instituite pentru controlul greutăţii monedelor de aur în circulaţie. Nu se cunoaşte monetăria unde au fost confecţionate.

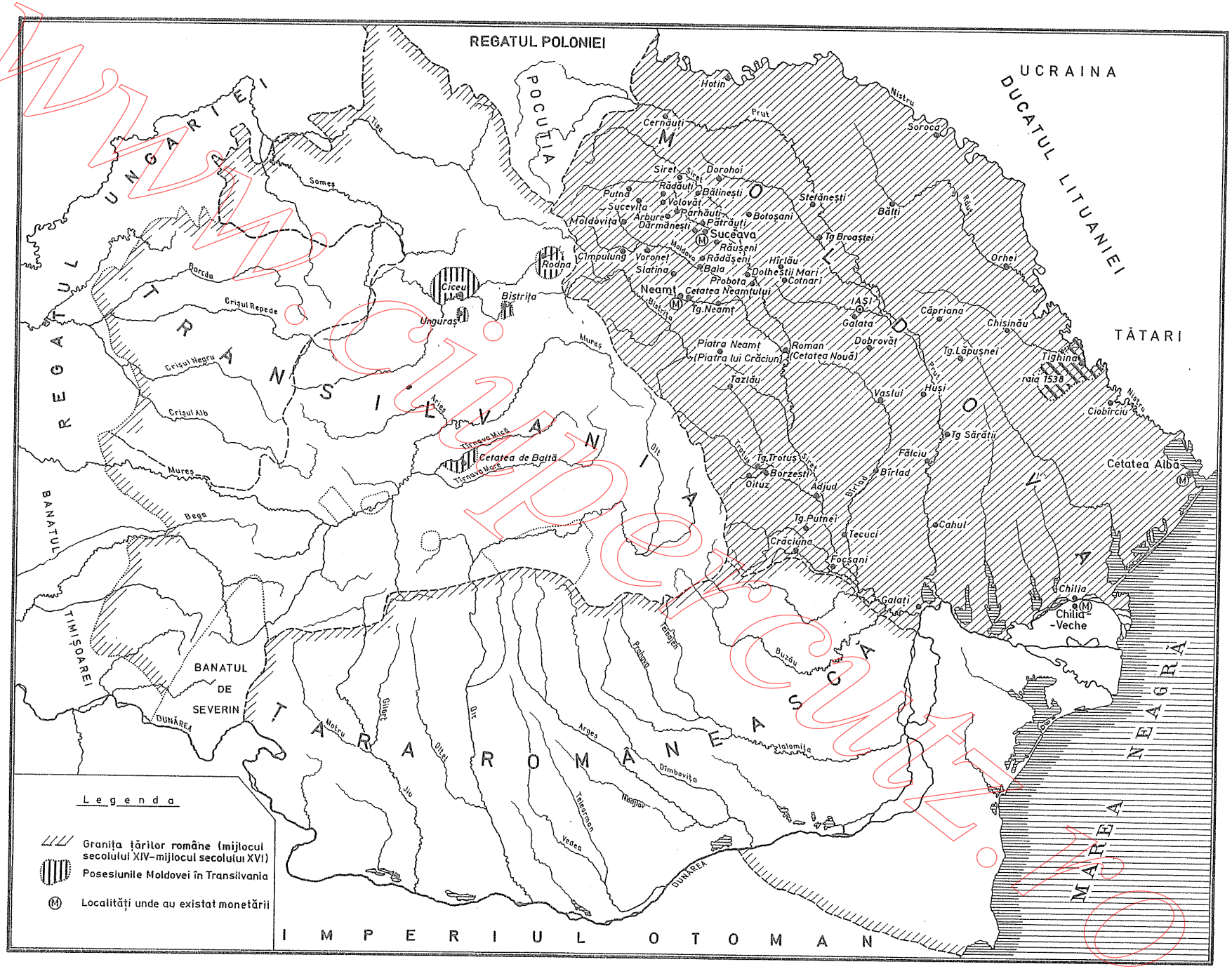
REGATUL POLONIEI
UCRAINA
DUCATUL LITUANIEI
TĂTARI
REGATUL UNGARIEI
TRANSILVANIA
MOLDOVA
ȚARA ROMÂNEASCĂ
BANATUL DE SEVERIN
BANATUL TIMIȘOAREI
IMPERIUL OTOMAN
MAREA NEAGRĂ
POCUȚIA
Hotin
Cernăuți
Prut
Nistru
Soroca
Siret
Dorohoi
Rădăuți
Bălinești
Putna
Sucevița
Valovăt
Arbure
Părhăuți
Moldovița
Dărmănești
Pătrăuți
Botoșani
Ștefănești
Bălți
Suceava
Tg Broaștei
Cîmpulung
Voronet
Rădășeni
Răușeni
Moldova
Slatina
Baia
Hîrlău
Dolhești Mari
Cotnari
Probota
Orhei
Neamț
Cetatea Neamțului
Tg.Neamț
Bistrița
Ciceu
Rodna
Ungurași
Bistrița
IAȘI
Galata
Căpriana
Chișinău
Piatra Neamț
(Piatra lui Crăciun)
Roman
(Cetatea Nouă)
Dobrovăț
Tg.Lăpușnei
Tighina
raia 1538
Tazlău
Vaslui
Prut
Huși
Ciobîrciu
Tg Sărății
Cetatea de Baltă
Tîrnava Mică
Tîrnava Mare
Olt
Trotuș
Tg.Trotuș
Siret
Berzești
Fălciu
Cetatea Albă
Oituz
Adjud
Bîrlad
Tg.Putnei
Tecuci
Cahul
Crăciuna
Focșani
Galați
Chilia
Chilia-Veche
Someș
Barcău
Crișul Repede
Crișul Negru
Crișul Alb
Mureș
Bega
Nera
Timiș
Jiu
Motru
Gilort
Olteț
Argeș
Ialomița
Dîmbovița
Teleorman
Vedea
Prahova
Teleajen
Buzău
DUNĂREA
Legenda
Granița țărilor române (mijlocul secolului XIV–mijlocul secolului XVI)
Posesiunile Moldovei în Transilvania
Localități unde au existat monetării

www.cimec.ro

DESCRIEREA MONEDELOR

PETRU MUȘAT (circa 1375 — circa 1391)

Moldova primelor decenii de existență oficială cunoaște în timpul domniei lui Petru Mușat — întemeietorul dinastiei Mușatinilor — o perioadă de consolidare și prosperitate care se reflectă și din prodigioasa activitate monetară. Într-adevăr Petru Mușat s-a îngrijit de întărirea capacității de apărare a țării, organizînd oastea, construind cetăți puternice (Neamț, Suceava). A pus în siguranță drumul comercial tot mai activ care ducea de la Cetatea Albă la Liov, prin Iași și Suceava.

Încă de la începutul domniei, a respins încercările polone de extindere asupra Moldovei, căpătînd un remarcabil prestigiu în fața popoarelor vecine, cu care s-a aflat dealtfel în bune relații.

În 1388 Vladislav II Jagello îi cere împrumut 4000 ruble de argint, dîndu-i ca zălog Pocuția. Petru Mușat îi trimite 3000 ruble (echivalent 538,380 kg. argint fin) care nu i s-au mai restituit și au constituit motiv de neînțelegeri între Moldova și Polonia timp îndelungat.

Probabil, prin 1377 apar primele monede de argint moldovenești: *groși* de argint cu diametru 18—20 mm și greutate medie 0,96—0,98 g.

Studierea monedelor lui Petru Mușat, începută de către D.A. Sturdza, a fost continuată de N. Docan — acesta cu studiul de căpetenie privind inventarierea și clasificarea monedelor lui Petru Mușat — precum și de către Const. Moisil, Ilie Țabrea, R. Gassauer, Octavian Iliescu, ale căror studii au fost consultate de noi și cuprinse în bibliografie.

Ultimele opinii numismatice de autoritate emit părerea că baza metrologică a sistemului monetar utilizat în Moldova ar fi fost — probabil — o unitate ponderală similară cu cea cunoscută în coloniile italiene de la Caffa, Licostomo și Chilia sub numele de *sommo*, aceasta în greutate originală de 206,5 g argint, din care rezultau de regulă 200 unități ale sistemului monetar respectiv.

Dacă ne referim la greutatea medie a *groșilor* moldovenești, rezultă că adoptarea acestei unități ponderale s-ar fi făcut cu oarecare aproximație.

Au mai existat și ipoteze care se referă tot la influențe străine: posibilitatea adoptării sistemului polon (jumătățile de groș emise pentru Halici-Rusia Roșie de către regele Cazimir cel Mare al Poloniei sau de Wladimir de Oppeln în numele regelui Ungariei).

Emisiunile monetare atribuite domniei lui Petru Mușat, cunoscute pînă acum, sînt: *groși* și, extrem de rar, *jumătăți de groș* din argint.

Tipul monedelor lui Petru Mușat a devenit *tradițional* în numismatica Moldovei.

Av Cap de bour, văzut din față, cu o stea între coarne, însoțit la dr. de o rozetă simbolizînd soarele și la st. de o semilună. În unele cazuri, poziția acestora se inversează. Uneori capul de bour ține în bot un lujer lung cu o floare de crin.
Rv Scut despicat, avînd în primul cîmp trei sau patru grinzi, în al II-lea un număr variabil de flori de crin: șapte, șase, cinci, patru, trei, două sau o singură floare de crin.

Legenda, întotdeauna în limba latină.

Av +SIꟼPETRI WOIWOD
Rv +SIꟼOLDAVIENSIS

După mult controversate ipoteze s-a ajuns la concluzia: SI sau SIꟼ reprezintă prescurtări ale cuvîntului SIGILLVM.

Jumătățile de groș (cunoscute numai într-un singur exemplar) sînt de tipul *anepigraf* (fără legendă) cu reprezentări similare ca la groși, în scutul de pe **Rv** șapte flori de crin.

Modul de alcătuire al legendelor — uneori inversate — semnele despărțitoare, felul cercurilor limitative, felul și poziția atributelor și semnelor au constituit criterii în stabilirea tipurilor, precum și a variantelor.

În lucrarea de față, am adoptat criteriul de clasificare al lui N. Docan, cu unele modificări (spre exemplu, cronologic, considerăm și noi monedele cu șapte flori de crin drept cele mai vechi, iar N. Docan pe cele cu două flori de crin). Am folosit întregul material descris de N. Docan, adăugînd noi variante cunoscute nouă. Acolo unde am identificat în colecția Academiei R.S.R. exemplare descrise de N. Docan, am adăugat: diametrul și greutatea, care nu sînt indicate în lucrarea lui N. Docan.

Toate emisiunile fiind de argint, s-au menționat excepțiile la pozițiile respective.

Descrierea monedelor urmează după următoarea clasificare:

CLASIFICAREA MONEDELOR ATRIBUITE DOMNIEI LUI PETRU MUȘAT

Orientativ, arătăm și numărul sau intervalul de numere care corespunde numerotării monedei în lucrare, Cap. 2 Moldova.

MONEDE CU 7 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

Ambele legende directe

	Nr. din lucrare
a) *La dr. capului de bour semiluna ☽, la st. rozeta ✲*	1—26
1) Var. Deasupra scutului o globulă	27—30
2) Var. Deasupra scutului o cruce mică, înclinată	31
3) Var. Deasupra scutului o floare mică de crin, heraldică	32—42
4) Var. Deasupra scutului la dr. și la st. flori de crin heraldice	43—47
5) Var. Deasupra scutului o floare de crin, la st. alta cu pet, iar în dr. semn	48
b) *La dr. capului de bour semiluna ☽, la st. o rozetă formată dintr-o globulă ❁ înconjurată de cinci petale, deasupra scutului o mică floare de crin heraldică.*	49
c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident.*	50,51
1) Var. Monede avînd deasupra scutului o globulă	52—55
2) Var. Monede avînd deasupra scutului o floare de crin degenerată	56
d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident cu trei globule deasupra* (deasupra scutului o globulă)	57
e) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lungă ★*	
1) Var. Monede avînd hașuri oblice, în cruciș, în primul cartier al scutului	58—60
2) Var. Monede avînd deasupra scutului o globulă	61
f) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lată ★* Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o globulă	62

←— MOLDOVA

(Întocmită după planșa 54: Țările române, mijlocul secolului XIV—mijlocul secolului XVI; Atlas istoric, prof. univ. Ștefan Pascu și colectiv, Editura didactică și pedagogică, București, 1971.)

g) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o floare de crin (clevă?)*
Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o globulă. 63

h) *La dr. capului de bour o rozetă cu 5 globule, la st. semiluna.* 64—70

1) Var. Monede avînd deasupra scutului o mică floare de crin heraldică 71

2) Var. Monede avînd deasupra la dr. și la st. scutului cîte o mică floare de crin heraldică, așezată perpendicular pe laturile scutului 72—80

3) Var. Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o floare de crin heraldică, cele două laterale așezate cu vîrfurile spre centrul scutului 81

4) Var. id. florile de crin laterale așezate cu vîrful spre exterior 82

5) Var. id. florile de crin laterale așezate paralel cu laturile scutului 83

6) Var. id. florile de crin de deasupra și lateral așezate neregulat 84

i) *La dr. capului de bour o rozetă cu patru globule, la st. semiluna* 85—87

j) *La dr. capului de bour o clevă (?), la st. semiluna* 88

k) *La dr. capului de bour o rozetă cu 5 globule, la st. un ornament rotund* 89

l) *La dr. capului de bour o floare de crin, la st. semiluna* 90

Legenda reversului inversată

a) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna* 91

b) *La dr. capului de bour patru globule grupate neregulat, la st. semiluna* 92

JUMĂTĂȚI DE GROȘ

La dr. capului de bour semiluna, la st. rozeta 92 bis

MONEDE CU 6 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

Ambele legende directe

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o rozetă cu cinci globule* 93—112

1) Var. Monede avînd deasupra scutului o mică floare de crin heraldică 113—115

2) Var. Monede avînd deasupra scutului o globulă 116

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lată* 117

c) *La dr. capului de bour o stea lată, la st. semiluna* 118

d) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna* 119—120

1) Var. Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o mică floare de crin heraldică, cele două laterale așezate paralel cu laturile scutului 121

e) *La dr. capului de bour o mică floare de crin, la st. semiluna* 122

LEGENDA REVERSULUI INVERSATĂ

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o rozetă cu cinci globule*
Monede avînd deasupra scutului o mică floare de crin heraldică 123—124

MONEDE CU 5 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lungă* 125—126

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident* 127—154
Var. Monede avînd deasupra scutului o floare de crin degenerată 155

c) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci puncte, la st. semiluna* 156—158

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. grup din trei globule* 159

e) *La dr. capului de bour semiluna, la st. grup din cinci globule* 160

MONEDE CU 4 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident* 161—163

MONEDE CU 3 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident* 164—166

b) *La dr. capului de bour rozeta din 4 globule unite, la st. semiluna ca un covrig* 167

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. rozeta cu cinci globule* 168—169

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. rozeta cu cinci globule unite* 170

MONEDE CU 2 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

Ambele legende directe

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan* 171

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un iris* 172

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o mică rozetă* 173—176

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lungă* 177—208

d_1) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea din petale* 209—212

e) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lată* 213—214 a

f) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna* 215—253

1) Var. Deasupra scutului o globulă 254—256

f_1) *La dr. capului de bour o stea mică, la st. semiluna, între coarne stea lungă* 257

g) *La dr. capului de bour o stea lungă, la st. semiluna* 258—276

h) *La dr. capului de bour o stea din cinci petale, la st. semiluna* 277

i) *La dr. capului de bour o stea groasă cu 6 raze, la st. semiluna* 278—282

j) *La dr. capului de bour o stea cu opt raze, la st. semiluna* 283

Legenda aversului inversată

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un iris* 284—307

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan* 308—333

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan (?) cu rozetă* 334—335

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o ramură cu patru globule* 336—341

e) *Fără atribute lîngă capul de bour* 342

Legenda reversului inversată

a) *La dr. capului de bour o stea lată, la st. semiluna* 343

Ambele legende inversate

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un iris* 344—346

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan* 347

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o ramură cu patru globule* 348

d) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna* 349

MONEDE CU O FLOARE DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour o crenguță cu două bobițe, la st. semiluna răsturnată.* 350

www.cupon.ro

MONEDE CU 7 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

AMBELE LEGENDE DIRECTE

a) *La dr. capului de bour semiluna* ☽ *, la st. rozeta* ✲

1 Av +SIMPETRI ✲ WOW — c.p. pătrate
Rv +SIMOLDAVIESIS — c.p. mici
18 mm; 0,96 g.

2 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIESIS — c.p. mici

3 Av (——— " ———) — c.p. mici pătrate
Rv +SIMOLAVINSIS — S final distanțat de ✲

4 Av (——— " ———) — c.p. mici
Rv +SIMOLAVINSIS — c.p. mici, O și V mari

5 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p. mici, toți I mici
Rv +SIMOLAVIISISC — c.p. mici, L mic, AV mare

6 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p. pătrate
Rv +SIMOLDA ✲ INSIS — c.p. pătrate

7 Av +SIMPETRI ✲ WOIW ✲ — c.p.
Rv ..SIMOIDAVIENSIS — c.p.

8 Av +SIMPETRI ✲ WOIW ✲ — c.l. urme de perle
Rv +SIMOLDAVIENSI — c.l. urme de perle
18 mm; 1,04 g.

9 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO — c. late de perle pătrate
Rv +SIMOLDAVIENSI — c. perle mici

10 Av (——— " ———) — c.p. pătrate
Rv +SIMOLDAVINSIS — c.p. pătrate
Execuții artistice diferite, pe Av și pe Rv.

11 Av (——— " ———) — c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici; doi I sînt mici

12 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO• — c.p. mici
Rv (——— " ———)
19 mm; 1 g.

13 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO — c.p. O final distanțat de ✲
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici, doi I sînt mici

14 Av +SIMPETRII WOIWO — c.p. mici ovale
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici ovale
Cruce pe Av în dreptul cornului din dr. al bourului

15 Av +SIPETRI ✲ WOIWOD — c.p. mici. Lit. I mică
Rv (——— " ———) — c.p. mici.

16 Av +SIMPETRI ✲ WOIWOD — c.p. pătrate mici
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. pătrate mici, V f. mare.

17 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p. mici, doi I sînt mici
Rv +SIMOLAV( )S — c.p. mici, L mic, AV mari, S final distanțat de ✲

18 Av +SIM( )TRI ✲ WOWO — c.p. pătrate mari
Rv +SIMOLDAVIE • SIS — c.p. pătrate mari

19 Av +SIMPATI ✲ WOIWOD — c.p. mici. Stea din petale între coarne.
Rv +SIMOLDAVIASIS — c.p. mici
19 mm; 1 g.

20 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p.
Rv +SIMOLDAVINSIS — c.p.
18,5 mm; 0,76 g.

21 Av +SIMPETRI ✲ ѠOIѠOI — c.p. și liniare
ѡ de formă deosebită.
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mărunte
19 mm; 0,92 g.

22 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p.
Rv +SIMOLDAVVISIS — c.p.
19 mm; 0,92 g.

23 Av +SIMPET( )WOIWOD — c.p.e., perle mici rotunde; c.p.i., perle pătrate
Rv +SIMOLD( )NSIS — idem. Globulă în scut
19,5 mm; 1 g.

24 Av ( )WOIWOD — c.p. zimți
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. zimți. Se observă hașuri în scut înclinate de la st. sus, dr. jos.
19 mm; 0,85 g.

25 Av ( ) ✲ WOIWO — c.p. șnur
Rv +( )MOLDAVIENSIS — c.p.
18 mm; 0,75 g.

26 Av +SIM( )ETRI• •.WOIW ✲ — c.p. șnur
Rv +SIMOLDAVIENSI — c.p. șnur, lit. O mare
18 mm; 0,95 g.

1) *Var. Deasupra scutului o globulă*

27 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO• — c.p. pătrate
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. pătrate

28 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO.• — c.p. mici
Rv (——— " ———) — c.p. mici

29 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO: — c.p. mari
Rv +SIMOLDAVIENSIS•

30 Av +SIPETRI ✲ WOIWO •: — c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici

2) *Var. Deasupra scutului o cruce mică, înclinată.*

31 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO — c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici

3) *Var. Deasupra scutului o floare mică de crin, heraldică.*

32 Av +SIMPETRI ✲ VOIVO — c.p. mari ovale
Rv +SIMOLDAVIENSI — c.p. mari ovale
19,5 mm; 1,05 g.

33 Av +SIMPETRI ✲ WOIW — c.p. mici rombice
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici rombice

34 Av (——— " ———) — c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIENSI — c.p. mici

35 Av +SIMPETRI ✲ WOIW: — c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIENSIS — c.p. mici

36 Av +SIMPATRI ✲ WOIWO — c.p. mici, literele I mici, iar O mare

Rv +Si MOLDAViensis c.p. mici, litera O mare
19 mm; 0,85 g.

37 Av +SIMPETRI ✠ WOIWO c.p. mici pătrate, litera I mică
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mici pătrate, O și V foarte mari
19 mm; 1,06 g.

38 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLAVINSISD◦ c.p.

39 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv +SI MOLAVINSIS◦O c.p. mici

40 Av +SIM( )ERI ⁘W( ) c.p. șnur
Rv +SIM( )DAVIE( )S c.p. șnur
19 mm; 1,05 g.

41 Av +SIMPATRI ⁘ WOIWO c.p. mici, parțial liniare
Rv +SI MOPAVINSIS c.p. mici, parțial liniare
20 mm; 1 g.

42 Av +SIMPE( )O c.p. mici,
Rv ( )DAVIE( ) c.p. mici.
Deasupra scutului o floare de crin degenerată
19,5 mm; 0,88 g.

42 a Av +SIMPATR( )OIWO c.p. neregulate
Rv +SI MOLDAVIANSIS c.p. neregulate
19 mm; 1,02 g.
4) *Var. Deasupra scutului, la dr. și la st., flori de crin heraldice.*

43 Av +SIMPETRI ◦ VOIVO c.p. mari pătrate
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mari pătrate

44 Av +SIMPETRI ✠ WOIWO c.p. mici. Legenda începe în dreptul ochiului st. al bourului
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. pătrate.
Cei trei S f. mari, globulă în centrul scutului.

45 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p., M aplecat spre st., urme de hașuri în scut.
18 mm; 1,15 g.

46 Av +SIMPERI ⁘ WOIWO c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice

47 Av +SIMPET( )WO ✠ c.p. pătrate mari
Rv +SI MOLDAV( ) c.p. pătrate mari
5) *Var. Deasupra scutului o floare de crin, la st. alta cu pel., iar la dr. semn*

48 Av ✠ SOLDPERI ⁘ WOIW c.p.
Rv +SIMOLDA( )RI ⁘ WOI c.p.
18 mm; 0,80 g.
b) *La dr. capului de bour semiluna ☽, la st. o rozetă formată dintr-o globulă înconjurată de cinci petale ✿ Deasupra scutului o mică floare de crin heraldică.*

49 Av +SIMPERI ✿ WOIW c.p. Litera W deosebită
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p.
18 mm; 0,75 g.
c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident.*

50 Av +SI PETRI ✣ WOIWO c.p. ovale mici
Rv +SI MOLDAVIENSI⁘ c.p. ovale mici

51 Av +SI PETRI ✣ WOIWO c.p. ovale mici
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. ovale mici
1) *Var. Monede avînd deasupra scutului o globulă.*

52 Av +SI PETRI ✣ WOIWO c.p. ovale mici
Rv +SI MOLDAVIENSIS◦ c.p. ovale mici

+SIPATRI+WOIWO+
+SIMOLDAVIANSIS·

53 Av +SIPETRI ✣ WOIWO ✣ c.p. ovale mici
Rv +SI MOL( )VIENSIS◦ c.p. ovale mici

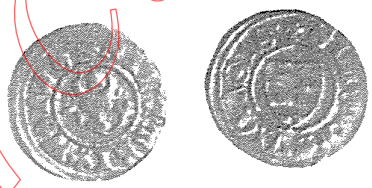

54 Av (———— // ————) c.p. ovale șnur.
Lipsă floarea de crin la finele legendei.
Rv (———— // ————) c.l.e. și c.p.i parțial liniar

55 Av +SIPETRI ✿ WOIWO c.p. ovale șnur
Rv +SI MOLDAVIANSIS c.l. urme de perle
19 mm; 1,12 g.
2) *Var. Monede avînd deasupra scutului o floare de crin degenerată.*

56 Av +SIPETRI ✣ WOIWOI c.p. mari. Gravură rudimentară
Rv +SI MOLDAVIEISIS c.p. mari. Primul I mare, restul mici
d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident cu trei globule deasupra.*
Monede avînd deasupra scutului o globulă.

57 Av +SIPETRI ✣WOIWO✣ c.p. mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS◦ c.p. mici
e) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lungă.*
1) *Monede avînd hașuri oblice în cruciș în primul cartier al scutului.*

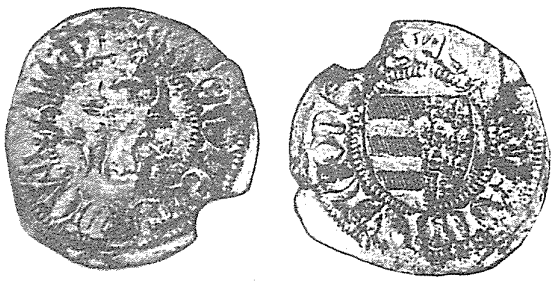

58 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. oval, W f. lat. Capul de bour cu globulă în frunte și la ochi.

Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. ovale.
Ultimul S peste brațul crucii; în scut, hașuri.
20 mm; 0,8 g.

59 Av c.m.s. D unit
cu brațul crucii
Rv c.m.s.
19 mm; 0,96 g.

60 Av +SIMPETRI WOIWO c.p. ovale. Ultimul O unit cu brațul crucii. W f. lat
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. ovale. Ultimul S peste brațul crucii. În scut slabe urme de hașuri.
2) *Monede avînd deasupra scutului o globulă.*

61 Av +SIMPET( )OIW: c. late de perle
rombice, W. f. lat.
Rv +SI MOLDAVIE( ) c. late de perle
rombice
f) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lată. Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o globulă.*

62 Av +SIM PETRI WOIWO c.p. O lipit
de brațul crucii
Rv +SI MOLDAVIENSI c.p.
20 mm; 0,89 g.

g) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o floare de crin (clevă?).*

Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o globulă.

63 Av +SIMPERI( )WOIWOD cercuri late
de perle pătrate
Rv +SI MOLDAVIENSIS cercuri late
de perle pătrate

h) *La dr. capului de bour o rozetă cu 5 globule, la st. semiluna.*

64 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO c.p. pătrate
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. pătrate

65 Av +SI MPETRI ✲WOIWO c.p. pătrate
Rv (———— // ————) c.p. pătrate
18,5 mm; 0,82 g.

✲SIMPETRI✲WOIWOD
✲SIMOLDAVIENSIS

66 Av +SIMPETRI ✲WOIWOD c.p. mici
rotunde
Rv (———— // ————) c.p. mici
rotunde

67 Av +SIMPETRI ✲WOITOS c.p. mai mari
Rv (———— // ————) c.p. mai mari

68 Av +SIMPETRI ✲ WOI( ) c.p. pătrate,
cel exterior gravat en creux
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. pătrate
mari

69 Av +SIMPETRI ·:· WOIWO ✣ c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mai mici
19 mm; 0,8 g.

70 Av +SIMPETRI ✲ WOIW c.p. mici
Rv +SI MOLDAVI( ) c.p. mici
18 mm; 0,85 g.

1) *Var. Monede avînd deasupra scutului o mică floare de crin heraldică.*

71 Av +SI( )D între c.p. mici
Rv +SI MOLDAV( ) între c.p. mici
19 mm; 1,10 g.

2) *Var. Monede avînd deasupra la dr. și la st. scutului cîte o mică floare de crin heraldică, așezate perpendicular pe laturile scutului.*

72 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO c.p. mici
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mari
în formă de semilună

73 Av (———— // ————) c.p. mari ovale
Rv (———— // ————) c.p. mici
rombice

74 Av (———— // ————) c.p. mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS ✣ c.p. mari

75 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO c.p. mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS ✣ c.p. mari
19 mm; 0,9 g.

76 Av +SIMPERTIW ✲ OIWO c.p. mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mari

77 Av +SIMPETRI ✲ WOIWOD c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici

78 Av +SIMPERTIW ✲ OIWOS c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici
rombice

79 Av +SIMPETRI:WOIWO c.p. mici
Rv +SIMOLDAVIENSIS c.p. mici
18 mm; 1,15 g.

80 Av +SIMPE II RI ✲ WOIWO c.p. mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mici
20 mm; 1,04 g

3) *Var. Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o floare de crin heraldică, cele două laterale așezate cu vîrfurile spre centrul scutului.*

81 Av +SIMPETRI ✲ WOIWO c.p. mici
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mici

4) *Var. Idem, florile de crin laterale așezate cu vîrfurile spre exterior.*

82 Av +SIMPETRI ✲ WOIWOD c.p. mic
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p.
19 mm; 0,95 g.

5) *Var. Idem, florile de crin laterale aşezate paralel cu laturile scutului.*

83 Av + SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv + SI MOLDAVIENSIS• c.p.

6) *Var. Idem, florile de crin de deasupra şi lateral aşezate neregulat.*

84 Av ( ) PETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv ( ) MOΓDAVIENSIS c.p.
19 mm; 0,9 g.

i) *La dr. capului de bour o rozetă cu patru globule, la st. semiluna.*

85 Av + SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p. mari
Rv + SI MOLDAVINSIS c.p. mari

86 Av + SIMPETRI ☆ WOIWO c.p. mari
Rv (——— " ———) c.p. mari

87 Av (——— " ———) c.p. rombice
Rv + SIMOLDAVINSI c.p. rombice

j) *La dr. capului de bour o clevă (?), la st. semiluna.*

Monede avînd deasupra, la dr. şi la st. scutului, cîte o mică floare de crin heraldică, toate aşezate perpendicular pe laturile scutului.

88 Av + SIMPETRI ⁘ WO( ) Între c.p. mari, litere mici
Rv + SIMOLD( ) ENSIO Între c.p. mari

k) *La dr. capului de bour o rozetă cu 5 globule, la st. un ornament rotund.*

Monede avînd deasupra, la dr. şi la st. scutului, cîte o mică floare de crin heraldică, cele două inferioare aşezate cu vîrfurile spre centrul scutului.

89 Av + SIMPETRI ⁘ WO( ) Între c.p. mari
Rv + SIMOLD( ) ENSIO Între c.p. mari

MONEDE CU 6 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

AMBELE LEGENDE DIRECTE

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o rozetă cu cinci globule.*

93 Av + SIMPETRI ⁘ WOIW c.p. mici
Rv + SI MOLAVINSIS c.p. mici, S final distanţat de cruce

94 Av (——— " ———) c.p. mici
Rv + SI MOLAVI( ) SIS ✣ c.p. mici
literele O şi V mari
19 mm; 0,94 g.

95 Av (——— " ———) c.p. mici
Rv + SI MOLDAVIENSIS c.p. mici

96 Av + SMIPETRI ⁘ WOIW c.p. mici
Rv + SI MOLAVINSIS c.p. mici

97 Av + SIMPETRI ⁘ WOIW: c.p. ovale mici
Rv + S. MOLDAVIANSIS c.p. mici.
Globulă în centrul scutului

98 Av (——— " ———) c.p. mici
Rv + SI MOLDAVIENSI ✣ c.p. mici

99 Av + SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p. mici

1) *La dr. capului de bour o floare de crin, la st. semiluna*

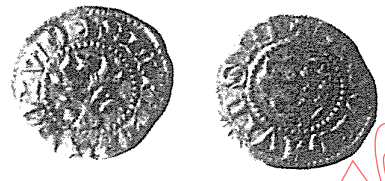

90 Av + SIMPETRI ☆ WOIWO c.p. mici ext., c.p. pătrate int.
Rv + SI MOLDAVINSIS• cu globulă în centrul scutului, c.p. pătrate
18 mm; 0,88 g.

LEGENDA REVERSULUI INVERSATĂ

a) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna.*
Monede avînd deasupra, la dr. şi la st. scutului, cîte o mică floare de crin heraldică, cele două inferioare aşezate paralel cu laturile scutului.

91 Av + SIMPETRI ⁘ WO( ) c.p.
Rv ✣ ISNEIVAALOMIS c.p.

b) *La dr. capului de bour patru globule grupate neregulat, la st. semiluna.*
Monede avînd deasupra, la dr. şi la st. scutului, cîte o mică floare de crin heraldică, cele două inferioare aşezate paralel cu laturile scutului.

92 Av + SI( ) WOIWO c.p. pătrate
Rv + SISNEIVAA( ) c.p. pătrate

JUMĂTĂŢI DE GROŞ

Monedă *anepigrafă* aparţinînd — după clasificarea din prezenta lucrare — la P. 46, varianta 4 şi anume:

92 a Av Cap de bour, coarne arcuite cu vîrfurile în afară. Între coarne stea cu cinci raze, la dr. semiluna, la st. rozeta. c.p.
Rv Scut desp. I patru grinzi, II şapte flori de crin dispuse 4/3.
Deasupra scutului, la dr. şi la st., cîte o floare de crin. c.p.
AR; 12 mm; 0,24 g.
Unic exemplar (descris de dr. **R. Gassauer** în *Tipuri de monede moldoveneşti inedite*, Suceava, 1933).

Rv + SI MOLDAVIENSIS c.p. mici
20 mm; 1,04 g.

100 Av + SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p. mici
(litera I scurtă)
Rv + SI MOLAVINSIS ✣ c.p. mici

101 Av + SIMPETRI ⁘ WOIWO c. lat, perle rombice
Rv + SI MOLDAVINSIS ✣ c.p. mici

102 Av + SIMPATRI ★ WOIW• c.p. neregulat, c.l.
Rv + SI MOLDAVIENSIS c.p. neregulat, c.l.
19 mm; 0,9 g.

103 Av + SMIPAT( ) I ⁘ WOIW c.p. neregulate

www.ciupercutz.ro

Rv +SIMOLD( )IS⸸ c.p. mici
17 mm; 0,91 g.

104 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. cu globulă în centrul scutului
Batere dublă
18 mm; 0.95 g.

105 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLAVINSIS c.p. ovale.
Globulă în centrul scutului
18 mm; 0,95 g.

106 Av +SIMPETRI ⁘ WOIW c.p.
Rv +SI MOLAVINSIS ⁘ c.p. Globulă în centrul scutului
18 mm; 1,05 g.

107 Av +SIMPETRI( ) c.p.
Rv +SI MOLDAVINSIS c.p. Globulă în centrul scutului
16 mm; 0,9 g.

108 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO: c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVINSIS⸸ c.p. rombice

109 Av +SIMPETRI⁘ WOIWOS c.p. ovale mici
Rv +SI MOLAVINSIS⸸ c.p.

110 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWI c.p.
Rv +SI MOLDVIENSIS c.p.
18 mm; 0,88 g.

111 Av +SIPETRI ⁘ WOIWO° c.p. mici
Rv +SI MOLD( )I( )SIS c.p. mici
19,5 mm; 0,95 g.

112 Av +SIMPARI ⁘ WOIWO c.p. semiluna răsturnată
Rv +SIMORDAVIANSIS c.p.
18,5 mm; 1 g.

112 a Av +SIMPETRI ⁘ WOIW c.p. mărunte
Rv +SI MOLDVICNSIS c.p.i.
AR; 18 mm; 0,92 g.

1) *Var. Monede avînd deasupra scutului o mică floare de crin heraldică.*

113 Av ☆ SIMPETRI⁘WOIWO c.p. pătrate
Rv ☆ SIMOLDAVIENSIS c.p. pătrate

MONEDE CU 5 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lungă.*

125 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice
Rv +SIMOLDAVIENSIS c.p. gravură rudimentară
Execuția artistică diferă între Av și Rv

126 Av +SI PETRI ⸸ VOIVOI⸸ c.p. ovale șnur
Rv +SI MORDAVIENSIS c.p. ovale șnur
Literele I mai mari.
18,5 mm; 1,05 g.

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident*

114 Av +SIMPETRI ⁘ WOWI c.p.
Rv +SI MOLDAVIANSI c.p.
18 mm; 0,98 g.

115 Av +SIMPETRI ⁘ WOIW c.p. ovale mici
Rv +SIMOLDVIESIO c.p. ovale mici

2) *Var. Monede avînd deasupra scutului o globulă*

116 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO între c.p. mărunte. Rozetă, 5 puncte unite (ca și în st. capului de bour)
Rv +SI MOLD( )NSIS• între c.p. mărunte 19 mm; 0,9 g.

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lată.*

117 Av +SIMPETRI ★ WOIW c.p. mici
Rv +SI MOLDAVINSIS⸸ c.p. mici

c) *La dr. capului de bour o stea lată, la st. semiluna.*

118 A +SIMPETRI⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLAVINSIS⸸ c.p.

d) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna.*

119 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p.

120 Av +( )ETRI ⁘ WOIW c.p. neregulate
Rv +S( )AVINSIS ✱ c.p. neregulate
18 mm; 0,89 g.

1) *Var. Monede avînd deasupra, la dr. și la st. scutului, cîte o mică floare de crin heraldică, cele două laterale așezate paralel cu laturile scutului.*

121 Av +SIMPETRI ⁘ WOIWO c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p.

e) *La dr. capului de bour o mică floare de crin, la st. semiluna.*

122 Av +SIMPETRI ⁘ WOIW c.i. perle pătrate. Cap de bour, cu urechi mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mari

LEGENDA REVERSULUI INVERSATĂ

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o rozetă cu cinci globule.*
Monede avînd deasupra scutului o mică floare de crin heraldică.

123 Av +SIMPETRI ⁘WOIWO Între c. regulate de p. rombice mici
Rv +S( )VADLOSRIS Între c. regulate de p. rombice mici

124 Av +SIMPTRI WOIWO ⸸ c.p. rotunde, floare de crin mică
Rv +SI( )IVADLOSRIS c.p. rotunde, floare de crin mică

127 Av +SIPETRI ⸸ VOIVOI⸸ c.p. neregulate, exec. rudimentară
Rv +SI MOLDAVIENSI: c.p. neregulate, aspect șters
19 mm; 1 g.

128 Av (————〃————) c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSI: c.p.
19 mm; 0,99 g.

129 Av (————〃————) c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSI: c.p.
19 mm; 0,94 g.

130 Av +SIPETRI ✠ VOIVOI: c.p. ovale
mici, exec. rudimentară
Rv +SI MOLDAVENSI: c.p. ovale
mici; M și N mici, latura dr. scut lipsă

130 a c.m.s.
Rv +SI MOLDAVIENIS
19 mm; 1,02 g.

131 Av +SIPETRI ✠ VOIVOI c.p. ovale
șnur
Rv +SI MOLDAVIALSI: c.p. ovale
șnur
18,5 mm; 0,96 g.

132 Av +SIPATRI ✠VOIVOI• c.p.ș.
Rv +( )ANSI⁝ c.p.ș.
20 mm; 0,9 g.

133 Av +SIPETRI ✠ VOIVOI c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSI• c.p.
19 mm; 0,92 g.

134 Av +SIPETRI WOIWOD ✠ c.p.
Rv +SI MOLDAVIASI⁝ c.p.
20 mm; 1,05 g.

135 Av +SIPETR ✠ VOIVOIE c.p. ovale
mici, rudimentare
Rv +SI MOLDAVIENSI c.p. ovale
mici. Legenda începe din dreptul colțului dr. al scutului

136 Av (————〃————) c.p. ovale
mici, O rombic
Rv +SI MOLDAVIENSI• c.p. ovale
mici

137 Av +SIPETRI ✠ WOIWO c.p. ovale
mici
Rv +SI MOLDAVIENSI⁝ c.p. ovale
mici

138 Av +SIMPETRI WOIWOD⁝ c.p. ovale
mici
Rv +SI MOLDAVIENSIS⁝ c.p. ovale
mici

139 Av +SIMPETRI WOIWOD ✠ c.p. ovale
mici
Rv +SI MOLDAVIE.SI ⁝ c.p. ovale
mici

140 Rv c.m.s.
Rv Ultimul S e realizat peste un N
20 mm; 1,03 g.

141 Av (————〃————) c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS: c.p. ovale
mici

142 Av +SIPETRI ✠ WOIWOI c.p. ovale
mici rudimentar executate
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. ovale mici

143 Av (————〃————) c.p. ovale mici
Rv +SI MOLICAVIENSIS c.p. ovale
mici. Lîngă latura dr. a scutului 4 linii neregulate

144 Av +SIPETRI ✠ WOIWOI c.p. ovale
mici, T de formă ✝
Rv +SI MOLDAVIESI ⁝ c.p. ovale
mici

145 Av +SIMPETRI WOIWOID c.p. mari
neregulate. Cap de bour cu fața îngustă, ochii oblici
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. ovale
șnur, V mare, N mic

✠SIMPETRIWOIWOID
✠SIMOLDAVIENSIS:

146 Av +SIMPETRI WOIWOID c.p. pătrate
Cap de bour stilizat
Rv +SI MOLDAVIENSIN: c.p. ovale
șnur

147 Av +SIMPETRI WOIWOID c. late, p. pătrate
Rv +SI MOLDAVIENSIS: c.p. ovale
mici, N mai mic

148 Av +SIMPETRI WOIWOS• c.p. ovale
mici
Rv +SI MOLDAVIESI⁝ c.p. ovale
mici

149 Av +SIMPETRI WOIWOS⁝⁝ c.p. rombice
mici
Rv (————〃————) c.p. ovale
mici

150 Av +SIPETRI ✝VOIVOI✠ c.p. ovale
mici
Rv +SI MOLDAVIE( ) c.p. ovale
mici

www.cupeiuz.ro

151 Av +SIPETR( )WOI c.p. ovale mici
Rv +( )MOLDAVIELSIS c.p. ovale mici. În dr. scutului 4 linii neregulate

152 Av +SIMPET( ) c. groase p.
Rv +SI MOLDAVINSIS c. groase p.

153 Av ( )SIMPETRI WOIW( ) c.p. pătrate mari
Rv ( )MOLDAVIERIL( ) c.p. ovale mici

154 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. Litera D distanțată de cruce.
Rv +SIMOLDAVIENSIS: c.p.
21 mm; 0,87 g.

154a Av +SIMPEMRI WOIWODI c.p.
Rv +MI MOLDAVIENSIM c.p.ș.
AR; 20 mm; 1,2 g.

Var. Monede avînd deasupra scutului o floare de crin degenerată.

155 Av +SIPETR( )WOIWOI c.p. ovale mici
Rv +SI MOrDAVIENSIS c.p. ovale mici

MONEDE CU 4 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident.*

161 Av +SIPETRI ✠ VOIVOI c.p. ovale, șnur. V răsturnat, iar O cu două compartimente
Rv +SI MOLDAVIERIL c.p. ovale

MONEDE CU 3 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un trident.*

164 Av +SIPETRI ✠ WOIWO c.p. ovale
Rv +SI MOPLDAVINS: c.p. ovale

165 Av +SIPETRI ✠ WOIWOI c.p. ovale
Rv +SI MOPLDAVINS.· c.p. ovale

166 Av +SVANIAVAOMI7 c.p.
Rv +IZIADVJIEJOMP c.p.
19,5 mm; 1,04 g.

155a Av +SIPATRI ✠ WOIWOI
Rv +SI MOLDAVIASIS
AR; 19 mm; 1,01 g.

c) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci puncte, la st. semiluna.*

156 Av ( )SIMPETRI WOIWO cercuri înguste, p. mici
Rv ☆SIMOLDAVIENSIS cercuri înguste, p. mici
Aramă argintată

157 Av +SIMPETRI WOIWOD c. late de p.
Rv +SI MOLDAVIENSI c. late de p.

158 Av (———— " ————) c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p.

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. grup din 3 globule*

159 Av +SIM PETRI WOIW c.p. ovale
Rv +MI MOLDAVIENSIS: c.p. ovale, șnur
19,2 mm; 0,88 g.

e) *La dr. capului de bour semiluna, la st. grup din 5 globule.*

160 Av +O<(v★(>II★I( ) Cap de bour stilizat, stea lată între coarne
Rv +( )vWv( )IS( ) Scut inversat. 5 flori de crin în I și 2 grinzi în II.
Execuție cu totul rudimentară. *Fals de epocă.* Cu; 18,5 mm

162 Av +SIPETR ✠VOIVOIE c.p. ovale
Rv (———— " ————) c.p. ovale

163 Av +SIPETRI ✠ VOIVOI c.p. ovale, șnur. V răsturnat
Rv +SI MOLDAVIENSI: c.p. ovale, șnur. O cu două compartimente
19 mm; 0,82 g

b) *La dr. capului de bour rozeta din 4 globule unite, la st. semiluna, ca un covrig* ↄ

167 Av ✠NIM:P:Cω( ) c.p. Stea din frunze late între coarne
Rv ⌣SIMOrD( ) c.p.
Execuție rudimentară
18,5 mm; 1,25 g.

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. rozeta cu 5 globule.*

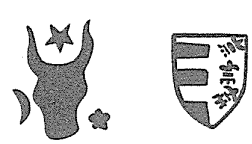

168 Av ✠NIM∴P:EIWOIW c.p. neregulate. Stea din frunze late între coarne.
Rv ✠SIMONVS( ) c.p. neregulate
Execuție rudimentară
18 mm; 0,9 g.

169 Av +SIMPETRI ❀ WOIWO c.p. ovale, șnur
Rv +SI MOLDAVIANSIS c.p. neregulate
Execuție rudimentară
19 mm; 1 g.

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. rozeta din 5 globule unite.*

MONEDE CU 2 FLORI DE CRIN ÎN SCUT

AMBELE LEGENDE DIRECTE

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan.*

171 Av +DƧIWI( )ΛOIΛOD c.p. mici
Rv +ᴗIMOIᴗYNDAVIEᴗNᴗ c.p. mici.
Litere mici

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un iris.*

172 Av ( )ETRI VOIVO c.p. mici
Rv ∘SIMO( )VIENIS c.p. mici.
Execuție rudimentară

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o mică rozetă.*

173 Av ❀( )TRI WOIVOD c.p. mici
Rv ❀SI MOLDAVIENSIS c.p. mici
174 Av +S( )TRI WOIWD c. late de perle rombice
Rv +SI MOΓDAVIEN
175 Av +SIM( )RI ✤WOIWO c.p. mici
Rv +SI M O L D A VI c.p. mici
19,5 mm; 0,68 g.
176 Av +SI PATRI8∘WOI∘W∘O∘D c.p. mici
Rv +SI MOLDAVIANSIS c.p. mici.
Deasupra scutului o floare de crin heraldică
19 mm; 0,99 g.

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lungă.*

177 Av +SIMPETRI WOIWO Între c.p. mari
Rv + SI MOLDAVIENSI Între c.p. mari
178 c.m.s. Grinzile din scut inegale în lățime.
20 mm; 0,95 g.
179 Av +SIMPEVIRI WOIWO Între c.p. rombice f. mari
Rv (——— // ———) Între c.p. rombice f. mari. Litera I distanțată de cruce.
180 Av + SIMPETRI WOIVOD Între c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVIENSIS Între c.p. rombice
181 Av + SIMPETRI WOIWOD Între c.p. mici
Rv (——— // ———) Între c.p. mici

182 Av +SI◇I?◇ITRI W◇IW◇I? Între c.p. mici. Litere întrerupte
Rv+ SI MOLDAVIENSIS Între c.p. mici. Literele I mici
21 mm; 0,9 g.

170 Av ✤ISLDIVAAOVILR c.p. mici.
Cap de bour fără urechi
Rv ✤SIOLDAVIENSI ✤ c.p. mici.
19,5 mm; 0,95 g.

183 Av +SIMPETRI WOIWOD Cerc int. perle mari
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mari
20 mm; 0,9 g.
184 Av (——— // ———) c.p. rombice
Rv (——— // ———) c.p. rare
(S lipit de cruce)
185 Av (——— // ———) c.p. rombice.
Litera D distanțată de ✤
Rv (——— // ———) c.p. rombice.
Litera S distanțată de ✤
186 Av (——— // ———) c.p. rombice.
Litera D distanțată de ✤
Rv (——— // ———) c.p. rombice mari
187 Av (——— // ———) c.p. rombice mari
Rv ★SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice mari
188 Av (——— // ———) c.p. pătrate mari
Rv +SI MOLDAVIENSI c.p. pătrate mari. Execuție rudimentară.
189 Av +SIMPE( )WOIWOD c.p. mici
Rv +SI MOLDAVIANS c.p. mici
19 mm; 0,98 g.
190 Av + SIMPETRI WOIWOD c. late de p.
Rv +∘SI MOLDAVIENSIS c. late de p.
191 Av (——— // ———) c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVIENSISS c.p. rombice
192 Av ★SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice mari
Rv ★SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice mari
193 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice
Rv +SI MOLDAIENVISIS c.p. rombice mici
194 Av ★SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice
Rv ★SI MOLDAIENSIS c.p. rombice
195 Av +SIMPETRI WOIWOD∘ c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice.
Litera S distanțată de cruce.
196 Av (——— // ———) c.p. rombice mici
Rv (——— // ———) c.p. rombice mici
197 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. așezate rar
Rv ( )SI MOLDAVIENS c.p. așezate rar
198 Av (——— // ———) c.p. rombice
Rv ( )SI MOLDAVIENNSIS c.p. rombice
199 Av +SIMPETRI • WOIWOD c.p. mici
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. mici

www.ciupercutz.ro

200 Av +SIMPETRI WOIWODI c.p. rombice
Rv ✭SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice
21 mm; 0,82 g.

201 Av +SIMPETRI WOIWOI c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice

202 Av +SIMPETI( )WOD c.p. rombice
mici
Rv ✭SI M O L D ( )ENSIS c.p. rombice
mici

203 Av ✯ SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice
mari
Rv +SI MOLDAV( ) c.p. rombice
mari

204 Av ✭SIMOPT( )OIWOD c.p. rombice
Rv ✭ SI MOLDAIENSIS c.p. rombice

205 Av ❀ SIMODT( )OD c.p. rombice
Rv ❀ ( )M( )DAIE( ) c.p. rombice
20 mm; monedă ruptă.

206 Av +SIMPETRI WOWO c.p. rombice
Rv +SI MOLDAVIENSI c.p. rombice

207 Av ✭SIMPETRI WOIW c.p. rombice
mici
Rv +SI MOLDAENVISIS c.p. rombice
mici

208 Av +SIMPATRI WOIWOD c.p. mici
Rv +SI MOLD AVIANSI c.p. zimți
19,5 mm; 0,9 g.

d_1) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea din petale.*

209 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. mici
Rv ✭SI MOLDAVIENSIS c.p. mici
21 mm; 1 g.

210 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p. mici. Cap de
bour cu globulă în frunte
Rv +SI MOLD AVIENSIS c.p. mici
19 mm; 0,88 g.

211 Av +SIMPETRI ✣ WOITI c.p. urechi mici
lăsate în jos. Rozeta cu globule mici.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p. globulă
în centrul scutului.
19 mm; 0,64 g (puțin știrbă)

***SIMOPTRIWOIWOD**
***SIMOLDAIENSIS**

212 Av ❀ SIMOPTRIWO( )D c.p. rombice
Rv ❀ ( )DAIEDSIS c.p. rombice
20 mm; 1,15 g.

e) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o stea lată.*

213 Av +SIMPETRI WOIWOD c.p.
Rv +SI MOLDAVIENSIS c.p.

214 Av +SIMPETRI WOIWODI c.p.
Rv ☆SI MOLDAVIENSIS c.p.

214 a Av +SIMPETRI WOIWO c.p.
Rv +VII MOLDAVIENSI c.p.
AR; 19,5 mm; 0,9 g.

f) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna.*

215 Av ⁘ SIMPETRI WOIW c.p. mari
Rv ✭SI MOLDAVIENSIS c.p. mari

216 Av +SIMPETRI WOIW D c.p. rombice
Rv (———— // ————) c.p. rombice
mari

217 Av ✭ SIMPETRI WOIWO c.p. interior
perle rombice
Rv +SI MOLDAVIENSI c.p. rombice

218 c.m.s. Cap de bour fără urechi
19 mm; 0,95 g.

219 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✭SI MOLDAVIENIS c.p. mici

220 Av (———— // ————) c.p. rombice
mici. Litera O distanțată de ✭, iar P asemănător cu D
Rv (———— // ————) c.p. mici

221 Av ☆SIMPETRI WOIWO c.p. interior
perle rombice mari
Rv (———— // ————) c.p. interior
perle rombice mari

222 Av ✭ SIMPETRI WOIWO c.p. mici
Rv ✭SI MOLDAIENIS c.p. mici

223 Av (———— // ————) c.p. rombice
mici
Rv ☆ SI MOLDAVIENS c.p. rombice
mici (A. f. mic)

224 Av (———— // ————) c.p. Litere f.
mici
Rv +SI MOLDAVIISIS c.p. A mare

225 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ☆SI MOLDAVENSIS c.p. Flori de
crin f. mari, în scut.

226 Av (———— // ————) c.p. mici.
O distanțat de cruce.
Rv (———— // ————) c.p. mici

227 Av +SIMPETRI WOIWO c.p. mici
Rv +SI MOLDAWIENSII c.p. mici

228 Av ☆SIMPETRI WOIVOD c.p. mici
Rv ☆SI MOLDAVIENSIS c.p. mici

229 Av ❀ SIMDETRI WOIVOD c.p. Cap de bour
fără urechi
Rv ✭SI MOTDAVIENSIS c.p.
20 mm; 0,86 g.

230 Av ☆ SIMPETRI WOIVOD c.p. mici.
I mic
Rv ☆ SI MOLDAVIENSIS c.p. mici.
I mic

231 Av +SIMPETRI WOIWOD c.i. perle
mari
Rv ✭SI MOLDAVIENSIS c.p.

232 Av ✭ SIMPETRI WOIWOD c.p. mici
Rv ✭SI MOLDAVIENSI c.p. mici

233 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✭SIMOLDAVIENSIS c.p. neregulate
mici

234 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✯ SI MOLDAVIENSIS c.p. mici
(Legenda începe în colțul dr. al scutului)

235 Av + SIMPETRI WOIWOD c.p. mari
neregulate. D lipit de cruce.
Rv (———— // ————) c.p. rombice
mari

236 Av ☆ SIMPETRI WOIWOD c.p. interior
perle mari
Rv ☆ SI MOLDAVIENSIS c.p. mari

237 Av ☆ SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice.
Steaua îngrămădită între D și S
Rv ✯ SI MOLDAVIENSII cercuri neregulate
de perle rombice

238 Av ✯ SIMPETRI VOIVOD c.p. rombice
Rv ✯ SI MOLDAVI( )SIS c.p. rombice

239 Av ✯ SI MPETRI WOIVO c.p.
Rv ✯( )MOLDAVIENSIS c.p.

240 Av ☆ SI MPE( )WOIWO c. interior perle
rombice mari
Rv ☆ SI MOLDAVIENSII c. interior perle
rombice mari

241 Av ✲ SIMPET( )OIWO c.p. mici
Rv ✲ SIM( )DAVIENSI c.p. mici

242 Av ✲ SIMPETRI WOIWO c.p. rombice mici
Rv ( )MOLDAVIEN c.p. mici,
A f. mare

243 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ( ) SIMOLDAWIENS c.p. mici

244 Av + SI MPETRI WOIWOD c.p. mici
Rv + SI MOL( )NSIS c.p. mici

245 Av ( )SIMPETRIW( ) c.p. zimți. Coarne
curbate în afară
Rv ✲( )DAVIENSIS c.p. zimți
20 mm; 1,1 g.

246 Av ( )MPATRI WOIWO c.p. mici
Rv + SIM( )VIENSI c.p. mici
19,5 mm; 0,85 g.

247 Av ✲ SIMPATRIWO( ) c.p. mici
Rv ( )LDAWIANSI c.p. mici
20 mm; 0,95 g.

248 Av ☆ S( )DETRI WOWOI c.p. Cap de bour
fără urechi
Rv ( )IMONDAVIEN
20 mm; 0,79 g.

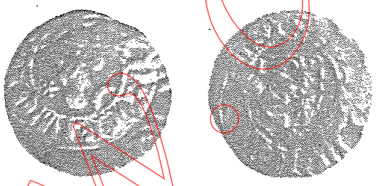

249 Av + SIDETRI WOIW c.p. parțial liniar.
Cap de bour fără urechi (batere dublă)
Rv + ( )ᒣDAVENSIS c.p. Legenda începe
la colțul st. al scutului (batere dublă)
19,5 mm; 0,85 g.

✯SIPATRIWOIWOD ✯SIMOLDAVIANSIS

250 Av + SI PETRI WOIWOD c.p. Cap de bour
fără urechi. În dr. capului de bour, lîngă corn, o globulă
în formă de inimă.
Rv + SI MOᒣDAVIENSIS c.p. Legenda începe
la colțul st. al scutului.
20 mm; 0,98 g.

251 c.m.s. însă o globulă în centrul scutului
20 mm; 0,93 g.

252 Av ✲ SIMPATRIWOIWOD c.p. Cap de bour
fără urechi
Rv ✲ SI MOLDAVIENSIS c.p. Globulă în
centrul scutului
21 mm; 0,93 g.

253 Av ✲ SIM( )TRIWOIWO c.p. Cap de bour
fără urechi
Rv ✲ SIMO( )DAVIENSIS c.p. Globulă în
centrul scutului
20 mm; 0,95 g.

1) *Var. Deasupra scutului o globulă*

254 Av + SIMPATRI( ) c.p. mici
Rv + SIMOLDAVI( ) c.p. mici. Globulă
deasupra scutului
19 mm; 0,70 g (monedă știrbă)

255 Av ☆ SIMPETRI WOIWO c.p. Cap de bour
fără urechi
Rv ✲ SI MOLDᒣVIENSI c.p. Globulă în
centrul scutului
20 mm; 0,98 g.

256 Av + SIMPATRIVOIVDU: c.p. zimți
Rv + SI MOLDAVIANSIS: c.p. zimți. Glo-
bulă în centrul scutului
18 mm; 0,75 g.

f_1 *La dr. capului de bour o stea mică, la st. semiluna, între coarne stea lungă.*

257 Av + SIMPETRIW( ) c.p. șnur (batere
dublă)
Rv ✲ SIMONDAV( )SIS c.p. șnur
19,5 mm; 0,88 g.

g) *La dr. capului de bour o stea lungă, la st. semiluna.*

258 Av ✲ SIMPETRI WOIWO c.p.
Rv ✲ SI MOLDAVIENIS c.p. Flori de crin
degenerate

259 Av ☆ SIMPETRI WOIWO c.p. mici
Rv ☆ SI MOLDAVIENSIS c.p. mici. Flori
de crin degenerate
20 mm; 1,02 g. Rv Semn despărțitor, la colț dr. scut.

260 Av (———— // ————) c.p. rombice
Rv ✯ SI MOLDAVEINSIS c.p. rombice.
Flori de crin degenerate

www.cimpoeniz.ro

261 Av (———— // ————) c. interior
perle rombice
Rv ✠ SIMOLDAVENSIS c. interior
perle mari

262 Av ☆ SIMPETRI WOIWO c.p. rombice
Rv ☆ SI MOLDAVIENS c. interior p.
rombice. Flori de crin degenerate

263 Av ✠ SIMPETRI WOIWOD c.p. rombice
Rv ✠ SI MOLDAVIENSIS c.p. rombice.
Flori de crin degenerate

264 Av ✠ SIMPETRI WOIWOD c.p.
Rv ✠ SI MOLDAVIENSIS c.p. Flori de
crin degenerate

265 Av ✠ SIMPETRI WOIWOI c.p. mari
Rv (———— // ————) c.p. drept-
unghiulare

266 Av ✠ SIMPETRI WOIWOI c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici.
Litera S distanțată de cruce

267 Av ☆ SIM( )WOIWO c.p.
Rv ✠ SI MOLDAVIENSIS c.p. Flori de
crin degenerate

268 Av ☆ SIMPETRI WOIWO c.i. perle
rombice
Rv ☆ SI MOLD( )SIS c.p. rombice.
Flori de crin degenerate

269 Av ✠ SIMPETRI WOIWO c. i. perle
rombice mari
Rv ✠ SIMOLDAVIEN( ) c. i. perle
rombice mari

270 Av ✠ SIMP( )WOIWO c.p. rombice
Rv ✠ ( )MOLDAVIENS c.p. rombice.
Flori de crin degenerate

271 Av + SI( )WOIWOD c. i. perle mari
Rv + SI MOLDAV( )S c. i. perle mari
Leg. Rv. începe din dr. colț st. al scutului

272 Av ☆ SIMPETRIWOIWOI c.p. mari
Rv ( )SI MOLDAVIENS c.p. mari

273 Av ✠ SIMPETRIWOIWOI c. neregulate
de perle
Rv ☆ SIMOL( )INIS c. neregulate
de perle. Flori de crin degenerate

274 Av ☆ SIMPETRI WOIWOI c. neregulate
perle
Rv ( )SI MOLD( ) c. neregulate
perle

275 Av ✠ SIMPETRI( )OI( ) c.p.
Rv ☆ SI MOLDAVIENSIS c. i. perle mari.
Flori de crin degenerate

276 Av + SIMPETRI VOIV c.p. ovale
Rv + SIMOLDAVIENSIS c.p. ovale
18 mm; 0,73 g.

276 a Av ✠ S( )TRI WOIWO c.p.i. rombice.
Cap de bour fără urechi
Rv ✠ S( )DAVIENSIS c.p.i. rombice.
Globulă în centrul scutului.
21 mm; 0,91 g.

h) *La dr. capului de bour o stea din 5 petale, la st. semiluna.*

277 Av ☆ SIMPE( )WOIWO c.p. mici.
Capul de bour fără urechi.
Rv ☆ S( )OLDAVIANSIS c.p. mici.
Globulă în centrul scutului
20 mm; 0,95 g.

i) *La dr. capului de bour o stea groasă cu 6 raze, la st. semiluna.*

278 Av + SIMPETRI ✠ WTS c.p. ovale mici
Rv + SI MIOPI( )S c.p. ovale mici.
Literele pe **Av** și **Rv** late și rare.

279 Av + SIMPETRI ✠ VVTS c.p. ovale mici
Rv + SI MIOPIS( )S c.p. ovale mici.
Literele pe **Av** și **Rv** late și rare.

280 Av + SIMPETRI ✠ VVTS c.p. ovale mici
Rv + SI MIOPI( )S c.p.
18 mm; 0,64 g.

281 Av ✠ ( )PETRIW( ) c.p. așezate rar
Rv ✠ SI( )EIOVIOS c.p. așezate rar

282 Av ✠ SI( )TRIWOIWD c.p. așezate rar
Rv ✠ ( )LDAVIEN( ) c.p. așezate rar

j) *La dr. capului de bour o stea cu 8 raze, la st. semiluna.*

283 Av ✠ SIMPERI( )IWO c.i.p. mari așezate
rar, neregulat
Rv ✠ SI( )NSIS Execuție rudi-
mentară litere late

Legenda aversului inversată

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un iris*

284 Av ✠ OVIOVIR⊥EPMIS c.p. mici
Rv ✠ SIMOLDAVIENIS c.p. mici

285 Av ✠ OVIOVIRLEPMIS c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici

286 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici. Legenda
începe din dreptul colțului st. al scutului

287 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ○ SI MOLDAVIENIS c.p. mici. Legenda
începe din dreptul colțului st. al scutului

288 Av ( )OVIOVIRLEPMIS c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici. Legenda,
la fel c.m.s.

289 Av ✠ OVIOVIRTEPMIS c.p. mici
Rv (———— // ————) c.p. mici

290 Av (— ———— // ————) c.p. mari
Rv (———— —// ————) c.p. mari. Legenda
începe din dreptul colțului st. al scutului

291 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✠ SI MOLDAVIENSIS c.p. mici

292 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✠ SI MOLD AVIEPS c.p. mici

293 Av (———— // ————) c. late perle
rombice
Rv ✠ SI MOLDAVIENIS c. late perle
rombice

294 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✠ ( )OLDAVIVhIOS c.p. mici

295 Av (———— // ————) c.p. mici
Rv ✠ IMOLDAV( ) c.p. mici

296 Av ✠ OV( )TEPMS c.p. mici
Rv ( )SI MOLDAVIENSIS c.p. mici

*OVIOVIRTEPMS
*SIMOLDAVIENIS

297 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.i. perle late
Rv ✿ SIMOLDAVIENIS — Legenda începe din dreptul colțului dr. al scutului

298 Av ✿ OVIOVIR LEPMS — c.p. mici
Rv ∘ SIMOLDAVIENIS — c.p. mici. Legenda începe din dreptul colțului st. al scutului

299 Av ✿ OVIO( )MS — c.i.p. rombice
Rv ∘ SI( )AVIENIS — c.i.p. rombice. Flori de crin f. mici

300 Av ✿ OV( )EPMS — c.p. mici
Rv ∘ SI MOLDAVIENIS — c.p. mici. Flori de crin f. mici

301 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.p. mici
Rv ✿ SIO7DAV( )S — c.p. mici

302 Av (————//————) — c.p. mici
Rv ✿ SIOLDAVIENISS — c.p. mici

303 Av ✿ OVIOVIREPMS — c.p. mici
Rv ✿ SIOLDAVIENIS — c.p. mici

304 Av ✿ OVIOVIRTEPMI — c.p. mici
Rv ✿ SIM( )PS — c.p. mici

305 Av (————//————) — c.p. mici
Rv ✿ IMOLDA( )NO° — c.p. mici

306 Av ✿ OVIOVIRTTDPMIS — c.p. mici
Rv ✿ SIMOLDAVIENSI — c.p. mici
Cu. arg. 19 mm; 0,78 g.

307 Av ✿ OVIOVIRTTDPMIS — c.p. mici
Rv ✿ SIMTTPMISN( ) — c.p. șnur
Alamă arg. 19,5 mm; 1,9 g.

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan.*

308 Av ✿ OVIOVITEPMIS — c.p.
Rv ✿ SIM( )VIENIS — c.p.

309 Av (————//————) — c.p. rombice
Rv ✿ SIMOLDAV( )NIS — c.p. rombice

310 Av (————//————) — c.p.
Rv ✿ SIMO( )VIENI — c.p.

311 Av (————//————) — c.p.
Rv ✿ SIM( )AIENI — c.p. mici, așezate rar

312 Av ✿ OVIOVIRTEPMIS — c.p. mari, așezate rar
Rv ✿ ƧIMOL( )IE — c.p. mari așezate rar

313 Av ✿ OVIOVI• TEPIS — c.p. mici. Bot cu nări mari
Rv ✿ SIMOLDAVIENS — c.p. mici

314 Av ✿ OVIOVIRTEPMIS — c.p. mici. Rozete 6 globule
Rv ✿ SIMOLDAVIEN — c.p. mici rozete. Litera N distanțată de rozetă

315 Av (————//————) — c.p. mici. Rozeta 6 globule
Rv ✿ IMOLDAVIENS — c.p. mici rozete

316 Av ( )OVI( )TEPMS — c.p.
Rv ✿ SI MOLDAVIENSIS — c.p.

317 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.p. mici, așezate rar. Rozeta 6 globule
Rv ✿ SIMOL( ) — c.p. mici, așezate rar.

318 Av ✿ OVIOVIRTEMS — c.p. mici
Rv ✿ SI MOLDAIENI — c.p. mici

319 Av ✿ OV( )TEPMS — c.p. mici
Rv ✿ SI MOLDAVIEN — c.p. mici

320 Av ✿ OVIOV( )TEPMS — c.p. mici
Rv ✿ SI MOLDAVIEPS — c.p. mici

321 Av ✿ OVI( )RTEPMS — c.i. perle mici
Rv ✿ SI MOLDAVIEPIS — c.p. mici

322 Av ✿ OVOVI( )PMS — c.p. mici. Legenda începe din dreptul cornului st. al bourului
Rv ✿ SI MOLDA( ) — c.p. mici. Legenda începe din dreptul colțului dr. al scutului

323 Av ( )OVIOVIRLEPMS — c.p. mici. Legenda începe din dreptul cornului st.
Rv ✿ IMOLDAVIENIS — c.p. mici. Legenda începe din colțul st. al scutului

324 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.p. rombice
Rv ✿ IMOLDAVIENIS — c.p. rombice

325 Av (————//————) — c.p. mici
Rv (————//————) — c.p. mici

326 Av ✿ OVOIVRTEPMS — c.p.
Rv (————//————) — c.p. Legenda începe în dreptul colțului dr. al scutului

327 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.p. rombice
Rv ✿ I MOLDAVIENSI — c.i.p. rombice

328 Av ✿ OVIOVIRTEPMI — c.p. mici
Rv ✿ SI MOLDAVIENS — c.p. mici

329 Av (————//————) — c.p. mici
Rv ✿ SI MOLDAVIEN — c.p. mici

330 Av ✿ OVIORTEPMAS — c.p. mici
Rv ✿ ƧI MO( )VIENI — c.p. mici. Litera S distanțată de rozetă

331 Av ✿ OVIOVIRTEPMIS
Rv ✿ SI MOLDAVIENI
20 mm; 0,75 g.

332 c.m.s.
Rv ✿ SI MOLDAVIENI — c.p.
19 mm; 0,68 g.

333 Av ƓOVIOVIRTEPMS — c.p. nereg. Legenda începe la cornul din st. al capului de bour.
Rv SIMOLDAVANIS — c.p. Scut fără latura dr.
20 mm; 0,77 g.

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan* (?) *cu rozetă.*

334 Av ✿ OVIOVIRTEPMIS — c.i.p. nereg.
Rv ✿ SIMOLDAVIAN — c.p.i., c.l.e.
20 mm; 0,92 g.

335 Av ✿ ( )TEPMS — c.p. nereg.
Rv ✿ SI MOL( )DNIBS — c.p.

d) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o ramură cu patru globule.*

336 Av ✿ OVIOVIRTEPMIS — c.p. mici
Rv ✿ SI MOLD( )NIS — c.p. mici
Legenda începe din colțul dr. al scutului

337 Av ✿ OVIOVIRNDPMS — c.p.
Rv ✿ SIMOLDAVANI — c.p.
20 mm; 0,73 g.

338 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.p. mici
Rv ✿ SI MOL( )SIS — c.p. mici

339 Av ✿ OVIOVI( )MS — c.p. mici
Rv ∘ SI( )NIS — c.i. perle mici

340 Av ✿ OVIOVIRTEPMS — c.i. mici
Rv ✿ SI MOLDAVIEPS — c.i. mici

www.cupon.ro

341 Av (————— // —————) c.i. mici
Rv ✿ SIOLDAVIBNIBS c.i. mici

e) *Fără atribute lîngă capul de bour.*

342 Av o OVIOVIRTЄMNS c.i. perle mici.
Desen rudimentar.
Rv ✿ SI MOLD( )NS c.i. perle mici.
Legenda începe din dr. colț. dr. al scutului.

LEGENDA REVERSULUI INVERSATĂ

a) *La dr. capului de bour o stea lată, la st. semiluna.*

343 Av ( )PЄTRIVVOIWOD c.i.p. mici.
W din 2 V distincți
Rv ( )ISNЄIVAI ( ) c.i.p. Flori de crin f. mici.

AMBELE LEGENDE INVERSATE

a) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un iris.*

344 Av ✿ OVIOVIRTЄPMIS c.p. mici
Rv ✿ SISNЄIV A ROI c.p. mici

345 Av ( )OVIOVIRTЄPMIS c.p. mici
Rv ( )SISNЄIVADOI c.p. mici

346 Av ( )VIOVIRT ЭPMIS c.p. T de formă particulară
Rv ✿ SISNЄI( )OI( ) c.p. Legenda începe în dreptul colțului dr. al scutului.

b) *La dr. capului de bour semiluna, la st. un buzdugan.*

347 Av ✿ OVIOVITЄPMIS c.p. mari
Rv ✿ SISNЄ( ) c.p. mari

c) *La dr. capului de bour semiluna, la st. o ramură cu patru globule.*

348 Av ✿ OVIOVIRTЄP MIS
Rv ( )ISNЄIVAQLOMI
19 mm; 0,98 g.

d) *La dr. capului de bour o rozetă cu cinci globule, la st. semiluna.*

349 Av ✿ OWIOWIR ·Э( )S c.p. mici
W f. lățit
Rv ✿ SISNQIV ( )S c.p. mici

MONEDE CU O FLOARE DE CRIN ÎN SCUT

AMBELE LEGENDE DIRECTE

350 Av La dr. capului de bour o crenguță cu două bobițe, la st. semilună răsturnată.
✠ SI MPЄTRI ( ) c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II o floare de crin degenerată.
+ SI MOL ( ) c.p.
AR; execuție rudimentară.

MONEDE INCERTE

Numismatul Réthy László, în articolul citat în bibliografie, prezintă problema identificării unei monede, presupusă ca moldovenească, aflată în colecția dr. Ignács Dobóczky, la Muzeul național din Budapesta.

După opinia sa, ar fi vorba de domnia lui Jurg Coriatovici, în Moldova.

Părerea sa, aparținînd — ca timp — secolului trecut, a fost mult discutată.

Găsim util să cuprindem în lucrare și această monedă, care a suscitat multe discuții și interpretări.

Problema rămîne deschisă.

350 a Av călăreț, în mers spre dr.
( )UODQT✠M( )WINS c.p.e., c.p.i.
Rv scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin dispuse neregulat 4/3, deasupra scutului și în părți cîte o floare de crin degenerată (steluțe ?)
( )NDOMINI☆LLD( ) c.p.e., c.p.i.
AR.

ȘTEFAN I (1394–1399)

Ștefan I, fiul lui Costea Mușat, frate cu Petru Mușat (1375–1391) și cu Roman (1392–1394), urmează acestuia din urmă la tronul Moldovei.

Emisiunile monetare ce i se atribuie sînt similare celor din sistemul monetar anterior, din vremea lui Petru Mușat, însă de o execuție mai inferioară.

GROȘI

AR; 19–20 mm.

Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozetă, la st. semilună.

Rv Scut despicat: I trei grinzi orizontale; II două flori de crin.

✠ STEFAN · WOIEV
✠ MONETA ✿ MOLDAV ✿

351 **Av** + STEPAN WOIWOD
Rv +MONETA MOLDA( )
AR; 19 mm.

351a **Av** M( )PAN WOIO c.p.
Rv ( )NEA ✿ MA( )O ✿ c.p.

351b **Av** MSTEPAN WOIO
Rv +SMONE✿TAWO( )
AR; 0,79 g.

ALEXANDRU CEL BUN (1400 apr. 23 — 1432 ian. 1)

În Moldova, secolul al XV-lea a început, în mod fericit, cu domnia îndelungată și de mare prestigiu a lui Alexandru cel Bun, fiul lui Roman I Mușat (1391—1394), venit la tron cu sprijinul lui Mircea cel Bătrîn, voievodul Țării Românești.

În condițiile orînduirii feudale s-a impus atît pe plan intern, cît și în relațiile cu vecinii. Față de pericolul otoman tot mai amenințător, a recunoscut suzeranitatea polonă și s-a comportat loial. I se cedează de către poloni Pocuția (1413) drept compensație pentru vechea datorie de 3000 ruble, restanță din vremea unchiului său Petru Mușat. Oștile moldovenești iau parte la expediții victorioase pînă în Prusia Orientală (1410) și resping la Cetatea Albă primul atac al turcilor asupra Moldovei (1420).

Spre finele domniei gustă amarul decepției, aflînd de înțelegerea secretă polono-ungară din Tratatul de la Lublau (1412), în care se plănuia împărțirea Moldovei între pretinșii prieteni.

Se aliază cu lituanii și pradă Polonia pînă la Liov (vara lui 1431).

Prin tratate comerciale încheiate cu negustorii din Liov (1408), Brașov, Bistrița stabilește relații, organizează temeinic drumurile comerciale, plata vămilor etc. În această ambianță, prin măsuri chibzuite, viața economică a țării a devenit prosperă, ceea ce se reflectă elocvent și prin numeroasele emisiuni monetare, multe de frumoasă execuție artistică.

Emisiunile monetare, cunoscute pînă acum și atribuite domniei lui Alexandru cel Bun, le vom enumera — exemplificativ — în cele ce urmează, repartizate pe tipuri.

Am adoptat — în mare — criteriul de clasificare al numismatului Octavian Iliescu, cu privire la sistemul monetar al statului feudal Moldova din perioada lui Alexandru cel Bun (*dubli groși, groși, jumătăți de groș*).

Am folosit lucrările numismaților români și străini, după cum se arată în bibliografie.

Acolo unde a fost cazul, am făcut adăugiri. Desigur, nu putem avea pretenția de a nu fi omis eventuale variante.

Ordinea înșirării emisiunilor pe tipuri, deși judicios întocmită, nu poate reprezenta, deocamdată — categoric și definitiv — succesiunea cronologică.

Monedele atribuite lui Alexandru cel Bun apar bătute atît în argint, cît și în cupru, bilon, alamă. Acestea din urmă, probabil argintate, au circulat ca *monedă fiduciară* în anumite situații economice mai complicate. Este de înțeles că, la apariția acestui gen de monede, argintate, dispăreau imediat din circulație monedele cu conținut de argint de titlu superior, deci cele cu valoare intrinsecă mult mai mare. De obicei această operațiune se făcea oficial, aducînd vistieriei mari cîștiguri; sistemul se practica în multe țări europene.

În lucrare, le-am descris pe tipuri împreună cu monedele de argint.

Monedele anepigrafe, indiferent din ce metal au fost confecționate, diametru sau greutate, le-am repartizat la tipurile monetare respective, în categoria *jumătăți de groș*. Acelea care au caracteristici aparte, deci nu se pot încadra la tipuri, sînt descrise ca: „*Alte monede divizionare anepigrafe*".

Separat, la „*Emisiuni excepționale*" am încadrat monede anepigrafe cu totul deosebite de tipul comun.

Nu este exclus ca unele din monedele anepigrafe arătate aici să aparțină altor domnii.

Considerăm că nu toate monedele anepigrafe de cupru puteau să reprezinte în circulația monetară a vremii *jumătăți de groș*, chiar dacă ar fi fost argintate. Ne referim, spre exemplu, la monedele de cupru cu diametru 11 mm și greutate 0,24 g. De aceea am preferat să le încadrăm sub denumirea: „*Monede divizionare anepigrafe*".

Este posibil că monedele anepigrafe, indiferent de tip și metal, au fost acceptate în circulația monetară chiar pe parcursul mai multor domnii, în paralel cu emisiunile care se mai aveau.

DESCRIEREA TIPURILOR:

Tipul I (*În bot, lujer cu floare de crin*)

Av Cap de bour cu stea între coarne, curbate cu vîrful răsfrînt în afară. Din bot iese lujer cu floare de crin la st. avînd deasupra semiluna, la dr. o rozetă cu cinci globule.
SALEXANDERV c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II două flori de crin suprapuse. În cîmp trei flori de crin așezate: deasupra, la dr. și la st. scutului.
SMOLDAVIENS c.p.

Tipul II (*Coif deasupra scutului*)

Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
+ MONE. ALEXANDRI c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3. Deasupra scutului un coif, spre dr.
+WD.MOLDAVIENSIS c.p.

Tipul III (*Rozeta deasupra scutului*)

Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
+MONEALEXANDRI c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3. Deasupra scutului rozeta cu cinci globule.
+WD MOLDAVIENSIS c.p.

Tipul IV (*Cap de bour suprapus sus pe scut*)

Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna + MONE · ALEXANDRI c.p.
Rv. Scut desp.: I trei grinzi, II șase flori de crin 3/3. Cap de bour suprapus sus pe scut. Sigle, semne.
+WD·MOLDAVIENSIS c.p.

Tipul V (*Cu diverse sigle deasupra, la dr. și la st. scutului*)

Av. Cap de bour, format suplu, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta din trei globule (excepție, la dubli groși: cu cinci globule)
+MONETA∴ALEXANDRI
Rv. Scut desp.: I patru grinzi, II cinci flori de crin. Deasupra și lîngă scut diferite sigle.
+WD MOLDAVIENSI
Reprezentările și forma literelor de pe monedele de acest tip au un caracter aparte față de tipurile obișnuite ale monedelor atribuite lui Alexandru cel Bun.

* * *

În cadrul acestui tip (V) am inclus și următoarele:

Alte monede divizionare anepigrafe

Emisiuni anepigrafe excepționale

Sînt monede moldovenești care, din punct de vedere al modulului, greutății și reprezentărilor nu pot fi încadrate în tipurile tradiționale. Iar atribuirea lor exclusiv domniei lui Alexandru cel Bun rămîne discutabilă.

Tipul VI (*Coroană deasupra scutului*)

Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
+ MONE ∴ ALEXANDRI
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin. Deasupra scutului o coroană cu trei flori de crin.
+ WD ∴ MOLDAVIENSIS

www.cimpeanu.ro

EMISIUNI MONETARE:

Tipul I Dubli groşi AR; 22—23 mm; 1,3—1,8 g.
Groşi AR; AE; alamă, 18—19 mm; 0,58—1,04 g.
Jumătăţi de groş, anepigraf; AR 12—14 mm; 0,3—0,56 g.

Tipul II Dubli groşi AR; 20—22 mm,; 1,13—1,25 g.
Groşi mm; g.
Jumătăţi de groş, anepigraf mm; g.

Tipul III Dubli groşi AR; AE; 22 mm; 1,26—1,8 g
Groşi AR; 15—18 mm; 0,75—1,08 g.
Jumătăţi de groş, anepigraf AR; AE; 11—13 mm; 0,28—0,30 g.

Tipul IV Dubli groşi AR; AE; 19,5—22 mm; 1,1—1,8 g.
Groşi AE; 15—17 mm; 0,75—1,08 g.
Jumătăţi de groş, anepigraf 13—14 mm; 0,42 g.

Tipul V Dubli groşi AR, 23 mm; 1,13 g.
Groşi AR; 15—18 mm; 0,75—1,08 g.
Jumătăţi de groş, anepigraf AE: 12—14,5 mm; 0,3—1,025 g.

Alte monede divizionare anepigrafe şi *Emisiuni anepigrafe excepţionale*: AR; AE; Bi: 14—15 mm; 0,41—0,75 g.

Tipul VI Dubli groşi AR; 21—22 mm; 1,26—1,49 g.
Jumătăţi de groş AR; mm; g. (L)

TIPUL I
DUBLI GROŞI

352 Av Cap de bour cu stea între coarne; din bot iese spre st. un lujer cu floare de crin având deasupra semiluna, la dr. o rozetă cu cinci globule.
SALEXANDERV c.p. Legenda începe la vîrful cornului st.
Rv Scut despicat: I trei grinzi, II două flori de crin suprapuse. În cîmp, trei flori de crin aşezate: deasupra, la dr. şi la st. scutului.
SMOLDAVIENS c.p. Legenda începe jos în dr. scutului
AR; 22 mm; 1,3—1,8 g.

353 Av SAMAXANDARV Rozeta din şase globule unite.
Rv SMOLDAVIANS
AR; mm; g.

354 Av SAIIAXANDARD Rozeta din opt globule unite.
Rv SMOLDANDLIV Legenda începe jos în colţul scutului
AR; 23 mm; 1,44 g.

355 Av SALEXANDRV
Rv SMOLDAVIENS
AR; 22 mm; 1,3—1,8 g.

GROŞI (Tip I)

a) *La dr. lujer cu floare de crin ieşind din bot, semiluna deasupra, la st. rozeta.*

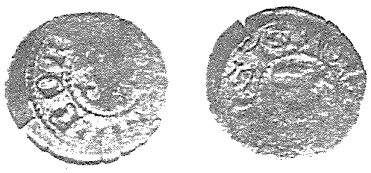

356 c.m.s.
Av ( )XANDAR( ) c.p.ş.
Rv SIMO( )NSI
AE arg.; 19 mm; 0,58 g.

b) *La dr. semiluna, la st. stea.*

357 Av ( )LLXANDAR( ) c.p. pătrate
Rv ( )MOLDAVI( ) c.p. pătrate
Bi. arg.; 19 mm; 1,22 g.

358 Av ( )XANDAR( ) c.p. pătrate i. c.p.c.
Rv SIMO( )NSI c.p. pătrate i.
Bi arg.; 18 mm; 0,75 g.

c) *La dr. semiluna, la st. rozeta.*

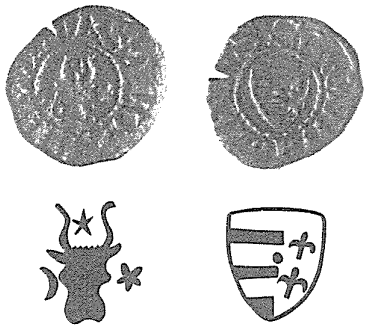

359 Av ☆SALEXANDARV c.p.ş.i.
Rv SI MOLDAVINS Globulă în centrul scutului c.p.i.
AE; 18 mm; 0,84 g.

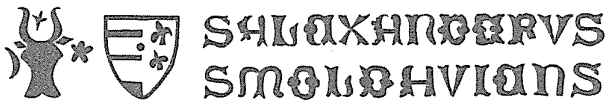

360 Av SALAXANDARV c.p.ş.i.
Rv SMOLDAVIANS c.p.ş.i.
Alamă; 18 mm; 1,05 g.

d) *La dr. rozeta, la st. semiluna.*

361 Av SALEXANDR c.p.
Rv SMOLDAVIEN c.p. În scut o singură floare de crin.
Bi; mm.

362 Av SALEXAND( ) c.p.ş.
Rv SM( )VIENS✱
Bi; 18 mm; 0,82 g.

363 Av SALAXAN( ) c.p.i. Între coarne floare degenerată.
Rv ( )MOLD( ) c.p.i.
AE; 19 mm; 0,88 g.

364 Av SALEXAND( ) c.p.
Rv SMOLDAVIENSI c.p. Deasupra scutului un atribut nedesluşit.

365 Av SALAXANDAKV c.p. Rozeta la dr. degenerată.
Rv SMOLDAVIA c.p. Legenda începe la colţul dr. al scutului. În loc de două flori în scut, o semilună (?).
AE arg.; 18 mm; 0,66 g.

366 Av +VI( )S c.p. ovale i.
Este legenda de pe **Rv**.
Rv +SALEXANDARVS Legenda de pe **Av**.
Bi; 18 mm; 0,92 g.

e) *La dr. stea, la st. rozetă.*

367 Av SAL( )DER c.p. Rozeta 3 sus lîngă ureche.
Rv SMOLDAVIENS c.p.i. Legenda începe la colţul din st. scutului.
Bi; 19 mm; 0,86 g.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ (Tip I)

368 *Anepigraf*
Av Lujer de crin ieşind din bot la st.; la dr. sus lîngă ureche, rozeta, la st. semiluna.
Rv Deasupra scutului, la dr. şi la st. floare de crin.
AR; 14 mm; 0,56 g.

369 Av c.m.s. însă rozeta plasată mai jos, iar semiluna lipseşte.
Rv batere dublă?
AR; 14 mm; 0,52 g.

370 Sim. nr. 368
Av Lujer cu trei flori de crin ieşind din bot spre st. Deasupra semiluna. La dr. o rozetă cu şase globule.
AR; 12—13 mm; 0,3 g.

TIPUL II
DUBLI GROŞI

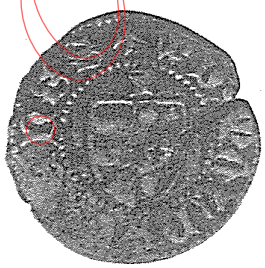

371 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠MONE·ALEXANDRV c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II şapte flori de crin. Deasupra scutului un coif, spre dr.
✠WD·MOLDAVIENSS c.p.
AR; 21 mm; 1,2 g.

372 Av ✠MONE·ALEXANDRI c.p.
Rv ✠WD·MOLDAVIENSIS c.p. Sigla T la dr. şi st. scutului.
AR; 22 mm; 1,25 g.

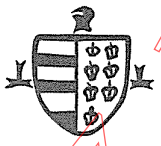

373 c.m.s.
Rv La dr. şi la st. scutului sigla T inversată (⊥)
AR; 20 mm; 1,13 g. (moneda ştirbă)

374 Av ✠MONE·ALEXANDRI c.p.
Rv ✠WD·MOLDAVIENSIS c.p. Sigla ⊥ la dr. şi st. scutului.
AR; mm; g.

GROŞI (Tip II)

375

JUMĂTĂŢI DE GROŞ (Tip II)

376

TIPUL III
DUBLI GROŞI

377 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna
✠MONE ALEXANDRI c.p.
Rv Scut desp. : I trei grinzi, II şapte flori de crin, dispuse 4/3. Deasupra scutului o rozetă cu cinci globule.
✠WD MOLDAVIENSIS
AR; 22 mm; 1,3—1,8 g.

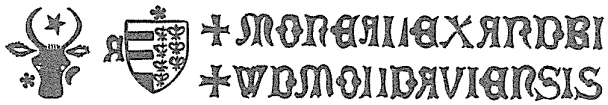

378 Av ✠MONE A IIEXANDRI
Rv ✠WD MOIIDAVIENSIS La dr. scutului sigla a
AR; 22 mm; 1,26 g.

379 Av ✠MONE ALEXANDRI
Rv ✠WD MOLDAVIENSIS
AR; 22 mm; 1,3—1,8 g.

380 Av ✠( )ANEXANDRI
Rv ✠WD MOLDAVIENSI
AE; 22 mm; 1,3—1,8 g.

www.ciupercuz.ro

GROȘI (Tip III)

381 **Av** ✠ MONЄ • ALЄXANDRI c.p.
Rv ✠WD • MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 15—17 mm; 0,75—1,08 g.

382 c.m.s.
Rv În dr. scutului o semilună.
AR; 18 mm; 0,75 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip III)

383 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut desp. : I trei grinzi, II 5 flori de crin. Deasupra la dr. și la st. scutului cîte o rozetă cu 5 globule.
AR; 12—13 mm; 0,3 g.

384 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv Deasupra scutului o rozetă însoțită de ⅂ (siglă?). La st. scutului sigla ⊥
AR; 12—13 mm; 0,3 g.

385 *Anepigraf.*
Av La dr. rozeta, la st. semiluna.
Rv În scut șase flori de crin dispuse 4/3
AE; 11 mm; 0,28 g.

386 *Anepigraf.*
Av La dr. rozeta, la st. semiluna.
Rv 7 flori de crin în scut. Peste rozetă suprapus un D. La dr. scutului sigla Я
AE; 12—13 mm; 0,3 g.

387 *Anepigraf.*
Av La dr. semiluna, la st. rozeta.
Rv 3 flori de crin în scut.
AE; 12—13 mm; 0,3 g.

388 *Anepigraf.*
c.m.s.
Av La dr. rozeta, la st. semiluna.
Rv În centrul scutului o globulă.
AE; 11; 0,28 g.

TIPUL IV
DUBLI GROȘI

389 **Av** Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ MONЄ :• ALЄXANDRI c.p.
Rv Scut desp. : I trei grinzi, II șase flori de crin dispuse 3/3. Cap de bour suprapus sus pe scut.
✠WD •• MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,48 g.

390 **Av** ✠ MONЄ :• ALЄXANDRI c.p.
Rv ✠WD :• MOLDAVIENSIS c.p. Capul de bour de pe scut fără urechi. La dr. scutului sigla I.
AR; 21 mm; 1,1 g.

391 c.m.s.

Rv fără siglă.
AR; 21 mm; 1,44 g.

392 **Av** ✠MONЄ ALЄXANDRI c.p.
Rv ✠WD MOLDAVIENSIS c.p. La st. scutului o semilună.
Bi; 21 mm; 1,22 g.

393 **Av** ( ) ALЄXAND( ) c.p.
Rv c.m.s. La dr. scutului semiluna, la st. o cruce.
Bi; 19,5 mm; 1,26 g.

394 **Av** ✠ MONЄ : ALЄXANDRI c.p. Stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
Rv ✠WD : MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 22 mm; 1,3—1,8 g.

395 c.m.s. (*inclusiv felul metalului, diametrul și greutatea de la nr.* 394).
Av ✠ MONЄ ∴ ALЄXANDRI
Rv ✠WD ∴ MOLDAVIENSIS

396 c.m.s.
Av +MONЄ • ALЄXANDRI
Rv +WD ∴MOLDAVIENSIS

397 c.m.s.
Av + MONЄ ⅂LAXANDRI
Rv +WD MOLDAVIENSIS la st. scutului sigla ᗰ

398 c.m.s.
Av + MONЄ ALЄXANDRI
Rv +WD MOLDAVIENSIS la st. scutului sigla ꟻ

399 c.m.s.
Av + MONЄ • ALЄXANDRI
Rv +WD MOLDAVIENSIS la dr. scutului o cheie.

400 c.m.s.
Rv Cheia la st. scutului.

401 c.m.s.
Rv La st. scutului o coroană din mai multe frunze.

402 c.m.s.
Rv La st. scutului sigla ⌜

403 c.m.s.
Rv La st. scutului sigla ⅂

404 c.m.s.
Av + MONЄ ALЄXANDRI✠
Rv +WD MOLDAVIENSIS ✠ la st. scutului sigla ⅂

405 **Av** +( ) Я⅂LЄXANDRI
Rv La st. scutului o rozetă.
AE; 22 mm; 1,3—1,8 g.

406 c.m.s. (*inclusiv felul metalului, diametrul, greutatea*)
Rv La st. scutului un ⊤

407 c.m.s.
Rv La st. scutului o semilună.

408 c.m.s.
Rv La st. scutului o coroană de flori.

GROȘI (Tip IV)

409 **Av** Cap de bour, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta.
+ MONЄ • ALЄXANDRI c.p.ș.

Rv Scut desp. : I trei grinzi, II cinci flori de crin 3/2. Sus peste scut un cap de bour înclinat, cu o stea între coarne.
AE; 15—17 mm; 0,75—1,08 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip IV)

Anepigraf.

410 **Av** Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozetă din cinci globule, la st. semiluna, c.p.
Rv Scut desp. : I trei grinzi, II cinci flori de crin dispuse orizontal 2—2—1.
Deasupra, suprapus parțial pe scut, cap de bour având la dr. rozeta, la st. semiluna.
La dr. și la st. scutului sigla ⊥ c.p.
AR; 13 mm; 0,415 g.

410a *Anepigraf* c.m.s. fără sigle pe **Rv.**
AR; 13 mm; 0,4 g.

410b *Anepigraf* ca nr. 410
Av. Cap de bour cu globulă în frunte.
AR; 13 mm; 0,36 g.

411 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv 5 flori de crin în scut
AE; 13 mm.

412 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv 7 flori de crin în scut. La st sigla I
AE; 14 mm.

TIPUL V
DUBLI GROȘI

413 **Av.** Cap de bour, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta din cinci globule.
+ MONA ALEXANDRI c.p.
Rv. Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3.
Deasupra scutului sigla K, la st. sigla Γ
+WD : MOLDAVIENSIS c.p.
AR, 23 mm; 1,13 g.

GROȘI (Tip V)

414 **Av** Cap de bour, de format suplu, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta din trei globule.
+ MONETA·:·ALEXANDRI c.p.
Rv Scut desp.: I patru grinzi, II cinci flori de crin.
Deasupra scutului sigla ⊓, iar la st. scutului sigla I
✠WD MOLDAVIENSI c.p.
AR; 18 mm; 0,84 g.
(Reprezentările și forma literelor au un caracter aparte față de cele cunoscute la tipurile obișnuite ale monedelor lui Alexandru cel Bun.)

414a Sim. c.m.s., însă batere dublă pe **Av** și **Rv.**
AR; 18 mm; 0,80 g.

415 **Av** c.m.s. însă conține legenda de pe **Rv** inversată.
✠ ISNEVADLOMOW c.p.
Rv Scut *inversat*: I patru flori de crin, II trei grinzi.
La dr. scutului sigla I
Conține legenda de pe **Av.** inversată.
✠ IRALAXBLA:·AMBROM
AR; 18 mm; 0,9 g.

416 ca nr. 414
Av ✠ MONETA : AL( )XANDRI
Rv În scut șase flori de crin dispuse 3/3
AR; 15—17 mm; 0,75—1,08 g.

417 ca nr. 414
Rv +OWO MOLDAVIENSI În scut cinci flori de crin. Deasupra scutului sigla I
AR; 15—17 mm; 0,75—1,08 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip V)

Anepigraf.

418 **Av** Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut desp. : I trei grinzi, II șapte flori de crin dispuse 4/3. La dr. sigla A
AE; 12—13 mm; 0,3 g.

419 *Anepigraf.* c.m.s. (*inclusiv felul metalului, diametrul și greutatea de la nr.* 418)
Rv Grinzile din scut reprezentate prin linii.

420 *Anepigraf.* ca nr. 418.
Rv Sigla A suprapusă pe c.p.

421 *Anepigraf.* c.m.s.
Av La dr. semiluna, la st. rozeta.
Rv Scutul desp.: I șapte flori de crin dispuse 3/4, II trei grinzi.

www.cimpeanu.ro

422 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv La st. scutului sigla P.

423 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv La dr. și la st. scutului cîte o rozetă.

424 *Anepigraf.*
Av c.m.s.
Rv Ca nr. 421, însă cu dublă batere.

425 *Anepigraf.*
Av Ca nr. 418
Rv Ca nr. 418, însă fără siglă.

426 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv În scut cinci flori de crin.

427 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv În dr. scutului o rozetă.

428 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv La dr. scutului sigla Γ

429 *Anepigraf.*
c.m.s.
Rv La st. scutului, o cruce.

430 *Anepigraf*, ca nr. 425
Rv În scut șase flori de crin.

431 *Anepigraf*, ca nr. 426
Rv În scut trei flori de crin.

432 *Anepigraf.*
Av Ca nr. 421
Rv Scut desp. inversat: I trei flori de crin, II trei grinzi. În cîmp o coroană.

433 *Anepigraf.*
Av Ca nr. 421, capul de bour mai suplu.
Rv Scut desp.: I șase flori de crin 3/3, II trei grinzi. La st. scutului sigla Я

434 *Anepigraf.*
Av Ca nr. 421
Rv Ca nr. 433, însă la st. scutului sigla P.

435 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu globulă în frunte, urechi stilizate ca frunzele, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. semiluna conturnată (batere dublă?) c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin dispuse 4/3. La dr. scutului Я c.p.
AE; 15 mm; 0,48 g.

436 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu globulă în frunte, urechi mai simplu conturate, bot gros, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin. c.p.
AE; 15 mm; 0,65 g.

437 *Anepigraf.* sim. cu nr. 435
Av Rozeta din petale dreptunghiulare.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, primele mai înguste, II șapte flori de crin, dispuse pe verticală: patru mai mici și trei mai mari.
În dr. scutului Я
AE; 14,5 mm; 1,17 g.

438 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Cap de bour cu globula în frunte, dar fără ochi.
Rv Grinzile din scut, desen obișnuit.
AE; 14 mm; 0,62 g.

439 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Ochii bourului din globule în afara conturului capului.
Cornul st. cu virful îngroșat.
AE; 15,5 mm; 0,60 g.

440 *Anepigraf.* c.m.s.
Av La dr. semiluna, la st. rozeta.
Alamă; 15 mm; 0,62 g.

441 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Batere dublă, c.p. pătrate.
Rv Scut cu globulă centrală: I trei grinzi, II șapte flori de crin. Primul și al doilea șir vertical, din flori de crin incomplete. c.p. pătrate.
AE; 16 mm.

442 *Anepigraf.* c.m.s.
Av c.l. întrerupt.
Rv Scut desp.: I patru grinzi, II șapte flori de crin. În st. sigla α c.l. neregulat.
AR; 12,5 mm; moneda știrbă.

443 *Anepigraf.* c.m.s.
Av c.p.
Rv Scut desp.: trei grinzi, II șapte flori de crin. Prima floare de crin pe marginea superioară a scutului. c.p.
AE; 10,5 mm; 0,22 g.

444 *Anepigraf.* sim. c.m.s.
Av Cap de bour cu globulă în frunte.
Rv Scut desp. obișnuit.
Alamă; 11 mm; 0,26 g.

445 *Anepigraf.* c.m.s.
AE; 11 mm; 0,27 g.

446 *Anepigraf.* sim. c.m.s.
Av Cap de bour, cu bot gros, ochi din globule.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, primele două înguste, II șapte flori în formă de crenguțe. În dr. sigla Я
AE; 14,5 mm; 1,17 g.

447 *Anepigraf.* sim. c.m.s.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori în formă de crenguțe.
AR; 13 mm; moneda știrbă.

ALTE MONEDE DIVIZIONARE ANEPIGRAFE

(Monede anepigrafe care nu au fost incluse la tipurile anterioare (I—V) deoarece au unele caracteristici aparte, ceea ce poate indica apartenența la alte emisiuni și chiar la diferite domnii.)

448 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut desp.: I patru grinzi, II șapte flori de crin 4/3.
La st. scutului Π c.p.
AE; 13 mm; monedă știrbă.

449 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II trei flori de crin. În centrul scutului o globulă.
AE; 11 mm; 0,32 g.

450 *Anepigraf. Unifață*
Av Reversul incus.
Rv Scut desp.: I două grinzi, II trei flori de crin. În centrul scutului o globulă.
Deasupra scutului o linie verticală (?) c.p. neregulate.

451 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, stea între coarne, globulă pe cap între coarne, urechile puțin ridicate în sus. La dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut desp.: I patru grinzi, II șapte flori de crin. c.p.
AE; 12 mm; 0,32 g.

452 *Anepigraf.*

Av Cap de bour, coarnele cu vîrfurile unduite în afară, stea între coarne, globulă pe cap între coarne. c.p. neregulate.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3, ca rămurelele. La st. sigla ⅂ (?) c.p.

AE arg.; 13 mm; 0,32 g.

453 *Anepigraf.* c.m.s.

Av c.l.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II trei flori de crin. În centrul scutului o globulă.

Deasupra pe marginea scutului două globule. c. p.

AE; 11 mm; 0,34 g.

454 *Anepigraf.* c.m.s.

Rv Scut desp.: I patru grinzi, II șapte flori de crin 4/3, globulă în centrul scutului.

Deasupra scutului sigla I; c.p. neregulate.

AE; 13 mm; 0,4 g.

455 *Anepigraf. Unifață*

Av Reversul incus.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3 c.p.

AE; 14 mm; 0,51 g.

456 *Anepigraf.*

Av Cap de bour, stea între coarne, globulă pe cap între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3. La dr. scutului o cheie.

AE; 13,5 mm; 0,45 g.

457 *Anepigraf.*

Av Cap de bour pe tot cîmpul monedei, la dr. rozeta, la st. semiluna c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II flori de crin (?). Deasupra scutului ✠

AE; 14 mm; 0,31 g.

458 *Anepigraf.*

Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta. c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II cinci flori de crin. Deasupra scutului o cruce ✠, la dr. scutului o cheie.

AE; 14 mm.

459 *Anepigraf.* c.m.s.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin. Deasupra scutului o cruce ✠, la dr. scutului sigla Ꭺ

AE; 14 mm.

460 *Anepigraf. PROBA* (?)

Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.l. întrerupt.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II (?) flori de crin. La dr. scutului sigla Ꭺ

c.p.i. 10,5 mm; c.p.e. 14,5 mm. Între cercuri: nimic.

AE; 16 mm; 0,98 g.

461 *Anepigraf.* (PROBA) Rondelă de încercare.

Av c.m.s. c.p. pătrate.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II (?) flori de crin. În st. scutului spre marginea monedei sigla B

AE; 16,5 mm; 2,54 g; grosime 1 mm.

EMISIUNI ANEPIGRAFE EXCEPȚIONALE

TIPUL ZIS: „DOMN NECUNOSCUT"

462 *Anepigraf.*

Av Cap de bour cu o stea mică cu cinci (?) raze între coarne, la dr. patru globule unite în cruciș (X), la st. ceva similar. c.p.

Rv O cruce cu adaos la extremitățile brațelor orizontale (Winkelkreuz ?).

În primul canton o steluță cu cinci raze. c.p. neregulate.

AR; 11 mm; 0,27 g.

TIPUL: CRUCE CU BRAȚE EGALE

JUMĂTĂȚI DE GROȘ

I. *La dr. semiluna, la st. rozeta.*

463 *Anepigraf.*

Av Cap de bour cu globulă în frunte, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta cu cinci globule. c.p.

Rv Cruce cu brațe egale, în cantoane: I sigla ⊓, II coroană, III stea, IV semilună c.p.

AR; 15 mm; 0,75 g.

464 *Anepigraf.* c.m.s.

Rv În cantonul I o mică semilună.

AE; 14,5 mm; 0,65 g.

II. *La dr. rozeta, la st. semiluna.*

465 *Anepigraf.* c.m.s.

Av Cap de bour fără globulă în frunte.

Rv Cruce cu brațe egale, în cantoane: I coroană, II coroană, III stea, IV semilună.

Bi (?); 15 mm; 0,59 g.

466 *Anepigraf.* c.m.s.

AR; 12—13 mm; 0,3 g.

467 *Anepigraf.* c.m.s.

Rv În cantoane: I ?, II stea, III coroană, IV semilună.

AR; 12—13 mm; 0,3 g.

468 *Anepigraf.* c.m.s.

Rv. În cantoane: I sigla ⊓, II coroană, III stea, IV semilună.

AE; 14,5 mm; 0,46 g.

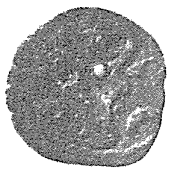

469 *Anepigraf.* c.m.s.

Av Cap de bour cu globulă în frunte.

Rv În cantoane: I un semn ca doi V răsturnați (⋔), II coroană, III stea (?), IV semilună.

Bi; 14,5 mm; 0,58 g.

469 a *Anepigraf.* c.m.s.

Av Cap de bour, fără globulă în frunte.

AR; 14 mm; 0,41 g.

www.ciupercutz.ro

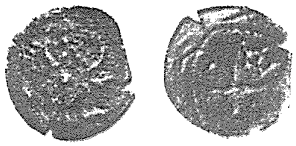

469b Av Sim. cu nr. 469
Rv În cantoane: I stea, II coroana, III (?), IV semiluna.
AE; 14,5 mm; 0,62 g.

TIPUL VI

DUBLI GROȘI

470 Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta cu cinci petale, la st. semiluna.
+ MONЄ8. ALЄXANDRI c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin dispuse 4/?. Deasupra coroană. În st. scutului sigla B
+WD MOLDAVIЄNSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,49 g, știrbă; O.I. — F, nr. 5

470 a c.m.s.
Rv La st. scutului sigla 8
AR; 21 mm; 1,29 g; O.I. — F, nr. 6

470 b c.m.s.
Av + MONЄ ALЄXANDRI c.p.
Rv Scutul are globulă în centru, la st. sigla J
+ WD8· MOLDAVIЄNSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,42 g; O.I. — F, nr. 9

470 c c.m.s.
Av + MONЄ ALЄXA( ) c.p.
Rv Scut fără globulă, la st. sigla T
( )D MOLDAVIЄNS( ) c.p.
AR; 21 mm; 0,83 g; ruptă; O.I. — F, nr. 16

470 d c.m.s.
Av + MONЄ8· ALЄXANDRI c.p.
Rv Scut cu globulă în centru, la dr. T, la st. 1
+ WD·MOLDAVIЄNSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,28 g; O.I. — F, nr. 17

470 e c.m.s.
Av + MON8. ALЄXANDRI c.p.
Rv + WD8· MOLDAVIЄNSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,28 g; O.I. — F, nr. 18

470 f c.m.s.
Av (———— // ————)
Rv +WD8. MOLDAVIЄNSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,40 g; O.I. — F, nr. 19

470 g c.m.s.
Av (———— // ————) c.p.
Rv (———— // ————) c.p.
AR; 21 mm; 0,94 g; O.I. — F, nr. 21

470 h c.m.s.
Av + MONЄ + ALЄXAND( ) c.p.
Rv Scut desp. deasupra coroană I șapte flori de crin 4/3; II trei grinzi (*invers mobilat*). Globulă în centru. La dr. sigla I.
(———— // ————) c.p.
AR; 22 mm; 1,26 g; O.I. — F, nr. 22.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip VI)

470 i *Anepigraf.*
Av Cap de bour. stea între coarne, la dr. rozete, la st. semiluna.
Rv Scut desp.: I trei grinzi; II șapte flori de crin, deasupra coroană (L).

ILIAȘ I (1432 ian. 1 — 1433 sept., 1435 aug. 5 — 1436 mart. 8; 1436 mart. 8 — 1442 după aug. 1, asociat la domnie cu ȘTEFAN II)

Iliaș, fiul cel mai mare al lui Alexandru cel Bun, urmează pe tronul Moldovei, după moartea acestuia.

Deși aveau exemplul glorioasei domnii abia apuse, fiii chibzuitului domnitor, cuprinși de pofta măririi și de patima războinării, au devenit uneltele diferitelor fracțiuni din rîndul boierilor, angajîndu-se în lupte fratricide în care se țeseau și interese din afara țării.

Timp de un sfert de veac viața Moldovei a fost zdruncinată în toate domeniile, iar prestigiul moștenit a fost știrbit.

Numeroasele și variatele **emisiuni monetare** cu numele lui Iliaș reflectă aspecte din zbuciumata domnie. Rămîne ca viitorul să mai elucideze multe taine.

În cele ce urmează, descriem emisiunile monetare cele mai cunoscute. Ordinea prezentării emisiunilor este ipotetică din punct de vedere cronologic.

Am adoptat clasificarea după criteriul numismatului Octavian Iliescu, adăugînd în frunte un așa-numit: *Tip premergător*, după moneda publicată de numismatul dr. R. Gassauer, ale cărei reprezentări și legende (scut despicat, fără coroană deasupra, alcătuirea legendei cu MVLDAVIЄNSIS și V în loc de W pe Av) ar putea implica trimiterea la începutul domniei lui Iliaș, gîndind și la probabilitatea asocierii lui la domnie, în ultimii ani de viață a tatălui său.

Tipul premergător (moneda avînd pe Rv scut despicat, fără coroană deasupra).

Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna ✠ЄLIAS VOIVODA c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II cinci flori de crin. La dr. scutului două liniuțe verticale, la st. sigla T sau ⊓ (?)
✠ MVLDAVIЄNSIS c.p.

Tipul I (*monede avînd pe Av numele HELIE*).
Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna
✠ MONЄTA·:·hЄLIЄ·:·WOD c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin, deasupra scutului coroană deschisă. La dr. și la st. scutului sigle sau monograme.
✠WDЄ·:· MOLDAVIЄNSIS c.p.

Tipul II (*monede avînd pe Rv în partea de sus a scutului un cap de bour*).
Av Cap de bour, stea între coarne, în părți semiluna și rozeta
✠ЄLIAS·WOIWODA c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șase (?) flori de crin.
✠ЄLIAS·WOIWODA c.p.

Tipul III (*monede avînd pe Av coroană între coarnele bourului*).
Av Cap de bour, coroană între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ЄLIAS WOIWODA c.p.
Rv Scut desp.: I patru grinzi, II șapte flori de crin.
✠ЄLIAS WOIWODA c.p.

Tipul IV (*monede avînd pe Rv în scut o reprezentare* ♌).
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ ЄLIAS WOIWODA c.p.
Rv În scut ♌ Uneori, deasupra scutului sau lateral figurează sigle sau reprezentări.
✠ЄLIAS WOIWODA c.p.

Tipul V (*monede avînd pe Av un călăreț*). Realizare mai rudimentară.
Av Călăreț cu armură, spre st., purtînd probabil coif cu cap de bour (Ipoteza justificată pe plan heraldic), ține în mîna stîngă o spadă, în poziție de atac.
✠ЄLIAS WOIWODA c.p.
Rv Ca la tipul IV (În scut ♌).
✠ЄLIAS WOIWODA c.p.

Emisiuni monetare:

Tipul premergător. Groşi AR; 18 mm; 0,65 g.
Tipul I Dubli groşi AR; 20—22 mm; 1,30—1,50 g.
Tipul II Groşi AR; 16—20 mm; 1,00—1,44 g.
Tipul III Groşi AE arg; 20—21 mm; 1,40—1,60 g.
Tipul IV Groşi AR, AE; 18—20 mm; 1,00—1,20 g.
Divizionare (jumătăţi de groş ?) AE; 12—14 mm; 0,24—0,30 g, anepigrafe.

Tipul V Groşi, AE; 19—20 mm; 0,90—1,10 g.

TIPUL PREMERGĂTOR

GROŞI

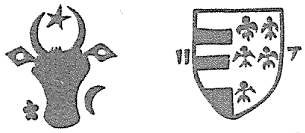

471 Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ ELIAS·VOIVODA c.p. (Foloseşte litera V, nu W).
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II cinci flori de crin. La dr. scutului două liniuţe verticale, la st. sigla T, sau Ꞥ (?).
✠ MVLDAVIENSIS c.p. (Legendă cu totul aparte în seria monedelor lui Iliaş.)
AR; 18 mm; 0,65 g.

TIPUL I
DUBLI GROŞI

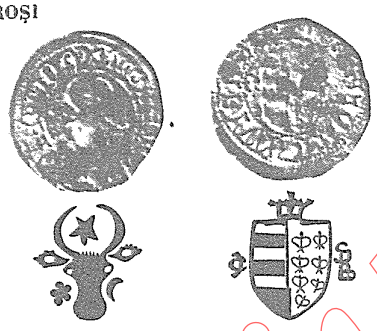

472 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ MONEMA:·HELIE:·WOD c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II şapte flori de crin. deasupra scutului coroană deschisă, la dr. scutului Ɛ la st. ⁞
✠ WDE ·∴ MOLDVIENSIS c.p.
AR; 21,5 mm; 1,52 g.

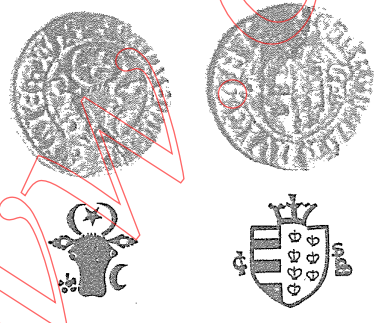

✠MOVEMA·LAVIE·WOD
✠WDE·MOLDAVIENSIS

472 a c.m.s.
Rv Sigla la stînga scutului perfect vizibilă
AR; 20,5 mm; 1,08 g

473 c.m.s.
Rv Deasupra scutului o globulă, la dr. scutului sigla ⁞ , iar sigla Ɛ la st.

474 c.m.s.
Av ✠ MOLETA ·∴ HELIE·:WOD
Rv ✠ WDE ·∴ MOLDAVIE·NSIS la st. scutului Ɛ(?)
AR; 20 mm.

475 c.m.s.
Av ✠ MONETA ·∴ h( )E ·∴WOD
Rv ✠ WOE ·∴ MOLDAVIENSIS la st. scutului Ɛ(?)

476 c.m.s.
Av ✠ BOW ✠ BILBh ✠ ATBNOM Leg. inversată c.p.
Rv ✠ WDE ✠ MOL( )NSIS c.l. la dr. Ɛ, la st. ⁞
AR; 21,5 mm.

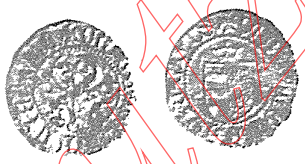

477 c.m.s.
Av ✠ MONEMA ✠ HELIE ✠ WOD
Rv ✠ WDE:· MOLDAVIENSIS Coroana deasupra scutului de format deosebit. La st. scutului sigla Ꞥ
AR; 21 mm; 1,36 g.

477a sim. c.m.s.
Av + MONETA :· HELIE :·WOD c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II şapte flori de crin (2,2, 2,1), la dr. sigla J
AR; 20 mm; 1,29 g; O.I. — F, nr. 23.

477b c.m.s.
Av + MONETA :·HELIE:WOD c.p.
Rv + WDE:. MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,49 g; O.I. — F, nr. 24.

477c c.m.s.
Av Globulă deasupra urechii din st. a bourului
+ MONETA:. HELIE:. WOD c.p.
Rv + WDE:.MOLDAVIE · NSIS c.p.
AR; 22 mm; 1,75 g; O.I.—F, nr. 29.

477d c.m.s.
Av ( )NETA:· HELIE:·WO c.p.
Rv Globulă în scut, la dr. sigla J
( ) WDE:.MOLDAVIEN ( ) c.p.
AR; 21 mm; 0,97 g; ştirbă; O.I. — F, nr. 30.

477e c.m.s.
Av Fără globulă deasupra urechii st.
+ MONETA:. HELIE:.WOD c.p.
Rv Scut, fără globulă, la dr. sigla J la st. T
+WDE:.MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 22 mm; 1,55 g; O.I. — F, nr. 31.

477f c.m.s.
Av + MONETA:·HELIE:.WOE c.p.
Rv. La dr. scutului T , la st. Γ
+WDE:.MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 20 mm; 1,33 g.; O.I. — F, nr. 32.

www.ciupercutz.ro

477g c.m.s.
Av + MONETA:.YELIE:.WOE
Rv Scut, cu globulă, la dr. sigla Ɛ la st. sigla Б
(——— // ———)
AR; 21 mm; 1,25 g; O.I. — F, nr. 33.

477h c.m.s.
Av Sub urechea dr. a bourului un grup din trei globule
+ MONETA:.hELIE:.WOD c.p.
Rv (——— // ———) c.p.
AR; 21 mm; 1,40 g; O.I. — F, nr. 33.

477i c.m.s.
Av Fără grupul de globule sub urechea dr.
(——— // ———) c.p.
Rv La dr. scutului sigla ɣ, la st. Ɛ
(——— // ———) c.p.
AR; 21 mm; 1,28 g; O.I. — F, nr. 39.

477j c.m.s.
Av + MONETA:.hELIE:.WO·D c.p.
Rv +WDE: MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 20 mm; 1,12 g; ştirbă; O.I. — F, nr. 64.

477k c.m.s.
Av Sub urechea dr. a bourului un grup din trei globule
+ MONETA:.hELIE:.WOD c.p.
Rv +WDE:. MOLDAVIENSIS c.p.
AR; 21 mm; 1,03 g; ştirbă; O.I. — F, nr. 68.

477l c.m.s.
Av Lipseşte rozeta din dr. capului de bour. Fără grupul din trei globule arătat mai sus
(——— // ———) c.p.
Rv (——— // ———) c.p.
AR; 21 mm; 1,26 g; O.I. — F, nr. 72.

477m c.m.s.
Av Incus.
Rv +WDE:. MOLDAV'ENSIS c.p.
AR; 20 mm; 1,33 g; O.I. — F, nr. 73.

TIPUL II
GROŞI

478 Av Cap de bour, steaua între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta.
✠ELIAS( )IWODA· c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi inegale ca grosime, II cinci flori de crin, peste scut deasupra un cap de bour. La dr. scutului sigla A
✠ELIAS·WOIWODA c.p.
Bi; 17,5 mm; 1,00 g.

479 c.m.s.
Rv În scut II două flori de crin.

480 c.m.s.
Rv La st. scutului o spadă

481 c.m.s.
Rv În scut II trei flori de crin. La dr. scutului sigla A
AE; 19 mm; 1,15 g.

482 c.m.s.
Rv În scut II trei grinzi.
AR

483 c.m.s.
Rv În scut II patru flori de crin. La dr. scutului sigla A
AE; 20 mm.

484 c.m.s.
Av La dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ELIAS WOIWO
Rv ✠ELIAS WOIWODE
AR; 20 mm; 1,44 g.

485 c.m.s.
Av La dr. semiluna, la st. rozeta
Rv ✠ELIAS·WOIWODN· În scut I patru grinzi. II cinci flori de crin.

TIPUL III

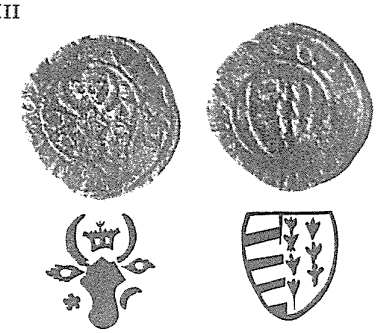

486 Av Cap de bour, coroană între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ELIAS WOIWODA c.l.
Rv Scut desp.: I patru grinzi, II şapte flori de crin.
✠ELIA( )OIWOD( ) c.l.
AE; 21 mm; 1,60 g.

486 a sim. c.m.s.
AE; argintat; 21 mm; 1,1 g.

487. c.m.s.
Rv Scut I trei grinzi, II şase flori de crin.
AE; 20 mm.

488 c.m.s.
Av ✠ELIAS WOIWODA✠
Rv Scut I trei grinzi, II şapte flori de crin.
✠EHLIAS WOWODA
Bi; 20 mm; 1,445 g.

TIPUL IV
GROŞI

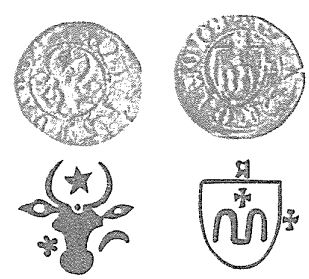

489 Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✠ ELIAS WOIWODA
Rv Scut cu ṁ şi globulă în centru sub cruce. Deasupra scutului A, la st. scutului sigla T
✠ELIAS WOIWODA
AR; 20 mm; 1,12 g.

490 c.m.s.
Av Cap de bour cu globulă în frunte.
Rv Scutul fără globulă în centru. Deasupra scutului un semn dreptunghiular, la st. sigla T
AR; 20 mm; 0,68 g (moneda puţin ştirbă).

491 c.m.s.
Rv Fără siglă sau semne.
AR; 18 mm.

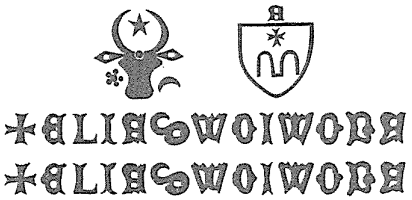

492 c.m.s.
Rv Deasupra scutului sigla A
AR; 19 mm.

493 c.m.s.
Rv Şi în st. scutului cruce +
AR; 19 mm; 1,08 g.

494 c.m.s.
Av Cap de bour, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✱ ELLIIAS WOWOI c.p.
Rv Scut cu ṁ , fără siglă
✱ ELIIAS MOWOΔ
AR; 18,5 mm.

MONEDE DIVIZIONARE (Jumătăţi de groş?) (Tip IV)

495 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, cu stea între coarne. La dr. rozeta, la st. semiluna c.p.
Rv Scut cu reprezentarea ṁ c.p.
AE; 14 mm.

496 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Capul de bour, globulă în frunte.
Rv Deasupra scutului rozeta cu cinci globule, la dr. scutului un buzdugan.
AE; 13 mm.

497 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Capul de bour, fără globulă în frunte (?).
Rv Deasupra scutului o rozetă cu cinci globule plasate pe un cerc central.
AE; 13 mm; 0,25 g.

498 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Cap de bour, globulă în frunte.
Rv Scut cu ṁ fără nici o siglă.
Bi; 12 mm; 0,24 g.

499 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv Scut cu reprezentarea ṁ . Crucea prelungită printr-o tijă pînă la semn.
Bi; 12,5 mm; 0,30 g.

TIPUL V
GROŞI

500 Av Călăreţ cu armură, spre st. purtînd probabil coif cu cap de bour, iar în mîna stîngă ţine o spadă ridicată.
✱ ELIAS WOIWODA c.p.
Rv În scut ṁ
✱ ELIAS WOIWODA c.p.
AE; 20 mm.

501 c.m.s.
Av ✱ EL ( ) WODA Batere dublă
Rv ✱ ELIAS WOIW( ) Batere dublă. La st. scutului n
AE; 20 mm.

501 a c.m.s.
Av ( )LIAS WOI( )
Rv La st. scutului sigla ⅂ , ( )LIAS VWOI
Bi arg; 19,5 mm; 1,36 g.

501 b c.m.s.
Av ( ) ELIAS WOIWO( )
Rv ( )LIAS WOIWO( )
Cu; 20 mm; 1,16 g.

501 c c.m.s.
Av ( )LIMS( )
Rv La dr. scutului sigla ᴅ , ( )MSWOI( )
la st. n AR; 19 mm; ruptă.

501 d c.m.s.
Av ( )S WOIWD
Rv ( )LIMS WO( )
AR; 19 mm; ruptă.

ILIAŞ I şi ŞTEFAN II (Domnie asociată 1436 mart. 8 — 1442 după august 1)

După venirea la domnie a lui Iliaş, 1432 ian. 1, au început neînţelegerile între fraţi, astfel că, din 1433 oct. şi pînă în 1435 aug. 5, tronul este ocupat de Ştefan II, apoi revine Iliaş pînă la 1436 mart. 8.

De la această ultimă dată şi pînă în 1442, după aug. 1, a avut loc domnia asociată a lui Iliaş şi Ştefan, Iliaş Ţara de Sus, Ştefan Ţara de Jos.

Din această domnie asociată se cunosc monede de un singur tip, în sistemul monetar instaurat de predecesori.

Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✱ ELIAS WOIWODA c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II şapte flori de crin. Deasupra scutului o coroană deschisă, la dr. şi la st. scutului sigle sau semne.
✱ STEFANVS WOIWODA c.p.

EMISIUNI MONETARE
Dubli groşi AR, Bi; 20—21 mm; 1,20—2,60 g.
Groşi AE; 19 mm; 1,48—1,72 g.

DUBLI GROŞI

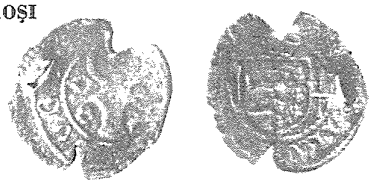

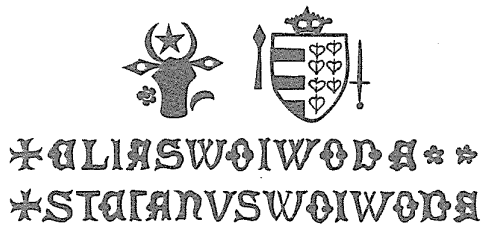

www.cuperculz.ro

502 **Av** Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta din cinci globule pe cerc, la st. semiluna.
✻ ( )WODA c.l. cu urme de perle.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II şapte flori de crin. Deasupra scutului o coroană deschisă, la dr. un buzdugan, la st. o spadă cu vîrful în sus.
( )ARV( )OD c.l. cu urme de perle.
Bi; 20 mm; 0,90 g (moneda ştirbă).

503 c.m.s.
Av ( )WOIWODA
Presupus (+ MO · ELIE)
Rv ✝ STEFANVS WOIWODA
AR; 21 mm; 2,60 g.

504 c.m.s.
Av ✻ ELIAS WOIW ⁘ ⁘
Rv ✻ STEFANVS WOIWODA
AE; 20 mm; 1,45 g.

505 c.m.s.
Av Capul de bour cu globulă în frunte, steaua între coarne cu cinci raze mari şi raze mai mici.
( )LIAS WOIWODA ❀
Rv ✻ ST( )FANVS WOIWODA La dr. scutului buzdugan, la st. D
Bi; 21 mm; 1,06 g.

506 c.m.s.
Av Între coarne stea cu cinci raze.
(✻ELIAS WOIWOD( )
Rv ✻ STEFANVS WOIWO( ) La dr. scutului buzdugan, la st. D
Bi; 21 mm; 1,00 g (moneda ruptă).

GROŞI

507 **Av** Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta cu cinci petale lipite pe cerc, la st. semiluna.
✻ELIAS WOIWODA ⁘ ⁘ c.p.
Rv Scut despicat: I trei grinzi; II şapte flori de crin. Deasupra scutului coroană închisă. La dr. scutului buzdugan, la st. scutului P
✻ STEFANVS WOIWODA c.p.
AE; 19 mm; 1,716 g.

508 c.m.s.
Av Rozeta din cinci globule (?)
Rv În dr. scutului buzdugan, la dr. o semilună (?)
AR; 19 mm; 1,48 g.

509 c.m.s.
Rv Fără coroană deasupra scutului. La dr. scutului o semilună.
AE; 20 mm;

509 **a** ca nr. 507
Rv Deasupra scutului coroana, la dr. buzdugan, la st. sigla D
AE; 19 mm; 1,64 g.

ŞTEFAN II (1433 oct. — 1435 aug. 5, 1442 după aug. 1 — 1447 iul. 13; între 1436 mart. 8 — 1442 după aug. 1, asociat la domnie cu Iliaş I; între 1444—1445, asociat la domnie cu Petru II (?))

Domnia lui Ştefan II a avut loc, cu intermitenţe, în învălmăşeala luptelor fratricide dintre urmaşii lui Alexandru cel Bun.

După izgonirea fratelui său Iliaş, domneşte singur aproape doi ani. Intervine împăcarea — probabil formală — cu acesta în domnia asociată în care Moldova a avut doi domni, Ştefan domnind în „Ţara de Jos", cu capitala la Vaslui, stăpînind Chilia şi Cetatea Albă.

Orbind pe Iliaş, rămîne singur la domnie pînă în 1447, cînd este omorît de Roman fiul lui Iliaş.

Intervalele de timp ale domniilor, alcătuite pînă acum pentru această epocă zbuciumată, sînt încă discutabile. Cărui Ştefan, cărui Petru pot fi atribuite monedele cu aceste nume?

De aceea, în lucrare, monedele moldoveneşti purtînd numele ŞTEFAN, atribuite în genere domniei lui Ştefan II, le-am cuprins în şase tipuri înşirate succint, descrierea mai amplă urmînd la tipul respectiv.

EMISIUNI MONETARE

Tipul I Coroană deasupra scutului.
Dubli groşi AR, AE; 19—21 mm; 1,12—1,51 g.
Jumătăţi de groş AR, AE; 13 mm; 0,36 g.
Tipul II Fără coroană deasupra scutului, uneori cu o siglă în locul coroanei.
Groşi AR, Bi arg; 19—20 mm; 1,22—1,34 g.
Tipul III În scut I, sau II, o plantă, rămurică sau aripă (?). Uneori, deasupra scutului un fel de coroană, siglă.
Groşi Bi —20 mm; 1,22 g.
Jumătăţi de groş Bi —13 mm; g.
Tipul IV În scut II, cruce dublă.
Groşi (eventual dubli groşi?) AR, AE, Bi; 18—20 mm; 0,7—1,79 g.
Tipul V În scut: un M străpuns în ax vertical de o spadă cu vîrful în sus.
Groşi AR, AE, Bi; 18,5 mm; 0,7—0,8 g.
Jumătăţi de groş AR, Bi; 10—14 mm; 0,32—0,43 g.
Tipul VI Av În frunte şi lîngă coarne, spre exterior cîte o globulă.
Rv Rozetă deasupra scutului.
Groşi AE, Bi; 17,5—18 mm; 1,42—1,44 g.
Jumătăţi de groş Bi, Bi arg.; 13—14 mm; 0,80—0,84 g.

TIPUL I

DUBLI GROŞI

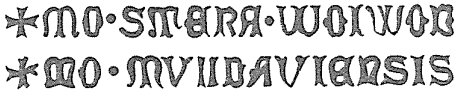

510 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta cu cinci globule, la st. semiluna.

✠ MO · STEFA · WOIWODA c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi; II șapte flori de crin 4/3. Deasupra scutului o coroană cu două goluri, la st. sigla n

✠ MO · MVLDAVIEIDSIS c.p.

AR; 19 mm; 1,51 g.

511 c.m.s.

Av Cap de bour mai suplu coarne mai groase.

( )SMERA · WOIWOD( )

Rv Deasupra scutului o coroană turtită, cu trei goluri ca globulele. ( )✠ · MVLDAVIE( )

512 Ca nr. 510

Av ✠ MO · STEFA · WOIWOD( ) Capul de bour cu globulă în frunte.

Rv ✠ MO · MVFDAVIENSIS( ) Coroana de deasupra scutului cu un singur gol, oval.

AR; 21 mm.

513 c.m.s.

Av ✠ NELEMS: AME( )SMSB (leg. inversată VS · MONETA · STEFAN Coroana cu trei vîrfuri și două goluri ca globulele, la dr. scut o lance ♦ la st. o cruce.

Rv ✠ WON · AE MIENEWEOW (leg. inversată) MO · MVLDAVIENSIS)

Bi; 20 mm.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip I)

514 *Anepigraf.*

Bi; 13 mm; 0,36 g.

TIPUL II

GROȘI

515 Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.

✠ STEFA :· VOIVODA c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi; II șapte flori de crin.

( )VIIDAVIENLI c.p.

AE; 20 mm; 1,22 g.

516 c.m.s.

Av ✠ STEFAN · WOIWODA

Rv ✠ MVLDA + VIELSIS Deasupra scutului sigla Γ

Bi arg; 19,5 mm; 1,34 g.

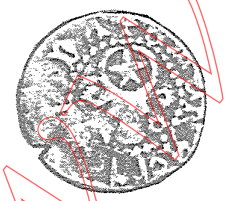

✠SMENA·WOIWODA
✠MVLDAVIEUSI

516 a Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta

+SMENA · WOIWODA

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II șapte flori de crin 4/3. La dr. sigla ⁂, la st. o cheie ⚷

+WVKGAVIEUSI

Copie galv.; 17,5 mm.

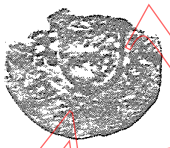

516 b Sim. c.m.s.

Av La dr. rozeta, la st. semiluna.

+SMC( )WODA

Rv La dr. scutului sigla ⁂, la st. o cheie ⚷

( )DAVIEN( )

Cu; 16,5 mm; ruptă.

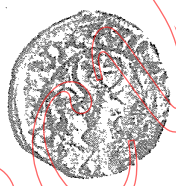
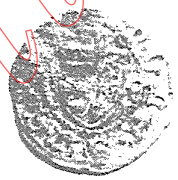

517 c.m.s.

Av ✠ MOLDAVIE✠ MD ✠

Rv ✠ MONE · STEFAN · În scut cinci flori de crin dispuse 3/2.

Deasupra scutului sigla n, în st. scutului sigla A

AR; 19 mm; 1,3 g.

TIPUL III

GROȘI

518 Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna

( )EALM c.p.

Rv Scut desp.: I o plantă sau aripă în jos; II trei grinzi. Deasupra, un fel de coroană plată cu două goluri pătrate.

✠ MVLDAVIENSIS c.p.

Bi; 20 mm; 1,22 g.

519 c.m.s.

Av Coarnele mari. ✠ STE( )A( )WOIWOD

Rv Aripa (?) din scut, în sus. Coroana plată deasupra scutului cu două găuri ca globulele.

✠SISNAIVAGLVM (leg. inversată)

520 c.m.s.,

Av ✠ STEAN · WOIWOD

Rv ✠ SISNEIVAGFOM În scut patru grinzi. Nimic deasupra scutului.

Bi; 20 mm.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tipul III)

521 *Anepigraf.*

Av Cap de bour cu stea cu șase petale între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.e.

Rv Scut desp.: I trei grinzi; II aripă, în sus. Deasupra o coroană cu două goluri ovale. c.p.e.

522 *Anepigraf.* c.m.s.

www.cuperoutz.ro

Av Stea cu cinci raze între coarne.

Rv Scut desp.: I aripă în sus; II patru grinzi. Deasupra scutului sigla T

Bi; 13 mm.

TIPUL IV

GROȘI

523 Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.

✠ ISTCRA • W( ) c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi; II cruce dublă; globulă în centrul scutului.

Deasupra scutului o coroană turtită cu două goluri, ca globulele.

( )AVIENS( ) c.p.

AE; 18 mm; 0,7 g.

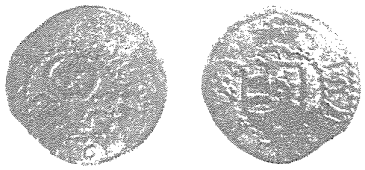

524 c.m.s.

Av ✠ STERA • WOIWOD

Capul de bour cu nări pronunțate.

Rv ✠ MVNDAVIDNSIS

Coroana turtită de deasupra scutului prezintă trei goluri ca globulele.

AR; 19,5 mm; 0,78 g.

525 Av ✠ STEFA • WOIWOD

Rv ✠ SVNDAVENSIS

Deasupra scutului o coroană (?)

Bi; 20 mm;

526 c.m.s.

Av ✠ STERA • WOIWOD

Rv ✠ SYNDAVIENSIS

Nimic deasupra scutului.

AR; 19,5 mm; 0,97 g.

527 c.m.s.

Av ✠ STERENA • WOIWOD

Rv ✠ MSTERA • WOIWOW

Deasupra scutului coroană turtită cu două goluri.

Bi; 20 mm; 1,79 g.

TIPUL V

GROȘI

528 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta.

✠ SEAUBNVEAE( ) c.p.

Rv Scut avînd un M străpuns de o spadă cu vîrful în sus, vîrful puțin înclinat spre dr. O globulă plasată sub M, în stînga lîngă spadă. La dr. scutului o cheie.

✠ SEABL( )DA c.p.

AR; 18,5 mm.

529 c.m.s.

Av La dr. rozeta, la st. semiluna.

✠ SE( )DA

Rv ( ) ALVOD( )

AE arg; 18,5 mm; 0,8 g.

530 c.m.s.

Av ✠ S B( )UOI( ) c.p. neregulate

Rv ✠ S( )OE( )D c.p.ș.

Bi; 18,5 mm; 0,6 g (moneda puțin știrbă).

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip V)

531 *Anepigraf.*

Av Cap de bour, cu bot mare, globulă în frunte, stea între coarne, la dr. rozeta cu cinci petale (dreptunghiuri) plasate radial pe cerc. La st. semiluna. c.p.

Rv Scut avînd un M străpuns de o spadă. La dr. scutului o cheie c.p.

Bi; 14 mm; 0,43 g.

532 *Anepigraf.*

c.m.s.

Bi; 10 mm; 0,32 g.

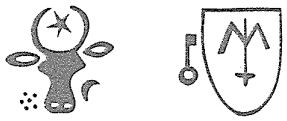

533 *Anepigraf.*

Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.

c.p.e.

Rv Scut avînd un M străpuns de o spadă. Deasupra scutului o rozetă între două globule, la dr. scutului o cheie.

AR; 12,5 mm; 0,36 g (moneda parțial ruptă).

TIPUL VI

GROȘI

534 Av Cap de bour, cu stea între coarne. Cîte o globulă în frunte, precum și la dr. și la st. lîngă coarne spre exterior. La dr. rozeta cu petale pe cerc, la st. semiluna.

✠ SALVANN)LIVILI c.p.

Rv Scut despicat: I trei grinzi; II cinci flori de crin, deasupra scutului rozeta, la dr. sigla K, la st. ceva nedefinit.

✠ MOU • AΓ MOLANUN c.p. rari

AE; 18 mm; 1,42 g (moneda puțin știrbă).

535 c.m.s.

Rv Cinci flori de crin în scut. Deasupra scutului rozetă între două globule.

Bi; 17,5 mm; monedă degradată.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip VI)

536 *Anepigraf.*

Av Cap de bour cu atributele ca la nr. 534 c.p.e.

Rv Scut ca la nr. 534., însă în dr. sigla B

Bi arg; 14 mm; 0,84 g.

537 *Anepigraf.* c.m.s.

Rv La dr. scutului sigla K (?), la st. scutului o globulă.

Bi; 14 mm;

538 *Anepigraf* c.m.s.

Av La dr. semiluna, la st. rozeta

Rv La dr. scutului sigla N

Bi; 13 mm.

PETRU II (1443 — 1447 asociat la domnie cu Ştefan II; 1447 iul. 13 — după sept. 15 domneşte singur sau asociat cu Roman II (?); 1448 după febr. 23 — înainte de 1449 mart. 23 domneşte iarăşi singur)

Petru II, fiul lui Alexandru cel Bun, a domnit fie singur, fie ca asociat cu fraţii săi.

Categorisirea monedelor cu numele PETRU, din acea epocă, întîmpină mari dificultăţi prin faptul că nu se ştie dacă, în toate cazurile, se acorda şi domnilor asociaţi dreptul de a bate, separat, monede.

Pînă la apariţia dovezilor documentare categorice, se atribuie lui Petru II o serie de emisiuni monetare, făcîndu-se distincţie de cele ce se consideră ca aparţinînd domniilor lui Petru Aron şi care se descriu separat.

Clasificarea s-a făcut pe tipuri, în funcţie de reprezentări, atribute, alcătuirea legendelor, modul şi greutate.

Tipul I

Av Capul de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta cu cinci globule, la st. semiluna.
(c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi; II cruce dublă cu extremităţile despicate. Uneori apare deasupra scutului o rozetă, coroană etc.
( )PЄGRVS c.p.

Tipul II

Av Cap de bour cu stea între coarne, în părţi semiluna şi rozeta din cinci globule lipite pe cercul central.
( )WOPЄGR( ) c.p.

Rv Scut desp.: I două flori de crin opuse, unite printr-un manşon; II trei grinzi. Deasupra o coroană de diverse formate.
ꟼWAIWO( )PЄGR( ) c.p.

Tipul III

Av Cap de bour cu stea între coarne, în părţi rozeta şi semiluna.
✻ MONЄGR·PBT c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II o lance în sus; un pumnal, o spadă cu vîrful în jos. Deasupra scutului, sigla K
✻ RI·WRIWODЄ c.p.

EMISIUNI MONETARE

Tipul I

Groşi 18 mm; 0,90 g.
Jumătăţi de groş 12—14 mm; 0,30—0,48 g.

Tipul II

Groşi 20 mm; 1,10 g.
Jumătăţi de groş 14 mm; 0,5 g.

Tipul III

Dubli groşi 21—22 mm; 1,48 g.
Groşi 18—20 mm; 0,92—1 g.
Jumătăţi de groş 13—14 mm; 0,48 g—0,76 g.

TIPUL I

GROŞI

539 **Av** Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta cu cinci globule, la st. semiluna.
( ) c.p.

Rv Scut desp.: I trei grinzi, II cruce dublă. În centrul scutului o globulă.
✻ ( )PBTRVS c.p.

Bi, 18 mm, rupt.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ (Tip I)

540 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta. c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi; II cruce dublă, deasupra scutului rozetă. c.p.
Bi; 14 mm; 0,3 g.

541 *Anepigraf.* c.m.s.
Av La dr. rozeta, la st. semiluna.
Bi; 14 mm; 0,48 g.

542 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv Deasupra scutului o coroană neclară.
AR; 12 mm.

TIPUL II

543 **Av** Cap de bour cu urechi puţin ridicate, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta cu cinci globule.
( )WOPЄGR
Rv Scut despicat: I două flori de crin opuse, unite prin manşon. II trei grinzi. Deasupra o coroană cu trei vîrfuri.
✻ ꟼ( )WAIWOPЄG
AE; 22 mm · 1,13 g.

544 c.m.s.
Av (———— // ————)
Rv ꟼ ЧЄTRI( )Ч( )Є( )D
Bi arg; 20 mm; 1,05 g.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ (Tip II)

545 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
Rv Scut desp.: I două flori de crin opuse, unite prin manşon, II trei grinzi. Deasupra o coroană neclară cu trei goluri, ca globulele.
AR (?); 14 mm; 0,5 g.

TIPUL III

DUBLI GROŞI

546 **Av** Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
✻ MONЄTR·PBT c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II pumnal cu vîrful în jos. Deasupra scutului sigla K
✻ RI·WRIWODЄ c.p.
Bi; 21 mm; 1,48 g.

www.cimpoeniz.ro

547 c.m.s.
Av La dr. semiluna. la st. rozeta.
✻ ЩO ( )Я • PЭM
Punctul reprezentat prin globulă mare.
Rv Deasupra scutului sigla Ӿ
✻ RI • W ( )
AR; 22 mm (moneda ruptă)

548 c.m.s.
Av ( )T Я • P (
Rv ( ) • WЯIW (Deasupra scutului (?)
AR; 21,5 mm; 1,42 g.

GROŞI (Tip III)

549 Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. ✻PET ( )M ( )E Я
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II pumnal executat rudimentar. ✻ ( )IWO DЯ
Deasupra scutului ſs
AR; 18 mm; 0,92 g.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ (Tip III)

550 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II spadă cu mîner bombat la capăt, garda sabiei ondulată. Deasupra scutului o rozetă cu cinci globule c.p.
Bi; 14 mm; 0,48 g.

550 a *Anepigraf* c.m.s.
Rv Scut desp.: I trei grinzi, II spadă (pumnal) cu vîrful în jos; deasupra scutului sigla K
Cu; 14 mm; 0,76 g.

550 b *Anepigraf* c.m.s.
Pumnal (?) cu garda înclinată
Bi; 13 mm; 0,57 g.

ROMAN II (după 1447 sept. 15 — înainte de 1448 febr. 23)

Monedele Moldovei, cunoscute pînă în prezent cu numele ROMAN VOIEVOD, sînt atribuite domniei lui Roman II, fiul lui Iliaş.

Se presupune că el a domnit la început asociat cu fratele său Petru II, iar după aceea singur pînă înainte de 23 febr. 1448 cînd se află în refugiu la Colomeea, izgonit de Petru II, după cum rezultă din documente.

În trecut, acest tip de monede erau atribuite domniei lui Roman I (1391—1394).

Sistemul monetar este cel instaurat anterior. Se cunosc numai *groşi* şi *jumătăţi de groş*, de un singur tip, cu două variante, după poziţia atributelor pe avers şi anume:

Av
a) Cap de bour, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta.
b) Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
Legenda: ✻ MONETA ROMAN c.p.
Rv La ambele variante:
Scut desp.: I trei grinzi, II cap de bour.
Legenda: ✻ WAWIWODA MOL c.p.

EMISIUNI MONETARE

GROŞI AR; AE; Bi; 18,5—21 mm; 0,88—1,26 g.
JUMĂTĂŢI DE GROŞ AR; AE; Bi; 13—14 mm; 0,50—0,72 g.

GROŞI

a) *La dr. semiluna, la st. rozeta.*

551 Av ✻ MONBA BOMAN c.p.
Rv ✻ W AW IWODS MOL c.p. Globulă în centrul scutului.
AR; 21 mm.

551a Av ✻ WAWIVODA MOL c.p.
Rv ✻MONEA ROMAN c.p. Globulă în centrul scutului.
AE; 19 mm.

552 Av ✻ MONETA ROMAN c.p.
Rv ✻ ( )OD MOL c.p
AE; 20 mm.

553 Av ✻ MONATA BOMA c.p.
Rv ✻WAWIWOD MO c.p.
AE; 18,5 mm; 0,96 g.

b) *La dr. rozeta, la st. semiluna.*

554 Av ✻ ( )TA • ROMA
Rv ( )WODA MO
AE; 20 mm.

555 Av ✻ ( )OM AI c.p. Rozeta cu cinci globule şi între coarne stea lungă.
Rv ✻W AW'WODS MOL c.p.
Bi; 18,5 mm; 1,26 g.

556 Av ✻ MONA ( )A • BOM c.p. Rozeta cu cinci petale aşezate pe cerc ✿
Rv ✻ WAWIWODA MO c.p.
AE; 19 mm; 0,98 g.

557 c.m.s.
Av ✻ MONA ( ) A • BOMAN
Rv ( )WAWIWODB MO
Bi; 19 mm; 0,88 g.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ

a) *La dr. semiluna, la st. rozeta.*

558 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta din cinci globule. c.p.
Rv Scut despicat: I trei grinzi; II cap de bour.
AE; 14 mm.

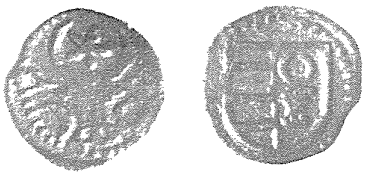

559 *Anepigraf.*
Av Stea lungă între coarne, rozeta din petale așezate pe cerc.
Rv Deasupra scutului o rozetă cu cinci globule (?)
Bi; 14 mm; 0,72 g.

560 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu bot lat. c.p. ovale.
Rv c.p. ovale.
Bi. arg.; 13 mm; monedă știrbă.

561 *Anepigraf.*
Av Bot lat cu nări pronunțate.
Rv Capul de bour cu urechi, ochii din globule.
Bi; 13 mm; 0,58 g.

b) *La dr. rozeta, la st. semiluna.*

562 *Anepigraf.*
Av Rozeta din cinci globule
AE; 14 mm.

563 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu globulă în frunte, rozeta cu cinci globule. c.p.
Rv c.p.
AR; 13 mm.

564 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu bot lat și nări. c.p.
AE; 13,5 mm; 0,72 g.

ALEXANDRU II (ALEXĂNDREL) (Înainte de 1449 mart. 23 — 1449 oct. 12, 1452 febr. — ian. — aug. 1454, înainte de 1455 febr. 8 — 1455 mai 25)

Din mărturiile documentare cunoscute pînă acum, se conturează vag filmul domniei zbuciumate a lui Alexăndrel, fiul lui Iliaș. El domnește cel mai mult între 1452—1454, căci e izgonit mereu și sfîrșește prin a fi ucis de boierii răzvrătiți.

Monedele ce sînt atribuite, cu probabilitate, domniei lui Alexăndrel, sînt de două tipuri, cu totul aparte, ceea ce s-ar justifica prin situația specială a Moldovei de atunci, cu influențe și intervenții externe, generate de patima luptelor interne.

Tipul I

Monede în sistemul monetar al domniilor precedente:
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna.
+ MONETA · ALESA c.p.
Rv Scut avînd o coroană deschisă cu trei fleuroane, similară cu reprezentările monetare polone. Deasupra scutului și sub coroană cîte o rozetă din globule.
+ MONETA · ALESA c.p.

Tipul II

Monede în sistemul groșilor, de factură similară cu a unora din monedele atribuite domniei lui Alexandru cel Bun, însă legenda e în limba slavonă (limba oficială de atunci) și care apare pentru prima dată pe monedele moldovenești, precum și indicarea denumirii monedei, de pe Av.
Av Cap de bour, suplu, cu stea între coarne, la dr. o rozetă cu trei globule, la st. semiluna.
+ ГРОШЧ АЛЕЗАНДРА c.p.
Rv Scutul asimetric desp.: I trei grinzi, II cinci flori de crin (coronițe) dispuse 3/2. Deasupra scutului M
+ ВОЄВОДАГ (voevoda gospodar ?) c.p.

EMISIUNI MONETARE

Tipul I Groși Bi și AE; 19—20 mm; 0,89—1,15 g.
Jumătăți de groș 13 mm; 0,58 g.
Tipul II Groși AR și Bi; 17—19 mm; 0,72—1,10 g.
Jumătăți de groș 13 mm; 0,62 g.

TIPUL I
GROȘI

565 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta cu globule pe cerc, la st. semiluna.
+ MONETA · AINASA c.p.
Rv Scut avînd o coroană deschisă cu trei fleuroane, deasupra scutului și sub coroană cîte o rozetă cu cinci globule.
+ MONETA · AINASA c.p.
Bi; 20 mm; 0,90 g.

566 c.m.s.
Rv + MONETA · AIRA
AE; 20 mm.

+MONEGA·AINASN
+MONETA·AILESN

567 c.m.s.
Av Rozeta cu petale lipite pe cerc.
+ MO( )LESN
Rv +( )E(TA · A]ESN
Bi; 19,5 mm; 0,89 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip I)

567a

TIPUL II
GROȘI

+ГРОШЧАЛЕСАНДРА
+В О Є В О Д А Г

568 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta cu trei globule unite, la st. semiluna.
+ ГРОШЬЯЛЕЗАНДРА c.p.
Rv Scut asimetric desp.: I trei grinzi, II cinci coronițe. Deasupra scutului M
+ В О Є В О Д Н І c.p.

www.cuperculz.ro

569 c.m.s.
Av Rozeta cu trei globule distincte.
+ГРОШ( )ЯN~РЯ
Rv +RO C BO~ ЯГ
AR; 17 mm; 0,725 g.

570 c.m.s.
Rv +БОЄВО~ЬІ
AR; 18 mm; 0,79 g.

571 c.m.s.
Av +ГРОШЬ·ЯЛЄ( )Д( )
Rv +Б О Є В О ~ ЪІ ı
AR; 17 mm; 1,10 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip II)

572 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, stea cu cinci raze între coarne, la dr. rozeta cu cinci (?) globule, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut asimetric despicat: I trei grinzi, II cinci coronițe. Deasupra scutului M c.p.
AR; 12 mm.

EMISIUNI АСПРОКАСТРОУ

Între emisiunile monetare moldovenești mai constituie o enigmă și monedele de aramă cu următoarea înfățișare:
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna, c.p.
Rv Cruce cu brațe egale puțin dilatate la extremități.
АСПРКАСТРОУ (parțial cu ligaturi) c.p.
Aceste monede sînt considerate ca aparținînd emisiunilor locale apărute la Cetatea Albă, fie în vremea domniei lui Alexăndrel (1449, 1452—1454, 1455) care-și avea sediul, de preferință, acolo în Țara de Jos, unde a și murit, sau din timpul lui Petru Aron (1451—1452, 1454—1455 și 1455—1457).
Se cunosc două tipuri, după reprezentările de pe Rv:
I Cruce cu brațe egale (15—16 mm; 1,4—2,4 g).
II Cruce cu brațe egale, avînd cîte o globulă între brațe. (13—15 mm; 1,0—2,25 g).

TIPUL I

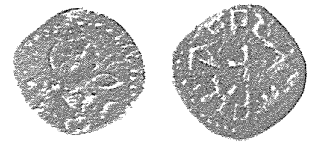

573 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna c.p.e.
Rv În centru, cruce cu brațe egale puțin dilatate la extremități.
АСПРКАСТРУ c.p.e.
AE; 15 mm; 2,22 g.

574 c.m.s.
Altă ștanță: coarnele bourului mai mici, steaua între coarne, mai mare. Perle mai mari în cercurile exterioare.
AE; 16 mm; 2,15 g.

TIPUL II

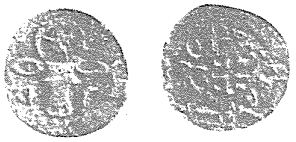

575 Av Cap de bour, ca la tipul I.
Rv În centru, cruce cu brațe egale, cu cîte o globulă între brațe.
( )РЯЖЧПЭЯ (legenda inversată) c.p.e.
AE; 15 mm; 2,25 g.

576 c.m.s.
Rv ( )ПР( )Д (legenda normală)
AE; 15 mm; 1,9 g.

BOGDAN II (1449 oct. 12 — 1451 oct. 15)

Al patrulea fiu al lui Alexandru cel Bun, Bogdan II, tatăl lui Ștefan cel Mare, s-a remarcat prin luptele duse împotriva polonilor.

După o scurtă domnie, a fost ucis de către Petru III Aron, cel mai mic frate al său.

Monedele care îi sînt atribuite se încadrează în sistemul groșilor existenți în Moldova în acele vremuri. Se cunosc numai *groși* și *jumătăți de groș*, din argint, uneori de titlu inferior. Totuși, unele exemplare cu diametrul 22 mm., s-ar putea încadra în categoria *dubli groșilor*.

Tipul monetar

Av Cap de bour cu stea între coarne, avînd la dr. semiluna, la st. rozeta.
✠ВОГДАН VOIEVOДЯ c.p.
Rv Scut cuprinzînd un buzdugan în sus și o spadă cu vîrful în jos, așezate vertical. În general, deasupra și în st., scutului apare o siglă.
✠WDMOLДAVIENSI c.p.

EMISIUNI MONETARE

Groși AR și Bi; 16—22 mm; 0,8—1,10 g.
Jumătăți de groș (Anepigraf) AR și Bi; 12—13 mm; 0,6 g.

GROȘI

577 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta cu cinci globule.
✠ВОГДАНVOIEVOДЯ c.p.
Rv Scut cu buzdugan și spadă așezate vertical. La st. scutului sigla I
✠WD MOLДAVIENSI c.p.
AR; 22 mm; 1,10 g.

578 c.m.s.
Rv Deasupra scutului un semn dreptunghiular, vertical.
AR; 16 mm; 0,80 g.

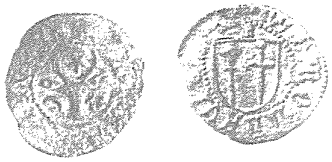

578 a c.m.s.
Rv ✠WDMOLDAVI( )În centrul scutului o globulă. Deasupra lui un N, iar în st. sigla I
AR; 20 mm; 0,88 g (moneda puțin știrbă).

579 c.m.s.
Av ✠ВОГЄЯ·VOIEVOДЯ
Rv ✠WDMVLDAVIENS( ) Litera I mai mare.
AR; 18 mm (moneda știrbă).

580 c.m.s.
Av ✠( )VOIEVOДЯ Litera I mai mare.
Rv ✠WDMOLDAVIENSI În scut, buzduganul și spada diforme.
Deasupra scutului semnul dreptunghiular vertical, lipit de scut, spre dr.
AR; 18 mm.

581 Ca nr. 578 a
Av ✠ BOG( )WOIE( )
Rv ✠ W( )OLDA( )ENS( )Scut avînd deasupra o coroană sau sigla M(?). În centrul scutului o globulă. Fără sigla I la st. scutului.
AR; 19 mm; 1,092 g.

✠BOGDAM VOIEVODA
✠WSMOLDAVIANSI

582 Ca nr. 578 a
Av ✠ BOGDAM VOIEVODA
Rv ✠WD MOLDAVIENSI Deasupra scutului N , la st. scutului sigla I
Literele I mai mari
AR; 20 mm; 0,98 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ

583 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta cu cinci globule. c.p.
Rv Scut cu buzdugan în sus și spadă cu vîrful în jos, la st. semilună (sau sigla I ?) c.p.
AR; 12 mm.

584 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Rozeta din cinci petale lipite pe un cerc.
Rv Deasupra scutului N la st. sigla I
Bi; 10,5 mm.

PETRU III (PETRU ARON) (1451 după oct. 15 — 1452 febr.; 1454 în. de aug. 25—1455 în. de febr. 8; 1455 mai 25—1457 apr. 14)

Petru Aron, ultimul fiu al lui Alexandru cel Bun, urcă pe tronul Moldovei prin uciderea fratelui său Bogdan II. În timpul domniei lui — mereu întreruptă de Alexăndrel — Moldova a avut de înfruntat apariția ultimativă a puterii otomane, astfel că în 1456 cîrmuitorii țării acceptă — pentru prima dată în istoria Moldovei — plata haraciului: 2 000 de galbeni, impus de către Poarta otomană.

Documentele vremii menționează existența unor corăbii moldovenești care ajungeau și în porturile Imperiului otoman, precum și a schimburilor comerciale de uscat, folosind drumuri care traversau Moldova de la mare spre centrul Europei, ceea ce implica necesitatea emisiunilor monetare.

Se presupune că în timpul domniei lui Petru Aron ar fi avut loc o reformă monetară pentru crearea unei monede cît mai corespunzătoare.

Astfel, primele dintre monedele cu numele PETRU atribuite domniei lui Petru Aron (tipul I) sînt din argint de titlu inferior, bilon, aramă și corespund sistemului monetar anterior, pe cînd cele de tipul II apărute — prezumtiv — după presupusa reformă, deși sînt mai mici ca modul și greutate, totuși au o valoare intrinsecă mai ridicată, fiind în general din argint de titlu superior.

Tipul I

Av Cap de bour cu stea între coarne, urechile puțin ridicate. În părți rozeta din cinci petale lipite pe un cerc și avînd un punct central, precum și semiluna.
✠ MONETA PETRI c.p.
Rv Scut avînd două spade încrucișate, cu vîrfurile în jos (spade cu gardă). Deasupra scutului apare o sigla. Rareori în scut spadă și buzdugan fără gardă.
✠ WAWIWODE MOL c.p.
a) La dr. semiluna, la st. rozeta.
b) La dr. rozeta, la st. semiluna.

Tipul II

Av Cap de bour, mai suplu, cu stea între coarne, la dr. rozeta ca la tipul I, la st. semiluna.
✠PETRVS·VAIVODA·D·M
(Dominus Moldaviae?) c.p.
Rv Scut avînd o cruce cu brațe egale despicate la extremități. Deasupra scutului o coroană în diferite formate. La dr. scutului inițiala N , la st. R , A , D , I
✠ MONETA MOLDAVIE c.p.

Tipul III *Emisiune monetară neidentificată*

Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. Legenda ilizibilă.
Rv Scut desp. avînd deasupra o cruce; I o grindă, în centru o reprezentare cu stea și cruce. În părți, sigla S. Legenda ilizibilă.

EMISIUNI MONETARE

Tipul I

Groși AR, Bi, AE; 19—21 mm; 0,86—1,28 g.
Jumătăți de groș AR, Bi, AE; 11—14,5 mm; 0,68—0,79 g.

Tipul II

Groși AR, Bi arg; 14—17 mm; 0,70—0,72 g.
Jumătăți de groș AR; 11—14 mm; 0,40 g.

Tipul III

Groși Bi; 17—18 mm; 0,85—1,10 g.
Jumătăți de groș AE; 14—15 mm.

TIPUL I

a) **La dr. semiluna, la st. rozeta**

GROȘI (Tip I a)

585 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta cu cinci globule pe cerc.
✠ MONETA PETR( ) c.p.
Rv Scut avînd două spade încrucișate, deasupra scutului M
✠WAWI( )MOL c.p.
AR titlu inferior; 19 mm; 1,15 g.

586 c.m.s.
Rv Deasupra scutului M (diferit de M descris la nr. 585).
Bi; 20 mm.

587 c.m.s.
Rv Deasupra scutului, coroană (?)
AE; 19 mm; 0,82 g.

588 c.m.s.
Rv În scut o spadă și un buzdugan încrucișate. Deasupra scutului T (?)
Bi; 19 mm (monedă ruptă).

589 c.m.s.
Av ✠MON·DA( )
Rv ( )AWIWODO( ) Deasupra scutului T
AE; 20 mm; 1,20 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip I a)

590 *Anepigraf.*
Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. semiluna, la st. rozeta cu cinci globule. c.p.
Rv Scut cu două spade încrucișate. Deasupra scutului M c.p.
AE; 13 mm (moneda degradată).

b) **La dr. rozeta, la st. semiluna**

www.cupcutz.ro

GROȘI (Tip I b)

591 Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. rozeta din cinci globule unite pe cerc, la st. semiluna.
✻MONЄTA·PЄTRI c.p.
Rv Scut cu două spade încrucișate, deasupra scutului ɛ
✻WAWIWODЄ·MOL c.p.
Bi; 21 mm; 1,28 g.

592 c.m.s.
Rv Fără punct în legendă.
AE; 20 mm; 1,13 g.

593 Ca nr. 591
Av ✻MONЄAPЄT( )
Rv Prima spadă cu miner, lama și garda late. Deasupra scutului M
✻WAWOWDD( )
AR inf; 20 mm; 1,16 g.

594 Ca nr. 591
Av La dr. o rozetă din trei globule mari lipite pe cerc, la st. semiluna.
Rv Deasupra scutului ɛ
AE; 21 mm; 0,86 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip I b)

595 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut cu două spade încrucișate. Deasupra scutului T c.p.
Bi; 14 mm; 0,68 g.

596 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv Deasupra scutului R
AE; 14 mm; 0,79 g.

TIPUL II

GROȘI

✻PЄTRVS·VAIVODR·D·M
✻MONЄTAMOLDAVIЄ

597 Av Cap de bour, suplu, stea cu cinci raze între coarne, la dr. rozeta cu punct central și cinci petale lipite pe cerc, la st. semiluna. ✻PЄTRVS·VAIVODR·D·M
Punctul între D și M plasat sus.
Rv Scut având o cruce cu brațe egale despicate la extremități. Deasupra scutului o coroană . La dr. scutului D la st. R (sau I ?)
✻MONЄTA MOLDAVIЄ c.p.
AR; 17 mm; 0,72 g.

598 c.m.s.
Rv La st. scutului R coroana
AR; 16 mm.

599 c.m.s.
Av ✻PЄT( )DA·D M (cu laturi înclinate)
Rv ✻M( )ЄMA· MOLDAVI cu punte lungă
La st. scutului A (?)
Coroana deasupra scutului
Bi arg; 16 mm; g.

600 c.m.s.
Av Rozeta cu cinci petale culcate în jurul punctului central.
✻PЄTRVSHIVODA(
Rv Coroana La st. scutului R (?)
✻M( )A·MOLDAVIЄ
AR; 16,5 mm; monedă știrbă.

601 Ca nr. 597
Av ✻PЄT( )IVODA · D·M
Rv ✻MONЄMA MOLDAVIЄ La st. scut A
AR; 15 mm.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip II)

602 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, cu stea între coarne, la dr. rozeta, la st. semiluna. c.p.
Rv Scut având cruce cu brațe egale. Deasupra scutului o coroană La st. scutului R c.p.
AR; 11 mm.

603 *Anepigraf.*
Av Cap de bour, între coarne o floare (?) c.e. globule mari.
Rv Scut având cruce cu brațe egale. În dr. B c.e. globule mari. Lipsește coroana deasupra scutului, precum și sigla din st.
AR; 14 mm.
Execuție rudimentară.

EMISIUNE MONETARĂ NEIDENTIFICATĂ (epoca 1432—1457?)

GROȘI

603 a Av Cap de bour, stea cu cinci raze între coarne, la dr. rozetă din cinci petale, la st. semiluna.
Legenda ilizibilă c.p.
Rv Scut desp. (?): I o grindă în partea de jos, la vîrful scutului. Deasupra scutului o cruce; în cîmp La st. scutului sigla S
Legenda ilizibilă c.p.
Bi; 18 mm; 0,85 g.

603b sim. c.m.s.
Rv Sigla S la dr. scutului.
AE; 17 mm; 1,10 g.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ

603 c *Anepigraf.*

Av Cap de bour, rozeta (?) între coarne, la dr. rozeta cu cinci petale lipite pe o globulă. c.p.e.
Rv Scut desp. (?): I o grindă în partea de jos, la vîrful scutului. Deasupra scutului o cruce (?); în cîmp alt scut (?), avînd o stea cu cinci raze şi deasupra ceva neclar. c.p.e.
AE; 14—15 mm.

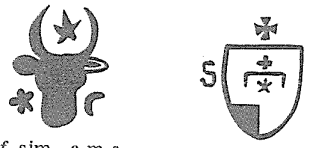

603 d *Anepigraf* sim. c.m.s.
Rv La dr. şi la st. scutului sigla S
AE; 14,5 mm.

ŞTEFAN CEL MARE (1457 apr. — 1504 iul. 2)

Ştefan, supranumit „cel Mare", fiul lui Bogdan II (1449—1451), constituie figura de predominant prestigiu între domnitorii Moldovei, exponent al vitejiei, înţelepciunii, virtuţi ale poporului său.

Remarcabil comandant de oşti şi diplomat, a urmărit întărirea autorităţii domneşti, s-a preocupat de prosperitatea economică a ţării, sprijinind dezvoltarea meşteşugurilor, negoţului şi tîrgurilor. A întărit oştirea şi cetăţile făcînd din Moldova un puternic stat, pentru independenţa căruia a dus peste patruzeci de războaie, respingînd încercările de cotropire.

Răsunătoarele sale victorii în lupta contra otomanilor au stăvilit înaintarea stăpînirii otomane spre centrul Europei şi i-au creat aureola unui mare luptător, despre care vorbesc elogios cronicile vremii.

A ctitorit numeroase aşezăminte religioase în care pulsa cultura acelei vremi.

În 1458 reînnoieşte braşovenilor şi negustorilor din Ţara Bîrsei privilegiul comercial pe care-l aveau de la Alexandru cel Bun. Trei drumuri comerciale mult solicitate legau Moldova de Transilvania, iar în 1473 Matei Corvinul acordă garanţii negustorilor moldoveni.

În timpul domniei lui Ştefan cel Mare se emit *groşi* şi *jumătăţi de groş* în *sistemul dinarilor,* sistem monetar introdus în Moldova în ultima domnie a lui Petru Aron (1455—1457), ipoteză în lumina studiilor numismatice de pînă acum.

Bătute în monetăria Sucevei, monedele sînt din argint de titlu superior, reflectînd stabilitate în viaţa economică, iar execuţia lor se încadrează între frumoasele realizări artistice din timpul acestei domnii.

În clasificarea monedelor lui Ştefan cel Mare ne-am condus după criteriul numismatului Octavian Iliescu aplicat în lucrarea sa de bază, enunţată în bibliografie, cu unele modificări în terminologia folosită şi cu adăugirea elementelor noi între monedele descrise.

Se cunosc următoarele tipuri:

Tipul I

Groşi Av Cap de bour, atribute: stea între coarne, în părţi rozeta şi semiluna.
+MONETA MOLDAVIE
Rv Scut desp.: I cruce cu braţe egale (cruce de Malta) deasupra unei rozete; II trei grinzi.
+STEFANVS VOIEVODA
Uneori, o globulă în mijlocul scutului.

Jumătăţi de groş

Monede tip *anepigraf,* cu reprezentările ca la groşi. Uneori mai apar lîngă scut şi alte atribute.
În funcţie de poziţia atributelor pe Av, se deosebesc următoarele categorii la Tipul I:
a. La dr. rozeta, la st. semiluna.
b. La dr. semiluna, la st. rozeta.
Rozeta este reprezentată cu următoarele forme:

1 (cinci petale bilobate)
2 (cinci petale desprinse)
3 (cinci petale unite)

Tipul II

Groşi Av Cap de bour, atribute: stea între coarne, în părţi rozetă şi semilună; rozeta apare uneori şi între coarne.
+MONETA MOLDAVIE
Rv Scut cu o cruce dublă, avînd capetele ancorate.
+STEFANVS VOIEVODA
Uneori, o globulă în mijlocul crucii.

Jumătăţi de groş

Monede de tip *anepigraf* cu reprezentările ca la groşi. Uneori mai apar lîngă scut şi alte atribute.
Ca şi la Tipul I, în funcţie de poziţia atributelor pe Av rezultă următoarele categorii ale Tipului II:
a. La dr. rozeta, la st. semiluna, între coarne stea.
b. La dr. semiluna, la st. rozeta, între coarne stea.
c. La dr. rozeta, la st. semiluna, între coarne rozeta.
d. La dr. semiluna, la st. rozeta, între coarne rozeta.
Iar rozeta cu aceleaşi formate ca şi la Tipul I:
— rozeta 1 (cinci petale bilobate);
— rozeta 2 (cinci petale desprinse);
— rozeta 3 (cinci petale unite).

EMISIUNI MONETARE

Tipul I *Groşi*
AR; 13,5—16 mm; 0,40—0.88 g.

Jumătăţi de groş
AR şi AE; 9,5—12 mm; 0,20—0,45 g.

Tipul II *Groşi*
AR; 13—16 mm; 0,48—1,00 g.

Jumătăţi de groş
AR; 10—12 mm; 0,165—0,42 g.
Deoarece — cu rare excepţii — toate emisiunile monetare atribuite domniei lui Ştefan cel Mare sînt din argint, pentru simplificare în descriere, am indicat felul metalului numai la monedele *care nu sînt din argint.*

TIPUL I

GROŞI (Tip I a)

Rozeta 1

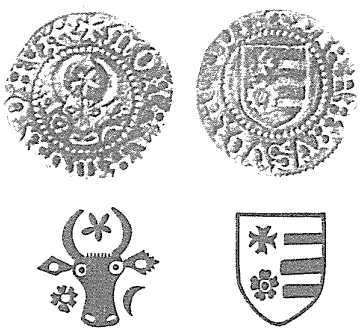

www.cimec.ro

✱MONETAMOLDAVIE
✱STEFANVSVOIEVODA

rozeta 1

rozeta 2

rozeta 3

604 Av ✱ MONETA MOLDAVIE c.p. (Litera E întreruptă jos.)
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p. Batere dublă.
14 mm; 0,48

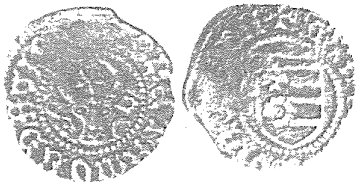

605 c.m.s.
Rv Globulă în centrul scutului.
14,5 mm; 0,64 g.
Rozeta 2

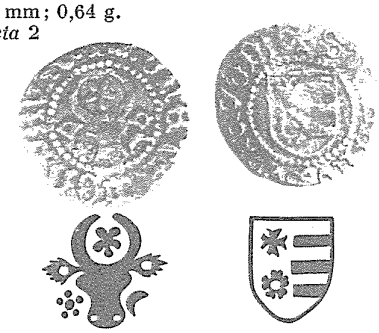

606 Av ✱MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv ✱STEFANVSVOIEVODA c.p.
14,5 mm; 0,66 g.

607 c.m.s.
Rv Globulă în centrul scutului.
14 mm.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip I a)

Rozeta 1

608 *Anepigraf.* Rv Globulă în centrul scutului, deasupra scutului rozeta 1, la st. scutului semiluna.
AE; 10 mm; 0,385 g.
Rozeta 2

609 *Anepigraf.* Rv c.m.s. însă deasupra scutului rozeta 2.
11 mm.

GROȘI (Tip I b)

Rozeta 1

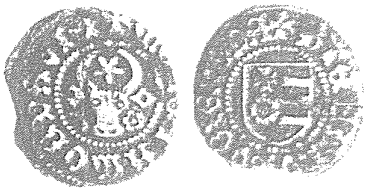

610 Av ✱ MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p.
16,0 mm; 0,67 g.

611 c.m.s.
Rv Globulă în centrul scutului.
15 mm.

612 c.m.s.
Av (———— " ————) c.p.i.
Rv ✱STEFANVS VOIEVODE c.p.i.
15 mm; 0,71 g.
Rozeta 2

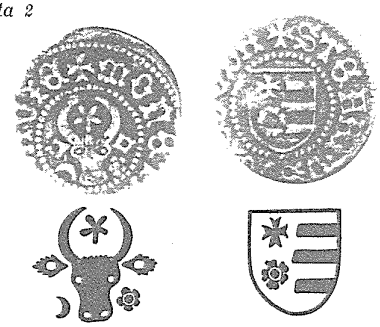

613 Av ✱ MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p.
14,5 mm; 0,57 g.

613 a c.m.s.
Av. E de la Moldavie de forma C
15 mm; 0,56 g.

614 c.m.s.
Av și Rv c.p.i.
14 mm; 0,64 g.

615 c.m.s.
Av și Rv c.p.
15 mm; 0,93 g.

616 Av ✱ MONETA MOLDAVIE c.p
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p
14,5 mm; 0,82 g, descentrată.

617 Av ✱ MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p.
0,87 g.

618 Av ✱ MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p.
14,5 mm.

619 Ca nr. 613
Rv Globulă în centrul scutului.
14,5 mm; 0,82 g.

620 Av ✱ MONETA MOLDAVI c.p.i.
Rv ✱STEFANVS VOIEVODA c.p.i.
14 mm; 0,61 g.

621 Av + MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv + MONETA MOLDAVIE c.p.i.
15 mm; 1,00 g.
Rozeta 3

622 Av + MONETA MOLDAVIE c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVODA c.p.
14 mm.

623 c.m.s.
Rv Globulă în centrul scutului.
14 mm.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ (Tip I b)

Rozeta 1

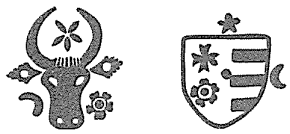

624 *Anepigraf*. Rv Globulă în centrul scutului, deasupra scutului rozeta 3, în st. scutului semiluna conturnată. c.p.
10 mm; 0,42 g.
Rozeta 2

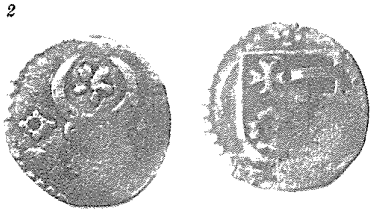

625 *Anepigraf*. Rv c.m.s. însă deasupra scutului rozeta 2.
12 mm; 0,29 g.

625 a *Anepigraf* sim. c.m.s.
Rv. Deasupra scutului, rozeta 3 îngroşată.
10 mm; 0,26 g.

626 *Anepigraf*. Rv c.m.s. însă cu semiluna în dr. scutului şi cu semiluna conturnată în st. scutului.
9,5 mm.
Rozeta 3

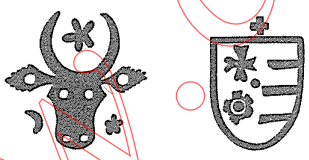

627 *Anepigraf*. Rv c.m.s. însă o cruciuliţă deasupra scutului.
AR; 10 mm; F. 159.

EMISIUNI EXCEPŢIONALE

628 Av Cap de bour, între coarne stea cu cinci raze, în dr. semiluna, în st. rozeta 2.
+ MON( )
Rv Scut despicat: I cruce de Malta deasupra rozetei 1; II trei grinzi.
+( )IEVO( ) c.p.i.
Moneda este tăiată la diametrul 11 mm. Greutatea 0,29 g. (Modulul şi greutatea corespund jumătăţilor de groş.) sim.c.m.s.

629 Av ( ) TA MOLD( )
Rv ( )OIEVOD.A
Globulă în centrul scutului.
10,5 mm; 0,33 g.

TIPUL II
GROŞI (Tip II a)

Rozeta 2

630 Av ( )ONET( )OLDAVI c.ş.i.
Rv + SEFAN( )OIEVOD c.ş.

631 Av + MONETA MOLDAVIE c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş. Legenda începe la mijlocul laturii din st. a scutului.
15,5 mm.

632 Av + MONETA MOLDAVIE c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş.
15 mm; 0,51 g.

633 Av + MONETA MOLDVIE c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş.
15,5 mm.

634 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS( )DA c.p.
0,70 g.

635 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVOD c.p.
14 mm.

636 Av + MONETA MOLDAVI c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş.
16 mm; 0,63 g.

637 Av + MONETA MOLDAVI c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEV c.ş.

638 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm.

639 Av (———— " ————) c.p.
Rv ✻ STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,625 g.

640 Av ✻ MONETA MOLDAVI c.p.
Rv ✻ STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm.

641 Av + MONETA MOLDVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,625 g.

642 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIVOE c.p.
14 mm; 0,57 g.

643 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.p.
13,5 mm.

644 Av + MONETA MOLDAV c.ş.
Rv + STEFANVS VOIDVO c.ş.
13 mm; 0,56 g.

645 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,57 g.

646 Av (———— " ————) c.p.
Rv (———— " ————) c.p. În dr. scutului două globule una sub alta.
14 mm; 0,60 g.

647 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv (———— " ————) c.p. c.m.s.
Fără globule în dr. scutului.
14 mm.

648 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv ✻ STEFANVS VOIEV c.p. c.m.s.
Globulă la mijlocul crucii.
14 mm.

www.ctupercutz.ro

649 Av + MONETA MOLDAV c.p. (cu litera A)
Rv + STEFANVS VOIEV c.p. c.m.s.
Cu globula în mijlocul crucii.
15 mm; 0,66 g.

650 Av + MONETA MOLDAV c.ș.
Rv + STEFANVS VOIEV c.ș.
14 mm; 0,565 g.

651 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
13,5×15 mm; 0,80 g.

652 Av (———— // ————) + c.ș.
Rv (———— // ————) + c.ș.
13 mm.

653 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEF( )S VOIEV c.p.

654 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.ș.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.ș.
14 mm; 0,40 g.

655 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIE c.p. I scut,
deasupra unui semicerc ce unește două perle din c.p.i.
14,5 mm; 0,70 g.

656 Av (———— // ————) c.p.
Rv (———— // ————) c.p.
14 mm; 0,765 g.

657 Av (———— // ————) c.p.
Rv (———— // ————) c.p. c.m.s.
Globulă la mijlocul crucii.
14 mm; 0,60 g (știrbă).

658 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIE c.p.

659 Av + MONETA MOADA c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.p.
14 mm; 0,59 g.

660 Av (———— // ————) c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p. Globulă
la mijlocul crucii.
14 mm; 0,61 g.

661 Av ⁘ MONETA MOLDA c.p. Globulă
la rădăcina coarnelor.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
15 mm; 0,62 g.

662 Av + MONETA MOADA c.ș. Fără
globulă la rădăcina coarnelor.
Rv + STEFANVS VOIE c.ș. Fără
globulă la mijlocul crucii.
14,5 mm; 0,70 g.

663 Av + MONETA MOLDA c.ș.
Rv (———— // ————) c.ș.
14 mm; 0,54 g.

664 Av ⁘ MONETA MOLDA c.p. Globulă
la rădăcina coarnelor.
Rv ⁘ STEFANVS VOIE c.p. Globulă
la mijlocul crucii.
13 mm; 0,675 g.

665 Av + MONETA MOLDAV c.p. înșirate.
Rv ⁘ STEFANVS VOIDO c.p. înșirate.
13 mm; 0,57 g.

Rozeta 3

666 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p. Globulă
în mijlocul crucii.
14 mm; 0,74 g.

667 Av (————// ————) c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p.

668 Av + MONETA MOLDA c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,52 g.

669 Av + MONETA MOLDA c.p.i.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.
14 mm.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip II a)

Rozeta 2

670 *Anepigraf.* Av Rozeta 2
Rv Scut, în cîmp cruce dublă cu extremitățile brațelor despicate (ancorate), în dr. semiluna, în st. rozeta 2, c.p.
10 mm; 0,33 g.
Rozeta 3

671 *Anepigraf.* c.m.s.
Av Rozeta 3
10 mm.

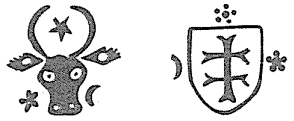

672 *Anepigraf.* c.m.s.
Rv Deasupra și în st. scutului cîte o rozetă 2, în dr. scutului semiluna.
10 mm; 0,20 g (monedă ruptă).

EMISIUNI EXCEPȚIONALE

673 Av Cap de bour cu o stea cu patru raze între coarne, în dr. rozeta 2. în st. semiluna conturnată.
( )ETA MOLD c.ș.
Rv Scut avînd în cîmp cruce dublă, cu extremitățile brațelor despicate.
+STE( )IEV c.ș.i.
11,5 mm; 0,46 g (monedă tăiată. Modulul și greutatea corespund jumătăților de groș).

GROȘI (Tip II b)

Rozeta 2

674 Av + MONE( )DAVI c.p.
Rv + STEFA( )VS VOIEVO c.p.

Globulă la mijlocul crucii.
15 mm; 0,49 g (monedă ştirbă).

675 Av + MONETA MOLDAVI c.ş.
Rv +STEFANVS VOIEVO c.ş.

676 Av + MONETA MOLDAVI c.ş.
Rv + STEFANVS VOIDVO c.ş.
14 mm; 0,54 g.

677 Av + MONETA MOLDAVI c.ş. Crucea de la începutul legendei a fost imprimată de două ori în ştanţa monedei.
Rv +STEFANVS VOIEVO c.ş.
14 mm; 0,67 g.

678 Av + MONETA MOLDAVI c.ş. Crucea de la începutul legendei imprimată normal.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş. Fără globulă la mijlocul crucii.
14 mm; 0,64 g.

679 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv +STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,77 g.

680 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv +STEFANVS VOIEV c.p.

681 Av ⁘ MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.

682 Av ✲ MONETA MOLDAVI c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p. (Rozeta cu şase globule?)
14 mm;

683 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIE c.p. Globulă la mijlocul crucii.
14 mm; 0,64 g.

684 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.

685 Av + MONE( )AVI c.p.
Rv +STEFAN( )OIE c.p.
14 mm; 0,65 g.

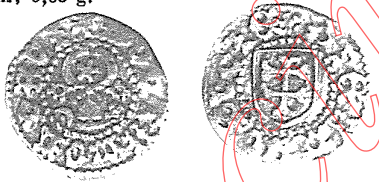

686 Av + MONTA MOLDAVI c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIE c.p. Fără globulă la mijlocul crucii.
14,0 mm; 0,70 g.

687 Av ⁘ MONETA MOLDAVI c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIE c.p. Globulă la mijlocul crucii.
13 mm; 0,74 g.

688 Av ✲ MONETA MOLDAV c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş. Fără globulă la mijlocul crucii.
14 mm; 0,74 g.

689 Av + MONETA MOLDAV c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.ş.

690 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv +STEFANVS VOIEVO c.p.
14 mm; 0,81 g.

691 Av + MONETA MOLDAV c.ş.
Rv +STEFANVS VOIEVO c.ş.
13 mm; 0,525 g.

692 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEVO c.p. Globulă la mijlocul crucii.
14 mm; 0,68 g.

693 Av + MONETA MOLDAV c.ş. Cap de bour fără urechi. In locul lor două inele aşezate în dreptul coarnelor.
Rv +STEFANVS VOIEVO c.ş. Fără globulă.
14 mm; 0,64 g.

694 Av + MONETA MOLDAV c.p. Cap de bour cu urechi.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p. Globulă la mijlocul crucii.
14,5 mm; 0,5 g.

695 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv +STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,75 g.

696 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv +STEFANVS VOIEV c.p. I din două fragmente.
14 mm; 0,45 g.

697 Av (——— // ———) c.p. La rădăcina coarnelor cîte o globulă.
Rv (——— // ———) c.p. I normal.
14 mm; 0,62 g.

698 Av (——— // ———) c.p.i.
Rv (——— // ———) c.p.i.
13,5 mm; 0,45 g (moneda ştirbă).

699 Av (——— // ———) c.p. Fără globulă la rădăcina coarnelor.
Rv +STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,55 g.

✲MONETAMOLDAV
✲STEFANVS VOIEV

700 Av + MONETA MOLDAV c.ş.
Rv +STEFANVS VOIEV c.ş.
13 mm.

701 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p.
13,5 mm; 0,525 g.

702 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv (——— // ———) c.p.
14 mm; 0,40 g (moneda ştirbă).

703 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv (——— // ———) c.p.

704 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.

705 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p. Globulă la mijlocul crucii.
14 mm.

706 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.ş.
Rv (——— // ———) c.ş. Fără globulă la mijlocul crucii.
14 mm; 0,64 g.

707 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.ş.
Rv (——— // ———) c.ş. Globulă la mijlocul crucii.
13,5 mm; 0,62 g.

708 Av + MONETA MOLDV c.p. Globulă pe fruntea bourului.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.
14 mm; 0,675 g.

709 Av + MONETA MOLDAV c.ş.
Rv + STEFANVS VOIE c.ş.
14 mm; 0,59 g.

710 Av + MONETA MOLDAV c.p. Fără globulă în frunte.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.

www.cupreum.ro

711 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIE c.p.

712 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIE c.p.
14 mm; 0,71 g.

713 Av + MONETA MOLDA c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVOD c.p. Fără globulă în mijlocul crucii.
14 mm.

713a Av + MONETA MOLDA c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.p. Globulă în mijlocul crucii.
13 mm; 0,64 g.

713b Av + MONETA MOLDA c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,48 g.

713c Av (———— // ————) c.p.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.
14 mm; 0,69 g.

713d Av + MONETA MOLDA c.p. Globulă în fruntea bourului.
Rv (———— // ————) c.p.
13 mm; 0,58 g.

713e Av + MONETA MOLDA c.p.
Rv + STEFA VOIE c.p.

713f Av ⁘ MONETA MOLDA c.p.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.
14,5 mm; 0,525 g.

713g Av + MONETA MOLDA c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
13 mm; 0,53 g.

Rozeta 3

714 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIEVO c.p. Globulă în mijlocul crucii.
14,5 mm; 0,74

715 Av + MONETA MOLDAVI c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,83 g.

716 Av (———— // ————) c.p.
Rv + STEFANVS VOIE c.p.
13 mm; 0,55 g.

717 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFA( )OIEVO c.p.
13,5 mm; 0,54 g.

718 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,58 g.

719 Av + MONETA MOLDAV c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p. Fără globulă în mijlocul crucii.
14 mm; 0,55 g.

720 Av + MONETA MOLDAV c.ş.
Rv + STEFANVS VOIEV c.ş.
14 mm; 0.70 g.

721 Av (———— // ————) c.ş.
Rv + STEFANVS VOIE c.ş. Globulă în mijlocul crucii.
14 mm; 0,59 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip II b)

Rozeta 2

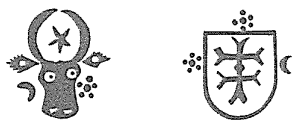

722 *Anepigraf.*
Av Rozeta 2, c.p.
Rv Scut având în cîmp crucea dublă, cu extremitățile brațelor despicate (ancorate), deasupra și la dr. scutului cîte o rozetă 2, în st. semiluna conturnată c.p.
11 mm; 0,355 g.

723 *Anepigraf.*
Av sim. c.m.s.
Rv sim. c.m.s. însă o globulă în mijlocul crucii.
10 mm; 0,225 g.

724 *Anepigraf.*
Av sim. c.m.s.
Rv sim. c.m.s. în dr. scutului semiluna, deasupra și la st. rozeta 2.
10 mm; 0,24 g.

GROȘI (Tip II c)

Rozeta 2

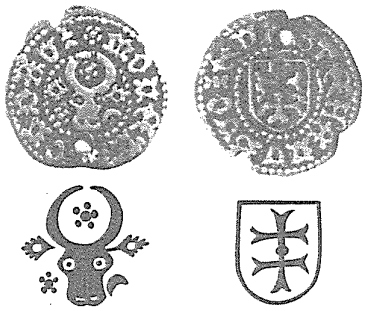

725 Av ⁘ MONETA MOLDAVI c.p. (Litera L: Ƚ)
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p. Globulă în mijlocul crucii.
15 mm; 0,62 g (moneda știrbă și perforată).

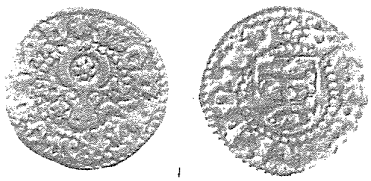

726 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p.
Rv (———— // ————) c.p.
13,5 mm; 0,76 g.

727 Av ⁘ MONETA MOLDA c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEVO c.p.
13 mm

728 Av + MONETA MOLDA c.p.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p. Pe latura dr. a scutului patru globule așezate una sub alta.
13 mm; 0,88 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip II c)

729 Av Între coarne și la dr. capului de bour rozeta 2.
Rv La dr. scutului semiluna, la st. rozeta 2.
10 mm; 0,35 g.

GROȘI (Tip II d)

Rozeta 2

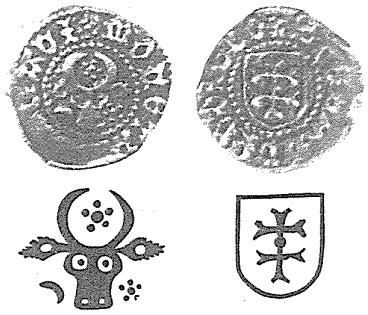

730 Av ⁘ MONETA MOLDAVI c.p. Rozeta 2
între coarne.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEVO c.p.
14 mm; 0,64 g.

731 Av ⁘ MONETA MOLDAI c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p.
13 mm.

732 Av + MONETA MOLDPV c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,52 g.

732a Sim. c.m.s.
Av + MOVETA MOLDAV
Rv + STEFANVS VOIEVO
14 mm; 0,74 g.

733 Av ✠ MONETA MOLDA c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p.
14,5 mm; 0,66 g.

734 Av ( )ON( )TA MOL( ) c.p.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.ș.i.
13 mm; 0,62 g.

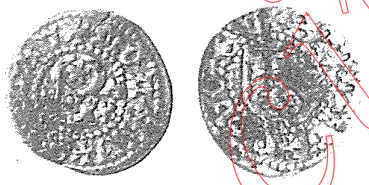

734 a Sim. c.m.s.
Av + MONEOIV + STEПAV
Rv + STEPAV + ИSVOIEV
14,5 mm; 0,72 g.
Batere dublă pe **Av, Rv.**

Rozeta 3

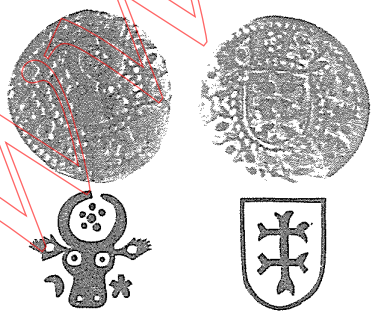

735 Av * MONETA MOLDAV c.p. Rozeta 2
între coarne.
Rv ⁘ STEFANVS VOIEV c.p. Globulă
în mijlocul crucii.
14 mm; 0,76 g.

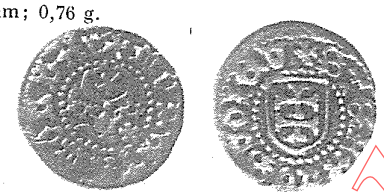

735a Sim. c.m.s., având globulă la rădăcina coarnelor, cruce la începutul legendei pe **Av** și **Rv**, iar litera T pe **Av**, din două bucăți ⊤
14 mm; 0,52 g.

736 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.ș.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
14 mm; 0,57 g.

737 Av ⁘ MONETA MOLDAV c.p. înșirate.
Rv + STEFANVS VOIEV c.ș.
14 mm; 0,72 g.

MONEDE INCUSE

GROȘI (Tip II)

738 Av Incus.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p.
Scut având în cîmp o cruce dublă, cu extremitățile brațelor despicate.
AR; 14 mm; 0,54 g.

739 Av Incus.
Rv + STEFANVS VOIEV c.p. În mijlocul crucii o globulă.
AR; 14 mm; 0,58 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ (Tip II)

740 *Anepigraf.*
Av Incus.
Rv Scut având în cîmp cruce dublă, cu extremitățile brațelor despicate. Deasupra și în dr. scutului rozeta 2, în st. scutului semiluna conturnată. c.p.
AR; 9,5 mm; 0,28 g.

MONEDE FALSE (de epocă)

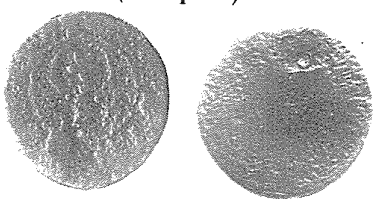

741 Av Cap de bour, stea cu cinci raze între coarne, în dr. rozeta 1, în st. semiluna conturnată.
( ) MONETA ( ) c.p.i.
Rv Șters complet.
AE; 14,5 mm; 0,73 g.

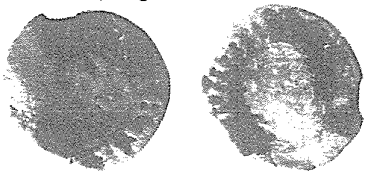

742 Av Cap de bour, stea cu cinci raze între coarne, în dr. semiluna, în st. rozeta 3.
( ) MONETA ( ) c.p.i.
Rv Șters complet.
( ) AVOD A
AR; 14 mm; 0,26 g.

www.cupacuiz.ro

BOGDAN III (1504 iul. 2 — 1517 apr. 20)

Bogdan III, poreclit „cel Chior“ sau — impropriu — „cel Orb“, schimbă sistemul monetar din vremea tatălui său, Ștefan cel Mare, revenind la sistemul monetar existent în Moldova pînă în timpul celei de a doua domnii a lui Petru Aron (1454—1455).

EMISIUNI MONETARE

GROȘI

Tip I

a) AR; 19—20 mm; 0,9—1,05 g.
Av Cap de bour, stea între coarne, la dr. rozetă, la st. semilună.
Rv Scut semioval, cruce patriarhală, brațe terminate prin ancore.

b) Bi; 19—20 mm; 0,90—1,10 g.
Av și **Rv**, c.m.s.

Tip II

Bi; 18—19 mm; 0,90—1,10 g.
Av și **Rv**, ca la tipul I, însă înfățișarea capului de bour mai suplă, stea lungă între coarne, la dr. soare cu raze, la st. semiluna.

Ambele tipuri au legenda în slavonă (limba oficială).
Av + ІѠБОГДАН ВОЕВОДАГОС
Rv +ПОДФЗЕМЛН МОЛДАВСКОН
(Io Bogdan Voevod Dom-nul Țării Moldovei)
Cu variante în alcătuirea legendei si felul cercurilor limitative. (La tipul II, legenda **Av** ТІѠБѴГДRН)
Nu este încă stabilită ordinea cronologică a acestor două tipuri.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ

Piese anepigrafe. **Av** și **Rv**, ca la tipul I
AR; 7—7,5 mm; 0,65—0,70 g.

TIPUL I
GROȘI

+ІѠБѴГДАНВСЕВОДАГСС
+ПОДФЗЕМЛНМОЛДАВСКОІ

743 **Av** Cap de bour, stea între coarne și globulă în frunte, la dr. rozetă din șase globule unite, avînd în centru o globulă incusă, la st. semiluna.
+ІѠБОГДАН ВОЕВОДАГОС c.p.
Rv Scut semioval, cruce patriarhală avînd brațe terminate prin ancore și globulă în mijloc.
+ ПОДФЗЕМЛН МОЛДАВСКОІ c.p.
AR; 20 mm; 1,02 g.

744 Sim. c.m.s.
Rv + ПОДФЗЕМЛН МОЛДОRСКОН
AR.

745 Sim. c.m.s.
Av Fără globulă în frunte.
+ІШБѴГДАІІВСЕВОДАUСС
Rv Fără globulă în mijlocul crucii c.l.
AR; 19 mm; 0,88 g.

746 c.m.s.

Av + ІѠ ЋСГДАН ВѴЕВОДАГСС c.l.
Rv + ПОДФЗЕМЛН МОЛДАВСКОІ c.l.
AR; 19 mm; 1,02 g.

747 c.m.s.
Av Stea lată între coarne.
+ ІѠ БОГДАН ВОЕВОДАГОС
Rv Colțurile scutului unite cu c.l.i.
AR; 20 mm.

748 c.m.s.
Av + ІѠБОЛДАН ВОЭОДА ГОС
Rv +ПОДЗЕМЛѠМ( )ДАВСКОІ

749 c.m.s.
Av Cap de bour cu globulă în frunte.
În legendă ГО în loc de ГОС

750 c.m.s.
Rv ( ) ОДФСМД ( ) НМЕS ( )

751 c.m.s.
Av Între coarne stea din petale lungi, la dr. capului de bour o rozetă mică din cinci globule.
Rv Scutul mai îngust la partea de jos.
AR (?); 19 mm;

752 c.m.s.
Av Cap de bour, la dr. stea cu șase raze (?), la st. floare de crin (?)
+ ІѠБОГДАНВѴЕВОДАГОС
Rv + ПОД Ф>ѲЕМЛН МОНФ'ДК( )

753 c.m.s.
Av Cap de bour în format suplu, coarnele groase, la dr. rozetă ❋ , la st. semilună.

754 c.m.s.
Av + ІѠБѴДАН ВОЕВОДАГС
Rv Globulă în mijlocul crucii.
+ ПД · ЅМЛН МОЛДАВСКОН
Copie galvano; 19 mm.

755 c.m.s.
Rv +ПОД ФЗЕМЛН МОЛДАВСКОІ
AR; 18 mm; 0,98 g.

756 c.m.s.
Av Între coarne rozeta din cinci globule unite. Botul atinge c.l.i.
+ ІѠ ОГЛАН ВѴЕВОЛАГОС
Rv În scut, cruce patriarhală, diformă.
+ ПОДФ ЗЕМЛНВОЛDВСКІ
Bi arg; 20 mm; 1,04 g.

757 c.m.s.
Av Coarnele intersectează c.l.i. și cuprind o stea din cinci petale, globulă în frunte, la dr. rozetă cu cinci globule, la st. semilună îngroșată.
Rv Conturul scutului, cu întreruperi.
( )ЄМЛН МОЛДОВСК( )
AE; 19,5 mm; 0,90 g.

758 Sim. cu nr. 735
Av ГОСБО, în loc de ГОС c.l.
Rv ( )ДОВСКО c.l.
Bi arg.; 19,5 mm.

759 Sim. cu nr. 743
Av Capul de bour intersectează c.l.i. atît deasupra, cît și dedesubt.
+ІѠБОГД( )RFÞ
Rv Scutul diform atinge c.l.i.
+ПОДСМЛІІМVR( )
Bi arg; 18,5 mm; 0,95 g.

JUMĂTĂȚI DE GROȘ

760 *Anepigraf*

Av Cap de bour cu stea între coarne, la dr. o rozetă din globule pe un cerc, la st. semiluna.
Rv Scut avînd crucea patriarhală, în formatul similar groșilor de tip I.
AR; 7 mm; 0,65 g.

TIPUL II
GROȘI

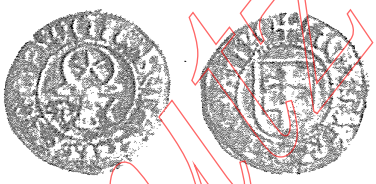

ТІѠБОГДРИБОЄВОДРГОС
+ПОДФЗЄМЛНМОЛДВС

761 **Av** Cap de bour cu format suplu, stea între coarne, la dr. un soare cu raze, la st. semiluna.
ТІѠБОГДРN БОЄВОДRГОС c.p.
Rv Scut semioval, avînd o cruce patriarhală.
+ПОДФ ЗЄМЛНМОЛДВС c.p.
Bi arg.; 18,5 mm; 1,22 g.

ȘTEFAN IV (ȘTEFĂNIȚĂ) (1517 aprilie 20 — 1527 ianuarie 14)

Din 1517—1522, Ștefăniță, fiul lui Bogdan III, domnește sub tutela lui Luca Arbore, portarul Sucevei, care deține în acest timp autoritatea politică în Moldova.

Se menține în continuare sistemul monetar din timpul domniei anterioare: *groși* și *jumătăți de groș*.

Calitatea inferioară a metalului din marea majoritate a monedelor atribuite domniei lui Ștefăniță reflectă o precară situație economico-financiară.

Este de semnalat procentul, în continuă creștere, al falsurilor monetare de epocă, fenomen care cuprinsese toate țările.

Reprezentarea capului de bour, încadrat în scut de formă evoluată, părăsește linia tradițională a stemei Moldovei.

EMISIUNI MONETARE

GROȘI

Av Cap de bour de format robust, stea între coarne, în părți rozetă din cinci globule și semilună. Totul în scut stilizat, asimetric.
Rv Scut stilizat, ca pe **Av**, avînd o cruce patriarhală cu brațe ancorate. În părți, cîte o rozetă.
Legenda, în slavonă, între 2 c.p.
Av +ІѠСТЄФАНЯ ВОЄВОДЯ ⁘ ГОСПО
Rv +ДАР ⁘ З·ЄМЛН МОЛДЯВ ⁘ СКОН
(Io Ștefan Voevod Dom-nul Țării Moldovei)
Cu variante după modul de alcătuire al legendei, forma sau poziția semnelor despărțitoare și a atributelor,
AR; 19,5 m; 1,02 g.
Bi; 19—19,5 mm; 0,92—1,16 g.
Cu; 19 mm; 1,73 g.
Alamă; 19 mm; 0,88 g.
(Monedele din metal inferior sînt uneori suflate cu argint.)

JUMĂTĂȚI DE GROȘ

Anepigraf. **Av** și **Rv** c.m.s. în c.p.
AR; 11—14 mm; 0,4—0,45 g.
Alamă arg.; 12 mm; 0,45 g.

GROȘI

a) *Pe* **Av** *la dr. semiluna, la st. rozeta.*

+ІѠСТЄФАНАВОЄВОДА·ГОСПО
+ДАР·ЗЄМЛНМОЛДАВ·СКОІ

762 **Av** +ІѠСТЄФАНЯ ВОЄВОДЯ ⁘ ГОСПО
Rv +ДАР ⁘ ЗЄМЛНМОЛДАВ ⁘ СКОН
Bi; 17 mm.

763 Ca nr. 762, însă **Rv** + ДRP ⁘ ЄЄМЛН...
Bi; 19 mm; 0,92 g.

764 Ca nr. 762, însă **Av** scutul cu latura dreaptă, iar pe **Rv** lipsesc ambele rozete de lîngă scut.

www.cuperculz.ro

765 Ca nr. 762, însă poziţia coarnelor diferă.
Monedă de Cu, placată cu foiţă de argint.

766 Ca nr. 762; monedă de Cu, remarcabilă în grosime, fără urme de argintare.

767 Ca nr. 762; pe Av ГОСПО
b) *Pe Av la dr. rozeta, la st. semiluna.*

768 Av Rozeta la dr. capului de bour cu cinci globule distincte şi pct. central, celelalte rozete format mic, cu globule unite.
✻ ІѠСТЄФАНА ВОЄВОДА ⁘ ГОСПО
Rv Rozetele format mic, cu globule unite.
+ДАР ⁘ ЗЄМЛН МОЛДАВ ⁘ СКОН
Bi arg.; 19,5 mm; 0,87 g.

769 Rv Lipsă rozeta din st. scutului.
Bi:arg.; 19 mm; 1,12 g.

770 Av Capul de bour cu globulă în frunte.
Rv Crucea cu globulă la mijloc. În legendă:
ЗЄМЛН (literele З şi Є unite).
Bi arg.; 19,5 mm; 1,2 g.

771 Rv Lipsesc rozetele de lîngă scut.
Bi arg.; 18 mm găurit; 0,92 g. Execuţie rudimentară (fals de epocă).

772 Ca nr. 768, pe Rv. СКОНО
AR; 19,5 mm; 1,02 g.

773 Ca nr. 768.
Av + ІѠСТЄФАНА ВОЄВО ⁘ ГОВООСПО
Rv +ДАР ⁘ ЗЄМЛН МОЛДАВ ( )ОІ
Cu arg. 19 mm; 1,73 g.
(Fals de epocă.)

774 Ca nr. 768.
Rv La dr. şi la st. scutului steluţa cu cinci raze.
Bi; 19 mm; perforată.

775 Ca nr. 768.
Pe Av cu ГОСП
Bi arg.; 19 mm ruptă.

776 Av + ПОЭОЛ ⁘ ( )ТЭѠІ (legenda inversată).
Rv ( )МЛНМОЛДА ⁘ ( )
Alamă arg.; 20 mm; 1,7 g.

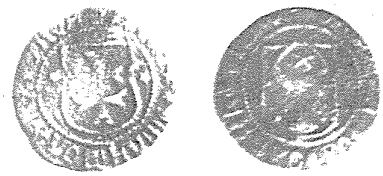

777 Av + ІѠСТЄФАНА ВОЄВОД ( )c.p. neregulate.
Rv Stele cu cinci raze în părţile scutului şi în legendă.
+ДАР ✻ ЗЄМЛН МОЛДАВ ✻ СКОН între c.p. rare.
Bi; 19 mm; 1,16 g. Slabe urme de argintare.

778 Av + ІѠСТЄФАНА ВОЄВОДА ✻ ГОС
Rv + НОЖЭ ✻ ВАДЛОМЮЛМЄЗ ✻ РАДОП
Alamă; 19 mm; 0,88 g. (legenda inversată).

779 Av Cap de bour cu globulă în frunte, toate rozetele cu cinci globule distincte şi pt. central (⁘)
Rv Crucea cu globulă la mijloc, iar rozetele ca pe Av.
Bi; 20 mm; 1,25 g. Cu urme de argintare.

JUMĂTĂŢI DE GROŞ

Pe Av la dr. rozeta, la st. semiluna.

780 Av şi Rv Rozetele format mic, cinci globule unite.
Bi; 11 mm.

780a Rv Crucea cu globulă la mijloc.
Cu arg.; 14 mm; 0,4 g.

781 c.m.s.
Alamă arg.; 12 mm; 0,45 g.

DIVERSE

Jumătate de groş de la Sigismund I al Poloniei, monedă bătută pentru Lituania. 1508–1529.

782 Av Călăreţ lituan, + MONETA SIGISMVNDI
Suprabatere, cu litere chirilice: ( )NA ВОЄВО( )
Rv Vulturul polon, + MAONI: DVCIS ; LITVANIE
Suprabatere +ДАР( )
Fals de epocă.

ALEXANDRU LĂPUŞNEANU (1552 septembrie — 1561 noiembrie 18; 1564 martie — 1568 martie)

Alexandru Lăpuşneanu (cu nume iniţial Petru), fiul nelegitim al lui Bogdan III, ocupă tronul Moldovei în sept. 1552, cu ajutorul polonezilor.

Susţinînd pe Izabella şi pe Ioan Zapolya la recăpătarea Transilvaniei şi plătind tribut turcilor, menţine un echilibru în relaţiile cu toţi vecinii. Pe plan intern, s-a afirmat uneori prin măsuri sîngeroase de represiune. Spirit comercial, a căutat să organizeze viaţa economică a ţării, el însuşi fiind părtaş la tranzacţii comerciale, chiar şi cu ţările vecine.

Numeroasele ctitorii şi daniile sale reflectă o oarecare stabilitate în viaţa ţării.

În 1558, după o întrerupere de cîteva decenii, reapare moneda moldovenească, însă într-un nou sistem: al dinarilor ungureşti, ceea ce denotă intensificarea relaţiilor comerciale cu Transilvania, precum şi intenţia de înlesnire a circulaţiei monetare interţări.

Se cunoaşte următoarea emisiune monetară care imită dinarul unguresc din acea epocă:

DINAR

783 **Av** Scut scartelat: I trei grinzi; II cruce dublă; III trei rozete cu șase globule în diagonală dr. sus-st. jos.; IV două flori de crin invers așezate între ele, în diagonală st. sus-dr. jos. În scutul din centru cap de bour.

ALEXANDER·D·G·W·MOL·1558 c.p.

Rv Madona cu coroană, ținînd pruncul pe brațul dr.

În părți = S – M (Monetăria Sucevei sau Sancta Maria?)

PATRONA ○ ❀ ○ MOLDAWI c.p.

AR; 15 mm; 0,46 g.

784 c.m.s.

Av ALEXANDER·D·G·W·MOL ❀

Rv PATRONA ❀ ❀ ❀ MOLDAWI

AR; 15 mm.

DESPOT VODĂ (1561 noiembrie 18 — 1563 noiembrie 6)

Ioan Iacob Heraclide, de origine grec din Samos, fire aventurieră, colindă prin Europa: copist la Biblioteca Vaticanului, student la Montpellier, trece la luteranism, în 1555 cavaler și conte palatin al Imperiului romano-german, confirmat de Carol Quintul. Preia tronul Moldovei în 1561 cu ajutorul nobilimii protestante din Polonia și al Habsburgilor, obținînd apoi și asentimentul Porții otomane. Prin atitudini hrăpărețe și antiortodoxe devine antipatic poporului.

Este ucis de Ștefan Tomșa, conducătorul răsculaților moldoveni, la 6 noiembrie 1563.

Instituie un sistem monetar original. Monedele au fost bătute, foarte probabil, în monetăria Sucevei repusă în funcțiune de meșterul monetar (artifex, aurifex) Wolffgang (denumit în cronici Lupul Sasul).

SISTEMUL MONETAR (probabil):

- ducat AV = 60 aspri turcești;
- taler AR = $\frac{2}{3}$ ducat = 40 aspri.

(După *Wolf Stürmer, Lipsca* 1572, talerul lui Despot echivala cu 17 groși și 4 pfenigi de Meissen sau cu 23 șilingi și 1 pfenig de Lübeck, iar după *Fischer* 1 taler = 60 dinari.)

- ort AR = $\frac{1}{4}$ taler = 10 aspri
- dinar AR = 1 aspru
- obol (mangîr) AE = $\frac{1}{2}$ dinar = $\frac{1}{2}$ aspru.

EMISIUNI MONETARE

ducat AV; 23 mm; 3,55 g.
taler AR; 40—41 mm; 26,50—31,89 g.
ort AR; 27 mm; 8,10 g.
dinar AR; 16 mm; 0,437—0,482 g.
obol (mangîr) AE; 16 mm; 1,55—1,88 g.
(Descrierea detaliată urmează la fiecare tip de monedă.)
Sînt considerate ca mari rarități în numismatica românească.

1561 (?).

DINAR

785 **Av** Scut scartelat: I două grinzi; II cruce cu două brațe; III două capete (încoronate?) în diagonală dr. sus la st. jos; IV leu fugind spre st.
În centru, scut semioval cu un corb la dr. avînd inel în cioc.

IOHANN DG WAIVODA 1561 (?)

Între 2 c.p.

Rv Madona aureolată, ține pruncul pe brațul dr. În cîmp la st. S (Sancta), la dr. M (Maria), dedesubt S (Suceava).

Între 2 c.p.

PATRONA MOLDAVI

AR; 16 mm; g.

Muz. Nat. Budapesta (col. Doboczki).

TALER

786 După afirmația lui Wolffgang Bethlen din *Historia de rebus transilvanicis*, Sibiu, 1782, vol. II, pp. 11—12 ar rezulta că sub Despot Vodă s-ar fi emis taleri încă din 1561 (S-a urcat pe tron la 18 noiembrie 1561.)

1562

DINAR

787 c.m.s. nr. 785

Av Cu milesimul 156 Σ

Rv În cîmp la st. S format mai mare, la dr. M normal.

Între 2 c.p. PATRONV — MOLDAVI

AR; 16 mm; 0,50 g.

TALER

788 **Av** Bust cu armură al lui Despot, spre dr., cap cu barbă purtînd coroană deschisă. În mîna dr. înmănușată ține sabia cu vîrful în sus, iar cu st., globul cruciger, crucea așezată pe un suport împodobit.

www.cimpeanu.ro

Armura împodobită pe guler cu ornamente geometrice, iar la piept cu arabescuri. În cîmp, milesimul 15—6Σ
Între 2 c.l.

+ ✣ HERACLIDIS ✣ DESPOTE ✣ PATRIS ✣ PATRIE ✣

Rv Scut încadrat cu linii ornamentate, cuprinde 16 cîmpuri dispuse cîte 4, în 4 rînduri orizontale. Deasupra lui acvila bicefală ieșind, încoronată cu o coroană deschisă care marchează începutul și finele legendei. Cîmpurile prezintă următoarele mobile heraldice:

Rîndul I: 1. Turn de cetate; 2. arbore (laur) cu șarpe încolăcit; 3. Scut mic scartelat (conținînd: o cruce, trei grinzi, floare dublă de crin, trei globule); 4. acvilă cu două capete.

Rîndul II: 1. Leu pășind spre dr.; 2. pește spre st. cu inel în bot; 3. arbore; 4. coroană cu două rozete deasupra.

Rîndul III: 1. Coroană cu două stele deasupra; 2. acvilă cu două capete; 3. turn de cetate; 4. arbore cu șarpe încolăcit.

Rîndul IV: 1. Scut mic, la fel cu cel din cîmpul al treilea, rîndul întîi; 2. cruce mare bizantină; 3. leu pășind spre dr.; 4. pește spre st. cu inel în bot.
În centrul scutului: cap de bour într-un oval mic, stilizat.
Între 2 c.p. VINDEX ✣ ET ✣ DEFENSOR ✣
AR; 40 mm; 28,50 g. LIBERTATIS ✣ PATRIE ✣
Col. Cab. num. ARSR
De cea mai mare raritate: VNICVM

OBOL (MANGÎR)

789 **Av** Cap laureat spre dr., cu barbă, păr scurt. Între 2 c.p.
✣ PATRONA ✣ ✣ ✣ MOLDAWI
Rv Cap de bour cu păr pe frunte, între coarne stea mică avînd cinci raze, la dr. semiluna conturnată, la st. rozetă cu cinci globule.
Între 2 c.p. IOHANN · D · G WAIVOD · 156Σ
(Literele N încalecă peste alte litere inițial gravate pe ștanță.)
AE; 16 mm; 1,60 g.

789 a c.m.s. însă pe **Rv** milesimul 6Σ

1563

DINAR

790 Ca nr. 785, însă: pe **Av**, în scut, grinzile altfel dispuse, iar legenda IOHAN · D · G · WAIVODA · 1563
Rv M-S și dedesubt ✣ S
AR; 16 mm; 0,45 g.

791 Ca nr. 790, însă pe **Av** legenda:
IOHANN · D · G · WAIVODA · 1563
Rv În părți S-M și legenda PATRONA MOLDAW
Muz. Naț. Budapesta.

DINAR

792 Ca nr. 791, însă pe **Av** 1563
Muz. Naț. Budapesta.

792 a Ca nr. 790, însă pe **Av** 1563,
iar pe **Rv** PATRON MOLDAVI și M-S
Muz. Naț. Budapesta.

DINAR

792 b Idem, ca nr. 790, însă: **Av** IOHAN · D · G · WADI
Rv PATROM — MOLDAWI și M-S
Muz. Naț. Budapesta.

TALER

793 **Av** Reprezentare similară ca la nr. 788, cu următoarele diferențe: Milesimul cuprins în legendă, astfel:
✣ HERACLIDIS ✣ DESPOTE ✣ PATRIS ✣ PATRIE ✣
1563
Rv Reprezentare similară ca la nr. 788, însă în cîmpul 2 rîndul 4: cruce cu două brațe, brațul de jos este înclinat spre dr.
Legenda: VINDEX ✣ ET ✣ DEFENSOR
✣ LIBERTATIS ✣ PATRIE ✣
AR; 41 mm; 28,60 g.

TALER

794 Ca nr. 793, însă:
Av cu HERACLIDIS și PATRIE
Rv LIBERTATIS
AR; 40 mm;

TALER

795 Ca nr. 793, însă:
Av HERACLIDIS PATRIS
Rv LIBERTATIS

OBOL (MANGÎR)

796 **Av** Ca nr. 789.
Rv Ca nr. 789, însă 1563.
AE; 16 mm; g.

796a Ca nr. 796, dar pe **Rv** milesimul 63.
AE; 16 mm; g.

DUCAT

797 **Av** Bustul lui Despot, cap cu barbă spre dr. purtînd coroană deschisă, gîtul și umerii cu armură. În cîmp, milesimul: la st. 6, la dr. 3.
Între 2 c.p. HERACLIDIS · DESPOTE · PATRIS · PATR.
Rv Scut scartelat: 1. turn; 2. arbore cu șarpe încolăcit; 3. leu mergînd spre dr.; 4. pește cu inel în bot. În centru, un scut mic cu cap de bour. Scutul este timbrat de o acvilă cu două capete, ieșind, avînd deasupra o coroană deschisă plasată la începutul și finele legendei.
Între 2 c.p. VINDEX · EL · DEFFNSOR · LIBERTAT :
AV; 23 mm; 3,55 g. PATR :
Muz. Naț. Budapesta. De cea mai mare raritate: VNICVM

ORT

798 Av Bust cu armură spre dr., pe cap coroană deschisă.
PRINCIPIS ⚜ MOLDAVIÆ
Între 2 c.p. 1563 (milesimul neclar).

Rv Scut stilizat, cu margini ornamentate, cap de taur (?) cu verigă în nări, coarnele arcuite cu vîrfuri răsfrînte în afară. Între coarne o stea cu șase raze. La dr. rozeta din cinci petale și cu opt raze, la st. semiluna.

Între 2 c.p. MONETA ⁘ NOVA ⁘ MOLDAVI ⚜

AR; 27 mm; 8,10 g.

De mare raritate.

(Animalul sărind spre dr. de la finele legendei de pe Rv reprezintă emblema monetarului polon Jean Lewart Firley — intervalul 1590—1609 — ceea ce implică investigații în continuare privind datarea monedei.)

ȘTEFAN TOMȘA (1563 aug. 8 sau 10 — 1564 martie)

Hatmanul Tomșa, conducătorul răsculaților moldoveni, asediază pe Ioan Iacob Heraclide (Despot Vodă) în cetatea Sucevei și îl ucide la 6 noiembrie 1563, instalîndu-se ca domn al Moldovei.

Emisiunile monetare, din scurta sa domnie, sînt în sistemul instaurat în prima domnie a lui Alexandru Lăpușneanu (1552—1561): *dinari* de tipul și cu reprezentările dinarilor unguresti contemporani.

1563

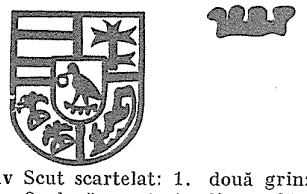

799 DINAR Av Scut scartelat: 1. două grinzi; 2. cruce cu două brațe; 3. două capete în diagonală dr. sus st. jos; 4. leu fugind spre st. În centru, scut semioval: corb la dr. stînd pe o rămurică, ține un inel mare în cioc.
STEPHAN·D·G·WAIDA·

Rv Madona șezînd, ține pruncul pe brațul dr., pe cap poartă coroană nobiliară, de formă specială, cu patru perle mari vizibile. La st. M, la dr. S (monetăria Sucevei?),
PATRONA *** MOLDAW·
AR; mm; 0,45 g.

1564

800 DINAR Av Ca nr. 799
STEFAN·D·G·WA'DA· ⁘ 1564·
Rv Ca nr. 799.
PATRONA *** MOLDAV
la st. S, la dr. M:

ION VODĂ CEL VITEAZ (1572 febr. — 1574 iun. 13, 14)

Ion Vodă, fiu natural al lui Ștefăniță (1514—1527), e pomenit în cronici străine și cu numele de IVONIA sau SONARSCHA. A fost supranumit *„cel Viteaz"* pentru forța fizică și vitejia sa și *„cel Cumplit"* pentru sancțiunile groaznice pe care le aplica culpabililor, chiar și celor din rîndurile clerului ortodox și marii boierimi.

Militînd pentru independența țării, intră în conflict cu Poarta otomană, obținînd o mare victorie la Jiliște.

După lupta eroică de la Cahul — pierdută în urma trădării—, este ucis în mod bestial, la Roșcani, de către învingătorul sperjur.

De la acest domnitor ne-a rămas dovada unui sistem monetar original: moneda de aramă: *acceaua*. Denumirea, încetățenită în limbajul vremii, reprezenta probabil monedă echivalentă cu asprul turcesc de argint.

Este prima monedă cu inscripția în limba română și fără numele domnitorului. Efigia este intitulată „Oteț (părintele) Moldovei". În locul atributelor obișnuite, lîngă capul de bour apare văleatul de la facerea lumii.

Moneda, bătută în „hereghia (monetăria) Moldovei", era destinată tranzacțiilor comerciale mărunte. Probabil, ar mai fi urmat și emisiuni cu valoarea nominală mai mare.

EMISIUNI MONETARE

ACCEA AE; 23—26 mm; 4,90—8,73 g.

Este de remarcat că unele monede de greutate mai mică au diametrul aproape cel obișnuit, deși sînt mai subțiri; nu poate fi vorba de monede divizionare.

ACCEA

ⲀⲔⲦⲈ·ⲄⲬⲈⲢⲈⲄⲒⲈ·ⲘⲞⲖⲀⲞⲂⲈⲒ·
·ⲰⲦⲈϤ·ⲘⲞⲖⲀⲞⲂⲈⲒ

801 Av Capul voievodului spre dreapta, cu barbă și păr lung, purtînd pălărie cu boruri mici, în jurul gîtului un echipament.
ⲰⲦⲈϤ·ⲘⲞⲖⲀⲞⲂⲈⲒ c.p.i. 16 mm; c.p.e. 24 mm.
Rv Cap de bour cu stea cu cinci raze între coarne, în cîmp milesimul
Ⲭ-ⲠⲀ =7081 de la „facerea lumii"=1573 e.n.
ⲀⲔⲦⲈ·ⲄⲬⲈⲢⲈⲄⲒⲈ·ⲘⲞⲖⲀⲞⲢⲈⲒ·c.p. ca pe Av.
AE; 24,5 mm; 5,75 g.

802 sim. c.m.s.
AE; 25 mm; 8,73 g (cel mai greu exemplar cunoscut).

803 Sim. c.m.s.
Av ⲀⲔϤⲈⲒ( )

804 Sim. cu nr. 801
Rv ( )ⲘⲞⲖⲀⲞⲂⲈⲒ·

805 Sim. cu nr. 801
Av ⲰⲦ( )Ϥ·ⲘⲞⲖⲀⲞⲂⲈⲒⲈⲒ·
Rv ⲀⲔⲦ( )ⲢⲈⲄⲒⲈ·ⲘⲘⲞⲖⲀⲞⲒ
AE; 25 mm; 7,01 g.

www.cimpercutz.ro

306 Sim. cu nr. 801
Rv ( )AOR Є · și milesimul ϑ —(?)
AE; 24,5 mm; 4,9 g.

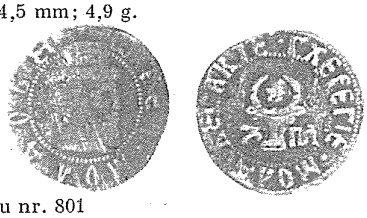

307 Sim. cu nr. 801
Rv ( ) MOΛAOR Є · și milesimul ϡ-ΠЯ
AE; 24 mm; 7,26 g.

308 sim. cu nr. 801
Av Efigia voievodului, portret deosebit.
Ꙋ T Є Ч · MOΛAOB Є Ч · c.p.i. 18 mm; c.p.e. 25 mm
Rv Cap de bour, coarne arcuite cu vîrfurile răsfrînte în afară. Stea cu *șase* raze între coarne.
A K Y Є · Γ X Є P Є Γ I Є · MOΛAOB Є Ч · c.p. ca pe Av.
Execuția literelor artistică.
AE; 25 mm; 8,00 g.

ȘTEFAN RĂZVAN (1595 apr. 24 — 1595 aug. 25?)

În toamna anului 1594, Mihai Viteazul, domnul Țării Românești, în înțelegere cu Sigismund Báthory, principele Transilvaniei, și cu Aron Tiranul, voievodul Moldovei, declanșează, în comun, lupta contra otomanilor, luptă continuată și în iarna anului 1595. Totuși, la 24 aprilie 1595, Sigismund Báthory înlătură de la domnie pe Aron Tiranul și numește pe Ștefan Răzvan, care la 3 iunie 1595 acceptă și condițiile apăsătoare ce i s-au impus de către suzeranul său.

Originea lui Ștefan Răzvan este necunoscută.

Din august 1595 apare ca domn al Moldovei Ieremia Movilă, care recunoaște suzeranitatea polonă. Ștefan Răzvan continuă să facă parte din coaliție în lupta antiotomană, iar la 12 octombrie 1595, în fruntea unui detașament moldovean, ocupă București.

La 13 decembrie 1595 Ștefan Răzvan e învins în lupta de la Areni și este tras în țeapă de către Ieremia Movilă, care se instalează ca domn, susținut de oastea polonă, condusă personal de cancelarul Jan Zamoyski.

Lui Ștefan Răzvan îi sînt atribuite două tipuri de monede în sistemul groșilor, și anume monede de argint cu valoare nominală de 3 groși, similare monedelor poloneze din acea epocă.

TIPUL I

3 GROȘI (denumit popular troiac, trei grosițe, costandă, potronic*).

309 **Av** Bust spre dr. purtînd coroană închisă.
Legenda în limba română cu caractere latine și chirilice:
STEPII ⁘ BOIBOD + MOL · DOB · c.p.e.
Rv Deasupra: în oval capul de bour, la dr. și la st. cîte un trandafir cu crenguță. În centru în latină:
GRO( )ARGT|RIP( )AMO|OΣDABIA⁘
(grossus argenteus triplex regni Moldaviae).
Dedesubt: scutul „Przegonia" al monetarului polon Jan Dilski (1581—1590).
În părți 15—95 între două rozete mici, iar mai jos cîte o rozetă mică cu crenguță, ultima rozetă e deplasată la finele legendei. c.p.e.
AR; mm; 2,20 g.

---

* Constantin Moisil face o serie de aprecieri în legătură cu monedele care au circulat în țările române în secolele XVI—XVIII sub denumirea de *„costandă"* în Țara Românească și *„potronic"* în Moldova[1] astfel:

În învățătura lui Neagoe Voievod (1512—1521) către fiul său Teodosie Vodă, găsim: „iar de n-ai haine dă măcar o *costandă* sau un *ban*".

Mai tîrziu, într-un hrisov, din 10 septembrie 1615, al lui Radu Mihnea, domnul Țării Românești, se atestă că în 1596 Mihai Vodă Viteazul „a cumpărat satul Vărmanul cu rumânii de acolo, direpț 30 000 *costande*".

O serie de documente din secolul XVII folosesc această denumire; chiar *Pravila* sau *Îndreptarea legii* tipărită la Tîrgoviște, în 1652, consemna în articolul 36, privitor la furturi: „... să plătească pe zi cîte 12 aspri, cari fac 2 *costande* de argint".

Într-o scrisoare a județului Bistrița ardelene către cel din Siretul Bucovinei din anul 1600 se spune, despre un locuitor din Rodna care a împrumutat 30 florini de la altul din Siret, că cel dintîi n-a luat mai mult de 3 *potronici*; iar celălalt îi cere în toată săptămîna cîte 5 *potronici*.

La fel, în martie 1622 din documentul privind vînzarea unui sat rezultă că pentru 750 taleri în bani buni, s-au plătit 800 taleri în bani proști, iar moneda divizionară curentă era *potronicul*, socotit la 9 *bani*.

În *Pravila* din 1646 a lui Vasile Lupu al Moldovei, după care s-a călăuzit Matei Basarab în *Pravila* mai sus arătată, se spune: „... să plătească pe toată ziua cîte 12 aspri, cari fac 2 *potronici* de argint".

Cronicarii (s. ex. Neculce) folosesc termenul de *„potronic"* uzitat în Moldova. Dar și în Moldova s-a folosit denumirea de *„costandă"* sinonim cu cea din Țara Românească.

Dimitrie Cantemir, marele cărturar enciclopedist consacră un capitol întreg cu privire la *„costandă"* în *Hronicul vechimii româno-moldo-vlahilor*, însă o pune în legătură cu prezența în Dacia a împăratului Constans ...

Un document mai nou, din 1704, amintește *„costandă"*: 1000 florini poloni fac 161 lei, 4 costande și 4 bani".

Deci, se poate afirma că: denumirea *„costandă"* din Țara Românească circula simultan și în Moldova.

După părerea autorizată a numismaților, rezultă că atît *„potronicul"* cît și *„costanda"*, denumite și *„babcă"* din secolele XVI, XVII și începutul sec. XVIII reprezentau moneda polonă de argint de 3 groși, introdusă în Polonia pe la 1528, numită oficial *grossus argenteus triplex*; iar în limbajul comun *„troiac"*, care a ajuns în veacul XVII monedă de mare circulație, în țările române, imitată și de emisiunile monetare ale Transilvaniei, Bavariei, Saxoniei, Brandenburgului etc.

Banul, monedă măruntă, era șilingul polon *(solidus)* pe care moldovenii îl numeau *„șalău"* după denumirea polonă szelag = șiling.

[1] CONSTANTIN MOISIL,. O monedă curioasă — costanda, în CNA, nr. 133 — 134, ianuarie — iunie 1945, pp. 8 — 14.

810 Sim.c.m.s.

Av STEPII · BOIBO( )OL · DOB ·

Rv Deasupra: III Urmează: Stemele Poloniei, familiei Vasa şi Lituaniei.

GRO( )ARG|TR( )REG| POLONIE

Dedesubt: Blazonul Przegonia, cu iniţialele I — D şi milesimul 15—89?

AR calit. inf.; 20,5 mm; 1,43 g.

810a sim. c.m.s.

Av STEPII — BOIBOD ×MOL · DOB

Rv GROS — ARGT| RIPREGMO — OLDABIA

Dedesubt: ×15 — blazonul Przegonia — 195.
(Muz. Naţ. Budapesta)

TIPUL II

811 **Av** În centru: scut cu cap de bour, deasupra un atribut nedesluşit, avînd la dr. semiluna, la st. rozeta.

(Alte ipoteze consideră că aversul ar înfăţişa un cavaler cu armură, avînd pe piept un scut cu cap de bour, în mînă o sabie etc.)

ІѠСТЄФЯ ВОЄВОДЯ Б Ж( ) c.p.e., c.l.i.
ВОЖИЮ МАСТИЮ = cu mila lui Dumnezeu)

Rv III | Stema Poloniei şi a Lituaniei avînd între ele ceva nedesluşit |

Legenda: GROSARG | TRIPREG | POLON

Blazonul Przegonia cu iniţialele I—D c.p.e.

AR; 22 mm; 2,2 g.

812 sim. c.m.s.

Av Reprezentarea înfăţişează mai evident un scut purtînd capul de bour. Deasupra ceva nedesluşit, la dr. semiluna conturnată, iar la st. rozeta, ca un soare.

+ІѠ СТЄФЯ ВОЄВОДЯЯ Ж ІО c.p.e., c.l.i.

Rv III | Stema oraşului Riga, fără cruce deasupra | . În părţi, milesimul 15—80.

Legenda: GR-OS | ARG × TRIP | CIVI × RI | × GE c.p.e.

AR; mm; g;

IEREMIA MOVILĂ (1595 aug. 25 — 1600 mai; 1600 sept. — 1606 iunie 30)

Îndepărtînd pe Ştefan Răzvan, preia tronul Moldovei. Domnia i-a fost întreruptă numai între 1600 mai—1600 sept. de către Mihai Viteazul, care reuşise să realizeze atunci—pentru prima dată — Unirea ţărilor române.

În tratatul încheiat cu Polonia, Ieremia Movilă obţine şi dreptul de a emite monedă după modelul celor polone (acelaşi titlu, greutate şi valoare nominală), şi aceasta — probabil — pentru ca să aibă putere circulatorie şi pe teritorii aparţinînd coroanei polone.

Monedele ce-i sînt atribuite imită piesele polone de trei groşi, avînd însă pe revers un medalion oval cu capul de bour: stema Moldovei.

Pe avers poartă efigia şi numele unor regi ai Poloniei din perioada anterioară.

Aceste monede sînt denumite *„moldo-polone"* şi, după părerile emise pînă acum, ar aparţine intervalului 1597—1600, indiferent de milesimul pe care-l poartă.

În literatura numismatică polonă sînt considerate ca falsuri de epocă sau imitaţii moldoveneşti (v. Hütten Czapski).

Pot fi clasificate în felul următor:

a) **MONEDE DE 3 GROŞI, TIP ŞTEFAN BÁTHORY (1575—1586)**

813 **Av** Bust încoronat spre dr.

ST · EP · DGREXPOY) c.p.e.

Rv Deasupra în c.p. oval cap de bour; la dr. şi la st. şi sub cerc cîte o floare de crin, precum şi milesimul 15—81 (Floarea de crin, ca o coroniţă, marca monetăriei Riga.)

GR( )OS | ARGTRI | CIVI$_R$ | GE Litera S aplecată

Litera R după CIVI este plasată mai jos.

AR; 20 mm; 1,61 g.

814 Sim. c.m.s.

Av S · T · EP · DG( ) X · POD

Rv GR-OS | ARGTRI | CIVIR

Galv.; 20 mm;

815 Sim. c.m.s.

Av STEP · DGREX POD c.p.e.

Rv Cap de bour în c.p.ş., la dr., st. şi dedesubtul cercului cîte o floare de crin.

În părţi 15—81

GR-OS | ARGTRI | CIVIR | GE ; litere diforme în rînduri neregulate. c.p. pătrate la exterior.

AR; 20 mm; 1,08 g.

816 Sim. c.m.s.

Av STPEIIA · DG · R · EXPODMDL

Rv Cap de bour fără urechi, într-un scut de inele înlănţuite. Între coarne o floare de crin. Deasupra: III între flori de crin. La dr. şi la st. IL — 15 şi dedesubt XX—XX Legenda: GROSARG | TRIPMD | LIT. Ultimul rînd între două flori de crin cu codiţe.

AR; 20 mm:

817 Sim. c.m.s.

Av STE( )RE · POLONI c.p.e

Rv Cap de bour în c.p. la dr. şi la st. cîte o rozetă, sub ele GR+OS | ARGTRIP | REGP( )

AE; 21 mm.

b) **MONEDE DE 3 GROŞI, TIP SIGISMUND III (1587—1632)**

818 **Av** Bust încoronat spre dreapta.

SIG · III · DG · R · E · X · POL( ) c.p.e

www.ciupercuta.ro

Rv Cap de bour în c.p. La dr., st. și dedesubt o floare de crin.
Legenda: GR—OS | AR—GTR | CIVTA Dedesubt floare de crin. c.p.e.
AR; 20 mm.

319 Sim. c.m.s.
Av SIGIII( )RE·POLONI
Rv Cap de bour în c.p. la dr. și st. cîte o floare deasupra unui ×
Legenda: GR-OS | ARGTRIP | REG PO
AR; 20 mm.

320 Sim. c.m.s.
Av SIG·III·D·G·-·REXPO·M·D·L·
Rv Stemele Poloniei, familiei Vasa, Lituaniei.
Legenda: GROS · ARG | TRIP · MDL Dedesubt, 15, cap de bour, 98.

EUSTRATIE DABIJA (DABIJA VODĂ) (1661 după sept. 19 — 1665 sept. 11)

În timpul domniei lui Eustratie (Istrate) Dabija, domn pămîntean cunoscut sub numele DABIJA VODĂ, se remarcă preocupări în legătură cu circulația monetară și implicit găsirea surselor de venituri prin emisiuni monetare oficiale sau clandestine.

Monetăria Sucevei și-a reluat activitatea prin 1662.

În fapt, s-au bătut monede de bronz denumite popular „șalăi" (de la germ. schilling, polon. szelag), reprezentînd moneda măruntă cu numele, în latină, „solidus" care circula pe atunci în alte țări europene.

Emisiunile se pot împărți în două mari categorii:

a) *Șilingi cu numele lui Dabija Vodă.*

Același avers, reversul diferit.
Av Domn călare spre st. avînd capul descoperit, cu barbă. Sub cal, uneori, un cap de bour.
Rv După reprezentări, se disting patru tipuri:

Tipul I Căciulă domnească, rotundă, dedesubt spadă și buzdugan, încrucișate.

Tipul II Id. căciulă domnească țuguiată, în diverse variante, dedesubt iatagan și buzdugan, încrucișate.

Tipul III O singură literă: S, T sau V.

Tipul IV O monogramă: C cu Ƃ, C și c, C cu Δ ,C cu H, C cu P, C cu ∓, C cu T, C cu ⁎ ,precum și D cu I (ultima probabil reprezintă Dabija Istrate).

Legendele pe Av și Rv, între cercuri diverse, variază ca alcătuire, caută să imite legendele șilingilor polonezi.

Șilingii lui Dabija Vodă sînt de aramă, diametru 13—16 mm, greutate medie 0,60 g.

b) *Imitații ale șilingilor suedezi, polonezi, brandenburgici.*

Falsuri realizate în monetăria Sucevei probabil de către Titus Livius Boratini (între 1661—1663 cît acesta a fost dispărut din Polonia) și continuate de alți monetari mai tîrziu sub domnia lui Gheorghe Duca (1665—1666, 1668—1672 și 1678—1683) și a lui Iliaș Alexandru (1666—1668).

Din documente rezultă că s-ar fi falsificat și alte genuri de monede, chiar taleri.

Șilingii falsificați la Suceava sînt din aliaj de aramă, uneori cu urme de argintare, de o execuție rudimentară, greșeli în reprezentări, caracterul literelor, legendă etc.

a) ȘILINGI (ȘALĂI) CU NUMELE LUI DABIJA VODĂ

TIPUL I

321 Av Călăreț spre st., cap descoperit, cu barbă.
Coroană. IOHAN-ISTRATDORVV: c.ș.
Rv Căciulă cu margini întoarse, dedesubt spadă și buzdugan, încrucișate.
Floare (?) SOLIDVS CIVI · M · D · 18 c.ș.

322 c.m.s.
Av Coroană. IOHAN. ISTRAT. D. B. V. V c.l.e., c.p.i.
Rv Căciulă cu boruri cu trei pene, dedesubt sabie și buzdugan încrucișate, deasupra lor o globulă.
SOLIDV · SACB · M · D · 18 c.ș.e., c.l.i.

322a c.m.s.
Av sub călăreț un cap de bour.
Rv SOLIDV ƧƧV G. B. M. D. 18

TIPUL II

323 Av Călăreț spre st., cap descoperit, cu barbă.
Coroană, ISTRATE: DABISA . D . G . R . M . c.ș.
Rv Căciulă alungită, dedesubt iatagan și buzdugan încrucișate.
SOLI ( ) G MOLD 68

324 c.m.s.
Av Coroană. C · A · B · I · ST ( ) P.S.
Rv Căciulă simplă, rotundă (?), dedesubt iatagan și buzdugan încrucișate.
( ) MONETA · C

325 c.m.s.
Av ⁘ D · A · B · I · S · A ( ) c.p.
Rv Căciulă simplă și f. mică, dedesubt iatagan f. lung și buzdugan încrucișate.

326 c.m.s.
Av Coroană. ISTRATI ( ) M
Rv Căciulă țuguiată, dedesubt iatagan și buzdugan încrucișate.
( ) MOLD 6 c.p.e.

TIPUL III

327 Av Călăreț spre st.
Coroană. D M ( ) HISTRATVV c.p.
Rv Inițiala S c.p.

328 c.m.s.
Av Coroana. D M ( ) STRAT.. V . V . c.p.
Rv Inițiala V cu globulă în centru.
✣ SOLIDVS ( ) D M 168 c.ș.
AE arg.

329 c.m.s.
Av Coroană. DABIS ( ) TRAT c.ș.e., c.p.i.
Rv Inițiala V cu globulă în centru.
✣ OLIDVS D G R ( ) 168 c.ș.
AE; 15 mm.

330 c.m.s.
Av ( ) GAISTRA ( ) c.p.e., c.ș.i.
Rv Inițiala V (format mai mic)
( ) 68 (sau 66 ?) c.p.e., c.l.i.
AE; 15 mm;

TIPUL IV

331 Călăreț spre st., dedesubt cap de bour.
Coroană. IOHAN ISTRAT DOR VV c.l.
Rv Monograma C, înăuntru litera Ƃ cu două globule.
Coroană. SOLIDVS ( ) 68 c.l.

332 Av Călăreț spre st.
Coroană. IOHAN ISTR ( ) c.l.
Rv Monograma C, înăuntru litera Ƃ cu trei globule
( ) L · I · DVSCIVI ( ) c.l.

333 c.m.s. Batere dublă
Av ISTRATT și capul de bour în partea superioară, iar dedesubt:

Coroană IO ( ) ✻ c.l.
Rv Monograma parțială C înăuntru
În partea superioară: DVSCIV, iar dedesubt: Coroana, SC ( ) 18 c.l.

834 Av Călăreț spre st. dedesubt cap de bour.
Coroană 168 . A . NISTRAT MOL VV c.l.
Rv Monograma C, înăuntru litera c
( ) DVBISOMDI 6 ( )

835 Av Călăreț spre st.
Coroană. IOH . A . N . ( ) S VV c.l.
Rv Monograma C, înăuntru litera H
Coroană. SO: LIDVSCIVIMO . 16

835 a c.m.s.
Av Călăreț spre st. dedesubt cap de bour.
Coroană. IOHA( )DORVV
Rv Monograma C, înăuntrul ei litera H
Coroană. SOLIDVS CIVI MDI8:
Fragment din tablă de aramă (batere de probă?)

836 c.m.s.
Av ( ) ISTRATDOB ( ) c.l.
Rv Monograma C, înăuntru un A stilizat
( ) SOLIDVS CIVI ( ) c.l.
Moneda bătută excentric. În cîmp în afară două stele cu cinci raze.

836 a sim. cu nr. 831
Rv Monograma C, înăuntrul ei ∓ cu trei globule: deasupra și în părți. (L)

836 b sim. cu nr. 831
Rv. Monograma C, înăuntrul ei ♀ (L)

836 c sim. cu nr. 831
Rv Monograma C, înăuntrul ei cap de bour ♉ (L)

837 c.m.s.
Av IOHANN ISTRAT D . BW c.p.
Rv Monograma C, înăuntru Δ și cu trei globule.
SOLIDVSO DAVIE c.p.

838 Av Călăreț spre st., dedesubt cap de bour.
Coroană. IOHANISTRTD ( )
Rv Monograma C, înăuntrul ei L cu trei globule
( ) LIDVEGIVV ( ) c.l.

839 c.m.s.
Av ( ) ANIHSTRAT ( ) c.l.
Rv Monograma C, înăuntrul ei ✻
( ) CIDVSCIVI ( ) c.p.

840 c.m.s.
Av ISTSTDOR ( ) c.l.
Rv Monogramă C, înăuntrul ei ✻
( ) OLIDVSCIVIR c.l.

841 Av Călăreț spre st.
( ) ONIHSTATI ( ) c.l.
Rv Monograma C, înăuntrul ei ✻
( ) LIDVSCIVI ( ) c.l. întrerupte
Din batere excentrică apare din matriță vecină: c.l. și coroană, precum și patru stele în cîmp între cele două c.l.

842 Av Călăreț spre st., dedesubt cap de bour.
( ) HIHSTRATD ( ) c.p.
Rv Monograma C, înăuntrul ei ✻ și o globulă.
LIDVSCIVI c.l. întrerupte.
Din batere excentrică apare din matrița vecină: c.l. și coroana, precum și o stea.

842 a c.m.s.
Av Coroană IOHAN ( ) DORW
Rv Monograma C, înăuntrul ei P și două globule
Coroană. SO . LIDVSCIVIMD 18:

842 b sim. c.m.s.
Rv Monograma C, înăuntrul ei A și patru globule (L)

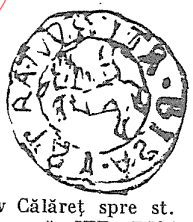

843 Av Călăreț spre st.
Coroană. ITR . BISA . ISTRA . TVV c.l.
Rv Monograma D, înăuntrul ei I
✤ SOLIDVSDGRM 168 c.l.

844 Av Călăreț spre st. Deasupra cap de bour (?).
( ) ISTRATVV ( ) c.p.
Rv Monograma D, înăuntrul ei I
( ) ISTR ( ) DABISA
AE; 13 mm.

844 a sim. c.m.s.
Rv Monograma ɑ , înăuntrul ei I (L)

b) **IMITAȚII**

IMITAȚII DE ȘILINGI SUEDEZI CHRISTINA (1622—1654)

Imitații de șilingi cu stema orașului Riga

845 Av Monograma ℭ , încoronată, avînd la mijlocul ei stema Vasa (snop),
CHRISTINA . D . G . R . S c.ș.e. mai pronunțat, c.ș.i. mai fin.
Rv Stema orașului Riga
SOLIDVS . CIVI ( ) SIS 3 c.ș.e. mai pronunțat, c.ș.i. mai fin

845 a sim. c.m.s.
Av CHRISTINADGRS
Rv SOLIDVSCIVI RIG 2

www.cimpeliauto.ro

845 b sim. c.m.s.
Av CHRI ( ) NA D : G : R . S
Rv ( ) OLIDVSCIVI RIG.
Rămăşiţă de tablă cu imprimări de ştanţe

846 sim. c.m.s.
Rv SOLIDVSCIVI ( ) G

847 c.m.s.
Rv SOLIDVCIVIRIG . 4 .

848 c.m.s.
Av CHRISTIИADGRS c.ş.
Rv SOLIDVS CIVI RIG 5 c.ş.
AE; 16 mm; urme de argintare

849 c.m.s.
Rv SOLIDVS CIVI RIG 6

850 c.m.s.
Av CHRISTIN ( ) c.ş.e. mai pronunţat, c.ş.i. mai fin. Dublă batere. Lizibil DG din matriţa vecină
Rv SOLIDVS CIVI RIG 12 c.ş. ca pe Av
AE; 15,5 mm; 0,38 g.

851 c.m.s.
Av CHRISTIN . A . D ( ) S.
Rv ( ) . RIG . 1 . 2

852 c.m.s.
Av ( ) STIИ\DCRS
Rv SOLIDVSCIVIRIC 14
AE; 15 mm; 0,64 g.

853 c.m.s.
CHRISTINAADGRS
Rv SOLIDVS CIVI RIG 15

854 c.m.s.
Av CHRISTINA DG ( )
Rv SOLIDVSGIVIRI✱G✱16
AE; 15,5 mm; ştirbă

855 c.m.s.
Av ( ) TI . DCR . S
Rv SOLIDVSCIVIRIC 16
AE; 15 mm; 0,58 g.

856 c.m.s.
Av CHRI ( ) DGRS Bat. excentr.
Rv SO( ) 16 Bat. excentr. Din matriţa vecină se vede:
VSCIVI şi două globule între c.e.
AE; 14,5 mm. Flanul monedei tăiat parţial la decupare.

857 c.m.s.
Av CHRISTINA DGRS
Rv SO( ) RIG . 1 . 6 .

858 c.m.s.
Av CHRISTINADGRS
Rv SOLIDVS CIVI RIGI>
AE; 15 mm; 0,42 g.

859 c.m.s.
Rv SOLIDVS CIVI RIG 18

860 c.m.s.
Av CHRISTINA . DGD . R . S
Rv SOLIDVS . CI . RIGENSIS 30

861 c.m.s.
Av CHR ( ) S Bat. excentr. Lizibil din matriţa vecină: NADG şi două globule.
Rv ( ) OLID 31
Bi; 17 mm; 0,50 g.

862 c.m.s.
Rv SOLIDVS C. RIGENSIS 32 (?)

863 c.m.s.
Rv SOLIDVS . CIVIRIGENSIS 35

863 a c.m.s.
Av CHRISTINA D . G . D . R S
Rv SOLIDVS RIGENSIS 35
AE; 16 mm; 0,62 g.

864 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . DR . S
Rv SOLIDVS CIVI. RIGENSIS 36

865 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . RS
Rv ( ) 37

866 c.m.s.
Rv SOLIDVS . CRIGENSIS 38

867 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . D . R . S
Rv SOLIDVSC . RIGENSIS 39
AE; 16 mm; urme de argintare

868 c.m.s.
Av CHRISTANA DG . D . R . S
Rv SOLIDVS . C . RIGENSIS 40
Bi; 14,5 mm: 0,40 g.

869 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . DR
Rv ( ) DVS . CIVI . RIGE 40
Bi; 16 mm; 0,38 g.

870 c.m.s.
Av CHRISTINA . DGDRS
Rv SOLIDVSCIVIRIGI 40
AE; 15 mm; 0,58 g.

871 c.m.s.
Av CHRISTINAD : G . R : S.
Rv SOLIDVS CIVI : RIG : 40 .

872 c.m.s.
Av CHRISTINA . DG : RS
Rv . SOLIDVS . CIVI RIGEN 41

873 c.m.s.
Av CHRISTINA D . G . D . R . S
Rv SOLIDVS ( ) IGEN 42 .

874 c.m.s.
Av CHRISTINA . DG . D . R . S
Rv SOLIDVS . CIVI . RIGE . 43
AE; 14,5 mm; 0,66 g. Urme de argintare.

875 c.m.s.
Av CHRISTINAD . G . DR . S
Rv SOLIDVS . CIVI . RIGE . 43
AE; 16 mm;

876 c.m.s.
Av CHR ( ) TINADGDRS
Rv ( ) . CIVI . RIG . 44
Bi; 15,5 mm; 0,52 g. Execuţie rudimentară.

877 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . D . R . S
Rv . SOLIDVS . CIVI . RIGE . 44.
AE; 16 mm;

878 c.m.s.
Av CHRISTINA . D : GDR : S.
Rv SOLIDVS CIVI . RIG . 44 :

879 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . R . S
Rv SOLIDVS . CIVI . RIGE 45
Bi; 15,5 mm; 0,54 g.

880 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G ( )RE
Rv SOLIDVSCIVI : RIG : 45 :

881 c.m.s.
Av CHRISTINA . D : G : D : R : S :
Rv SOLIDVSCIVI : RIG : 45 ∴

882 c.m.s.
Av CHRISTINA DG( )R : S :
Rv SOLIDVS CIVI : RIG; 46 :

883 c.m.s.
Av CHRISTINA D . G . R . S
Rv SOLIDVS . CIVI . RIG 47

884 c.m.s.
Av CHRISTINA . D : G : RE : S :
Rv SOLIDVSCIVI : RIG : 47 :

885 c.m.s.
Av CHRISTINA . D . G . RES
Rv SOLIDVS CIVI RIG : 47 ∴

886 c.m.s.
Av CHR STINA . D . G . R . S .
Rv SOLIDVS : CIVI . RIG 48 .

887 c.m.s.
Av CHRISTINA D : GR . S .
Rv SOLIDVS CIVI RIG . 49 .

888 c.m.s.
Av CHRISTINA DG . R . S .
Rv SOLIDVS CIVI RIG . 50 .

889 c.m.s.
Av CHRISTINA · D · G · R · S ·
Rv SOLIDVS · CIVI · RIG · 51

890 c.m.s.
Av CHRISTINA · D GRS ·
Rv SOLIDVS CIVI RIG 52

891 c.m.s.
Av CHRISTINA · D · GR · S
Rv SOLIDVS . CIVI RIG · 5 · 2 ·

892 c.m.s.
Av CHRISTINA . D( )S.
Rv SOLIDVSCIVI RIG . 5 . 3.

893 c.m.s.
Av CHRISTINA . DGRS
Rv SOLIDVS . CIVI . RIG . 5 . 4

894 c.m.s.
Av CHRI ( )G( )
Rv SOLIDVS( ) . 5 . 5 .
AE; 15 mm; 0,46 g.

895 c.m.s.
Av ( )ISTINA . D . G ( )
Rv SOLIDVS . CIV . RIG . 55

896 c.m.s.
( )STINA . D . G . R . S
Rv SOLIDUS . CIVI . RIG · 5 · 5

897 c.m.s.
Av CHRISTINA DGRS
Rv SOLIDVS CIVI RIG 56

898 c.m.s.
Av CHR ( )
Rv SOLIDVS ( )RIG·57
AE; 15 mm; 0,48 g.

899 c.m.s.
Av CHRISTINA · D·G·R·S
Rv SOLIDVS( ) 58
AE; 15 mm; 0,48 g.

900 c.m.s.
Rv · 58·

901 c.m.s.
Av CHRISTINA·D·G·R·S· Matrița vecină ( ) A·D·G·R·S· și trei globule.
Rv SOLIDVS·CIVI·RIG·58· Matrița vecină O DVSC V ( ) și trei globule între c.e.
Rămășiță de tablă de la monetăria Sucevii. Matrițele diferite.
AE; 0,88 g.

902 Ca nr. 881
Av CHRISTINA DGD·R·S· Litere rudimentare. c.ș.e.; c.l. întrerupt, interior.
Rv SOLI ( ) 1659. Litere rudimentare c.ș. Bat. excentr. vizibil matrița vecină și două grupe cu trei globule fiecare.
AE; 15,5 mm; 0,52 g.

903 c.m.s.
Av CHRIS ( ) D·G·R·S· c.ș.e., c.l.i.
Rv SOLIDVS. GI ( ) IG·59 c.ș.e., c.l.i.
AE; rămășiță de tablă de la monetăria Sucevii

904 c.m.s.
Av ( ) HRISTIИA D . ( )
Rv ( ) VSCIVIR. Bat. excentr. Pe matrița vecină G 60--S
Între c.e. o globulă
AE; 15,5 mm; rupt

905 c.m.s.
Av CH ( ) GR · S
Rv SO ( ) S CIVI RIG·60
AE; 14,5 mm; 0,52 g.

906 c.m.s.
Av CHRI ( ) RS Bat. excentr.
Rv S( )RIG . 60 Bat. excentr. Vizibil din matrița vecină CIV. Între c.e. globule mici, împrăștiate.
AE; 15,5 mm; 0,46 g.

907 c.m.s.
Av ( )ИADGRS Bat. repetată.
Rv SOLIDVSCIVI Bat. repetată. Conturul reprezentărilor și al literelor este incus. (Verificarea unei probe?)
AE; rămășiță de tablă de la monetăria Sucevii.

908 c.m.s.
Av ( ): D: G. R: S.
Rv SOLIDVS: GI ( ) G 60.

909 c.m.s.
Av CHR( ) RS Bat. excentr. Globulă în afara c.e.
Rv SOLIDVSCIVIRI 61
AE; 14,5 mm; 0,48 g.

910 c.m.s.
Av ( )ИA:D: ( ) Bat. excentr. Globule în afara c.e.
Rv SOLIDVSCIVI: RIG . 62 . Litere mari
AE; 15 mm; 0,32 g.

911 c.m.s.
Av GRISTIИ ( )
Rv SOLID ( ) RI G . 6 . 2.

912 c.m.s.
Av CHRISTINA DGRS
Rv SOLIDUS C( )G 166

913 c.m.s.
Av CH... INA · D · G · DR · S
Rv SOLIDVS . CRI( ) 69

914 c.m.s.
Av CHRISTINADGDRS
Rv SOLID( )SIS 70

915 c.m.s.
Av CHRISTINA ПUS c.ș.e., c.l.i.
Rv SOLIDVSCIVIRIC·7
AE; 15 mm; 0,28 g.

916 c.m.s.
Av CHRISTINA DGDRS
Rv SOLIDVS CIVI RIGENSIS 76

Imitații de șilingi cu stema Livoniei

917 Av Monograma C încoronată, având în mijloc stema Vasa (snop) ⚜
CHRISTINA . D . G . R . S · c.ș.e. mai gros, c.ș.i. mai subțire.
Rv Stema Livoniei
SOLIDVS LIVONIÆ 2: c.ș.e. mai gros, c.ș.i. mai subțire
AE;

918 sim. c.m.s.
Rv cu milesimul 16

919 c.m.s.
Rv cu milesimul 18

920 c.m.s.
Rv cu milesimul 40

921 c.m.s.
Rv cu milesimul 43

922 c.m.s.
Rv cu milesimul 45

923 c.m.s.
Rv cu milesimul 47

924 c.m.s.
Rv cu milesimul 47

925 Av CHRISTINA D · G · R · S · c.ș.
Rv SOLIDVSLIVONIÆ . 4 . 7 c.ș.e., c.l.i.
Bi; 15 mm; 0,46 g.

926 sim. c.m.s.
Rv cu milesimul 48

927 c.m.s.
Rv cu milesimul 49

928 c.m.s.
Rv SOLIDVSLIVONIÆ . 4 . 9
Bi; 16 mm; 0,48 g.

929 c.m.s.
Rv cu milesimul 50

www.cupeverz.ro

930 c.m.s.
Rv cu milesimul 5.0

931 c.m.s.
Rv cu milesimul. 5.1

932 c.m.s.
Rv cu milesimul 1.5.1

933 c.m.s.
Av Monograma Ꞓ răsturnată, cu capul în jos. (Eroare de compunere și batere)
ꞒHRIST ( ) DG. R. S c.l.
Rv Stema Livoniei
SO( )VONIE 52
AE; 16 mm.

934 sim. cu nr. 932
Rv cu milesimul. 5.2

935 sim. c.m.s.
Av Monograma Ꞓ încoronată. (Eroare de compunere)
ꞒHRISTINA DGRS c.ș.
Rv Stema Livoniei
SOL( ) LIVONI 5.3
AE; 16 mm.

936 **Av** Monograma Ꞓ încoronată, avînd în mijloc stema Vasa (snop)
ꞒHRISTINA. D. G. R. ♂
Rv cu milesimul 5.3.

937 c.m.s.
Rv cu milesimul. 5.4.

938 c.m.s.
Rv cu milesimul. 55.

939 sim. nr.
Av ꞒHRISTINA. D. G. R. S c.ș.e. mai gros, c.ș.i. mai subțire.
Rv SOLIDVS. LIVONIAE. 5.5.
AE; 15,5 mm; 0,5 g.

940 c.m.s.
Av ꞒHRIS IN · D · G · R · ( )
Rv SOLIDVS. LIVONI ( ). 5.6.
AE; rămășiță de tablă de la monetăria Sucevei

941 sim. c.m.s.
Rv cu milesimul 58

942 c.m.s.
Rv cu milesimul 60

943 c.m.s.
Rv cu milesimul. 6.1

944 c.m.s.
Rv cu milesimul 62

945 c.m.s.
Rv cu milesimul 6.2.

946 c.m.s.
Rv cu milesimul 6.2.

947 c.m.s.
Rv cu milesimul 66

Imitații de șilingi cu stema orașului Elbing.

948 **Av** Monograma Ꞓ încoronată, dedesubt scut mic cu stema Vasa (snop)
ꞒHRIS DG — REG SVE c.ș.
Rv Stema orașului Elbing.
SOLIDVS ꞒIVI ELBING. 33 c.ș.

949 c.m.s.
Rv cu milesimul 34

950 c.m.s.
Av ꞒHRIS ᵹ — RSꝯSVE
Rv SOLIDVSꞒIVIELBINᵹ. 3.5.
Bi; 16,5 mm; 0,4 g (conținut pronunțat de ᵹu)

951 c.m.s.
Rv cu milesimul 35.

952 c.m.s.
Av ꞒHRIS DG — RS ᵹ SVE
Rv ( ) ꞒIVI ELBIN. 38
AE; 16,5 mm; 0,38 g.

Exemplar hibrid

953 Rămășiță de tablă din monetăria Sucevei cu șase matrițe monetare.
Av Monograma ꞒR și legenda IOA ꞒA, vulturul prusian cu legenda
FRID VILHAR SR SISPR, de trei ori stema Vasa încoronată, cu legenda ꞒHRISTINA D. G. R. S., în final monograma ꞒR cu legenda ( ) DG. REXS.
Rv Stema Letoniei cu legenda SOLIDV ( ), urmată de stema orașului Riga și legenda SOLIDVS PRVSSI și în final stema Lituaniei (călăreț spre dreapta) cu legenda D.LIT ( )
AE, piesa are 9 cm lungime și 2 cm lățime; 4,30 g.

GUSTAV II ADOLF (1611—1632)

Imitații de șilingi cu stema orașului Riga

954 **Av** Monograma Ꞓ , încoronată. Dedesubt scut mic cu stema Vasa (snop)
ꞒVST. ADO — D. G RFX. S c.p.e., c.i.(?)
Rv Stema orașului Riga.
SOLIDVS. ꞒIVI. RIG ( ) SIS. 3. c.p.e., c.i.(?)
AE; 16 mm.

955 c.m.s.
Av ꞒVSTADO — L. D: G: REX. S c.ș.e.; 2 c.ș.i.
Rv SOLIDVS ꞒIVI. RIEGENSIS. 20 c.ș.e.; 2 c.ș.i.
AE arg; 16 mm;

956 c.m.s.
Av ꞒVSTADO — L. D. G. REX. S
Rv SOLIDVS. RIGENSIS. 20
Bi arg; 15,5; 0,70

957 c.m.s.
Av G( ) AD-OL: DG REX S:
Rv SOLIDVS. ꞒIVIRIG ( ) 23
Bi arg; 16,5 mm; știrbă

958 c.m.s.
Av ( ) — L. D: GREXS
Rv SOLIDVS. RIGE ( ) S. 26
Bi arg; 15,5 mm; știrbă

959 sim. c.m.s.
Rv milesimul 27
AE arg; 16 mm.

960 **Av** Monograma Ꞓ , încoronată. Dedesubt în scut mic, stema Vasa
ꞒVSTADO — LDGREXS c.p.e.; c.ș.i.
Rv Stema orașului Riga
SOLIDVS ( ) 28 c.p.e.; c.l.i. Bat. excentr. Vizibil globulă și ꞒIVIR
Bi; 15,5 mm; 0,52 g.

961 c.m.s.
Av ꞒVST. ADO — LDGR ( ) c.p.e.; c.ș.i.
Rv SOLIDVS. ꞒIVI. RIGENSIS 28 c.l.e.; c.ș.i.
AE; 16 mm; 0,42 g.

962 c.m.s.
Av ꞒVS. ADO — L. DG ( ) c.ș.e.; c.l.i.
Rv SOLIDVS. ꞒIVI R ( ) S 30 c.ș.e.; c.l.i.
Bi; 15,5 mm; 0,50 g.

963 c.m.s.
Av ꞒVS. ADO — L. DG ( ) X. S c.p.
Rv ( ) ꞒIVI. RIG ( ) SIS 3 c.p.
AE arg; 16 mm; 0,48 g.

964 c.m.s.
Av ꞒVSTADO — LDG REXS c.ș.
Rv SOLIDVS ꞒIVIRIGENSIS 32 c.ș.
AE; 16 mm;

965 c.m.s.
Rv cu milesimul 33
AE; 16 mm;

966 c.m.s.
Rv cu milesimul 34
AE; 16 mm.

967 c.m.s.

Av GV T. A (   ). S
Rv SOLIDVS (   ) XᴎS 38
AE; 17 mm.

968 c.m.s.
Av Monograma inversată
GV⊥C DOL (   ) c.p. rari
Rv Stema orașului Riga, diformă.
SOL 9 (   ) c.p. rari
AE; 15,5 mm; 0,24 g.

969 c.m.s.
Av Monograma diformă
(   ) ГСТ AD (   ) GRO (   )
Rv Stema orașului Riga, diformă
(   ) CI (   ) V 3
AE; 15 mm; 0,63 g

Imitații de șilingi cu stema orașului Elbing

970 Av Monograma, incoronată. Dedesubt scut mic cu stema Vasa (snop)
GVS·ADO (   ) DGREX·S· c.p.e.; c.l.i.
Rv Stema orașului Elbing.
(   ) CIVI ELBING 3 c.p.e.; c.l.i.
AE; 16 mm.

971 c.m.s.
Av GVS·ADO — DG REXS c.ș.
Rv SOLIDVSALBING 3 ? c.ș.
Bi; 16 mm; 0,40 g.

972 c.m.s.
Av GVS: ADO: — D: G: REXS c.ș.
Rv SOLIDVS·CIVI·ELBING·30 c.ș.
AE; 16 mm;

973 c.m.s.
Rv Cu milesimul 31
AE; 16 mm;

974 c.m.s.
Rv Cu milesimul 32
AE; 16 mm;

975 c.m.s.
Av GVS·ADO·— D·G·REX·S·
Rv SCLIDVS CIVIEL Ɓ ING. 32
AE; 16,5 mm; 0,42 g.

976 c.m.s.
Rv SOLIDVSCIVIELBIN 0 3 Z c.ș.e.; c.l.i.
Bi; 16,5 mm; 0,46 g.

976 a ca nr. 974
Rv Cu milesimul 33

AE; 16 mm.

977 c.m.s.
Av GVS. AD (   ) EXS.
Rv SOLID (   ) LBING 34 ∴
AE; 16 mm

978 c.m.s.
Av GVS. ADC. — . D: G: REX: S c.l.
Rv SOLIDVS (   ) ELBING 39 c.ș.
Bi; 15,5 mm; 0,38 g.

979 c.m.s.
Av GVS: ADO — DG (   ) S c.ș.
Rv (   ) DVSCIVIELBING 39 c.ș.e.; c.l.i.
AE; 15,5 mm; 0,54 g.

980 sim. c.m.s.
Av Monograma
ꞮII (   ) ƆИ\OII O c.ș.
Rv Stema orasului Elbing
SOL ꞮI (   ) IVIHO c.p. rari i.
AE; 15 mm; 0,54 g. Execuție rudimentară

Falsuri cu execuție mult rudimentară

981 sim. c.m.s.
Av CRVMSDRIR III 8 T (   ) c.p.
Rv SOIDVSCIVCHIIS 90 90 c.p.
AE; 17 mm; 0,78 g.

982 c.m.s.
Av Monograma
OIVSOS (   ) S Litere mari, diforme. Cerc interior din perle mari.
Rv Desen cu ramuri (?) stema Livoniei (?)
SOIDU (   )
AE; 16,5 mm; 0,60 g.

983 c.m.s.
Av Monograma Deasupra coroană cu globule
+ ∘8 (   ) R·IΛ c.ș.e.; c.l.i
Rv Acvila Prusiei (ca pe monedele lui Georg Wilhelm (1619—1640), realizată rudimentar.
SOLI (   ) RI (   )
AE; 15 mm; 0,42 g.

984 c.m.s.
Av Monograma executată parțial din perle.
Legenda ilizibilă. c.p.i.
Rv Stema Vasa (snop) cu două globule mici dedesubt.
Legenda ilizibilă. Litere improvizate. c.p.i.
AE; 15,5 mm; 0,66 g.

CAROL X GUSTAV (1654-1660)

Imitații de șilingi cu stema orașului Riga

985 Av Monograma incoronată
CAROLVSGUSTDGRS (   ) c.ș.e.; c.l.i.
Rv Stema orașului Riga
SOLIDVS (   ) G 12
AE; 13,5 mm; 0,26 g.

985 a c.m.s.
Av CAROLVSGVS D·G·R·S· Globulă în monogramă
Rv SOLIDVSCIVI RIG 12

986 c.s.m.
Av CARO (   ). S. c.ș. Bat. excentr. Vizibil VSG din imprimarea vecină și două globule între cercurile exterioare.
Rv (   ) CIVI RIG 16 c.ș.
AE; 14,5 mm; 0,40 g.

987 c.m.s.
Av CAROLVSCVSTDGRS c.ș.e.; c.l.i.
Rv SOLIDVSCIVIRIC 18 c.ș.
AE; 15,5 mm; 0,38 g.

988 c.m.s.
Av CARLVS C VSTD G RS
Rv SOLIDVSCIVIRIG 18
AE; 15 mm; 0,54 g.

989 c.m.s.
Av CAROLVSGVSTD GR.
Rv (   ) LIDVSCIVI RI (   )
AE; 15 mm; 0,52 g.

990 c.m.s.
Av CAROLVSGVSTAVDGR ·S·
Rv SOLI (   ) 5.4
AE; 15 mm 0,36 g.

991 c.m.s.
Av CAROLVSSGVSTAV (   ) c.ș.e.; c.l.i.
Rv (   ) G·58·:
AE; 14 mm; 0,40 g.

992 c.m.s.
Av CAROLVSGVSTD GRS
Rv SOLIDVSCIVIRIG 60
AE; 14,5 mm; 0,42 g.

993 Av CAROLVSGVST. A. V D. G Bat. excentr. În afara c.ș.e. două globule.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
SĂLAJ
– ZALĂU –

Rv S·O·L·I·D ( ) Bat. excentr. În afara c.ș.e. patru globule
AE; 16,5 mm; 0,58 g.

994 c.m.s.
Av ( ) O ( )
Rv SOLI ( ) RIG 18
AE, rămășiță de tablă

Imitații de șilingi cu stema Livoniei.

995 Av Monograma ℭ încoronată, globulă în centru.
CAROLVSGVSTAV D . G . R . S. c.ș.e.; c.l.i.
Rv Stema Livoniei, în cartuș stilizat
SOLIDVSLIVONIÆ . 5 . 5 .
AE; 15,5 mm; 0,70 g.

995a c.m.s.
Av CAROLVSGVSTAV D G R S

CAROL XI (1660—1697)

Imitații de șilingi cu stema orașului Riga

1001 Av Monograma ℭ încoronată
CAR ( ) c.ș. Bat. excentr.
Rv Stema orașului Riga, deasupra frunză zimțată.
( )RIC 12 c.ș. Bat. excentr. Grup de trei globule extraflan.
AE; 14,5 mm; 0,52 g.

1002 c.m.s.
Av CAROLV SDEOGREXS
Rv SOLIDVSCIVIRIG 16
AE; 16 mm.

1003 c.m.s.
Av CAROL ( ) XS Bat. excentr.
Rv SO ( ) G 16 Bat. excentr.
Imprimare vecină: SCIV și cîte o globulă, în părți.
AE; 14,5 mm; 0,40 g.

1004 c.m.s.
Av CAR ( ) CRS Bat. excentr. Extraflan: cîte o globulă în părți
Rv SOLIDV S CIVI RIC 16
AE; 15 mm; 0,54 g.

1005 c.m.s.
Av ( )AROL ( ) Bat. excentr.
Rv ( ) RIG 166
AE; 15 mm; 0,40 g.

1006 c.m.s.
Av CAROLVS · D ( ) Bat. excentr.
Rv ( ) CIVI RIG . 50
AE; 15 mm; 0,40 g.

1007 c.m.s.
Av CAROLVS · D · G · REX · S
Rv SOLIDVS · CIVI · RIG · 55

1008 c.m.s.
Rv SOLIDVS · CIVI · RIG · 58

1009 c.m.s.
Av ( ) X S Bat. excentr. Imprimare vecină = VS. D · G și globule.
Rv SOLID ( ) RI 60 Bat. excentr.
AE; 15.5 mm; 0,44 g.

1010 c.m.s.
Av CAROLVS D G REX
Rv SOIVSS · CIVI · RIG 60

Rv SOLIDVS LIVONIÆ 6

996 c.m.s.
Av CAROLVS GVSAV A GR . S:
Rv SOLIDVS LIVONI Æ 5 . 6.
AE arg.; 16 mm;

997 c.m.s.
Av CAROLVS GVSTDGRS c.ș.
Rv Stema Livoniei
SOLIDVSCIVI . RIG . 6 . (eroare) c.ș.
AE; 16 mm;

998 c.m.s.
Rv SOLIDVSCIVIRIG 16 E
AE; 16 mm;

999 c.m.s.
Av CAROL ( ) S ( )
Rv SOLIDVSLIONAE 185
AE; 16 mm;

1000 c.m.s.
Av Fără globulă în monogramă
( ) RO VSSVSTAV ( ) Bat. excentr.
Rv ( ) SLIVONIÆ ( ) Bat. excentr. În afara c.ș.e. două globule.
AE; 14,5 mm; 0,40 g.

1010a c.m.s.
Av CAROLVS : DGREXS
Rv SOLIDVSCIVI RIG 60

1011 c.m.s.
Rv CAROLVS DEOG · REXS

1012 c.m.s.
Av ( ) OLVS · DV R · S
Rv SOLIDVS · CIIVI ( )
AE; 14 mm; 0,28 g.

1013 c.m.s.
Av CAROLVSS : D ( )
Rv ( )IVI · RIG · 61
AE; 16 mm; 0,52 g.

1014 c.m.s.
Av CAROLVS DG REX
Rv CAROLVSDEOG·REXS

1015 c.m.s.
Av)VS : D : G: :REX ( )
Rv SOLIDVS · CIVI · R
AE; rămășiță de tablă

1016 c.m.s.
Av ( ) VS · D · G · REX S
Rv SOLIDVSCI ( ) În afara c.e. globule disparate.
AE, rămășiță de tablă.

1017 c.m.s.
Av ( ) DEOG . REX . S
Rv CAROLVSD . ( )
AE, rămășiță de tablă.

Imitații de șilingi cu stema Livoniei

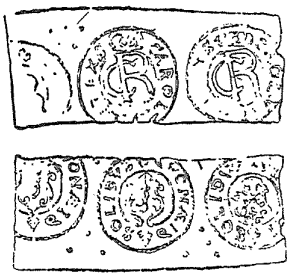

1018 Av Monograma ℭ încoronată
CAROLVS DGREXS c.ș.
Rv Stema Livoniei în cartuș stilizat.
SOLIDVSLIVON 16 c.ș.
Rămășiță de tablă, avînd imprimat și Rv·de la șilingi pentru Riga.

59.567

1019 c.m.s.
Av CAROLVS DG REXS
Rv SOLIDVS LIVONI Æ 1ε
AE; 16 mm;

1020 c.m.s.
Av ( ) S : D : G · REX: S Bat. excentr.
Rv SOLIDVO ( ) 56
AE; 13,5 mm; 0,26 g.

1021 c.m.s.
Av CAROLVS : DGREXS
Rv SOLIDVS LIVONI Æ 60

1022 c.m.s.
Av CAROLVS · D · G · REX · S.
Rv SOLIDVS · LIVONI Æ 61

1023 c.m.s.
Av C( ) RXS Bat. excentr.
Rv SOLIDVS ( ) 61 Bat. excentr.
AE; 15,5 mm; 0,26 g.

1023a c.m.s.
Av CAROLVS · DGRX · S
Rv SOLIDVS LIVOINÆ δ1
AE; 16 mm;

1024 c.m.s.
Av CAROLVS · D · G · REX · S
Rv SOLIDVS LIVONI Æ 62

IMITAȚII DE MONEDE POLONEZE

SIGISMUND II (1548—1572)

1025 Av Vulturul polon
SIGIS AVG REXPO M*AG DAVG ( ) c.l.e. și c.p. (?) i.
Rv Călăreț în galop spre dr. Sub cal milesimul 557 c.l.e. și c.p. (?) i.
MONETA MAGNIDVCAT TVA
AE arg; 19 mm.

1026 c.m.s.
Av SIGISAVGREXPOM ( ) VA
cu milesimul 1559
Rv MON ( )
AE arg; 19 mm.

1027 c.m.s.
Av SIGIS + AVG + REX . PO . MAG . D * VXL *
Av cu milesimul 1563
M*ONETA ∘ MAGNI DVG . ATLI . V.
AE arg; 18 mm.

SIGISMUND III (1587—1632)

1028 Av Litera S încoronată, la mijloc scut mic cu stema Vasa. În părți, milesimul 2—1
SIG . III . D . G . REX . POL . M . DL . c.ș.e., 2 c.p. și ș.i.
Rv Stema orașului Riga
*SOLIDVS . CI — VI . RIGENSIS c.ș.e., c.p.i.
AE; 16 mm.

1029 c.m.s.
Av Fără milesim
SIG . III . DG . REX . PO . MD . L.
Rv SOLIDVS . CIVI . RIGE 20
AE; 16 mm;

1030 c.m.s.
Av Fără milesim
SIGIS ( ) APO ( ) IL
Rv SOLIDVS CIVI RIGEM ( )
AE; 17,5 mm; 0,62 g. Urme de argintare

1031 c.m.s.
Av SIG . III . *D: G*REX . PO . D . L c.p.
Rv SOLIDVS*CIVI*RIG ( ) 06 c.p.
AE; 18 mm.

1032 Av Vulturul polon, încoronat, pe piept scut cu stema Vasa
SIG : III . D . G . REX . P : M: D . L: c.p.
Rv Călăreț în galop spre dr. sub cal un scut (?)
SOLIDVSM: D: LIT 1623* c.p.
AE; 16 mm;

1033 c.m.s.
Av SIG : III · D · G ( ) M · D : L : . :
Rv Sub cal lîngă scut cîte o stea.
AE; 16 mm.

1034 Av Litera S încoronată, avînd la mijloc stema Vasa c.p.e.
Rv Stemele acolate ale Poloniei și Lituaniei, deasupra lor o coroană, dedesubt III
SOL (·) | ·· | REGNI | POLON | 61 . 6 . 16 | c.ș.e.
AE; 16 mm;

1035 c.m.s.
Rv milesimul 1623
AE; 16 mm.

1036 Av Vulturul polon încoronat, pe piept scut cu stema Vasa.
*SIG : III · D · G · REX · PO : M : D · L :
Rv Călăreț în galop spre dr. Sub cal un scut (?) și două stele. c.p.e., c.l.i.
SOLIDVS · M — D · LIT 1625
AE; 16 mm.

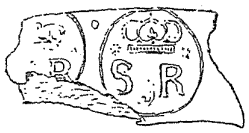

1036a Av Coroană, în părți cîte o rozetă.
S—R, în mijloc stema Vasa.
Rv SOLID | REGNI | POLON | 62—6.1 |
AE; Rămășiță de tablă, cu două imprimări similare.

IOAN II CAZIMIR (1648—1668)

1037 Av Monograma ℞ încoronată
IOA · CASIM · DGR · POL c.ș.e. mai gros; c.ș.i. mai subțire
Rv Călăreț lituan în galop spre dr. Deasupra coroană. Sub cal o rozetă cu patru foi.
SOLIDVSSMDLIT 1 : 2 · 2

1038 c.m.s.
Rv SOLIDVS M : DLIT. 172 Sub cal o floare de crin heraldică ✤

1039 c.m.s.
Av IOACASDG REX POL c.ș.
Rv SOLIDVSSMDLI T 12 c.ș.
AE; 16 mm.

1040 c.m.s.
Av IOA · CASM · DGR · POL
Rv IONCAS MDLITI · 15
AE; 16 mm.

www.ciupercutz.ro

1041 ca nr. 966
Rv SOLIDVSMDLIT 155

1042 c.m.s.
Av IOA · CAS · DG · R : POLL
Rv SOLIDVS : S · M : LIT : 1652

1042a sim. c.m.s.
Av IOACAS : DG R : POLL ✻
Rv SOLIDVS M : D : LIT 1652

1043 c.m.s.
Av IOA CAS ( ) POLL
Rv SOLIDVS · M · DLIT 1652 diferă poziția picioarelor dinainte ale calului.

1043a c.m.s.
Av IOAC S D R POLL
Rv SOLIDVSCIVI RIG 166

1044 c.m.s.
Av IOA · CAB DG · POL
Rv SOLIDVS MDLIT 1661 Floarea de crin, alt desen. Calul și călărețul disproporționat.

1045 c.m.s.
Av IOA · CAS · D : G : R : POL
Rv SOLIDVS : M : D : LIT : 1661

1046 c.m.s.
Av IOACAS DGR POL
Rv SOLIDVSM · DLIT 162

1047 c.m.s.
Av IOA · CAS D · GR POL
Rv SOLIDVS · M · D · LIT 1662 Călărețul mai mic. La dr. călărețului ceva nedeslușit.

1048 c.m.s.
Av IOACAS DGR POL
Rv SOLIDVS CIVI RIG. 168

1049 c.m.s.
Av IOACASMDG
Rv SOLIDVS M DLIT ( ) 8

1050 c.m.s.
Av IOACASDGR POLL
Rv SOLIDVS MDLIT 185

1051 c.m.s.
Av Bat. excentr. două matrițe vecine. Între ele două stele
( ) GR PCLL . și OAC Δ
Rv SOLIDV ( )
AE; 15 mm; 0,60 g.

1052 c.m.s.
Av IOA . CASM DGRP
Rv IOCASMDLIT 15 Lipsește floarea de crin, sub cal.

1053 c.m.s.
Av Monograma ℝ
IO Δ . C ΔSMD . G . R POL
Rv Sub cal, o floare de crin
SOLIDVS M D LIT . 1658
AE; 15 mm; 0,5 g. (puțin știrbă)

1054 Av Cap la dr.
IOAN . — CAS . REX c.p.e.
Rv Călărețul lituan în galop spre dreapta, deasupra coroană, floare de crin sub cal.
SOLI . MAG . DVC . LIT . 1660

1055 c.m.s.
Rv cu milesimul 1661

1056 c.m.s.
Rv Sub cal: K — E
cu milesimul . 1664

1057 Av Monograma ℝ încoronată
IOA . CASM DGPIOL
Rv Sub cal floare de crin
SOLIDVSMDLI ( ) 1668
AE; 16 mm; cu urme de argintare

1058 c.m.s.
Av IOA . CASM . DG ( )
Rv SOLIDVSMDLIT 186
AE; 16 mm;

1059 Av Monograma ℝ
IOA CAS D GRPOL
Rv Lipsește floarea de crin
SOLIDVSN . DL . IT I
AE; 15 mm; 0,54 g

1060 Av Cap la dr. execuție rudimentară
M . IOAN . — ( ) SD
Rv Vulturul polon cu scut pe piept
( ) LIDVS CIIPSECN 92 (?)
AE; 16,5 mm; 1,01 g

IMITAȚII DE ȘILINGI DIN BRANDENBURG GEORG WILHELM (1619—1640)

1061 Av Acvila Prusiei, deasupra glob cruciger.
GEORG WILH MAR BR SRIEL c.p.
Rv Monograma ℊ, dedesubt scut mic scartelat, deasupra rozeta ca o cruce.
SOLIDVS . PR — VSSIAE 1626 c.p.e.; c. frunze i.
Bi; 16 mm;

1062 c.m.s.
Rv milesimul 1625

1063 c.m.s.
Av GEORG WILHMA ( ) c.p.e.; c.l.i.
Rv SOLIDVS PR — VSSIAE 1628 ⁘ c.l.e.; c.p.i.
Bi; 16 mm; 0,58 g.

1064 c.m.s.
Rv Deasupra monogramei stea cu cinci raze. Milesimul 1633

1065 c.m.s.
Av ( ) WILH . MAR . BR . S.
Rv SOLIDVS PR — ( ) 34
Bi; 16 mm; 0,38 g.

FRIEDRICH WILHELM DE BRANDENBURG (1648—1688)

1066 Av Acvila Prusiei, încoronată
FRIDWILHM ( ) BRS . P . E . L c.ș.
Rv Monograma ℳ, deasupra rozeta în formă de cruce, dedesubt scut mic scartelat, ambele împărțind legenda. SOLIDUSP — RUS . SIA . 16 c.ș.l., c.i. frunze, întrerupt de două rozete.
AE; 16 mm.

1066a sim c.m.s.
Av. FRIDWILHM RBR SPP . L
Rv. SOLIDVS — LIIVSSI 16

1067 c.m.s.
Av FRIDWILH . MAR . BR . S . RIPHEL
Rv SOLIDUS . PR — USSIÆ . 1654
AE; 16 mm.

1068 c.m.s.
Av FRIDWILH . MAR . BR . S . R. . P . REL c.p.
Rv SOLIDAS . PR — USSIÆ . 1654
AE; 16 mm.

1069 c.m.s.

DIVERSE IMITAȚII HIBRIDE

1073a sim. cu descrierile anterioare
Av. Două ștanțe diferite, cu ILHMAR și CHR (Wilhelm, Christina)
Rv. Monograma Friderich Wilhelm
SOLIDVSPR — USSI ( ) 165

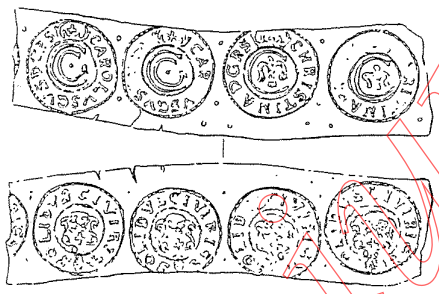

Av FRIDWILH . MAR . BR . S . R. . P . RE c.p.
Rv SOLI . PR — USSIÆ . 1654 c.p.e.; c.ș.i. rudimentar
Bi; 15 mm; 0,50 g.

1070 c.m.s.
Av FRID ( ) LWI ( ) LEM 1661 c.ș.
Rv SOLIDUS : C ( ) c.ș. Monograma numai W
AE; 16 mm;

1071 c.m.s.
Av FRIDWILHMARBR ( ) RIPHI
Rv SOLIDUS — PRUS . S . 8 . 5 . c.i. întrerupt de patru rozete
AE; 16 mm;

1072 c.m.s.
Av FRIDWILH MARBR ( )
Rv SOLIDUS — PRUSS 86
AE; 16 mm.

1073 c.m.s.
Av FRIDWILHMAR BR | S |.
Rv SOLIDVS — PRVSS 1686
AE; 16 mm; 0,48 g.

1073 b Rămășiță de tablă cu ștanțe diferite
Av. Christina și Carol Gustav
Rv. Livonia și Riga

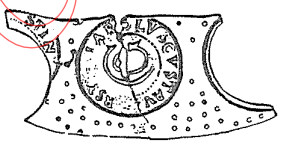

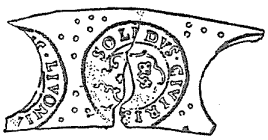

1073 c Rămășiță de tablă cu ștanțe diferite
Av. Carol Gustav și Christina
Rv. Riga

EMISIUNI MONETARE SADAGURA

În timpul războiului ruso-turc (1768—1774), încheiat prin pacea de la Kuciuk-Kainargi, mareșalul P. A. Rumeanțev-comandantul trupelor de ocupație rusești în Moldova și Țara Românească, a luat măsuri de organizare pe linie economică și fiscală, cu care ocazie au apărut pentru prima oară monede *„comune"* ambelor Principate, denumite de numismați: monede Sadagura.

Monedele au fost bătute la Sadagura, lîngă Cernăuți, în monetăria înființată acolo de aventurierul baron Nicolae Gartenberg (Sadogurschi), folosind ca material bronzul din tunurile capturate de la turci.

Ele urmau să aibă exprimată valoarea nominală atît în valută turcă, precum și în cea rusească, în corelația: 1 para = 3 denghi = 1,5 copeici = 1/40 din leul de calcul al Principatelor române.

Ca greutate, în bronz, conform contractului: 1/2 copeică = 3,7 g; 1 para = $1^1/_2$ copeici = 11,1 g; 2 parale = 3 copeici = 22,2 g, iar 5 copeici = 37 g.

Inițial, în 1771, s-au executat o serie de probe monetare, cu cifrul împărătesei Ecaterina II, după care s-a ajuns la tipul oficial aprobat, purtînd numai stemele celor două Principate. Cu vistieriile secătuite, Principatele erau angrenate să pertracteze și să lichideze tenebroasa afacere Gartenberg, chiar după încheierea păcii.

Cu toate măsurile luate și severele sancțiuni aplicate nu s-a putut împiedica trecerea peste granițe, în Imperiul rus, a unor cantități de monede din acestea. Astfel, în 1788, s-a dispus, oficial, rebaterea în Rusia a unor cantități de monede Sadagura, piese care constituie astăzi rarități numismatice.

Rezumativ, emisiunile Sadagura, cunoscute nouă, se pot clasifica astfel;

1771 Probe: 3 DENGHI Tipul I, II și III, AE; 28 mm; 10,14—11,50 g.
5 COPEICI Tipul IV, AE; 43 mm; 36,69 g.
Monede: 1 PARA=3 DENGHI Tipul V rămas definitiv. AE; 28 mm; 10,96—11,24 g.

1772 Probe: 1 PARA = 3 DENGHI Tipul V, AR.
Monede: 1 PARA = 3 DENGHI Tipul V, AE; 28 mm; 10,50 g.
Probe: 2 PARALE = 3 COPEICI Tipul V, AR
Monede: 2 PARALE = 3 COPEICI Tipul V, AE, 35 mm; 18,80—22,23 g.

1773 Probe: 1 PARA = 3 DENGHI Tipul V, AR
Probe: 1 PARA = 3 DENGHI Tipul V, AE
Probe: 2 PARALE = 3 COPEICI Tipul V, AR
Probe: 2 PARALE = 3 COPEICI Tipul V, AE
Monede: 2 PARALE = 3 COPEICI Tipul V, AE; 35 mm; 14,6—20,00 g.

www.numipercutz.ro

1774 Monede: 1 PARA = 3 DENGHI Tipul V, AE?
Monede: 2 PARALE = 3 COPEICI Tipul V, AE; 34 mm; 18,22 g.
În bibliografie, indicăm sursele de documentare privind aceste emisiuni.

1771

TIPUL I (PROBA)

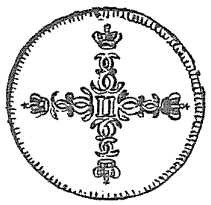

1074 **Av** Vultur bicefal încoronat cu două coronițe, aripi întinse, deasupra coroană imperială, ține în gheare în dreapta sceptrul, în stînga globul cruciger. Pe piept, două scuturi ovale cu stema Moldovei la dr. și a Țării Românești la st.
Lateral st. МОЛД; lateral dr. ПОЛО; deasupra 1771, dedesubt ПАРА | ЗДЕНГИ· c.z.
Rv Cifrul dublat al Ecaterinei II, dispus ca brațe de cruce avînd capetele încoronate. În centru II. c.z.
Muchia monedei cu frunze late de stejar.
AE; 28 mm.

TIPUL II (PROBE)

1075 **Av** Vultur bicefal încoronat cu două coronițe, aripi întinse, deasupra coroana imperială, ține în gheara dreaptă sceptrul, în stînga spada. Pe piept două scuturi ovale cu stema Moldovei în dr. și a Țării Românești în st.
Sub două linii orizontale ЗДЕНГИ·
Rv În centru: cifrul Ecaterinei II, deasupra coroană imperială, dedesubt sub două linii orizontale milesimul 1771 cu cifrele apropiate între ele. c.z.
Muchia cu frunze late, de stejar.
AE; 28 mm.

1076 c.m.s.
Rv Cifrele milesimului 1771 mai distanțate.
Muchia netedă.

TIPUL III (PROBE)

1077 **Av** Vultur bicefal ca nr. 1075, însă ținînd în gheara dreaptă sceptrul, iar în stînga globul cruciger. Coada vulturului îngustă.
DeasupraМОЛД · ПАРА ПОЛО. cu litere mai mari. Dedesubt, inițiala S. (monetăria Sadagura) c.z.
Rv Cifrul Ecaterinei II avînd deasupra coroană imperială, însoțit de trei globule plasate: în părți și jos în interiorul cifrului (semnifică valoarea nominală 3 denghi).
Deasupra: 3 ДЕНГИ — 1771. Litere și cifre mai mari. c.z.
Muchia cu frunze late de stejar.
AE; 28 mm.

1078 c.m.s.
Av Coada vulturului lată.
AE; 28 mm; 10,84 g.

1079 c.m.s.
Av Vultur mai zvelt. Legenda cu litere mult mai mici. c.z.
Rv Coroana atinge cifrul imperial. Litere și cifre mai mari. c.z.
AE; 28 mm; 10,14 g.

1080 c.m.s.
Av Vulturul puțin diferit, ca desen.
Rv Coroana nu atinge cifrul imperial.
AE; 28 mm; 11,50 g.

TIPUL IV (PROBE)

5 COPEICI (PROBA)

1081 **Av** Vultur bicefal, încoronat cu două coronițe, aripi întinse. Deasupra coroana imperială, ține în gheare la dr. un sceptru, iar la st. o spadă. Picioarele se sprijină pe două scuturi ovale înclinate spre centru, plasate pe două linii orizontale.
În scut la dr. stema Moldovei: cap de bour privind din față, iar în scut la st. stema Țării Românești: pasăre spre st. cu cruce în cioc avînd deasupra semiluna conturnată, cu o globulă.
Sub liniile orizontale: 5 КОПѢЕКЪ, iar dedesubt S (Sadagura) c.p.
Rv Panoplie: coloană avînd la partea de sus un scut stilizat, cu o coroană imperială deasupra. În scut un oval cu cifrul simplu al Ecaterinei II.
Sub scut ghirlande de flori atîrnînd încrucișate pe coloană.
În părți: steaguri, fascie, sulițe, tui, tobă și tun. La baza coloanei: o bonetă frigiană răsturnată.
Dedesubt, sub două linii orizontale, milesimul 1771. c.p.
Muchia cu frunze de stejar.
AE; 43 mm; 36,69 g.

1082 c.m.s.
Rv Cifrele milesimului 1771 mai mici, muchia netedă.

TIPUL V (MONEDA OFICIALĂ PUSĂ ÎN CIRCULAȚIE)

1 PARA = 3 DENGHI

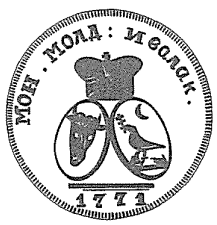

1083 **Av** Scuturi ovale alăturate, înclinate spre centru. Deasupra lor coroană princiară. Scutul din dr. cu stema Moldovei: cap de bour, *văzut din față*, iar cel din st. stema Țării Românești: o pasăre (acvila) spre dr. ținînd în cioc o cruce cu două brațe stă pe o coroană cu cinci vîrfuri, plasată, puțin înclinat, pe teren. Deasupra semiluna conturnată.
Legenda: МОН·МОЛД:ИВАЛАК·

Dedesubt sub două linii orizontale, una groasă și alta subțire: 1771 c.z.
Rv Pătrat cu latura 18 mm, laturi în torsadă, în pătrat pe trei rînduri suprapuse ΠΑΡΑ | 3 | ΔЄΝΓИ Cuvîntul ΠΑΡΑ subliniat cu două linii orizontale: una groasă, alta subțire. c.z.
Muchia cu frunze late, de stejar.
AE; 28 mm; 11,24 g.

1084 c.m.s.
Muchia monedei netedă.
AE; 28 mm; 10,96 g.

1085 c.m.s.
Av ВОЛОК în loc de ВАЛАК (L) Reichel nr. 2477.

1086 ca nr. 1083
Av Cifrele milesimului 1771 mai distanțate între ele.
Rv Laturile pătratului din linii pline.

1772

1 PARA = 3 DENGHI

1087 ca nr. 1083, dar pe Av milesimul 1772.
și МОН·МОЛД: И ВАЛОСК
AE;

1088 c.m.s.
Av ВАЛСК în loc de ВАЛАК (L) Ilin-Tolstoi

1089 ca nr. 1087
Av МОН·МОЛД: И ВАЛОСК Cifrele milesimului 1772 distanțate.
Rv Laturile pătratului din linii pline. Liniuță lungă sub ΠΑΡΑ
AE; 28 mm; 10,50 g.

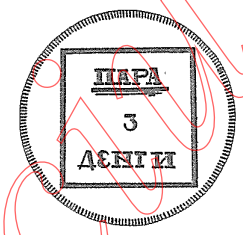

1090 c.m.s.
Rv Liniuță scurtă sub ΠΑΡΑ

1091 c.m.s.
Liniuță lungă sub scuturi și cifrele milesimului 1772 apropiate.

1092 c.m.s.
Literele din legenda Av. mai mari decît obișnuit.
Pe Rv. litere obișnuite, liniuță lungă sub ΠΑΡΑ
AE; 28,5 mm 9,98 g.

1 PARA = 3 DENGHI (PROBA)

1093 sim. cu nr. 1089, dar bătută din argint (Col. contelui I. Tolstoi)
AR;

2 PARALE = 3 COPEICI

1094 Av Scuturi ovale alăturate, înclinate spre centru, deasupra lor o coroană princiară. Scutul din dr. cu stema Moldovei: cap de bour, *asimetric*, privind puțin spre stînga. Scutul din st. cu stema Țării Românești. Acvila spre dreapta ține în cioc cruce cu două brațe, stă pe o coroană cu patru vîrfuri, plasate, puțin înclinat, pe teren. Deasupra semiluna conturnată.
Legenda: МОН·МОЛД: И ВАЛОСК· Dedesubt sub două linii orizontale: una groasă, alta subțire, milesimul 1772 cu cifrele apropiate. c.z.
Rv Pătrat cu latura de 22 mm, laturi în torsadă. În pătrat pe patru rînduri suprapuse 2 | ΠΑΡΑ | 3 | КОПѢЕКЪ Cuvîntul ΠΑΡΑ e subliniat cu două linii orizontale: una groasă și alta subțire.
Muchia cu frunze late, de stejar.
AE; 35 mm; 22,23 g.

1095 c.m.s.
Av Cifrele milesimului 1772 mai distanțate.

1096 c.m.s.
Av Cifrele milesimului 1772 mai apropiate
Rv Liniuță mai scurtă sub ΠΑΡΑ

1097 c.m.s.
Av Cifrele milesimului 1772 mai distanțate.
Rv Liniuță mai scurtă sub ΠΑΡΑ

1098 c.m.s.
Av Cifrele milesimului 1772 mai apropiate
Rv Liniuță mai lungă sub ΠΑΡΑ

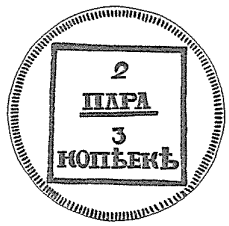

1099 c.m.s.
Av Cifrele milesimului 1772 mai distanțate.
Rv Liniuță mai lungă sub ΠΑΡΑ
AE; 35 mm; 18,8 g.

1100 c.m.s.
Rv Pătrat cu laturi din linii pline.

2 PARALE = 3 COPEICI (PROBA)

1100 a ca nr. 1094, dar bătută din argint.

1773

1 PARA = 3 DENGHI (PROBE)

1101 sim. cu nr. 1089, însă milesimul 1773, iar scuturile împodobite cu ghirlande de trandafiri.
Probă bătută în argint (AR)

1102 c.m.s.
Probă bătută în bronz (AE)

2 PARALE = 3 COPEICI (PROBE)

1103 sim. cu nr. 1094, însă cu milesimul 1773, iar scuturile împodobite cu ghirlande de trandafiri. În stema Mol-

www.cupeccuiz.ro

dovei din scutul oval, capul de bour priveşte din faţă. Probă bătută în argint (AR) (Reichel, nr. 4629, consideră aceste probe ca „monede false" şi indică greutatea 4 zolotnici şi 51 doli, adică 19,334 g.)

1104 sim. c.m.s.
Scuturile fără ghirlande de trandafiri.
Probă bătută în argint (AR)

1104 a sim. cu nr. 1103
Scuturile cu ghirlande de trandafiri.
Probă bătută în bronz (AE)

2 PARALE = 3 COPEICI

1105 sim. cu nr. 1094, însă milesimul 1773 compus din cifre apropiate.
AE; 35 mm;

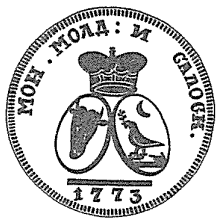

1106 c.m.s.
Cifrele milesimului 1773 mai distanţate.
AE; 35 mm.

1107 c.m.s.
Distanţa mare (6 mm) între И şi ВАПОСК.
AE; 35 mm; 14,6 g.

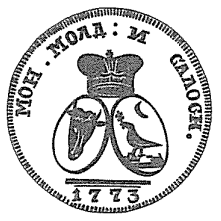

1107a c.m.s.
Lipseşte cifra 3 pe Revers

1774

1 PARA = 3 DENGHI

1108 sim. cu nr. 1089, însă cu milesimul 1774
(1 exemplar a existat în colecţia Saint Georges-Buc).
AE

2 PARALE = 3 COPEICI

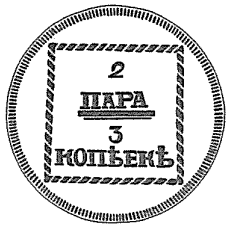

1109 sim. cu nr. 1094, însă cu milesimul 1774
AE; 34 mm; 18,22 g.

1109a c.m.s.
Av cifrele milesimului distanţate
Rv liniuţă mai scurtă sub ΠΑΡΑ

1109b c.m.s.
Av cifrele milesimului apropiate
Rv liniuţă mai scurtă sub ΠΑΡΑ

1109c c.m.s.
Av cifrele milesimului apropiate
Rv liniuţă mai lungă sub ΠΑΡΑ

1109d c.m.s.
Rv laturile pătratului din linii pline.

MONEDE SADAGURA, REBĂTUTE

(Hotărîrea Departamentului Moscova din 19 iunie 1788)

1110 Moneda de 1 PARA = 3 DENGHI (Sadagura) 1772, avînd imprimat prin batere pe **Av:** cifrul împărătesei Ecaterina II, iar pe **Rv:** Sf. Gheorghe călare spre dr.

1111 Moneda de 2 Parale = 3 Copeici (Sadagura), avînd imprimat prin batere, pe feţele respective, **Av** şi **Rv** de la moneda rusească 1 para.

PONDURI MONETARE DIN MOLDOVA (1834—1849)

Pondurile monetare ale Moldovei din prima jumătate a sec. XIX-lea constituie interesante piese pentru colecţionari şi numismaţi, fiind mărturii privitoare la circulaţia monetară.

În acea epocă, premergătoare instaurării monedei naţionale româneşti (1867), circulaţia monetară din Principatele române avea un caracter haotic.

Circulau tot felul de monede străine. Valoarea monedelor de aur faţă de cele de aramă sau argint era mai mare: *agiul* era urcat cu o treime.

„Piatra de vistierie" sau *„Piatra vistieriei"* reprezenta un sistem ponderal oficial pentru măsurarea şi controlul monedelor de aur care circulau pe piaţă.

Sub Alexandru Ghica, prin jurnalul Sfatului extraordinar al Munteniei din 22 mai 1834, se prevede: «primirea şi darea *galbenilor* să se facă numai cu *„Piatra vistieriei"*, socotită pă temei ca 100 galbeni să tragă 108 dramuri şi 30 dramuri tocmai».

Iar după acest nou etalon oficial „să se facă pietre de alamă cîtă trebuinţă va cere, însemnate o dată cu o pecete mică a Sfatului (care după aceasta să se sfarme în presudsvia sa), iar pietrele să se trimită pe la departamenturile Sfatului la Agia, la Vorniciile poliţii şi a temniţelor, la maghistrat, la ocărmuiri, suptcărmuiri, la Eforia endemnizaţiei şi compensaţii şi a ocnelor, la Dejurstfă (Corpul de gardă) şi pe unde va fi trebuinţă cu plată de la ei, iar nu de la Vistierie".

Se cunosc numai „pietre de vistierie" bătute pentru Moldova.

Decretul 643 din 5 ian. 1837 al Divanului Moldovei se referă la circulaţia monedelor de aur cu zimţi ciuntiţi (deci cu lipsă) şi obligă folosirea *„pietrelor"* pentru verificarea greutăţilor monedelor.

Unitatea de greutate la cîntărirea monedelor de aur: *grăunţele*, varia:

	Coresp. gran.e
Anglia	0,0648
Olanda	0,1
Franţa (poids de marc, înainte de 1840)	0,053
Franţa (grain, livre de Charlemagne)	0,064
Franţa (grain usuel, livre de 500 g)	0,042
Spania	0,0498
Genova	0,0458
Veneţia	0,208
Portugalia	0,049
Rusia	1,423

În Moldova, *grăunţele* avea corespondent 0,0534 g. (G. Severeanu, BSNR, II, Trim. I, 1905), deci echivalent cu grăuntele din Franţa (poids de marc).

Greutatea monedelor de aur, în circulaţia de atunci. Exemple:

Felul monedei	*Greut. în g*	*Val. în parale*
Galbenul austriac şi cel olandez	3,471	1300
Dublonul austriac	6,942	2600
Dublonul turcesc (lira)	7,209	2700
Galbenul turcesc	3,604	1350
Pol imperial turcesc	6,408	2400
Irmilicul de 16 lei	1,730	660
Pol irmilic de 8 lei	0,865	330
Irmilic de 14 lei	1,549	580

Pol irmilic de 7 lei	0,774	290
1/4 irmilic de 14 lei (în „umblare" de $3^1/_2$)	0,184	145
Rubiaua	0,801	300

În cele ce urmează, descriem cîteva ponduri monetare moldovenești:

a) **Domnia lui Mihail Sturdza** (1834 apr.—1849 iun.)

1834

1112 *Pond monetar*
(piatra blanc) pentru *galbenul austriac* și *olandez*
Corespundea la 65 grăunțe = 3,471 g greutatea oficială a galbenului austriac și olandez (AV)
Av Cap de bour, deasupra o rozetă cu șase foi, în ghirlandă alcătuită din două ramuri. c.p.
Rv Stea cu șase raze principale și șase intermediare, cuprinsă în triunghiul format din trei globule.
Dedesubt milesimul 1834
Прнжупатул Молдовнбн· c.l.
Pe muchie ПНАТРЪ· БЛАНКЪ·
Alamă; 16 mm **Av**, 17 mm **Rv**; gros. 1,5 mm; 3,42 g.

1837

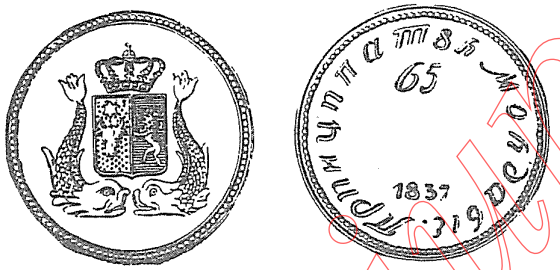

1113 *Pond monetar*
(piatra blanc) **Av** Stema familiei Sturdza între doi delfini. În scut desp.: I cap de bour deasupra stea cu șase raze, II leu, cu coroană, sabie în labe. *În stema originală*: scut împărțit, desp.: I cruce încoronată și șarpe încolăcit, II leu cu coroană ținînd în labe un arac cu viță de vie; pe capătul scutului cap de bour cu stea între coarne (vezi fig. de mai sus). Cerc perlat între două c.l. fine.
Rv În mijloc, deasupra 65 (numărul grăunțelor). Dedesubt, milesimul 1837

Прнжипатул Молдавіе· c.p. cu 2
c.l. fine la exterior
Pe muchie, ПНАТРЪ (?)
Alamă; (L)

1114 *Pond monetar*
(piatra blanc) **Av** c.m.s. Diferență de ștanță.
Rv În cîmp, deasupra, 65.
Ulterior, imprimat. în centru, 1820; c.p. fără c.l. fine.
Pe muchie; ПНАТРЪБЛАНК·
Alamă; 15 mm. **Av**, 16 mm. **Rv**; grosime; 1,6 mm; 3,45 g.

1847

1115 *Pond monetar*
(piatra blanc) pentru *irmilicul de* 14 lei (AV)
Corespundea la 30 grăunțe = 1,620g (greut. indicată în tabel de Severeanu: 1,549 g.)
Av Pe patru rînduri: ІЕРМІЛІК· | NOI 14ЛЕІ 30 | ГРАН·ȣЧН | 1847; Deasupra coroană
Dedesubt circ.
ΛΠΡΙΙΙΥΠΑΤȣΛΜΟΛDΑΒΒΙΕΙ c.l. cu semiperle la interior.
Rv Stema familiei Sturdza (altă alcătuire față de precedentele).
Deasupra, circ.
ІІІІХАІΛСТȣРЗАВВDОМНѪРІМОЛDАВВІЕІ
Dedesubt, circ. АЛЗ — ІЛЕАН А DОМНІЕІ ×
c.l. cu semiperle la interior
AR; 15,5 mm; 1,6 g; grosime 1 mm.

1848

1116 *Pond monetar* pentru *rubiaua* (AV)
Corespunde la 15 grăunțe = 0,801 g.
Av Stema familiei Sturdza (altă alcătuire față de precedentele)
Deasupra circ.
Мі хаіл Гріѹоріе Стѹрза ВВДЦ Молдаві
Dedesubt, circ. Ал 14 ан а Domn.
Rv Pe șase rînduri:
№ | Греѹтатеа | а | 1 Рѹбеѹ | 15 Греѹнце | 1848
12 mm; 0,801 g (L)

1117 *Pond monetar, pentru pol irmilic de 7 lei* (?) (AV) (piatra blanc) Corespunde la 13,3 grăunțe (în tabel Severeanu: 0,774 g).
Av Stema familiei Sturdza (iarăși variantă)
Deasupra, circ.
Михаил Гри Т. стурза ВВД и Молдави
Dedesubt, circ. Ал 14 ап а Домн сL.
Rv Pe cinci rînduri:
.№ | Греутатеа | 1/4 Іртêлік 7 = |
1/4 Греунце | 1848
Alamă; 12,3 mm; 0,72 g; gros 0,6 mm.

b) **Domnia lui Alexandru Grigore Ghica** (1849 oct.—1853 oct.; 1854 oct.—1856 iun.)

1849

1118 *Pond monetar,* pentru *dublonul* (*galbenul dublu*) *austriac.*
(piatra blanc) Corespunde la 130 grăunțe = 6,942 g.
Av Stema țării, din domnia lui Grigore Alexandru Ghica
Deasupra, circ ПРІНЧІПАТУЛ МОЛДАВІЕІ
Rv Pe șase rînduri:
№ | ГРЕУТАТЕА | а | 2 ГАЛБІН БЛАНК |
130 ГРЕУНУЕ | 1849
21 mm; 6,942 g. (L)

1119 *Pond monetar,* pentru *dublonul turcesc* sau *lira turcească* Corespunde la 135 grăunte = 7,209 g.
Av c.m.s.
Rv Pe șase rînduri:
№ | ГРЕУТАТЕА | а | 2 ГАLBIN ТУРЧЕSK |
| 135 ГРЕУНУЕ | 1849
dimensiuni și greutate sinl. c.m.s. (L).

www.ciupercutz.ro

INTRODUCERE

Transilvania, străvechi pămînt românesc, cuprins între arcul Carpaților la est și sud și Cîmpia Tisei la vest, locuit din cele mai îndepărtate vremuri de populația geto-dacă, a cunoscut dezvoltarea statului dac și a civilizației acestuia peste care s-au suprapus, în urma cuceririi Daciei, puternice și numeroase influențe romane atestate de multitudinea descoperirilor arheologice, după retragerea aureliană populația autohtonă daco-romană continuind să trăiască pe aceste meleaguri, iar în sec. IX—X, în urma încheierii procesului de etnogeneză a poporului român, apar și aici, ca dealtfel pe întreg teritoriul românesc, primele formațiuni statale conduse de Glad, Gelu și Menumorut.

Cucerită de feudalii unguri, după o dîrză rezistență a populației locale, în sec. XI—XIII a intrat în componența regatului Ungariei, păstrîndu-și însă forma tradițională de organizare — voievodatul și bucurîndu-se de o largă autonomie, puterea voievozilor rivalizînd uneori cu cea a regelui Ungariei.

De-a lungul secolelor, Transilvania a întreținut legături permanente cu Țara Românească și Moldova, ceea ce se reflectă și în circulația monetară.

Coloniști germani și cavaleri teutoni — aceștia din urmă alături de secui — au fost aduși, în decursul vremurilor — în scopul apărării granițelor voievodatului mult rîvnit pentru bogățiile sale naturale, fertilitatea pămîntului și frumusețea locurilor.

Exploatarea feudală a provocat răscoale țărănești (Bobîlna 1437—1438), precum și războiul țărănesc din 1514 condus de Gheorghe Doja.

Transilvania secolului XV participă activ la lupta anti-otomană, Iancu de Hunedoara repurtînd victorii contra turcilor, între care cea mai răsunătoare a fost aceea de la Belgrad (1456).

După dezastrul de la Mohács (1526), Ungaria a fost, parțial, transformată în pașalîc turcesc. În 1541, după cucerirea cetății Buda de către turci, Transilvania s-a constituit *Principat autonom* sub suzeranitatea Imperiului otoman.

În 1599 Mihai Viteazul, domnul Țării Românești intra în Transilvania învingînd la Șelimbăr (18/28 octombrie) oastea principelui Andrei Báthory a cărui atitudine filootomană contravenea politicii de consolidare a independenței dusă de marele voievod, Transilvania fiind unită pentru prima dată cu Țara Românească și Moldova, unire realizată de Mihai Viteazul în mai 1600.

Către finele sec. XVI și începutul sec. XVII se intensifică dezvoltarea orașelor, a producției meșteșugărești, a comerțului.

Transilvania joacă un important rol politic și militar, în sec. XVII, participînd la diverse coaliții și la Războiul de 30 ani contra Habsburgilor.

Spre sfîrșitul veacului, ca urmare a victoriilor obținute de Habsburgi în războaiele cu Poarta, Transilvania este ocupată de imperiali, intrînd în subordinea directă a împăratului (Diploma leopoldină din 4 dec. 1691), Imperiul otoman recunoscînd stăpînirea habsburgică asupra Transilvaniei prin pacea de la Karlowitz (26 ian. 1699).

Înăsprirea regimului iobăgiei a provocat numeroase mișcări sociale, printre care și marea răscoală din 1784—1785, condusă de Horea, Cloșca și Crișan, eroi martiri ai ideilor de libertate.

În a doua jumătate a sec. XVIII s-a închegat ideologia burgheziei românești, s-au declanșat lupte politice pentru egalitatea în drepturi a națiunii române cu celelalte „națiuni" din Transilvania și reprezentarea proporțională în Dietă, revendicări cuprinse în petiția cunoscută sub numele de *Supplex Libellus Valachorum* înaintată Curții de la Viena în martie 1791 și respinsă de Dieta transilvană în august același an.

Lupta românilor pentru libertatea națională și socială va cunoaște o mare amploare în timpul revoluției de la 1848 condusă de Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, Al. Papiu Ilarian, Aron Pumnul și alții.

Odată cu crearea statului dualist Austro-Ungaria (1867), *Transilvania și-a pierdut complet autonomia*, însă lupta de eliberare națională a românilor a continuat, culminînd cu *Memorandumul* manifest ce conținea revendicările românilor din monarhia austro-ungară și o critică severă a politicii guvernului maghiar față de românii din Transilvania, înaintat împăratului la 28 mai / 9 iunie 1892, memoriu care va duce la declanșarea unui proces cu larg răsunet intentat conducătorilor românilor transilvăneni.

Dezvoltarea capitalismului la sfîrșitul sec. XIX și începutul sec. XX a determinat transformări în viața economică și industrială a Transilvaniei.

După primul război mondial, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia (18 nov./1 dec. 1918) a votat Unirea Transilvaniei cu România, prin aceasta desăvîrșindu-se unificarea statului național român.

Pe parcursul lucrării, vom releva succint date în legătură cu domnia principilor transilvani.

La opera de căpetenie a numismatului Adolf Resch, am adăugat material din publicațiile citate în bibliografie sau care ne-a fost cunoscut.

Emisiunile monetare reflectă situațiile din viața Principatului Transilvaniei sub aspect politic, social, economic și, în mod firesc, se compartimentează în următoarele etape:

a) *Transilvania sub stăpînirea lui Ioan Zapolya* (ca rege al Ungariei), 1538—1540.

b) *Transilvania, Principat autonom sub suzeranitate otomană*, 1541—1690 (fără emisiuni monetare între 1541—1551).

c) *Transilvania, sub dominația Casei de Habsburg*, cu emisiuni monetare proprii — 1691—1780.

d) *Transilvania sub dominația Casei de Habsburg*, păstrîndu-și o oarecare autonomie ca *Mare Ducat* în cadrul Imperiului habsburgic. Cu emisiuni monetare de tip comun în întreg imperiul, prevăzute cu sigla E (monetăria Alba Iulia), de la 1780 pînă la 1867, *cînd își pierde complet autonomia*.

Emisiunile monetare, propriu-zise, ale Transilvaniei, împrumută din normele sistemului monetar al regatului Ungariei, purtînd efigia și numele principilor locali; iar între 1691—1780 reflectă influența celui din Imperiul habsburgic și poartă efigiile împăraților din Casa de Habsburg. A rezultat un sistem monetar destul de complicat cu influențe polone și germane.

Aspectul tipologic

Emisiunile Transilvaniei prezintă, din punct de vedere tipologic, aspecte foarte variate. Cronologic, se pot clasifica, după următoarele tipuri:

a) *Tipuri religioase*, cu imaginea Madonei, ținînd pruncul sau cu a Sf. Ladislau.

b) *Tipuri heraldice*, cu stemele sau blazoanele emitenților, stema Ungariei (atunci cînd emitenții purtau și titlul de regi ai Ungariei) și de la o vreme stema Transilvaniei: scut tăiat, în cîmpul superior acvila *ieșind* cu aripile deschise avînd la dreapta soarele și la stînga semiluna, iar în cîmpul inferior șapte cetăți așezate în combinații variate.

c) *Tipuri epigrafice*, conținînd numai inscripții.

d) *Tipuri cu efigia emitenților* (începînd cu Sigismund Báthory, talerul din 1589).

Datarea. Milesimul (anul de batere) figurează pe toate monedele transilvane, cu excepția unora dintre cele emise de Gabriel Báthory, Gabriel Bethlen, Gheorghe Rákoczi II, iar sub Habsburgi: Carol VI, Maria Tereza și Francisc I.

În lucrarea de față se explică, pe parcurs, prescurtările care apar în legenda de pe monedele respective. Pentru intervalul 1746—1867, se arată, în paragraf separat, semnificația prescurtărilor.

Sistemul monetar transilvan se baza, ca etalon, pe următoarele monede principale, cu subdiviziuni și multipli, formînd o scară largă de valori nominale.

Aur (AV) *Ducatul* cu greutate 3,5 g, aur cu titlul 980 $^{0}/_{00}$
Subdiviziuni: 1/16, 1/8, 1/4, 1/2 ducat

Multipli: 2, 3, 4, 4 $^{1}/_{2}$, 5, 6, 6 $^{1}/_{2}$, 7, 10, 12, 13, 25, 50 și chiar 100 ducați.
(În circulația monetară, cu rol efectiv: 1, 2, 4, 5 și 10 ducați).
Argint (AR) și *aramă* (AE) conform emisiunilor monetare prezentate în continuare.

Francisc Rákoczi II (1704—1711)

1 Duc
(Mnt. Cluj) nr. 2738—2742; p. 224, 225

Iosif I (1705—1711)

1 Duc, 3 Duc, 4 Duc, 5 Duc, 10 Duc
1 Gul
1/2 creiț, 1 creiț, 3 creiț
1 polt (AR și AE)
(Mnt. Sibiu și ?) nr. 2743—2779; p. 225, 226

Emisiuni Oradea
Monede de necesitate (1706—1710)

1 polt și 1/2 polt nr. 2780—2785; p. 226, 227

Carol VI (1711—1740)

1/4 Duc, 1 Duc, 2 Duc, 4 Duc, 5 Duc, 10 Duc
1 Ta
1/2 Gul, 1 Gul
1 creiț, 3 creiț, 15 creiț (AR și AE)
1 polt (AR și AE)
(Mnt. .....) nr. 2786—2887; p. 227—231

Maria Tereza (1740—1780)

1/16 Duc, 1/8 Duc, 1/4 Duc, 1/2 Duc, 1 Duc, 10 Duc, 12 Duc.
1 Ta
1 Gul
1/2 creiț (AE), 1 creiț (AR și AE), 3 creiț, 7 creiț (AR și AG)
15 creiț, 17 creiț, 20 creiț, 30 creiț
1 Greschl (AE)
1 polt
1 din (AE)
(Mnt. Alba Iulia și ?) nr. 2888—3210; p. 231—239

Francisc I (1745—1765), emisiuni postume 1766

Emisiuni monetare de tipul comun al Imperiului habsburgic, cu sigla monetăriei C— A (Alba Iulia)
1 Duc, 5 Duc
1 Ta
1/2 creiț (AE), 1 creiț (AE), 15 creiț, 17 creiț, 20 creiț
1 din (AE)
(Mnt. Alba Iulia) nr. 3211—3247; p 240

Transilvania, ca Mare Ducat (din 1765) în cadrul Imperiului habsburgic, pînă la pierderea completă a autonomiei (1867)
Emisiuni monetare de tipul comun ale Imperiului habsburgic, cu sigla E (monetăria Alba Iulia)

Iosif II (1765—1790) (între 1765—1780 coregent)

1 Duc, 2 Duc, 3 Duc
3 creiț, 10 creiț, 20 creiț
(Mnt . Alba Iulia) nr. 3248—3341, p. 241, 242

Leopold II (1790—1792)

1 Duc
10 creiț, 20 creiț
(Mnt. Alba Iulia) nr. 3342—3346; p. 242

Francisc II împărat romano-german (1792—1835) (ca împărat al Austriei Francisc I)

1/2 Duc, 1 Duc
1/2 Ta, 1 Ta
1/2 creiț (AE), 1 creiț (AE), 3 creiț (AR și AE), 5 creiț, 6 creiț (AE), 7 creiț, 10 creiț, 12 creiț, 20 creiț, 30 creiț
(Mnt. Alba Iulia) nr. 3347—3445; p. 242—244

Ferdinand I (1835—1848)

1 Duc, 4 Duc
3 creiț, 10 creiț, 20 creiț
(Mnt. Alba Iulia) nr. 3446—3502; p. 245

Francisc Iosif I (1848—1916)

Emisiunile monetare între 1848—1867, *cu sigla monetăriei* E (*Alba Iulia*)
1 Duc
1 Vereinstaler
1/4 Fl., 1 Fl.
1/2 Cor., 1 cor. nr. 3503—3571; p. 246, 247

ALTE EMISIUNI

Monede transilvănene falsificate nr. 3572—3583; p. 247, 248

Monede bătute în Banat

1/4 creiț, 1/2 creiț, 1 creiț, 3 creiț (toate AE)
(Mnt. Siclova, cu sigla O—Oravița) nr. 3584—3588; p. 248, 249

Diverse

Monede miniere Dognecea (fără dată) (*AE*)
Monede de necesitate ARAD (1848—1849)
1 creiț (AE și Fe), 2 creiț (Fe), 3 creiț (AE și Fe), 6 creiț (AE)
nr. 3589—3596; p. 249

www.ciupercuta.ro

MONETĂRII DIN TRANSILVANIA

Obîrşia multora dintre monetăriile transilvănene trebuie căutată în străvechile timpuri ale Daciei preromane, precum e dovedit prin descoperiri arheologice.

Mai tîrziu, după reformele monetare din timpul domniei lui Carol Robert, regele Ungariei (1307—1342), ele au cunoscut o apreciabilă dezvoltare.

Însă, în timpul principatului independent al Transilvaniei (considerat 1541—1691), a urmat o epocă de înflorire — fără precedent — în activitatea monetăriilor, caracterizată prin: sisteme monetare complicate, diverse specii monetare cu numeroase valori nominale etc. Monede — atît de aur cît şi de argint — de o încîntătoare execuţie artistică, împodobesc cu mîndrie colecţii din toată lumea. Monedele transilvănene au fost realizate şi în monetării din alte provincii

a) **TABELUL SIGLELOR**

Mai frecvent întîlnite pe emisiunile monetare ale TRANSILVANIEI (Principat autonom şi apoi provincie în Imperiul habsburgic), în intervalul 1541—1867.

Nr. crt.	Monetăria	Sigla şi semnificaţia		Anul sau intervalul în care s-au emis monede cu sigla respectivă
1	AIUD	N-E	Nagy-Enyed	1672
		N-E /MO/C	Nagy-Enyed Moneta comitatus	1673—1675
		N-E /MO/CO/	Nagy-Enyed Moneta comitatus	1673
		Arendaşii monetăriei: Baltazar Macskási, Ioan Bethlen, Gáspár Kornis, Petru şi Ioan Macskázi		
		Monetar: Ioan Ió, argintar din Cluj		
2	ALBA IULIA	A.H.-A.G.	Anton Hammerschmied (monetar) Alexander de Gagia (inspector monetar)	1767
		A.H.-G.S.	Anton Hammerschmied (monetar) Gottfried Schickmayer (inspector monetar)	1780
		AI	Alba Iulia	1619
		A·I	Alba Iulia	1657
		A-I	Alba Iulia	1610—1683
		AL-IV	Alba Iulia	1611—1613
		C	Carlstadt	1761—1763
		C-A	Carolina Alba	1746—1765
		E	Semnul monetăriei Alba Iulia, conform decretului imperial din 9 iunie 1766 care a stabilit cîte o literă ca semn distinctiv pentru fiecare monetărie din imperiu	1781—1867
		Av. E; Rv. H.-G. A. Hammerschmied-A. Gagia		1765—1777
		Av. E; Rv. H.S. A. Hammerschmied-G. Schickmayer		1778—1780
				(Între 1868—1871 emisiunile ungare poartă sigla Gy.F = Gyula-Fehérvar)
3	BAIA MARE	⚒	Stema minerilor din Baia Mare	1556—1571
		N-B	Nagy-Bánya	1589—1659
		NAGY BANIA	Nagy-Bánya	1598
		N-C	Nagybánya — monetar necunoscut	1554—1555
		N-C ⚒	Nagybánya — monetar necunoscut	1552—1555
		N-P	Nagybánya — monetar necunoscut	1551—1559
		N-P/ ⚒	Nagybánya — monetar necunoscut	1556—1560
	Obs. Monetăria din Baia Mare a emis monede şi pentru Ungaria în intervalul 1562—1851, iar pentru Polonia în anii 1584—1585			
4	BISTRIŢA	BE	Beszterce	1673
		BE/V	Beszterce Város	1673
		BEZ	Beszterce	1673
		B.T.	Beszterce	1673
		B-T	Beszterce	1672—1673
		B/V	Beszterce Város	1673
5	BRAŞOV		Rădăcină de copac, deasupra o coroană	1601—1674
	lat. Civitas Coronensis		stema oraşului	

	C	Civitas (Brassoviensis)	1614
	C-B	Civitas Brassoviensis	1612—1660
	C-B/		1662—1675
6 CLUJ lat. Claudiopolis		bastion cu trei metereze, stema orașului	1558—1637
	A-C	Arx-Claudiopolis	1671
	A-C/	Arx-Claudiopolis	1672—1673
	C-B/	Arx-Claudiopolis	1604—1605
	CV	Colosvár	1636—1694
	C·V	Colosvár	1639
	C-V	Colosvár	1606—1661
	F-G	Frater Georgius Martinuzzi, trezorierul Transilvaniei	1539
	FT	monetar necunoscut	1696—1697
	F-T	monetar necunoscut	1696
	G	Georgius (Martinuzzi)	1538—1539
	H-P	monetar necunoscut	1564
	I-R	Joannes-Rex (Sigismund Zápolya)	1562
	K-O	Kolosvár	1613
	KV	Kolosvár	1707
	K.V	Kolosvár	1694
	K.V.	Kolosvár	1694—1700
	K-V	Kolosvár	1667—1705
	K-V/FT	Kolosvár monetar necunoscut	1696
7 FĂGĂRAȘ	AF	Arx Fogaras	1668—1689
	A:F:	Arx Fogaras	1677
	A-F	Arx Fogaras	1666—1689
	A-F	Arx Fogaras, trei pești, stema orașului	1675
	C-F	Civitas Fogaras, trei pești, stema orașului	1677
7 a ORĂȘTIE (?)	S-V	Szász Város	1672—1675
8 ȘEICA MICĂ	K-S	Kis-Selyk	1610
9 SIBIU lat. Cibinium		Două spade încrucișate, deasupra o coroană, stema orașului	1552- 1674
	C-	Cibinium	1579
	C-B	Cibinium	1672
	C-B/	Cibinium	1673—1674
	C-I	Cibinium	1611—1613
	C-I/	Cibinium	1671—1674
	C-W/	Cibinium, monetar necunoscut	1673
	CIBIN	Cibinium	1611—1613
	CIBINI	Cibinium	1613
	CI-BI	Cibinium	1611—1612, 1660, 1672
	CI-BI/	Cibinium	1672
	CI-BIN	Cibinium	1611—1613
	CIVIT-CIBIN	Civitas Cibiniensis	1605
	D-K/	monetar necunoscut	1671
	F-T	monetar necunoscut	1701—1706
	F-T	monetar necunoscut	1704—1705
	H-	Hermannstadt	1551—1555
	H- /F-G	Hermannstadt, Frater Georgius Martinuzzi	1540
	H-AHIR	Hermannstadt, Anton Huet, Judex Regius	1605
	H-P	Hermannstadt, Petrus Haller comite cameral	1551—1552
	H-S	Hermann-Stadt	1606

www.cimec.ro

		H-S/	Hermann-Stadt	1606
		IFK	Iohann Franz Kropff, monetar	1709—1712
		M-C	Moneta-Cibiniensis	1672
		M-R/	monetar necunoscut	1671—1672
		M.I.-H.S./	monetar necunoscut, Hermann-Stadt	1709
		P-S/	monetar necunoscut	1673
		S-V	Szeben-Város	1673
		S-V/	Szeben-Város	1673
10	SIGHIŞOARA	S-B	Schäss-Burg	1661, 1664
		S-BI/	Schäss-Burg, bastion, stema oraşului	1661, 1666—1673
		SEGES-VARI BI/	Segesvár	1672
10 a	TG. MUREŞ (?)	S-V ? ?		Scurtă activitate a monetăriei în timpul lui Mihail Apafi (1661—1690) (L).
11	KOŠICE		floare de anin, stema oraşului	1627
	(R. S. Cehoslovacia)	C-C	Camera-Cassoviensis	1626—1629
		C-C/	Camera-Cassoviensis	1625—1627
		CM	Cassoviensis Moneta	1619
	Cassovia	C-M/		1623—1627
		M-C		1626—1627
		M-C/		1627
12	KREMNICA (R. S. Cehoslovacia) Cremnicia	K-B	Körmöc-Bánya	1620—1622
13	MUNKACEVO (U.R.S.S.) ung. Munkács	M-M	Moneta-Munkacsiensis	1623
14	OPOLE (R. P. Polonă)	B-Z	Balthasar Zwirner, monetar	1622—1623
15	CZIESZYN (R. P. Polonă)	H-L	Monetar necunoscut (1620—1649)	1629
16	Monetării neidentificate	A-B	(poate Abrud = Abrud-Bánya ?)	1590—1591, 1661
		E-T		1571
		I-R		1660
		K-T		1572
		S-H		1571
			Semilună cu o stea cu opt raze	1637—1638
			Săgeată	1638
17.	ALTE MONETĂRII			
	RODNA	?		Documente istorice străvechi amintesc despre *marca de Rodna*. La mijlocul sec. XVI au loc proteste contra falsificatorilor de monede din Rodna (L).
	LIPOVA	?		Aurarii din Lipova primesc dreptul de a bate monedă (sec. XVII) (L).
	ORADEA	G-W		Emisiunile monetare ale imperialilor asediaţi în cetatea Oradea de către *curuţii* lui Francisc Rákóczi II (Emisiuni între 1706—1710).
	ZLATNA	A-Z	Arx Zalatna	Se cunosc pfenigi minieri bătuţi pentru personalul minelor (L).
		Z-B	Zalatna Bánya	
	ORAVIŢA	O		Monetăria a existat la Ciclova (Sziklova-Amtbezirk Oravicza).

I s-a acordat sigla O, deoarece sigla S reprezenta monetăria Schmöllnitz (actual Smolnik — Cehoslovacia). Monede cu efigia lui Francisc I și milesimele 1812 și 1816. Se cunosc și monede austriece de 1/2 soldo, cu milesimul 1783 și sigla O*

b) **SPECIFICAȚIA PRESCURTĂRILOR PE MONEDELE AUSTRIECE PENTRU TRANSILVANIA (1746—1780) ȘI PE CELE CU SIGLA E (monetăria Alba Iulia), PINĂ LA 1867.**

Prescurtări în legendele de pe monede	Textul întregit	Obs.	Prescurtări în legendele de pe monede	Textul întregit	Obs.
A.A.	Archidux Austriae		K.K.	Kaiser-und königliche	Cezaro-crăesc
ARCH. AVST.	Archidux Austriae		KOEN.	Koenigliche, König	Crăesc, rege
B.	Bohemiae		KÖN.	Koenigliche, König	Crăesc, rege
BO.	Bohemiae		LEOP.	Leopold	
BOH.	Bohemiae		LO.	Lotharingiae	
BOHEM.	Bohemiae		LOTH.	Lotharingiae	
BOEH.	Böhmen		LOD.	Lodomeriae	
BÖ.	Böhmen		LOMB.	Lombardiae	
B.	Burgundiae		M.D.HET.	Magnus Dux Hetruriae	Mare duce al Toscanei
BVRG.	Burgundiae		M.H.D.	Magnus Hetruriae Dux	Mare duce al Toscanei
DALM.	Dalmatiae		OEST.	Oesterreich	Austria
D.G.	Dei gratia		R.	Rex	
ERZH.	Erzherzog	Arhiduce	R.I.	Romani Imperii	
FRA.	Franciscus		RO.I.	Romani Imperii	
FRAN.	Franciscus		RO.IM.	Romani Imperii	
FRANC.	Franciscus		ROM.IMP.	Romani Imperii	
FRI.	Friauliae	Friaulului	RÖM.	Römisch	Roman
G.	Germaniae		SAL.	Salisburgiae	Salzburgului
GE.	Germaniae		ST.	Stadt	Oraș
GER.	Germaniae		S.A.	Semper augustus	Veșnic august
GERM.	Germaniae		SE.AV.	Semper augustus	Veșnic august
GALIZ.	Galizien		SEM. AVG.	Semper augustus	Veșnic august
HAER.	Haeres	Moștenitor	SEMP. AVG.	Semper augustus	Veșnic august
H.	Hungariae		U.	und	și
HV.	Hungariae		V.	Von	de (al)
HVN.	Hungariae		VEN.	Venetiae	
HVNG.	Hungariae		V.G.G.	Von Gottes Gnaden	Cu (din) mila lui Dumnezeu
H.N.V.	Hoc nomina V	Cu acest nume, al V-lea	WI.	Wircburgiae	Würzburgului
HIER.	Hierosolymi	Ierusalimului	WIRC.	Wircburgiae	Würzburgului
I.	Ierosolymi	Ierusalimului	Z.	Zettel	Bilet
IER.	Ierosolymi	Ierusalimului	ZETT.	Zettel	Bilet
IL.	Illyriae				
ILL.	Illyriae				
IOS.	Iosephus				
K.	Kreutzer				

* Herinek Ludwig — Oesterreichische Münzprägungen, 1740—1969, Wien, 1970, p. 172, nr. 475

TRANSILVANIA →

(Întocmită după planșa 68: Țările române de la jumătatea sec. XVI—începutul sec. XVIII, Atlas istoric, prof. univ. Ștefan Pascu și colectiv, Editura didactică și pedagogică, București, 1971).

www.ciuperca.ro

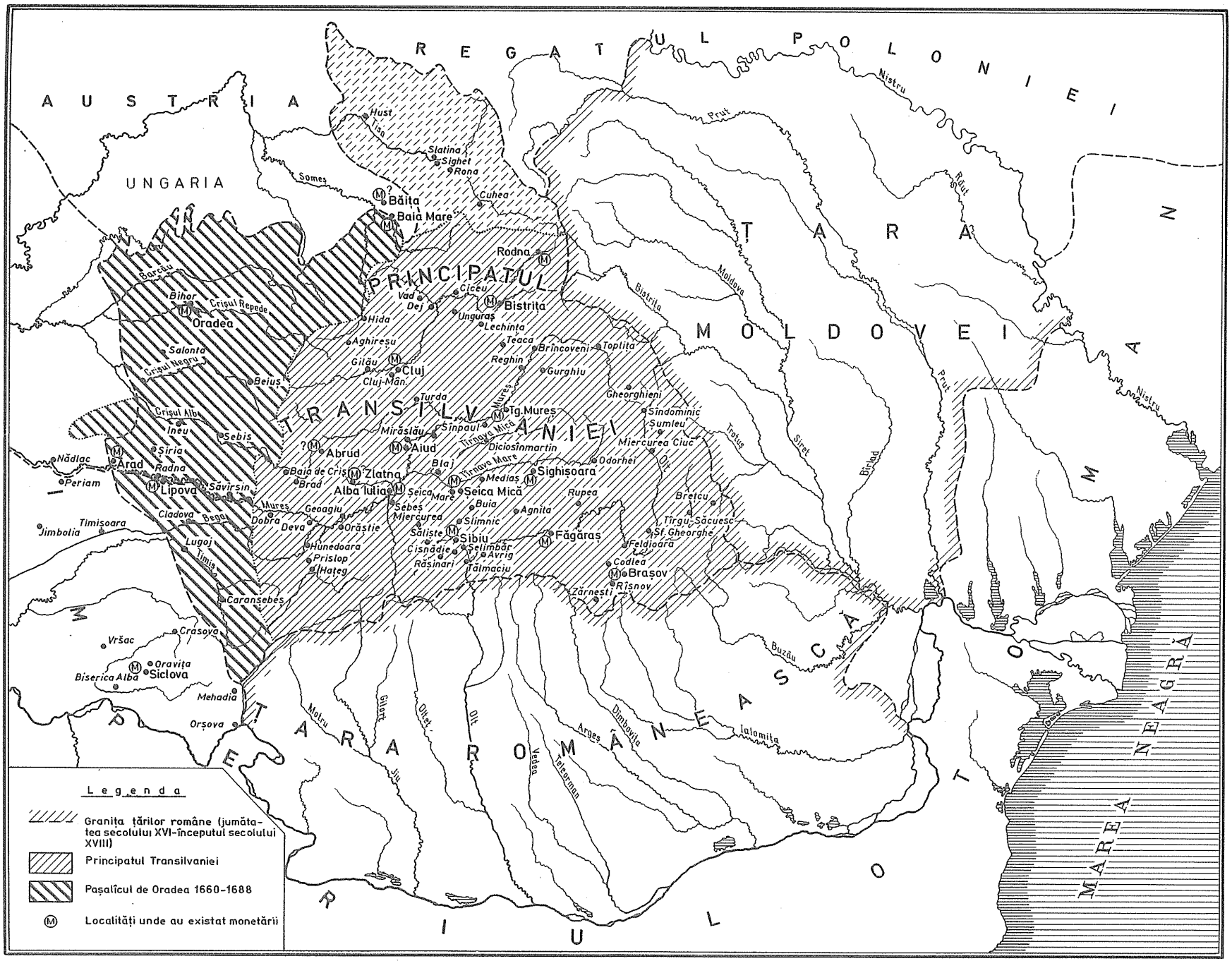
REGATUL POLONIEI
AUSTRIA
UNGARIA
ȚARA MOLDOVEI
ȚARA ROMÂNEASCĂ
PRINCIPATUL TRANSILVANIEI
MAREA NEAGRĂ
IMPERIUL OTOMAN
Nistru
Prut
Răut
Moldova
Bistrița
Siret
Bîrlad
Trotuș
Olt
Buzău
Ialomița
Dîmbovița
Argeș
Teleorman
Vedea
Olt
Oltet
Gilort
Jiu
Motru
Somes
Tisa
Barcău
Crișul Repede
Crișul Negru
Crișul Alb
Bega
Timiș
Mureș
Tîrnava Mică
Tîrnava Mare
Olt
Hust
Slatina
Sighet
Rona
Cuhea
Băița
Baia Mare
Rodna
Ciceu
Vad
Dej
Bistrița
Unguraș
Lechința
Hida
Aghireșu
Teaca
Brîncoveni
Toplița
Reghin
Gurghiu
Gilău
Cluj
Cluj-Mân.
Beiuș
Turda
Tg.Mureș
Gheorghieni
Sîndominic
Șumleu
Miercurea Ciuc
Sînpaul
Mirăslău
Aiud
Diciosînmartin
Odorhei
Abrud
Baia de Criș
Brad
Zlatna
Alba Iulia
Blaj
Mediaș
Sighișoara
Șeica Mare
Șeica Mică
Rupea
Bretcu
Buia
Agnita
Sebeș
Miercurea
Slimnic
Săliște
Sibiu
Cisnădie
Selimbăr
Avrig
Răsinari
Tălmaciu
Făgăraș
Tîrgu-Săcuesc
Sf. Gheorghe
Feldioara
Codlea
Brașov
Rîșnov
Zărnești
Bihor
Oradea
Salonta
Beiuș
Sebiș
Șiria
Radna
Arad
Nădlac
Periam
Lipova
Săvîrșin
Cladova
Jimbolia
Timișoara
Lugoj
Caransebeș
Dobra
Deva
Geoagiu
Orăștie
Hunedoara
Prislop
Hațeg
Crasova
Vršac
Oravița
Siclova
Biserica Alba
Mehadia
Orșova
Legenda
Granița țărilor române (jumătatea secolului XVI-începutul secolului XVIII)
Principatul Transilvaniei
Pașalîcul de Oradea 1660-1688
Localități unde au existat monetării

DESCRIEREA MONEDELOR

IOAN ZÁPOLYA (1538—1540)

1538

1 *Ducat* Av Madona încoronată, cu pruncul pe brațul drept, stînd pe o semilună. Dedesubt, un scut cu stema familiei Zápolya (lup în două labe pe trei munți).
IOANNES✲D— G✲R✲VNGARI
Rv Sf. Ladislau, în armură, ține în mîna dreaptă o halebardă în poziție verticală, în mîna stîngă globul cruciger. La dr. lui un castel (emblema monetăriei Cluj), la st. un scut cu o veveriță în două labe. Dedesubtul acestora F respectiv G. (F. G. frater Georgius Martinuzzi, magistrat cameral al monetăriei (1530—1540) care avea ca emblemă o veveriță).
S✲LADISLAVS— REX✲1538
AV; 22 mm; 3,5 g; R·1.

2 *Ducat* Av IOANNES✲D✲G— R✲HVNGARIE✲, c.m.s. numai scutul Zápolya este stilizat.
Rv ca nr. 1, însă halebarda întretaie piciorul drept.
AV; 22 mm; 3,5 g; R · 2

1539

3 *Ducat* ca nr. 2, milesimul 1539; R · 3

4 *Ducat* c.m.s. însă în loc de F-G inițialele P-P (Petre Petrovici, guvernator al Transilvaniei, rudă cu Zápolya) R · 4

5 *Ducat* c.m.s., după 1539 o stea. R · 5

6 *Ducat* ca nr. 3, fără inițialele F-G.; R · 6

7 *Ducat* ca nr. 6, halebarda așezată mai pieziș. R · 8

8 *Ducat* c.m.s., o stea după LADISLAVS; R · 10

9 *Ducat* Av În scut scartelat, stilizat, încoronat, stema Ungariei: cîmpul 1 și 3 benzi, iar 2 și 4 cruce dublă. În mijlocul stemei un scut scartelat: 1—4 lup, 2 și 3 veverița. În părți F-G.
IOANNES✲DEI✲G✲REX✲HVNGARIE✲
Rv, ca la nr. 3, scutul cu veverița, stilizat
R · 11

10 *Ducat* ca la nr. 9, fără F-G pe Av. Al 4-lea cîmp al scutului este gol. R · 11 A (Nachtrag)

11 *Ducat* Av ca nr. 9, vîrful scutului stemei e în dreptul stelei dintre G și REX.
Rv ca nr. 4
R · 12

12 *Ducat* Av ca nr. 9
Rv ca nr. 6
R. 13

13 *Ducat* Av ca nr. 12
Rv Madona stînd pe semilună. Dedesubt scut stema Zápolya.
PATRONA✲HV✲— NGARIE✲1539
R · 13 A

1540

14 *10 Ducați*
Av ca la nr. 2, desen puțin diferit
Rv Sf. Ladislau, ca la nr. 2. La dr. H (Hermannstadt = Sibiu), dedesubt F, la st. stema Sibiului (două săbii încrucișate cu vîrfurile în jos, sub o coroană) avînd dedesubt inițiala G.
S✲LADISLAVS✲— ✲REX✲1540✲
AV; 23 mm; 35 g; R · 14

15 *6 Ducați.* Ca nr. 14, fără stea după HVNGARIE
AV: 24 mm; 20,5 g. R. 14 A.

16 *Ducat* ca nr. 2, milesimul 1540; R. 15

17 *Ducat* ca nr. 16, halebarda puțin înclinată; R. 16

18 *Ducat* c.m.s. halebarda așezată mult pieziș, aproape atinge piciorul stîng; R. 19

19 *Ducat* c.m.s., fără stea după HVNGARIE; R. 22

20 *Ducat* c.m.s. cu stea după LADISLAVS; R. 23

21 *Ducat* Av. Ca nr. 2, coroana Madonei cu patru vîrfuri, în loc de cinci
IOANNES ✲ DG — R ✲ HVNGARIE
Rv. Ca nr. 14, halebarda pe lîngă piciorul drept, dedesubt în legendă o rozetă;
S✲LADISLAVS —✲— REX . 1540
R. 26

22 *Ducat* ca nr. 21, coroana Madonei cu cinci vîrfuri; după REX o stea; R. 27

23 *Ducat* ca nr. 22, însă D: G — · R ✲ HVNGARIE ✲; R. 28

24 *Ducat* Av Ca nr. 21, cu D✲G — R✲HVNGARIE✲
Rv halebarda intersectează piciorul drept.
·S·LADISLAVS — ·REX·1540
R. 29

25 *Ducat* ca nr. 24, halebarda mult înclinată, aproape atinge piciorul drept.
S·LADISLAVS — · REX·1540; R. 30

26 *Ducat* ca nr. 25, halebarda ca nr. 24; R. 31

27 *Ducat* ca nr. 26 cu S . LADISLAVS ✲ — · REX ✲ 1540 (halebarda) ✲ ; R. 32

28 *Ducat* ca nr. 26, cu S ✲ LADISLAVS ✲ — ✲ REX ✲ 1540; R. 33

29 *Ducat* ca nr. 28, însă în loc de frunze de trifoi, steluțe cu cinci raze, ca la nr. 27. R. 34.

www.cuponcutz.ro

30 *Ducat* Ca nr. 28, cu S LADISLAVS ✕— REX ✕ —1540; R. 35

31 *Ducat* Ca nr. 28, cu S·LADISLAVS · — REX · 1540; R. 36

32 *Ducat* Av IOANNES✲DG — R ✲ VNGARIE ✲
Rv Halebarda aşezată mai înclinat
S✲LADISLAVS — REX✲1540
R. 37

33 *Ducat* Ca nr. 32, halebarda aşezată mai drept, F stă chiar sub partea stîngă a lui H; R. 38

34 *Ducat* Av Ca nr. 24
Rv S·LADISLAVS — REX·1540, restul ca nr. 33
R. 38 A (Nachtrag)

35 *Ducat* Av Ca nr. 33, cu D✲G.
Rv S·✲LADISLAVS —✲ — REX ✲ 1540 ✲ În legendă dedesubt, o rozetă.
R. 39

36 *Ducat* Ca nr. 35, cu D · G şi fără rozetă după 1540; R. 40

37 *Ducat* Ca nr. 36 cu IOANNS✲; R. 40 A (Nachtrag)

FERDINAND I (1551 — 1556)

În urma unui acord încheiat la 21 iulie 1551 Ioan Sigismund şi Isabella cedează Transilvania lui Ferdinand în schimbul domeniilor Oppeln şi Ratibor. Stăpînirea lui Ferdinand va dura însă pînă în 1556, cînd Dieta Transilvaniei întrunită la Sebeşul Săsesc recheamă pe Ioan Sigismund şi Isabella care, avînd şi sprijinul oştilor Ţării Româneşti şi Moldovei, revin la conducerea principatului.

1551

44 *Ducat.* Av Madona stînd pe semilună, dedesubt scutul uniunii austriece.
FERDINAND ✲ D —G✲R·VNGARIE✲
Rv Sfîntul în picioare, la dr. H, la st. stema Sibiului
S LADISLAVS✲REX✲1551✲
R. 1

1552

45 *Ducat* Av FERDINAN✿D✿G — RO✿VNGARIE✿
restul ca la nr. 44.
Rv Ca nr. 44, cu 1552✿
R. 2

46 *Ducat.* Av Ca nr. 44.
Rv S✿LADIS✿LAVS✿—✿REX✿1552 ✿ ✲ , restul ca la nr. 44.
R. 2 A

47 *Ducat* Av Ca nr. 44, cu VNGARIE✲✿
Rv S✿LADIS ✿ LAVS ✿ — REX ✿ 1552 ✿ restul ca la nr. 44.
R. 2 B

48 *Ducat* Av Ca nr. 44, legenda cu literele mai mari şi fără stea după FERDINAND.
Rv Ca nr. 46, în plus, între picioarele sfîntului două steluţe cu cinci raze, suprapuse.
R. 2 C

49 *Ducat* Av Ca nr. 44 FERDINAND — ·D:G·R· VNGARI
Rv armura Sfîntului de o altă factură
S✲LADISLAVS — ✲ — REX ✲ 1552
R. 2 D (Nachtrag)

38 *Ducat* Av IOANNES✲DG — R✲HVNGARIE✲
Rv Ca nr. 8
R. 40 B (Nachtrag)

39 *Ducat* Ca nr. 35, cu DƆ (G întors); R. 41

40 *Ducat* Ca nr. 39, însă S·LADISLAVS — · — REX· 1540; R. 42

41 *Ducat* Ca nr. 40, cu D G — RVNGARIE ✲ : R. 43

42 *Ducat* Ca nr. 41, cu DG — R✲VNGARIE ✲ ; R. 44

43 *Ducat* Av c.m.s. cu IOANNES·DG — R ✲ VNGARIE✲
Rv S ✲ LADISLAVS — cap de căprioară — REX ✲ 1540 R. 45

50 *2 Taleri* (*pătrat*), unifaţă. O plăcuţă de argint în patru colţuri, neregulat executată, prevăzută cu o ştampilă. Av Vultur imperial, simplu, fără coadă, capul întors spre dreapta, poartă nimb. Pe piept scut despicat. I benzi ungare, II benzi austriece. Deasupra, incus:·F·R·V·(Ferdinandus rex Ungariae). Între ghearele vulturului stema Sibiului (fără coroană), în părţi milesimul prescurtat 5 — 7 (1552).
Rv plat.
AR; 39/35 mm; 56 g; R. 3

51 *1 1/2 Taler* (*pătrat*). Piesă mai îngustă. Ştanţa, ca nr. 50
AR 41/28 mm. 41 g, R. 4.

52 Ca nr. 50.
AR 42/30 mm; 41,90 g; R. 5

53 *1 Taler* (*pătrat*) Ca nr. 50
AR; 39/30 mm; 27,7 g; R. 6

54 *1 Taler* Colţurile puţin rotunjite. Descriere ca la nr. 50, dar ştanţa ceva mai îngrijit lucrată.
AR;29/25 mm; 29 g; R. 7

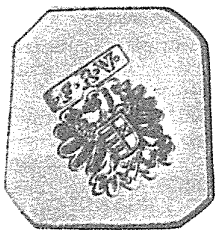

55 *1 Taler* (*pătrat*) Colţurile tăiate mai mult şi rotunjit. Ştanţa ca la nr. 54.
AR; 31/28 mm; 28,7 g; R. 8

56 *1 Taler* Ca nr. 54, dar F R V
AR; 36/33 mm; 28,5 g; R. 9

57 *1 Taler* Ca nr. 56
AR; 42/26 mm; 28 g; R. 9 A (Nachtrag)

58 *1 Taler* (octogon) opt colţuri. Ca la nr. 56
AR. dim. principale 29/28 mm; 29 g; R. 10

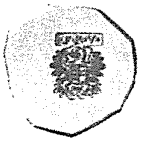

59 *1 Taler* (poligon neregulat) în zece colțuri. Ștanța ca la nr. 56
AR; dim. princ. 38/37 mm; 28,8 g; R. 11

60 *1 1/2 Gulden* (dreptunghi) Piesă cu colțuri rotunjite. Ștanța ca la nr. 50. 34/24 mm; 21 g; R. 11 A

61 Ca la nr. 56. 32/29 mm; 20,6 g; R. 11 B (Nachtrag)

62 *1 Gulden* (dreptunghi) Piesă ca la nr. 60. Ștanța ca nr. 50. 36/26 mm; 14 g; R. 12

63 *1 Gulden* Piesă, mai mică, dar mai groasă, cu ștanța ca nr. 54; 26/25 mm; 14,3 g; R. 13

64 *1/2 Gulden* (pătrat) Pătrat neregulat. Ștanța ca la nr. 54; 23/22 mm; 7,20 g; R. 14

65 *1/2 Gulden* (pătrat) Piesă pătrată având colțurile mult rotunjite. Ștanța ca la nr. 54; 23/21 mm; 7 g; R. 15

66 *Dinar* Av Scut scartelat. 1 benzi, 2 cruce dublă, 3 capete de panteră, 4 leu. În scutul din mijloc benzile austriece.
FERDINAN·D·G·R·VNG·155 Z ✲
Rv Madona cu pruncul. În părți H—P (Haller Petrus, magistru cameral în 1552 și arendaș al monetăriei Sibiului).
PATRONA ✲ — ✲ VNGARIE ✲
AR; 15 mm; 0,5 g; R. 16

67 *Dinar* Ca nr. 66, cu D·G·RO· cu cinci variante; R. 16A (Nachtrag)

68 *Dinar* Ca nr. 66, însă după VNGARIE în loc de rozetă un punct.
R. 16 B (Nachtrag)

69 *Dinar* Ca nr. 66, însă fără punct și fără rozetă după VNGARIE, desene diferite, R. 16 C (Nachtrag)

70 *Dinar* Ca nr. 66, însă cu RO·VNG 155Z ; R. 16 D (Nachtrag)

71 *Dinar* Ca nr. 66, cu 1552. și încă o variantă; R. 17 A

72 *Dinar* Ca nr. 66, cu FERDINAND· Dar scutul cu stema nu este stilizat. R. 18

73 *Dinar* Ca nr. 72, după VNG un punct. R. 18 A (Nachtrag)

74 *Dinar* Ca nr. 73, fără punct după 155Z ; R. 18 B (Nachtrag)

75 *Dinar* Ca nr. 74, cu scutul stilizat; R. 18 C (Nachtrag)

76 *Dinar* Ca nr. 72, după 155Z nimic.; R. 18 D (Nachtrag)

1553

77 *Ducat* Av FERDINAND· D — G✲R✲VNGARI✲, restul ca la nr. 44.
Rv Ca la nr. 44, cuS✲LADISLAVS — ✲ — REX✲ 1553, iar în cîmp, între picioarele sfîntului, o a doua stea.
R. 19

78 *Ducat* Ca nr. 77, însă FERDINANDD —G✲R✲VNGARIE✲; R. 20

79 *Ducat* Ca nr. 77, însă FERDINAND✲D — G✲R✲VNGARIE și fără cele două stele între picioarele sfîntului. R. 21

1554

80 *Ducat* Av FERDINAND✲D — G✲R✲VNGARIE✲
Rv S✲LADISLAVS✲—REX✲1554, restul ca nr. 79
R. 22

1555

81 *Ducat* Ca nr. 80, cu 1555, steluțele sînt altfel desenate.
R. 23

IOAN SIGISMUND (sub regența mamei sale Isabella între 1556—1559)

1551

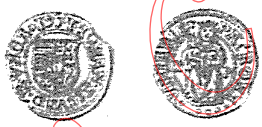

82 *Dinar* Av Scut scartelat 1. benzi, 2. cruce dublă, 3 capete de panteră, 4. leu. În scutul din mijloc stema familiei Zápolya.
IOHAN·SECUND·R · VNGA ✿ 155 ✿ I ✿
Rv Madona. În părți N—P (N = Nagy, P = Banya, Baia Mare) (După unele ipoteze: N = Nagybánya; P = inițiala monetarului)
PATRONA . . . . VNGARIE ✿
AR; 14 mm; 0,40 g; R. 1

1556

83 *Ducat* Av Scut scartelat, divizat în patru: 1. lup Zápolya, cruce dublă, benzi și veveriță, 2. vultur polon, 3. șarpe milanez, 4. capete dalmatine. (Isabella era fiica lui Sigismund al Poloniei, iar mama sa, principesă milaneză din familia Bona Sforza). Deasupra coroană cu șase vîrfuri
IOHAN + SIGISM + R ✲ VNG: S + F: V + (Sic fata volunt = deviza familiei Zápolya).
Rv Madona pe semilună, dedesubt două ciocane încrucișate (stema Baia Mare).
ISABE + D·G·R·EG — VNGA + 1+5·5·6+
R. 2 .

84 *Ducat* Av Madona, dedesubt stema Baia Mare
IOHAN + SIGISM — + R: VNG + S·F·V+
Rv Stemele, ca pe Av la nr. 83.
YSABE+D: G: REG + VNGA + 1·5·5·6+
R. 3

www.cimpoeru.ro

85 *Ducat* **Av** Scut scartelat, stilizat. 1 și 4 benzi, 2 și 3 cruce dublă. În scutul mic din mijloc 1 și 4 lup, 2 și 3 veveriță. În părțile scutului stemei cite un punct.
IOANNES · SECVN ✲ DEI ✲ G ✲ R ✲ HVNG ✲
Rv Sfîntul ca pe ducații lui Ioan I Zápolya, în părți N—P
S LADISLAVS ✲ — ✲ REX ✲ 1556
R. 4.

86 *Ducat* Ca nr. 85, cu IOANNES ✲ și HVNG ✲ lîngă scutul stemei nici un punct; R. 4 A

87 *Ducat* **Av** IOAN ✿ SECVN ✿ D ✿ G ✿ R · VN ✿ 1556 ✿ , restul ca nr. 82.
Rv PATRONA ✿ · ✿ · ✿ VNGARIE ✿, restul ca nr. 82.
AV 14 mm; 3,5 g; R. 5

88 Ca nr. 87, însă PATRONA ✲ ◦ ◦ ✲ VNGARIE; R. 5A (Nachtrag)

89 Ca nr. 87 cu ✲ IOAN SECVN·D·G·RIVNG ✲ 1556
Rv PATRONA ✲ ··· ✲ VNGARIE
R. 5 B (Nachtrag)

90 Ca nr. 87 cu ✲ IOAN·SED·G·R·VNGA ✲ 1556
Rv PATRONA ✲ ··· ✲ VNGARIE ✲
R. 5 C (Nachtrag)

91 *Dinar* **Av** IOAN · SECVN · D · G·R·VNGA + 1556 + restul ca nr. 82
Rv PATRONA ✿ ·· VNGARIE ✿, restul ca la nr. 82
R. 6

92 *Dinar* **Av** Ca nr. 91, însă VNG ✿ 1556 ✿
Rv PATRONA ✿ ··· ✿ VNGARIE ✿, restul ca la nr. 91
R. 7

93 *Dinar* Ca nr. 92, dar PATRONA ✿ ✿ VNGARIE; R. 8

93 a *Dinar* Ca nr. 93, însă cu alt desen. ; R. 9

94 *Dinar* Ca nr. 92, însă PATRONA ··· VNGARIE ✿; R. 10

95 *Dinar* Ca la nr. 92, însă PATRONA ·· VNGARIE; R. 12

96 *Dinar* Ca la nr. 95, cu IOAN ✿ SECVN ✿ D·G·R ✿ VNG ✿ 1556 ✿; R. 13

97 *Dinar* Ca la nr. 92, cu IOAN ✿ și PATRONA ✿ ··· ✿ VNGARIE·
R. 14

98 *Dinar* Ca la nr. 92 cu PATRONA ✿ ✿ ✿ VNGARIE; R. 15

99 *Dinar* **Av** IOAN ¥ SECVN ¥ D ¥ G ¥ R ✿ VN ✿ 1556 ✿ restul ca mai înainte.
Rv PATRONA ✲ ··· ✲ VNGARIE· restul ca mai înainte
R. 16

100 *Dinar* Ca la nr. 99, însă PATRONA VNGARIE; R. 17

101 *Dinar* Ca nr. 100 însă ✲ după VNGARIE; R. 17 A (Nachtrag)

102 *Dinar* **Av** Ca nr. 99, cu R·VN ✿
Rv PATRONA ··· VNGARIE ✿ R. 18

103 *Dinar* Ca nr. 102 cu G ✲ WN 1556 ✲; R. 18 A (Nachtrag)

104 *Dinar* **Av** Ca nr. 99, dar RVN ✿ , R. 19

105 *Dinar* **Av** ca nr. 104.
Rv ca nr. 97
R. 20

106 *Dinar* **Av** IOAN·SECVN·D·G·R·VN ✲ 1556 ✲ restul ca mai înainte.
Rv Ca nr. 100; R. 21

107 *Dinar* **Av** Ca nr. 106.
Rv PATRONA ✿ ✿ ✿ VNGARIE· R. 22

108 *Dinar* **Av** Ca nr. 106, dar·1556·
Rv PATRONA · · VNGARIE
R. 23

109 *Dinar* Ca nr. 108 cu **Av** IOAN·SECVN·D·G·R·VNG ✿ 1556 ¥
Rv PATRONA· ···· ·VNGARIE·
R. 23 A (Nachtrag)

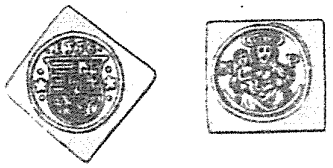

110 *Obolklippe* (pătrat) (Dickstück, viereckig)
Av Scutul scartelat al Ungariei cu armele lui Zápolya în scutul central, deasupra ·1556·, în părți ✿
Rv Madona cu aureolă ovală, în părți N—P
AR: 12 mm; 2,9 g; R. 24

111 *Obol.* Ca nr. 110, însă lipsesc cele 4 puncte lîngă scutul stemei și deasupra milesimului.
AR; 12 mm; 0,3 g; R. 25

1557

112 *10 Ducați* **Av** Stema ca la nr. 83
YSABELLA ✿ D ✿ G ✿ R ✿ HVNG ✿ DALMA ✿ CROA ✿ ETC ✲ (dei gratia regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae et caetera)
Rv În 5 rînduri: | ·1·5·5·7· | SI ✿ DEVS ✿ | NOBISCVM ✿ | QVIS ✿ CONTRA: | NOS: S: F: V: | (Epistola lui Paul către romani VIII, 31)
AV; 39 mm; 35 g; R. 26

113 *10 Ducați* (în 8 colțuri) Ca nr. 112, dar cu ștanța mai mică și cu E T C ✲
AV; 39 mm; 34,9 g; R. 26 A.

114 *5 Ducați* (în 8 colțuri) Cu ștanța ca la nr. 113; R. 26 B.

115 *5 Ducați* **Av** Madona, dedesubt 2 ciocane încrucișate (Baia Mare) IOHAN + SIGISM + — + R + VNG + S ✲ F. V +
Rv Stema ca pe **Av**. la nr. 83
YSABE + D + G + REG + VNGA + 1 + 5 + 5 + 7 +
AV; 25 mm; 17,5 g; R. 27

116 *2 Ducați* (Dickstück) Cu ștanța de la nr. 115
AV; 21 mm; 7 g; R. 28

117 *Ducat* **Av** Madona, dedesubt stema Sibiului (săbii încrucișate și coroană)
IOHAN·SIGISM— ·R·VNG ✲ 1·5·57 ✲
Rv YSABE ✲ D : G ✲ REG ✲ VNGA ✲ S ✲ F ✲ V ✲ restul ca nr. 115, axul stemei în dreptul lui R din REG.
AV; 3,5 g; R. 29

118 *Ducat* **Av** IOHAN ✿ SIGISM · — · R ✿ VNG · 1557 ✿ restul ca nr. 117
Rv YSABE ✲ D : G ✿ REG ✿ VNG · · S · F · V ✿ restul ca nr. 117. Axul stemei cade în dreptul lui E din REG.
R. 30

119 *Ducat* Av IOHAN+SIGISM2 — +R + VNG + S + F +V + restul ca nr. 115
Rv YSABE + D+ G+ REG +VNGA +1557 +Stema ca la nr. 115, însă coroana mai lată şi are cinci vîrfuri. Cifrele anului stau peste jumătatea din dr. a stemei.
R. 31

120 *Ducat* Ca nr. 115; R. 32.

121 *Ducat* Av Madona, dedesubt ciocane încrucişate
IOHAN + SIGISM· — ·R: VNG + S·F·V✲
Rv Ca nr. 115, însă coroana de deasupra scutului stemei are cinci vîrfuri în loc de şase.
R. 33

122 *Ducat* Ca nr. 121, însă coroana cu şase vîrfuri. Vîrful drept al coroanei e în dreptul lui 7, la cele dinainte era între 5 şi +7·; R. 34

123 *Ducat* Av cu ştanţa de la nr. 122
Rv Madona, dedesubt ciocane încrucişate.
IOHAN + SIGISM +—+R R· VNG + S ≍ F. V+
R. 34 A (Nachtrag)

124 *Ducat* Av IOAN·SECVN·D·G·R · VNG✲1557✲
Stema ca la nr. 82.
Rv PATRONA ✲·≍·✲ VNGARIE✲restul ca la nr. 82
AV; 16 mm; 3,5 g; R. 35

125 *Taler* Ca nr. 112; R. 36

126 *Gulden* Ca nr. 113;
AR; 32 mm; 13,7 g; R. 36 A

127 *Gulden* (Dickstück vom Denarstempel)
Av IOAN·SECVN · D · G · R·VNG✲1557 + Stema ca la nr. 82
Rv PATRONA ✲···✲···✲ VNGARIE✲Madona, în părţi N—P
AR; 2 g; R. 36 B (Nachtrag)

128 *Dinar* Av IOAN·SECVN·D·G·R·VNG ✲ 1557✲
Stema ca la nr. 91.
Rv PATRONA ✲···✲ VNGARIE ✲ Madona, în părţi N—P.
R. 37

129 *Dinar* Ca nr. 128 cu Av. IOHAN·SECVN·D·R·G· VNG·1557·
Rv PATRONA✲ ·✲ ·✲ VNGARIE.
R. 37 A (Nachtrag)

130 *Dinar* Av IOAN· SECVN · D · G · R · VNGARI ¥ 1557✲ celelalte ca pînă acum
Rv PATRONA ✲✲ ✲✲ VNGARIE.
R. 38

131 *Dinar* Av Ca nr. 128.
Rv Ca nr. 129.
R. 37 B (Nachtrag)

132 *Dinar* Av IOAN SECVN·D G·R·VNGAR ✣ 1557✣
Rv PATRONA ° ° ° VNGARIE·
R. 39

133 *Dinar* Av Ştanţa nr. 132
Rv Ca nr. 132 cu PATRONA ✲✲✲ VNGARIE
R. 39 A (Nachtrag)

134 *Dinar*. Av IOHAN·SEC·N·D·G·(R lipseşte) VNGA·1557
Rv PATRONA ·✲ VNGARIE ⁝
R. 40

135 *Dinar* Av IOHAN·SECVN·D·G·R·VNGA ✿ 155≍·
Rv PATRONA ✿ ✿ VNGARIE
R. 41

136 *Dinar* Av IOAN·SECVN·DG·R·VNGA ✿ 1557✿
Rv PATRONA ··· VNGARIE.
R. 42

137 *Dinar* Av Ca nr. 136, dar altă ştanţă
Rv PATRONA ✿✿ VNGARIE
R. 43

138 *Dinar* Av Ca nr. 136 însă D·G·
Rv Ca nr. 137
R. 44

139 *Dinar* Av Ca nr. 138
Rv PATRONA ✿✿✿ VNGARIE
R. 45

140 *Dinar* Av IOHAN·SECVN·D·G·R·VNGARI ✿ În SECVN gravorul a înlocuit prin V, litera N gravată din greşeală. Stema ca mai sus, deasupra 1557.
Rv PATRONA ✿✿✿ VNGARIE
R. 46

141 *Dinar* Ca nr. 135 cu Av IOAN·SECVN·D·G·R· VNGA ✲ 1551 +
Rv PATRONA ✲·····✲ VNGARIE⁝
R. 41 A (Nachtrag)

142 *Dinar* Ca nr. 135 cu:
Av IOHAN·SECVN·D·G·R·VNG· ✲ 1557 +
Rv PATRONA ····· VNGARIE✲
R. 41 B (Nachtrag)

143 Ca nr. 135 cu:
Av IOAN·SECVN·D·R·G·VNGA·1557◦
Rv PATRONA · · VNGARIE
R. 41 C (Nachtrag)

144 Ca nr. 135 cu:
Av IOAN·SECVN·D·G·R·VNGA·1557·
Rv Ştanţa nr. 141.
R. 41 D (Nachtrag)

1558

145 *Ducat* Av IOHAN ✲ SIGISM — ✲ R ✲ VNG : S: F· V ✲ Madona, dedesubt două ciocane încrucişate.
Rv YSABE ✲ D ✲ G ✲ REG ✲ VNGA ✲ 1558 ✲ În scut lat şi drept, sub o coroană lată cu cinci vîrfuri, Stema ca la nr. 83.
R. 47

146 *Ducat* Av Cu ştanţa nr. 145
Rv Ca nr. 145, axul stemei e în dreptul stelei dintre G şi V, la celelalte de mai sus, în dreptul lui G. De asemenea E din REG iniţial tăiat pe dos. R. 48

147 *Ducat* Av Ca ştanţa nr. 145
Rv Ca nr. 145, iar R✲EG✲
R. 49.

148 *Ducat* Av Madona, dedesubt castelul Cluj
IOHAN✲ SIGISM— ✲ R ✲ VNG ✲ S : F: V✲
Rv YSABE ✲ D ✲ G ✲ R ✲ EG✲VNGA ✲ 1558✲
Stema c.m.s.
R. 50

149 *Ducat* Av Ştanţa nr. 148
Rv Ca nr. 148, vîrful drept al coroanei rămîne în interiorul c.p., la precedentele trece peste ele, în afară. Axul stemei e în dreptul lui G din EG. R. 51.

150 *Ducat* Av Ştanţa nr. 148
Rv Ca nr. 149, axul stemei este între E şi G
R. 52

151 *Ducat* Av Ştanţa nr. 148
Rv Ca nr. 149, axul stemei în E din EG.
R. 53

152 *Ducat* Av Ştanţa nr. 148.

www.cupeonline.ro

Rv Ca nr. 149, însă VNGA 1558 Sub a cincea rozetă se văd urmele unui G gravat anterior.
R. 54

153 *Ducal* **Av** Madona, dedesubt stema Sibiului
IOAN ✲ SIGISM ✲ — ✲ RVNG ✲ 1·5·58 ✲ ·
Rv YSABE ✲ D : G ✲ REG ✲ VNGA ✲ SFV ✲ Stema ca la nr. 83.
R. 54 A (Nachtrag).

154 1/2 *Ducal* (cu ștanța dinarilor)
Av Stema Ungariei cu scutul Zápolya în mijloc
IOAN ✿ SECVN·D·G·R·VNG ✿ 1558 ✿
Rv Madona, în părți N—P
PATRONA ✿ ✿ VNGARIE·
AV; 14 mm; 1,75 g; R. 55

155 *Dinar* După ștanța nr. 154 Madona poartă coroană cu nouă vîrfuri; R. 56

1559

156 *Ducal* **Av** Madona, dedesubt două ciocane încrucișate
IOHAN ✲ SIGISM — ✲ R ✲ VNG ✲ S·F·V ✲
Rv Stema într-un scut stilizat, deasupra coroana cu cinci vîrfuri, ca la nr. 83
YSABE ✲ D ✲ G ✲ REG ✲ VNGA ✲ 1·5·5·9 ✲
R. 56 A.

157 *Ducal* **Av** Ca nr. 156, dar la finele legendei S·F·V ✲ ∴
Rv Ca nr. 156, însă ✲ 1559 ✲
R. 56 B (Nachtrag)

158 *Ducal* **Av** IOHAN ✲ SIGISM — ·R ✲ VNG ✲ S ✲ F ✲ V ✲ ✲, restul ca nr. 155.
Rv Ca nr. 56, însă ✲ 15·59 ✲
R. 57

159 *Ducal* **Av** IOHAN ✲ SIGISM — ✲ R ✲ VNG ✲ S·F·V· ✲ restul ca nr. 156
Rv Ca nr. 156, dar cu o altă ștanță
R. 58

160 *Ducal* **Av** Madona, dedesubt castelul Cluj
IOHAN ✲ SGISM — ✲ R ✲ VNG S·F·V ·
Rv Ca nr. 156, însă cu altă ștanță.
R. 59

161 *Ducal*. **Av** Ca la nr. 160
Rv Ca la nr. 160 însă ✲ 1 · 5 · 5 · 9 ✲
R. 60

162 **Av** Ca la nr. 160
Rv Ca la nr. 161, axul stemei în dreptul lui G din REG, la precedenta între G și rozetă.
R. 61

163 1/2 *Ducal* (după ștanța dinarului)
Av Stema ca la nr. 82. Deasupra scutului ·✲· în părți ✲
IOAN SECVN D·G·R·VNGA ✲ 1559 ✲
Rv Madona, în părți N—P
PATRONA ✲·✲·✲ VNGARIE
R. 62

164 1/4 *Ducal* după ștanța nr. 163
AV; 14 mm; 0,875 g; R. 62 A

165 1/4 *Ducal* **Av** Între patru puncte și două rozete scutul scartelat și stema Zápolya. Deasupra ·1559·
Rv Madona, în părți N—P
R. 62 B (Nachtrag)

166 *Dinar* După ștanța nr. 164; R. 62 C (Nachtrag)

166a *Piesă de argint*. După ștanța obolului nr. 165; R. 62 D (Nachtrag)

167 *Obol*. După ștanța nr. 165; R. 62 E (Nachtrag)

1560

168 *Ducal* **Av** Madona, dedesubt ciocane încrucișate IOHAN ✲ SIGISM ✲-✲ R ✲ VNG ✲ S·F·V ✲
Rv YSABE ✲ D ✲ G ✲ REG ✲ VNGA ✲ 1·5·6·0 ✲, restul ca nr. 158.
R. 63

169 *Ducal* **Av** După ștanța nr. 168, dar IOHAN
Rv Ca nr. 168, dar 1560 și RE Ɑ
R. 64

170 *Ducal* **Av** După ștanța nr. 168
Rv Ca nr. 169 cu 1560 ! Axul stemei între E și G, la precedenta pe G.
R. 65

IOAN SIGISMUND (Singur: 1559—1571)

1560

171 *Ducal* **Av** Stema în scut stilizat, sub coroană cu cinci vîrfuri, ca la nr. 83.
IO ✲ SECVN ✲ D ✲ G ✲ ELEC ✲ R ✲ VN ✲ 1560 ✲
Rv Madona, dedesubt emblema monetăriei Baia Mare
✲ PATRONA ✲ — ✲ VN Ɑ Λ RIE ✲
R. 1.

172 *Ducal* Ca nr. 171, axul stemei în dreptul primului E din ELEC; la precedenta, rozeta înaintea lui E. R. 2

173 *Ducal* Ca nr. 171, însă după 1560 nici o rozetă. Axul scutului întîlnește rozeta între G și E; R. 2 A (Nachtrag)

174 *Ducal* Ca nr. 171, însă după 1560 nici o rozetă. R. 3

175 *Ducal* Ca nr. 174, axul stemei în dreptul rozetei după G, la nr. 174 în dreptul lui G. R. 4

176 **Av** Stema ca la nr. 171
IO ✲ SECV ✲ D ✲ G ✲ ELE ✲ REX ✲ VN ✲ 1560 ✲
Rv Madona; dedesubt emblema monetăriei Cluj PATRONA ✲ — ✲ VNGA ✲ SFV ✲
R. 5

177 **Av** Ca nr. 176, însă în loc de REX ✲ VN aici este VN ✲ REX.
Rv Ștanța nr. 176 R. 6.

1561

178 *Ducal* **Av** Stema c.m.s. Între coroană și scut două puncte
IO ✲ SEC ✲ D ✲ G ✲ ELE ✲ REX ✲ VN·1·5·6·1 ✲
Rv Madona, dedesubt emblema Baia Mare
✲ PATRONA ✲-✲ VNGARIE ✲
R. 7

179 *Ducal* Ca nr. 178, însă ✲ 1·56·1 ✲ și nu are puncte între coroană și scut, ci de ambele părți ale scutului stemei.
R. 8

130 *Ducat* **Av** Ca nr. 179, dar are punctele între coroană și scut.
Rv ✻PATRONA ✻-✻ VNGARIE✻
R . 9

131 *Ducat* **Av** Ca nr. 178 cu ✻1561✻ și fără puncte deasupra scutului.
Rv Ca nr. 178, ștanță diferită
R . 10

132 *Ducat* **Av** Ca nr. 181, dar altă ștanță.
Rv Madona și emblema monetăriei Cluj
PATRONA ✻-✻ VNGARIE·S·F·V
R . 11

133 *Ducat* **Av** Ca nr. 171
IO✻SE✻D✻G✻ ELECTVS✻REX✻VN✻1561✻
Rv Madona și emblema monetăriei Cluj
IOHAN✻SIGISM—✻R✻VNG✻S✻F✻V✻
De remarcat, pe ambele fețe același titlu.
R . 12

134 *Ducat* **Av** c.m.s.
IO✻SEC✻D✻G✻ELE✻REX✻V✻1561✻
Rv Cu ștanța nr. 183.
R . 13

1562

135 10 *Ducați* (unifață)
Av Pe o piesă plată, un scut multiplu stilizat, cu stema lui Zápolya (Un munte cu trei movile, cu iarbă, deasupra un lup, pe jumătate), peste care pe o bandă îngustă ·I·S·R·V (Iohannes secundus rex Ungariae). Lupul întors spre dreapta, îndărătul capului său o stea cu șase raze, înaintea lui semiluna, dedesubt anul 15—6Z
Rv plat.
R . 14

136 2 *Ducați* **Av** IO✻SECV✻D✻G✻ELE✻REX✻VN✻ 156Z✻ Stema ca nr. 171
Rv PATRONA — VNGARIE✻, restul ca nr. 182
AV; 7 g; R . 15

137 *Ducat* Ștanța nr. 186, R . 16 .

138 *Ducat* **Av** IO✻SECV✻D✻G✻ELE✻REX✻VN✻ 156
Stema ca la nr. 171
Rv IOHAN✻SIGISM—✻R✻VNG✻S✻F✻V✻, restul ca nr. 171.
R . 18

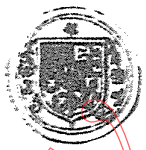

139 *Obol de aur*. **Av** Madona încoronată, cu nimb oval, pe semilună. În părți I—R (Iohannes Rex). În cimp peste R, stea și semilună. Pruncul aureolat cu raze.
Rv Scut scartelat: 1. benzi; 2. cruce dublă; 3. capete de panteră; 4. leu; scutul din mijloc cu lupul Casei Zápolya. Deasupra scutului o rozetă, în părți, o floare cu lujer în sus și milesimul 1—5|6—Z
AV; 12 mm; 1,25 g; R . 20.

190 *Ducat* Piesă groasă, cu ștanța obolului nr. 189, R . 20 A (Nachtrag)

191 *Taler* (*de război*) (unifață)
(Feldthaler) Ca nr. 185, dar cu ·I·E·R·V· (Iohannes electus rex Ungariae), lupul întors spre stînga, iar milesimul 1·5·—6Z· ; R . 21

192 (Feldthaler) Ca nr. 191, lupul la dreapta și milesimul 15 — 6
AR, 40 mm; 29,3 g; R.22.

193 (Feldthaler) Ca nr. 192. Cifra 6 din milesim nu atinge spatele lupului. Piesa e mică și groasă.
AR; 34 mm; 28,5; R . 23

194 (Feldthaler) Ca nr. 193. Piesa mare și subțire.
AR; 41 mm; 28,7 g; R . 24

195 (Feldthaler) Ca nr. 192, însă semiluna stă sub I din legendă, pe cînd la nr. 192 este între I și E. Cifra 6 din an atinge spatele și coada lupului.
AR; 29,7 g; R . 25

196 (Feldthaler) Stema Zápolya între 15—6Z , stea și semilună. Sus I·E·R·V (Emisă mai tîrziu?)
R— ; Cahn, Cat. 77, nr. 1052.

197 (Feldthaler) Ca nr. 195, însă lupul fără coadă.
AR; 28,4 g; R . 26

198 (Feldthaler) Ștanța nr. 185.
AR; 23,9 g; R . 27

199 (Feldthaler) Ca nr. 198, însă legenda este în spațiu drept-unghiular incus. Limba lupului ieșită, este îndreptată spre colțul superior al semilunii. La nr. 198 către colțul de jos.
AR; 27,2 g; R . 28.

200 *Piesă de argint* (*Dickstück*) Reproducere în argint cu ștanța ducatului nr. 188.
AR; 20 mm; 10 g; R . 29

201 *Taler* Ca nr. 199 dar desenul diferit; R . 28 A (Nachtrag)

202 1/4 *Taler* (pătrat) Ca nr. 199, însă IO· SE· REX· VN 1·5—6·Z
R . 28 B (Nachtrag)

203 *Obol*. După ștanța nr. 190; R . 29 A (Nachtrag)

1563

204 *Ducat* Ca nr. 181
Av IO✻SECVN✻D✻G✻ELE✻REX✻VN·1563·
Rv Ca nr. 181, însă în locul stemei Baia Mare, castelul Cluj.
R . 29 B (Nachtrag)

1564

205 *Ducat* **Av** IO✻SECV✻ D✻ G✻ ELE✻ REX✻ VN✻ 156 Stema ca la nr. 171
Rv ✻ PATRONA ✻-✻ VNGARIE✻Madona și castelul Cluj
R . 30

206 *Ducat* Ca nr. 205, varianta ștanței. R . 30 A (Nachtrag)

207 *Ducat* Ca nr. 205, cu 1·5·6·4 R . 30 B (Nachtrag)

www.cluperocruz.ro

208 *Ducat* Ca nr. 205, însă REX· ; R . 31

209 *Ducat* Ca nr. 208, însă axul stemei e în dreptul lui G, la precedentul în dr. rozetei între G și E. ; R . 32.

210 *Obol de aur.* **Av** Stema ca la nr. 190, la dr. și st. stea cu cinci raze.
Deasupra stemei, 156 ♀
Rv Madona, lîngă ea la dr. H la st. P.
R . 32 A.

211 *Obol.* Ștanța nr. 210. R . 32 B.

1565

212 *10 Ducați* (unifață)
IO·SE REX·VN· Descriere ca la nr. 191, însă scutul e mai lat; iar legenda, în formă arcuită, încusă. Lîngă lup anul 1·5· — 6·5·
AV; 35 g; R . 33

213 *10 Ducați* vidi ștanța talerului nr. 235; R . 33 A (Nachtrag)

214 *Ducat* **Av** IO ✻SECV✻D ✻G ✻ELE ✻REX ✻ VN ✻1565✻
Stema ca la nr. 171.
Rv ✻ PATRONA ✻-✻ VNGARIE ✻✻ , restul ca nr. 205.
R . 34

215 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 214
Rv ✻ PATRONA✻✻ — ✻ VNGARIE restul ca nr. 214
R . 35

216 *Ducat* Ca nr. 215, însă axul stemei e în dreptul lui G, la precedenta între rozetă și E; R . 36

217 *Ducat* Ca nr. 216, însă REX·VN axul stemei e în dreptul rozetei dintre G și E, la N din VN nimerește o semilună. R . 37

218 *Ducat* **Av** Ca la nr. 217, cu VN✻
Rv ✻ PATRONA✻ — ✻ VNGARIE ✻ Madona, dedesubt stema Sibiului, R . 38

219 *Ducat* Ca nr. 218, însă : IO ✻ SECV·D·G·ELE·REX✻ VN✻1565✻ ; R . 39.

220 *Ducat* Ca nr. 214, însă REX V N 1565 ✻ ; R . 40

221 *Ducat* Ca la nr. 214, însă REX·VN·1565 ✻ și ✻ VNGARIE ✻* ; R . 41.

222 *Taler de necesitate* (*Notlhaler*) Ca nr. 212, cu IO·SE·REX·VN și 15—65 (Cifra 6 este stilizată)
Limba lupului în jos și arată ca o țepușă (Stachel)
AR; 28,5 g, R . 42.

223 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca nr. 222. Limba lupului îndreptată înainte. Steaua atinge o ureche a lupului
AR; 28,9 g; R . 43.

224 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca nr. 223. Primul 5 atinge picioarele dinainte ale lupului, iar 6 spatele lui.
AR; 28 g; R . 44

225 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca nr. 224, cu IO·SE REX VN
AR; 28,9 g; R . 45

226 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca nr. 225, cu IO·SE·REX VN Cifrele 5 și 6 ating lupul. Piesă mare, de formă scifată.
AR; 43 mm; 29 g; R . 46.

227 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ștanța nr. 226, pe o mică piesă groasă.
AR; 38 mm; 29,1 g; R . 47

228 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca mai sus, cu IO·SE·REX·VN și 1·5—65
AR; 28,7 g; R . 48

229 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca mai sus, cu IO·SE : REX· VN și 1· 5· —65
AR; 28,5 g; R . 49

230 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca mai sus, cu IO·SE·REX·VN și 1·5—6·5
AR; 28,6 g; R . 50

231 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca mai sus, cu 1·5—6·5 Primul 5 atinge picioarele dinainte ale lupului, iar coada lupului punctul între 6 și 5.
AR; 28,3 g; R . 51

232 *Taler de necesitate* (Notthaler) Cu ștanța pentru 10 Ducați, nr. 212.
AR; 28,8 g; R . 52.

233 *Taler de necesitate* (Notthaler). C.m.s. Printr-o liniuță transversală la partea de jos, litera V arată ca un V . Milesimul ◦ 15 — 6 ◦ 5 ◦ ; AR; 29 g; R. 53.

234 *Taler de necesitate* (Notthaler). C.m.s. însă cu cinci inele între cifrele milesimului. ◦ 1 ◦ 5 ◦ — 6 ◦ 5 ◦
AR; 28,7 g; R. 54

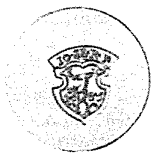

235 *Taler de necesitate* (Notthaler) C.m.s. Scutul stemei mai mic, desen diferit, lup fără coadă
IO ◦ SE ◦ R ◦ V ◦ și 1 ◦ 5—6 ◦ 5
AR; 40 mm; 28,7 g; R . 55.

235 a *Taler de necesitate* (Notthaler) sim. c.m.s.
Cu IO· SE· REX· VN (X suprapus parțial pe E)
1 ◦ 5 ◦ — 6 · 5
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3150

236 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ca nr. 235, însă altă ștanță
AR; 45 mm; 28,6 g; R . 55 A

237 *Taler de necesitate* (Ncttlialer) Ca nr. 235, cu 15—65
AR; 28,5 g; R . 56

238 *Gulden* Ștanța talerului nr. 230; R . 56 A (Nachtrag)

239 *Gulden* (*pătrat*) (Gulden Klippe) Ștanța nr. 230
AR; 26×23 mm; 14,5 g; R . 57

240 1/2 *Gulden* Cu ștanța nr. 235
AR; 24 mm; 7 g; R . 57 A.

241 1/2 *Gulden* (*pătrat*) (GuldenKlippe) Cu ștanța nr. 230
AR; 24/25 mm; 7 g; R . 57 B (Nachtrag)

1566

242 *Ducat* **Av** Stema ca la nr. 1, în locul celui de al treilea cap de panteră, un animal cu coada stufoasă
IO✻SECV✻D✻G✻ELE✻REX✻VN✻1566✻
Rv Madona, dedesubt stema Sibiului. Deasupra semilunii, două rozete.
✻PATRONA✻ —✻ VNGARIE ✻
R . 58

243 *Ducat*. Ca nr. 242, varianta ștanței cu trei capete de panteră; R. 59

244 *Ducat*. Ca nr. 243, însă fără rozetă deasupra semilunii; R. 61

245 *Ducat*. Ca nr. 244, însă cu VNGARIE✻✻ și animal în locul celui de al treilea cap de panteră; R. 62

246 *Ducat*. Ca nr. 242, însă cu REX ✻ VN.; R 63

1567

247 *Ducat*. Ca nr. 242, cu✻1567 ✻ ; R. 64

248 *Ducat*. Ca nr. 247, dar fără rozetă după milesim. R. 64 A (Nachtrag)

249 *Ducat*. Ca nr. 247, însă cu VN 1567; R. 64 B (Nachtrag)

250 *Ducat*. **Av.** Ștanța nr. 247
Rv. Ștanța nr. 245
R. 65

251 *Ducat*. **Av.** Ca nr. 250, axul în dreptul lui E din EL, la precedenta în dr. stelei dintre G și E.
Rv. Ca nr. 250, însă 2 rozete după PATRONA
R. 65 A (Nachtrag)

252 *Ducat*. Ca nr. 247, însă ✻ VN 1567; R. 66

253 *Ducat*. **Av.** IOSECV ✻ D ✻ G ✻ ELE ✻ REX ✻ VN ✻1567
Rv. Ca nr. 252, însă după VNGARIE două rozete și fără rozetă pe colțul semilunii.
R .66 A (Nachtrag)

1568

254 *Ducat*. Ca nr. 250, cu ✻1568✻; R. 67

255 *Ducat*. **Av.** Ca nr. 254, însă axul în dreptul lui G, la cele precedente pe steaua dintre G și E.
Rv. Ca nr. 254, dar o singură stea după VNGARIE
R. 68 A (Nachtrag)

256 *Taler de necesitate* (unifață) (Notthaler) IO·SE·REX·VN Ca nr. 222, cu 15—68. Coada lupului ajunge pînă la 68, picioarele dinainte ating cifra 5. Limba lupului îndreptată în jos.
AR; 37 mm; 24,9 g; R. 69

257 *Taler de necesitate* (unifață) (Notthaler) Ca nr. 256, coada lupului atinge complet cifrele 68, cifra 8 este așezată cu totul pieziș, cifra 5 nu e în dreptul piciorului dinainte, limba lupului este îndreptată în față.
AR; 41 mm; 28,7 g; R. 70

258 *Taler de necesitate* (unifață) (Notthaler) Ca nr. 257, însă lipsește punctul între REX și VN, iar limba lupului este îndreptată în jos.
AR; 37 mm; 22 g; R. 71

259 *Gulden de necesitate* (Nottgulden) După ștanța nr. 257
AR; 36 mm; 14 g; R.72

1569

260 2 *Ducați* **Av** Stema c.m.s.
IO✻SECV✻D✻G✻ELE✻REX✻VN✻1569✻
Rv Madona și Stema Sibiului
✻PATRONA — VNGARIE✻✻
R. 72 A (Nachtrag)

261 *Ducat* **Av** Stema, ca nr. 171
IO✻SECV✻D✻G✻ELE✻REX✻VN✻1569✻
Rv Madona, dedesubt stema Sibiului
✻PATRONA✻—✻ VNGARIE ✻
R . 73

262 *Ducat*. Ca nr. 261. La dr. și st. Madonei cîte o rozetă. Litera V în SECV este gravată dintr-un I.
R . 74

263 *Ducat*. Ca nr. 262, însă ✻PATRONA — VNGARIE✻✻
R . 77

1570

264 4 *Ducați* (Piesă groasă cu ștanța ducaților). Ca nr. 263, cu✻1570✻
AV; 21 mm; 14 g; R . 80

265 *Ducat*. Ca nr. 264, dar cu o altă ștanță. Cele trei capete de panteră arată ca trei turnuri de cetate. R . 81

266 *Ducat*. Ca nr. 261, cu ✻ 1570 ✻ rozeta atinge cifra 1 din milesim. R . 82

267 *Ducat*. Ca nr. 266, însă rozeta nu atinge cifra 1 din milesim. R . 84

1571

268 *Ducat*. Ca nr. 261, cu ✻1✻5✻7✻1✻Coroana de deasupra stemei este închisă prin două bucle. R . 87

269 *Ducat*. Ca nr. 268, Coroana este închisă sus printr-o mare buclă. R . 88

270 *Ducat*. Ca nr. 266, cu ✙ 1· 5· 7· 1✙ și în loc de rozete cu cinci petale numai cu patru. R . 89

271 *Ducat*. Ca nr. 270, cu✙1571✙ și în ambele părți ale stemei o rozetă cu patru petale. R . 91

272 *Ducat*. Ca nr. 269, însă cu✙1571✙ și pretutindeni rozete cu patru petale. R . 93

273 *Dinar*. **Av** Scut drept scartelat = 1 benzi; 2. cruce dublă; 3. capete (2); 4. benzi, în scut mic la mijloc stema Zápolya.
IOHANNES·R·VNGA·1571·
Rv Madona, în părți E—T
PATRONA — ✙ — VNGARIE
AR; 14 mm; 0,8 g, R . 94

1572

274 *Ducat* Ca nr. 271, cu✙1572✙ În locul primelor două capete de panteră, două flori în formă de crin, în locul celui de al treilea cap un trunchi de copac cu multe rădăcini. R . 95

www.cimpeanu17.ro

275 *Dinar.* Av Ca nr. 273 cu ✠157Z✠
Rv PATRONA✠ — ✠VNGARIE şi K—T
R. 97

276 *Obol* Scutul stemei ca la nr. 273, în ambele părţi ale scutului şi deasupra cîte un punct.
Rv Madona încoronată cu aureolă rotundă, alături E—T.
AR; 11 mm; 0,2 g, R. 98

ŞTEFAN BÁTHORY (1571—1575)

Ştefan Báthory a fost proclamat voievod al Transilvaniei în 1571, după moartea lui Ioan Sigismund. În 1575, fiind ales de către Seimul polonez rege al Poloniei, a renunţat la drepturile suverane asupra Transilvaniei. A murit în 1586.

1572

277 *Ducat.* Av Sf. Ladislau, în picioare, echipat cu armură ţine cu mîna dreaptă halebarda în poziţie verticală, în mîna stîngă globul cruciger.
MONE+TRA—S—IL+S+BDS (Moneta transilvanica Stephani Báthori de Somlyo). În cîmp, în părţi milesimul 15—7Z.
Rv Madona cu pruncul, stînd pe o semilună care are cîte o globulă pe vîrfuri.
Dedesubt stema Sibiului, împarte legenda.
+PATRONA+ — +VNGARIE+
R. 1

278 Av Ca nr. 277, însă MONE✕TRAN✕—S✕—IL✕S✕B✕D✕S✕—✕
Rv Fără globule pe vîrfurile semilunii, restul ca nr. 277.
✠PATRON·A✠ — ✠VNGARIE✠
R. 2

279 Av Ca nr. 277, cu ✠MONETA✠TR—ANS✠S✠B✠D✠S✠
Rv Ca nr. 277.
R. 3

1573

280 *Ducat.* Av Ca nr. 277, cu ✠MON✠TRAN—S—IL✠S✠B✠D✠S✠
Rv Ca nr. 278, cu PATRONA✠
R. 4

281 *Ducat.* Ca nr. 280, însă coada halebardei trece peste piciorul dr. B este realizat ca un R; iar pe Rv. PATRO·NA: R. 7

1574

282 *Ducat.* Ca nr. 281, cu milesimul 15—74; R. 10

283 *Ducat.* Ca nr. 283, însă ✠PATRON—A—VNGARIE✠ R. 11

284 *Ducat.* Ca nr. 283, însă B✠D✠S: ; R·12

1575

285 *Ducat.* Av✠MON✠TRANS — I — L✠S✠B✠D✠S✠ şi 15—75
Rv Ca nr. 283, cu ✠PATRO — NA:
R. 13

286 *Ducat.* Av Ca nr. 285, însă după ultimul S nici o steluţă; iar coada halebardei e în afara piciorului drept.
Rv Ştanţa nr. 285.
R. 14

287 *Ducat.* Av✠MON✠TRAN — S — IL✠S✠B✠D✠S✠, restul ca nr. 285
Rv Ştanţa nr. 285
R. 15

288 *Ducat.* Av Ca nr. 287
Rv✠PATRONA ✠ — ✠ VNGARIE ✠
R. 16

289 *Ducat.* Ca nr. 287, însă D✠S; R. 18

290 *Ducat.* Av ca nr. 287, cu D✠S✠
Rv Ştanţa nr. 288 puţin diferită.
R. 20

1576

291 *Ducat.* Ca nr. 288, cu 15—76; R. 21

292 *Ducat.* Ca nr. 291, halebarda în afara piciorului drept. Cifra 6 arată ca un 0. R. 22

293 *Ducat.* Ca nr. 292, însă D✠S✠; R. 23

CRISTOFOR BÁTHORY (1576—1581)

După alegerea lui Ştefan Báthory ca rege al Poloniei, a fost proclamat ca urmaş, de către Dieta transilvană, fratele său Cristofor. Acesta a domnit cu titlul de voievod al Transilvaniei pînă la moartea sa în 1581.

1577

294 *10 Ducaţi.* Av. Scut stilizat cu stema familiei Báthory (trei colţi de lup suprapuşi, spre dreapta) avînd deasupra o coroană cu cinci vîrfuri, iar în părţi ţinut de două genii înaripate.
CHR✶BATH✶DE✶SOM✶VAIVODA✶TRANSILVA✶ET✶SIC✶COMES✶Z✶(Cristophorus Báthory de Samlyo vaivoda Transilvaniae et Siculorum comes et caetera).
Rv. În cîmp, pe trei rînduri: |✵VIRTVS |✵VNITA✶| VALET✶| Deasupra şi dedesubt bogate arabescuri.

ANNO ✶ DOMINI ✶ MILESIMO ✶ QVINGENTESIMO ✶ SEPTVAG ✶ SEPTIMO ✶
AV: 40 mm; 34,6 g; R. 1

295 *10 Ducați*. **Av.** Ca nr. 294, execuție mai fină. Coroana mai mică, colții de lup ies din marginea st. a scutului, pe cînd la nr. 1 stau liber.
Rv. Litera S în VIRTVS se reazemă pe V, apoi ✶ VALET ✶ este între două steluțe. La finele legendei: SEPTIMO ✶ un vrej cu frunze ✶
AV; 35,2 g; R. 2

296 *5 Ducați*. Ca nr. 295
AV; 17,7 g; R. 3

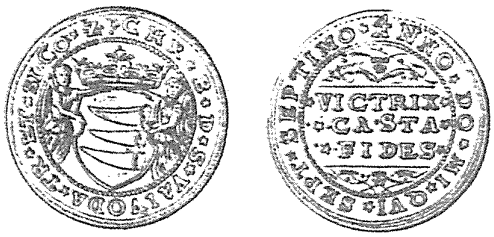

297 *4 Ducați*. **Av.** Ca nr. 294
CHR ✶ B ✶ D ✶ S ✶ VAIVODA ✶ TR ✶ ET ✶ SI. CO ✶ Z : ✶
Rv. În cîmp, în trei rînduri limitate sus și jos prin linii:
✶ VICTRIX ✶ | ·✶· CA·STA ✶ | ·✶· FIDES |✶
ANNO ✶ DO ✶ MI ✶ QVI ✶ SEPT ✶ SEPTIMO ✶ Sus, peste primul A din ANNO a fost bătut ulterior cifra 4
AV; 30 mm; 14 g; R. 4

298 *4 Ducați*. Av Ștanța nr. 297
Rv. Ca nr. 297, însă în loc de VICTRIX CASTA FIDES, în trei rînduri |✶ VIRTVS ✶ | ✶ VNITA ✶ | ✶ VALET ✶ |
AV; 27 mm; 14 g; R. 5

299 *2 Ducați*. Cu ștanța nr. 298.
AV; 7 g; R. 6

300 1 1/2 *Ducat*. Cu ștanța nr. 298.
AV; 5,3 g; R. 7

301 *Ducat*. **Av.** Sf. Ladislau, ca nr. 294
MON ✶ TRAN ✶ — S — IL ✶ C ✶ B ✶ D ✶ S
Rv. Madona, pe semilună, dedesubt stema Sibiului
✶ PATRONA ✶ — ✶ VNGA ✶ 1577 ✶
R. 8

302 *Ducat*. **Av.** Sf. Ladislau, ca nr. 301, în părți milesimul 15—77
✙ MON ✙ TRAN — S — IL ✙ C ✙ B ✙ D ✙ S
Rv. Ca nr. 301
✙ PATRONA ✙ - ✙ VNGARIE ✙
R. 9

303 *Taler*. După ștanța nr. 278
(Schauthaler) AR; 23 g; R. 10

304 *Taler*. După ștanța nr. 278
(Schauthaler) AR; 17,8 g; R. 10 A

305 *Piesă de argint*. După ștanța nr. 280 (?); R. 10 B.
(Silberabschlag)

1578

306 *Ducat*. Ca nr. 302, însă are steluțe cu cinci raze, în loc de rozeta cu patru colțuri și 15—78. R. 11

307 *Ducat*. Ca nr. 306, însă după ultimul S un punct; R. 12

308 *Ducat*. Ca nr. 306, însă B ✶ D ✶ S ✙; R. 13

1579

309 *Ducat*. Ca nr. 306, însă cu 15—79; R. 14

310 *Ducal*. (Piesă groasă cu ștanța dinarului)
Av. Scut scartelat c.m.s. în mijloc scut mic cu stema Báthory.
CH ✶ B ✶ D ✶ S ✶ V ✶ TRANS ✶ 1579 ✶
Rv. Madona șezînd, la dr., C (Cibinium), la st. stema Sibiului.
✙ PATRONA ✶ ✙ VNGARIE ✙
AV; 3,5 g; R. 17

311 *1/4 Ducat*.
(Golddenar). După ștanța nr. 310
AV; 0,875 g; R. 18

312 *Dinar*. După ștanța nr. 310; R. 19

1580

313 *Ducat*. **Av.** Sfîntul, ca la nr. 301, în părți 15—80, între picioare deasupra lui S o steluță ✶
MON ✶ TRAN — S — IL ✶ C ✶ B ✶ D ✶ S
Rv. Ca nr. 302.
R. 20

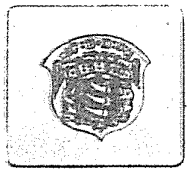

314 *Taler de necesitate* (pătrat) (unifață)
(Notthalerklippe)

www.cupercutu.ro

Av. Scut cu stema lui Báthory pe fond granulat, ținut de doi îngeri. În stemă, colțul de lup de sus atinge marginea scutului. Deasupra stemei, pe o bandă puțin curbată, pe fond plat ·1 : 5 : 8 : 0· și, mai sus, între capetele îngerilor : C : B✣D : S
AR; 44/41 mm; 28,3 g;
R. 23

315 *Taler de necesitate* (unifață)
(Notthaler) **Av.** Scut stilizat cu stema Báthory. Într-o bandă puțin curbată: ✣C✣B✣D✣S✣ În părți, în capetele înfășurate ale unei banderole milesimul 15—80
AR; 28,7 g; R. 24

316 *Taler de necesitate* (Notthaler) (unifață). Ca nr. 314, însă colțul de lup de sus din stemă stă orizontal, 1580 pe fond granulat, mai departe între cele două capete de înger care aici sînt ceva mai mari : C : B : D : S :
AR; 28,7 g; R. 25

317 *Taler de necesitate* (unifață)
(Notthaler). Cu ștanța de la nr. 314; R. 26

318 *Taler de necesitate* (Notthaler) (unifață) Ca nr. 314, însă cu 1580 fără puncte. Legenda : CB : D : S (cap de înger).
AR : 28,3 g; R. 27

319 *Notgulden.* După ștanța nr. 314.
AR; 14,2 g; R. 27 A

320 *Notgulden.* Ca nr. 314 cu : C : B ✣ D : S : S : și ·1 : 5 : : 8 : 0·
AR; 16 g; R. 28

1581

321 *Taler de necesitate.* Ca nr. 316, cu desen diferit și (Notthaler) C : B : DS și ✕ 1 ✕ 5✕8 ✕ 1 ✕ ; R. 29

322 *Taler de necesitate* (Notthaler). Ca nr. 321, altă ștanță: R. 29 A.

1583

323 *10 Ducați* **Av.** Ștanța nr. 295
Rv. În cîmp între patru linii orizontale
✣VIRTVS |✣VNITA✣|✣VALET✣| Sus și jos arabescuri și cîte două stele.
АИИО: D : MILLESI : QVI И GE И : OCT : TERTIO✣
(Această piesă și următoarea au fost bătute în 1583 cu ocazia reînhumării lui Cristofor Báthory.) R. 30

324 *5 Ducați.* Ștanța nr. 323
AV; 17,5 g; R. 31.

ELISABETA BOCSKAY (soția lui Cristofor Báthory)

1577

325 *10 Ducați.* **Av.** În scut stilizat stema familiei Bocskay (un leu în două labe, coada împodobită, ține în laba dr. o săgeată).
ELIZAB✣BOCIKAI✣CONSORS✣ILL✣PRINC✣
TRANSSYLVANIE✣Urmată de lujer cu floare.
Rv. În cîmp, pe trei rînduri |✣VICTRIX |✣CASTA✣| ✣FIDES✣| Deasupra și dedesubt arabescuri și cîte o globulă. (În desen lipsesc steluțele după CASTA și FIDES.)
ANNO✣DOMINI✣MIL✣QVING✣SEPTVAGE✣ SEPTIMO✣
AV, 40 mm; 34,9 g; R. 1

326 *5 Ducați.* **Av.** Sim. c.m.s., ștanța mult mai mică și
✣IL✣PRI✣TRA✣ (litera A, mică)
Rv. În cîmp: |✣VICTRIX✣| ✣ CA·STA✣|✣·FIDES✣|

Deasupra și dedesubt arabescuri
ANNO✣DO✣MI✣QVI✣SEPT✣SEPTIMO✣
(Reversul realizat cu ștanța de la patru ducați Cristofor Báthory.)
AV; 28 mm; 17,5 g; R. 2

327 *3 Ducați.* Ștanța nr. 326
AV; 10,6 g; R. 3

328 *2 Ducați.* Ștanța nr. 326
AV; 7 g, R. 4

329 *Taler.* Ștanța nr. 325
AR; 40 mm; 28,1 g; R. 5.

SIGISMUND BÁTHORY (1581—1602)

În 1581 Sigismund Báthory, în vîrstă de 9 ani, urmează la tron tatălui său Cristofor Báthory. În 1594 încheie un tratat cu imperialii (Rudolf II) pentru lupta comună contra turcilor, tratat la care se raliază Aron Tiranul, domnul Moldovei, precum și Mihai Viteazul, domnul Țării Românești.

În 1599 Sigismund Báthory renunță la tron în favoarea vărului său Andrei Báthory.

Acesta încercînd să înlăture pe Mihai Viteazul este învins la Șelimbăr, iar la 21 oct. / 1 nov. 1599 Mihai Viteazul intră în Alba Iulia și după ce trece în Moldova, în 1600, marele

voievod, unind pentru prima dată cele trei țări române, se intitulează: „domn al Țării Românești și Ardealului și a toată țara Moldovei".

În 1602 Sigismund cedează Transilvania împăratului Rudolf II în schimbul ducatelor Oppeln și Ratibor și al unui venit anual de 50 000 ducați.

1581

330 *Ducat.* **Av.** Sf. Ladislau în picioare ține în mina dreaptă halebarda, în stînga globul cruciger. În părți 15—81. MONE : TRA — IL — SIGI·B·D·S (moneta transilvanica Sigismundi Bathori de Somlyo)
Rv. Madona pe semilună, dedesubt stema Sibiului
PATRONA ✿ — ✿ VNGARIE ✿
R . 1

1582

331 *Ducat.* **Av.** Ca nr. 330, cu 15—82
MON✻TRAN✻—S—IL✻S✻B✻D✻S
Rv. Ca nr. 330, ✻PATRONA✻—✻VNGARIE✻
R . 2

332 *Ducat.* Ca nr. 331, fără stea după TRAN; R . 3

333 *Ducat*, Ca nr. 331, MON✻TRANS—IL✻—SIGI✻B✻D✻S; R . 5

334 *Ducat.* Ca nr. 331, MON✻TRAN—IL—SIGI✻B✻D✻S
R . 6

1583

335 *10 Ducați* **Av.** Scut cu stema Báthory ținut de doi îngeri, deasupra coroana. În cîmp între colți, deasupra și dedesubt: arabescuri. Cruciulițe pe capetele îngerilor.
SIGIS : BATHORI : DE : S : VAIVO : TRAИ : ET : S : C✻
Rv. În cîmp, între patru linii | ✻VIRTVS | ✻VNITA✻ | ✻VALET ✻ | deasupra și dedesubt arabescuri și cîte două stele.
AИИO : D : MILLESI : QVIИGEИ : OCT : TERTIO+
Rv. Stanța nr. 323; R . 7

336 *Ducat* Ca nr. 331 cu MON✻ TRAN — IL SIGI : B : D : S și 15—83.
R . 8

337 *Ducat* **Av** Ca nr. 336, cu Sf. Ladislau
MON✻TRAN — IL — SIGI✻B✻DS
Rv Ca nr. 336, cu Madona
PATRONA ✾ — VNGARIE ✾✾
R . 9

1584

338 *Ducat* **Av** Ca nr. 337, cu D✻S și 15—84
Rv Ca nr. 331
R . 10

339 *Ducat* **Av** Ca nr. 338
Rv Ca nr. 337
R . 11

340 *Ducat* Av MON : TRAN — IL — SIGI : B : D : S
Rv Ca nr. 331
R. 12

1585

341 *Ducat* **Av** Sf. Ladislau c.m.s.
MONE·TRAN — IL — SIGI·B·D : S și 15—85
Rv Madona, pe semilună c.m.s.
✾ PATRONA — VNGARIE ✾
R. 13

342 *Ducat* Av MONE·TRAN — IL — SIGI : B·D·S
Rv Ca nr. 337
R. 14

343 *Ducat* Av MONE : TRAN — IL — SIGI : B : D : S
Rv Ca nr. 337
R. 15

344 *Ducat* Av MON·TRAN — IL SIGI : B : D : S
Rv Ca nr. 337
R. 16

1586

345 *Ducat* Av Sf. Ladislau c.m.s.
MONE·TRA — IL — SIGI·B·D·S și 15—86
Rv Ca nr. 341
R. 17

346 *Ducat* Ca nr. 345, însă D : S : ; R. 18

347 *Ducat* Ca nr. 345, însă MONE : ; R. 19

348 *Ducat* Av MONE·TRA — IL — SIGI·B·D : S, în rest ca nr. 345.
Rv PATRONA✿ — VNGARIE✿
R. 20

349 *Ducat* Ca nr. 348, însă ✿ PATRONA — VNGARIE ✿
R. 21

350 *Ducat* Ca nr. 348, însă B·D : S·; R. 22

351 *Ducat* Av MON✻TRAN — S — IL✻S✻B✻D✻S
Rv ✻ PATRONA✻ — ✻ VNGARIE✻✻
R. 23

1587

352 *Ducat* Av Sf. Ladislau, c.m.s.
MONE·TRA· — IL — SIGI·B·D : S și 15—87.
Rv Madona, c.m.s.
PATRONA ✿ — VNGARIE ✿
R. 24

www.stupor.ro

353 *Ducat* **Av** Ca nr. 352, însă fără punct după TRA
Rv ✿ PATRONA — VNGARIE ✿
R. 25

354 *Ducat* Ca nr. 353, variantă de ștanță; R. 26

1588

355 **Av** Ca nr. 353, cu 15—88
Rv Ca nr. 352
R. 27

356 *Ducat* Ca nr. 355, cu PATRONA ✿ — ✿ VNGARIE ✿;
R. 28

357 *Ducat* **Av** MONE·TRAN — IL — SIGI·B·D : S
Rv Ca nr. 356
R. 29

1589

358 *Ducat* **Av** MONE·TRAS — IL — SIGI·B : D : S și 15—89
Rv Ca nr. 353
R. 30

359 *2 Taleri* (*pătrat*)
(Thalerklippe)
Av Bust tineresc, cu armură, capul descoperit spre dreapta, fără barbă, în mîna dr. ține pe umăr măciuca, în mîna stîngă un coif împodobit cu pompon.
SIGISMVNDVS ◦ BATORI ◦ PRINCEPS ◦ TRANSIL ✻
Rv Stema încoronată a familiei Báthory așezată pe o cruce. În părți: deasupra 15—89, dedesubt N—B
MONE TA ◦ PRINCIPIS ◦ REGNI ◦ TRANSIL VANIÆ ✠
Brațul dr. al crucii e în dreptul literelor A și N din TRANS; brațul st. coresp. cu litera R din PRIN.
Pe lîngă c.p.e. mai este un c.l.fin.
În cîmpuri, la colțuri atît pe **Av** cît și pe **Rv** sînt presărate puncte pătrate și cifra romană I.
AR; 41/43 mm; 55,4 g; R. 31

360 1 $^1/_2$ *Taler* (*pătrat*)
(Thalerklippe) ștanța nr. 359; 43,8/43,7 mm.
AR; 40,2 g; R. 32.

361 *Taler* (*pătrat*)
(Thalerklippe) Ștanța nr. 359
AR; 27,8 g; R. 33

362 *Taler* **Av** Ca nr. 359, însă ✻ SIGISMVNDVS ◦
Rv Ca nr. 359, însă brațul drept al crucii e în dreptul lui A, la st. coresp. între P și R
AR; 28,9 g; R. 34

363 *Taler*
Av Ca nr. 359 cu TRANSSIL ◦ (Litera L este pe jumătate ca mărime față de celelalte)
Rv Ca nr. 359 brațul crucii e în dreptul lui N și la st. în dr. lui R
AR; 29,1 g; R. 35

364 *Taler* **Av** Bust cu armură, spre stînga, în mîna stîngă ține măciuca, în dreapta mînerul săbiei
⁘ SIGISMVNDVS — ·BATHORI· (Legenda începe după cap.)
Rv Scutul cu stema familiei Báthory (colții de la dr. spre st.) ținut de doi îngeri. Deasupra pălărie princiară cu ornament ✿✂✿✂✿
PRINCEPS·TRANSSYLVANIÆ·1589 ⁘
R. 36

365 *Taler* **Av** Bust ca nr. 364, spre dreapta, capul mai robust
⁘ SIGISMVNDVS — ⁘ BATHORI·
Măciuca coresp. lui D din SIGISMVNDVS
Rv Ca nr. 364, însă pălăria princiară cu ornament ⊚✕⊚✕⊚ Cifra 1 din milesim atinge capul îngerului. Pe marginea scutului, sus, sînt vizibile mîinile îngerilor.
R. 37

366 *Taler* **Av** Ca nr. 365, însă după Sigismund un punct.
Măciuca între V și S
Rv Ca nr. 365, însă cifra 5 e în dreptul capului de înger.
R. 38

367 *Taler* **Av** Ca nr. 366, variantă de ștanță.
Rv Ca nr. 365, cu altă ștanță.
R. 39

368 *Taler* **Av** Ștanța nr. 367
Rv Ca nr. 367, dar altă ștanță.
R. 39 A

369 *Taler* **Av** Ștanța nr. 367
Rv Lipsesc mîinile îngerilor pe marginea superioară a scutului. Pălăria princiară ca la nr. 364.
R. 40

370 *Taler* **Av** Ca nr. 369, vîrful măciucii exact în dreptul lui V din DVS
Rv Ca nr. 369 altă ștanță.
R. 41

371 *Taler* **Av** ·SIGISMVNDVS ⁘ —·BATHORI· Cap mai mic și bustul mai suplu
Rv Mîinile îngerilor sînt vizibile pe marginea superioară a scutului
1 din milesim este în dreptul urechii îngerului.
Pălăria princiară ca la nr. 364
R. 42

372 *Taler* **Av** Ștanța nr. 371
Rv *Taler* nr. 370
R. 43

373 *Taler* **Av** ⁘ SIGISMVNDVS ⁘ — ·BATHORI
Rv Ca nr. 371, însă cu două puncte mici între primul și al doilea colț de lup.
R. 44

374 *Gulden* Ștanța nr. 372
AR; 13,9 g; R. 45

375 *Șiling* (Solidus) **Av** Scut drept cu ornamente laterale avînd stema Báthory (colții de la dr. spre st.)
Deasupra coroană princiară:
·SIGISMVN·PRINC : TRANSIL
Rv Sub o coroană princiară S (Sigismundus). În părți, milessimul 15—89

SOLIDVS·REGNI : TRANSIL :
R. 46

1590

376 *10 Ducați* **Av** Bust de format mic cu armură spre dreapta, cap descoperit, în mîna dreaptă ține pe umăr măciuca, iar cu mîna stîngă minerul săbiei.
SIGISMVNDVS· — ·BATHORI· Legenda începe jos în spatele bustului.
Rv Stema Báthory ținută de doi îngeri. Deasupra pălărie princiară cu ornamentație ✿><✿><✿ Mîinile îngerilor sînt vizibile.
PRINCEPS·TRANSSYLVANIÆ. 1590 ⁘
AV; 35 g; R. 47

377 *5 Ducați* (Piesă groasă, ștanța ducaților)
Av Madona pe semilună, cu pruncul în profil spre dreapta Dedesubt în legendă stema Báthory, colții spre stînga ·SIGISMVND : — ·BATHORI ✿
Rv Sfînt în picioare, în dreapta ține globul cruciger, în stînga halebarda, în părți milesimul 15—90 cu cifre subțiri, fin executate.
. PRINCEPS . — . TRANSSYLVA:
AV; 23 mm; 17,4 g, R. 48

378 *Ducat* **Av** Sf. Ladislau cu halebardă în mîna dreaptă și globul cruciger în stînga. În părți 15—90.
MONE·TRAN — IL — SIGI·B·D·S·
Rv Madona, pe semilună, dedesubt în legendă stema Sibiului.
PATRONA — VNGARIE
AV; 21 mm; R. 49

379 *Ducat* **Av** MONE·TRAN : — IL — SIGI·B·D :S·, în rest ca nr. 378; R. 50

380 *Ducat* Ștanța nr. 377 R. 51

381 *Taler* **Av** Bust mai suplu, ca la nr. 376 (începînd de jos din spatele bustului)
⁘ SIGISMVNDVS ⁘ — ·BATHORI· Vîrful de la măciucă între V și S
Rv ca nr. 376; Ornament la pălăria princiară ><✿><✿>< Cifra 5 în dreptul capului de înger.
PRINCEPS· TRANSSYLVANIÆ· 1590 ⁘
R. 52

382 *Taler* **Av** Ca nr. 381. Vîrful de la măciucă în dreptul lui S.
Rv cifra 1 din milesim e în dreptul capului de înger, lipsesc mîinile pe marginea scutului. Ornamentații pe pălărie ca la nr. 376. Între colțul de sus și cel din mijloc cinci puncte (·····).
R. 53

383 *Taler* **Av** ⁘ SIGISMVNDVS · — · BATHORI · Vîrful de la măciucă în dreptul lui V
Rv Ca la nr. 381, ornamentația pălăriei ca la nr. 376.
R. 54

384 *Taler* **Av** Ca nr. 383, desen puțin diferit
Rv C.m.s. însă ornamentația la pălărie ✣·><·✣·><·✣
R. 55

385 *Taler* Ca mai înainte cu 1590 ✿; 90 numai parțial vizibil. Ornamentația pălăriei ca la nr. 376; R. 56

386 *Taler* **Av** Ca nr. 385. Vîrful de la măciucă este între V și S și vîrful cotului în dreptul lui G, la nr. 385 în dreptul lui I din Sigismundus.
Rv Ca nr. 383, altă ștanță
R. 57

387 *Taler* Ca nr. 386 însă cifra 5 din milesim e în dreptul urechii îngerului, la nr. 386 cifra 1
R. 58

388 *Taler* Ștanța nr. 376 R. 59

389 *Taler* **Av** Ștanța nr. 376
Rv Ca nr. 376. Ornamentația pălăriei ca la nr. 381.
R. 60

390 *Taler* **Av** Vîrful de la măciucă în dreptul lui S. De la gîtul principelui pînă la litera H un defect de ștanță, ca niște linii.
Rv Cifrele 90 din milesim puțin vizibile. Ornamentația pălăriei ca la nr. 376.
R. 61

391 **Av** ⁘ SIGISMVNDVS — ·BATHORI· Vîrful de la măciucă în dreptul lui V.
Rv Prin ANIÆ o sgirietură în ștanță.
R. 62

392 *Taler* Ca nr. 391 cu 1590 R. 63

393 *Taler* **Av** ⁘ SIGISMVNDVS· — ·BATHORI ⁘ Vîrful de la măciucă între D și V.
Rv Ca nr. 383, însă între primul și al doilea colț trei puncte, iar între al doilea și al treilea un punct.
R. 64

394 *Taler*. **Av** Ca nr. 393 însă N D despărțite. Reverul gulerului cu șase inele, în loc de 4.
Rv Ca nr. 383 însă 5 e în dreptul urechii îngerului.
R. 65

395 *Taler* **Av** Vîrful de la măciucă e în dreptul lui S. Înaintea gurii principelui un defect de ștanță.
Rv Ca nr. 383. 5 este în dreptul capului de înger.
R. 66

396 *Taler* **Av** ·⁚ SIGISMVNVDVS· — ·BATHORI· Vîrful de la măciucă în dreptul lui V.
Rv Ca nr. 383, I în dreptul urechii îngerului
R. 67

397 *Taler* **Av** ·SIGISMVNDVS ⁘ — ·BATHORI· Vîrful de la măciucă în dr. la S.
Rv Ștanța nr. 396
R. 68

398 *Taler* **Av** ⁘ SIGISMVNDVS· — ·BATHORI· Vîrful de la măciucă între V și S
Rv Ornament la pălărie ✲><✲><✲ Colții de lup la stînga, 5 din milesim atinge urechea îngerului.
PRINCEPS · TRANSSYLVANIÆ· 1590 ⁘
R. —

399 *Dinar* **Av** Scut drept, cu stema Báthory, deasupra coroană cu o cruce. În părți 9—0
SIG·PRIN·TRANSIL·
Rv Madona cu pruncul pe semilună, în părți A—B.
·PATRO — VNGAR·
R. 69

400 *Dinar* Ca nr. 69 însă VNGA : R. 69 A

1591

401 *Ducat* **Av** Sf. Ladislau în picioare, în părți 15—01
MONE TRA — IL — SIGIBDS
Rv Madona, dedesubt stema Sibiului
✿ PATRONA — VNGARIE ✿
R. 70

402 *Ducat* c.m.s.
Av MONE·TRA — IL — SIG : B·D : S
Rv PATRONA ✿ — ✿ VNGARIE ✿
R. 71

403 *Ducat* **Av** MONE·TRA : — IL — SIGI : B : D : S; în rest ca nr. 401
Rv Ștanța nr. 401
R. 72

404 *Ducat* **Av** MONE : TRA — IL· — SIGI : B·D·S
Rv Madona, dedesubt stema Cluj
✿ PATRONA — VNGARIE·
R. 73

www.cupeniz.ro

405 *Ducat* Av Madona, dedesubt în scut simplu, stema Báthori (colţii spre st.)
: SIGISMVND· — BATHORI ✠
Rv Sf. Ladislau cu halebarda în mîna stîngă, globul cruciger în mîna dreaptă
·PRINCEPS· — ·TRANSSYLV·
R. 74

406 *Ducat* Ca nr. 405, cu PRINCEPS — TRANSSYLVA; R. 74 A

407 *Ducat* Av Ştanţa nr. 405
Rv ·S·LADISL — AVS✠REX·; în rest ca nr. 405
R. 75

408 *Taler* Av Bust la dreapta. Armura prezintă în lung dungi netede, ornamentate. Vîrful de la măciucă în dreptul lui S.
⁘ SIGISMVNDVS· — ·BATHORI⁘
Rv Stema ca nr. 396, cu 1591⁘ Ornamentaţie la pălărie ✻✕✻✕✻
R. 76

409 *Taler* Av Ca nr. 408, vîrful de la măciucă între D şi V Arabescurile punctate, pe coastele armurii. R. 77

410 *Taler* Av Ca nr. 409. Mîna pe mînerul săbiei puţin întoarsă îndărăt. N şi D se ating. R. 78

411 *Taler* Av Măciuca în dreptul lui D. Mîna cu mînerul sabiei orizontală. Vîrful cotului între S şi I
⁘ SIGISMVNDVS· — ·BATHORI·
Rv c.m.s., 1 din milesim în dreptul urechii îngerului.
R. 79

412 *Taler* Av Ca nr. 411, însă mîna pe mînerul sabiei îndreptată în sus. R. 80

413 *Taler* Av Ştanţa nr. 412
Rv Ca nr. 412, ornamentaţie la pălărie ✕✻✕✻✕
R. 81

414 *Taler* Av c.m.s. Măciuca în dreptul lui V. Mîna pe mînerul sabiei, orizontală. Vîrful cotului în dreptul lui I. Trei linii fine traversează de-a curmezişul peste ştanţă, de la N-H, M-R şi de la I pînă la ultimul punct.
Rv Ştanţa nr. 413.
R. 82

415 *Taler* Av Ca nr. 414, însă cu o linie fină de la G-I.
Rv c.m.s. cu ştanţa puţin diferită. Deasupra colţului din mijloc, patru puncte ·:·
R. 83

416 *Taler* Av c.m.s., în partea superioară a capului trece o linie striată, defect de ştanţă, o a doua trece de la bărbie pînă la N din MVNDVS, peste gît şi măciucă.
Rv c.m.s., fără cele patru puncte mici. Ornamentaţia la pălărie ✻✕✻✕✻
R. 84

417 *Taler* Av Ştanţa nr. 416
Rv Ca nr. 415, cu trei puncte mici peste colţul din mijloc. Ornamentaţie la pălărie c.m.s. ✕✻✕✻✕
R. 85

418 *Taler* Av c.m.s. Vîrful cotului e între I şi G. Între M din legendă şi partea superioară a braţului un defect de ştanţă, orizontal, seamănă cu cinci inele.
Rv Ca nr. 417. Cele trei puncte deasupra colţului din mijloc, abia vizibile.
R. 86

419 *Taler* Av c.m.s. cu două defecte de ştanţă: de la M pînă la umăr şi de la S pînă la braţul superior şi mai multe linii fine mergînd de-a curmezişul peste ştanţă.
Rv c.m.s., dar litera C din PRINCEPS mult mai mică decît celelalte şi lipsesc cele trei puncte mici deasupra colţului din mijloc. Vîrful piciorului este în dreptul literei Y, mai înainte era spre S.
R. 87

420 *Taler* Av c.m.s. măciuca în dreptul lui S.
Rv c.m.s. cu trei puncte mici, abia vizibile, deasupra colţului din mijloc. Ornamentaţia pălăriei ca la nr. 416. Vîrful piciorului iarăşi în dreptul lui S.
R. 88

421 *Taler* Av Bust la dr. c.m.s., însă armura împodobită peste tot cu flori şi arabescuri. Măciuca este în dr. literei V, iar cotul în dr. lui G.
·SIGISMVDVS· — ·BATHORI·
Rv Ca mai înainte, însă fără punctele mici. O fisură a ştanţei prin NSSY
PRINCEPS·TRANSSYLVANIÆ ◦ 1591.✠.
R. 89

421a *Taler* sim. c.m.s.
Av diferenţă în desen sub bust
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3153

422 *Şiling.* (Solidus) Av Scut stilizat şi împodobit lateral, avînd stema Báthory, colţii spre st. Deasupra coroană.
SIGISMV·PRINC·TRANSIL·
Rv Cifrul 𝕾, deasupra coroană, în părţi 15—91
SOLIDVS·REGNI·TRANSIL·
AR; 11 mm; R. 90

423 *Şiling.* (Solidus) Av c.m.s., scutul nu e stilizat
SIGISMVN·PRINC·TRANSI
Rv c.m.s., cifrul mult mai mic
AR; 28 mm; R. 91

424 *Şiling* (Solidus) Av c.m.s. cu TRANS
Rv c.m.s. cu TRANSI
AE; 17 mm; 1 g. R. 92

425 *Dinar* Ca nr. 399
Av În părţi· — I
SIGMVPRIN TRANS···
Rv ·PATRO· — ·HVNG· (începe în dreapta jos)
R. 93

1592

426 *Ducat* Av Sf. Ladislau cu halebarda în mîna dreaptă şi cu globul cruciger în mîna stîngă. În părţi: 15—9Z
·MONE : TRA : — IL— : SIGI : B : D : S : — ·
Rv Madona, dedesubt stema Sibiului.
✿PATRONA — VNGARIE✿
R. 94

427 *Ducat* Ca nr. 426 cu MONE : TRA : — IL — SIGI : B : D : S; R. 94 A.

428 *Ducat* **Av** Madona încoronată, pruncul profil spre dreapta, dedesubt stema Báthory, colţii la dreapta.
ƧIGIƧMVND✲—✲BATHORI✲
Rv Sf. Ladislau cu halebarda în stînga şi globul cruciger în dreapta, în părţi 15—97
SLADIS ✲✲-✲-✲ LAVS ✲ REX
R. 95

429 *Ducat* **Av** Ştanţa nr. 428
Rv ca nr. 428, literele din legendă mai mici
R. 96

430 *Ducat* **Av** c.m.s.
SIGISMVND ✿ — ✿ BATHORI
Rv SLADISLA — ✿ — VS ✿ REX ✿ şi 15—9ƧƧ
R. 97

431 *Placă argint* (Silberplatte) (cu trei ştanţe de taler, diferite)

Av *Ştanţa a.* Bustul lui Báthory la dreapta, cu mustaţă şi favoriţi, frizura dată înapoi; armura cu numeroase inele orizontale prinse în capete de nit, urmărind forma trupului. Gulerul dublu în lăţime ca la talerii de pînă acum. Umerarul mai mare, împodobit cu arabescuri. Mîna dreaptă ţine măciuca pe umăr, stînga ţine mînerul sabiei. Înaintea armurii o cruciuliţă
SIGISMVNDVS ✿ — ✿ BATHORI✿(începînd deasupra din faţa capului).
Ştanţa b. Ca la ştanţa a, însă armura pieptului netedă, iar în faţă, în lungul pieptului şi în jurul gulerului, o bandă lată împodobită
Ştanţa c. Armura cu inele ca la ştanţa a, şi cu banda ca la ştanţa b, împodobită

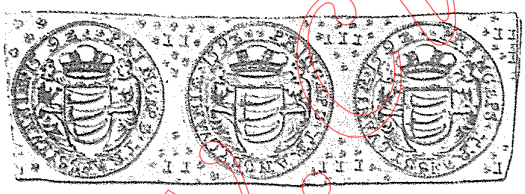

Rv Pe placa netedă, se repetă de trei ori ştanţe puţin diferite. Doi îngeri ţinînd scutul cu stema Báthory (colţii spre stînga), deasupra coroana princiară. Pe fiecare ştanţă: ✿ PRINCEPS ✿ TRANSSYLVANIÆ✿ 159Ƨ ✿
În cîmp, între ştanţe, atît pe **Av** cît şi pe **Rv** presărate numeroase frunze de trifoi ✾ şi numere cu cifre latine (I—VI).
AR; 125/43 mm; 122 g. R. 98

432 1 1/2 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Ca la ştanţa nr. 431 a
AR; 43/43 mm; 42 g. R. 98 A

433 1 1/2 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Ca la ştanţa nr. 431 b
AR; 45/41 mm; 43 g. R. 99

434 1 2/2 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Ca la ştanţa nr. 431 c.
AR; 42/42 mm; 40,7 g. R. 100

435 *Taler* **Av** Bust suplu tineresc, ca la nr. 420 cu armura riată în lung. Vîrful de la măciucă coresp. între N şi D.
✲SIGISMVNDVS· — ·BATHORI· (începe jos în spatele bustului).
Rv Stema c.m.s. între colţul superior şi cel din mijloc un punct. Urechea îngerului între I şi 5. Ornamentaţia pălăriei ✲✲✲✲
PRINCEPS·TRANSSILVANIÆ· 159Ƨ✲
R. 101

436 *Taler* **Av** Ca nr. 435, vîrful de la măciucă în dreptul lui D.
Rv Ca nr. 435 între colţul de sus şi cel din mijloc trei puncte. Urechea îngerului în dreptul lui 5. Fisură în ştanţă prin colţul de jos şi prin îngerul din dreapta pînă la N şi o linie haşurată de la A pînă la V în TRANSSILVANIÆ
R.102

437 *Taler* **Av** c.m.s., însă ✲ SIGISMVNDVS. Vîrful de la măciucă în dreptul lui V.
Rv Ca nr. 435, mică diferenţă în desen.
R. 103

438 *Taler* **Av** Vîrful de la măciucă trece prin cerc între V şi S.
✲SIGISMVNDV — S· — · BATHORI — ·
Rv Ca nr. 101, însă cu trei puncte între colţul superior şi cel mijlociu. Fisură în ştanţă prin R şi A din Transsilvaniae.
R. 104

439 *Taler* **Av** Bust, mustaţă şi favoriţi, părul cu aşa-zisă frizură „rac", armura pieptului evazată spre burtă, cu guler larg. Umerarul împodobit cu flori. Mînerul de la sabie se termină cu un cap de vultur.
✿ SIGISMVNDVS ✿ — ✿ BATHORI ✿
Rv Stema ca mai înainte, sub o pălărie princiară închisă, cu ornamentaţia diferită de cea anterioară
Scutul stemei are marginea dublă şi este împodobit sus şi pe laturi cu agrafe, cea de dedesubt are în plus un ciorchine. Mîinile de sus ale îngerilor lipsesc.
✿ PRINCEPS ✿ TRANSSYLVANIÆ ✿ 15·9Ƨ ✿✿
Sub şi rozeta următoare se vede slab cîte un I roman.
R. 105

440 *Taler* **Av** Bust ca la nr. 439. Vîrful de la măciucă în dreptul lui O. Umerarul neted. Mînerul sabiei fără cap de vultur.
✿ SIGISMVNDVS — ✿ BATHORI ✿ (începînd sus de la cap)
Rv Ca nr. 439, scutul stemei cu margine simplă şi nu e împodobit. Dedesubt aceeaşi fină fisură în ştanţă. Mîinile îngerilor se văd pe partea superioară a scutului.
R.106

441 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 440, însă mai este o cruciuliţă în faţa pieptului.
Rv Ca nr. 440, însă urechea îngerului din stînga corespunde lui I, la precedentele corespunde lui N.
R. 107

442 **Av** SIGISMVNDVS ✿ —✿BATHORI✿, restul ca nr. 107.
Vîrful de la măciucă e în dreptul lui R. Umerarul împodobit cu flori.
Rv Stema ca la nr. 441
R. 108

443 **Av** Ştanţa nr. 442, însă mai este o cruciuliţă în faţa pieptului.
Rv Ca nr. 441. Urechea îngerului din stînga corespunde

www.ruperi.ro

lui N. Fisură în ştanţă prin literele N şi S din Transsilvaniae.
R. 109

444 *Taler* **Av** c.m.s. însă după un desen diferit, anume capul este mult mai mic. Fără cruce înaintea pieptului.
SIGISMVNDVS — ✵ BATHORI ✵
Rv c.m.s. Urechea îngerului din stînga corespunde între N şi C. Sub Z şi lîngă rozeta următoare se vede cîte un I roman.
R.110

445 *Taler* **Av** c.m.s. Bust avînd capul mic, însă armura este prevăzută în lungul pieptului şi sub guler cu o bandă lată împodobită. Defect de ştanţă prin antebraţul drept. **Rv** c.m.s. cu mici diferenţe în desen.
R. 111

446 *Taler* **Av** c.m.s. cu acelaşi ornament la bandă, capul mult mai mare, iar vîrful de măciucă corespunde lui O (la precedentele coresp. lui R). Umerarul neted.
SIGISMVNDVS ✵ — ✵ BATHORI ✵
Rv Ştanţa nr. 443
R.112

447 *Taler* Ştanţa nr. 434. A şi N din Transsilvaniae tăiate stîngaci.
R.113

448 *Taler* **Av** Bustul c.m.s., însă armura pieptului netedă şi nu riat transversal. Ornamentaţia de pe bandă aceeaşi, însă mai lată şi mai împodobită. Vîrful de la măciucă străbate cercul interior şi ajunge între O şi R. Umerarul cu flori
✣ SIGISMVNDVS — ✣ BATHORI ✣
Rv Ca ştanţa nr. 447
R. 114

449 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 448, avînd crucea împodobită
Rv Ca nr. 448. Cifra 5 din milesim defect realizată
R. 115

450 *Taler* **Av** Ca nr. 449
✵ SIGISMVNDVS ✵ — ✵ BATHORI ✵
Rv Ştanţa nr. 449
R. 116

451 *Taler* Ştanţa nr. 431 b. R. 117

452 *Taler* **Av** ca nr. 449. Măciuca coresp. lui R.
SIGISMVNDVS — ✵ BATHORI ✵
Rv Ca nr. 444 cu cele două cifre I roman, însă un desen diferit.
R. 118

1593

453. *Ducat* **Av** Sf. Ladislau, c.m.s. În părţi 15—93
MONE : TRA : — IL — : SIGI : B : DS
Rv Madona, dedesubt stema Sibiului
✿ PATRONA — VNGARIE ✿
R.119

454 *Ducat* **Av** Ca nr. 453
: MONE : TRA : — IL — : SIGI : B·D·S — ·
R. 120

455 *Ducat* **Av** Ca nr. 453 însă milesimul $^{1}5-9^{3}$
✕ MONE·TRA : — IL : SIGI : B·D·S·
R. 121

456 *Ducat* **Av** Ca nr. 454 însă SIGI·B·DS·
Rv PATRONA ✵ — ✵ VNGARIE ✵ restul ca nr. 453
R.122

457 *Ducat* **Av** Ca nr. 456, cu SIGI·B·D·S — ·
R. 123

458 *Ducat* **Av** ✢ MONE·TRA · — IL· — SIGI · B · D · S · şi $^{1}5-93$
Rv Ca nr. 456
R 124

459 *Ducat* **Av** Ca nr. 458, cu B·D·S — ·
Rv Ştanţa nr. 453
R. 125

460 *Ducat* **Av** Ca nr. 459
Rv Ca nr. 456
R. 126

461 *Ducat* **Av** ·MONE·TRA ✢ — ·IL — ·SIGI·B·D·S — · şi $^{1}5-93$
Rv Madona, dedesubt stema Cluj
✵ PATRONA — VNGARIE·
R. 127

462 *Ducat* **Av** Madona, dedesubt scut cu stema Báthory (colţii spre stînga)
SIGISMVND· — BATHORI ✵
Rv Sf. Ladislau, în mîna dreaptă globul cruciger, în stînga halebarda, în părţi 15—93.
·S·LADISL — AVS ✵ REX
R.128

463 *Ducat* **Av** c.m.s. dar colţii din stemă spre dreapta, iar S întors SIGISMVND✲ — ✲ BATHORI ✲
Rv c.m.s.
SLADISLAV — S✲REX✲1593
R. 129

464 *Ducat* **Av** Ştanţa nr. 463
Rv ca nr. 463
SLADISLA — VS✲REX✲1593
R. 130

465 *Ducat* **Av** Bust la dr., armură cu coaste, umerarul împodobit cu flori. Înaintea bustului o cruce.
SIGISMVNDVS—BATHORI Legenda începe sus înaintea capului. Vîrful de la măciucă coresp. lui O.
Rv Scut ţinut de doi îngeri cu stema Báthory (colţii la st.). Deasupra pălărie princiară.
✵ PRINCEPS ✵ TRANSSYLVANIÆ ✵ 1593 ✵ Cifra 3 din milesim este cumva alcătuită din Z
R.131

466 *Ducat* Ştanţa nr. 465, dar pe Av. deasupra crucii sînt trei puncte ∴ ; iar dedesubtul ei litera C
R. 132

467 *Ducat* **Av** Bust c.m.s. Umerarul neîmpodobit. Înaintea pieptului o cruce.
SIGISMVNDVS — BATHORI ✵ Ultimul S atinge mînerul sabiei. Vîrful de la măciucă corespunde lui O la stînga.
Rv. Ca nr. 466. Primul N din Transsylvaniae este aproape

ilisibil (defect de ştanţă). Cifra 3 din milesim realizată din 7
R. 133

468 *Ducal* Ştanţa nr. 467, însă deasupra crucii sînt trei puncte
R. 134

469 *Taler* **Av** Bust c.m.s. Umerar împodobit. Înaintea pieptului o cruce. Vîrful de la măciucă corespunde lui O la dreapta, nu intersectează c.p.i.
SIGISMVNDVS — BATHORI
Rv Stema Báthory în scut oval, colţii spre dreapta, ţinută de doi îngeri. Sub aceştia două ornamente şi o floare de crin invers aşezată, între două puncte. Deasupra stemei pălărie princiară.
PRINCEPS ·⁝· TRANSSYLVNIÆ ·⁝· (A lipsește) 1593 ·⁝·
R. 135

470 *Taler* **Av** Ca nr. 469, vîrful de la măciucă corespunde lui O în mijloc şi intersectează c.p.i. SI de la Sigismund aproape ilisibil (defect de ştanţă) Umerarul împodobit cu o linie.
Rv PRINCEPS ❁ TRANSSYLVANIÆ ❁ 1593 ❁ Cifra 9 din milesim arată ca un O
R. 136

471 *Taler* **Av** Bust c.m.s. Umerar neted.
SIGISMVNDVS ✵ — ✵ BATHORI Vîrful de la măciucă corespunde lui O la dreapta, străbate c.p.i.
Rv c.m.s. însă sub scutul oval o floare de crin între două puncte, fără alte ornamente.
PRINCHPS ·⁝· TRANSSYLVANIÆ ·⁝· 1593 ·⁝·
R.137

472 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 471
Rv c.m.s. însă scutul oval în locul florii de crin: trei puncte.
✵PRINCHPS ✵ TRANSSYLVANE ✵ 1593 ✵(Cifra 3 realizată din 7)
R. 138

473 *Taler* **Av** c.m.s., umerarul împodobit.
SIGISMVNDVS✵— ✵BATHORI✵Vîrful de la măciucă coresp. lui H la st.
Rv Stema ca nr. 471, cu o fisură în ştanţă de la dr. spre st.
PRINCHRS·⁝·TRANSSYLVANIÆ·⁝·1593·⁝·
R. 139

473a *Taler* sim. c.m.s.
Av cu ✵ BA7HORI ✵
Rv sub scutul oval, trei puncte şi o floare de crin între două puncte.

474 *Taler* **Av** Bust c.m.s., armura: alt desen. Pe bust la partea superioară şi pe braţ o bandă lată împodobită. Umerarul împodobit. Vîrful de măciucă c.m.s.
SIGISMVNDVS — BATHORI (R gravat din O)
Rv Stema şi legenda ca la nr. 465, desen puţin diferit. Sub scutul stemei două riduri fine în ştanţă.
R. 140

475 *Taler* Ştanţa nr. 474, însă pe **Av** deasupra crucii trei puncte (∴) şi dedesubt două puncte (:). R. 141

476 *Taler* **Av** Bust similar ca la nr. 474. Vîrful de măciucă corespunde lui O, la dreapta, străbătînd c.p.i.
Rv PRINCEPS ✵TRANSSYLVANIÆ✵1593 ✵, în rest ca nr. 469.
R. 142

477 *Taler* **Av** Bust c.m.s. defect de ştanţă sub D
SIGISMVNDVS✵— ✵BATHORI
Rv Ca nr. 137, cu desen diferit, de asemenea o fisură traversează peste stemă de la dr. la st.
R. 143

478 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 477
Rv c.m.s. pălăria mai mare, lipsă cele două puncte lîngă floarea de crin.
✵PRINCHPS✵TRANSSYLVANIÆ✵1593 ✵ (cu eroare)
R. 144

479 *Taler* **Av** SIGISMVNDVS — BATHORI Bust ca mai sus, însă banda de pe piept şi de la braţe este împodobită, în loc de arabescuri, cu puncte duble alternate cu nişte cruciuliţe (: + : + :). Înaintea pieptului o cruce, care în partea stîngă corespunde lui D.
Rv Ca nr. 465, cu desen deosebit. O fisură a ştanţei prin cifra 9 din milesim şi prin corpul îngerului din dr.
R. 145

480 *Taler* **Av** c.m.s. însă partea st. a crucii din faţa pieptului, în prelungire, corespunde lui V.
Rv Stema ovală ca la nr. 469.
PRINCEPS✵TRANSSYLANIÆ ✵ (lipsă V) 1593 ✵
R. 146

481 *Taler* **Av** Bust c.m.s. Vîrful de la măciucă străpunge c.i. şi atinge litera O la st. Capetele de nit de pe benzile transversale ale armurii sînt mult mai mici, faţă de cele de pe talerii descriși anterior. Înaintea pieptului o cruce ✠
SIGISMVNDVS✵ — ✵BATHORI✵
Rv Stema ovală, dedesubt între două puncte, ornament în formă de strugure. Un punct între colţul de sus şi cel din mijloc.
✵PRINCHPS ✵ (Sub H sînt vizibile urmele unui E) TRANSSYLVANÆ (I lipseşte) ✵ 1593 ✵
R. 147

482 *Taler* **Av** Bust c.m.s., însă întreaga armură împodobită. Braţul şi antebraţul îmbrăcate în cămaşă de zale. Înaintea pieptului o cruce ✠ Vîrful de la măciucă atinge c.i. corespunzînd lui O la stînga
SIGISMVNDVS — BATHORI✵
Rv Ca nr. 465, dar cu un desen ceva mai deosebit
R. 148

483 *Taler* Ştanţa nr. 482, numai că pe **Av** deasupra crucii sînt trei puncte.
R. 149

484 *Taler* **Av** c.m.s., dar nici o rozetă după BATHORI. Vîrful de la măciucă corespunde cu mijlocul lui O.
Rv Stema avală ca la nr. 469.
PRINCEPS⊗TRANSSYLVANIÆ⊗1593⊗
Literele NCEP au fost gravate din CEPS. Monetarul a gravat iniţial PRICEPS.
R. 150

485 *Taler* **Av** Bust c.m.s. puţin diferit ca desen. Vîrful de la măciucă corespunde lui O la dr.
SIGISMVNDVS✵— ✵BATHORI✵
Rv Ca nr. 481, mică diferenţă în desen
R. 151

www.cupoane.ro

486 *Gulden* Ştanţa nr. 478. R. 152

1594

487 *Ducat* Av Sf. Ladislau, c.m.s. În părţi 15—94 ·MONE·TRA· — IL — ·SIGI B·D·S — ·
Rv Madona, dedesubt stema Sibiului
✿PATRONA — ✕NGARIE ✿ (V din A gravat)
R. 153

488 *Ducat* Ca nr. 487 cu ·MONE·TRA· — IL — · SIGIBDS·
R. 153 A Nachtrag

489 *Ducat* Ca nr. 487 cu ·MONE·TRA·IL SIGI·B·DS — ·
R. 153 B Nachtrag

490 *Ducat* Av Ca nr. 487, însă BDS· în milesim 1 şi 4 stau mai sus decît 5 şi 9
Rv Ştanţa nr. 487
R. 154

491 *Ducat* Av · MONE · TRA · — IL — · SIGI · B · DS · şi $15-9^4$ (1 şi 4 mult mai sus decît 5 şi 9), în rest ca nr. 490.
Rv Ştanţa nr. 487
R. 155

492 *Ducat* Av c.m.s. însă B·DS — · şi 15—94
Rv Ştanţa nr. 487
R. 156

493 *Ducat* Av c.m.s. însă B·D·S — ·
Rv Ştanţa nr. 487
R. 157

494 *Ducat* Av · MONE · TRA — IL — · SIGI · B D S· şi $15-9^4$
Rv Ştanţa nr. 487
R. 158

495 *Ducat* Av c.m.s., însă nici un punct după ultimul S.
Rv Ştanţa nr. 489
R. 159

496 *Ducat* Av · MONET · RA · — IL — · SIGI · BDS · şi $15-9^4$ (1 şi 4 mai sus).
Rv Ştanţa nr. 489
R. 160

497 *Ducat* Av · MONE · TRA · I — L · SIGI · B · D · S · şi $15-94$ (1 mai sus).
Rv Ştanţa nr. 489
R. 161

498 *Ducat* Av ✕ MONE·TRA· — IL — SIGI·B·D·S· şi $15-9^4$
Rv Ştanţa nr. 489
R. 162

499 *Ducat* Av ✕ MONE · TRA·I — L — ·SIGI·B·D·S — · şi 15—94
Rv Ştanţa nr. 489
R. 163

500 *Ducat* Av ✕ MONE·TRA· — IL — ·SIGI·B·D·S·
Rv Ştanţa nr. 489
R. 164

501 *Ducat* Av Sf. Ladislau c.m.s. ·MONE·TRA· — IL— · SIGI·B·DS — · şi 15—94
Rv Madona, dedesubt stema Cluj.
✿PATRONA — VNGARIE ✿
R. 165

502 *Ducat* Av ·MONE·TRA·IL — SIGI · B · DS · — · şi $15-9^4$
Rv ✕ PATRONA ✕ — ·VNGARIE· ✕ în rest ca nr. 501
R. 166

503 *Ducat* Av ·MONE·T·RA· — IL — SIGI·B · D · S ; — · ; R —

504 *Ducat* Ca nr. 502, însă fără punct înainte de MONE; R. 167

505 *Ducat* Av Ca nr. 502, diferenţă la ştanţă.
Rv Ştanţa nr. 502
R. 168

506 *Ducat* Av ·MONE·TRA·:— IL — · SIGI · B · DS şi $15-9^4$
Rv Ştanţa nr. 502.
R. 169

507 *Ducat* Av ✕ MONE· TRA — IL — SIGI · B · DS · şi $15-9^4$
Rv Ştanţa nr. 502.
R. 170

508 *Ducat* c.m.s. însă punct după TRA; R. 171

509 *Ducat* c.m.s. cu ✕ MONE·TR — A·I — L·SIGI·BDS (ultimul S întors).
R. 171 A (Nachtrag)

510 *Ducat* Av ✣ MONE·TRA· — IL — · SIGI · B · DS — · şi $15-9^4$.
Rv Ştanţa nr. 502.
R. 172

511 *Ducat* Av ·MONE·TRA· — IL — ·SIGI·B·DS — · şi $15-9^4$
Rv ✕ PATRONA ✕ — ✕ VNGARIE ✕ în rest ca nr. 502.
R. 173

512 *Ducat* Av Ştanţa nr. 506.
Rv Ştanţa nr. 511
R. 174

513 *Ducat* Av ✕ MONE·TRA· — IL — · SIGI · B : DS — · şi $15-9^4$.
Rv Ştanţa nr. 511
R. 175

514 *Ducat* Av Madona, dedesubt scut mic simplu cu stema Báthory (colţi la dreapta)
ƧIGIƧMVND✲—✲BATHORI ✲
Rv Sf. Ladislau, ţine în mîna dreaptă globul cruciger, în stînga halebarda.
+SLADIS✲—✲—✲LAVS REX+✲şi 15—94
R. 176

515 *Ducat* Av c.m.s. însă scutul stemei stilizat
SIGISMVND✲—✲ BATHORI
Rv SLADISLA — ✿ — VS✿REX✲ şi 15—94
R. 177

516 *Ducat* c.m.s., cu SLADIS . LA✲—✲— VS REX✲.
R. 177 A (Nachtrag)

517 *Ducat* (1594—98?) Ducat hibrid. Av După ştanţa nr. 495.
Rv După ştanţa unui ducat de la împăratul Rudolf II cu Madona, castelul Cluj.
✕ PATRONA ✕ — ✕ HVNGARIAE 98
R. 177 B (Nachtrag)

518 *Taler* Av Bust în armura din cercuri nituite. Umerarul împodobit cu cruciuliţe. Vîrful de la măciucă în dreptul lui O. Înaintea pieptului o cruciuliţă cu trei puncte deasupra.
·SIGISMVNDV — S —✲BATHORI·
Rv Stema ovală, dedesubt aceeaşi floare de crin întoarsă, între două ornamente.
PRINCEPS✲TRANSSYLVANIÆ✲1594 ✲ Prin S din CEPS o fisură a ştanţei.
R. 178

519 *Taler* Av Bust în armură cu cercuri fără capete de nit, însă banda îngustă împodobită cu cruciuliţe. Pe umerar un cap de leu. Vîrful de la măciucă în dreptul lui R. În faţa bustului, cruce cu trei puncte.
·SIGISMVNDVS — ✲ BATHORI·
Rv Ca nr. 518, însă TRANSSYLVNIÆ ✲ (A lipseşte)
R. 179

519a *Taler* c.m.s.
Rv TRANSSYLVNI
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 198 R. —

520 *Taler* Av Ca mai înainte, dar armura cu alt desen. Cercurile armurii prevăzute cu nituri, la fel și banda îngustă de pe brațe. Înainte pe piept și sub guler o bandă împodobită cu cruciulițe. Umerarul împodobit cu flori. Vîrful de la măciucă este în dreptul lui R.
SIGISMVNDVS — ✲ BATHORI
Rv Ca nr. 518, însă stema traversată de o linie verticală începînd de la marginea de sus a scutului.
R. 180

521 *Taler* Av Întreaga armură, umerarul, banda în lungul brațului împodobite cu flori, numai sub guler o panglică împodobită cu cruciulițe. Vîrful de la măciucă e în mijlocul lui O.
·SIGISMVNDVS ⊛ —✿BATHORI·
Rv Ca mai înainte, fisură în ștanță prin partea superioară a îngerului din st. și prin A din Transsylvaniae.
R. 181

522 *Taler* Av Armura împodobită cu flori, pe umăr un cap de leu, dungile pe brațe hașuri în cruciș. Vîrful de măciucă e în dreptul lui R. În fața pieptului crucea avînd trei puncte, dedesubt un punct.
SIGISMVNDVS —✲BATHORI✲
Rv Ca nr. 521, desenul puțin diferit.
R. 182

523 *Gulden* Av Ștanța nr. 519.
AR; 13,9 g; R. 183

524 3 *groși* (Dreigroschenstück)
Av Capul principelui la stînga împarte sus legenda. Gulerul armurii înalt.
SIGISMUNDVS✿BATHORI·
Rv În șase rînduri: 15—94| GRO—ARG| TRIP✧ PRIN | TRANSILV | ANIÆ✿| ✿III✿ | Primele două rînduri sînt întrerupte de scutul cu stema Báthori (trei colți la stînga), deasupra o pălărie princiară. R. 184

525 *Ducat* Av SIGISMVNDVS — BATHORI✿Madona, dedesubt scut mic oval cu stema Bathori (Colți la stînga).
Rv SLADISLAV — S —✿REX **1595** Sf. Ladislau, în mîna dreaptă ține globul cruciger, în stînga halebarda. În părți N — B.
R . 185

526 *Ducat* Av Ștanța nr. 525
Rv ·SLADISLAV — S — ·REX·1595, restul ca nr. 525.
R. 186

527 *Ducat* Av Ștanța nr. 525
Rv ·SLADISLAV — S —✲REX✲1595 Gravorul a uitat să graveze L și de aceea apare LAV peste AV, iar 5 de la finele milessimului este gravat din 4 (se observă o cruciuliță lîngă 5).
R. 187

528 *Taler* Av SIGISMVNDVS ◦—Ɣ ◦ —◦ BATHORI
Bust la dreapta în armură simplă, cu coaste (geripptem). Umerarul împodobit cu flori. Mîneca netedă. Vîrful de la măciucă în dreptul lui I. Înaintea pieptului o cruce.
Rv ✲ PRINCEPS TRANSYLVANIÆ✲✾1595✾ ✿ Stema ovală de slabă calitate artistică. Veșmintele îngerilor cu granule rudimentare. Între colțul de deasupra și cel din mijloc două puncte mici. Deasupra capului îngerului din dreapta o eroare de ștanță.
R. 188

529 *Taler* Av Ștanța nr. 528.
Rv ✿ PRINCEPS✲TRANSYLVANIÆ ✿1595 ✾ ✿ Ca nr. 528, realizare de factură mai bună. Jos pe pălăria princiară, apoi în scutul stemei deasupra colțului de sus și sub colțul de jos cîte un punct gros, în plus două puncte mici între colțul de sus și cel mijlociu. Cifra 9 din milessim pare că a fost gravată dintr-un O.
R. 189

530 *Taler* Av Bust c.m.s. însă la piept la încheietura gulerului un inel mare, de asemenea pe banda de la mîneci, inele mai mici. Măciuca, purtînd în vîrf o cruce, e în dreptul lui O. Înaintea pieptului o cruce.
SIGISMVNDVS ✲—✲ BATHORI
Rv Stema ca la nr. 529, însă fără cele trei puncte groase
✲PRINCEPS✲TRANSSYLVANIÆ✲1595
R. 190

531 *Taler* Av c.m.s. însă coastele armurii sînt prevăzute cu capete de nit groase, iar panglica în lungul mînecii e împodobită cu X-uri. La fel ornamentație cu X pe spatele armurii. Vîrful de la măciucă corespunde între O și R.
SIGISMVNDVS✿— ✿BATHORI ✲
Rv Ca nr. 529, însă lipsește punctul gros sub colțul de jos, iar sub scutul stemei, în locul florii de crin și a ornamentelor sînt patru puncte (·:·)
R. 191

532 *Taler* Av Ștanța nr. 531
Rv Stema rudimentar executată ca la nr. 528, pălăria princiară străbate cercul de perle interior. Sub scutul stemei, floarea de crin între două puncte. Între colțul de sus și cel mijlociu, un punct.
✲PRINCEPS·TRANSYLVANIÆ ✲ ✾ 1·5·9·5
R. 192

533 *Taler* Av Coastele armurii ca și gulerul formate din numeroase inele mari. Umerarul înfrumusețat cu flori. Brațul cu cămașa din zale. Vîrful de la măciucă în dreptul ultimului I.
·SIGISMVNDVS✿ — BATHORI✿ C.p.i. puțin vizibil.
Rv Ca nr. 529 cu cinci puncte, însă în afară de ele încă două puncte, jos în buclele de la partea de jos a scutului.
✲PRINCEPS✲TRANSSYLVANIÆ✿ 1595✿
R. 193

534 *Taler* Armura, avînd coaste înguste cu rare capete de nit, prezintă sub guler și în față, pe piept o panglică lată împodobită cu un rînd de perle ovale. Umerarul cu flori. Cămașă de zale care apare și la mînecă și pe sub cordon, spre deosebire de pînă acum. Vîrful de la măciucă e între O și R.
SIGISMVNDVS✲—✲ — BATHORI✲

www.cupdor.ro

Rv Asemănător cu nr. 529, însă lipsesc ornamentele lîngă floarea de crin.
R. 194

535 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 534.
Rv Ca nr. 529, desenul puţin diferit.
R. 195

536 *Taler* **Av** Ştanţa c.m.s.
Rv Sim. cu nr. 532, însă fără cele trei puncte între cifrele milesimului.
PRINCEPS TRANSYLVANIÆ ✻✻1595✻
R. 196

537 *Taler* **Av** Coastele armurii sînt împodobite cu mici cruciuliţe. Umerarul şi panglica din lungul gulerului şi în faţa pieptului împodobite cu flori. Mîneca cu zale este alcătuită din inele neregulate. Vîrful de la măciucă corespunde lui O.
✻SIGISMVNDVS—✻BATHORI✻ Primul I din SIGISMVNDVS arată ca un L, sub G este un A, iar sub H un O.
Rv Ca nr. 533, desenul puţin diferit.
R. 197

538 *Taler* **Av** Armura pieptului şi umerarul împodobite cu flori. Rîndurile de la guler împodobite cu mici inele. Mîneca cu zale. Vîrful de la măciucă corespunde lui R.
✿SIGISMVNDVS✿—✿BATHORI✿
Rv ✻ PRINCEPS✻TRANSSYILVANIÆ✿1595 ✿ Stema ca nr. 537.
R. 198

539 *Taler* **Av** Armura pieptului şi umerarul c.m.s. Gulerul alcătuit din inele simple. Panglica în lungul braţului este împodobită sus cu două cruciuliţe, jos cu patru. Vîrful de la măciucă în dreptul lui O.
✿SIGISMVNDVS —✿BATHORI
Rv Stema ca la nr. 197
✻PRINCEPS✻TRANSSYLVANIÆ✻1595✿
R. 199

540 *Taler* **Av** c.m.s. însă panglica de-a lungul braţului prezintă în partea de sus o figură în formă de stea sub alte două similare. Vîrful de măciucă în dreptul lui R.
SIGISMVNDVS✿—✻—✿BATHORI✻
Rv Ştanţa nr. 534.
R. 200

541 *Taler* Taler ca nr. 540, dar desenul puţin deosebit.
R. 200 A (Nachtrag).

542 *Taler* **Av** ştanţa nr. 540
Rv Stema c.m.s.
✻PRINCEPS TRANSYLVANIÆ ✻✻1595✻
La R în PRINCEPS un defect la ştanţă
R. 201

543 *Taler* **Av** Armura împodobită cu flori, umerarul neted, mîneca cu zale. Vîrful de măciucă corespunde lui R în partea stîngă.
SIGISMVNDVS ✿ —✿—✿BATHORI✻
Rv ştanţa nr. 529
R. 202

544 *Taler* **Av** ştanţa c.m.s.
Rv Ca nr. 534, însă sub scutul oval al stemei, nouă puncte.
R. 203.

545 *Taler* **Av** ştanţa nr. 543.
Rv Ca nr. 542, desenul diferit.
R. 204.

546 *Taler* **Av** Bustul mai suplu. Armura cu coaste are în faţă şi lateral o panglică cu capete de nit simple. Umerarul împodobit cu flori, mîneca cu zale. Vîrful de la măciucă corespunde lui R. partea dreaptă.
·SIGISMVNDVS· — · — ·BATHORI·
Rv Ştanţa nr. 535
AR; 29 g; R. 205.

547 *Gulden* După ştanţa nr. 535.
R. 206

1596

548 *Ducat* **Av** Madona, c.m.s. dedesubt stema Báthory.
SIGISMVND✿—✿BATHORI·✿
Rv Sf. Ladislau în picioare întors spre stînga în mîna dreaptă ţine halebarda, în stînga globul cruciger.
În părţi N—B
S✻LADISLAV — S — REX✻1·596
R. 207.

549 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 535.
Rv Ştanţa nr. 535 însă în milesim 96 peste 89; coroană princiară, iar marginea împodobită a scutului puţin diferită.
AR; 29 g; R. 208.

550 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 546
Rv Stema ovală ca la nr. 546 de o factură pronunţat neglijentă. Floarea de crin împarte legenda sub stemă. Mîna îngerului din dr. ajunge între colţi.
PRINCEPS✻TRA — NSILVANIÆ✻1596✻
AR; 28,7 g; R. 209.

551 *Taler* **Av** C.m.s. Vîrful de la măciucă corespunde lui R în partea dreaptă. Defect de ştanţă între cap şi guler.
SIGISMVNDVS· — · — · BATHORI·
Rv Stema c.m.s., totuşi rămîne floarea de crin în interiorul c.p. pe care-l străpunge.
·PRINCEPS✻TRANSYLVANIÆ·1·59·6✻
R. 210

552 *Taler* **Av** C.m.s. însă fără defect în ştanţă, numărul roman IV (?)
SIGISMVNDVS — · — · BATHORI·
Rv c.m.s.
PRINCEPS✻TRANSYLVANIÆ ✻·1·5·9 : 6✻
R. 211

553 *Taler* **Av** C.m.s. mică diferenţă în desen
SIGISMVNDVS — · — BATHORI· Vîrful de măciucă corespunde lui R.
Rv PRINCEPS✻ TRANSYLVANIÆ✻1·5·9·6✻
Execuţie neglijentă. Litera R în TRANSILVANIÆ arată ca un P, iar L ca un I.
R. 212

554 *Taler* **Av** SIGISMVNDVS-✣-BATHORI.
Vîrful de măciucă corespunde lui R în dreapta.
Rv ✻ PRINCEPS ✻ TRANSYLVANIÆ· ✻ ·1·5·
9·6✻
R. 213.

555 *3 groşi* **Av** Bust la st. cu armură
SIG·D·G·TRAN·MOL·WAL·S·R·I·P·
Rv În şapte rînduri |✻ II ·I ✻| ·1·5· —96· |
| GRO: — ARG | TRIP✻ PRIN· | TRANSYL· |
| VANIÆ· | · ✻ · |
Stema Báthory încoronată (trei colţi la dreapta) întrerupe al doilea şi al treilea rînd al legendei
AR; 2,4 g; R. 214

556 *3 groşi* Av C.m.s. cu ARG : şi fără puncte lîngă ultima rozetă
R. 215

557 *3 groşi* Av SIG·DGTRAN·MOL·WA·S·R· I·P· restul ca nr. 555.
Rv Ca nr. 555, însă |✿ III ✿| 1·5 — 9·6 | GRO — ARG:| şi fără punct după PRIN
R. 216

558 *3 groşi* Av Bust cu armură spre st. SIGDGTRAN·MOL·WAS·R·I·P : Deasupra lui SIGDGTRAN c.p.e. dublu (perle şnur). C.p.i. lipsă.
Rv În şapte rînduri: |✲ III ✲| ·1·5—9·6· | GRO — ARG | TRIP✲PRIN | TRANSYL· | VANIÆ· | · ✲ · | al treilea I din primul rînd, mai mare ca precedentele.
R. —

1597

559 *Ducat* Av Ştanţa nr. 549
Rv Ca nr. 549, însă 1·5·9·7
R. 217

560 *Ducat* Av C.m.s., cu mică diferenţă.
Rv C.m.s. însă 1597 fără puncte între cifre.
R. 218.

561 1 1/2 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Av Ştanţa nr. 553. În cele patru colţuri, în afara ştanţei rotunde, I roman şi puncte pătrate, repetate.
Stema Báthory într-un scut mult stilizat, încoronat, suprapus pe o cruce. În părţi N—B. Braţul drept al crucii corespunde lui 1 din stînga rozetei, cel de jos lui L. În cele patru colţuri, lîngă ştanţa rotundă, striuri ondulate şi puncte triunghiulare.
PRINCES✵TRANSYLVANIÆ ✵1✵5✵9✵7✵
AR; 43/40 mm; 39,7 g; R. 219

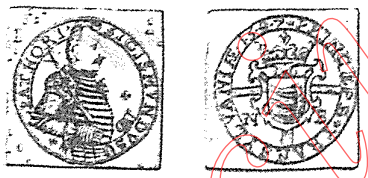

562 1 1/2 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Av Ca nr. 555. În cele patru colţuri, lîngă ştanţa rotundă, puncte pătrate şi I roman, repetate.
Rv Ca nr. 560, însă PRINCEPS✵TRANSYLVANIÆ ·1·5·9·7✵ Braţul drept al crucii corespunde lui N, cel stîng lui P. şi cel de jos lui N. În cele patru colţuri, cîteva puncte triunghiulare.
AR; 40/38 mm; 37 g; R. 220.

563 *Taler* Ştanţa nr. 561; R. 221.

564 *Taler* Ştanţa nr. 562; R. 222.

565 *Taler* Av Bust c.m.s., corpul nu împarte legenda. Deasupra gulerului, în faţă, se vede un al doilea guler cu rever. Vîrful cotului corespunde lui A din TRANS. Vîrful de la măciucă, a cărui globulă e cuprinsă în c.p.i., se află spre partea dreaptă a lui N din ANI. Înaintea pieptului o cruce
✵SIGISMVNDVS✵ D ✵ G ✵ TRANSYLVANI✵
Rv Stema ca la nr. 561. Braţul drept al crucii corespunde lui R., cel din stînga lui W, cel de jos către AN. Vîrful stîng al coroanei corespunde lui L.
MOLDAVI : WALA : TRAN : S : R : I : PRIN:
1✵5✵9✵7✲
R. 223

566 *Taler* Rv MOLDAVI : WALA: În cîmp N—B

567 *Taler* Av Ca nr. 565, însă altă ştanţă.
Rv Ca nr. 565, însă braţul drept al crucii corespunde lui A., cel stîng lui W, cel de jos lui A. Vîrful din stînga al coroanei e la mijloc între O şi L.
R. 224

568 *Taler* Av C.m.s., însă vîrful de la măciucă străbate c.p.i. şi corespunde lui N din VANI.
Rv C.m.s., însă braţul drept al crucii e către IN, braţul stîng spre WA, cel de jos spre N, iar vîrful din stînga al coroanei spre L.
R. 225

569 *Taler* Av Ştanţa nr. 568
Rv Ca nr. 568, dar ştanţa diferă
R. 225 A.

570 *Taler* Av C.m.s., însă vîrful de la măciucă rămîne în interiorul c.p. şi în prelungire corespunde lui N partea stîngă.
Rv Braţul drept al crucii coresp., spre IN, cel stîng spre W, cel de jos spre N.
R. 226

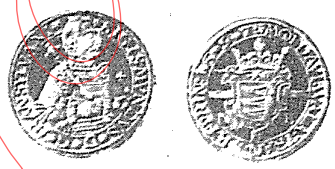

570a *Taler* C.m.s. altă ştanţă
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 199

571 *Taler* Av C.m.s. Vîrful de la măciucă corespunde lui N. Cotul este între R şi A. Mîna cu minerul sabiei sînt plasate înclinat.
Rv Braţul drept al crucii corespunde lui RI, cel stîng lui W, cel de jos în dreapta lui AN, iar vîrful din stînga al coroanei între O şi L.
Defect de ştanţă sub litera V din MOLDAVI
R. 227

572 *Taler* Av Vîrful de la măciucă străbate cercul interior şi întîlneşte partea dreaptă a lui N. Braţul orizontal al cruciuliţei corespunde lui M, mîna cu minerul sabiei aşezate drept.
Rv Braţul drept al crucii corespunde lui IN, cel stîng spre WA, cel de jos spre N:
R. 228

573 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv C.m.s. Braţul drept al crucii corespunde lui N, cel stîng spre WA, cel de jos spre N:
R. 229.

574 *Taler* Av Vîrful de la măciucă corespunde lui N partea stîngă. Cotul între A şi N.
Rv Braţul drept spre I, cel stîng: W, cel de jos AN:
R. 230.

575 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv Ştanţa nr. 568.
R. 231

576 *Taler* Av Vîrful de la măciucă ajunge la c.p. şi corespunde lui N. Cotul e între R şi A. Mîna cu minerul sabiei sînt aşezate drept.
Rv Braţul drept spre N, cel stîng spre W, cel de jos spre N.
R. 232.

www.cupruz.ro

577 *Taler* **Av** Vîrful de măciucă străbate cercul interior şi atinge pe N în partea stîngă. Cotul împarte legenda între A şi N.
Rv Braţul drept al crucii este spre N, cel stîng spre W, cel de jos spre N:
R. 233

578 *Gulden* Ştanţa nr. 576
AR; 13,8 g; R. 234

579 *Gulden* Ştanţa nr. 573
AR; 14,5 g; R. 235.

580 *3 groşi* **Av** Bust cu armură, la dreapta. Vîrful dantelei de pe piept corespunde lui A în TRAN
SIG·D·G·TRAN·MOL·WAL·S·R·I·P·
Rv În şapte rînduri | ✻I·I·I✻ | ·1·5· —9·7 |
GRO: — ARG: | TRIP ✻ PRIN: | TRANSYL: |
| VANIÆ· | | · ✻ · | Stema lui Báthory (trei colţi la dreapta), încoronată, întrerupe rîndul al doilea şi al treilea. R. 236

581 *3 groşi* Ca nr. 589, fără punctul dublu după GRO; R. 236 A (Nachtrag).

582 *3 groşi* Ca nr. 580, dar cu un punct după TRANSYL· ; R. 236 B (Nachtrag)

583 *3 groşi* Ca nr. 580, cu desen puţin diferit; R. 237
20,5 mm; 2,38 g.

584 *3 groşi* Ca nr. 580, cu un singur punct după TRANSYL· ; R. 238

585 *3 groşi* Ca la nr. 584. Dantela din faţa bustului atinge R; R. 239.

586 *3 groşi* **Av** Ca nr. 585.
Rv Ca nr. 585, însă TRIP ✻ ·PRIN
R. 240

587 *3 groşi* **Av** Ca nr. 585, însă SIG·D : G : TRAN·
Rv C.m.s., cu | ✻ Ⅲ ✻ | GRO — ARG | TRIP ✻ PRIN | | TRANSYL· | VANIÆ· | · ✻ | ·
R. 241.

588 *3 groşi* Ca nr. 587, dar altă ştanţă; R. 241 A (Nachtrag)

589 *3 groşi* **Av** Ca nr. 588, cu SIG·D : G : TRAN:
Rv C.m.s., cu | ✻ Ⅲ ✻ | · 1· 5—9· 7· | GRO — ARG | | TRIP ✻ PRIN | TRANSYL | VANIÆ | · · ✻ · |
R. 242

590 *3 groşi* **Av** C.m.s. cu SIG : D· G· TRAN·
Rv Ca nr. 589, cu | 1· 5—9· 7 | şi | · ✻ · |
R. 243

591 *3 groşi* C.m.s. însă **Rv**. altă ştanţă. R. 243 A (Nachtrag)

592 *3 groşi* **Av** C.m.s. cu SIG : D : G : TRAN MOL·
Rv Ca nr. 589, cu TRIP : PRIN şi· ✻ ·
R. 244

593 *3 groşi* **Av** C.m.s. cu SIG : D : G TRAN : MOL : WAL: S· R· I· P·
Rv | · Ⅲ · | 1· 5—9· 7 | GRO — ARG | TRIP ✻ PRIN | TRANSYL | VANIÆ ✻ | · ✻ · |
R. 245

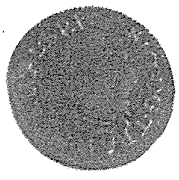

594 *3 groşi* **Av** C.m.s. cu SIG : D· G· TRAN : MOL· WAL· S· R· I· P
Rv | ✻ Ⅲ ✻ | 1· 5—9· 7 | GRO — ARG | TRIP PRIN | TRANSYL | VANIÆ | · ✻ · |

595 *3 groşi* **Av** Ştanţa nr. 589
Rv Ca nr. 593, cu | · Ⅲ · | 15—97 | GRO — ARG | TRIP ✻ PRIN | TRANSYL | VANIÆ | · ✻ · |
R. 246

596 *3 groşi* **Av** În partea dr. bustul împarte legenda · SIG DGTRA — NMOLVAL· SRIP·
Rv Ca nr. 595 cu TRIP· PRIN TRANSYL· VANIÆ·
R. 246 A (Nachtrag)

1598

597 *10 Ducaţi* **Av** Bust cu armură, la stînga şi cu mantie de gală. Guler spaniol. Umerarul cu cap de leu. La piept o cruce.
SIGISMVN : D : G : TRAN : MOL : WAL : TRANSAL : S : R : I : PR ✿
Rv Vultur bicefal încoronat, înconjurat de lanţul circular al decoraţiei Lîna de aur. Pe pieptul vulturului un scut mic încoronat, cu stema Báthory (colţii la dreapta).
PAR : REG : HVN : DOMI : AV· — VEL : E : ET SI : CO : 1· 5· 9· 8
AV : 34 mm; 35 g; R. 247

598 *9 Ducaţi* Ştanţa nr. 597
AV : 31,5 g; R. 248

599 *Ducat* **Av** Vultur bicefal ca nr. 597
SIGIS·D : G·TRA — MOL·WA·T·SRIP·
Rv Sf. Ladislau, în mîna dreaptă halebarda, în stînga glob cruciger. În părţi N—B.
SLADISLAVS ✿ — ✿ — ◦ — ◦ REX ◦ 15 ◦ 98 ◦ — ✿
R. 249

600 *2 Ducaţi* După ştanţa nr. 599; R. 249 A (Nachtrag)

601 *Ducat* **Av** Ca nr. 599
·SIGIS·D·G·TRA — MOL·WA·T·S·R·I·P·
Rv C.m.s., însă 15 · 98 : — :
R. 250

602 *Ducat* **Av** Madona cu floare în mîna stîngă ţine pruncul în dreapta. Dedesubt scut mic stema Báthory.
SIGIS . MVND — BATHOR · ·
Rv C.m.s.
· S : LADISLAV — S — ˛ — ˙ REX·15·98 :˙
R. 251

603 *3 groşi* **Av** Cap la dreapta împarte legenda sus
SIG· DG·TRAN· MOLWAL SRIP·
Rv În şapte rînduri | · III · | 15—98 | GRO — ARG | | TRIP· PRIN | TRANSYL· | VANIÆ · | · ornament. |
Între al doilea şi al treilea rînd stema încoronată Báthory.
Pe **Av** şi **Rv** la margine, un cerc exterior din liniuţe oblice şi c.l.i.
R. 252

604 *3 groşi* **Av** Bust cu armură, la dr. împarte legenda sus şi jos
SIG DG TR✻ — AИ MOLWAL RI◦
Rv Ca nr. 603, însă |✻III✻ | 15—98 | GRO — ARG | TRIP : PRIN | TRANSYL | VANIÆ | . ornament. |
Pe **Av** şi **Rv**: La interior un cerc mai subţire, la exterior un cerc mai gros.
R. 253.

605 *3 groşi* **Av** Cap ca la nr. 603
· SIG DG TRAN· MOL WAL SRI· — · Cap ca la nr. 252
Rv Ştanţa nr. 603
R. 254

606 *3 groşi* **Av** Bust scund, împarte legenda în partea de jos.
· SIG DG TRA· — N MOLWALSRI·
Rv Ştanţa nr. 603.
R. 255

ORAŞUL BRAŞOV (dependent de principele Sigismund Báthory)

În arhiva oraşului Braşov se afla un document (nr. 619) al principelui Sigismund Báthory, prin care se autorizau braşovenii să bată monede, dintre care descriem următoarele:

1601

607 *Taler* (*pătrat*) (*Thalerklippe*) **Av** Vultur bicefal încoronat, avînd pe piept stema încoronată Báthory, în jur, lanţul Lînei de aur.

SIGIS· TRANS· ET· — SAC ROM IMP· P· RIN· În cele patru colţuri ornamentaţii în forma florilor de crin.

Rv Sus, în trei rînduri: | DEO | VINDICI | PATRIÆ ; jos, despărţit printr-o linie orizontală, o ştampilă rotundă, cu stema Braşovului (Coroană pe un trunchi cu multe rădăcini) şi între cele două c.p. :

MONETA CIVITATIS CORONENSIS Sus, în părţi, milesimul 16—01. În cele patru colţuri ornamentaţii, ca pe Av.

AR; 38/38 mm; 27,6 g. R. 1

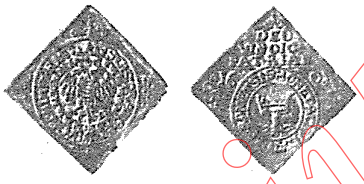

607a *Taler* (*pătrat*) (*Thalerklippe*) c.m.s. altă ştanţă
Rv DEO | VINDICI | PATRIAE | 6—0
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 200

608 *2 Taleri* (*pătrat*) (*Doppelthalerklippe*) Ştanţa nr. 607
AR; 39/38 mm; 57,2 g; R. 1 A (Nachtrag)

609 *Taler* (*pătrat*) Ştanţa nr. 607 cu PATRIAE
AR: 39/35 mm; 28,2 g; R. 2

610 *Taler* (*pătrat*) **Av** C.m.s., însă ştanţa mai mică şi SIGIS· TRANS·ET — SAC·ROM IMP·PRIN
Rv Ca nr. 607, însă fără linie de despărţire şi numai două mici ornamentaţii ca florile de crin, în colţurile de sus şi jos ale piesei

AR; 36/35 mm; 27,7 g; R. 3.

611 *Taler* (*pătrat*) Ştanţa nr. 610
AR; 38/35 mm; 28,4 g; R. 3 A (Nachtrag)

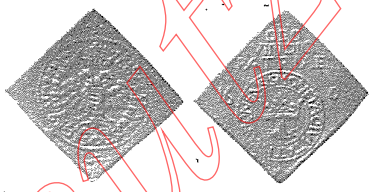

612 *Taler* (*pătrat*) Sim ca nr. 610, însă pe **Rv** flori de crin în cele patru colţuri. R. — Cahn. Cat. 77/1932, nr. 1067.

613 *Taler* (*pătrat*) Ştanţa nr. 610. Piesă mai mică şi mult mai groasă.
AR; 34/33 mm; 26,6 g.

614 *Gulden* Ştanţa nr. 610
AR; 36/35 mm; 14,1 g; R.5

ŞTANŢE MONETARE ALE ORAŞULUI BRAŞOV (1601—1602)

Descrise de A. Resch după exemplarele aflate la Muzeul naţional din Budapesta, necunoscîndu-se pînă atunci nici un exemplar de taler bătut cu aceste ştanţe. Nu cunoaştem dacă, în răstimp, s-au identificat din aceste piese.

614a **Av** *unui taler*. Vultur bicefal încoronat, împrejur lanţul ordinului Lîna de aur. Capetele de vultur cu nimb în cerc. Pe pieptul vulturului scut cu stema Báthory, încoronat.
SIGIS TRANS ET — SAC ROMIMP·PRIN
R. 1 (Cap. E)

614b **Av** *unui taler* c.m.s. de o execuţie mai îngrijită şi cu puncte în legendă:
SIGIS·TRANS·ET· —SAC·ROM : IMP : PRIN·
R. 2 (Cap. E)

614c **Rv** *unui taler* Coroană pe un trunchi de copac, în părţi 16—0 Legenda circulară exterioară MONETA : CIVITATIS ※ CORONENSIS ※, circulară interioară DEO : VINDICI : PATRIAE ※
R. 3 (Cap. E)

www.ciupercutz.ro

614d *Rv unui taler* c.m.s. de execuție mai fină. Primele două rozete cu șase puncte ✲, a treia rozetă ca o floare ❁, milesimul 16—02
R. 4 (Cap. E) (Descrierea rozetelor nu corespunde cu desenul)

614e *Rv unui taler* c.m.s. cu MONETA ⁘ și 16—02

RUDOLF, ca împărat german RUDOLF II (1598 și 1602—1605)

În anul 1598, Rudolf a avut în posesiune principatul Transilvaniei timp de trei luni. Între 1602—1605 principatul a fost ocupat de locțiitorul imperial Gheorghe Basta, care însă — învins de Bocskay — a trebuit să renunțe.

1598

615 *Ducat* Av Sf. Ladislau în picioare, în părți S—L (Sanctus Ladislaus)
RVDOL·II D : GRO — M· — IM· S · A · G ⊞ · R · — ·
(în G un punct)
Rv Madona pe semilună, dedesubt stema Clujului
✕PATRONA✕—✕VNGARIÆ 98
R. 1

616 *Ducat* Av RVDOL·II DGRO — M· — IM·S·A·⊞·
R·
Rv Stanța nr. 615
R. 2

617 *2 Ducați* Stanța nr. 616; R. 2 A (Nachtrag)

618 *Ducat* Ca nr. 616 cu RVDOL·II DGR — M — IMS·
A·G.⊞BR.
R. 2 B (Nachtrag)

619 *Ducat* Av C.m.s.
RVDOI. II D : GRO — M· — IM·S·A·G·⊞R· — ·
Rv Stanța nr. 615
R. 3

620 *Ducat* C.m.s. însă RVDOL·II·D : GR — O — M :
IM : S·A·G ⊞ : R — ·
R. 3 A (Nachtrag)

621 *Ducat* C.m.s.
Av RVDOL·II·DGR — M· — IM·S·A· G·⊞·R·
Rv Stanța nr. 615
R. 4

622 *Ducat* C.m.s.
Av RVDOL II D : GR —ₒ M — IM·S·A· G ⊞·R·
(O înaintea lui M, foarte mic)
Rv Stanța nr. 615
R. 5

623 *Ducat* C.m.s.
Av RVDOL·II DGR — ·M — ·IM S·A G ⊞ R·
R. 6

624 *Ducat* Av Sfîntul, avînd în părți L—S (în loc de S—L)
RVDOL II DGR· — M — IMSAG⊞R(fără puncte)
R. 7

625 *Ducat* Av În părți, L—S
RVDOL·II D : GR — M — IM·S·A·G· ⊞R·
R. 8

1604

626 *Ducat* Av Împăratul în picioare, cu armură, spre dreapta, pe cap o pălărie princiară, în mîna dreaptă ține sceptrul, în mîna stîngă globul cruciger.
În părți C—B (Cluj) — dedesubt castelul Cluj
RVDOL‹II‹DG‹R‹IS — A‹G‹H‹BO‹REX‹
Rv Vulturul bicefal încoronat, avînd pe piept stema austriaco-burgundă.
ARCHID· AVST·DVX·BVR·MA·MO·1604·
R. 9.

627 *Ducat* C.m.s., însă G·R·I· — S·A·G·
R. 10

1605

628 *3 Ducați* Ca nr. 626
Av RVDOL·II·DG·R·I·S — A·G·H· BOREX
Rv ARC : AVS : DVX·BVR : MA : MO : 1605
AV; 10,4 g; R. 11

629 *Ducat* Stanța nr. 628; R. 12

630 *2 Ducați* Stanța nr. 629; R. 12 A (Nachtrag)

ORAȘUL SIBIU (dependent de Împăratul Rudolf II)

1605

631 *10 Ducați* Av Vulturul bicefal cu scutul austro-burgund pe piept.
RVDOL·II·D·G·RO·I ℙ·S·AVG·G·H·B·REX+
Rv Săbiile încrucișate ale Sibiului. Deasupra coroană. În unghiul format de ele, sus, un mic triunghi cu trei frunze, în unghiul de jos un unicorn (Stema judecătorului regal Huet), în unghiul din dreapta H (Hermannstadt = Sibiu), în unghiul din st. sub o pălărie princiară monograma AR (Albertus Huet, judex regius)
SOLI DEO GLORIA CIVIT : CIBIN : ANNO 1605 +
(Cartea V Moise, XXXII. 3)
R. 1

632 *10 Ducați* Av Stanța nr. 631
Rv Ca nr. 631, însă ANO 1605
R. 2

633 *10 Ducați* Ca nr. 631, însă fără punct după CIVIT și CIBIN și cu 1605 ✧
R. 2 A

634 *5 Ducați* Stanța nr. 631; R. 3

635 *5 Ducați* Stanța nr. 632; R. 4

636 *Ducat* **Av** Ca nr. 631
RVDOL·II·D·G·RO·IMP·S·AVG·G·H·B·R·E·X·
Rv Ca nr. 631, însă 1605 ✿ (în locul crucii o rozetă)
R. 5

637 *3 Ducați* Ștanța nr. 636; R. 5 A (Nachtrag)

638 *2 Ducați* Ștanța nr. 636; R. 5 B (Nachtrag)

MOISE SZÉKELY (1602—1603)

Uciderea lui Mihai Viteazul pe Cîmpia Turzii din ordinul lui Gheorghe Basta (1601 aug. 9/19) s-a adăugat cruzimilor lui Basta, ceea ce a provocat revolta contra împăratului Rudolf.

Răsculații aleg ca principe pe Moise Székely (Săcuiul), sub conducerea căruia ocupă Lugojul, Alba Iulia și Clujul, izgonind garnizoanele imperiale. Gheorghe Basta face apel la Radu Șerban, domnul Țării Românești, care zdrobește oastea lui Moise Székely la 17 iulie 1603 lîngă Brașov; Moise Székely cade în luptă.

1603

645 *10 Ducați* **Av** Doi lei țin o spadă în care este înfiptă o coroană, avînd în părți cîte o stea și o semilună.
MOISES ZEKEL DE SEMIENFALVA VAIVODA TRANSILVANIÆ ET SICVL COMES (arabesc)

ȘTEFAN BOCSKAY (1605—1606)

Ștefan Bocskay, unchiul lui Sigismund Báthory, este proclamat în 1604 ca principe al Transilvaniei de[a] către răsculați, stăpînește întreaga țară în 1605, moare la 29 dec. 1606.

1605

648 *10 Ducați* **Av** Bust cu armură, la dreapta capul descoperit, cîrlionți pe frunte, ține cu mîna dreaptă măciuca pe umeri, iar cu stînga mînerul sabiei.
STEPHANVS : DEI : GRATIA : HVNGARIÆ : TRANSILVANI :
Rv Trei steme așezate una lîngă alta, la dr. cea ungară, la st. cea transilvană, în mijloc stema familiei Bocskay (leu mergînd, cu o săgeată în laba dreaptă, dinainte) înconjurată de un dragon încolăcit, deasupra avînd un coif. Deasupra coifului, încă o dată, leul familiei Bocskay cu săgeată. Sus, o coroană care desparte legenda.
: QVIÆ : PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1605 :
AV; 35 g; R. 1

649 *10 Ducați* **Av** Bust cu armură la dreapta, pe cap o căciuliță ungurească (*kalpag*)
STEPHANVS·BOCHKAY·D : G·HVNGARIÆ·
TRANS : Q·PRINC : ET·SICVL·COMES :
Rv Din nori iese un braț cu armură, ținînd o sabie, în jurul căruia este înșiruită o bandă de două ori. Pe valul de jos: PRO·DEO, pe cel de sus : ET PATRIA : DVLCE : EST : PRO : PATRIA : MORI : 1605 : și o rozetă mare
R. 2

639 *2 Taleri* **Av** Ca nr. 631
Rv Ca nr. 631, cu CIVIT = CIBIN = ANNO 1605 ✿
R. 6

640 1 1/2 *Taler* Ștanța nr. 632
AR; 41, 6 g; R. 7

641 *Taler* Ștanța nr. 632
AR; 28,5 g; R. 8

641a *Taler* C.m.s.
Av cu I , **Rv** cu AN̄O
R. —; Cahn. Verst. Kat. 77—1932, nr. 1069

642 *Taler* Ștanța nr. 631
AR; 28,1 g; R. 9

643 *Taler* Ștanța nr. 633; R. 10

644 *Gulden* Ștanța nr. 632 *
AR; 15 g; R. 11

Rv În cîmp, pe trei rînduri: | DOMINVS | PROTECTOR‖ MEVS | avînd deasupra și dedesubt cîte un ornament.
ANNO DOMINI MILLESIMO SEXCENTESIMO TERTIO. CL A/DIOPOLI (arabesc)
R. 1

646 *Taler* Ștanța c.m.s.; R. 2 (Nachtrag)

647 *Gulden* Ștanța nr. 645 (pe o piesă mai mică); R. 3 (Nachtrag)

650 *10 Ducați* **Av** Bust, ca la nr. 649, dar realizare superioară.
STE : BOCHKAY·D : G : HVNGA : TRAN : Q : PRIN : ET·SICV : COMES
Rv ca nr. 649, cu realizare superioară, pe bandă este scris sus: PRO·DEO· iar jos ET·PATRIA DVLCE·EST·PRO·PATRIA·MORI· 1 : 6 : 0 : 5
AV; 34,8 g; R. 3

650a *10 Ducați* sim. c.m.s.

651 *Ducat* **Av** Madona pe semilună
STEPHA : BOCHKAY : PR·TRAN·SYL·
Rv Sf. Ladislau în picioare, în părți N—B : S : LADISLAVS : — : REX : 1605 : — :
R. 4

www.superioritz.ro

652 *Ducat* Av Sf. Ladislau, ca pe Rv de mai sus, în părți S—L : STEPH·D·G·HVN·TRAN·P·ET·SI·CO : — :
Rv Madona, dedesubt un scut mic cu leul familiei Bocskay
: PATRONA : HVN — GARIÆ : 1605 :
R. 5

653 *Ducat* Av Sf. Ladislau, în părți S—L
STEPH·D·G·HVN·T — RAN·P·ET·SIC : CO·
Rv sim. ca nr. 652
PATRONA : HVNG· — ARIÆ : 1605 ※
R. 6

654 *Ducat.* Ducat sibian, fără dată. Sf. Ladislau, dedesubt stema Bocskay
Rv Madona pe semilună

655 *2 Taleri* ștanța nr. 650
AR; 56,5 g; R. 6 A

655a *10 Ducați* (?) sim. c.m.s.
Av În scut, în partea de jos, în părți cîte o rozetă din cinci globule.
Corpul dragonului acoperit cu solzi reliefați.
STEPHANVS : BO◖HKAY : DE KIS : MARIA :
PRIN◖EPS: TRANSYLVA :
Rv Madona, cu rozetă pe piept, ține în mîna stîngă un lujer cu o floare ca o rozetă; la fel pruncul ține în mînă o floare similară.
PARTIVM : REGNI·HVNG : DOMINVS : ET :
SICVLOR : COMES
AV; 43 mm; 33,07g; grosime 1,85 mm
R. — (Moneda Muzeului Baia Mare)

656 $1^1/_2$ *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Av Stema familiei Bocskay într-un scut stilizat, înconjurată de un dragon care-și mușcă coada. Deasupra scutului 16—05
STEPHANVS : BOCHKAY : DE KIS : MARIA : PRIN:
TRAN : SYLVA :
Rv Madona despletită cu o coroană cu cinci vîrfuri, ține o ramură (cruce ?) în mîna stînga. În părți: N — B. În cele patru colțuri, pe ambele părți ale piesei, puncte pătrate și cifre romane.
PARTIVM — REGNI : HVNG·DOMINVS : ET :
SICVLOR·COMES
AR; 43×42 mm; 36,2 g; R. 7

657 $1^1/_2$ *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Av STEPHANVS = = BOCHKAY = DE KIS = MARIA = PRIN = TRAN = SYLVA=, restul c.m.s.
Rv PARTIVM : REGNI· HVNG· DOMINVS· ET· SICVLOR. COMES, restul ca la nr. 656
AR; 44×43 mm; 40 g; R. 8

658 *Taler* ca nr. 648, însă inscripția se termină VANIÆ, iar vîrful măciucii e în dreptul lui S,nu în dreptul lui N
AR; 29,7 g; R. 9

659 *Taler* Av ca nr. 658, însă vîrful măciucii e în dreptul lui L; iar după Hungari sînt două puncte.
Rv ca nr. 658, însă înaintea lui Quiae, un simplu punct.
R. 10

660 *Taler* ștanța nr. 648; R. 11

661 *Taler* ștanța nr. 649; R. 11 A

662 *Taler* ștanța ca nr. 650; R. 12

663 *Taler* pătrat nr. 657; R. 13

664 *Taler* Av sim. cu nr. 656
STEPHANVS : BOCHKAY : DE KIS : MARIA : PRIN: TRAN : SYLVA :
Rv PARTIVM· REGNI· HVNG· DOMINVS· E· T· SICVLOR· COMES, în rest ca nr. 656
Prin N de la N—B și prin o floare trece o fisură a ștanței.
R. 14

665 *Taler* c.m.s.
Av STEPHANVS : BOCHKAY· DE KIS : MARIA· PRIN· TRAN· SYLVA :
Rv ca nr. 664, însă fără punct între E și T și fără defect al ștanței.
R. 15

666 *Taler* ca nr. 665, însă pe Av, peste tot, puncte duble.
R. 15 A (Nachtrag)

667 *Taler* Av c.m.s.
Rv PARTIVM· REGN : HVNG· DOMINVS : ET : SICVLOR · COMES restul, ca mai înainte. Fisura în ștanță prin o floare și prunc.
R. 16

668 *Taler* Av ștanța nr. 667
Rv ștanța nr. 664
R. 17

669 *Taler* Av ștanța nr. 667
Rv PARTIVM REGNI· HVNG· DOMINVS· ET· SICVLOR· COMES·
R. 18

670 *Taler* Av ca nr. 667 cu desen puțin deosebit. Sub leu, transversal prin partea de jos a scutului, o linie striată.
Rv ștanța nr. 669
R. 19

670 a *Taler* Acest taler a fost retras imediat. Unul din exemplare se află la Cab. numism. Budapesta.
Descris în Kat. Kreβ 129, nr. 2619
AR; 26,1 g.
Kreβ, 131 Verst. 1964, nr. 3157

671 *Gulden* ștanța nr. 649; R. 19 A

672 *3 Groși* Av Bust cu armură, capul mare, la stînga împarte legenda.
STEPH· D : G· HVN· TRAN· P· ET· SIC· CO·
Rv În șase rînduri: | : III : | cele trei scuturi: al Ungariei, Bocskay (leul la dreapta) și al Transilvaniei, între patru puncte, apoi:
| GROS· ARG | TRIP· REGNI· | · HVNGAR· | ·
1605· |
R. 20

673 *3 Groși* Av Ștanța nr. 672
Rv ca nr. 672 cu mică diferență
R. 21

674 *3 Groși* Av Punct deasupra capului, în rest c.m.s. Fisură în ștanță prin STEPH

· STEPH D· G· HVN : TRAN· P· ET· SIC· CO· — ·
Rv c.m.s.
R. 22

675 *3 Groşi* c.m.s.
Av STEPH· D G· HVN· TRAN· P· ET· SIC· CO·
Rv | · Ⅲ · | cele trei steme | GROS ARG | TRIP REGNI | · HVNGAR· | · 1605· |
R. 23

676 *3 Groşi* **Av** c.m.s., însă un punct înaintea lui STEPH şi unul deasupra capului.
Rv c.m.s., însă stema Ungariei conţine cinci grinzi. Leul Bocskay este spre stînga, iar Ⅲ între puncte duble
R. 24

677 *3 Groşi* **Av** ca nr. 675 cu SI· CO· ; R. 25

678 *3 Groşi* **Av** ca nr. 677
Rv ca nr. 676
R. 26

1606

679 *10 Ducaţi* **Av** Bust, cu armură la dreapta, realizat grosolan, capul descoperit, ţinînd cu mîna dreaptă măciuca pe umăr. Ca urmare a desenului stîngaci braţul stîng este complet vizibil. Vîrful de la măciucă străbate c.l.i. şi atinge E din Princeps.
STEPHANVS· BOCH : D : G : HV : TRANQ : PRINCEPS
Rv Sub o coroană largă cu şapte vîrfuri, într-un scut despicat stemele Ungariei şi Transilvaniei avînd, ca un scut, în centru leul Bocskay încolăcit de dragon. În cîmpuri, la dr. şi la st. stemei, ornamentaţii şi literele H — S (Hermannstadt)
SICVLORVM COMESETCZ· 1606 ⁂
R. 27

680 *10 Ducaţi* **Av** ştanţa nr. 679
Rv Scutul cu stema ca la nr. 679, în părţi H — S în cîmp neted. Jos un scut mic cu stema Sibiului împarte legenda.
SICVL 0RVM· C— 0MES· ET· 1606
R. 27 A (Nachtrag),

681 *10 Ducaţi* **Av** Bust ca nr. 648, însă coastele armurii ornamentate.
STEPHANVS : D : G : HVNGARIE· TRAN : SYLVANIEQVÆ :
Rv Sub o coroană mare, stema în oval despicat, a Ungariei şi Transilvaniei, într-o ramă stil baroc, în mijloc scutul Bocskay
: PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1606 :
R. 28

682 *10 Ducaţi* (*Piesă groasă*) c.m.s.
Av STEPHANVS : D : G : HVNGARIÆ : TRAN : SYLVANIÆQVÆ :
Rv Sub o coroană, stema ca mai sus, într-un scut avînd marginea de sus dreaptă şi împodobit cu ornamentaţii. Legenda ca la nr. 681
AV; 35 g; R. 29

683 *5 Ducaţi* ştanţa nr. 682
AV; 17 g; R. 30

684 *4 Ducaţi* (Reproducere în aur după ştanţa piesei de 6 groşi)
Av Bust cu armură, la dreapta. Legenda este întreruptă sus de vîrful de la măciucă, iar jos, de stema Sibiului.
STEPHANVS·BOCH·D·G· — PRINCEPS·HV·
TR — ET·S·C ✻
Rv Sub o coroană lată stema ungaro-transilvană cu scutul Bocskay. Între coroană şi marginea de sus a scutului VI
GROS·ARGENT·SE·REG·HV·ET·TRA·16·06
AV; 14 g; R. 31

685 *2 Ducaţi* **Av** Cap cu căciuliţă, la dreapta în părţi C — V (Colosvár = Cluj)
STE· BOCH : D : G : HVNG : TRAN : PRI
Rv Stema familiei Bocskay în dragon încolăcit. În legendă castelul Cluj
ET. SICVLORVM· — COMES·1606.
R. 32

686 *Ducat* ştanţa nr. 685; R. 33

687 *Ducat* **Av** ştanţa nr. 685
Rv ET·SICVLORVM — COMES·1 : 6 : 0 : 6 ✠ restul c.m.s.
Litera V de lîngă cap corespunde lui BO
R. 34

688 *Ducat* **Av** ca nr. 687, însă V corespunde lui OC
Rv După ştanţa nr. 685
R. 35

689 *Ducat* **Av** După ştanţa nr. 688
Rv c.m.s., însă fără punct după Siculorum
R. 36

690 *Ducat* ca nr. 689, diferenţă la ştanţă. R. 37

691 *Ducat* **Av** ştanţa nr. 688
Rv ET : SICVLORVM — COMES 1606
R. 38

692 *Ducat* **Av** ca nr. 691, însă un punct dublu după PRI
Rv ştanţa nr. 690
R. 39

693 *Ducat* **Av** ştanţa nr. 692
Rv ştanţa nr. 685
R. 40

694 *Ducat* **Av** c.m.s., însă PRIN·Litera V lîngă cap corespunde lui E din STE
Rv ştanţa nr. 687
R. 41

695 *Ducat* **Av** c.m.s., cu PRIN : Litera V corespunde lui O din BOCH
Rv ştanţa nr. 687
R. 42

696 *Ducat* **Av** Sf. Ladislau în picioare, în părţi S — L
STEPH·D·G·HVN· — TRAN·P·ET·SI·CV — :
Rv Madona, dedesubt scut mic cu stema Bocskay
: PATRONA : HVN — GARI : 1606 : — :
R. 43

697 *Ducat* c.m.s.
Av STEPH : D : G·HVN· — ·TRAN·P·ET·S: CV:
Rv : PATRONA : HVN — GARIÆ : 1606 :
R. 44

698 *Ducat* c.m.s.
Av. STEPH D·G·HVN : — TRAN·P·ET·SI·CV

Rv fără punct dublu înainte de PATRONA
R. 45

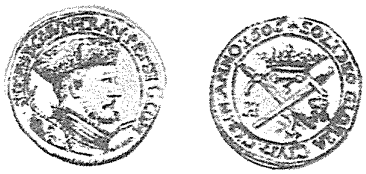

699 *Ducat* Av Bust cu armură de altă factură ca pînă acum.
STEPH·D·G HVN TRAN·P·ET SIC·COM
(Legenda începe de la dr. jos.)
Rv Săbiile încrucișate ale Sibiului, sub o coroană, între care sus trei frunze de baltă formînd un triunghi, jos veverița familiei Huet, la dreapta H (Hermannstadt), la stînga sub o pălărie princiară ÆR (Albert Huet judex regius)
+SOLI DEO GLORIA CIVIT· CIBIN : ANNO 1606
R. 46

700 *1/2 Ducat*
Av Într-un simplu scut despicat, la dreapta crucea dublă, la stînga grinzile.
STEPH . D G HVN TRAN P ET SI·CV·
Rv Madona, dedesubt împărțind legenda, milesimul 1606 . PATRONA· — ·HVNGARI·
R . 46 A

701 *2 Ducați* ștanța nr. 699; R . 46 A_1 (Nachtrag)

702 *1/4 Ducat* ștanța nr. 700
AV; 0,8 g; R . 47

703 *2 Taleri* Av Bust cu armură, la dreapta, căciuliță scundă din piele.
STEPHAN : BOCHKAY : D : G : HVNGAR : TRAN : Q : PRIN : ET : SICVL : CVMES +
Rv Braț înarmat cu sabie, ca nr. 649
DVLCE : EST : PRO : PATRIA·MORI : 1606 : ❀ :
R . 48

704 *Taler* Av ștanța nr. 679
Rv ca nr. 679, însă cercul coroanei nu este drept, ci încovoiat, în părțile scutului stemei sînt două rozete, în loc de ornamente și litere.
AR; 27,2 g. ; R . 49

705 *Taler* ștanța nr. 679 R . 50

706 *Taler* Av ștanța nr. 679
Rv c.m.s., dar lipsesc ornamente lîngă scutul stemei, iar literele H — S sînt mult mai mari.
SICVLORVM COMESEICZ 1606
R . 51

707 *Taler* Av ștanța nr. 679
Rv sim. cu nr. 706 însă sub scutul stemei, în legendă un scut mic cu stema Sibiului.
SICVL 0RVM·C — 0 MES·ET·16 6
R . 52

708 *Taler* Av ca nr. 679, bustul însă este după un alt desen. Vîrful de la măciucă coresp. între E și P.
Rv ca nr. 706, însă literele H — S și mai mari.
R . 53

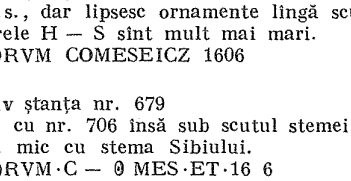

709 *Taler* Av Bust cu armură, la dreapta cap desc., ține în dreapta pe umăr măciuca, iar cu stînga mînerul sabiei.
STEPHANVS : D : G : HVNGARIÆ : TRAN : SYLVANIEQVÆ✠
Rv Într-o ramă ovală, stil baroc, stema ungară-transilvană despicată în lung, cu scutul Bocskay în mijloc. Deasupra scutului stemei o coroană îngustă care rămîne în interiorul c.p.
PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : ANNO : DOMINI : 1606 :
R. 54

710 *Taler* c.m.s. alt desen. Bust simplu, capul atinge c.i.
Av STEPHANVS · D · G · HVNGARIÆ · TRAN · SYLVANIÆ QVÆ :
Rv Stema în ramă ovală. Deasupra coroană, mare, întrerupe legenda.
· PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1606 :
AR; 28,2 g; R . 55

711 *Taler* c.m.s.
Av Bust mai scund, capul nu atinge c.i.
În STEPHANVS, maestrul monetar a tăiat întîi V în loc de A. La finele legendei un punct. ·
Rv · PRINCEPS : ET· SICVLORVM · COMES : 1606 :
R . 56

712 *Taler* c.m.s.
Av A, executat normal. La finele legendei punct dublu.
Rv În legendă, peste tot punct dublu.
R . 57

713 c.m.s.
Av STEPHANVS · D : G · HVNGARIÆ · TRAN : SYLVANIÆ QVÆ :
Rv · PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1606 :
R . 58

714 *3 Guldeni* ștanța nr. 682
AR; 42,5 g; R . 59

715 *2 Guldeni* ștanța nr. 682
AR; 33 mm; 27,5 g; R . 60

716 *Gulden* cu ștanța nr. 682 R . 60 A; 14,2 g.

717 *Piesă argint*
(Silberstück) Av Bust la stînga, pe cap, căciuliță joasă împodobită cu aripioară, părul scurt, barba mică. Sub mantie, pe piept, un rînd de nasturi.
DVLCE·EST·PRO·PATRIA·MORI·1606❀
Rv Scut scartelat, cu marginea de sus dreaptă, avînd stema ungară, transilvană, iar în mijloc stema Bocskay. Deasupra coroană.
STEPH : BOCHKAY : D : G : H : TRANQ} · P : ET· SIC : C .
AR; 30 mm; 9,8 g; R . 61

718 *6 Groși* ștanța nr. 684
AR; 7 g; R . 62

719 *6 Groși* sim. cu nr. 718
AR; 4,5 g; R . 63

720 *6 Groși* ca nr. 684
Av STEPHANVS · BOCH : D : G : — PRINCEPS · HV — TR·ET·S·C ✠
Rv GROS ARGENT SEX REG HV ET TRA 1606
R . 64

721 *3 Groși* Av Bust cu armură, la dreapta capul mare atinge literele din legendă, părul are cîrlionț în față.
STEPH·D·G·HVN·TRAN·P· ET·SI·CV·
Rv În șase rînduri | · III· | , stemele Ungariei, Bocskay, Transilvaniei, la rînd în trei scuturi mici, între patru puncte. | GROS · ARG | TRIPR · EGNI | · HVNGAR | · 1606 |
R . 65

722 *3 Groși* c.m.s.
Av fără punct între D și G
Rv însă : TRIP·REGNI | · HVNGAR· | · 1606· |
R . 66

723 *3 Groşi* c.m.s.
Av cu SI·CV··
Rv cu·1606
R . 67

724 *3 Groşi* **Av** c.m.s. · STEPH· D · G ·HVN·
Rv ca nr. 722
R . 68

725 *3 Groşi* **Av** ca nr. 722
Rv ca nr. 722, însă în scutul mic din mijloc, în locul leului Bocskay un simplu leu în două labe.
R . 69

726 *3 Groşi* ca nr. 725, însă altă ştanţă. R . 69 A

727 *3 Groşi* ca nr. 725, diferenţă de ştanţă. R . 70

728 *3 Groşi* ca nr. 725, fără punct după TRIP· R . 71

729 *3 Groşi* c.m.s. 725, fără punct după ET; R . 71 A

730 *3 Groşi* **Av** c.m.s. STEPH DG HVNTRAN P ET· SIC· V
Rv ca nr. 725, cu GROS ARG
R . 72

731 *3 Groşi* **Av** c.m.s. STEPH ·D · G ·HVN ·TRAN· P· ET ·SI ·CV
Rv ca nr. 725, însă în scutul de la mijloc un grifon cu săgeată şi vulturul transilvan la st.
R . 73

732 *3 Groşi* **Av** ca nr. 731, cu SI· CV·
Rv : III : în rest ca nr. 725, stema Ungariei cu cinci grinzi. În scutul mic din mijloc stema Bocskay (leul), vulturul transilvan, la dreapta.
R . 74

733 *3 Groşi* c.m.s.
Rv · TRIPR ·EGNI· şi stema Ungariei cu trei grinzi.
R . 75

734 *3 Groşi* c.m.s., cu · TRIPR ·EGNI R . 75 A

735 *3 Groşi* **Av** ca nr. 731
Rv ca nr. 732 cu ·TRIP ·REGNI ·Stema Ungariei cu patru grinzi.
R . 76

736 *3 Groşi* **Av** c.m.s. STEPH ·D ·G ·HVN · TRAN· P· ET· SI· CV
Rv| ·: III :· | Între patru puncte, stema Ungariei cu trei grinzi, dragon cu săgeată şi stema transilvană (vultur la stînga)
| GROS· ARG| TRIP· REGNI| · HVNGAR· | · 1606· |
R . 77

737 *3 Groşi* **Av** c.m.s. fără punct între literele SICV
Rv ca nr. 736
R . 78

738 *3 Groşi* ca nr. 737. Diferenţă de ştanţă. R . 79

739 *3 Groşi* ca nr. 738, altă ştanţă R . 79 A

740 *3 Groşi* ca nr. 736
Av punct înainte de STEPH
Rv în scutul din mijloc, leu în două labe şi punct după ARG
R . 80

741 *3 Groşi* **Av** STEPH ·DG ·HVN TRAN P ·ET ·SICV·
Rv ca nr. 736
R . 81

742 *3 Groşi* ca nr. 736, însă fără punct după STEPH; R . 82

743 *3 Groşi* **Av** ca nr. 737
Rv ca nr. 736, însă stema Ungariei are patru grinzi, iar leul din stema Bocskay şi vulturul din stema transilvană sînt la dreapta.
R . 83

744 *3 Groşi* **Av** STEPH·D·G·HVN·TRAN·P·ET·SI·CV·
Rv ca nr. 736, însă stema Ungariei cu cinci grinzi. În scutul din mijloc, leul Bocskay. Vulturul transilvan la dreapta şi punct după REGNI.
R . 84

745 *3 Groşi* c.m.s., fără punct înainte de HVNGAR. R . 85

746 *3 Groşi* c.m.s , ştanţă diferită R . 86

747 *3 Groşi* **Av** STE·D ✻G ✻HVN ✻TRAN ✻P ✻ET ✻SI ✻ CO ✻
Rv|✻III✻|✻În trei scuturi mici, stema Ungariei cu trei grinzi, leul Bocskay şi vulturul transilvan, la dreapta .
✻| GROS ✻ ARG ✻ | TRIP ✻ REG| HVNGAR ✻ | ✻1606 ✻|
R . 87

748 *3 Groşi* **Av** STE ✻DG ✻ HVN ✻ TRAN ✻P ✻ ET ✻ S✻ CO✻
Rv |✲III✲| Între două rozete, în trei scuturi mici, ornamente, stema Ungariei, trei grinzi şi crucea cu patru braţe, leul în două labe şi vulturul transilvan la dreapta, sub care în locul celor şapte cetăţi, o coroană.
| GROS✻ARG| TRIP · REGNI| HVNGAR· | · 1606· |
R . 88

749 *3 Groşi* **Av** cap mai mic decît cel obişnuit, execuţie rudimentară.
STE·DG·HVN·TRAN·P·ET·S·CO
Rv| · III· | Cele trei steme, ca la nr. 748, între două puncte, şi GROS·ARG
R . 89

750 *3 Groşi* **Av** STE·D : G·HVN·TR·A· N·P·ET·SI CO✻
Rv |✻III✻| Trei steme stîngaci realizate, în scuturi simple, între două steluţe, în primul stema ungară, în al doilea jumătatea de leu, în al treilea un vultur, care arată ca trei spice de grîu şi şapte cetăţi, reprezentate după şapte puncte | GROS·ARG | TRIP·REGN| IHVNGAI | · 1606· |
R . 90

751 *3 Groşi* **Av** STE·D·G·HVN·TRA·P·SI·CO·
Rv | III ◦| Trei scuturi cu marginea de sus concavă avînd stemele ungară, Bocskay şi transilvană.
| GROS·ARG | TRIP· REG | HVNGA · | 1606 | ultimul 6 arată ca un 0
R . 91

752 *3 Groşi* **Av** STEPH·D·G·H N·TRAN·P.ETSIC.CO
Rv|✻ III ✻| Cele trei steme în scuturi, între patru steluţe.
| GROS✻ARGE ✻| TRIP✻REGN | HVNGARIE |✻1·6·0·6✻|✻|
R . 92

753 *3 Groşi* **Av** STE·DG·HVN·TRAN·P·ET SI CO ·:·
Rv | · III· | în scuturi stilizate, plasate între două puncte, stemele ca la nr. 748. | GROS·ARG | TRIP· REGNI | HVNGAR· | · 1606· |
R . 93

754 *3 Groşi* **Av** Bust frumos împodobit, desen cu totul deosebit faţă de precedentele.

STEPH D : G·HVN·TRAN·P·ET SIC·C:·
Rv | III | Trei scuturi mici stilizate, între două steluțe cu cinci raze, cu stemele ca la nr. 748 | GROS✻ ARG | TRIP·REGNI | HVNGAR· | · 1606· |
R. 94

755 *3 Groși* c.m.s., însă · III · Scuturile mici între două rozete. GROS✻ARG✻
R. 95

756 *3 Groși* c.m.s., ștanță diferită; R. 96

757 *3 Groși* ca nr. 755, ștanță diferită; R. 97

758 *3 Groși* Av Bust la st., capul mai mare decît pînă acum.
STEDGHVNTKINPESCO.
Rv. III., trei scuturi mici și pe patru rînduri legenda ca pînă acum.
În I scut trei grinzi, II leu, III o figură incertă.
R. 97 A (Nachtrag)

759 *3 Groși* Av Bust rudimentar cu legenda:
STE·D : G·HVN·TRA·NP ⁝ ET SICO✻
Rv✻III ✻, trei scuturi mici între două rozete (stemele ungară, Bocskay, transilvană). Toate de o realizare rudimentară.
| GROS·ARG | TR REGNI | NI AR · TR· | 1606×| R. 97 B (Nachtrag)

1607 *(Emisiuni postume)*

760 *Ducat* Av Sf. Ladislau, în părți S—L
·STEPH·D : G·HVN· — ·TRAN·P·ET·SI·C. — ·
Rv Madona, dedesubt scut mic cu leul Bocskay
· PATRONA : HVN — GARI : 1607✻
R. 98

761 *Ducat* c.m.s.
Av ·STEPH·D : G·HVN — ·TRAN·P·ET· SI·C
Rv 1607 : — ·
R. 99

762 *3 Groși (octogonal)*
(3 *Groschenklippe*) Av Bust cu armură, la dreapta.
·STEPH·D·G·HV·TRA·P·E·SC
Rv| · III · | Scuturi mici cu stemele: ungară, Bocskay și transilvană, între patru puncte | GROS·ARG· | TRIP·REG· | HVNGA | ·1607· | R. 100

763 *3 Groși* (pătrat), după ștanța nr. 762; R. 100 A (Nachtrag)

764 *3 Groși* Av Bust ca la nr. 762
·STEPH·D·G·HVN·TRA·P·E·S·C·
Rv| · III· | Între patru puncte trei scuturi cu stemele: ungară, leul în două labe, transilvană. | GROS· ARG | TRIP·REG | HVNGA· | 1607 |
R. 101

765 *3 Groși* ca nr. 764, cu STEPH · DG · HVN · TRA · PESC· și fără punct înaintea lui 1607
R. 101 A (Nachtrag)

766 *3 Groși* Av STEPH·DG·HVN·TRA·P·E·SC·
Rv ca nr. 764, cu. 1607.
R. 102

767 *3 Groși* Av STEPH· D· G· HW· TRA P· E· S· C·
Rv ca nr. 766
R. 103

768 *3 Groși* STEPH· D· G· HVN· TRAN· P· ET· SI· CV·
Rv | · III· | Între patru puncte stema ungară, stema cu un grifon cu coadă, care ține o săgeată în gheară și stema transilvană.
GROS· ARG | TRIP· REGNI | · HVNGAR· | · 1607· |
R. 104

769 *3 Groși* c.m.s., dar altă ștanță. R. 104 A (Nachtrag)

770 *3 Groși* ca nr. 768, însă ·⁝III⁝· și punct înaintea lui TRIP·
R. 105

771 *3 Groși* Av STEPH D G HVN· TRAN P· ET· SI· CV
Rv c.m.s., însă REGN
R. 108

772 *3 Groși* Av STEPH DG· HVN· TRAN· P· ET· SICV·
în rest ca nr. 770
R. 109

773 *3 Groși* Av· STEPH· D· G· HVN· TRAN· P· ET· SI· CV· în rest ca nr. 770
R. 110

774 Av c.m.s.
Rv c.m.s. 770, însă punct după REGNI
R. 111

775 *3 Groși* Av STEPH DG HVN TRAN P ET SI CV, fără puncte.
Rv ca nr. 770
R. 112

776 *3 Groși* Av STEPH· DG· HVN· TRAN P· ET· SI· CV·
Rv ca nr. 770, însă TRIPR· EGNI
R. 113

777 *3 Groși* c.m.s., cu STEPH· D· G· HVN· TRAN P ET· SI· CV·
R. 114

778 *3 Groși* ca nr. 776 STEPH DG HVN TRAN P ET SIC
R. 115

779 *3 Groși* c.m.s., dar altă ștanță; R. 115 A (Nachtrag)

780 *3 Groși* Av STEPH· DG· HVN· TRAN P· ET· SI · CV·
Rv| ✻ III ✻ | Trei steme ca la nr. 768 | GROS· ARG | · TRIP· REGNI | · HVNGAR· | ✻ 1607 ✻ |
R. 116

781 *3 Groși* c.m.s., însă punct între D· G și după TRAN·
R. 117

782 *3 Groși* c.m.s., însă punct și înaintea lui· STEPH
R. 118

783 *3 Groși* Av c.m.s.
Rv c.m.s. 780, însă GROS:
R. 119

784 *3 Groși* ca nr. 782, însă SI· CV✻; R. 120

785 *3 Groși* ca nr. 781, însă · 1607· ; R. 121

786 *3 Groși* Av ca nr. 782
Rv ca nr. 785
R. 122

787 *3 Groși* ca nr. 786, dar altă ștanță; R. 122 A (Nachtrag)

788 *3 Groși* Av ca nr. 781
Rv ca nr. 785, însă GROS:
R. 123

789 *3 Groși* Av ca nr. 782, însă SI· C·
Rv ca nr. 785
R. 124

790 *2 Groși* Av c.m.s., însă SIC·
Rv c.m.s., 785, însă cele trei scuturi între două rozete.
R. 125

1608 *(Emisiuni postume)*

791 *3 Groși* Av Bust în armură, cu capul mare.
STEPH DG· HVN· TRAN· P· ET SICV·
Rv | · III· | Între două puncte stemele ungară, leul Bocskay, iar în al treilea scut în locul stemei transilvane o bardă mare cu tăișul spre dreapta.

| GROSARG· | TRIP REGNI | HVNGAR | 1608· |
R. 126

792 *3 Groşi* Av STEPH DG· HVN TRAN· P ET SI CV:·
Rv ca nr. 126, cu | GROS· ARG | TRIP REGNI | HVNGAR· | · 1608· |
R. 127

793 *3 Groşi* Av STEPH DG HVN TRAN· P· ET SI CO·
Rv | GROS· ARG | TRIP REGNI· | HVNGAR | ·
· 1608· |
R. 128

793 a *3 Groşi* c.m.s. cu TRIP· REGNI; R. 128 A (Nachtrag)

794 *3 Groşi* Av STEPH· D G HVN· TRAN P ET· SI CO·
Rv | GROS· ARG· | TRIP REGNI | HVNGAR |
1608· |
R. 129

795 *2 Groşi* Av STEPH D G HVN· TRAN· P· ET· SI CO·
Rv | GROS· ARG· | TRIP· REGN | · HVNGAR· | ·
· 1608· |
R. 130

796 *3 Groşi* Av STEPH· D· G· HVN· TRAN· P· ET·
· SI CO·
Rv | GROS· ARG· | TRIP· REGN | HVNGAR· |
| 1608· |
R. 131

797 *2 Groşi* ca nr. 796 cu | GROS ARG | TRIP REGN |
| HVNGAR | 1608· |
R. 132

798 *3 Groşi* Av STEPH D · G HVN· TRAN· P· ET· SI CO·
Rv | ·III· | — | GROS· ARG | TRIP REGN | HVNGAR | · 1608 |
R. 133

799 *3 Groşi* c.m.s. cu Ш; R. 133 A (Nachtrag)

800 *3 Groşi* ca nr. 796, cu | ·:III:· | şi | GROS· ARG | TRIP REGN | HVNGAR | · 1608· |
R. 134

801 *3 Groşi* c.m.s. cu STEPH DG HVN· TRAN P· ET SI CO· şi fără punct după 1608
R. 134 A (Nachtrag)

802 *3 Groşi* Av ca nr. 798
Rv ca nr. 800, însă | TRIP· REGN | · HVNGAR |
R. 135

803 *3 Groşi* Av STEPH DG HVN· TRAN· P· ET· SI CO·
Rv |≻III≺| şi | GROS· ARG | TRIP· REGN |
| HVNGAR | · 1608· |
R. 136

804 *3 Groşi* ca nr. 136 cu ·:III:· Bardă, leu şi stema ungară
R. 137

1609 *Emisiuni postume*

805 *3 Groşi* Av STEPH DG HVN TRAN P·ET·SICV:·
Rv | ·III· | stema ungară, leu, bardă | GROS·ARG·TRIP REGNI·| HVNGAR | ·1609·|
R. 138

806 *3 Groşi* Av STEPH DG·HVN·TRAN·P·ET SI CV·
Rv ca nr. 805, cu | TRIP·REGNI | HVNGAR·|
R. 139

807 *3 Groşi* Av ·STEPH·DG·HVN·TRA·P·ESC·
Rv |·III·| Stemele ungară, Bocskay şi transilvană | GROS·ARG | TRIP·REG | ·HVNGA· | ·1609· |
R. 140

808 *3 Groşi* Av STEP·D·G·HVNG·TR·P·E·S·C·
Rv ca nr. 807
R. 141 (Nachtrag)

SIGISMUND RÁKÓCZI (1606—1608)

Ales ca principe al Transilvaniei la 1607 febr. 11, după moartea lui Ştefan Bocskay (1606 dec. 29), abdică în martie 1608, din cauza bătrîneţii.

1607

809 *10 Ducaţi* Av Bust cu armură, capul descoperit, la dreapta, cu mîna dreaptă ţine măciuca pe umăr, cu stînga mînerul sabiei.
SIGISMVNDVS RAKOCII D : G : PR : TR : PAR : : RE : H : D : ET SIC : CO : (litere monacale)
Rv În cîmp pe şase rînduri | ·NON✿| EST CVRRE | NTIS NEQVE✿| VOLENTIS SED | MISERENT | IS DEI | (Epistola Ap. Pavel către Romani, Cap. 9, vers. 16)
Circular: SOLI·DEO·GLORIA ✿ ANNO·DO : MDCVII ✿ (toate cu litere monacale)
R. 1

809a *10 Ducaţi* similar c.m.s., altă ştanţă. (Colecţia Cab. numism. Biblioteca Acad. R.S.R.)

810 *Ducat* Av Bust c.m.s., în părţi C — V (Colosvár)
SIG : RAKO : D : G : PR : TR : PAR : RE : HV : : DO : (litere monacale)
Rv Vultur încoronat stă pe piciorul stîng. În gheara dreaptă ţine o sabie. În părţi: AQV—ILA, dedesubt sub două linii, şapte cetăţi la rînd. Sub ele stema Clujului în legendă.
ET SICVLORVM — COMES — M : DC : VII· (litere monacale)
R. 2

811 *Taler* Ştanţa nr. 809; R. 3

812 *Gulden* c.m.s.; R. 3 A

1608

813 *Ducat* ca nr. 810, cu ET·SICVLORVM — COMES M DC VIII; R. 4

814 *1/4 Ducat* Av Scut scartelat: grinzi, cruce dublă, capete de panteră dalmatină şi leu boemian. În scutul din mijloc benzi austriece. Deasupra scutului, milesimul 160.
SIG : RAKOCY·D·G : P·TRAN✿
Rv Madona, în părţi C—V, dedesubt stema Clujului
PARTIVM REG : HVN·
R. 5.

GABRIEL BÁTHORY (1608—1613)

Urmează ca principe al Transilvaniei, ales după abdicarea lui Sigismund Rákóczi. A domnit cu cruzime şi tiranie, pînă a fost alungat în 1613, după victoria lui Gabriel Bethlen. A fost ucis la Oradea.

1608

815 *Taler* **Av** Bust cu armură, cap descoperit la dreapta, cu mîna dreaptă ţine măciuca pe umăr, cu stînga mînerul sabiei. Coastele armurii împodobite cu rozete şi puncte duble. Vîrful de la măciucă corespunde lui V din VANIÆ
GABRIEL ❁BATHORY ❁D ❁G ❁PRINCEPS ❁TRAN❁ SYLVANIÆ
Rv În inel format de un dragon încolăcit, trei steme: în mijloc scut oval stilizat încoronat, cu stema Báthory, în părţi scuturi simetrice: la dr. cu stema transilvană şapte cetăţi, la st. vultur ieşind.
PARTIVM: REGNI : HVNG : DOMINVS : ET :
SICVL·COMOS : 1608 ❁ Legenda apare ca modificată. Între ET şi SIC se vede un C, sub OS în COMOS vizibil MO ş.a.
R. 1

816 *Taler* **Av** ştanţa nr. 815
Rv c.m.s. însă ET· şi fără modificări în legendă, milesimul 1608 cu punct în 0

817 *Taler* **Av** Bust c.m.s., în interiorul c.p. un cerc fin liniar. Vîrful de la măciucă coresp. lui N din VANIÆ
GABRIEL : BATHORY : D : G : PRINCEPS : TRAN : : SYLVANIÆ : ❁ :
Rv ca nr. 815, însă 1608. Se observă sub OS din COMOS un M şi O.
R. 3

818 *Taler* **Av** ştanţa nr. 817
Rv ca nr. 817, desenul stemelor diferă

819 *Gulden* **Av** Bust ceva mai mic decît pînă acum. Coastele armurii, împodobite numai cu puncte. Măciuca de alt format. În faţă coif împodobit cu penaj. În interiorul c.p. un cerc liniar fin.

GARIEL · BATHORY · DEI · GRATIA · PRINCEPS · TRANSYLVANIÆ ❁
Rv Dragon cu coada încolăcită pe gît, cu stema Báthory.
PARTIVM : REGNI : HVNG : DOMINVS : ET ·
· SICVLOR · COMES : 1608:
AR; 15,1 g; R. 5

820 *Gulden lat* (Breitergulden) **Rv** ET:
R· —; Cahn. Verst· Kat· 77 — 1932, nr. 1074.

821 *3 Groşi* **Av** Bust cu armură, la st.
GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET · SIC ·
Rv În şase rînduri |❁III❁| · 16 scutul Báthory încoronat 08 · | GROS · ARG · | TRIP · REGNI | · TRANSYL · | · VANIÆ · |
AR; 2 g; R. 6

822 *3 Groşi* c.m.s. altă ştanţă; R. 7

823 *3 Groşi* c.m.s. diferenţă la ştanţă; R. 8

824 *3 Groşi* ca nr. 821
Av fără pct. între DG
Rv cu pct. după REGNI
R. 9

825 *3 Groşi* c.m.s. diferenţă la ştanţă; R. 10

826 *3 Groşi* **Av** ca nr. 824, însă fără punct. după SIC
Rv ca nr. 821
AR; 2,6 g; R. 11

827 *3 Groşi* **Av** ca nr. 824
Rv ca nr. 821 însă | ❁16—08❁| şi | GROS ARG

828 *3 Groşi* ca nr. 827, diferenţă de ştanţă. R. 13

829 *Gros* **Av** Vulturul transilvan, stema Báthory pe piept, în părţi N—B
GABRIEL : : : BATHORY❁
Rv Cele şapte cetăţi, aşezate patru şi trei; deasupra pălărie princiară căptuşită cu blană.
PRINCEPS : TRANSYL : 1608:
AR; 1,5 g; R. 14

1609

830 *10 Ducaţi* **Av** Bust ca nr. 809. Vîrful de măciucă corespunde I din VANIÆ
GABRIEL : BATHORY : D : G : PRINCEPS: TRAN: SYLVANIÆ:❁:
Rv ştanţa nr. 813 cu cifra 9 din 8 modificat
R. 15

831 *Ducat* **Av** Sf. Ladislau, în părţi N—B
· GABRIEL · D · G · PR — IN · TRAN · ET · SIC — ·
Rv Madona pe semilună
PATRONA · VNGARIE · 1609❁
R. 16

832 *Ducat* **Av** ştanţa c.m.s.
Rv c.m.s. cu pct. după milesim, în locul rozetei
R. 16 A (Nachtrag)

833 *Ducat* **Av** Bust cu armură, cap descoperit, la dreapta în părţi C—V (Kolosvár)
GAB : BA : D : G : TRAN : PRINCE:⊦
Rv Stema Báthory încoronată, înconjurată de dragon care-şi muşcă coada. Dedesubt stema Clujului
PAR : RE: HV : DO :— ET · SI: CO : 1609:
R. 17

834 *Ducat* sim. nr. 831
Av GAB : BATHORI : D : G : TRAN : PRI :
Rv PAR : REG : HV : DO : — ET SI : CO : 1609:
R. 18

835 *Ducat* **Av** ştanţa nr. 833
Rv PAR : RE : HV : DO : — ET SIC : CO : 1609.
R. 19

836 *Ducat* **Av** ca nr. 833, însă PRI❁; iar literele C—V mult mai mici şi deasupra lui V un punct.
Rv ca nr. 834
PAR : RE : HV : DO : — ET SI : CO : 1609
R. 20

837 *1/4 Ducat* **Av** Scut scartelat: grinzi, crucea dublă, capetele de panteră dalmatine, leul boemian. În mijloc, un scut mic cu banda austriacă.
GABRIEL DG PRIN TRAN ET SI✕
Rv Madona c.m.s.
PATRONA HVNGARI · 1609
R. 20 A (Nachtrag)

838 $1^1/_2$ *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) **Av** Bust ca nr. 815, armura cu coaste netede. Vîrful de la măciucă corespunde lui A din VAN GABRIEL · BATHORY: D : G : PRINCEPS : TRANSYLVANIÆ: ❀ :
Rv În dragon încolăcit, stema transilvană încoronată, împărțită transversal, sus vultur ieșind, jos cele șapte cetăți, cu stema Báthory în scut la mijloc.
În părți: N—B
Interspațiile între ștanțele circulare, împodobite la colțuri cu cifrele romane I și V și grupuri de puncte pătrate.
PARTIVM · REGNI : HVNG : DOMINVS · ET · SICVL · COMES : 1609:
AR; 44/44 mm; 44 g; R. 21

839 $1^1/_2$ *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) **Av** ca nr. 838, mică diferență în desenul ștanței.
Sub B din BATHORI este vizibil un I
Rv: PARTIVM: REGNI: HVNG · DOMINVS · ET · SICVL · COMES : 1609:
Litera I, mai mare pentru a acoperi pe E gravat anterior.
N—B arată ca N—P
AR; 44/43 mm; 43,6 g.

840 *Taler* **Av** Bust c.m.s. vîrful de la măciucă corespunde lui L din SYLVA GABRIEL : BATHORY : D : G : PRINCEPS : TRANSYL — VANIÆ: ❀ :
Rv Stema c.m.s., însă fără N—B în părți
: PARTIVM · REGИ · HVИG · DOMINVS · ET · · SECVL. COMES. 1609
R. 23

841 *Taler* **Av** c.m.s. vîrful de la măciucă corespunde lui V și A
Rv c.m.s., cu REG I.
AR; 28,2 g; R. 24

842 *Taler* **Av** ștanța nr. 839
Rv ca nr. 841, cu mică modificare în desen
R. 25

843 *Taler* **Av** ca nr. 840, vîrful de la măciucă corespunde lui A
Rv ca nr. 842, fără puncte despărțitoare în legendă. Prin coroană o fisură mai lată.
R. 26

844 *Taler* **Av** c.m.s. Coastele armurii sînt împodobite cu puncte duble. Vîrful de la măciucă corespunde lui N din VANIÆ
Rv Stema ca la nr. 838 cu N—B
: PARTIVM : REGNI : HVNG · DOMINVS : ET · SICVL. COMES : 1609:
R · 27

845 *Taler* c.m.s.
Av Desenul puțin diferit. Cotul corespunde lui T din TRANS iar la precedentele corespunde lui P din CEPS
Rv: :PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET. SICVL · COMES: 1609:
R · 28

846 *Taler* sim. c.m.s.
Rv · PARTIVM · REGNI
R —; Cahn, 77 Verst · Kat · 1932 — nr. 1075

847 *Taler* **Av** ca nr. 845 vîrful de la măciucă corespunde lui I din VANIÆ
Rv ștanța nr. 838
R. 29

848 *Taler* **Av** c.m.s. dar măciuca e ceva mai lungă. În locul lui Y din BATHORY inițial a fost I. Între L din SYLVA și umărul principelui o fisură în ștanță, în formă de lanț.
Rv ștanța nr. 839
R. 30

848a *Taler* c.m.s. altă ștanță
Rv cu N—R și un singur punct peste tot în legendă.
Hess, Aukt. 27/1967, nr. 202

849 *Taler* **Av** ca nr. 848, cu GABRIEL. Vîrful de la măciucă corespunde lui Æ din VANIÆ. Între V din SYLVA și umăr o fisură în ștanță.
Rv :PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET · · SICVL · COMES: 1609:, în rest c.m.s.
R · 31

850 *Taler* **Av** După ștanța nr. 839
Rv După ștanța nr. 810, însă cifra 9 este prelucrată din 8
R. 32

851 *Taler* ca nr. 811, la fel 9 prelucrat din 8
R. 33

852 *Taler* **Av** c.m.s., însă fără c.l.i
Cotul coresp. lui TR din TRAN, la precedentele corespunde lui S din CEPS
Rv Ștanța nr. 809, cifra 9 prelucrată din 8
R. 34

853 *Taler* **Av** Ca nr. 852, însă vîrful de la măciucă corespunde lui I din VANI, la cele două anterioare corespunde lui N. Armura este împodobită cu mai puține rozete.
Rv Ștanța nr. 813, cu cifra 9 prelucrată din 8
R · 35

854 *Gulden* Ștanța nr. 852
AR; 14,8 g.; R · 36

855 *3 Groși* (*pătrat*) (Groschenklippe) **Av** Bust cu armură, la dr. GABRIEL · DG · PRIN TRAN · E · SIC (ultimul C pe jumătate de mare ca celelalte litere)
Rv În șapte rînduri| ❀ III❀| · 16 (scutul încoronat al lui Báthory) 09 ·| GRO · ARG| · TRIP · REGNI| · · TRANSYL| · VANIÆ❀| ❀ |
R · 37

856 *3 Groși* Ștanța c.m.s.; R. 37 A (Nachtrag)

857 *3 Groși* **Av** Bust cu armură, capul mai mic, desen cu totul diferit
· GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET · SI ·
Rv În șase rînduri:| ✲ III ✲| · 16 Scutul Báthory încoronat 09 · | GROS · ARG| · TRIP · REGNI · | · TRANSYL · | · VANI · |
R. 38

858 *3 Groși* ca nr. 857, altă ștanță; R. 39

859 *3 Groși* ca nr. 857, însă fără punct după REGNI; R. 40

860 *3 Groși* c.m.s., diferență de ștanță; R. 41

861 *3 Groși* **Av** GABRIEL · DG PRIN · TRAN · ET · SI ·
Rv ștanța nr. 857
R. 42

862 *2 Groși* **Av** · GABRIEL D · G PRIN · TRAN · ET · SI ·
Rv ca nr. 857, însă TRIP · REGNI
R. 43

www.cupon-cluj.ro

363 *3 Groşi* **Av** · GABRIEL · D · G · PRINT · RAN · ET · SI
Rv ca nr. 857, însă · VANIÆ ·
R. 44

364 *3 Groşi* **Av** GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET · SI ·
Rv | ✵ III ✵ | 16 Stema 09 | GROS · ARG | · TRIP · REGNI · | TRANSYL · | · VANIÆ · |
R. 45

365 *3 Groşi* **Av** ştanţa nr. 861
Rv ştanţa nr. 864
R. 45 A (Nachtrag)

366 *3 Groşi* **Av** · GABRIEL · D G PRIN · TRAN · ET · SI ·
Rv ca nr. 863, însă jără punct după REGNI
R. 46

367 *3 Groşi* c.m.s., diferenţă de ştanţă; R. 47

368 *3 Groşi* **Av** GABRIEL · DG · PRIN · TRAN · ET · SI ·
Rv ca nr. 866
R. 48

369 *3 Groşi* **Av** c.m.s., însă punct înaintea lui · GABRIEL
Rv | ✵ III ✵ | 16 Stema 09 | GROS · ARG | TRIP · REGNI | TRANSYL · | VANIÆ |
R. 49

370 *3 Groşi* **Av** ca nr. 864, însă fără punct după SI
Rv ca nr. 863
R. 50

371 *3 Groşi* **Av** ca nr. 864, însă SIC.
Rv | ✻ III ✻ | · 16 Stema 09 · | GROS · ARG | TRIP · REGNI | · TRANSYL · | · VANIÆ · |

372 *3 Groşi* **Av** Bust mai mare, sim. cu nr. 855
GABRIEL · DG · PRIN · TRAN · ET · SI ⁚ ·
Rv | ✵ III ✵ | · 16 Stema 09 · | GROS · ARG | · TRIP REGNI | TRANSYLV · | ⁚ VANIÆ · | ✵
R. 52

373 *3 Groşi* **Av** GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · E · SI ·, în rest. c.m.s.
Rv | ✵ III ✵ | 16 Stema 09 | GROS · ARG | TRIP · REGNI | TRANSYL | VANIÆ ✵ | ✵ |
R. 53

374 *3 Groşi* **Av** Bust mai mic, sim. cu nr. 871
GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET · S
Rv | ✻ III ✻ | · 16 Stema 09 · | GROS · ARG | · TRIP · REGNI | · TRANSYL · | · VANI · |
R. 54

375 *3 Groşi* c.m.s., diferenţă de ştanţă; R. 55

376 *3 Groşi* c.m.s., altă ştanţă; R. 55 A (Nachtrag)

377 *3 Groşi* **Av** Bust cu alt desen
✵ GABRI · D · G · PRIN · TR · ET · SC
Rv Stema întrerupe rîndul al doilea şi al treilea. Colţii spre stînga.
| ✻ III ✻ | 16—09 | GRO—SSVS | ARG · TRIP | REGNI · TR · | ANSILVA | ✻ NIÆ ✻ |
R. 56

378 *3 Groşi* **Av** Cu bust mai mare, sim. cu nr. 855
GABRIEL · DG · PRI · TR · E · SC ·
Rv | · III · | 16 Stema Báthory, colţii la dreapta în inelul dragonului 09 | GROS · ARG · | TRIP · REG · | TRANSYL | VANIÆ · |
R. 57

379 *3 Groşi* c.m.s.
Av GABRIEL · D · G · PR · TRA · E · SC ·
Rv cu punct după TRANSYL.
R. 58

380 *3 Groşi* **Av** Bust mic, desen rudimentar.
GABR · D · G PRIN · TRA · ET · SICO ·
Rv Secure cu ţăişul spre stînga III ✵ | 16 Stema în inelul dragonului 09 | GROS · ARG · | TRIP REG | TRANS · | ✵ · |
R. 59

381 *3 Groşi* c.m.s., bust cu alt desen şi GABR · D · G · PRIN · TRA · ET · SI · CO
R. 59 A (Nachtrag)

382 *3 Groşi* **Av** Bust desen rudimentar
GABR · DG PRIN · TRA ET · SI CO ·
Rv | III · | secure, stemă cu dragon încolăcit şi colţii spre dreapta | 16—09 |
GROS · ARG · | TRIP REG · | TRANS | · | Vîrfurile colţilor sînt îndreptate în jos.
R. 60

383 *3 Groşi* **Av** Bust mai mare
· GABRIE · DG · PR · TR · E · SCO
Rv ✻ III ✻ | 16—09 | GROS—ARG | TRIP · REG · | TRANSYL | VANIÆ · |
Rîndul al doilea şi al treilea străbat un scut încoronat, care cuprinde un oval, în loc de stema Báthory.
R. 61

384 *3 Groşi* **Av** Bust c.m.s.
GABRIEL DG PR TR ET SI ·
Rv | ✵ III ✵ | 16 Stema Báthory în dragon încolăcit 09 | GROS · ARG | TRIP REG | TRANS ✵
R. 61 A (Nachtrag)

385 *Groş* **Av** Vulturul transilvan, stema Báthory pe piept, în părţi N—B
GABRIEL : : : BATHORY ✵
Rv Sub o pălărie princiară căptuşită cu blană, cele şapte cetăţi, aşezate în două rînduri: patru şi trei. PRINCEPS : TRANSYL · 1609 :
AR; 1,4 g; R. 62

386 *Groş* c.m.s., însă cu două puncte după GABRIEL:
R. 63

387 *Groş* **Av** ştanţa c.m.s.
Rv ştanţa c.m.s., însă alt desen
R. 63 A (Nachtrag)

388 *Groş* ca nr. 885, cu GABRIEL ✵ BATHORI ✵ şi N—P în loc de N—B
R. 64

389 *Groş* **Av** În cîmp, deasupra o coroană princiară mare, în părţi 16—09, apoi în trei rînduri: | GABRI · BAT | HO · D · G · PRIN | · TRAN · |
Rv Vulturul transilvan cu stema Báthory pe piept, în părţi N—B
GROSSVS · REGNI · TRANSYL ✵
R. 65

1610

390 *2 Ducaţi* **Av** Bust cu armură, capul descoperit, la dreapta, în mîna dreaptă ţine măciuca pe umăr, în părţi C—V
GAB : BATHORI : D : G : TRAN : PRI :
Rv PA : RE : HVN : DO — ET SI : CO : 1610 :
R. 65 A

391 *2 Ducaţi* **Av** După ştanţa nr. 889
Rv ca nr. 889 cu DO:
R. 65 B (Nachtrag)

392 *Ducat* **Av** Sf. Ladislau, în picioare, în părţi N—B
: GABRIEL · D · G · PR — IN · TRAN · ET · SI : — :
Rv Madona, c.m.s.
: PATRONA · HVNGARI : 1610 : ✵ :
R. 66

893 *Ducat* ca nr. 890 cu DO : R. 67

894 *Ducat* ştanţa nr. 890; R. 68

895 *Ducat* ştanţa nr. 891 : R. 68 B (Nachtrag)

896 *Ducat* ca nr. 893
Av GABRIEL D : G : PRIN : TRANSIL : ✿
Rv Altă ştanţă
R. 69

897 *Ducat* c.m.s., însă fără puncte duble după DO; R. 70

898 *Ducat* **Av** Bust cu armură, capul mare, la stînga.
GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYLVA ✿
Rv Vulturul transilvan la dreapta cu stema Báthory pe piept; în părţi N—B
PAR : RE : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1610 :
R. 71

899 *1/4 Ducat* **Av** În scut cu marginea de sus curbată, stema avînd în centru un scut cu benzile austriece. Deasupra stemei 1610
GABRI · D · G · PRIN · TRAN · ET ·
RvMadona pe semilună
PATRO · — HVNG ·
AV; 0,8 g; R. 72

900 *1/4 Ducat* **Av** c.m.s., însă ET · S, iar milesimul 16—10, în părţi, lîngă stemă.
R. 73

901 *3 Groşi* **Av** Bust cu armură, la dr.
· GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET ·
Rv | ✻III✻| 16 Stema Báthory, colţi spre dreapta 10 | GROS · ARG | TRIP · REGNI | · TRANSYL · | · VANI · |
AR; 2,1 g; R. 74

902 *3 Groşi* c.m.s., însă ET · S · şi 16—10 · R. 75

903 *3 Groşi* c.m.s., altă ştanţă . R. 76

904 *3 Groşi* ca nr. 901, cu · GABRIEL · DG · PRIN · TRAN ET · S · şi · 16—10 ·
R. 77

905 *3 Groşi* **Av** c.m.s.
Rv |✻III✻| · 16—10 · |GROS · ARG | · TRIP · REGNI · | · TRANSYL · | · VANI · |
R. 78

906 *3 Groşi* **Av** ca nr. 901, însă ET · SI ·
Rv după ştanţa nr. 901
R. 79

907 *3 Groşi* ca nr. 904, altă ştanţă; R. 80

908 *3 Groşi* ca nr. 904, diferenţă de ştanţă; R. 81

909 *3 Groşi* c.m.s. cu · 16—10 (fără punct după zero); R 81 A (Nachtrag)

910 *3 Groşi* ca nr. 901, însă · TRIP · REG · ; R. 82

911 *3 Groşi* c.m.s., însă · 16—10 · ; R. 83

912 *3 Groşi* **Av** GABRIEL · DG · PRIN · TRA ET S
Rv ✻III✻| · 16—10 · | GROS · ARG | · TRIP · REG · | · TRANSI · | · ✻ · |
R. 84

913 *3 Groşi* **Av** GABR · IEL DG PR · IN TRAN E
Rv |✿III✿| 16—10 | GROS ARG | TRIP · REG | TRANSVL | · VANI · | , execuţie rudimentară.
R. 85

914 *3 Groşi* **Av** ca nr. 913 însă TR · ANE
Rv ca nr. 913, cu | GROSA · RG | TRIP REGNI | TRANSAL | · ∧ANI · |
R. 86

915 *3 Groşi* **Av** GABRIEL · DG · PRIN · TRAN · E · SI
Rv | K III S | 16—10 | GROS · ARG · | TRIP · REGNI | TRANSYL | VANIÆ · |✿
R. 87

916 *3 Groşi* c.m.s., altă ştanţă, diametrul mai mare; R. 88

917 *3 Groşi* **Av** GABRI · D · G · PRIN · TRAN · ET · SC
Bust la st.
Rv III | A—1 | 16—10 | GROS · — ARG | TRIP · REGNI | TRANSIL | VANI · şi scut cu stemă, încoronat, ca şi pînă acum.
R. 88 A (Nachtrag)

918 *Groş lat* (după tipul ungar) (Breiter Groschen) **Av** Madona, în părţi N—B
· GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYLVANI ·
Rv Stema Ungariei, avînd în scut central stema Báthory.
PAR · REG : HVN : DOMINVS : ET : SI : CO : 16I0 :✻:
AR; 24 mm; 2,2 g; R. 89

919 *5 Ducaţi* ştanţa groşului nr. 918; R. 89 A (Nachtrag)

920 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 918, diferenţă de ştanţă; R. 90

921 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 918, cu MONETA ·
NOVA · ANNO · DOMINI · 1610
R. 90 A (Nachtrag)

922 *Groş lat* (Breiter Groschen) c.m.s., altă ştanţă; R. 90 B (Nachtrag)

923 *Groş lat* (Breiter Groschen) **Av** ca nr. 918
Rv Stema c.m.s., fără scut în centru
PAR · REG · HVN · DOMINVS · ET · SI · CO · 1610 ✻
R. 91

924 *4 Ducaţi* Exemplar în aur al groşului lat nr. 923; R. 91 A (Nachtrag)

925 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 923, altă ştanţă.
R. 91 B (Nachtrag)

926 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 918, litera I atinge capul pruncului; R. 91 C (Nachtrag)

927 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 923, diferenţă de ştanţă
AR; 2,1 g; R. 92

928 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 923, diferenţă de ştanţă; R. 93

929 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 923, însă după HVN: şi CO : puncte duble R. 94

930 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 923, însă PAP : REG : HVN : DOMINVS : ET · SI : CO : 1610✻
R. 95

931 *Groş* **Av** În cîmp, deasupra, o mare coroană princiară, în părţi 16—10, dedesubt în trei rînduri | GAB · BATHO | · D : G : PRIN · | · TRAN · |
Rv Vultur la dreapta cu stema Báthory pe piept, în părţi N—B
GROSSVS · REGNI · TRANSYL ·
AR; 20 mm; 1,5 g; R. 96

932 *Groş* c.m.s., cu TRANSYL : ; R. 97

933 *Groş* ca nr. 931, însă TRANSYL ; R. 102

934 *Groş* ca nr. 931 cu TRANSYLVANI ; R. 105 A (Nachtrag)

935 *Groş* ca nr. 932, însă punct dublu după GAB : ; R. 98

936 *Groş* c.m.s., cu GROSSVS : REGNI : TRANSYL : vîrful de la aripa dreaptă a vulturului corespunde lui S din TRANSYL
R. 99

937 *Groş* ca nr. 936, vîrful aripii corespunde lui Y; R. 100

938 *Groş* ca nr. 936, vîrful aripii corespunde lui L; R. 101

939 *Groş* ca nr. 936, însă GROSSVS : REGNI : TRANSYL✻ ; R. 103

www.ciupercuio.ro

940 *Groș* **Av** ca nr. 931 cu : GAB : BATHO | · D : G : PRIN · | · TRAN · |
Rv GROSSVS : REGNI · TRANSYL : ✿ :
R. 104

941 *Groș* **Av** Coroana alt fel desenată 16—10 | G · A · B · BATNO | · DG · P · R · IN · : | TR · ANO |
Rv GR · OSSVSR · EGNI TR · ANSV · L ✿: Vulturul altfel desenat. Lipsesc inițialele monetăriei N—B
R. 105

1611

942 *10 Ducați* **Av** În dragon încolăcit, trei steme la rînd: în mijloc stema Báthory, la dr. vultur ieșind, la st. șapte cetăți. Vîrfurile scutului laterale se unesc într-un ornament. Deasupra stemelor o coroană avînd în părți CI—BIN.
GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D : ET · SI : COMES ·
Rv În cinci rînduri : | PRO | PATRIA | ARIS · ET | FOCIS · | 16 · 11 · | (Cicero, De natura deorum, III cap 40)
R. 106

943 *10 Ducați* **Av** c.m.s., însă între vîrfurile scuturilor laterale, pe o bandă în formă de rulou, milesimul 16·11; dedesubt CIBIN
GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET : SIC COMEs (S mai mic decît celelalte litere)
Rv c.m.s.
R. 106 A

944 *10 Ducați* c.m.s., însă după ET un singur punct; R. 106 B (Nachtrag)

945 *Ducat* **Av** Bust, cu armură cap descoperit, la dreapta ține măciuca. În părți; C — V; GAB : BATHORI : D : G : TRAN : PRI :
Rv Stema Báthory încoronată, în jurul ei dragonul încolăcit.
PAR : RE : HVN : DO — ET SIC : CO : 1611 ·
R. 107

946 *Ducat* **Av** ștanța nr. 945
Rv PAR : REG : HV : D : ET SIC : CO : 1611 · , în rest c.m.s.
R. 108

947 *Ducat* **Av** ștanța nr. 945
Rv PA : REG : HV : DO — ET SIC : CO : 1611 ·
R. 109

948 *Ducat* **Av** După ștanța nr. 945
Rv PAR : RE : HV : DO — ET SIC : CO : 1611 ·
R. 110

949 *Ducat* ca nr. 945, cu GAB : BA : D : G : TRAN : PRINCE :✠
R. 111

950 *Ducat* **Av** GAB : D : G : PR : TRA : VAL : TRANSAL:
Rv ștanța nr. 945
R. 112

951 *Ducat* c.m.s.; R. 112 A (Nachtrag)

952 *Ducat* **Av** Bust, capul mare, descoperit, la dr. GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYLVA :
Rv Vultur la dreapta cu stema Báthory pe piept; în părți N — B; PAR : RE : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1611 : ultimul 1 apare gravat în ștanță din 0
R. 113

953 *Ducat* c.m.s.
Av GABRIEL · D : G : PRIN : TRANSYLVA : ✠ :
Rv PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC · CO : 1611 ✠
R. 114

954 *Taler de necesitate* (Notthaler) ștanța nr. 943
AR; 28,6 g; R. 115

955 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** c.m.s., ET · SI : COMEs (ultimul S mai mic)
Rv fără milesim
R. 115 A (Nachtrag)

956 *Taler de necesitate* (Notthaler) ca nr. 954, însă după ET numai un punct, deasemenea și după CIBIN un punct; R. 116

957 *Taler de necesitate* (Notthaler) ca nr. 954, însă ET · SIC : COMES · (M și E legate)
R. 117

958 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** Vîrfurile scuturilor se unesc în două ornamente semicirculare, sub care, mic de tot CIBIN
GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET · SI : COM :
Rv ca nr. 957
R. 118

959 *Taler de necesitate* (Notthaler) Ștanța nr. 942; R.119

960 *Taler de necesitate* (Notthaler) c.m.s., însă fără CIBIN; R. 120

961 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** În dragonul încolăcit, scut mult stilizat cu stema Báthory, deasupra G—o—B (Gabriel Báthory), în părți P — T (Princeps Transilvaniae), dedesubt CIBIN
PRO · PATRIA · ARIS · ET · FOCIS · 16 · 11 ·
Rv neted
AV; 28,4 g; R. 121

962 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** ștanța nr. 954; R. 122

963 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** ștanța nr. 956; R. 123

964 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** ștanța nr. 957; R. 124

965 *Taler de necesitate* (Notthaler) **Av** ca nr. 963, însă cu SI: și fără punct după 1611 și după CIBIN
R. 125

966 *Taler de necesitate* (*Notthaler*) (unifață) ștanța nr. 965, însă piesa groasă și mai mică.
AR; 34 mm; R. 126

967 *Taler de necesitate* (*Notthaler*) (unifață) ca nr. 965, însă S din COMES, normal, iar milesimul 16 · 11
R. 127

968 *Gulden* **Av** și **Rv** ștanța nr. 954
AR; 40 mm; 14,2 g; R. 128

969 *Gulden de necesitate* (*Notgulden*) ștanța nr. 954; R. 128 A (Nachtrag)

970 *Gulden de necesitate* (*Notgulden*) ștanța nr. 959; R. 128 B (Nachtrag)

971 *Gulden* (unifață) ștanța nr. 961
AR; 33 mm; 14,3 g; R. 129

972 *3 Groși* (*piesă groasă = Dickmünze*) **Av** Bust cu armură, la dreapta.

GABRIEL · DG · PRIN · TRAN · E · SI ·
Rv| · III · | CI — BI| · 16—11 · | GRO — ARG|
TRIP · REGN| TRAN — SIL| VANIƎ · | ∵ | Stema Báthory încoronată e cuprinsă în rîndul doi, trei și patru.
R. 130

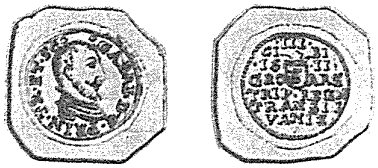

973 *3 Groși (octogonal)* (3 Groschenklippe) **Av** Bust cu armură, la dreapta, cap mai mic
✿GABRI · D · G · PRIN · TR · ET · SC✿
Rv ștanța nr. 972
R. 131

974 *3 Groși* (piesă groasă — Dickstück), ștanța nr. 973
AR; 26 mm; 10 g; R. 131 A (Nachtrag)

975 *3 Groși* **Av** Bust cu armură, la dreapta.
GABRIE×DG×PR×T×R · E · S · C
Rv Stema Báthory în dragon încolăcit, cuprins în rîndurile doi și trei.
| ×III× | 16—11 | GR — OS| ×ARG×TRIP| ×REG ×TR| ANSYL× |
R. 132

976 *3 Groși* c.m.s., cu PR×IR E SC; R. 133

977 *2 Groși* **Av** GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET
Rv| ✿ III ✿| · 16 (Stema Báthory în scut încoronat) 11 · | GROS · ARG| · TRIP · REG · | TRANSYL| · VANI · |
R. 134

978 *3 Groși* ștanța nr. 974; R. 135

979 *3 Groși* **Av** GABRI · D · G · PRIN · TR · ET · SC✻
Rv |✻III✻| CI · —BI · | · 1 · 6 · — · I · I · | GROS · ARG| · TRIP · REGNI| TRANSYL| VANIÆ · | ✻ |
R. 136

980 *4 Groși* c.m.s.
Av fără punct după PRIN
Rv cu CI · —BI · și · I · 6 · — · I · I ☾ ·
R. 137

981 *3 Groși* ca nr. 979
Av cu punct la începutul legendei (· GABRI ·)
Rv în loc de CI · —BI · , AL · —IV · (Alba Iulia)
AR; 2,5 g; R. 138

982 *Groș* **Av** Coroană princiară mare, în părți 16—11, dedesubt | GAB · BATHO| · D : G : PRIN · | · TRAN · |
Rv Vulturul transilvan cu stema Báthory pe piept, în părți N—B. Vîrful aripii din dr. corespunde lui S
GROSSVS · REGNI · TRANSYL :
R. 139

983 *Groș* ca nr. 982, diferență de ștanță; R. 140

984 *Groș* ca nr. 982, vîrful aripii corespunde lui V; R. 141

985 *Groș* c.m.s., diferență de ștanță; R. 142

986 *Groș* ca nr. 982, vîrful aripii corespunde între Y și L; R. 143

987 *Groș* ca nr. 986, dar fără punct după GAB; R. 144

988 *Groș* ca nr. 982, cu punct dublu după GROSSVS: Vîrful aripii corespunde lui Y; R. 145

989 *Groș* c.m.s. Vîrful aripii corespunde între Y și L; R. 146

990 *Groș* ca nr. 988 Vîrful aripii corespunde lui L; R. 147

991 *Groș* ca nr. 982, cu TRANSYL · ✿
AR; 1,3 g; R. 148

992 *Groș de cupru* ca nr. 982 însă cu| GAB BATHO| DG : PRIN :| TRAN|
AE; 1,3 g; R. 149

993 *Groș* c.m.s., însă cu TRANSYL · ; R. 150

994 *Groș* (argintat) (aspect grosolan, plat)
Av Coroană princiară. În părți 6—11; dedesubt | GA · B · BATHO| · ƆGARIN| · NTRAN · |
Rv Vultur, c.m.s., fără N—B
T · RNSY REGN · I · AEAI · GNS · I · A
R. 150 A

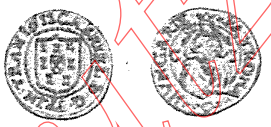

995 *Dinar* **Av** Scut cu cele șapte cetăți (așezate 3, 2, 2); în scutul din mijloc săbii încrucișate (stema Sibiului)
GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN · 16 · 11
Rv Madona, în părți C — I (Cibinium), dedesubt un ornament desparte legenda
✻PATRONA✻— ✻HVNGARIE ·
R. 151

996 *Dinar* **Av** ștanță nr. 995
Rv c.m.s., cu PATRONA (ornament) HVNGARIE
R. 152

997 *Dinar* c.m.s., însă între PATRONA și ornament, o rozetă cu șase vîrfuri. ; R. 152 A (Nachtrag)

1612

998 *10 Ducați* **Av** Cele trei steme, ca la nr. 958. O bandă scurtă cu inscripția CIBIN unește vîrfurile celor două scuturi transilvane.
GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG :
HVN : D · ET · SI : CO ME S ·
Rv În cîmp, în 4 rînduri| PRO| PATRIA | ARIS · ET| FOCIS · | dedesubt un arabesc.
ANNO · DOMINI · MILES : SEXCENT : ET · DVO DECIM :
R. 153

999 *8 Ducați* ștanța c.m.s.
AV; 27,6 g; R. 153 A

1000 *10 Ducați* ca nr. 998, cu COMES; R. 153 B (Nachtrag)

1001 *2 Ducați* **Av** Bust cu armură, cap descop., la dreapta. Cu mîna dreaptă ține măciuca pe umăr; în părți C — V
GAB : D : G : PR : TRA : VAL : TRA^{N} SAL : (N mai mic decît celelalte litere)
Rv În dragonul încolăcit, scut cu stema Báthory, încoronat.
PAR : RE : HV : D : ET — SIC : CO : 161Z
R. 154

1002 *2 Ducați* c.m.s., cu GAB : BATHORI : D : G : TRAN : PRI: R. 154 A (Nachtrag)

1003 *Ducat* ștanța nr. 1001; R. 155

1004 *Ducat* **Av** Bust c.m.s.
GAB : BA : D : G : TRAN : PRINCE :✣
Rv ștanța nr. 1003
R. 156

1005 *Ducat* **Av** ștanța nr. 1004
Rv ca nr. 1004, dar altă ștanță
R. 157

1006 *Ducat* ștanța nr. 1002; R. 157 A (Nachtrag)

1007 *Ducat* **Av** Bust cu armură, capul mare, la dreapta, descoperit.
GABRIEL : D : G : PRIN · TRANSYL :
Rv Vultur spre dreapta, stema Báthory pe piept, în părți N — B
PAR · REG · HVN · DO · ET · SIC · CO · 161Z ·
R. 158

www.clubpro47.ro

1008 *Ducat* Av ştanţa nr. 1007
Rv c.m.s., PAR · RE · HVN · DO · ET · SIC · CO : 161Z :
R. 159

1009 *1/2 Ducat* Av Scut scartelat, cu stema ungară (grinzi, cruce dublă, capete de panteră, leu), cu un mic scut în mijloc, avînd o grindă cu o globulă.
GAB · D · G · PRIN TRAN · ET · S · 161Z ·
Rv Madona, pe semilună
PATRO — HVNG
R. 160

1010 *1/4 Ducat* Av ştanţa nr. 1009; AV; 0,8 g; R. 161

1011 *1/4 Ducat* Av ştanţa nr. 1009.
Rv ca nr. 1009, cu · PATRO · — · HVNG ·
R. 162

1012 *Taler* ştanţa nr. 998; R. 163

1013 *Taler* c.m.s., însă COM : în loc de COMES ·
R. 164

1014 *3 Groşi* ştanţa nr. 980, însă cu · 1 · 6 · — · · Z · (2 invers).
R. 165

1015 *Groş* Av Coroană princiară, în părţi 16—1Z dedesubt pe trei rînduri | GAB · BATHO | · D : G · PRIN · | · TRAN · |
Rv Vulturul transilvan cu stema Báthory pe piept, în părţi N — B
GROSSVS · REGNI · TRANSYL :
R. 166

1016 *Groş* c.m.s. Diferenţă de ştanţă R. 167

1017 *Groş* c.m.s., încă două ştanţe diferite R. 167 A (Nachtrag)

1018 *Groş* ca nr. 1015, cu D : G : ; R. 168

1019 *Groş* c.m.s., cu o altă ştanţă R. 168 A (Nachtrag)

1020 *Groş* ca nr. 1018, diferenţă de ştanţă R. 169

1021 *Groş* c.m.s., cu o altă ştanţă R. 169 A (Nachtrag)

1022 *Groş* ca nr. 1015 aripa vulturului corespunde lui S şi fără punct după GAB
R. 170

1023 *Groş* c.m.s., încă două ştanţe diferite. R. 170 A (Nachtrag)

1024 *Groş* ca nr. 1022, diferenţă de ştanţă R. 171

1025 *Groş* c.m.s., încă două ştanţe diferite; R. 171 A (Nachtrag)

1026 *Groş* ca nr. 1022, aripa vulturului corespunde lui Y; R. 172

1027 *Groş* c.m.s., altă ştanţă; R. 172 A (Nachtrag)

1028 *Groş* ca nr. 1022, diferenţă de ştanţă; R. 173

1029 *Groş* ca nr. 1028, altă ştanţă; R. 173 A (Nachtrag)

1030 *Groş* ca nr. 1022, aripa vulturului corespunde între Y şi L; R. 174

1031 *Groş* c.m.s., altă ştanţă; R. 174 A (Nachtrag)

1032 *Groş* ca nr. 1022, aripa vulturului corespunde lui L; R. 175

1033 *Groş de cupru* Av c.m.s. cu GAB BATH | DG PRI | TRAN
Rv c.m.s. cu TRANSVI
R. 176

1034 *Groş de cupru* Av c.m.s. cu GAB : BATHO | · D : G : PRIN · | TRAN |
Rv GROSSVS : REGNI | : TRANSVL : în rest, c.m.s.
R. 177

1035 *Groş de cupru* (argintat) c.m.s. cu TRAN SYL ✿ · R. 177 A (Nachtrag)

1036 *Dinar* Av ca nr. 995, cu PRI : TRAN · 16 · 12.
Rv ştanţa nr. 996
R. 178

1037 *Dinar* c.m.s., cu altă ştanţă. R. 178 A (Nachtrag)

1038 *Dinar* Av În scut mult stilizat, cele şapte cetăţi (2, 2, 2, 1), în scutul mic din centru, stema Sibiului.
GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : 16 · 12 ·
Rv ştanţa nr. 996
AR; 0,5 g; R. 179

1039 *Groş de cupru* Av ca nr. 1038 cu PRIN · TRAN 16 · 12 ·
Rv ştanţa nr. 995
R. 180

1040 *Groş de cupru* Av ca nr. 1038, însă legenda începe la dr. jos, în loc de st. sus, ca pînă acum.
Rv ştanţa nr. 996
R. 181

1041 *Groş de cupru* ca nr. 1040, însă · PATRONA · — · HVN GARIE ·
R. 182

1613

1042 *10 Ducaţi* Av ştanţa nr. 959
Rv În cinci rînduri PRO | PATRIA | ARIS · ET | | FOCIS · : · 1613 · | înconjurat de un cerc fin şi altul gros zimţat
R. 183

1043 *10 Ducaţi* Av După ştanţa nr. 959
Rv ca nr. 1042, cu · 16 · 13 · ; cifre mult mai mici. De asemenea rîndurile legendei sînt înconjurate cu un cerc liniar fin şi două ramuri legate sus.
R. 184

1044 *6 Ducaţi* (piesă groasă: Dickstück)
Av Bust cu armură, capul mare desc., la dr.
GABRIEL · D : G · PRIN · TRANSYL :
Rv Vulturul transilvan la dr., stema Báthory pe piept, în părţi N — B
PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1613 :
R. 185

1045 *Ducat* Av Cap cu barbă spre dreapta, purtînd căciuliţă Kalpag
GAB : D : G : P : TR : VAL : TRANS :
Rv Stema Báthory în scut mic, încoronat, înconjurat de dragonul încolăcit. În părţi K — O (= Colosvár)
PAR : RE : HV : DO — ET SIC : CO : 1613 ·
R. 186

1046 *Ducat* Av ştanţa nr. 1045
Rv ca nr. 1045, însă D : în loc de DO
R. 187

1047 *Ducat* Av ca nr. 1041, însă · GAB : şi TRAN :
Rv ca nr. 1046, altă ştanţă
R. 188

1048 *Ducat* Av ştanţa nr. 1047
Rv ca nr. 1045, cu diferenţă de ştanţă
R. 189

1049 *Ducat* Av ştanţa nr. 1047
Rv ca nr. 1048, însă PAR· RE : HV : DO — E+SIC : CO : 1613 ⁂
R. 190

1050 *Ducat* Av Cap sim. cu nr. 1007
GABRIEL · D : G · PRIN · TRANSYL :
Rv ca nr. 1007
PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1613 :
R. 191

1051 *Ducat* Av c.m.s., cu D · G
Rv ştanţa nr. 1050
R. 192

1052 *Ducat* Av c.m.s., însă după TRANSYL un punct simplu
Rv ştanţa nr. 1050
R. 193

1053 *Ducat* Av ştanţa nr. 1052
Rv PAR · REG · HVN : DO · ET · SI · C : 1613 :
R. 194

1054 *Ducat* Av ştanţa nr. 1050
Rv ştanţa nr. 1053
R. 195

1055 *Ducat* Av Bust c.m.s., de o factură mai rudimentară
GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYLVA :
Rv În mijloc scut cu stema Báthory, la st. căruia în formă semicirculară inscripţia CIBINI, totul înconjurat de dragonul încolăcit.
PAR · RE · HVN · DO · ET · SI · CO · 1 · 6 · 1 · 3 şi stema Sibiului (cifra 3 mai mare)
R. 196

1056 *Ducat* Av c.m.s., capul ceva mai mic
Rv Scut cu stema Báthory, în părţi C — I (Cibinium), totul înconjurat cu dragonul încolăcit.
· PAR · REG · HVN · D · ET · SI · CO · 1613 şi stema Sibiului
R. 197

1057 *1/2 Ducat* Av Scut scartelat cu stemă (grinzi, cruce dublă, leul, capete de panteră). În părţi milesimul prescurtat 1—3
GAB · D · G · PRIN · TRAN · ET · SI :
Rv ştanţa nr. 1009
AV; 1,7 g; R. 197 A

1058 *1/4 Ducat* ştanţa c.m.s
AV; 0,8 g; R. 198

1059 *Taler* Av ştanţa nr. 959
Rv În cîmp: | PRO | PATRIA | ARIS · ET | FOCIS ⁘ dedesubt arabesc.
: ANNO · DOMINI · MILES : SEXCENTE : ET · · TRIDECIMO : şi săbiile încrucişate ale Sibiului
R. 199

1060 *Taler* ştanţa nr. 1042; R. 200

1061 *Taler* ştanţa nr. 1043; R. 201

1062 *3 Groşi* Av Bust cu armură, la dr.
GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · ET ·
Rv | ✻ III ✻ | · 16 Stema Báthory 13 · | GROS · ARG | · TRIP · REG | TRANSYL | VANI · |
R. 202

1063 *3 Groşi* c.m.s., însă după REG şi lîngă milesim fără puncte.
R. 202 A (Nachtrag)

1064 *3 Groşi* ca nr. 1062
Av cu TRAN · ET · S
Rv cu | · TRIP : REG · | TRANSYL · | · VANI · |
R. 203

1065 *3 Groşi* ca nr. 1064
Av cu TRAN · ET · S ·
Rv ştanţa nr. 1064
R. 204

1066 *3 Groşi* Av Bust cu armură, la dr.
GABRI · D · G · PRIN · TR · ET · SC ✻
Rv | ✻ III ✻ | AL · · IV · | · 1 · 6 · — · 1 · 3 · | GROS · ARG | · TRIP · REGNI | · TRANSYL · VANIÆ · | ✻ |
Între rîndul al doilea şi al treilea, stema Báthory încoronată.
R. 205

1067 *Groş* Av Coroană princiară mare între 16—13, dedesubt pe trei rînduri | GAB BATHO | · D : G : PRIN | · · TRAN · |
Rv Vulturul cu scutul Báthory pe piept, în părţi N—B. Vîrful aripii din dreapta corespunde lui S din TRANSYL : GROSSVS · REGNI · TRANSYL :
R. 206

1067 a *Groş* sim. c.m.s.

1068 *Groş* c.m.s., vîrful aripii corespunde între S şi Y; R. 207

1069 *Groş* ca nr. 1068, diferenţă de ştanţă; R. 208

1070 *Groş* ca nr. 1067, vîrful aripii corespunde lui Y; R. 209

1071 *Groş* c.m.s., diferenţă de ştanţă R. 210

1072 *Groş* c.m.s., nr. 1067, vîrful aripii corespunde între Y şi L; R. 211

1073 *Groş* c.m.s., nr. 1067, cu punct după GAB, vîrful aripii corespunde între N şi S; R. 212

1074 *Groş* c.m.s., vîrful aripii corespunde între S şi Y; R. 213

www.conperuz.ro

1075 *Groș* c.m.s. 1073, vîrful aripii corespunde lui Y; R 214

1076 *Groș* c.m.s. cu PRIN· | TRAN Două ștanțe diferite R. 214 A (Nachtrag)

1077 *Groș* c.m.s. nr. 1075, diferență de ștanță; R. 215

1078 *Groș* c.m.s. nr. 1073, cu PRIN· | · TRAN· ; R. 215 A (Nachtrag)

1079 *Groș* c.m.s. nr. 1073, însă cu D : G· ; R. 216

1080 *Groș de cupru* ca nr. 1067, cu pct. dublu după TRAN; R. 216 A (Nachtrag)

1081 *Dinar* Av Scut drept cu cele șapte cetăți (3, 2, 2) și un mic scut în mijloc purtînd stema Sibiului
GABRIEL · D G · PRIN : TRAN : 16 · 13·
Rv Madona, în părți C—I
· PATRONA ✠ — HVNGARIE ·
R. 217

Fără milesim

1082 *Ducat* Av Bust cu armură, la dreapta. În mîna dreaptă ține măciuca pe umăr, în părți C—V (=Colosvár)
GABRIEL · D · : G : PRIN : TRANSIL :
Rv Scutul cu stema Báthory încoronat, în jur dragonul încolăcit, sub acesta stema Clujului împarte legenda.
PAR : REG : HV : D : —ET SICVL : COM :
R. 218

1083 *Ducat* c.m.s., însă GAB: BATHORI: D : G : TRAN : : PRI : și PAR : REG : HV : DO · — ET SICVL : COM : R. 219 (Nachtrag)

1084 *Ducat* c.m.s., cu PAR REG : HV : DO—ET SICV : : COM : ✠, iar în locul castelului Cluj, un turn.
R. 220 (Nachtrag)

1085 *Ducat* ca nr. 1082, însă GAB : BATHORI : D : G : : TRAN : PRI : R. 221 (Nachtrag)

ORAȘUL BRAȘOV (1612—1615, în timpul luptei cu Gabriel Báthory)

1086 *10 Ducați* Av În cîmp stema Brașovului, o coroană frumos desenată, așezată pe un trunchi cu numeroase rădăcini. În părți C — B (Civitas Brassov)
NOS IN NOM: DOM : CONFIDIMVS : 1617 ✠ (Referire la Psalm 20,3)
Rv Într-o coroană lată de frunze, pe patru rînduri legenda:
| · ILLE · | IN EQVIS | ET CVRRI | ✠ BVS ✠ |
AV; 34,8 g; R. 1

1087 *2 Taleri* (*pătrat*) (Doppeltalerklippe). Exemplar de probă, placă în patru colțuri, ștanța nr. 1086
AR; 45/45 mm; 59,7 g; R. 1 A (Nachtrag)

1088 *2 Taleri* (*exagonal*) ștanța nr. 1086
AR; 45/45 mm; 57,5 g; R. 1 B (Nachtrag)

1089 *2 Taleri* pe o piesă groasă, ștanța nr. 1086
AR; 40 mm; 56,5 g ; R. 1 C (Nachtrag)

1090 *2 Taleri* pe o piesă mai lată, ștanța nr. 1086
AR; 45 mm; 56 g ; R. 1 D (Nachtrag)

1091 *Ducat* Av Stema Brașovului, ca nr. 1086, fără C—B
· DEVS · PROTECTOR · NOSTER ✠
Rv Madona încoronată, stînd pe semilună, în părți C—B
✠ PATRONA · VNGARIÆ · 1617 ·
R. 2

1092 *Taler* Ștanța nr. 1086
AR; 28,7 g.; R. 3

1092a *Taler de necesitate* (Nottaler) în timpul asedierii orașului Brașov de către Gabriel Báthory
Av Stema orașului între C—B
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 203

1093 *Gulden* Ștanța nr. 1086
AR; 15,8 g; R. 4

1094 *Groș* Av Stema ca nr. 1091
GROSS : CIVITA : BRASSO · 1617 .
Rv Vulturul transilvan încoronat, la dreapta, cu limbă lungă scoasă afară; Pe piept, în scut mic cu formă de inimă, o coroană
DEVS · PROTECTOR · NOSTER : ✠
AR; 1,5 g; R. 5

1095 *Groș* Ștanța nr. 1094
Rv ca nr. 1094, altă ștanță
R. 5 A (Nachtrag)

1096 *Groș* Av ca nr. 1094; Rv altă ștanță
R. 5 B (Nachtrag)

1097 *Groș* Av ca nr. 1094, însă în coroană și în părți cîte două puncte.
GROSS : CIVITA · BRASSO ✠ 1612 ✠
Rv Vultur ca nr. 1094, are o inimă pe piept.
DEVS · PROTECTOR · NOSTER · ✠
R. 6

1098 *Groș* Av ca nr. 1094, coroana alt fel desenată
GROSS · CIVITA · BRASSO · 1617 ·
Rv Vultur cu limba mai scurtă, pe piept un punct în scutul de forma inimii.
DEVS · PROTECTOR · NOSTER ✠
R. 7

1099 *Groș* Av Ștanța nr. 1094
Rv ca nr. 1094, cu NOSTER · ✠ , iar în scutul mic de pe pieptul vulturului trunchi cu rădăcini, deasupra coroana
R. 8

1100 *Groș* Av ștanța nr. 1099; Rv. ca nr. 1099, dar altă ștanță
R. 8 A (Nachtrag)

1101 *Groș* **Av** ca nr. 1099, cu 1617·⁘·, iar trunchiul și coroana altfel desenate.
Rv ca nr. 1099, dar altă ștanță
R. 8 B (Nachtrag)

1102 *Groș* **Av** ștanța nr. 1099
Rv ca nr. 1099, altă ștanță
R. 8 C (Nachtrag)

1103 *Groș* **Av** ștanța nr. 1101
Rv ștanța nr. 1100
R. 8 D (Nachtrag)

1104 *Groș* **Av** ștanța nr. 1094
Rv ca nr. 1099, dar altă ștanță
R. 8 E (Nachtrag)

1105 *Groș* **Av** Stemele altfel desenate, ca pînă acum
GROSS · CIVITA · BRASSO 161
Rv ca nr. 1094, cu NOSTER ❖ și vultur cu limbă mai scurtă.
R. 9

1106 *Groș* c.m.s., cu GROSS · CIVITA · BRASSO 1612 ·
R. 9 A (Nachtrag)

1107 *Groș* **Av** Stema ca nr. 1105
GROSS : CIVITA · BRASSO 1612
Rv ca nr. 1105, însă în scutul de forma inimii de pe piept un ×
R. 10

1108 *Groș* **Av** Stema ca nr. 1098
GROSS : CIVITA · BRASSO : 161 Steme ca la nr. 1098
Rv Vultur cu limba mai scurtă, un punct în scutul de forma inimii de pe piept.
DEVS : PROTECTOR · NOSTER ❁
R. 11

1109 *Groș* **Av** Coroana ca la nr. 1098
GROSS CIVITA · BRASSO : 161Z
Rv Ca nr. 1108, însă limba vulturului arată ca vîrful undiței
R. 12

1110 *Groș* **Av** c.m.s., însă fără puncte.
Rv ca nr. 1108, însă la gîtul vulturului, în părți, două puncte
R. 13

1111 *Groș* **Av** ca nr. 1105, cu o mică deosebire în desen
Rv ca nr. 1110, însă lîngă gîtul vulturului în loc de puncte C—B
R. 14

1112 *Groș* **Av** Stema ca nr. 1109
GROSS · CIVITA : BRASSO : 161Z
Rv ca nr. 1099, însă NOSTER · ✤ Vulturul fără coroană pe cap, iar limba foarte lungă, cu vîrful răsfrînt înapoi.
R. 15

1113 *Groș* **Av** Stema ca nr. 1109
GROSS · CIVITA · BRASSO : 161Z.
Rv Ștanța nr. 1112
R. 16

1114 *Groș* **Av** Stema ca nr. 1109
GROSS · CIVITA · BRASSO · 161Z ·
Rv Ștanța nr. 1112
R. 17

1115 *Groș* ca nr. 1112
Av Desen puțin diferit. Rădăcinile trunchiului mult mai fin încolăcite.
Rv punct dublu după DEVS
R. 18

1116 *Groș* **Av** Ștanța nr. 1111
Rv Vultur încoronat, are limba scurtă. Un punct în scutul mic de forma inimii, de pe piept.
DEVS · PROTECTOR · NOSTER ✤
R. 19

1117 *Groș* **Av** Ștanța nr. 1107
Rv Vulturul încoronat are limba scurtă. Pe piept, în scut mic, ca o inimă, o coroană.
DEVS · PROTECTOR · NOSTER +
R. 20

1118 *Groș* **Av** Stema ca nr. 1097, cu patru puncte
GROSS : CIVITA · BRASSO ✳1612✳
Rv Vulturul încoronat, limba mai scurtă, pe piept scut de forma inimii, cu punct.
DEVS : PROTECTOR · NOSTER ❁
R. 21

1119 *Groș* **Av** ca nr. 1097, dar altă ștanță
Rv ca nr. 1118, dar altă ștanță
R. 21 A (Nachtrag)

1120 *Groș* **Av** Coroana ca nr. 1118, bogat împodobită cu puncte; în cîmp în părțile stemei cîte două puncte.
GROSS · CIVITA · BRASSO · 1 · 6 · 1 · Z ⁘
Rv Ștanța nr. 1118
R. 21 B (Nachtrag)

1121 *Groș* **Av** GROSS : CIVITA · BRASSO · 161Z ·
Rv Ștanța nr. 1118
R. 22

1122 *Groș* **Av** Ștanța nr. 1111
Rv Coroană în scutul mic de forma inimii de pe piept
· DEVS · PROTECTOR · NOSTE · ❁
R. 23

1123 *Groș* **Av** GROSS : CIVITA · BRASSO 161Z
Rv În scutul mic de pe piept
DEVS : PROTECTOR · NOSTE · ⊗
R. 24

1124 *Groș* **Av** Ca nr. 1123, cu mică diferență în desen
Rv Ștanța nr. 1123
R. 25

1125 *Groș* **Av** Stema Brașovului, în părți cîte o rozetă cu cinci foi.
GROSS · CIVITA · BRASSO ❀ 161Z ·
Rv Vultur cu un scut mic pe piept, fără nimic
DEVS : PROTECTOR · NOSTER · ✠
R. 25 A (Nachtrag)

1126 *Groș* **Av** GROSS · CIVITA · BRASSO : 161Z
Rv DEVS : PROTECTOR · NOSTER ❁
R. 25 B (Nachtrag)

1127 *Groș* **Av** Stema Brașovului, bogat împodobită cu puncte. În părți cîte un punct.
GROSS : CIVITA · BRASSO · 1612 ❀
Rv Vultur cu scut în formă de inimă, pe piept.
DEVS · PROTECTOR NOSTER ❁
R. 25 C (Nachtrag)

1613

1128 *Ducat* **Av** Stema ca nr. 1098
· DEVS · PROTECTOR · NOSTER ❁
Rv Ca nr. 1091, cu · PATRONA ·
R. 26

1129 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1091
Rv Ca nr. 1128, însă fără punct după VNGARIÆ iar 6 din milesim, mai mic.
R. 27

1130 *Groș* **Av** Stema Brașovului, deasupra în părți la vîrful din mijloc, două puncte.
GROSS : CIVITA : BRASSO : 1613 · (punctele duble după GROSS foarte mici)
Rv Vultur încoronat, limba scurtă, în scutul mic de forma inimii, litera S
(S = Simon Goldarbeiter alias Henek)
DEVS PROTECTOR NOSTER ❁
AR; 1,5 g; R. 28

www.cupeculiz.ro

1131 *Groș* Av Ștanța nr. 1130
Rv Vultur cu coroană pe piept
DEVS : PROTECTOR · NOSTER ✿
R. 29

1132 *Groș* Av Stema ca nr. 1098, fără puncte, în părți.
GROSS : CIVITA · BRASSO · 161
Rv Vultur, ca nr. 1130
DEVS : PROTECTOR · NOSTER ✿
R. 30

1133 *Groș* Av Ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., însă altă ștanță
R. 30 A (Nachtrag)

1134 *Groș* Av Ca nr. 1132, însă cu 1613
Rv Vultur, un punct în scutul de pe piept
DEVS · PROTECTOR · NOSTER ·✠
R. 31

1135 *Groș* Av Stema ca nr. 1098
GROSS · CIVITA · BRASSO · 1613✿
Rv c.m.s., cu NOSTER ·✿, iar pe pieptul vulturului S (Simon Goldarbeiter alias Henek)
R. 32

1136 *Groș* Av Scut ca nr. 1098
GROSS · CIVITA · BRASSO · 1613
Rv Vultur, cu limba mai lungă, punct în scutul de pe piept.
DEVS · PROTECTOR · NOSTER :✠
R. 33

1137 *Groș* Av c.m.s., cu : 1613 :
Rv c.m.s., cu pct. înaintea lui DEVS
R. 33 A (Nachtrag)

1138 *Groș* Av Ca nr. 1132, alt desen
Rv Ca nr. 1136, însă fără puncte duble după NOSTER
R. 34

1139 *Groș* c.m.s., fără punct după BRASSO, de asemenea vîrful din mijloc al coroanei coresp. lui 1 din milesim, la precedentele coresp. lui 6
R. 34 A (Nachtrag)

1140 *Groș* Ca nr. 1138, vîrful din mijloc al coroanei corespunde lui 1 din milesim, la nr. 1138 corespunde lui 6
R. 34 B (Nachtrag)

1141 *Groș* Av Ca nr. 1138, fără pct. după GROSS
Rv Ștanța nr. 1138
R. 35

1142 *Groș* Av ca nr. 1098
GROSS · CIVITA · BRASS : 1613
Rv Ștanța nr. 1138
R. 36

1143 *Groș* Av Ca nr. 1098
GROSS : CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ștanța nr. 1138
R. 37

1144 *Groș* Av Ca nr. 1143, în părțile stemei C—B
Rv Ștanța nr. 1138
R. 38

1145 *Groș* Av Ca nr. 1098
GROSS : CIVITA · BRASSO : 1613
Rv Ștanța nr. 1138
R. 39

1146 *Groș* Av Vîrful din mijloc al coroanei străpunge c.l.i. și atinge cifrele milesimului.
GROSS · CIVITA · BRASSO : 16—13·
Rv Ștanța nr. 1138
R. 40

1147 *Groș* Av Stema ca nr. 1130, fără puncte, dedesubt în părțile coroanei două cruciulițe.
GROSS · CIVITA · BRASSO 1613
Rv Vultur cu inimă pe piept
DEVS · PROTECTOR · NOSTER ✣
R. 41

1148 *Groș* Av Stema ca nr. 1098
GROSS · CIVITA · BRASSO 16 ✣ 13 (O pe jumătate cît celelalte litere)
Rv Ca nr. 1147, cu✣, iar în părți lîngă gîtul vulturului două puncte.
R. 42

1149 *Groș* Av Stema ca nr. 1098
GROSS CIVITA BRASSO 1613
Rv Ca nr. 1148, puncte în scutul de pe piept. Vultur fără coroană.
R. 43.

1150 *Groș* Av Stema ca nr. 1098
GROSS : CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ca nr. 1148, însă punct dublu după DEVS
R. 44

1151 *Groș* Av Ca nr. 1144, însă cu GROSS ·
Rv Ca nr. 1150, însă lîngă gîtul vulturului numai un punct în st., iar pe piept litera S (Simon Goldarbeiter alias Henek)
R. 45

1152 *Groș* Av Ștanța nr. 1144
Rv Ștanța nr. 1151
R. 46

1153 *Groș* c.m.s., nimic în scutul de pe pieptul vulturului
R. 46 A (Nachtrag)

1154 *Groș* Av Ștanța nr. 1144
Rv Ca nr. 1150, însă fără puncte lîngă gîtul vulturului; iar în scut un punct.
R. 47

1155 *Groș* Av Ca nr. 1098
GROSS · CIVITA · BRASSO · 1613 .
Rv Ca nr. 1147, punct pe pieptul vulturului
R. 48

1156 *Groș* Av Stema ca nr. 1098, avînd la dr. litera B
GROSS · CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ca nr. 1150, însă scutul de pe piept fără nimic
R. 49

1157 *Groș* Av c.m.s., cu C — B
Rv Ștanța nr. 1155
R. 50

1158 *Groș* Av Ștanța nr. 1150
Rv Ca nr. 1156, limba vulturului apare ca un vîrf de undiță
R. 51

1159 *Groș* Av GROSS · CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ștanța nr. 1155
R. 52

1160 *Groș* Av Ștanța nr. 1144
Rv Ștanța nr. 1155
R. 53

1161 *Groș* Av Stema ca nr. 1098, în părți C — B
GROSS : CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ștanța nr. 1158
R. 54

1162 *Groș* Av Ștanța c.m.s.
Rv Ca nr. 1158, însă la gît, în părți, cîte un punct
R. 55

1163 *Groș* Av Ca nr. 1161, fără C — B
Rv Ștanța nr. 1162
R. 56

1164 *Groș* Av Ștanța c.m.s.
Rv Vultur cu punct pe piept; la gît, în părți C — B
DEVS : PROTECTOR · NOSTER✣
R. 57

1165 *Groș* Av Stema ca nr. 1098
GROSS : CIVITA · BRASSO : 1613
Rv Ștanța nr. 1164
R. 58

1166 *Groș* Av GROSS · CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ca nr. 1164, nimic în scutul de pe piept.
R. 59

1167 *Groș* Av Ștanța nr. 1165
Rv Ca nr. 1164, litera S pe piept, (Simon Goldarbeiter alias Henek), lîngă gît, în dreapta, un punct.
R. 60

1168 *Groș* Av GROSS · CIVITA · BRASSO · 1613
Rv DEVS · PROTECTOR · NOSTER ✣ Pe piept litera H (H înseamnă Hans Gorgias I, care a fost aurar în Brașov, în 1613)
R. 61

1169 *Groș* Av În părțile stemei C — B
GROSS CIVITA BRASSO 1613
Rv Pe piept litera S (Simon Goldarbeiter alias Henek)
DEVS PHOTECTOH NOSTER✣
Ambele fețe de factură rudimentară
R. 62

1170 *Groș* Av Stemă, în dr. C
GROSS : CIVITA · BRASSO 1613
Rv Ca nr. 1167, însă fără punct lîngă gîtul vulturului
R. 63

1171 *Groș* Av Ștanța nr. 1166
Rv Ca nr. 1168, însă litera J pe pieptul vulturului. (Litera J pe pieptul vulturului înseamnă Jerg Kozak, aurar în Brașov, în 1613)
R. 64

1172 *Groș* Av Ca nr. 1161
Rv Ca nr. 1168, însă cu punct pe pieptul vulturului și NOSTER✣
R. 65

1173 *Groș* Av Ca nr. 1156, cu desen puțin deosebit.
Rv Punct pe pieptul vulturului
DEVS : PROTECTOR · NOSTER⊞
R. 66

1174 *Groș* Av GROSS : CIVITA · BRASSO 16 · 13
Rv Ca nr. 1173, cu NOSTER ȯ
R. 67

1175 *Groș* Av GROSS : CIVITA · BRASSO 16 ȯ 13
Rv Ștanța nr. 1174
R. 68

1176 *Groș* Av GROSS : CIVITA · BRASSO : 1613
Rv DEVS : PROTECTOR · NOSTER ⁘ Vultur cu P pe piept. (P înseamnă Peter Repser alias Schun, fost aurar în Brașov, în 1613)
R. 69

1177 *Groș* Av GROSS · CIVITA · BRASSO · 1613 ·
Rv Punct în scutul de pe piept.
DEVS PROTECTOR · NOSTER
R. 70

1178 *Groș* c.m.s., cu GROSS : CIVITA · BRASSO : 1613
DEVS : PROTECTOR · NOSTER ·
R 70 A (Nachtrag)

1179 *Groș* Ca nr. 1144, însă lîngă stemă literele G — H și cu NOSTER✣
R. 70 B (Nachtrag)

1180 *Groș de cupru* Av Stema ca nr. 1130
GROSS · CIVITA · BRASSO 1613
Rv Vultur cu S pe piept (Simon Goldarbeiter alias Henek), lîngă gît două puncte.
DEVS : PROTECTECOR NOSTE
R. 71

1614

1181 *Groș (pătrat) (Groschenklippe)* Av Stema c.m.s.
GROSS · CIVITA · BRASSO · 1614 ·
Rv Ștanța nr. 1164
(Pe ambele fețe, cercuri exterioare punctate și încercări de ornamentații.)
R. 72

1182 *Groș (pătrat) (Groschenklippe).* Exemplar de cupru după grosul (pătrat) de la nr. 1181
R. 84 A (Nachtrag)

1183 *Groș* Av GROSS · CIVITA · BRASSO 1614
Rv Vultur, cu scut în formă de inimă, cu un punct
DEVS · PROTECTOR · NOSTER ✿
R. 73

1184 *Groș* Av c.m.s.
Rv Ștanța nr. 1138
R. 74

1185 *Groș* Av Ca nr. 1183, însă în cîmp, la dr. stemei Ç
Rv Ștanța nr. 1138
R. 75

1186 *Groș* Av c.m.s., cu rădăcina trunchiului altfel desenată
Rv Ștanța nr. 1138
R. 76

1187 *Groș* Av Ca nr. 1183, rădăcina trunchiului altfel desenată
Rv Ca nr. 1183, cu NOSTER ✣ La dr. și la st. gîtului precum și pe pieptul vulturului, cîte un punct.
R. 77

1188 *Groș* c.m.s. cu NOSTER ȯ
R. 77 A (Nachtrag)

1189 *Groș* Av GROSS : CIVITA · BRASS° 1614 („o" mai mic decît celelalte litere)
Lîngă stemă C — B
Rv Ștanța nr. 1158
R. 78

1190 *Groș* Av Ștanța nr. 1186
Rv Ștanța nr. 1158
R. 79

1191 *Groș* Av Ștanța nr. 1185
Rv Ștanța nr. 1158
R. 80

1192 *Groș* Av Ștanța nr. 1184
Rv Ștanța nr. 1181
R. 81

1193 *Groș* Av GROSS · CIVITA · BRASSO · 1614 ·
Rv Ștanța nr. 1181
R. 82

1194 *Groș* Av Ștanța nr. 1185
Rv Ștanța nr. 1181
R. 83

1195 *Groș* Av Ștanța nr. 1186
Rv Ștanța nr. 1187
R. 84

www.cimpeanu.ro

1196 *Groș de cupru* (Kupfergroschen) Av Ștanța nr. 1186
Rv Ștanța nr. 1184
R. 85

GABRIEL BETHLEN (1613—1629)

Intervenția unei armate otomane obligă Dieta din Cluj să-l aleagă pe Gabriel Bethlen ca principe (1613, oct. 23). Acesta ajunge la înțelegere cu Radu Mihnea al Țării Românești și cu Ștefan Tomșa al Moldovei, pentru sprijin reciproc. În războiul ce-l poartă cu Ferdinand II, cucerește pînă în 1619 aproape întreaga Ungarie și preia în 1620 coroana regală.

În 1622, prin pacea de la Mikulov, Imperiul habsburgic cedează lui Gabriel Bethlen șapte comitate și-i plătește anual 50 000 florini, obținînd și libertatea religioasă pentru protestanții unguri. (Tratatele de la Viena 1624 și Bratislava 1626.)

Moare în 1629 după o remarcabilă domnie, ilustrată și prin numeroase emisiuni monetare.

1613

1199 *2 Ducați* Av Bust cu armură, la stînga, pe cap căciuliță (Kalpag) împodobită cu pene prinse cu agrafă. Bustul întrerupe legenda sus și jos.
GA : BET : — D : G : PT :
Rv În scut puțin stilizată, stema Bethlen (două giște sălbatice față în față, o săgeată le străpunge gîturile). Totul, într-un dragon încolăcit, încoronat. Dedesubt în legendă stema Clujului.
PA : RE : HVN : DO — ET SI : CO 1613
R. 1

1200 *Ducat* Ștanța c.m.s.; R. 2

1201 *Ducat* Av Bust mai scund, cap mai mic decît la nr. 1199, alt desen.
GA : BET : D : G : P : T : P : R : H : D · ET SI : CO
Rv Ștanța nr. 1199
R. 3

1614

1202 *Ducat* Av Ștanța nr. 1201
Rv Ca nr. 1199, desen puțin diferit
DEI DON : E : NE — QVIS GLOR : 1614 · (Cu referire la Efes 2, 8, 9)
R. 4

1203 *Ducat* Av Ștanța nr. 1201
Rv Ca nr. 1202, DEI DON : EST NE — QVIS GLO : 1614
R. 5

1204 *Ducat* Ca nr. 1199
Av GA : BET : D : — G : P : T :
Rv PAR : RE : HV : DO — ET SI : CO : 1614
R. 6

1205 *Ducat* Av Ștanța nr. 1199
Rv Ștanța nr. 1204
R. 7

1206 *Ducat* c.m.s., altă ștanță; R. 7A (Nachtrag)

1197 *Groș de cupru* (Kupfergroschen) Ștanța nr. 1188
R. 85 A (Nachtrag)

1615

1198 *Groș de cupru* (spoit cu argint)
Av Stema c.m.s., în părți C — B
CORS CIVITA BRASSO 1615
Rv Vultur cu S pe piept (Simon Goldarbeiter alias Henek)
DEVS PROTECTOR NOTSTER
R. 86

1207 *Ducat* Ca nr. 1205, cu GA : BET : — D : G : P : TR ·
R. 7 B (Nachtrag)

1208 *Dinar* Av Scut drept, cu cele șapte cetăți (3, 2, 2) și stema Sibiului în scutul din mijloc.
GAB · BETLEN · D · G · PRIN · TRAN
Rv Madona; · PATRONA · VNGA · 1614
R. 8

1209 *Dinar* Av Stema Sibiului cu cele trei foi de baltă, încoronată, ca pe talerii lui Rudolf II
GAB · BETH · D · G · PRIN · TRAN
Rv Ștanța nr. 1208
R. 8 A (Nachtrag)

1615

1210 *Ducat* Av Ștanța nr. 1199
Rv Ca nr. 1199, cu PA : RE : HVN : DO — ET SI : CO : 1615
R. 9

1211 *2 Ducați* Ștanța c.m.s.; R. 9 A (Nachtrag)

1212 *Ducat* Av Ca nr. 1204
Rv Ștanța nr. 1210
R. 10

1213 *Ducat* Av Bust ca nr. 1199, desen mai rudimentar
GA · BET · D · — G · P · T
Rv Ca nr. 1199: PAR · RE · HV · DO · ET · SI · CO · (săbii încrucișate) 1615
R. 11

1616

1214 *10 Ducați* Av Bust cu armură la dreapta cu căciuliță, iar penajul prins cu o agrafă mai mare.
GAB : BETLEN D : G : P : TRAN : PART : REG : HVN : DO : ET SI : CO :
Rv Un braț ieșind din nor ține o spadă în care este înfiptă o coroană alături se desfășoară o panglică cu șase ondulații, pe care e scris: CON — SILIO — FIRMATA — DEI · (SILIO și MATA apar scrise răsturnat) DN S : ILLVM : MEA ET SALVS MEA QVEM TIMEBO: 1616. (Referire la Ps., 27,1)
AV: 34,7 g; R. 12

1214a *10 Ducați* c.m.s. altă ștanță, execuție mai puțin îngrijită
Rv cu TIME · BO · 1 1 ·
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 204

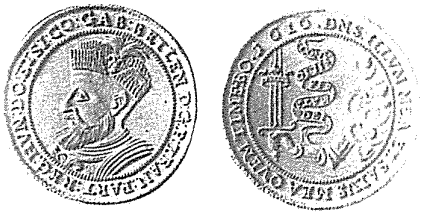

1214b *10 Ducați* ca nr. 1214, altă ștanță cu TIME : BO · 1 1 ·
Cat. nr. 273

1215 *10 Ducați* c.m.s.
Rv La finele legendei TIME : BO · 1616 ·
Amst. Licit. 1933. R —

1216 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1204
Rv Stema c.m.s. PA : RE : HVN : DO — ET SI : CO : 1616
R. 13

1217 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1204
Rv Ca nr. 1215, desen puțin diferit
R. 14

1218 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1199
Rv Ștanța nr. 1215
R · 15

1219 *Ducat* c.m.s. altă ștanță; R. 15 A (Nachtrag)

1617

1220 *Groș* (*pătrat*)
(Groschenklippe) **Av** Coroană princiară mare, în părți 16—17. Dedesubt pe trei rînduri | GAB · BETHLE | N D : G · PRIN · | TRAN : |
Rv Scut simplu, împărțit în trei: deasupra soare, stea și semilună, în mijloc, vultur ieșind, la dr. dedesubt șapte cetăți, așezate 4, 3
GROSSVS : REGNI TRANSIL ✵
AR; 1,9 g; R.16

1221 *Groș* (*pătrat*) (Groschenklippe) c.m.s., însă după TRAN numai un punct. R. 16 A (Nachtrag)

1222 *Groș* După ștanța nr. 1221; R. 16 B (Nachtrag)

1223 *Groș* Ștanța nr. 1220; R. 17

1224 *Groș* c.m.s.
Av fără punct după G
Rv fără stea între soare și semilună
R. 18

1225 *Groș* Ca nr. 1223, după TRAN numai un punct; R. 18 A

1226 *Groș* **Av** Ca nr. 1223, dar numai un punct după TRAN
Rv Ca nr. 1224, desen puțin diferit
R. 19

1227 *Groș* **Av** Ca nr. 1223 cu | GAB · BETHLEN | · D : G · · PRIN · | · TRAN · |
Rv c.m.s. GROSSVS REGNI TRANSIL ✵
AR; 1,7 g; R. 20

1228 *Groș* c.m.s., altă ștanță; R. 20 A

1229 *Groș* **Av** GA · BETHLEN | : D : G · PRIN : | · TRAN · | ornamente florale |
Rv Ștanța nr. 1227
R. 21

1618

1230 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1199
Rv Stema c.m.s. PA : RE : HV : DO — ET · S : CO : : 1618 ·
R. 22

1231 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1204
Rv c.m.s., cu · PA : RE : HV : DO : — ET SI : CO 1618.
R. 23

1232 *Ducat* **Av** Bust la stînga, cu armură și mantie de campanie, prinsă pe umăr cu o rozetă. Penajul de la căciuliță acoperă literele VA din TRANSILVANI ✶
GABRIEL · BETLEN · DG PRIN TRANSILVANI
Rv Stema Bethlen în dragonul încolăcit, într-un scut oval · mult stilizat.
PAR · RE · HVN · DON · ET · SIC · CO · 1618.
(Deși lipsesc inițialele monetăriei, este sigur că acest ducat s-a bătut la Alba Iulia)
R. 24

1619

1233 *10 Ducați* **Av** Bust ca nr. 1232, întrerupe legenda sus și jos
GABRIEL · BETH · D : G · PR — IN · TRAN
Rv În mijloc scut simplu cu stema Bethlen, în dragonul încolăcit.
Celelalte două scuturi, în părți, ornamentate, conțin: soarele, steaua și semiluna, cu vulturul ieșind spre stînga. Scutul din st. cele șapte cetăți, aranjate 1, 2, 1, 2, 1. Dedesubt, în oval împodobit (· A · I ·) (Alba Iulia)
PAR ✵ REG ✵ HVNG ✵ DOM ✵ ET ✵ SICVL ✵ COM ✵ 1619 ✻
AV; 34,4 g; R. 25

1234 *Ducat* **Av** c.m.s. GABRIEL · D : G : PR — IN TRAN
Rv Armele ca nr. 1232, în părți A — I
PAR · RE · HVN · DOM · ET · SIC · CO 1619
R. 26

1235 *Ducat* **Av** Bust c.m.s. GABRIEL · BET · D : G — · P · TRAN
Rv Ca nr. 1234, cu CO · 16 · 19
R. 27

1236 *Ducat* Ca nr. 1235, capul puțin mai mare, cu P · TRAN

1237 *1/4 Ducat* **Av** Scut oval împodobit cu cartușuri, în cîmp deasupra vultur cu coroană, în cel de jos cetăți așezate 4,3
GABRIEL · BETH · D · G · PRIN · TRAN · ✙

www.cimpercutro

Rv Madona pe semilună, ține pe mîna stîngă pruncul, în dreapta, sceptrul, în părți A — I
· PATRONA HVNGARIAE 1619 ·
R. 28

1238 (*Taler aparent?*) (*Schauthaler*) **Av** Bust frumos la stînga cu dolman împodobit cu șnururi și cu mantie căptușită cu blană, pe cap căciuliță, cu penaj prins cu agrafă.
✠ GABRIEL BETH — D · G · PRIN TRAN
Rv Ca nr. 1233, realizare mai bună, iar în micul scut dedesubt apare în loc de AI, CM (Cibiniensis Moneta)
AR; 29,6 g; R. 29

1239 (*Taler aparent?*) (*Schauthaler*) Ștanța c.m.s.; AR; 22,2 g; R. 30

1240 (*Gulden aparent?*) (*Schaugulden*) Ștanța nr. 1238; AR; 16,1 g; R. 31

1241 *Groș* **Av** O coroană princiară mare, în părți 16—19, dedesubt pe patru rînduri | GABRIEL · | D · G · PRIN · | TRAN · | ✠ A · I ✠ |
Rv Scut oval, împodobit lateral prin cartușuri, cu stema transilvană. Vultur și cele șapte cetăți, așezate 4,3
GROSSVS · REGNI · TRANSYLVANIAE :✠
AR; 1,3 g; R. 32

1242 *Groș* **Av** c.m.s. cu |GABRIEL| D · G · PRIN| TRAN · |
Rv Ștanța nr. 1241 (lipsește AI), tipul monedei apare ca aparținînd monetăriei Alba Iulia
R. 33

1243 *Groș* **Av** Ca nr. 1241, coroană mai mică și | GABRIEL · | D : G · PRIN : | TRAN : | · ⋈ · |
Rv Ca nr. 1241; GROSSVS · REGNI · TRANSYLVANIAE
R. 34

1244 *Groș* **Av** Ștanța nr. 1243
Rv Ca nr. 1243, desen puțin diferit
R. 35

1245 *Groș* **Av** Ștanța nr. 1243
Rv Ca nr. 1243, alt desen
R. 36

1246 *Groș* c.m.s., încă două piese cu ștanțe diferite; R. 36 A (Nachtrag)

1247 *Groș* Ca nr. 1243
Av punct simplu după PRIN
Rv desen diferit
R. 37

1620

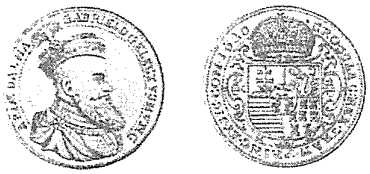

1248 *10 Ducați* **Av** Bust ca nr. 1233, execuție superioară, ștanța ca format, mai mică.
GABRIEL · D : G · ELECTVS · HVNG — ARIÆ ·
· DALMA
Rv În scut multiplu ornamentat: stema ungară și transilvană, avînd scutul Bethlen în centru. În părți A — I. Deasupra coroană (frumoasă realizare monetară)
· CRO · SCLA · C : REX · TRAN · PRINC · ET · SIC ·
· COM · 1620.
R. 38

1249 *Ducat* **Av** Bust c.m.s.
GABRIEL · D : G · PR — IN · TRAN
Rv În ramă ornamentată stema Bethlen, ca la nr. 1232, în părți A — I, deasupra coroană.
PAR · RE · HVN · DOM · SIC · CO · 1620
R. 39

1250 *Ducat* **Av** Bust c.m.s., însă pe umăr în loc de rozetă o cruce mare cu vîrfuri ascuțite și în părțile bustului A — I, inițialele locului de batere.
GABRIEL · D · G · PR — IN TRAN
Rv Stema c.m.s. însă fără dragon încolăcit.
PAR · RE · HVNG · DOM · ET · SIC · COM · 1620
R. 40

1251 *Ducat* **Av** Bust c.m.s., cruce pe umăr
GABRIEL · D · G · PRI : — TRANSY ·
Rv Stema Bethlen în dragon încolăcit, însă coroana nu are bucle. Lipsesc inițialele monetăriei, totuși după tip aparține monetăriei din Alba Iulia.
· PAR · RE · HVNG · DOM · ET · SIC · CO · 1620 ·
R. 41

1252 *Ducat* **Av** Bust cu armură la stînga, capul descoperit, cu dreapta ține scutul pe umăr, în părți K — B (Körmecz-Bánya = Kremnitz)
GAB · D · G · EL · HV — · DA · CR · SC · REX · ✠ ·
Rv Madona stînd pe tron, sub picioare o semilună cu profil de chip omenesc. Dedesubt, în legendă stema ungară încoronată.
· TRANS · PR · ET · — · SIC · COM · 1620
R. 42

1253 *Ducat* **Av** c.m.s., însă după REX un punct în loc de rozetă
Rv c.m.s., însă după 1620 punct
R. 43

1254 *Ducat* **Av** ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., cu un alt desen. Sceptrul pruncului corespunde între 2 și 0 din milesim. La nr. 1253 atinge chiar cifra 2
R. 44

1255 *Ducat* **Av** ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., însă fără punct la începutul și finele legendei
R. 45

1256 *Ducat* **Av** ștanța nr. 1254
Rv · TRANS · PR · ET · — SIC · COM · 1620 ·, în rest ca nr. 1254
R. 46

1257 *1/4 Ducat* ca nr. 1237
Av GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSIL · ·⁘
Rv PATRONA · HVNGARIAE 16 Z 0
R. 47

1258 *Taler* ca 10 Ducați nr. 1277, însă **Av** armura cu alt desen și DAL — CR ◦ SCL ◦ REX ◦
Rv 1620 ◦ iar inițialele K — B stau lîngă lănțișoarele coroanei.
R. 47 A (Nachtrag)

1259 *Taler aparent* (Schauthaler) ştanţa nr. 38
AR; 20,6 g; R. 48

1260 *Groş lat* (*Breiter groschen*) Av Scut stilizat, cu stema ungară, în mijloc scutul Bethlen. În părţi Ņ–Þ . Deasupra scutului · ◦ · GABRIEL · D : G · E · HVN : CROA · · DAL · SCLA : REX · ✠
Rv Madona stînd pe semilună cu pruncul pe braţul drept. Acesta ţine în mîna dreaptă un sceptru.
· PRIN · TRAN · ET · SIC : COMES · 16Z0.
AR; 24 mm; 2,2 g; R. 49

1261 *Groş lat* (*Breiter groschen*) c.m.s., însă nici un punct după REX şi 16Z0; R. 49 A (Nachtrag)

1262 *Groş lat* (*Breiter groschen*) ca nr. 1260 cu 16Z0: ; R. 49 B (Nachtrag)

1263 *Groş lat* (*Breiter groschen*) Av c.m.s. GABRIEL · D : G · · E · HVN · CRO : DAL · SCLA · REX ✠
Rv Madona cu pruncul pe braţul stîng, iar în mîna dreaptă un sceptru. Pruncul ţine globul cruciger în mîna stîngă
· PRIN · TRANS · ET · SICV · COMES · 16Z0
R. 50

1264 *Groş lat* (*Breiter groschen*) Av c.m.s., cu SCL · REX · ✠
Rv c.m.s., cu SICVL : COM : 16Z0 :
R. 51

1265 *Groş de cupru* (*Kupfergroschen*) Av c.m.s.
GABRIEL · D : G · E · HVN · CROA · DAI · SCIA · · REX (În DAL şi SCLA litera I în loc de L) ✠
Rv ca nr. 1263, însă fără punct după COMES
R. 52

1266 *Groş* Av Coroană mare, bogat împodobită; în părţi 16—20, dedesubt pe trei rînduri| GABRIEL |DG PRIN| TRAN|
Rv În scut stilizat, stema transilvană ca la nr. 1241
GROSSVS ◦ REGNI ◦ TRANSYLVANIA ✠
AR; 20 mm; 1,4 g; R. 53

1267 *Dinar* Av Stema ungară în scut cu părţile laterale curbate, iar deasupra latura dreaptă, în părţi K — B
GAB · D · G · EL · HV · DA · CR · SC · R.
Rv Madona stînd pe semilună, ţine în mîna dreaptă pruncul, acesta cu sceptrul în mîna dreaptă.
TR · PR · ET · SI · CO · 1620
AR; 14 mm; 0,5 g; R. 54

1268 *Dinar* Av c.m.s.
Rv c.m.s., însă după 1620 un punct
R. 55

1269 *Dinar* ca nr. 1268, după trei ştanţe diferite; R. 55 A (Nachtrag)

1270 *Dinar* Av ca nr. 1267 cu H · în loc de HV ·
Rv ca nr. 1268
R. 56

1271 *Dinar* c.m.s., cu desen puţin diferit; R. 57

1272 *Dinar* Av GAB · D · G · EL · HV · DA · CR · SC TR ·
Rv · TR · PR · ET · SI · CO · 1620 ·, în rest, c.m.s.
R. 58

1273 *Dinar* c.m.s., cu CR · C · S · R ·; R. 59

1274 *Dinar* Av GA · D · G · HV · ET · TRANS · PR ·
Rv · AC · SICV · COM · 1620 ·, în rest, c.m.s.
R. 60

1621

1275 *10 Ducaţi* Av Bust cu armură la stînga, capul descoperit, ţine în mîna dreaptă sceptrul pe umăr. În legendă, în faţa bustului, Madona, în spate, stema Ungariei.
GABRIEL — D ◦ G ◦ EL ◦ HVNGARIÆ ◦ DAL ◦ CR — SCL ◦ REX ✠
Rv În scut multiplu stilizat, cu ornamentaţii, stema ungară-transilvană, avînd în mijloc scut cu stema Bethlen. Deasupra coroană mare.
Dedesubtul scutului, în părţi K — B
◦ TRANS ◦ PRINCEPS ◦ ET ◦ SICVLOR ◦ COM ◦ 1621 ◦
AV; 34,9 g; R. 61

1276 *10 Ducaţi* c.m.s.; altă ştanţă; R. 61 A (Nachtrag)

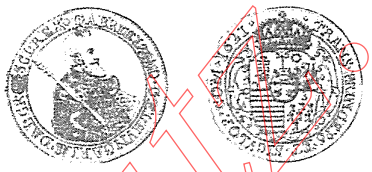

1277 *10 Ducaţi* ca nr. 1275
Av punct după CR
Rv linia mediană a scutului corespunde lui S, la precedentele corespunde între ET şi punct.
AV; 35,1 g; R. 62

1278 *Ducat* Av Bust cu armură, capul descoperit, cu mîna dreaptă ţine sceptrul pe umăr. Bustul ajunge jos pînă la c.p.e. şi întrerupe legenda. În părţi K — B
GAB · D · G · EL · H — V · DA · CR · SC · REX ·
Rv ca nr. 1252
Sceptrul din mîna pruncului pătrunde în milesim, între 2 şi 1.
· TRANS · PR · ET · — SIC · COM · 162 — I.
R. 63

1279 *Ducat* c.m.s.
Av GAB · D : G · EL · HV — · DA · CR · SC · REX.
Rv cu ET — · SIC
R. 64

1280 *Ducat* Av c.m.s. cu D · G
Rv ca nr. 1278
R. 65

1281 *Ducat* c.m.s. cu punct după ET · ; R. 65 A

1282 *Ducat* Av ca nr. 1280
Rv ca nr. 1279
R. 66

1283 *Ducat* Av ştanţa nr. 1282
Rv c.m.s. cu ET — SIC ·
R. 67

1284 *Ducat* Av ştanţa nr. 1282
Rv ca nr. 1283, cu 1621: ultimul 1 al milesimului schimbat de gravor dintr-un 0
R. 68

1285 *Ducat* Av ştanţa nr. 1282
Rv ca nr. 1284, cu ET · — · SIC ·
R. 69

1286 *Ducat* Av ca nr. 1282, cu schimbare în desen abia perceptibilă.
Rv c.m.s., cu TRANS · PR · ET · — · SIC, iar sceptrul pruncului atinge cu vîrful cifra 2 din milesim.
R. 70

1287 *Ducat* Av c.m.s., însă rozetă după REX
Rv ca nr. 1286, cu punct înainte de TRANS. Ultimul 1 din milesim, schimbat dintr-un 0
R. 71

1288 *Ducat* Av ştanţa nr. 1287
Rv ca nr. 1287, sceptrul corespunde între 2 şi 1 de la milesim.
R. 72

1289 *Ducat* Av ştanţa nr. 1287

www.superpuvi.ro

Rv ca nr. 1288, cu · ET — SIC·
R. 73

1290 *Ducat* c.m.s. cu · ET · — · SIC · și · 1 · 6 · 2 · 1 · · ; R. 74

1291 *Ducat* c.m.s., însă altă ștanță; R. 74 A

1292 *Ducat* Av Bust la st., cu cap mare, mantaua peste armură e ținută de o cruciuliță.
GAB · D : G EL · HVN · — DA · CR · SC · REX ✿
Rv Madona încoronată, pe o semilună, veșmînt împodobit cu arabescuri. În părți Ņ–Þ (Nágy-Bánya). Dedesubt, în legendă, stema Ungariei.
PRIN · TRANSYL · ET · — SIC · COMES · 1621 ·
R. 75

1293 *Ducat* Av c.m.s., cu EI— în loc de EL · și bustul puțin diferit ca desen.
Rv PRIN · TRANSY · ET — SIC · COMES · 1621 ·
R. 76

1294 *Ducat* Av GAB · D : G · EL · HVN — DA · CRO : SC · REX ✿
Rv ca nr. 1293, cu · COMES ·
R. 77

1295 *Ducat* Av GAB · D · G EL · HVN · — DA · CR · SC · REX ·
Rv PRIN · TRAN · ET — · SIC · COM · 1621 · Madona încoronată, cu aureolă mare, ținînd cu mîna stîngă pruncul, cu dreapta sceptrul, în părți N—B. Dedesubt, în legendă, stema Ungariei
R. 78

1296 *2 Taleri* După ștanța nr. 1275
AR; 57 g.; R. 79

1297 *2 Taleri* ca nr. 1277
Av cu mică diferență în desen.
Rv aceeași ștanță nr. 1277
AR; 56,8 g; R. 80

1298 *Taler* Av Bust cu armură pînă la jumătatea trupului, la st., cap descoperit, ținînd în dr. sceptrul pe umăr. Coastele armurii sînt împodobite alternativ cu rozete între două puncte (: ✿ :) și puncte simple (····)
Sceptrul corespunde literei L
GABRIEL (Madona) D ◦ G ◦ EL ◦ HVNGARIÆ ◦ DAL ◦ CR ◦ (stema Ungariei) SCL ◦ REX ✿
Rv Scut multiplu împodobit cu ornamentații, cu stema cuadruplă ungaro-transilvană, avînd în mijloc scutul Bethlen. Deasupra o coroană princiară, mare, închisă. Dedesubt în părți K — B. Axul despărțitor corespunde punctului dintre ET și SIC
◦ TRANS ◦ PRINCEPS ◦ ET ◦ SICVLOR ◦ COM ◦ 1621 ◦
AR; 28,6 g; R. 81

1299 *Taler* ca nr. 1298, avînd coroana princiară mai deschisă și sub ea un punct.
R. 82

1300 *Taler* Av c.m.s., însă prima coastă a armurii este împodobită cu puncte, a doua cu rozete și două puncte.
Rv Coroană deschisă ca la nr. 1299, însă fără punct dedesubtul ei axul despărțitor corespunde între E și T de la ET ;
R. 83

1301 *Taler* Av c.m.s. fără punct după CR. Ornamentația armurii

Rv Coroană deschisă. Axul despărțitor al stemei se termină sus și jos prin cîte o globulă.
R. 84

1302 *Taler* ca nr. 1301, însă coroana închisă. Axul despărțitor corespunde punctului dintre T și S.
R. 85

1303 *Taler* Coroană închisă. Axul despărțitor corespunde lui T din ET; iar ornamentația în ambele părți ale stemei este curbată la partea de sus în afară și nu, ca pînă acum, spre înăuntru.
R. 86

1304 *Taler* Av Ornamentația armurii:

și fără punct după CR
Rv Coroană închisă, cu punct dedesubt
R. 87

1305 *Taler* c.m.s., însă coroană deschisă și punct sub ea. Axul despărțitor corespunde lui S din SIC.
R. 88

1306 *Taler* Ca nr. 1305, axul despărțitor corespunde cu punctul dintre ET și SIC.
R. 89

1307 *Taler* Ca nr. 1305, însă fără punct sub coroană. Axul despărțitor, care corespunde lui T din ET, merge sus pînă aproape de coroană.
R. 90

1308 *Taler* Ca nr. 1305, coroană deschisă, însă fără punct sub ea. Axul despărțitor corespunde între E și T.
R. 91

1309 *Taler* Av Ornamentația armurii

Vîrful sceptrului corespunde literei R.
Rv Coroană închisă. Punct sub ea. Axul despărțitor corespunde lui T din ET.
R. 92

1309 a *Taler* sim. c.m.s.
Av fără punct după CR
R. — Cat ..... nr. 274

1310 *Taler* Ca nr. 1309. Axul despărțitor corespunde punctului după ET
R. 93

1311 *Taler* Coroană deschisă. Punct sub ea. Axul despărțitor corespunde lui S din SIC.
R. 94

1312 *Taler* Coroană deschisă, fără punct dedesubt. Axul despărțitor trece sus peste marginea scutului, însă corespunde punctului după ET.
R. 95

1313 *Taler* c.m.s., însă axul despărțitor corespunde lui T din ET.
R. 96.

1314 *Taler* Av Ornamentația armurii

Punct după CR, sceptrul corespunde lui L
Rv Coroană închisă. Punct dedesubt. Axul despărțitor corespunde punctului după T.
R. 97

1315 *Taler* c.m.s. Axul despărțitor corespunde lui S din SIC
R. 98

1316 *Taler* Coroană deschisă și punct dedesubt. Axul despărțitor corespunde punctului după ET.
R. 99

1317 *Taler* Coroană deschisă, fără punct dedesubt. Axul despărțitor corespunde lui S din SIC.
R. 100

1318 *Taler* Av Ornamentația armurii

Punct după CR.
Rv Coroană închisă, cu punct sub ea. Axul despărțitor corespunde punctului după ET.
R. 101

1319 *Taler* Coroană deschisă, fără punct. Axul despărțitor corespunde lui S din SIC.
R. 102.

1320 *Taler* Av Ornamentația armurii

Punct după CR
Rv Ca nr. 1319. Axul despărțitor corespunde între ET și punct.
R. 103

1321 *Taler* Ca nr. 1320. Axul despărțitor corespunde lui S;
R. 104.

1322 *Taler* Av Ca nr. 1320, însă fără punct după CR.
Rv Coroană închisă, cu punct. Axul despărțitor corespunde punctului după ET.
R. 105

1323 *Taler* Av Ornamentația armurii
se repetă de trei ori
se repetă o dată
Punct după CR.
Rv Coroană cu punct. Axul despărțitor corespunde lui T.
R. 106

1324 *Taler* c.m.s. Axul despărțitor corespunde punctului după ET; R. 107

1325 *Taler* Coroană deschisă, fără punct. Axul despărțitor corespunde lui S; R. 108

1326 *Taler* Av Ornamentația armurii

Fără punct după CR. Sceptrul corespunde lui C
Rv Coroană închisă cu punct. Axul despărțitor corespunde punctului după ET.
R. 109

1327 *Taler* Coroană deschisă, fără punct. Axul despărțitor corespunde lui S.; R. 110

1328 *Taler* Coroană deschisă, cu punct. Axul despărțitor corespunde între punct și S; R. 111

1329 *Taler* Av Ornamentația armurii

După CR nici un punct. După REX în locul rozetei cu patru foi ca pînă acum, o stea cu cinci raze
Sceptrul corespunde lui L.
Rv Coroană deschisă fără punct. Axul despărțitor corespunde lui S
R. 112

1330 *Taler* Av Ornamentația armurii

restul ca nr. 112. Axul despărtitor corespunde punctului dintre T și S
R. 113

1331 *Taler* Av Bust supiu, cu armură pînă la jumătatea trupului, la st., capul descoperit. Cu dreapta ține sceptrul pe umăr, cu stînga mînerul sabiei. Înapoia bustului, întrerupînd legenda, stema Ungariei fără coronă, înaintea bustului, Madona.
GABRIEL — D : G · EL · HVN · DAL · CRO : — SCLA · REX ✠
Rv Coroană princiară mai scundă, dedesubt într-un scut împodobit cu ornamentații și cu un cap mai mic de înger, stema cvadruplă ungaro-transilvană; la mijloc scutul Bethlen. În părți, în medalioane N — B
· PRIN · TRAN · ET · SICVLOR : COMES · 1621 ·
R. 114

1332 *Taler* Ca nr. 1331 Av GABRIEL · — D : G · EL · HVN · DAL · CROA · — SCL · REX ✠
Rv După ștanța nr. 1331
R. 115

1333 *Taler* Av Ca nr. 1332, însă SCL:, iar sceptrul nu corespunde lui R ci lui E din REX
Rv Ca nr. 1331
· PRIN · TRANSYL · ET · SICVL · COMES · 1621 ·
R. 116

1334 *Taler* Av Ca nr. 1331
· GABRIEL · — D : G · EL · HVN · DAL · CROA · — SCL · REX · ♔
Rv Ștanța nr. 1331
R. 117

1335 *Taler* Av Ștanța nr. 1334
Rv Ștanța nr. 1333
R. 118

1336 *Taler* Av Bust mare cu armură la stînga, cap descoperit, cu un cîrlionț pieptănat spre înainte. Pe armura cu înfloriturl o manta prinsă de umăr cu o rozetă. În legendă, în spatele bustului, stema Ungariei, iar în față, Madona.
GABRIEL · — · D : G · EL · HVN · DAL · CROA : — SCLA · REX ✠
Rv Ștanța nr. 1333
R. 119

1337 *Taler* c.m.s.
Av GABRIEL · — D : G · EL · HVN · DAL · CROA · — SCL · A · REX ♔ Cîrlionțul intersectează c.p.i. sub litera G
Rv desen puțin diferit
R. 120

1338 *Taler* c.m.s., alt desen, puțin diferit. R. 120 A

1339 *Taler* Av Bust c.m.s. Cîrlionțul încovrigat în jos atinge cercul interior sub GA;
GABRIEL · — D : G · EL · HVN · DAL · CRO · — SCLA · REX ✠
Rv Scut împodobit cu cercuri mari, cuprinzînd stema cuadruplă ungaro-transilvană, cu scutul Bethlen la mijloc, atîrnînd prin opt lănțișoare de coroana princiară mare de deasupra.
În părți
PRIN · TRANSYL · SICVLOR · COMES · 16 1
R. 121

1340 *Taler* Av c.m.s. cîrlionțul de pe cap încovrigat în jos intersectează pe toată lărgimea c.p.i.
Rv c.m.s., axul despărțitor al stemei prelungit corespunde între I și C din SIC, la precedentele exact în C.
R. 122

1341 *Taler* c.m.s., sub coroană încă un mic trifoi; R. 122 A

1342 *Taler* Av Ștanța nr. 1340.
Rv c.m.s. cu SICVL · OR ·, iar axul despărțitor corespunde lui C din SIC
AR; 28,4 g; R. 123.

1343 *Taler* Av Ca nr. 1340
· GABRIEL · — D : G · EL · HVN · DAL · CROA · — SCLA · REX · ♔; cîrlionțul pieptănat în sus.
Rv Axul despărțitor corespunde lui I din SIC
R. 124

1344 *Taler* Ștanța nr. 1343.
Rv c.m.s., cu N—B fără punct
R. 125

1345 *Taler* Av GABRIEL — D : G : EL · HVN · DAL CROA · — SCLA · REX ♔ Capul în interiorul cercului. Cîrlionțul îndreptat în sus atinge cercul sub GA.
Rv Ca nr. 1339, desenul puțin diferit
R. 126

1346 *Taler* Av Ștanța nr. 1345
Rv Ca nr. 1339. Axul despărțitor corespunde între S și I din SIC.
R. 127

1347 *Taler* Av Ca nr. 1343, cu punct după GABRIEL. Cîrlionțul este buclat în sus și străpunge cercul sub GA.
Rv Ștanța nr. 1339.
R. 128

1348 *Taler* Av Ștanța nr. 1347
Rv Ștanța nr. 1342
R. 129

1349 *Taler* Av Ca nr. 1347, bustul executat puțin diferit
Rv Ca nr. 1348, cu SICVLOR:. Axul despărțitor corespunde între I și C din SIC.
R. 130

1350 *Taler* Av Bust c.m.s. Cîrlionțul pieptănat în sus, străpunge cercul sub G
GABRIEL · — D : G · HVN · DAL · CROA · — SCL · A · REX ✠
Rv Ca nr. 1343
R. 131

1351 *Taler* Av Ștanța nr. 1350
Rv Ca nr. 1344, axul despărțitor corespunde lui I în SIC.
R. 132

1352 *Taler* Av Ștanța nr. 1350
Rv c.m.s. Inițialele monetăriei · N · — · B · Axul despărțitor corespunde între I și C.
R. 133

1353 *Taler* c.m.s. cu N — B; R. 133 A

1354 *Taler* Av Ștanța nr. 1350
Rv Ca nr. 1331, însă altă ștanță
R. 133 B

1355 *Gulden* Av Bust mare c.m.s. intră în c.p. în partea de jos. Fără stemă și Madonă în legendă.
GABRIEL · D : G · EL · HVN · — DAL · CRO : SCL · REX ✠
Rv Stema ca nr. 1339.
· PRINCEPS · TRANSSYL · ET · SICVL · COMES · 16 Z 1
R. 134

1356 *Gulden* Av Ștanța nr. 1355
Rv c.m.s., însă cu: CO M̈E S · 16 Z 1; stema și coroana sînt după un alt desen; iar N—B plasat sus de tot înghemuit sub coroană.
R. 134 A (Nachtrag)

1357 *Groș lat*
(Breiter Groschen)
Av În scut curbat la partea de jos și cea de sus stema Ungariei cu scutul Bethlen în mijloc. În părți N̈–B̈ , iar deasupra scutului o globulă între două puncte
GABRIEL · D : G · EL · HVN · DAL · CRO : SC · REX ✠
Rv Madona pe semilună
PRIN · TRANS · ET · SIC · CO M̈E S · 16 Z 1
AR; 2,1 g; R. 135

1358 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s.
Av GABRIEL · D : G · E · HVN · CRO · DAL · SCLA · REX
Rv cu TRAN ·
R. 136

1359 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Ștanța nr. 1358
Rv c.m.s., cu 16 Z 1
R. 137

1360 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., altă ștanță; R. 137 A (Nachtrag)

1361 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Ștanța nr. 1357
Rv Ștanța nr. 1359
R. 138

1362 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1361, încă alte trei ștanțe diferite; R. 138 A (Nachtrag)

1363 *Dinar* Av Stema Ungariei în scut cu părțile laterale curbate, marginea deasupra, dreaptă și în părți K — B.
GAB · D · G · EL · H · DA · CR · SC · R ·
Rv Madona cu pruncul
TR · PR · ET · SI · CO · 16 Z 1 ·
R. 139

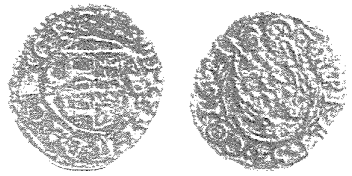

1363 a *Dinar* sim. c.m.s.
AR; 11,5 mm; 0,34 g/ R.—

1364 *Dinar* Ca nr. 1363, altă ștanță; R. 139 A

1365 *Dinar* Ca nr. 1363, diferență de ștanță; R. 140

1366 *Dinar* Ca nr. 1363, diferență de ștanță; R. 141

1367 *Dinar* Ca nr 1363, diferență de ștanță; R. 142

1368 *Dinar* Ca nr. 1363, diferență de ștanță; R. 143

1369 *Dinar* Ca nr. 1363, diferență de ștanță; R. 144

1370 *Dinar* Ca nr. 1363, diferență de ștanță; R. 145

1371 *Dinar* c.m.s. însă fără punct după milesim; R. 146

1372 *Dinar* Ca nr. 1371 diferență de ștanță; R. 147

1373 *Dinar* Ca nr. 1371 diferență de ștanță; R. 148

1374 *Dinar* Ca nr. 1371, diferență de ștanță; R. 149

1375 *Dinar* c.m.s. cu SI CO · 16 1; R. 150

1376 *Dinar* Ca nr. 1375 cu alte 4 variante de ștanță; R. 150 A (Nachtrag)

1377 *Dinar* Av În scut stilizat stema Ungariei, în părți N̈–B̈ , deasupra puncte (···)
GAB · D · G · HVN · DA · CRO · SCL · REX ✣
Rv TRA · PRIN · ET · SI · CO · 16Z1, cu Madona
R. 151

1378 *Dinar* Ca nr. 1371
Av În părți A — I (Alba Iulia).
R. 152

1379 *Dinar* Ca nr. 1377, altă ștanță; R. 152 A (Nachtrag)

1380 *Dinar* Av Ca nr. 1378, însă un punct deasupra scutului.
R. 153

1381 *Dinar* Ca nr. 1380, cu siglele monetăriei K—A; R. 153 A (Nachtrag)

1382 *Dinar fiduciar*
(Kipperdenar) din cupru argintat cu inscripția degradată, fără siglele monetăriei, trei ștanțe diferite; R. 153 B (Nachtrag)

1383 *Dinar fiduciar* (Kipperdenar) din cupru argintat cu inscripție degradată, cu siglele monetăriei K — B, B—Ӣ, S—H ⊟ —B; X—A, opt ștanțe diferite; R. 153 C (Nachtrag)

1384 *Dinar de cupru* cu siglele monetăriei K—⊟ lîngă Madonă; R. 153 D (Nachtrag)

1385 *Dinar fiduciar* (Kipperdenar) Av Stemă mai mare, încoronată, în părți
C — C
GAB DG SR I ME TR PR
Rv Madona, PAR HV D SCO PAV 1661
R. 153 E (Nachtrag)

1336 *Obol* Av Stema Ungariei în scut stilizat, în părți Ķ–Þ, deasupra milesimul 16Z1
Rv Madona, cu văl aureolat și părul despletit, stînd pe semilună.
AR; 11 mm; 0,3 g/ R. 154

1337 *Obol.* Av Stema Ungariei în scut drept, în părți Ņ–Þ, deasupra .16Z1.
Rv Madona purtînd coroană cu colțuri, fără aureolă.
R. 155.
1338 *Obol.* Ca nr. 1387, altă ștanță; R. 155 A (Nachtrag).
1339 *Obol.* Ca nr. 1387, însă fără punct după milesim; R. 155 A

1622

1390 *10 Ducați.* Av Bust mare la st. cu mantie peste armură, ca la nr. 1336. Cîrlionțul pieptănat în sus pătrunde cercul interior sub GA. În cîmp, înapoia bustului, citit de sus în jos, milesimul 16ZZ.
GABRIEL · D : G · SA : RO : ET · TRANSSYL: PRINCEPS ✿
Rv Scut scartelat, cu ornamentații, încoronat avînd stema Oppeln (Vultur cu o inimă în gheara dr.) Ratibor (vultur cu capul la dr.) și a Transilvaniei.
Scutul din mijloc cu stema Bethlen. În părțile scutului mare Ņ–Þ
PAR · RE · HVN · DO : SIC · CO · AC · OPOL · RATIB · DVX
AV; 34,8 g; R. 156
1391 *5 Ducați.* Av Bust mare, cap descoperit, la dr.
GAB · D : G · SAC · RO · IM · — · ET · TRAN · PRIN
Rv Stema ca nr. 1339
PRINCE PS TRANSSYL · ET · SICVL · COMES · 16ZZ
R. 156 A (Nachtrag)
1392 *Ducat* Av Bust cu cap descoperit, întrerupe legenda în partea de jos. Mîna dreaptă ține sceptrul pe umăr. În părți K — B
GAB · D · G · EL · HV — DA · CR · SC · REX ·
Rv Madona, dedesubtul ei în legendă stema încoronată a Ungariei. Sceptrul pruncului împarte milesimul.
· TRANS · PR · ET · — SIC · COM · 162—2 ·
R. 157
1393 *Ducat* Av c.m.s., cu DA · CR · SC · REX ✿
Rv c.m.s., cu · SIC ·
R · 158
1394 *Ducat* Av Bust la stînga, capul mare. Mantia peste armură prinsă cu o cruciuliță
GAB · D · G · E · HV — DA · CR · S · REX · ✿ ·
Rv Madona poartă coroană cu colți, fără aureolă, în părți Ņ–Þ, dedesubt în legendă stema ungară încoronată
PRIN · TRANS · ET · — SIC · COMES · 1622
R. 159
1395 *Ducat* Av c.m.s.
GAB · D : G · E · HV : — DA · CR · SC · REX
Rv Ștanța nr. 1394
R. 160
1396 *Ducat* Ca nr. 1394
Av GAB · D : G · E · HV : — DA · CR · SC · REX ✿
Rv PRIN · TRANS · ET — SIC · COMES · 1622, însă fără puncte la N — B
R. 161
1397 *Ducat* C.m.s. cu punct înaintea lui GAB și cu REX · ✿
R. 161 A (Nachtrag)

1398 *Ducat* Av Bust cu armură la stînga, cap descoperit, cu mîna dreaptă ține sceptrul pe umăr. Bustul desparte legenda în partea de jos. În părți 16—ZZ
GAB · D : G · SAC · ROM · IM · ET · TRAN · PRI · PAR (Legenda începe jos, îndărătul bustului).
Rv Stema Oppeln, Ratibor și a Transilvaniei, în mijloc scut cu stema Bethlen. Deasupra coroană într-o ramă ovală împodobită.
Deasupra, în părți A — I.
REG · HVN · DOM · SIC · CO · AC · OPOL · RATIB · DVX
R. 162

1399 *1/4 Ducat* Av Stema ungară în scut stilizat, deasupra globulă și două puncte (· ◦ ·) în părți Ņ–Þ
GAB · D · G · EL · HVN · CR · DA · SCLA · REX +
Rv Madona, coroană cu colți, pe semilună
TRA · PRIN · ET · SI · CO · 16ZZ
AV; 13 mm; 0,9 g; R. 163
1400 *Taler* Av Bust cu armură, cap descoperit, în mîna dreaptă sceptrul pe umăr. Coastele armurii împodobite

GABRIEL (Madona) D · G · EL · HVNGARIÆ · DAL · CR (stema ungară) SCL · REX ✿
Rv Scut împodobit cu cercuri, cuprinzînd stema cvadruplă ungaro—transilvană, cu scutul Bethlen la mijloc, atîrnînd prin opt lănțișoare de coroana princiară mare, de deasupra. Jos, în părți K — B.
◦ TRANS ◦ PRINCEPS ◦ ET ◦ SICVLOR ◦ COM ◦ 1622 ◦
R. 164.
1401 *Taler* Av c.m.s. însă punct după GABRIEL și CR. Ornamentația armurii

Rv Axul despărțitor al stemei corespunde între T și punct.
R. 165
1402 *Taler* Ca nr. 1401.
Rv Axul despărțitor corespunde lui S.
R. 166
1403 *Taler* Av Ca nr. 1401
Rv Axul despărțitor între S și punct.
R. 167
1404 *Taler* Av Ca nr. 1400, însă punct după CR. Ornamentația armurii

Rv Ștanța nr. 1402
R. 168
1405 *Taler* Av Ștanța nr. 1404
Rv Ca nr. 1400, însă puncte pătrate (?) legate 3 după SICVLOR și COM.
R. 169
1406 *Taler* Ștanța nr. 1390; R. 170
1407 *Taler* C.m.s., cu DO · SIC · CO : AC · OPO : RATIB · DVX; R. 171
1408 *Taler* Av Bust capul mare străpunge sus c.p.i.

www.numercaliz.ro

GABRIEL · (Madona) D · G · EL · HVN · DAL · CRO · (stema ungară) SCLA · REX ✠
Rv Stema ca nr. 1400, împodobită cu ovale, în părți Ṅ-Þ
· PRIN : TRANSYL · ET · SICVL · COMES · 16ZZ ·
R. 172

1409 *Taler* Av Ștanța nr. 1408
Rv C.m.s. cu · PRIN : TRANSYL : ET · SICVL : : COMES · 16ZZ ·
R. 173

1410 *Taler* Av Ștanța nr. 1408;
Rv Ca nr. 1409, cu ET : SICVL : COMES :
R. 174

1411 *Taler* Av Bust cu armură la stînga, cap descoperit care poartă un cîrlionț pieptănat din spate spre față și apoi în sus și care străbate pe toată lățimea c.p.i. Cu dreapta ține pe umăr sceptrul.
GABRIEL (Madona) D : G · EL · HVN · DAL · CRO (stema ungară) SCL · REX · ✠ ·
Rv De coroana princiară, prin opt lănțișoare, atîrnă un scut cu stema cvadruplă ungaro-transilvană și scutul Bethlen la mijloc. În părți Ṅ-Þ · Ornamentația coroanei + : + : + : + · PRIN · TRANSYL · ET · · SICVL · COMES · 16ZZ
R. 175

1412 *Taler* Av Ștanța c.m.s.
Rv Ca nr. 1411, dar se mai adaugă la ornamentația scutului stemei în ambele părți un crin, cu lujerul lung. Ornamentația coroanei
· ✠ · ✠ · ✠
R. 176

1413 *Taler* Av Ștanța nr. 1411
Rv Ca nr. 1412, însă PRIN :
R. 177

1414 *Taler* Av Ștanța nr. 1411
Rv Ca nr. 1413, însă și după TRANSYL și SICVL punct dublu
R. 178

1415 *Taler* Av Ștanța nr. 1411
Rv Ca nr. 1412, coroana fără lănțișoare; iar N — B fără puncte
· PRIN TRANSYL ET SICVL · COMES · 16ZZ ·
R. 179

1416 *Taler* Av Ștanța nr. 1411
Rv Ca nr. 1415, litera L din inscripție seamănă cu un I. Coroana are, pe lîngă colți și lănțișoarele care atîrnă, o cruce deasupra. Între cruce și marginea de sus a scutului o rozetă.
R. 180.

1417 *Taler* Av C.m.s.
GABRIEL · (Madona) D · G · EL · HVN · DAL · CRO : (Stema ungară) SCL · REX · ✠
Rv Ca nr. 1415, cu rozetă sub coroană și Ṅ-Þ
PRIN · TRANSYL · ET · SICVLOR · COMES 16ZZ
R. 181

1418 *Taler* Av Ștanța nr. 1417
Rv Ștanța nr. 1415
R. 182

1419 *Taler* Av Ștanța nr. 1417
Rv Ștanța nr. 1412
R. 183

1420 *Taler* Av Ștanța nr. 1417
Rv Ca nr. 1417, însă coroana are în loc de rozetă șase lănțișoare, marginea de sus a scutului dreaptă, siglele monetăriei Ṅ-Þ sînt în interiorul ornamentației.
R. 184

1421 *Taler* Av Bust c.m.s., capul are format mai mic · GABRIEL (Madona) D : G · EL · HVN : DAL : CRO : (stemă) SCL : REX. ✠
Rv Stema ca nr. 1413, axul despărțitor corespunde lui S. · PRIN : TRANSYL : ET · SICVL : COMES · 16ZZ ·
R. 185

1422 *Taler* Av Ștanța nr. 1421
Rv C.m.s. Axul despărțitor corespunde lui T. În cîmp, între axul desp. și T un punct.
R. 186

1423 *Taler* C.m.s., însă altă ștanță; R. 186 A.

1424 *Gulden* Av Bust, capul mare st., dedesubt împarte legenda
GABRIEL · D : G · EL · HVN · — DAL · CRO :
SCL · REX ✠
Rv Sub coroană, atîrnînd de opt lănțișoare, un scut împodobit cu ornamentații, cu stema cvadruplă ungaro-transilvană și scutul Bethlen în mijloc. În părți Ṅ-Þ
· PRINCEPS : TRANSSYL · ET · SICVL · COMES · 16ZZ
R. 187.

1425 *Gulden* Ștanța nr. 1391; R. 187 (Nachtrag)

1426 *Groș lat*
(Breiter Groschen)
Av În scut, curbat în părțile laterale și deasupra, stema ungară cu scutul Bethlen la mijloc, în părți Ṅ-Þ . Deasupra scutului o cruce între două globule (·✧·)
GAB · DG · EL · HVN · DAL · CRO · SCLA · REX ✠
Rv Madona pe semilună
PRIN · TRAN · ET · SI · COMES · 16ZZ
R. 188

1427 *Groș lat* (Breiter Groschen) C.m.s. încă patru ștanțe diferite. R. 188 A
(Nachtrag)

1428 *Groș lat* Ca nr. 1426
Av Desenul puțin diferit
Rv cu SIC · COMES ·
R. 189

1429 *Groș lat.* C.m.s. În vîrful sceptrului pruncului o sferă, la nr. 1428 un crin. R. 189 A

1430 *Groș lat* Ca nr. 1428, însă cu punct după milesim; R. 189 B.

1431 *Groș lat* Ca nr. 1428, încă două ștanțe diferite. R. 189 B (Nachtrag)

1432 *Groș lat* Ca nr. 1428, însă cu punct după milesim (variantă la nr. 1430 ?) R. 189 C (Nachtrag)

1433 *Groș lat* Av Ca nr. 1426, cu globulă și două puncte (···)
GABR · D · G · SA · RO : IM : ET · TRAN · PRIN ✠
Rv Ca nr. 1426
PA · R · HV · D : SI · C · OP · RA · DV : 16ZZ
R. 190

1434 *Groș lat* C.m.s., altă ștanță. R. 190 A (Nachtrag)

1435 *Groș fiduciar* (Kippergroschen de 5 dinari)
Av Scut mare cu stemele Oppeln, Ratibor și a Transilvaniei, cu scutul Bethlen la mijloc, în părți N–B, deasupra scutului trei puncte
GABR · D · G SA · RO · IM · ET TRAN PRIN ✠
Rv Madona, C.m.s.
PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 16ZZ
R. 190 B (Nachtrag)

1436 *Groș lat*
Av În scut multiplu stilizat stema împărțită a Ungariei, deasupra ·✧· , în părți B—Z, inițialele meșterului monetar Balthasar Zwirner din Oppeln
GABRIEL · D : G · SAC · RO · IM · TRAN · PR · PA ·
Rv Madona
PATRONA · HVNGARIAE · 1622 · ✠ ·
R. 191

1437 *Groș lat*
Av Deasupra scutului ·✛· în rest c.m.s.
GABR · D : G · SAC · RO · IM · TRAN · PR · PA · ✠
Rv Ca nr. 1436
R. 192

1438 *3 Creițari* (3 Kreuzer)
Av Bust cu armură la st.
GAB · DG · S · A · R · IM · — TR · PR · P ·
Dedesubt, în legendă, un scut mic oval cu valoarea nominală 3 .
Rv Stema Bethlen cu dragon încolăcit, deasupra în legendă un scut mic cu săbii încrucișate
REG · HV · DN · SI · CO · OP · RA · D · 1622
AR : 17 mm; 0,8 g; R. 193

1439 *3 Creițari* (3 Kreuzer) C.m.s.
Av GAB · D: G · SAC — R · IM · T · PR · PA, bust mai suplu.
Rv BZ la finele legendei, fără scut mic.
R. 193 A.

1440 *3 Creițari* (3 Kreuzer) Ca nr. 1438, însă altă ștanță; R. 193 A (Nachtrag)

1441 *Dinar* **Av** Stema ungară în scut curbat la o parte, deasupra drept. În părți K — B. Axul despărțitor corespunde lui H.
GAB · D · G · EL · H · DA · CR · SC · R ·
Rv Madona cu pruncul
TR · PR · ET · SI · CO · 1622 ·
R. 194

1442 *Dinar* C.m.s. axul despărțitor corespunde între D și A; R. 195

1443 *Dinar* C.m.s.; altă ștanță; R. 195 A (Nachtrag)

1444 *Obol* **Av** Sub milesimul 1622 stema ungară, în părți K — B.
Rv Madona
R. 196

1623

1445 *Ducat* **Av** Bust, cu capul mare la stînga, desparte în partea de jos legenda.
GAB · D : G · S · R · I · ET- · TRAN · PRIN ✠
Rv Madona, dedesubt în legendă un scut mic cu stema ungară încoronată. În părți N–B
PA · R · HVN · DO · SI · CO · — · OP · RA · DVX · 1623
R. 197

1446 *Ducat* C.m.s. cu GAB · D : G · SR · I · — · ET · TRA · · PRI ✠;
R. 197 A (Nachtrag)

1447 *Ducat* **Av** Ca nr. 1445 de o execuție evident rudimentară
Rv fără punct între SI și CO
R. 198

1448 *Ducat* Ca nr. 1445
Av GAB · D : G EL · HVN — · DA · CR · S · REX ✠
Rv PRIN · TRAN · ET · — · SI · CO S 1623 ·
R. 199

1449 *1/4 Ducat* **Av** Stema ungară, scutul: drept deasupra și curbat lateral; în părți N — B; deasupra scutului (···)
GAB · DG · S · R · I · ET · TRAN · PRIN ✠
Rv Madona
PA · R · HV · D · SI · CO : OP · RA · D : 623
AV; 0,8 g; R. 200

1450 $1^1/_2$ *Gulden* (*pătrat* ($1\ ^1/_2$ Guldenklippe)
Av Bust la stînga în c.p. care e dublat spre interior de un cerc liniar fin
GABRIEL · D : G · SAC · RO · IM · ET · TRAN · PRI · P · ✧
Rv Scut drept, cu ornamentații și mai multe puncte, cu stemele Oppeln, Ratibor și a Transilvaniei, iar scutul Bethlen la mijloc.
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · 1623
AR; 21,4 g; R. 201.

1451 *Gulden* (*pătrat*) (Guldenklippe) c.m.s.
Av GABRIEL · D : G · SAC · ROM · IMP · ET · TRA · · PRI · P. ✠
Rv În părțile stemelor $\frac{1-6}{2-3}$ și mai jos B — Z (Balthasar Zwirner)
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OPO RAT · DVX · SIL
R. 202

www.supercutz.ro

1452 *24 Creiţari* (24 Kreuzer)
Av Bust ca nr. 1450, însă fără c.l. fin. Dedesubt, în legendă (24)
GABRIEL · D : G · SAC · — OIM · E · TRA · PP · I · PA✠
(legendă cu greşeli)
Rv Stema ca nr. 1450, în părţi B — Z
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DV · 1623
AR; 2,7 g; R. 203.

1453 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) C.m.s.
Av Coastele armurii împodobite cu cruciuliţe groase
GABREL · (I după R lipseşte) D : G · SACR — O IM · ET · TRA · PRI · PA · ❀
Rv cu DV · S · 1623 şi Z — B (în loc de B — Z)
R. 204.

1454 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av C.m.s. însă 16Z3; R. 205

1455 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Ca nr. 1453, cu B — N (în loc de B — Z); R. 206.

1456 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) C.m.s.
Av GABRIEL · D · G · SAC · R — O · IM · ET · TRA · PRI · P · ✧
Rv Iniţialele monetarului corect scrise B — Z
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · SI · I 263 (în loc de 1623)
R. 207

1457 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Ca nr. 1456, însă două exemplare cu alt desen
R. 207 A (Nachtrag)

1458 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av GABRIEL · D · G SAC RO — IM · ET · TRA · PRI · PAR ✠
Rv REG · HV · DN · SI · CO · AC · O · PR · A · DVX · SI 1623
(cu erori la punctele între OP RA)
R. 208

1459 *24 Creiţari* (24 Kreuzer)
Av GABRIEL · D · G · SAC · RO — IM · ET · TRAN · PRI · PA
Rv Stema c.m.s. dedesubt, în părţi, cu scris mic B — Z
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · SI · 1623 ·
R. 209

1460 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) **Av** Ştanţa c.m.s.
Rv C.m.s. cu DVX 1623 Siglele monetarului Ḅ–Ẓ sînt mai mari şi sînt plasate mai sus corespunzător axului despărţitor al stemei.
R. 210

1461 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av Ca nr. 1459, cu D : G şi TRA · PRI · PA ✠
Rv Ştanţa nr. 1459
R. 211

1462 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) **Av** Ştanţa c.m.s.
Rv C.m.s. cifra 3 din milesim este ceva mai depărtată de coroană
R. 212

1463 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av GABRIEL · D · G · SAC R — O IM · ET · TRA · PR · PA ❀
Rv Sus, în părţi, siglele B — Z cu caractere mici
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · S · 1623
R. 213

1464 *24 Creiţari* (24 Kreuzer)
Av Ştanţa nr. 1461
Rv Literele B— Z au format mic (plasate dedesubt în părţi)
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVXS · 1623
R. 214

1465 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) **Av** Ştanţa nr. 1461
Rv Ca nr. 1464, cu HV · DNS · SI ·
R. 215

1466 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av GABRIEL · D · GSAC · RO — IM ET · TRA · PRI · P ·
Rv Dedesubt, în părţi B · — · Z
REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · 1623 ·
R. 216

1467 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) **Av** Ştanţa c.m.s.
Rv C.m.s. cu B — Z dedesubt litere format mic
R. 217

1468 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) **Av** Ca nr. 1466, cu punct după IM şi punct dublu după ultimul P:
Rv Ca nr. 1467, fără punct după milesim
R. 218

1469 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av GABRIEL · D : G · SAC · — RO · IM · ET · TRA · PR · P ✠
Rv Ca nr. 1466, cu DVX · SI · şi B · — · Z
R. 219

1470 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av C.m.s. cu R — O · IM
Rv REG · HVN · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · S · 1623 · şi B · — · Z
R. 220

1471 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av Ca nr. 1469 cu D · şi R — O · IM ·
Rv REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · 1623 · şi B — Z
R. 221

1472 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) **Av** GABRIEL · D · G · SAC — RO · IM · ET · TRA · PR · P ✠
Rv C.m.s.
R. 222

1473 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) C.m.s. cu diferenţă, abia perceptibilă; R. 223

1474 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Ca nr. 1472, cu PR · P + ; R. 224

1475 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Ca nr. 1472, cu PR · P ⊞ ; R. 225

1476 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Ca nr. 1472, cu PR · P · ; R. 226

1477 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Av GABRIEL · D : G · SAC · — RO · IM · ET · TRA · PRI · ✠
Rv Dedesubt, lîngă stemă, în părţi B — Z, cu litere mici
REG · HVN · DNS · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · SI · 1623 ·
R. 227

1478 *24 Creiţari* (24 Kreuzer) Ca nr. 1477, B — Z cu litere ceva mai mari;
R. 228

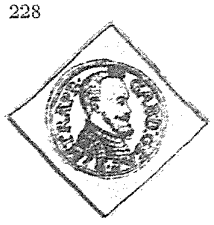

1479 *3 Groşi* (*pălrat*) (3 Groschenklippe)
Av Bust la stînga desparte legenda, deasupra.
GAB · D : G · SAC · R · IM · TRA · PR ·
Rv La rînd : Vulturul silezian, scut încoronat în care o cruce dublă străpunge o coroană şi vulturul transilvan. Deasupra ⊐III⊏, milesimul 1—6—2—3 intercalat între cele trei steme. Urmează pe trei rînduri: GROS · ARG | TRIP : OPO | ET · RAT · |
Dedesubt ⊐BZ⊏
R. 229

1480 *3 Groşi* Ştanţa c.m.s.; R. 230

1481 *3 Groşi* **Av** Ştanţa nr. 1479
Rv Ca nr. 1479, cu | · III · | 1— · 6 — 2 — · 3 | | GROS · ARG · | TRIP · OPO · | · ET · RAT · | · BZ · |
AR: 1,7 g; R. 231

1482 *3 Groşi* **Av** Bust la stînga, armură şi mantie, pe cap coroană princiară.
GAB · D · G · SAC · RO · IM · TRA · PR ·
Rv Ştanţa nr. 1480
AR; 1,5 g; R. 232

1483 *3 Groşi* C.m.s. cu GABR · D · G · SA · RO · IM · TRA · PR · : R. 232 A (Nachtrag)

1484 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Scut cu marginea de sus curbă, cu stema Ungariei avînd în mijloc scutul Bethlen GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN · şi un crin
Rv Madona pe semilună. În părţi C—M (Cassoviensis moneta)
✿ PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1623 · — ✿
R. 233

1485 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av C.m.s., deasupra scutului stemei un inel mic
Rv C.m.s., însă DV · 1 · 6 · 2 · 3 · — ✿
R. 234

1486 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Ca nr. 1485, cu TRAN · PRI ·
Rv Ca nr. 1484
R. 235

1487 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Ca nr. 1484
Rv Ca nr. 1484, însă · PA şi 1623 · fără rozetă
R. 236

1488 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Ca nr. 1484, crinul în scut mic împodobit.
Rv : PA · R · HVDSI CO PRA · DV · 16 · 23 — ✣
R. 237

1489 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Stema c.m.s. deasupra globula şi două puncte (· ◦ ·)
GABRIEL · D · G · SAC · RO · IM · TRAN · PR · PA · ✿
Rv Madona, în părţi N—B
PATRONA · HVNGARIAE · 1623
R. 238

1490 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Stema c.m.s., însă fără globulă şi puncte
GABRIE : D : G · SAC · RO · I · M · TRAN PRI PA ✿
Rv Ca nr. 1489
R. 238 A.

1491 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av În scut stilizat, stema c.m.s., în părţi Ņ–Þ
GABRIEL · D · G · SAC · RO · IM · TRA · P✣ ·
Rv Madona
PATRONA · HVNGARIAE · 1623 ·
R. 239

1492 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Stema c.m.s., deasupra un punct, în părţi N—B; GABRIEL · D : G · SAC · RO · IM · TRAN · PRI · PA ✿
R. 240

1493 *Groş lat* (Breiter Groschen) C.m.s., cu GABRIE ·
R. 240 A

1494 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1493, însă fără punct peste stemă; R. 240 B

1495 *Groş lat* (Breiter Groschen) C.m.s., însă pe Av. scutul stemei străpunge cercul interior, iar literele din legendă pe ambele părţi mai mari. R. 241

1496 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1495, desen puţin diferit; R. 242

1497 *Groş lat* (Breiter Groschen) C.m.s., diferenţă de ştanţă R. 242 A

1498 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av GABRIEL · D · G · SAC · RO · IM TRA · PR · P · Crin, în rest ca nr. 1491
Rv PATRONA · HVNGARIAE · 162 · · — 3
R. 243

1499 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av C.m.s. cu PRI · P ◦ şi N—B
Rv Ca nr. 1495
R. 244

1500 *Groş lat* (Breiter Groschen) C.m.s., diferenţă de ştanţă R. 244 A

1501 *Cupru* Av Stema ca nr. 1491, deasupra ei o stea cu şase raze
GABRIE · D : G · SAC · RO · IM · TRAN · PR · PA · ✣
Rv Ca nr. 1495
R. 245

1502 *Groş lat* (Breiter Groschen)
Av Stema ungară c.m.s. deasupra globulă şi puncte (···) în părţi N—B
GABR · D : G · SA · RO · IM · ET · TRANS · PRIN ✿
Rv Madona
PA · R · HV · D · SI · CO : OP · RA · DVX · 1623 ·
R. 246

1503 *Cupru* Av c.m.s., deasupra scutului o rozetă cu cinci foi şi TRAN · PRIN ✣
Rv Madona, desen cu totul deosebit
· PA · RHV · DSI CO : OPRA DVX · 1623 :
R. 247

1504 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av C.m.s., cu globule şi puncte deasupra scutului şi PRIN ✳
Rv C.m.s.
· PA · R · HV · D · SI · CO : OP · RA · DVX · 1623 ·
R. 247 A

1505 *Groş lat* (Breiter Groschen) C.m.s., diferenţă de ştanţă; R. 247 B.

1506 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av Stema C.m.s., deasupra un punct, în părţi N—B
GAB · D : G · EL · HVN · DAL : CRO · SCLA · REX ✿
Rv Madona, c.m.s.
PRIN · TRAN · ET · SI · COMES · 1623
R. 248

1507 *Groş lat* (Breiter Groschen) C.m.s., diferenţa de ştanţă; R. 248 A

1508 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1506, deasupra scutului globula şi puncte (· ◦ ·); R. 248 B.

1509 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1506, însă fără punct deasupra scutului; R. 248 C (Nachtrag)

1510 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1506, deasupra scutului o rozetă cu cinci foi; R. 248 D (Nachtrag)

1511 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1506, cu REX · ✿
R. 248 E (Nachtrag)

1512 *Groş lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1506, cu Ņ–Þ şi · 1673 iar deasupra scutului · ✣ · ; R. 248 F (Nachtrag)

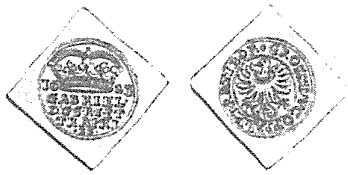

1513 *Groş* (*pătrat*) (Groschenklippe)
Av Coroană princiară, în părţi 16—23
Pe patru rînduri : | GABRIEL : | D : G · S · R · | · ET | TRA · PRI | · BZ · |
Rv Vulturul silezian la dr.
GROSS DVC · OPPAL · ET · RATIBOR · ✧
R. 249

1514 3 *Creiţari* (3 Kreuzer)
Av Bust cu armură, cap descoperit la stînga. Dedesubt în scut oval, în legendă, valoarea nominală 3
GAB · D : G · SA · — · R · IM TR PR · P ·
Rv Stema Bethlen, cu dragon încolăcit
REG · HV · DN · SI · CO · OP · RA · 1623 (BZ)
AR; 1,1 g; R. 250

1515 3 *Creiţari* (3 Kreuzer)

www.cimpeanu.ro

Av GAB · D · G · SA · — · R · IM · TR · PR · P.
Rv cu OP · R · 1623 ·
R. 251

1516 *Dinar* Av Stema ungară, în părți B—Z
GAB · D · G · SA · R · IM · TR · PR · P +
Rv Madona
PATRONA · HVN · 1623
AR; 0,5; R. 252

1517 *Dinar* Av C.m.s. cu globula și puncte deasupra scutului și PR · PA +
Rv ca nr. 1516, cu 1623 +
R. 253

1518 *Dinar* Av Ca nr. 1516, cu D :
Rv PATRON · HVN · 1623
R. 254

1519 *Dinar* Av Ca nr. 1516 cu Z—B
Rv PATRON · HV · 1623 ·
R. 255

1520 *Dinar* Av Ca nr. 1516, însă N—B; R. 256

1521 *Dinar* Av Stema c.m.s., deasupra un inel mic
GABR · D · G · S · R · Crin IM · TRAN · PRI ✻
Rv Madona, în părți C—M
PATRONA HVNGAR · 1623
R. 257

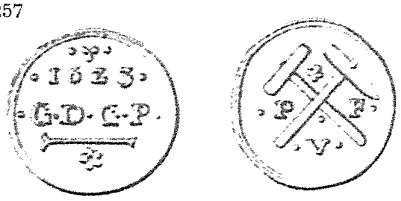

1522 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig)
Av Pe cinci rînduri: | · · | · 1623 · | · G · D · G · P · | burghiu de mînă, minier | ✿ |
Rv Două ciocane miniere încrucișate, între ele o rozetă și inițialele P—F; iar mai jos · V ·
R. 258

1624

1523 *Ducat* Av Bust cu armură, cap descoperit, la stînga, purtînd mantie prinsă cu rozetă cruciformă. Capul, împodobit cu un cîrlionț, întrerupe c.p.i.
GAB · DG · S · R · IET — TRAN · PRIN · ✿ ·
Rv Madona pe semilună. Dedesubt, în legendă, un mic scut cu stema ungară, încoronat. În părți N—B
PA · R · HVN · DO : SICO · —OP · RA · DVX · 1624 — +
R. 259

1524 *Ducat* c.m.s., RA · DVX 1624; R. 259 A (Nachtrag)

1525 *Ducat* ca nr. 1523, cu GAB · D : G · S · R · I · — ET · · TRA · PRI ✻
R. 259 B (Nachtrag)

1526 *Ducat* ca nr. 1523, cu: GAB · DG · S · R · I · ET · — —TRA · PRIN : ✻
R. 259 C (Nachtrag)

1527 *Ducat* Av Bust ca nr. 1523, capul mic nu atinge c.p.i.
GAB · D : G · S · R · I · E · — · TRAN · PRIN ⊗
Rv Madona, cu aureolă mai mare. În părți N—B
· PA · R · HV · D · SI · CO · OP · RA · DVX · 1624 ·
R. 260

1528 1/4 *Ducat* Av Stema ungară, în părți N—B deasupra scutului · × ·
GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRA · PRIN ✿
Rv Madona purtînd coroana cu colți
PA · R · HVDSI · CO : OP · RA · DVX · 1624
R. 261

1529 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Stema ungară cu scutul Bethlen la mijloc. Deasupra scutului un inelus.
GABR · D · G · SAC · RO · IM · ET · TRAN · PRIN :
Rv Madona, în părți C — M
PAR · HV · DSI CO · PRA · DV · 1624
R. 262

1530 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s.
Av Deasupra scutului o cruciuliță în loc de inelus cu SA · RO · și PRIN ✥
Rv · PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1.6.24 — ✿
R. 263

1531 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., cu PRI · ✢ · și 16 · 24 · — ✻ ; R. 263 A (Nachtrag)

1532 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1529
Av cu SA · RO · și PRIN · Crin
Rv PA · R · HV · D · SI · C · OP · R · A · DV 1624 : — ✿
R. 264

1533 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av ca nr. 1532, cu punct deasupra stemei
Rv ca nr. 1530, fără rozetă, la finele legendei
R. 265

1534 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av ca nr. 1529 GABR · DG · SA · RO · IM ET · TRAN · PRI : Crin,
Rv ca nr. 1533
R. 266

1535 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., cu D · și IM · ; R. 267

1536 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av ca nr. 1535, cu PRI · Crin
Rv PA · R · HV · D · SI · C · OPR · A · DV · 1 · 624, în rest c.m.s.
R. 268

1537 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av ca nr. 1534, deasupra scutului o cruciuliță, cu IM · și după PRI o rozetă cruciformă
Rv ca nr. 1536
R. 269

1538 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av ca nr. 1537
Rv ca nr. 1536 · PAR · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1624 · — ✿
R. 270

1539 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av Stema c.m.s. Nimic deasupra scutului.
GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRI ·
Rv ca nr. 1538, cu PA · R ·
R. 271

1540 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av Deasupra stemei un inel
GABR : D : G : SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ✿
Rv Madona, în părți M — M.
PA · R · HV · D · SIC · OP RA · DV · 1624 · — ·
R. 272

1541 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av Deasupra scutului · ⊗ · , în părți N — B
GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN · Crin
Rv Madona c.m.s., fără siglele monetăriei.
· PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DVX · 16—24.
R. 273

1542 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av Stema c.m.s. cu N — B. Nimic deasupra scutului
GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ✿
Rv ca nr. 1541, cu CO · OP · și 1624
R. 274

1543 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s.
Rv Deasupra scutului · ⊗ · și cu PRINC Crin
R. 275

1544 *Groș lat* (*cupru*) (Breiter Groschen, Kupfer)
Av Deasupra stemei un inel
GABR · D · G · S · A · RO · IM · ET · TRAN · PRIN
Crin
Rv Madona, în părți C — M
PAR · HV · D · SI · CO · PRA · DV · 1624 · — ·
R. 276

1545 *Groș lat* (*cupru*) (*Breiter Groschen, Kupfer*) c.m.s.
Av cu D : și PRI Crin
R. 277

1546 *Groș lat* (*cupru*) (*Breiter Groschen, Kupfer*) ca nr. 1544
Av fără ineluș deasupra stemei, cu SA · și PRI Crin
Rv cu 1624 ·
R. 278

1547 *Groș lat* (*cupru*) (*Breiter Groschen, Kupfer*)
ca nr. 1537, desen întrucitva diferit; R. 279

1548 *Groș lat* (*cupru*) (*Breiter Groschen, Kupfer*) ca nr. 1544
Av Nimic deasupra stemei, cu PR, Crin
Rv cu HVD · și 1624 ·
R. 280

1549 *Dinar* **Av** Stema ungară, în părți N — B
GAB · D · G · S · R · I · E · TRAN · PRIN :
Rv Madona, c.m.s.
PA · R · HV · D · S · C · OP · R · D · 1624
R. 281

1550 *Dinar* Ștanța nr. 1528; R. 281 A (Nachtrag)

1625

1551 *Ducat* **Av** Bust ca nr. 1523
· GAB · DG · S · R · I · ET — TRAN · PRIN ·
Rv Madona cu Ṇ–Þ . Sceptrul pruncului corespunde între 2 și 5 de la milesim.
· PA · R · HV · DO : SICO : — : OP · RA · DVX ·
1625 ·
R. 282

1552 *Ducat* c.m.s. cu PRIN · ⚹ ; R. 282 A (Nachtrag)

1553 *Ducat* **Av** ca nr. 1551 ✿ GAB · D · G · S · R · I · ET · — ·
TRAN · PRIN ✿
Rv Ștanța nr. 1551
R. 283

1554 *Ducat* c.m.s. însă · GAB · D : G · S · R · I · ET — ·
· TRAN · PRIN · ✿ R. 283 A

1555 *Ducat* **Av** ștanța nr. 1551
Rv Madona. Sceptrul foarte lung și corespunde între punct și rozetă.
PA · R · HV · DO : SI : CO : — OP · RA · DVX · 1625 — ✿
R. 284

1556 *Ducat* c.m.s.
Av GAB · DG · S · R · I · ET · — · TRAN · PRIN · ✿
Rv PA · R · HVN · DO : SI · CO · — OP · RA · DVX ·
1625 · ✿
Sceptrul scurt, atinge c.i., corespunde cifrei 5 din milesim.
R. 285

1557 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av Stema ungară cu scutul Bethlen în mijloc, deasupra scutului o cruciuliță.
GABR DG SA RO IMET TRAN PRI Rozetă cruciformă
Rv Madona, în părți C — M
PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1625 ·
R. 286

1558 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av c.m.s., însă cu puncte peste tot, la fine PRI și o cruce mare.
Rv c.m.s., cu 1625 — ✿
R. 287

1559 *Groș lat* (Breiter Groschen)
Av Stema ungară cu scutul Bethlen la mijloc, în părți Ṇ–Þ ; deasupra scutului o steluță.
GAB · D · G · SA · RO : IM · ET · TRAN · PRIN
Rv Madona
PA · R · HV · D · SI CO · OP · RA · DVX · 1625 ✿
R. 288

1560 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Madona cu pruncul, stînd pe semilună, într-un cerc de flăcări
GAB D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN · 1625 ·
Rv Scut stilizat și împodobit cu puncte, încoronat, cu scutul Bethlen în mijloc, în părți Ṇ–Þ
PAR · REG · HVN · DO · SIC · CO : OP · RAT · DUX
R. 289

1561 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s.
Av cu GAB · și 1625
Rv Scutul nu e împodobit cu puncte, coroana alt fel desenată
· PAR · REG · HVN · D · SI · CO · OP · RAT · DVX ·
R. 290

1562 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561 cu PRI · ; R. 290 A (Nachtrag)

1563 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561, în buclele coroanei două cruciulițe și patru puncte; R. 290 A (Nachtrag)

1564 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561, în buclele coroanei două rozete și patru puncte R. 290 C (Nachtrag)

1565 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561, cu · GAB ·, iar în buclele coroanei două rozete. Trei ștanțe diferite
R. 290 D (Nachtrag)

1566 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561, cu · ,GAB · iar în buclele coroanei două cruciulițe; R. 290 E (Nachtrag)

1567 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561
Av cu D : ; sceptrul intră între 16—25
R. 291

1568 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561
Rv cu DO · SI
R. 292

1569 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. cu DO · SI · CO · OP · RA · DVX · ;
R. 292 A (Nachtrag)

1570 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1568, cu SIC · CO · OP · RADV : ; R. 292 B (Nachtrag).

1571 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** ca nr. 1560, cu · GAB ·
Rv c.m.s., însă sub buclele coroanei steluțe
· PAR · REG · HVN · DO · SIC · CO · OP · RA · DVX ·
R. 293

1572 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. diferență de ștanță
R. 294

1573 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1571, cu DO : ; R. 295

1574 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1571, cu RO IM · ;
R. 296

1575 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1561, sub buclele coroanei două rozete, două ștanțe var. R. 296 A (Nachtrag)

1576 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s.
Av GAB · D : G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN
1625
Rv Stema c.m.s., sub buclele coroanei două puncte;
N — B
PAR · REG · HVN · DO · SIC · CO · OP · RAT · DVX ·
R. 297

1577 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Stema c.m.s., în buclele coroanei două steluțe. Dedesubt, în legendă, în scut de forma inimii o floare de crin.
În părțile stemei C — C (Camera Cassoviensis)
· GABR · D · G · S · R · IMP · — · ↂ · TRANS ·
PRINC ·
Rv Madona, într-un cerc de flăcări
· PAR · R · HVNG · DNS · SI · C · OP · RAT · DVX ·
16 · 25 · ⚹
R. 298

1578 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1577, încă trei ștanțe diferite; R. 298 A (Nachtrag)

1579 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1577, cu · IMP : — · ☋ · : R. 298 B (Nachtrag)

1580 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1577, cu · IMP — ☋ · ; R. 298 C (Nachtrag)

1581 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1577, cu 1 · 6 · 25 ✻ ; R. 299

1582 *Groș* Av În scut oval stema transilvană.
GAB · D · G · S · R · I · ET · TR · PR · P · R · HV ·
D · SI · CO · OP · RA · D · ✠
Rv Coroană mare, în părțile cercului coroanei 16—25 cu cîte o cruciuliță deasupra. Pe trei rînduri:
| GROSSVS · RE| GNI · TRAN · |✍SYL✍|
R. 300

1583 *Groș* c.m.s.
Av Dedesubt lîngă stemă două puncte
Rv Lîngă coroană pe lîngă cele două cruciulițe, două foi de trifoi.
R. 301

1584 *Groș* ca nr. 1582
Av N — B dedesubtul scutului.
GAB · D · G · S · R · I · ET · TR · PR · HV · D · SI ·
CO · OP · RAT · DVX ✠ (Lipsește P · R · înainte de HV)
Rv Lîngă coroană în loc de cruciulițe, steluțe cu șase raze.
✍ SYL ✍
R. 302

1585 *Groș* ca nr. 1582
Av N — B lîngă scut și RA · DVX ✠
Rv Steluțe cu șase raze lîngă coroană, fără punct după TRAN
R. 303

1586 *Groș* Av c.m.s. cu N — B
GAB · D : G · S · R · I · ET · TR · PR · P · R · HV ·
D · SI · CO : OP · RA · D +
Rv ca nr. 1582, stele cu șase raze lîngă coroană.
R. 304

1587 *Groș* ca nr. 1582
Av La vîrful scutului N — B, cu RA · D : ✠
Rv Două puncte deasupra cruciulițelor lîngă coroană, fără punct după TRAN
R. 305

1588 *Groș* ca nr. 1582
Av Dedesubt lîngă scutul stemei două puncte.
Rv Deasupra în părțile coroanei două puncte, două foi de trifoi și N — B
R. 306

1589 *Groș* c.m.s., însă fără puncte deasupra frunzelor de trifoi lîngă coroană.
R. 306 A (Nachtrag)

1590 *Groș* ca nr. 1589, cu D : + și fără puncte lîngă scutul stemei.
R. 306 B (Nachtrag)

1591 *Groș* ca nr. 1588 cu RA · D : + și fără punct după TRAN
R. 306 C (Nachtrag)

1592 *Groș* ca nr. 1588
Av cu OP · RAT · D :✠
Rv cu TRAN (fără punct)
R. 307

1593 *Groș* ca nr. 1588
Av cu RA · D : ✠ , fără puncte lîngă scutul stemei.
Rv Lîngă coroană lipsesc punctele peste foile de trifoi
R. 308

1594 *Groș* c.m.s., altă ștanță R. 308 A (Nachtrag)

1595 *Groș* ca nr. 1588
Rv cu TRAN : și · ✠ SYL ✠ ·
R. 309

1596 *Groș* Av ca nr. 1595
Rv ca nr. 1593
R. 309 A

1597 *Groș* Av ca nr. 1588, dedesubt în părțile scutului stemei N — B, cu RA · D ✠
Rv ca nr. 1593
R. 310

1598 *Groș* c.m.s., altă ștanță; R. 310 A (Nachtrag)

1599 *Groș* Av ca nr. 1597, cu ET · TRA · PR ·
Rv Ștanța nr. 1597
R. 311

1600 *Groș* ca nr. 1582
Av Dedesubt lîngă stemă C — C; cu RA · D : (flori de crin)
Rv Lîngă coroană două puncte și sub ele două rozete; cu · SYL ·
R. 312

1601 *Groș* ca nr. 1600, altă ștanță. R. 312 A (Nachtrag)

1602 *Groș* ca nr. 1600, cu RAD (floare de crin) R. 312 B (Nachtrag)

1603 *Groș* ca nr. 1600, cu RA · D (floare de crin). R. 312 C (Nachtrag)

1604 *Groș* ca nr. 1600
Av cu OP · R · D (floare de crin)
Rv fără punct după TRAN
R. 313

1605 *Groș* Av Scut cu stema încoronată a Ungariei, în părți N — B
· GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN · PRIN
Rv Madona, în cerc de flăcări
PA · R · HV · D · S · C · OP · R · D · 16 Z 5
R. 314

1606 *Dinar* ca nr. 1605 cu 1625; R. 314 A (Nachtrag)

1607 *Dinar* c.m.s. cu PRI · ; două exemplare ștanțe diferite; R. 314 B (Nachtrag)

1608 *Dinar* ca nr. 1605, cu 1625 · × ; R. 314 C (Nachtrag)

1609 *Dinar* ca nr. 1605
Av cu PRI și Ṇ-Ḅ
Rv În milesim, cifra 2 stilizată, cifra 5 foarte mare
R. 315

1610 *Dinar* c.m.s., cu PR · ; R. 316

1611 *Dinar* ca nr. 316, diferență de ștanță; R. 317

1612 *Dinar* ca nr. 1610, fără punct după GAB; cinci exemplare de diferite ștanțe; R. 317 A (Nachtrag)

1626

1613 *Ducat* Av Bust, ca nr. 1523
· GAB · D · G : S · R : I · ET — TRAN · PRIN ·
Rv Madona, ca nr. 1523
PA · R · HV · DO : SI · CO · — · OP · RA · DVX · 1626
R. 318

1614 *Ducat* Av c.m.s. GAB · D : G · S · R · I · ET — · TRAN · PRIN +
Rv Madona, cu aureolă. PA · R · HV · DO · SI · CO · — · OP · RA · DVX · 1626
R. 319

1615 *Ducat* c.m.s.
Av cu D · G ·
Rv cu 16 · 26
R. 320

1616 *Ducat* Av Bust c.m.s. GAB D : GS · I · E — · TRAN PRIN : ✠ ·
Rv Madona, cu aureolă. PA · R · HV · D · SI · CO · — · OP · RA · DVX · 1626 ·
R. 321

1617 1/4 *Ducat* Av Scutul despicat cu stema ungară, deasupra coroană.
În părți Ṇ-Ḅ
GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN PRIN ·

Rv Madona, pe semilună. · PAR · HV · D · S · C · OP · R · D · I · 6 Z 6 ·
R. 322

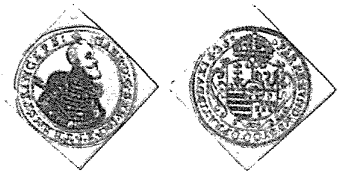

1618 4 *Taleri* (*pătrat*) (4 Thalerklippe) **Av** Bust cu armură la stînga, cap descoperit, măciuca pe brațul drept corespunde lui N din PRINCEPS
: GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · TRANS ·
PRINCEPS : ✠
Rv Scut bogat împodobit cu ornamentații, atîrnat prin șase lănțișoare de coroana princiară, avînd stema ungară și transilvană, iar în mijloc scutul Bethlen. Dedesubt, în părți C — C (Camera Cassoviensis = monetăria Kosice). În colțul de sus pe Av cifra 4 imprimată ulterior.
✲PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB ·
DVX 16 · 26 ✲
AV; 117 g; R. 323

1619 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Stanța nr. 1618; AR; 58 g; R. 323 A

1620 2 *Taleri* Ștanța nr. 1618; AR; 57,3 g; R. 324

1621 2 *Taleri* ca nr. 1618
Av Vîrful de la măciucă corespunde lui NC
✿GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · TRANS ·
PRINCEPS ✿
Rv Ștanța nr. 1618
AR; 57,5 g.; R. 325

1622 *Taler* Ștanța nr. 1618; AR; 28,5 g.; R. 326

1623 *Taler* c.m.s. altă ștanță R. 326 A (Nachtrag)

1624 *Taler* **Av** Bust c.m.s. Vîrful de la măciucă corespunde ultimului P din PRINCEPS;
✕ GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · TRANS P ·
PRINCEPS : ✕ :
Rv Stema c.m.s., deasupra în părți C — C
·PAR·RE·HVN·DNS·SI·CO·OP·RATIB·
DVX · 16 · 26 ·
R. 327

1625 *Taler* **Av** Ștanța nr. 1621
Rv ca nr. 1624, cu SI · C
R. 328

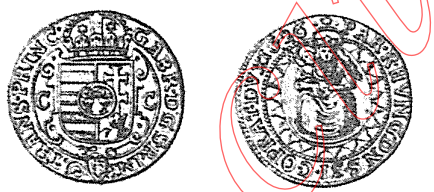

1626 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Scut încoronat cu stema ungară și scutul Bethlen în mijloc. Dedesubt în legendă scut mic în formă de inimă cu o floare de crin. În părțile stemei Ç — C În buclele coroanei două steluțe cu șase raze. ✲
· GABR · D · G · S · R · IMP — ℧ · TRANS · PRINC ·
Rv Madona, pe semilună, într-un cerc de flăcări
· PAR · R · HVNG · DNS · SI · C · OP · RAT · DVX · ✲
16 · 26 ·
R. 329

1626a *Groș lat* (Breiter Groschen) sim. c.m.s.
Av În buclele coroanei cîte o globulă, în loc de stea. În părți
GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ·
Rv Madona cu alte veșminte.
PAR · REG : HVN · DO · SIC · CO · OP · R · DV · 1626 ·
R. —

1626b *Groș lat* (Breiter Groschen) sim. cu nr. 1626a
Av Stema și coroana, alt desen, în bucle cîte o rozetă.
Rv Madona, cu alte veșminte, poartă coroană fără vîrfuri
R. —

1627 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. Trei exemplare, cu ștanțe variate; R. 329 A (Nachtrag)

1628 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1626, fără punct după PRINC; R. 329 B (Nachtrag)

1629 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1626, fără punct între 16 și 26; R. 330

1630 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1626. În buclele coroanei două rozete ✿ ; cu D : G · și 16 · 26 · ·
R. 331

1631 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. cu PRIN · R. 331 A (Nachtrag)

1632 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1626, în buclele coroanei steluțe cu cinci raze;
R. 332

1633 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. diferență de ștanță; R. 333

1634 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1626 însă pe Av fără puncte la începutul și finele legendei. R. 334

1635 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s.; trei exemplare cu ștanțe diferite; R. 334 A (Nachtrag)

1636 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1634, cu PRIN; R. 334 B

1637 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1632, cu PRIN · ; R 335

1638 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1637, diferență de ștanță; R. 336

1639 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1637, două exemplare, ștanțe diferite; R. 326 A (Nachtrag)

1640 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1637, cu PRIN : , două exemplare ștanțe diferite; R. 326 B (Nachtrag)

1641 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1630, cu 16 · 26 · ✿ ;
R. 337

1642 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., diferență de ștanță;
R. 338

1643 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1641, cu punct după IMP · , două exemplare ștanțe diferite. R. 338 A (Nachtrag)

1644 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1641, fără punct după PRINC; R. 338 B
(Nachtrag)

1645 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1641, cu 16 · 26 · × ;
R. 338 C (Nachtrag).

1646 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Stema ca nr. 1626, în părți Ṇ–Ḍ . În buclele coroanei două steluțe.
· GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRANS · PRIN ·
Rv ca nr. 1626; PAR · REG · HVN · DO · SIC · CO · OP · R · DVX · 1626
R. 339

1647 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1646; patru exemplare cu diferite ștanțe R. 339 A (Nachtrag)

1648 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1646, cu DV · 1626;
R. 339 B (Nachtrag)

1649 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1646
Av cu TRANS — PRI ·
Rv cu SI · CO · OP · R · DV · 1626
R. 340

1650 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1646; **Av** cu D : G și TRAN · PRI; R. 341

www.cimpoeanu.ro

1651 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av ca nr. 1646, cu TRAN· PRIN · În buclele coroanei rozete. ✿
Rv ca nr. 1649
R. 342

1652 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., diferență de ștanță; R. 343

1653 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1651, cu R · DV · ; R. 343 A (Nachtrag)

1654 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1651; în buclele coroanei cruciulițe ✠ ; cu D : G; R. 344

1655 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., altă ștanță; R. 344 A (Nachtrag)

1656 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1654, cu · SI · CO · ; trei exemplare ștanțe diferite; R. 344 B (Nachtrag)

1657 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1654, cu SI · CO · OP · R · DV · 1626; două exemplare ștanțe diferite; R. 344 C (Nachtrag).

1658 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1651. În buclele coroanei, numai două puncte.
R. 345

1659 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. altă ștanță; R. 345 A (Nachtrag)

1660 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1658, cu punct după milesim; R. 346

1661 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., cu · PAR · ; R. 347

1662 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1651, cu R · DVX · ; R. 348

1663 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1662, diferență de ștanță; R. 349

1664 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., diferență de ștanță; R. 350

1665 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., diferență de ștanță; R. 351

1666 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1665, altă ștanță; R. 351 A (Nachtrag)

1667 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1662, cu · PAR · ; R. 352

1668 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1667, diferență de ștanță; R. 353

1669 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1667, cu DV · 16 · 26 · ; două exemplare cu diverse ștanțe; R. 353 A (Nachtrag)

1670 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1651. În buclele coroanei două stele cu cinci raze; R. 354

1671 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., diferență de ștanță; R. 355

1672 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1670, diferență de ștanță; R. 356

1673 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1670, diferență de ștanță; R. 357

1674 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1673 cu · SIC · CO · OPR · ; patru exemplare, ștanțe diferite; R. 357 A (Nachtrag)

1675 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1673, cu · SIC · CO · OP · R · ; cinci exemplare, ștanțe diferite; R. 357 B (Nachtrag)

1676 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1673, cu · SICCOOP · R · R. 357 C (Nachtrag)

1677 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av ca nr. 1654
Rv ca nr. 1646
R. 358

1678 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. ; coroana alt fel desenată. În bucle două cruciulițe ; R. 359

1679 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1678; În buclele coroanei ✠ — ✠ R. 360

1680 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. altă ștanță; R. 360 A (Nachtrag)

1681 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1679, cu COOPR · DV 1626 · ; R. 360 B (Nachtrag).

1682 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1679. În buclele coroanei, numai cîte o cruciuliță, fără puncte; R. 360 C (Nachtrag)

1683 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1679. În buclele coroanei două cruciulițe, cinci exemplare, diferite ștanțe.
R. 360 D (Nachtrag)

1684 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1678. În buclele coroanei două cruciulițe și două puncte ✠ — ✠ ; R. 361

1685 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. cruciulițele alt fel desenate; cinci exemplare, diferite ștanțe; R. 361 A (Nachtrag)

1686 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1678. În buclele coroanei trei cruciulițe și șase puncte ✠ — ✠ ; R. 362

1687 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1678, cu · TRAN · PRIN : ; R. 363

1688 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. diferență de ștanță; R. 364

1689 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1687, altă ștanță; R. 364 A (Nachtrag)

1690 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1687, în buclele coroanei rozete în loc de cruciulițe; R. 364 B (Nachtrag)

1691 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1687, în buclele coroanei două puncte; cu · D : G · ; R. 364 C (Nachtrag)

1692 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1688, cu · TRANPRIN; R. 365

1693 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1688, cu · D : G · și · TRAN · PRIN; R. 366

1694 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1646, cu D : G și TRANS · PRINC · ; R. 366 A (Nachtrag)

1695 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1692 cu TRAN · PRINC · R. 366 B (Nachtrag)

1696 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1692; două exemplare ștanțe diferite.
R. 366 C (Nachtrag)

1697 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1692, în buclele coroanei două cruciulițe. ROIM · ET · TRAN · PRIN
R. 366 D (Nachtrag)

1698 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Madona în cerc de flăcări · GAB · D : G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN · 1626
Rv Stema ca nr. 1646, cu Ṇ-Ḍ și steluțe cu cinci raze.
PAR · REG · HVN · DO · SI · COOP · RAT · DVX trei exemplare cu ștanțe diferite R. 366 E (Nachtrag)

1699 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s., avînd cruciulițe în buclele coroanei; două exemplare ștanțe diferite.
R. 366 F (Nachtrag)

1700 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1698 cu OPRA DV; R. 366 G (Nachtrag)

1701 *Groș* Av În scut oval, stema transilvană, dedesubt în părți C—C; · GAB · D : G · S · R · I · ET · TR · PR · PR · HV · D · SI · CO · OP · RA · D · floare de crin
Rv Coroană format mare, în părți mai întîi două puncte, apoi două stele în șase colțuri și în final 16—26. Pe trei rînduri | GROSSVS · RE | GNI · TRAN | · SYL · |
R. 367

1702 *Groș* c.m.s. cu GAB · D · G · S · R · I · ET · TR · PR · PR · HV · D · SI · CO · OP · R D, floare de crin
R. 368

1703 *Groș* ca nr. 1702 cu TRAN | SYL; R. 368 A (Nachtrag)

1704 *Groș* ca nr. 1702, diferență de ștanță; R. 369

1705 *Groș* ca nr. 1702, diferență de ștanță; R. 370

1706 *Dinar* Av Stema ungară, în părți Ṇ-Ḍ · GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN · PR ·
Rv Madona în cerc de flăcări · PAR · HV · D · S · C · OP · R · D · 1 · 626 ·
R. 371

1707 *Dinar* c.m.s., altă ștanță; R. 371 A (Nachtrag)

1708 *Dinar* ca nr. 1706, cu 1 · 6Z6 — · ; R. 371 B (Nachtrag)

1709 *Dinar* ca nr. 1706, cu 1 · 6Z6; trei exemplare, ștanțe diferite, R. 371 C (Nachtrag)

1710 *Dinar* ca nr. 1706, cu 16Z6 · ; două exemplare, ștanțe diferite; R. 371 D (Nachtrag)

1711 *Dinar* ca nr. 1706, cu · D 16Z6; două exemplare, ștanțe diferite; R. 371 E (Nachtrag)

1712 *Dinar* ca nr. 1706, cu · 1 · 6 · Z · 6 · ; R. 371 F (Nachtrag)

1713 *Dinar* Av ca nr. 1706, cu C — C
Rv · PA · R · HV · D · S · C · OP · RADV 1626 ·
R. 372

1714 *Dinar* ca nr. 1713, cu RA · DV 1626 — ; R. 372 A (Nachtrag)

1715 *Dinar* ca nr. 1713, cu RA · DV · 16 6; R. 372 B (Nachtrag)

1716 *Dinar* ca nr. 1713, cu OP · RA · DV · 1626 ·; R. 373

1717 *Dinar* ca nr. 1713, cu · PAR HV · D · SC · OP · RA · DV 16 · 26 — ·><; R. 374

1718 *Dinar* c.m.s. altă ştanţă; R. 374 A (Nachtrag)

1719 *Dinar* Av ca nr. 1706, cu TRAN PRI ·
Rv · PA · R · HV · D · SC · OP · RA · DV · 1626
R. 375

1720 *Dinar* c.m.s., 2 exemplare cu ştanţe diferite; R. 375 A (Nachtrag)

1721 *Dinar* ca nr. 1719, cu PRIN· ; R. 375 B (Nachtrag)

1722 *Dinar* Av GAB D · GS · R · I · ET · TRAN · PRI.
Rv · PAR · HV · D · S · C · OP · RA · DV 1626
R. 376

1723 *Dinar* c.m.s., altă ştanţă; R. 376 A (Nachtrag)

1724 *Dinar* (*Cupru*) (Kupferdenar) Av Scut cu stema ungară, deasupra o coroană rudimentar realizată, în părţi N̓–B̓
GA · B · D · G · S · R · I · ET · T · R ИЧ ·
Rv Madona, de asemenea realizare rudimentară
PAR · HV · D · S Λ · O PA Z 6
R. 377

1725 *Obol* Av Scut cu stema ungară, în părţi K — B
Rv Madona, în mîna dreaptă sceptrul, pe braţul sting pruncul; în părţi 16—26
R. 378

1726 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) Av Sub un ornament cu arabescuri pe patru rînduri: | · G · D · G · P · | un burghiu minier | · 16 · Z 6 · | crenguţă.
Rv Două ciocane miniere încrucişate, între ele sus o rozetă şi un punct, în părţi F — B, dedesubt pe un ornament cu arabescuri un V mare. În părţi două cruciuliţe şi iniţialele A — Z
R. 379
G · D · G · P = Gabriel Dei Gratia Princeps.
F · B = Felső Bánya = Baia Sprie
V = Val. nomin. 5 (?)

1727 3 *Ducaţi* Av Bust cu armură şi mantie, la stînga, cap descoperit, barbă bogată, părul scurt, frizura pătrunde prin c.p.i.
· GAB · D : · G · SA · RO · IM · — · ET · TRAN · PRIN
(N este pe jumătate ca mărime, faţă de celelalte litere).
Rv Scut scartelat, stemele Oppeln, Ratibor şi Transilvania, în mijloc scutul Bethlen. Între ornamentaţii, în părţi N—B.
PAR . REG . HVN . DO . SI . CO : OP . RAT . DVX . 1627
AV; 10,5 g; R. 380

1728 4 *Ducaţi* Ştanţa c.m.s.; R. 380 A (Nachtrag)

1729 *Ducat* Av Bust ca nr. 1727
GAB · D · G · S · R · ET — · TRAN · PRIN ✠
Rv Madona, în părţi N̓–B̓ dedesubt în legendă, scut mic încoronat, cu stema ungară.
PAR · R · HVN · DO · SI · CO — OP · RAT · DVX · 1627
R. 381

1730 *Ducat* Av c.m.s.; GAB · D : G · SA · RO · IM — · ET · TRAN · PRIN ✠
Rv Madona, în cercul de flăcări, în dr. sceptrul, în stînga pruncul; dedesubt în scut oval ornat stema ungară; în părţile acestuia, mic de tot N—B.
PAR · R · HVN · DO · SI · CO — OP · RAT · DVX · 1627
R. 382

1731 2 *Ducaţi* Ştanţa c.m.s.; R. 382 A (Nachtrag)

1732 *Ducat* (*Piesă groasă* = Dickstück, cu ştanţa dinarilor) Av Scut oval, împodobit lateral cu cartuşuri, deasupra coroana, avînd stema ungară.
GAB DG SA RO IM ET TRAN PRI
Rv Madona pe semilună, în dr. sceptrul, în st. pruncul. Totul în cerc de flăcări.
PATRONA · HVNGARIAE 16 Z 7 ✠
AV; 3,4 g; R. 383

1733 *Ducat* (*Piesă groasă*, ştanţa dinarilor)
Av ca nr. 1732, stema în scut stilizat; în părţi în locul cartuşurilor N̓–B̓
Rv Madona pe semilună, ţine pruncul pe braţul drept.
PAR R HV DO SI CO P · R · DV · 16Z7.
AV; 3,4 g; R. 384

1734 1/4 *Ducat* Ştanţa nr. 1732
AV; 0,9 g; R. 384 A

1735 1/4 *Ducat* Ştanţa nr. 1733
AV; 0,85 g; R. 384 B

1736 2 1/2 *Taleri* (*pătrat*) (2 1/2 Thalerklippe)
Av Bust cu armură, la stînga; capul, descoperit, intersectează cercul în şnur interior, măciuca în mîna dreaptă corespunde lui C. din CEPS. Dedesubt în legendă un scut mic împodobit, cu un contur dublat.
+GABR · D · G · SA · R · IMP · ET-TRANS · PRINCEPS +
Rv Scut scartelat, încoronat, avînd stema ungară şi transilvană cu scutul Bethlen la mijloc.
Deasupra, în părţi, M-C (Moneta Cassoviensis).
+ PAR . RE . HVN . DNS . SI . CO . OP . RATI . DVX . 16 . 27+
AR; 71,3 g; R. 384 C

1736a 2 1/2 *Taleri* (*pătrat*) (2 1/2 Thalerklippe) sim. c.m.s.
Rv fără puncte în legendă
AR;

1737 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av Ştanţa nr. 1732.

www.cupercutz.ro

Rv ca nr. 1732, însă puncte la începutul și finele legendei, în loc de cruciulițe.
AR; 56,8 g; R. 384 D

1738 2 *Taleri* (*pătrat*) Ștanța c.m.s. însă pe o piesă mult mai mare. R. 384 E (Nachtrag)

1739 3 *Taleri* (*pătrat*) (3 Thalerklippe) ca nr. 1736, însă cu +GABR· și PRINCEPS : +, apoi cu RATIB · DVX · 1627 ·
R. 384 F (Nachtrag)

1740 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av ca nr. 1732, însă măciuca corespunde între C și E, vîrful cotului corespunde lui S, în loc de N.
✠GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · — · TRANS · PRINCEPS✠
Rv ca nr. 1732
AR; 57 g; R. 385

1741 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av ștanța nr. 1740
Rv c.m.s. ✠ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1627 ✠
AR; 56,3 g; R. 386

1742 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av ca nr. 1740, avînd cruciulițe la începutul și finele legendei. Măciuca corespunde lui P. Cercul șnur interior, dublat cu un c.l.i.
Rv ca nr. 1732
R. 387

1743 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av ca nr. 1732, cu punct după ET. Măciuca corespunde între C și E.
Rv ștanța nr. 1732
AR; 57,3 g; R. 388

1744 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av ca nr. 1732, cu S. (în loc de SA.) Măciuca corespunde lui E.
Rv Ștanța nr. 1732
AR; 57 g; R. 389

1745 2 *Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av Bust c.m.s., măciuca îi corespunde lui N, dedesubt fără scutul mic cu contur dublat C.ș. de la interior dublat cu un fin c.l.i.
✧GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS ✧
Rv Ca nr. 1741, la începutul și finele legendei o rozetă cu cinci puncte, în locul cruciulițelor
AR; 55,2 g; R. 390

1746 3 *Taleri* Ștanța nr. 1737; R. 390 A.

1747 2 *Taleri* Ștanța nr. 1733;
AR; 57,4 g; R. 391

1748 1 $^1/_2$ *Taler* (*pătrat*) (1 $^1/_2$ Thalerklippe) Ștanța nr. 1743.
AR; 42,5; R. 392

1749 1 $^1/_2$ *Taler* (*pătrat*) (1 $^1/_2$ Thalerklippe) Ștanța nr. 1736; R. 392 A

1750 *Taler* Av Bust la stînga cu mantie prinsă pe umăr cu o rozetă, capul mare descoperit, barbă mare, păr scurt și frizură care trece prin c.i. sub crucea de la finele legendei.
GAB · D · G · SA · RO · IM P : — · ET · TRAN · PRIN : ✣ :
Rv Scut scartelat, încoronat, împodobit cu ornamentații, avînd stemele Oppeln, Ratibor și a Transilvaniei, în mijloc scutul Bethlen. Dedesubt, în ornamentații, în părți N-B. Coroana împodobită cu carouri și două cruciulițe.
· PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO · OP · RAT · DVX · 16 Z 7 ·
R. 393

1751 *Taler* Av Ștanța nr. 1750
Rv ca nr. 1750 și CO: Fără punct la începutul și finele legendei.
AR; 27,8 g; R. 394

1752 *Taler* Av Ștanța nr. 1750
Rv ca nr. 1750, însă CO : OP · RA. Inițialele N-B în ovale plasate în ornamentele laterale. Coroana are cinci vîrfuri de forma florilor de crin.
R. 395

1753 *Taler* Av Ștanța nr. 1750
Rv Dedesubt, în părțile scutului, două inelușe și două puncte. Coroana c.m.s., dar mai lată.
Legenda ca nr. 1751; N-B ca nr. 1752.
R. 396

1754 *Taler* Av Ștanța nr. 1750
Rv ca nr. 1751. Dedesubt în părțile scutului patru puncte. Cu punct la începutul legendei. N-B lîngă linia despărțitoare a stemei.
R. 397

1755 *Taler* Av ca nr. 1750; GAB · D : G · SA · RO · IM : — · ET · TRAN · PRINC (arabesc)
Rv Legenda ca nr. 1750, CO: și N-B
R. 398

1756 *Taler* Av · GAB · D : GSA · RO · IM : — · ET · TRAN · PRINC · ✲
Rv ca nr. 1751. În părți, în jumătatea inferioară a stemei N-B, și mai jos două puncte; SIC · O : OP.
R. 399

1757 *Taler* Av Ștanța nr. 1756
Rv Ștanța nr. 1753
R. 400

1758 *Taler* Av c.m.s. Frizura străbate c.i. sub litera G.
GAB · D : G · SA : RO : IM · — · ET · TRAN:PRIN: ✲
Rv Ștanța nr. 1755.
R. 401

1759 *Taler* Av Ștanța nr. 1758
Rv ca nr. 1755, însă coroana are altă formă
R. 402

1760 *Taler* Av Ștanța nr. 1736
Rv Ștanța nr. 1737
R. 403

1761 *Taler* Ștanța nr. 1740; R. 404

1762 *Taler* Av Ștanța nr. 1761
Rv c.m.s. ✠PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1627 ✠
R. 404 A (Nachtrag)

1763 *Taler* Av Ștanța nr. 1740
Rv ca nr. 1740; · ✠ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 27 :
R. 405

1764 *Taler* Av Ștanța nr. 1740
Rv c.m.s. PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATI · DVX · 1627
R. 406

1765 *Taler* Ștanța nr. 1742; R. 407

1766 *Taler* Ștanța nr. 1743; R. 408

1767 *Taler* Av Ștanța nr. 1766
Rv ca nr. 1766, cu ✠ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1627 ✠
R. 408 A (Nachtrag)

1768 *Taler* Av Ștanța nr. 1744
Rv ca nr. 1744, puțin diferit
R. 409

1769 *Taler* Av c.m.s. Măciuca coresp. lui P. Cotul corespunde între S și P.
✠GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · — · TRANS · PRINCEPS ✠
Rv Ștanța nr. 1764
R. 410

1770 *Taler* Av Ștanța nr. 1769
Rv ca nr. 1765, cu RATIB · DVX · 1627✠
R. 411

1771 *Taler* Av Măciuca coresp. între E și P, cotul în dreptul lui P.
+ GABR · D · G · SA · R · IM · ET · — TRANS · PRINCEPS · +
R. 412

1772 *Taler* Av Bust c.m.s. În legendă lipsește scutul mic cu contur dublat
⌘ GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS : ⌘
Rv Stema c.m.s. ✿ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1627 ✿
R. 413

1773 *Taler* Av ca nr. 1772 c.l. fin în interiorul c.ș.i.
✿ GABR · D : și PRINCEPS ✿
Rv cu 16 · 27 ✿
R. 414

1774 2 *Gulden* (*pătrat*) (2 Guldenklippe) Av Bust cu armură la stînga, măciuca pe braț. C.p.i. cu un c.l. fin interior.
GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS ✻
Rv Stema c.m.s. · PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO OP • RATIB · DVX · 1627.
AR; 28,5 g; R. 415

1775 3 *Gulden* (*pătrat*) (3 Guldenklippe) Ștanța nr. 1774; R. 415 A (Nachtrag)

1776 2 *Gulden* (*pătrat*) Ștanța nr. 1774 pe o piesă mai mică, avînd colțurile rotunjite.
R. 415 B (Nachtrag)

1777 *Gulden* Ștanța nr. 1774; AR; 14,1 g; R. 416

1778 *Gulden* Av Bust, la stînga căciula cu penaj și agrafă. Cu mîna dreaptă ține măciuca pe umăr.
GABRIEL · D · G · S · R · IM · — · ET · TRAN · PRIN ·
Rv Stema c.m.s., în părți N — B
PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO : OP · RAT · DVX · 1627
AR; 13,9 g; R. 417

1779 *Gulden* Ștanța nr. 1727; R. 417 A

1780 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Scut încoronat, cu stema ungară și scutul Bethlen în mijloc. În părți M-C. Sub stemă, împărțind legenda, un scut mic în formă de inimă, cu floare de crin.
· GABR · D · G · S · R · IMP · — ✪ TRANS · PRINC ·
Rv Madona într-un cerc de flăcări.
· PAR · R · HVNG · DNS · SI · C · OP · RAT · DVX · 16 · 27 · ·
R. 418

1781 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1780, diferență de ștanță; R. 419

1782 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1780 fără punct după IMP și cu 16 · 27 · ✻ · două exemplare, ștanțe diferite; R. 419 A (Nachtrag)

1783 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1780 fără punct după IMP și cu 1627 · ✻ · două exemplare ștanțe diferite; R. 419 B (Nachtrag)

1784 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1780, cu 16 · 27+ R. 420

1785 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1784, fără punct după IMP; patru exemplare, ștanțe diferite.
R. 420 A (Nachtrag)

1786 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1784, cu PRIN · ; R. 421

1787 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Stema ca nr. 1780, în părți Ņ – Ḍ și fără floare de crin.
· GAB · D · G · S · RO · IM · ET · TRAN · PRINC ·
Rv Madona c.m.s.
· PAR · REG · HVN · DO · SI · CO · OP · R · DVX · 1627
R. 422

1788 *Groș lat* (Breiter Groschen) c.m.s. cu SA · RO · ; R. 422 A (Nachtrag)

1789 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1787
Av cu SA.
Rv cu SIC · CO · OP · R · DV · 1627
R. 423

1790 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1789 cu OP · R · D · 1627; R. 423 A (Nachtrag)

1791 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1789, altă ștanță; R. 423 B (Nachtrag)

1792 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1789, cu · PAR · și SI : CO :, precum și 1627. R. 423 C (Nachtrag)

1793 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av Stema c.m.s. · GAB · D : G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ·
Rv Madona c.m.s. PAR · REG · HVN · DO · SIC · CO · OP · R · DV · 1627
R. 424

1794 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1793
Av Coroana, alt desen
Rv Cu 1627
R. 425

1795 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1793; Av Coroana alt desen; R. 426

1796 *Groș lat* (Breiter Groschen) Av ca nr. 1795; ultimul N e mult mai depărtat de coroană; R. 427

1797 *Groș* lat (Breiter Groschen) Ca nr. 1796, altă ștanță; R. 427 A (Nachtrag)

1798 *Groș* lat (Breiter Groschen) Ca nr. 1793, cu D · G.; R.428

1799 *Groș lat.* (Breiter Groschen) c.m.s., coroana alt fel desenată; R. 429

1800 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1799, cu · PAR · și SIC · C : , precum și 1627; R. 429 A (Nachtrag)

1801 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1799, cu PAR · și SIC · CO., precum și 1627.; R. 429 B (Nachtrag)

1802 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1798, altă coroană; R. 430

1803 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1799 fără punct înaintea lui PAR · ; R. 430 A (Nachtrag)

1804 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802 cu PAR · și OP · R · D · 1627; R. 430 B (Nachtrag)

1805 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802, în buclele coroanei două cruciulițe și cinci puncte. În legendă DV · ; R. 430 C (Nachtrag)

1806 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802, în buclele coroanei două flori de crin, două exemplare cu ștanțe diferite
R. 430 D (Nachtrag)

1807 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802, în buclele coroanei două cruciulițe și cu DV, două exemplare, ștanțe diferite; R. 430 E (Nachtrag)

1808 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802 în buclele coroanei două cruciulițe și două puncte, două exemplare, ștanțe diferite; R. 430 F (Nachtrag)

1809 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802, în buclele coroanei numai două puncte; R. 430 G (Nachtrag)

1810 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802, în buclele coroanei două cruciulițe și două puncte și cu SI · CO · trei exemplare, ștanțe diferite; R. 430 H (Nachtrag)

1811 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1802, în buclele coroanei, două cruciulițe și două puncte și cu SIC · CO · trei exemplare, ștanțe diferite; R. 430 I (Nachtrag)

1812 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1793, cu D · SA · (fără G); R. 431

1813 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Ca nr. 1798, fără punct după PRIN
Rv Ca nr. 1793, cu SI · CO · și 16 · 27
R. 432

1814 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1813, cu 1627: R. 432 A (Nachtrag)

1815 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1813, cu SIC · CO · și 1627, trei exemplare, ștanțe diferite — R. 432 B (Nachtrag)

1816 *Groș lat* (Breiter Groschen) Ca nr. 1793
Av Cu GAB · DG ·
Rv cu SI · CO · OP · R · DVX · 1627
R. 433

1817 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Ca nr. 1798
Rv Ca nr. 1816
R. 434

1818 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** Ca nr. 1798; cu TRANS
Rv · PAR · REG · HVN · DO · SI · CO · OP · RA · DVX · 1627.
R. 435

1819 *Groș lat* (Breiter Groschen) **Av** GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRI:
Rv Ca nr. 1793, punct înainte de · PAR ·
R. 436

1820 *Groș lat (cupru)* (Breit Groschen von Kupfer) Ca nr. 1786, altă ștanță; R. 436 A (Nachtrag)

1821 *Groș* **Av** Stema transilvană în scut oval ornat, în părți M — C.
GAB · D · G · S · R · I · ET · TR · PR · PR · HV · D · SI · CO · OP · RA · D · (floare de crin).
Rv Coroană mare. În părți suprapus, două puncte, două rozete și 16—27. Dedesubt, pe trei rînduri | GROS-SVS RE | GNI TRAN | ✿ SYL ✿ |
R. 437

1822 *Groș* Ca nr. 1821, diferență de ștanță; R. 438

1823 *Groș* Ca nr. 1819
Av cu · GAB: și RA · D ·
Rv Fără cele două puncte lîngă coroană și cu | GNI · TRAN | SYL |
R. 439

1824 *Groș* c.m.s., altă ștanță; R. 439 A (Nachtrag)

1825 *Groș* **Av** · GAB · D : · G : S · R · I · ET · TR · PR · PR · HV · D · SI · CO · OP · R · (floare de crin)
Rv Ca nr. 1821, fără cele două puncte lîngă coroană
R. 440

1826 *Dinar* **Av** Scut stilizat, încoronat, cu stema ungară, în părți Ṇ–Ḅ
· GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN · PR ·
Rv Madona în cerc de flăcări.
· PA · R · HV · D · S · C · OP · R · DVX · 1627 ·
R. 441

1628

1827 *10 Ducați* **Av** Bust la stînga cu armură împarte legenda sus și jos, poartă căciulița (Kalpag) cu penaj, în mîna dreaptă, sceptrul pe umăr.
· GAB · D : G · SA · RO · IM · ET · — · TRAN · PRINC ·
Rv Scut încoronat, împodobit cu patru ornamente în formă de aripi, avînd stemele Oppeln, Ratibor și a Transilvaniei, în mijloc scutul Bethlen. În părți Ṇ–Ḅ, cu litere mari.
· PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO : OP · RAT · DVX · 1628 ·
R. 442

1828 *10 Ducați* **Av** c.m.s. cu GABRIEL D : G · SA · RO · IMP : — · ET · TRAN · PRIN : — · ET · TRAN · PRIN :
Rv c.m.s., desen destul de diferit.
R. 442 A (Nachtrag)

1829 *10 Ducați* ca nr. 1827
Av Cu · GAB · și · PRIN :
Rv Stema într-un scut oval, desen cu totul diferit. Dedesubt, în părți N — B cu litere mici. La începutul și finele legendei fără punct, SI · (în loc de SIC ·)
AV; 34,5 g; R 443

1830 *10 Ducați* **Av** Bust, cu cap mare, descoperit, ca nr. 1750. Dedesubt sigla monetarului W
GAB · D : G · SA · RO · IM : — · ET · TRAN · PRINC · (Arabesc)
Rv Ștanța nr. 1829
AV; 34,5 ; R. 444

1831 *3 Ducați* **Av** Bust cu armură la dreapta, mantie cu agrafă, cap descoperit.
GAB · D · G · SA · RO · I · — · ET · TRAN · PRIN între c.p.
Rv Madona șezînd pe tron, cerc de flăcări, coroană și nimb; pe brațul drept pruncul nimbat, cu sceptru în mîna dreaptă. Dedesubt, în scut oval, stema ungară.
· PAR · R · HVN · DO · SI · — · CO · OP · R · DVX · 1628.
AV; 26,6 mm; 10,37 g; VNICVM. (Octavian Iliescu, SCN · V, 1971, pp. 355—357.)

1832 *2 Ducați* **Av** Bust ca nr. 1830, fără sigla monetarului
GAB · D · G · SA · RO · I · — · ET · TRAN · PRIN ✠
Rv Madona, în cerc de flăcări, pe brațul drept pruncul care ține sceptrul. Dedesubt, în scut oval, stema ungară.
◦ PAR ◦ R ◦ HVN ◦ DO ◦ SI ◦ — ◦ CO ◦ OP ◦ R ◦ DVX ◦ 1628 ◦
AV; 6,9 g; R. 445

1833 *Ducat* **Av** Bust ca nr. 1830
GAB · D : G · SA · RO · I · — · ET · TRAN · PRIN: ✠
Rv Madona în cerc cu raze, în mîna dreaptă sceptrul, pe mîna stîngă pruncul. Dedesubt stema ungară ca nr. 1832, în părți N — B. Sceptrul corespunde cifrei 8 care este gravat dintr-un 7.
PAR · R · HVN · DO · SICO — OP · RAT · DVX · 1628
R. 446

1834 *Ducat* **Av** ștanța nr. 1833
Rv ca nr. 1833. Sceptrul corespunde lui Z, cifra 8 realizată din două inele 8
R. 447

1835 *Ducat* **Av** Bust c.m.s., lipsește c.l.i
GAB · D · G · SA · RO · IM · — ET · TRAN · PRIN : ✠
Rv Madona c.m.s. Sceptrul pătrunde între Z și 8; N — B plasat sus lîngă stemă între raze.
R. 448

1836 *Ducat* **Av** c.m.s.; GAB · D : G · SA · RO · IM — · ET · TRAN · PRIN ✠
Rv Ștanța nr. 1835
R. 449

1837 *1/4 Ducat* **Av** stema ungară, în părți Ṇ–Ḅ
GAB · D · GS · R · I · ET · TRAN · PRIN
Rv Madona; PA · R · HV · DO · SI · CO : OP · RA · D · 1628
R. 449 A

1838 *4 Taleri* Av Bust la stînga cu armură, cap descoperit, în mîna dreaptă măciuca, ea corespunde lui C din PRINCEPS. Cercul șnur este cuprins între două c.l. fine
+ GABR + D : G + SA + R + IMP + ET + TRANS- + PRINCEPS +
Rv Scutul împodobit încoronat cu stema ungară și transilvană, cu scutul Bethlen în mijloc. Sub scutul stemei și în cele patru colțuri ale acestuia, cîte o cruciuliță. În colțurile de sus C — C (Camera Cassoviensis = monetăria Kosice).
+ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX 1628 +
AR; 114,1 g; R. 450

1839 *3 Taleri* Ștanța nr. 1838; R. 450 A (Nachtrag)

1840 *3 Taleri* ca nr. 1838, cu ×GABR · D : G · SA · R · IMP · ET · TRANSP · RINCEPS :+: și ✻+ PAR ✻R ✻ HVN ✻DNS ✻SI ✻CO ✻O PRATIB ✻DVX ✻16 ✻28+
R. 450 B (Nachtrag)

1841 *3 Taleri* (*pătrat*) (3 Thalerklippe) Av Bust c.m.s. Măciuca coresp. lui ⊗ · GABR · D : G · SA · R · IM · ET · TRANS P · PRINCEPS :⊗:
Rv ca nr. 1838, între coroană și stemă, o cruce · ✧ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 28 ✧ ·
AR; 86,5 g; R. 451

1842 *2 1/2 Taleri* (*pătrat*) (2 1/2 Thalerklippe) ștanța nr. 1841; AR; 71,2 g; R. 452

1843 *2 1/2 Taleri* (*pătrat*) (2 1/2 Thalerklippe) Av ștanța nr. 1841
Rv ca nr. 1841 ✻ ✧ PAR ✻R ✻ HVN ✻DNS ✻SI ✻CO ✻ OP RATIB ✻DVX ✻16 ✻28 ✧ ✻
AR; 71,7; R. 453

1844 *2 Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) ștanța nr. 1843; AR; 57,5 g; R. 454

1845 *2 Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) Av ștanța nr. 1843. Rv ca nr. 1838, însă 8 nu atinge coroana. Cruciulițele la începutul și finele legendei sînt mai mari. Fără cruce între coroană și stemă.
AR; 56,3 g; R. 455.

1846 *2 Taleri* (*pătrat*) (2 Thalerklippe) ștanța nr. 1838; AR; 57,2 g; R. 456

1847 *2 Taleri* Av Ștanța nr. 1838
Rv ca nr. 1845, însă cele șase lănțișoare dintre coroană și stemă sînt mai scurte; iar între cele două lănțișoare din mijloc este o cruciuliță.
AR; 56,1 g; R. 457

1848 *2 Taleri* Av Ștanța nr. 1847
Rv c.m.s. însă în legendă puncte în locul steluțelor.
R. 457 A (Nachtrag)

1849 *1 1/2 Taler* (*pătrat*) (1 1/2 Thalerklippe) ștanța nr. 1844; AR; 46/44 mm; 43 g; R. 458

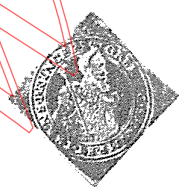

1849a *1 1/2 Taler* (*pătrat*) (*1 1/2* Thalerklippe) ștanța similară cu nr. 1838 Hess, Aukt. 27/1964, nr. 206

1850 *1 1/2 Taler* Av ștanța nr. 1843
Rv ca nr. 1843 cu · ✂ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 28 ✂ · Linia de despărțire corespunde lui C din CO
AR; 42,8 g; R. 459

1851 *Taler* Av ștanța nr. 1758
Rv ca nr. 1759, cu 1628.
R. 460

1852 *Taler* Av Bust la stînga, armură împodobită cu flori, căciulă cu penaj și agrafă. Legenda întreruptă sus și jos. În mîna dreaptă sceptrul care pătrunde prin c.i. litera N din PRIN sub prima linie transversală.
· GAB · D : G · SA · RO · IM · ET · — · TRAN · PRIN ·
Rv Scut scartelat, încoronat, cu stemele Oppeln, Ratibor și a Transilvaniei, cu scutul Bethlen în mijloc. Între cele patru ornamente ca aripioare în părțile scutului Ṅ–Ḃ
· PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO : OP · RAT · DVX · 1628 ·
R. 461

1853 *Taler* Av Bust mai scund și mai lat. Sceptrul pătrunde prin c.i. în litera N, sub a doua linie transversală.
Rv ca nr. 1852, însă fără puncte la începutul și finele legendei.
R. 462

1854 *Taler* Av ștanța nr. 1853
Rv ca nr. 1853, cu 1628
R. 463

1855 *Taler* Av armura este împodobită cu flori numai pe piept, în rest netedă. Sceptrul corespunde între N și C.
· GAB · D : G · SA · RO · IM · ET — · TRAN · PRINC.
Rv ca nr. 1852, fără puncte la începutul și finele legendei
R. 464

1856 *Taler* Av ștanța nr. 1855
Rv ca nr. 1855. Linia de despărțire din stemă corespunde între SIC și CO
R. 465

1856a *Taler* c.m.s.
Rv cu · 16 8
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 207

1857 *Taler* Av ștanța nr. 1855
Rv ca nr. 1856, fără punct la începutul legendei
R. 466

1858 *Taler* Av ștanța nr. 1855
Rv ca nr. 1855, însă coroana are opt colțuri (șase mijlocii și două laterale)
R. 467

1859 *Taler* Av Bust la st. c.m.s. Sceptrul corespunde lui I din PRIN
GAB · D : G · SA · RO · IM: — · ET · TRAN · PRIN
Rv ștanța nr. 1856
R. 468

1860 *Taler* Av Bust ca nr. 1852
GABRIEL · D : G · SA · RO · IMP: — · ET · TRAN · PRIN
Rv ca nr. 1851. Cercul coroanei împodobit ✧✧✧✧✧
Literele din legenda Av sînt mult mai mici decît cele de pe Rv (*Taler hibrid*)
R · 469

1861 *Taler* Av ștanța nr. 1860
Rv ca nr. 1859, coroana închisă dedesubt, cercul coroanei fără ornamentații. Bucla îndoită cuprinzînd globul cruciger. Mai departe Ṅ–Ḃ
R. 470

1862 *Taler* Ca nr. 1861 cu PAR. și lîngă scutul stemei, în locul buclelor mari, patru ornamente ca aripioarele.
R. 470 A (Nachtrag)

1863 *Taler* Av ștanța nr. 1860
Rv stanța nr. 1854
R. 471

1864 *Taler* Av ştanţa nr. 1860
Rv ca nr. 1863, dar cu punct numai la începutul legendei.
R. 472

1865 *Taler* Av Bust ca nr. 1860
GABRIEL · D : G · SA · RO · IM · — ET · TRAN · PRIN ·
Rv ca nr. 1855
R. 473

1866 *Taler* ştanţa nr. 1847; R. 474

1867 *Taler* c.m.s. fără frunze de trifoi sub coroană. R. 474 A (Nachtrag)

1868 *Taler* Av ştanţa nr. 1838
Rv ca nr. 1866, însă numai patru lănţişoare
R. 475

1869 *Taler* ca nr. 1838
Rv la începutul şi finele legendei încă un punct
R. 476

1870 *Taler* ca nr. 1869, însă altă ştanţă; R. 476 A (Nachtrag)

1871 *Taler* ca nr. 1869, cu 16 · 28 + ·; R. 476 B (Nachtrag)

1872 *Taler* Av Bust ca nr. 1838, măciuca mai scurtă şi repauzează numai pe braţ.
✿GABR · D: · G · SA · R · IMP · ET · TRANS ·
· PRINCEPS ✿
Rv ştanţa nr. 1869
R. 477

1873 *Taler* Av ştanţa nr. 1872
Rv ca nr. 1868
R. 478

1874 *Taler* ştanţa nr. 1845
R. 479

1875 *Taler* Av ştanţa nr. 1843
Rv ca nr. 1866
R. 480

1876 *Taler* Av ştanţa nr. 1843
Rv stema c.m.s.; între coroană şi stemă şase lănţişoare şi o cruce. Linia de despărţire corespunde între C şi O
·✿PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX ·
16✿28✿·
R. 481

1877 *Taler* ştanţa nr. 1850
R. 482

1878 *Taler* Av ştanţa nr. 1843
Rv ca nr. 1876, linia de despărţire corespunde lui C şi CO;
·✿PAR · şi ·16 · 28✿·
R. 483

1879 *4 Guldeni (pătrat)* (4 Guldenklippe) ca nr. 1838, ştanţa mult mai mică. De asemenea eronat scris PRINCPES
AR; 57,2 g; R. 483 A

1880 *3 Guldeni (pătrat)* (3 Guldenklippe) ştanţa nr. 1879
AR; 43 g.; R. 483 B

1881 *3 Guldeni (pătrat)* (3 Guldenklippe) Av ştanţa nr. 1877
Rv ca nr. 1877, însă la începutul şi finele legendei în loc de cruciuliţă un punct.
AR; 42,7 g.; R. 483 C

1882 *2 Guldeni (pătrat)* (2 Guldenklippe) ştanţa nr. 1879; AR; 28,3 g.; R. 484

1883 *2 Guldeni* ştanţa nr. 1879; AR; 28,9 g.; R. 485

1884 *2 Guldeni* ştanţa nr. 1883, pe o piesă mai mică; R. 485 A (Nachtrag)

1885 *Gulden* ştanţa nr. 1879; AR; 14,6 g.; R. 486

1886 2 *Guldeni* ştanţa nr. 1881; AR; 14,2 g.; R. 487

1886a *Gulden* sim. c.m.s.
Av cu PRINCEPS
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 208

1887 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av stema ca nr. 1787
.GAB.D:G.SA.RO.IM.ET.TRANS.PRIN.
Rv Madona, ca nr. 1787
.PAR.REG.HVN.DO.SI.CO : OP.RA.DVX.1628.
R. 488

1888 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1887; două exemplare, ştanţe diferite; R. 488 A (Nachtrag)

1889 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1887 cu PRINC.; R. 488 B (Nachtrag)

1890 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1887, cu TRAN.PRIN.
În buclele coroanei: ·*—*·
R. 489

1891 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1890, altă ştanţă
R. 489 A (Nachtrag)

1892 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1890, cu .DG. În buclele coroanei + — +

1893 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1892, altă ştanţă; R. 490 A (Nachtrag)

1894 *Groş lat* (Breiter Groschen) Av ca nr. 1890, cu .D.G.
Rv ca nr. 1890, cu OP.R.DVX
R.491

1895 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1894, cu OP.RA.DVX.1628.; R. 491 A (Nachtrag)

1896 *Groş lat* (Breiter Groschen ca nr. 1894, cu OP·R·DVX 1628; R. 491 B (Nachtrag)

1897 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1894, pe Rv fără punct la începutul şi finele legendei. R. 492

1898 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1897, diferenţă de ştanţă; R. 493

1899 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1897, fără punct după PRIN; R. 494

1900 *Groş lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1899 cu COOP.
R. 494 A (Nachtrag)

1901 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) Av Sub un arabesc, un burghiu minier plasat orizontal, dedesubt pe trei rînduri | G·D·G·P | · 1628 · | ·✿· |
Rv Două ciocane miniere încrucişate, plasate într-un V. Între ciocane o rozetă şi dedesubt o floare cruciformă, în părţi I-L avînd deasupra cîte un punct. În părţile lui V iniţialele F-K avînd deasupra cîte o rozetă şi dedesubt cîte un punct.
R. 495

1902 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) ca nr. 1901, altă ştanţă; R. 495 A

1903 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) ca nr. 1901, însă în loc de F-K iniţialele Z—B; R. 496

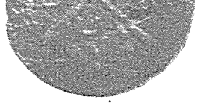

1903a *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) Av Monograma ℕ (NHLC), deasupra ei o rozetă cu cinci petale, aceasta avînd în părţi cîte o rozetă cruciformă şi punct.
La dr. şi la st. monogramei cîte o rozetă şi două puncte.
Dedesubt, milesimul·1628·
Rv Două ciocane de miner încrucişate, cuprinzînd sus o rozetă cu cinci petale şi o cruciuliţă (?) între două puncte. În spaţiile laterale ✧ L·—·B ✧ ; iar dedesubt între patru rozete cruciforme litera V.
AE;
Gohl considera moneda bătută pentru minele Băiuţ (Lápos-Bánya), iar iniţialele monogramei: Henric de Lissibona şi Herberstein, arendaşii minelor. (În 1647 aceste mine se chemau Kics Lápos = Lăpuşul Mic) După Dr. Nagy Bela, iniţialele semnifică: Henricus Lissibona-Civitas Nagybanensis.

1629

1904 *Ducat* Av Bust ca nr. 1830
GAB·D : G·SA·RO·IM : — ·ET·TRAN·PRIN ✠
Rv ca nr. 1833, cu DO SI CO și 1629. Cifra 9 este prelucrată din 8
R.497

1905 *Ducat* Av ca nr. 1904, cu RO·IM·
Rv stanța nr. 1904
R. 498

1906 *Ducat* ca nr. 1905, frizura străbate prin cercul de perle
R. 498 A (Nachtrag)

1907 *Ducat* Av ștanța nr. 1905
Rv Madona în cerc de raze mai subțiri și mai numeroase. Sceptrul străpunge cercul și corespunde între Z și 9; N-B apar prelucrate din B-N inițial gravate.
PAR·R·HVN·DO·SIC·—CO : OP·R·DVX· 1629
R.499

1908 *Ducat* Av stanța nr. 1905
Rv ca nr. 1904, sceptrul corespunde lui Z·Cu DOM·SIC —COM· și NB dedesubtul scutului
R.500

1909 *Ducat* Av CAB·D·G·SA·RO·IM·— ·ET·TRAN·PRIN :✠
Rv ștanța nr. 1908
R. 501

1910 *Ducat* Av ștanța nr. 1909
Rv ștanța nr. 1904
R. 502

1911 3 *Taleri* (*pătrat*)
(3 Thalerklippe) Av Bust ca nr. 1838. Măciuca corespunde între E și P·; ✶GABR✶D✶G✶S✶R✶IMP✶ET✶ TRANS✶PRINCEPS✶
Rv ca nr. 1838, o cruciuliță între coroană și scut. Cu 16·29✠
AR; 87,5 g; R. 503

1912 3 *Taleri* (*pătrat*)
(3 Thalerklippe) c.m.s., însă fără frunza de trifoi sub coroană; R. 503 A (Nachtrag)

1913 2 *Taleri* (*pătrat*)
(2 Thalerklippe) ștanța nr. 1911; AR; 57 g.; R. 504

1914 2 *Taleri* Av Bust c.m.s., măciuca corespunde lui E. Dedesubt, în legendă, scut mic oval cu o cange (Zainhacke) avînd deasupra inițialele monetarului H-L (monetar în Teschen între 1620—1649)
·✠GABR·D : G·SA·R·IMP·ET—TRANS·PRINCEPS ✠
Rv Stema c.m.s., fără C—C și cruciulița între coroană și scut.
✠ PAR·RE·HVN·DNS·SI·CO·OP·RATIB·DVX·16· 29✠·
AR; 57,5 g; R. 505

1915 *4 Guldeni* (*pătrat*)
(4 Guldenklippe) ca nr. 1914, ștanța mai mică
Rv La începutul legendei ✶ PAR·, la finele legendei 1629 ✶
AR; 56 g.; R. 506

1916 *Taler* Av Bust ca nr. 1852, armura este împodobită numai în față, restul neted. Sceptrul corespunde ultimului N·
GAB✠D✠G·SA✠RO✠IM✠ET — TRAN✠PRIN✠
Rv ca nr. 1852, cifra 9 atinge coroana.
·PAR·REG·HVN·DOM·SIC·CO : OP·RAT·DVX· 1629·
R. 507

1917 *Taler* Av Ștanța nr. 1916
Rv ca nr, 1916; coroana după alt desen este împodobită cu două puncte și două cruciulițe.
R.508

1918 *Taler* Av Ștanța nr. 1916
Rv ca nr. 1917, coroana mai mică, împodobită cu hașuri încrucișate și două steluțe.
R. 509

1919 *Taler* Av c.m.s. GAB·D : G·SA·RO·IM·ET·—TRAN· PRIN
Rv Ștanța nr. 1917
R.510

1920 Av Ștanța nr. 1919
Rv ca nr. 1917, fără punct după 9 care atinge coroana.
R.511

1921 *Taler* Av Bust c.m.s., măciuca coresp. lui I
GAB·D : G·SA·RO·IM : — ET·TRAN·PRIN
Rv ca nr. 1916, coroană mare. Cifra 9 atinge coroana.
R.512

1922 *Taler* Av Ștanța nr. 1921
Rv ca nr. 1921, diferență de ștanță
R. 512 A

1923 *Taler* Av ca nr. 1921, măciuca coresp. lui R; fără punct înaintea lui ET și după PRIN
Rv Ștanța nr. 1921
R. 513

1924 *Taler* Ștanța nr. 1913; R. 514

1925 *Taler* Av Ștanța nr. 1913
Rv ca nr. 1913, cu 1629 ✠ cifra 9 stă aproape de coroană.
R.515

1926 *Taler* Av Ștanța nr. 1913
Rv ca nr. 1913 cu ·✠ PAR· la începutul și 16·29✠· la finele legendei.
R. 516

1927 *Gulden* Ștanța nr. 1915; R. 516 A

1928 2 *Groși* ca nr. 1887
Rv cu 1629 și fără punct înaintea lui PAR·
R.517

1929 *Groș lat*
(Breiter Groschen) ca nr. 1928, sceptrul pruncului corespunde lui 6 din milesim. La precedentele corespunde lui 1.
R. 517 A (Nachtrag)

1930 *Groș lat* (Breiter Groschen) ca nr. 1929, cu TRAN·

1931 2 *Groși* Av Ștanța nr. 1928
Rv ca nr. 1928, cu punct după milesim.
R. 518

1932 *Dinar* Av Scut stilizat, avînd stema ungară, în părți N-B. Deasupra scutului milesimul 1629
GAB·D·G·S·R·I·ET·TRAN·PR·
Rv Madona cu pruncul pe brațul sting și cu sceptrul în mîna dreaptă
PATRONA·HVNGARI·
R. 519

1933 *Dinar* Av ca nr. 1932, cu PRIN
Rv Ștanța nr. 1932
R.520

Fără dată

1934 *Ducat* **Av** Bust la stînga purtînd căciuliță (kalpag) împodobită cu penaj, poartă mantie aruncată pe umărul drept și prinsă cu o bijuterie.
În părți A-I (Alba Iulia)
GABRIEL · DG · ELEC — HVN · DAL
Rv Scut scartelat, deasupra coroană lată. În scut stema ungară și transilvană, în mijloc scutul Bethlen.
CRO · SCL · C(etera) · REX · TRAN · PRIN · S · C
R. 521

1935 *Ducat* ca nr. 1934, cu mică diferență în desenul de pe Av
R. 522

1936 *Probă monetară* pe o placă groasă de argint (unifață)
Av Ștanța nr. 1479
AR; 20/25 mm; 12 g.; R. 523

ECATERINA BETHLEN (1629—1630)

Ecaterina Bethlen, a doua soție a lui Gabriel Bethlen, era fiica principelui Ioan Sigismund de Brandenburg. A urmat la tron în 1629, după moartea soțului, avînd alături pe cumnatul său Ștefan Bethlen.
În 1630 a fost constrînsă să renunțe la tron.

1630

1937 *Ducat* **Av** Bust aproape din față, puțin la dreapta, cu păr pieptănat peste cap, guler dublu cu dantele, colier și lanț.
CATH · D : G · N · M · B · S · R · I · ET · TRAN ·
PRINC (ornament ca o floare de crin)
Rv Madona în cerc de raze, ținînd pruncul pe brațul stîng. Dedesubt în scut mic oval, vulturul brandenburg.
PAR · R · H · D · SIC · CO · I · B · I · C · M · D · 1630
R. 1

1938 *Ducat* **Av** ca nr. 1937, desen puțin diferit și PRINC:
Rv Scut oval, împodobit, avînd în șase cîmpuri stema transilvană, brandenburgă și în mijloc scutul Bethlen. Deasupra coroană. Dedesubt în părți C — V (Colosvár = Cluj)
PAR · R · H · D · SIC · CO · A (c) · B · I · C · M · D · 1630
R. 2

1939 *Ducat* **Av** Ștanța nr. 1937
Rv Ștanța nr. 1938
R. 3

1940 *Ducat* ca nr. 1939, desen puțin diferit; R. 4

1941 *Piesă de argint*, groasă (Dickstück) cu ștanța ducatului nr. 1937
AR; 9 g; R. 5

ȘTEFAN BETHLEN (1630)

După renunțarea la tron a Ecaterinei Bethlen, a fost ales ca principe Ștefan Bethlen, care abdică în același an în favoarea lui Gheorghe Rákóczi.

1630

1942 *Ducat* **Av** Bust cu armură, la stînga, pe cap căciuliță. Penajul întrerupe legenda sus; iar bustul o întrerupe jos.
STEPHA · BET · D : G : — PRIN · TRA
Rv Scut cu stema Bethlen, înconjurat de dragonul încolăcit. În părți C — V
PAR ◦ REG ◦ HVN ◦ DOM ◦ ET ◦ SIC ◦ COM ◦ 1630
R. 1

1643

1943 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) **Av** Două ciocane miniere încrucișate. În unghiul de sus · C · avînd deasupra și dedesubt cîte o cruciuliță. În unghiul din părți · SB · — · DI · și dedesubtul acestora · ✠ · În unghiul de jos stema Bethlen în ovalul dragonului încolăcit. ✠-✠
Rv Litera W mare, deasupra: · G · (pelican care își ciugulește pieptul) · S · În părțile lui W milesimul 16 · — · 43 ·, deasupra cîte trei puncte și o cruciuliță. Dedesubtul lui W, o cruciuliță, șase puncte și două ornamente ca flori de crin.
AE; 25 mm; R. 2

1943a *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) c.m.s.
Av Ciocane de miner încrucișate, cu inițialele · S · B · — — · D · I · ; iar dedesubtul acestora: · ✠ — · ✠ · și stema Bethlen în dragon încolăcit, avînd în părți · ✠ · în poziții înclinate. Sus litera C între puncte și rozete cruciforme c.p.e.
Rv Inițiala W în centru, avînd în părți cîte o rozetă cruciformă cu patru puncte și sub ele 16—43
Deasupra lui W: G (pelican) S
Dedesubt · ✠ · ✠ · ✠ · c.p.e.
AE, 24 mm;
Semnificația probabilă a inițialelor: W = Wanth Bánya

(minele lui Wanth ţineau de Baia Sprie)
C = Comes
SBDI = Ştefan Bethlen de Iktár (obîrşia familiei)
G — S = iniţialele numelui arendaşului; pelicanul, stema lui.

GHEORGHE RÁKÓCZI I (1630—1648)

Gheorghe Rákóczi, fiul lui Sigismund Rákóczi, a fost ales ca principe al Transilvaniei după îndepărtarea lui Ştefan Bethlen. În 1636 înfrînge la Salonta trupele otomane venite să reinstaleze pe Ştefan Bethlen. A purtat război, în alianţă cu francezii şi suedezii (tratatul de la Alba Iulia din 16 noiembrie 1643) contra împăratului german Ferdinand III, care fu constrins prin pacea de la Linz (29 august 1645) să renunţe la o serie de teritorii din Ungaria.

1630

1945 *Pfenig minier*
(Bergwerkspfennig) Av Două ciocane miniere încrucişate, în părţi: ·G·—·R· deasupra o cruce cu braţe dinţate, înconjurată de patru puncte. Dedesubt crenguţă (ornament).
Rv Un V mare peste un ornament ca pe Av, deasupra o cruce cu braţe dinţate avînd în părţi cîte o cruciuliţă şi dedesubt milesimul 1630. În părţi rozetă, cruciuliţă, puncte.
R. 1

1945a *Pfenig minier*
(Bergwerkspfennig) sim. c.m.s., altă ştanţă. (Descrierea din Resch nu corespunde cu desenul monedei nr. 1945).
Av Cruciuliţa de deasupra are în părţi cîte un punct c.p.e.
Rv Cruciuliţa de deasupra are în părţi cîte o rozetă şi un punct. c.p.e. (?)
AE; 22 mm; g; piesa cu urme de argintare. Iniţialele G R = Gheorghe Rákóczi, proprietarul minelor Zlatna în 1630
Litera V poate indica şi o valoare nominală a piesei.

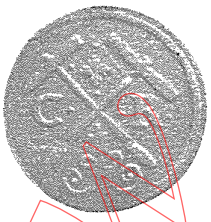
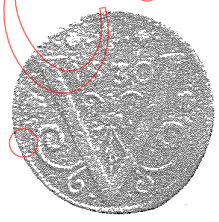

1945b *Pfenig minier*
(Bergwerkspfennig) sim. nr. 1945, altă ştanţă.
Av Ornamentul nu e însoţit de puncte lîngă spiralele ornamentului.
AE;

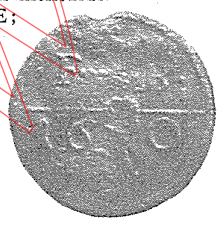

1945c *Pfenig minier*

1944 *Pfenig minier* (Bergwerkspfennig) Av ca nr. 1943, litera C între patru puncte; iar lîngă stema Bethlen numai două puncte.
Rv Pe trei rînduri · 1 · 6 · 43 · — G ✠ S · — · | ·
AE; 14 mm; R. 3

(Bergwerkspfennig) Av Linie orizontală pe diametrul piesei. În partea superioară F — ? — B (Felsö Bánya = Baia Sprie), avînd deasupra o rozetă între două puncte. Dedesubt 1630 (Cifra 3 gravată ulterior peste linia orizontală), iar pe o rozetă între două puncte c.p.e.
Rv Ciocane de miner încrucişate avînd sus, la dr. şi la st. cîte o rozetă cruciformă şi patru puncte. Dedesubt litera V cu trei puncte.
Sigla H imprimată ulterior în trei locuri pe ciocanul din dr.
AE;
Între 1620—1634 minele Baia Sprie au fost administrate de oraş. Arendaşi: Henric şi Ioan de Lissibona; iar din 1634 Herberstein (sigla H ?)

1631

1946 10 *Ducaţi* Av Bust cu armură, spre dreapta, cap descoperit, în mîna dreaptă ţine sceptrul, cu stînga mînerul săbiei.
GEORGIVS·RAKOCI·II·D·G·PR·TR·PAR·RE·HVN·DO·ET·SICVL·COM ✠ (legenda cu litere monacale) cerc i. şi e. frumos realizat.
Rv Într-un pătrat împodobit cu ornamente, în şase rînduri: NON | EST CVRREN | TIS NEQVE | VOLENTIS | SED MISERE | NTIS DEI | (Epistola lui Paul către Romani, Cap 9., Vers. 16).
Circular: SOLI ✠ DEO ✠ GLORIA ✠ ANNO ✠ DOM ✠ MDCXXXI ✠
(Cele de mai sus tot cu litere monacale). Cerc e. c.m.s. c.i. cu şnur.
AV; 34.7 g; R.2

1947 *10 Ducaţi* Av Bust c.m.s., pe cap căciuliţa (Kalpag) al cărei penaj desparte legenda GEORG · RAKOC · II · D ⁝ G · PR · TR · PAR · RE · HVN · DO · ET · SIC · COM · (V din HVN este prelucrat din N)
Rv c.m.s. însă în ornamentaţia pătratului apare, în părţi, C — V.
SOLI ✠ DEO ✠ GLORIA ✠ ANNO ✠ DOM . 1631 ✠
AV; 34, 9 g R. 3

1948 *5 Ducaţi* Ştanţa Nr. 1947
AV; 16, 8 g; R. 4

1949 *5 Ducaţi* Av Bust ca nr. 1946

www.cuvercuriz.ro

GEO · RAKO · D : G · PR · TR · PAR · RE · HVN · DO✵ (litere monacale).
Rv Vulturul Rákóczi cu aripi deschise, spre dreapta, stă într-un picior pe o bîrnă, ținînd o sabie în gheara dreaptă. În părți AQV — ILA. Sub bîrnă într-un rînd cele șapte cetăți transilvane, dedesubt stema Clujului.
ET · SICVLORVM · CO · — · MES · MDCXXXI (litere monacale)
R. 5

1950 *5 Ducați* Av Bust c.m.s.
· GEOR · RAKO · D : G · PR · TR · PAR · RE · HVNG · DOM ·
Rv c.m.s. · ET · SICVLORVM · — · COMES · 1631✵
R. 6

1951 *5 Ducați* Av c.m.s., însă vîrful sceptrului pătrunde c.p.i. GEOR RAKO · D · G · PR · TR · PAR · RE · HVN · DOM · — ·
Rv c.m.s. ET. SICVLORVM · ✵ · — · ✵ · COMES · 1631 · ✵ ·
R. 7

1632

1952 *2 Ducați* Av Bust ca nr. 1947
· GEOR RAC · IID : G · PR · TR · PA · R · RE · HVN: DOM :
Rv ca nr. 1949 · ET SICVLORVM · — · COMES · 1632 · ✵
AV; 27 mm; 7 g.; R. 7 A.

1953 *Ducat* Ca nr. 1950 cu 1632.

1633

1954 *Ducat* Av Ca nr. 1950, desen puțin diferit
✵ GEOR · RAKO · D : G · PR · TR · PA · RE · HVN · DOMI :
Rv ca nr. 1950
ET · SICVLORVM ✵ — ✵ COMES 1 · 6 · 3 · 3 · ✵
R. 9

1955 *Ducat* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s. ET · SICVLORVM · ✵ — ✵ COMES · 1633 · ✵
R. 10

1956 *Ducat* Av c.m.s., cu DOM :
Rv ștanța c.m.s.
R. 11

1634

1957 *Pfenig minier* Av În cinci rînduri: | ✧ ✵ ✧ | · 1634 · | · G · R · P · T · | · ✧ · ✵ · ✧ · | · ✧ · |
Rv Două ciocane miniere încrucișate cuprinzînd deasupra o rozetă mare între patru cruciulițe, în părți ✧ Z ✧ — ✧ B ✧ . Dedesubt V între patru cruciulițe.
R. 12

1635

1958 *Ducat* Av ștanța nr. 1956
Rv Ca nr. 1956 cu 1 · 6 · 3 · 5
R. 13

1636

1959 *10 Ducați* Av ștanța nr. 1947
Rv ca nr. 1947 cu 1636 ✵ și ✵ NON · | EST · CVRREN | TIS · NEQVE · | VOLENTIS | SED · MISERE | NTIS · DEI ✵ |
R. 14

1960 *Ducat* Av Bust ca nr. 1950, însă mai suplu
✵ GEOR · RAKO · D : G : PR : TR : PA : RE : HV : DO :
Rv Vultur c.m.s., însă sub cele șapte cetăți, în părți, lîngă crenelurile castelului, sînt încă două steluțe.
ET · SICVLORVM · — · COMES · 1 · 6 · 3 · 6 · ✵✵
R. 15

1961 *Ducat* Av ștanța nr. 1955
Rv c.m.s., pe lîngă steluțe mai sînt încă două puncte lîngă ele și
· AQV — ILA ·
ET · SICVLORVM ✵ — ✵ COMES 1 · 6 · 3 · 6 ✵✵
R. 16

1962 *1½ Groși* (Dreipölker) Av În scut scartelat deasupra coroană princiară stema Transilvaniei cu stema Rákóczi în scutul de mijloc, dedesubt valoarea nominală (3)
· GEOR · R · D · — G · P · T · P · R · H · D ·
Rv Globul cu Z · 4. În părți sus: ½ — 6, dedesubt (CV)
✵ — MONE N — REG TRA — ✵
AR; 1,2 g; R. 17

1963 *1½ Groși* (Dreipölker) c.m.s.
Av GEOR R D : — GPT IPRHD
Rv cu · Z · 4 · și (C · V)
R. 18

1637

1964 *10 Ducați* Av ștanța nr. 1947
Rv ca nr. 1947, cu DO : 1637 ✵ și în cinci rînduri
NON · EST · | CVRRENTIS | NEQVE VOL | ENT : SED MIS | ERENTIS DEI |
R. 19

1965 *5 Ducați* Ștanța c.m.s. R. 20

1966 *Ducat* Av Bust ca nr. 1955
GEOR · RAKO · D : G : PR : TR · PA · RE · HV · DO ·
Rv ca nr. 1961, dar fără puncte lîngă cele șapte cetăți
ET · SICVLORVM — COMES · 1 · 6 · 3 · 7 · ✵
R. 20 A

1967 *½ Gulden* Av Bust ca nr. 1947. Căciulița desparte legenda.
: GEORG : RAK : D : G · PRIN : TRAN :
Rv Scutul transilvan scartelat, încoronat, împodobit cu ornamente, în mijloc scutul Rákóczi.
PAR : REG : H : D : ET . S : C : 1 . 6 . 37 .
R. 21

1968 *½ Gulden* Av Bust la st., capul mare, cu căciuliță. În părți 1—6
: GEORG · RAK · D : G : PRIN · TRAN ·
Rv Stema transilvană, în mijloc cu scut oval Rákóczi Deasupra · 3 · 7 ·
PAR . R : HVNG : DO : ET : SIC : CO ·✵·
R. 22

1969 *6 Groși* Av Bust ca nr. 1967
· GEO : RAKO · D : G — PRIN · TRAN ·
Rv În trei scuturi aranjate soarele, luna și cele șapte cetăți.
PAR · REG : HV : DOM : ET · SIC · CO · 1637
AR; 2,9 g. R. 23

1970 *6 Groși* Av Bust ca nr. 1968
G · RAKO · D : G · PR · T · P · R · H · D · ET · S · CO ·
Rv ca nr. 1969, în mijlocul scutului al treilea un mic oval cu vultur întreg.
GROS . ARGE . SEX . REG . T . 16 . 37
R. 23 A (Nachtrag)

1971 *3 Groși* Av Bust ca nr. 1968
G · RAK · D · G · P · T · P · R · H · D · S · C ·
Rv În șase rînduri | · III · | vulturul transilvan, stema Rákóczi în scut simplu, cele șapte cetăți
| 1—6—3—7 | GROS · ARG | TRIP · REG · | TRANS · |
✻✻✻|
AR; 1,4 g; R. 24

1972 *1½ Groși* (Dreipölker) ca nr. 1962
Ar GEOR · R · D · — GPTPRHD
Rv MONE · N — REGTRA, cu 3—7 și Ƶ4
R. 25

1973 *1½ Groși* (Dreipölker) Av ștanța c.m.s.
Rv Globul cruciger cu 24, deasupra în părți 3—7; iar dedesubt ⌣ în · MONE · NO — REG TRAN ; R. 26

1638

1974 *1½ Groși* (Dreipölker) Av ca nr. 1962, Cifra 3 într-un mic scut.
G · RA · D · G · — P · T · P · R · H · D ·
Rv ca nr. 1973, cu 3—8; iar dedesubt ⌣
. MONENO . — RE . TRAN .
R. 27

1975 *1½ Groși* (Dreipölker) c.m.s. G · R · A · D · G · R 27 A.

1976 *1½ Groși* (Dreipölker) c.m.s. MONE NO — RE · TRAN și Ƶ4 ; R. 27 B

1977 *1½ Groși* (Dreipölker) Av ca nr. 1974, G · RA · DG — PR · TRAN
Rv ca nr. 1976 cu Ƶ4, dedesubt ⌣, în cele patru cantoane ale crucii cîte un punct.
MONE · NO — REG · TRA :
R. 27 C

1978 *1½ Groși* (Dreipölker) Av ca nr. 1974, însă · G · RA · DG — P · T · P · R · HD ·
Rv ca nr. 1974 cu MONENO—PETRANS (eroare P în loc de R) și 24 în loc de Ƶ4
R. 27 D

1979 *1½ Groși* (Dreipölker) ca nr. 1974
Av G · RA · DG—PTR · HD
Rv · MONE · NO · — · RE · TRAN · cu 24, dedesubt ⌣ iar 3 și 8 mai mari.
R. 27 E

1980 *1½ Groși* (Dreipölker) c.m.s.
Av G · RA · D · G · — P · T · P · R · H · D
Rv MONE · NO · — · RE · TRANS cu Ƶ4 și dedesubt săgeata.
R. 27 F (Nachtrag)

1639

1981 *10 Ducați* ca nr. 1947
Rv În pătrat, în șase rînduri: | NON · EST · | CVRRENT | IS · NEQVE · | VOLENTIS · | SED : MISER | ENTIS : DEI |
Circular: SOLI ✙ DEO ✙ GLORIA ✙ ANNO ✙ DOMINI · 1 · 6 · 3 · 9 ✙
R. 28

1982 *5 Ducați* Ștanța c.m.s. R. 28 A.

1983 *Ducat* Av Bust la stînga cu desen schimbat cu totul. Căciulița spre ceafă.
GEORG · RAKOCI · D : G · PR · TR · PA · RE · HV · DO ·
Rv Vulturul Rákóczi c.m.s. dedesubt | AQV—ILA. | șapte cetăți | · C · V · |
ET . SICVLORVM . COMES . 1 . 639 . ✙
R. 29

1642

1984 *1/4 Ducat* (Golddenar) Av Scut despicat încoronat, cu stema Ungariei. În părți И — B
GEOR · RAKO · D · G · PRI · TRAN ·
Rv Madona pe semilună, împrejur nouă raze ca flăcările.
PATRONA · HVNGARI · 1642
R. 30

1643

1985 *Pfenig minier* Av Două ciocane miniere încrucișate. În unghiul de sus: G între patru puncte, în părți. R · D — G · P ·, deasupra cruciulițe, dedesubt puncte și rozete. În unghiul de jos un lujer ca frunză, două ornamente ca flori de crin și șase puncte.
Rv Un V mare, cu stema Rákóczi, deasupra. W : ✠ : I · în părți 1⊞6 · — · 4⊞3 avînd deasupra cîte o rozetă cruciformă, dedesubt cruciulițe.
R. 31

1644

1986 *Pfenig minier* Av Ciocane încrucișate. În unghiul de sus o cruciuliță, în părți · N · — · V · Dedesubt stema Rákóczi între două cruciulițe.
Rv Un V mare cu o rozetă, deasupra .1644. ; în părți: · I · — · L · dedesubt două cruciulițe.
R. 32

1645

1987 *10 Ducați* Av Bust cu armură pînă la jumătatea trupului, la stînga, cu căciuliță, ține în mîna dreaptă sceptrul pe umăr, împărțind dedesubt legenda
GEORGIVS · RAKO · — · D : G · PRIN · TRANS^{YL} ✻

www.cupercutz.ro

(YL pe jumătate ca mărime din cauza penajului căciulitei care depăşeşte c.p.i).
Rv Scut împodobit lateral cu patru aripioare, deasupra o coroană cu cinci vîrfuri. Cercul coroanei împodobit cu şapte cruciuliţe.
În scut stemele Transilvaniei şi Rákóczi şi anume: în mijloc jumătatea de roată, deasupra soarele, luna şi vultur pe jumătate (Transilvania), jos la dr. vulturul Rákóczi, la st. cele şapte cetăţi. În părţi · N—B.
PAR . REG . HVNG . DOMET . SIC . COM . 1645
AV; 34,8 g; R. 33

1988 *Ducat* Av Bust, capul descoperit, la dreapta.
· GEORGIVS · RAKOCI · D : G. PRIN · TRANS · ⊛
Rv Madona cu pruncul care ţine sceptrul cu mîna dr. întinsă. În părţi N—B.
PAR · RE · HVN · DO — · ET · SI · CO · 1645.
R. 33 A (Nachtrag)

1989 *Ducat* Av Bust la stînga, capul descoperit, în faţă cu un cîrlionţ şi barbă lungă. Bustul întrerupe jos legenda.
GEORGIVS · RAKO · — · D · G · PRI · TRA · ⊛
Rv Madona încoronată, ţinînd în stînga pruncul, în mîna dreaptă sceptrul. În părţi Ṇ—Þ. Dedesubt un scut mic încoronat cu stema Ungariei.
PAR : REG : HVN . DO — ET . SI : CO . : 1645
R. 34

1990 *Probă monetară* Placă pătrată de argint cu ştanţa de două ori bătută:
Av Bust similar ca nr. 1987. Căciuliţa împarte legenda.
GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRANS ·
Rv Ca nr. 1987, coroana mai mică şi împodobită numai cu două vîrfuri. În părţile scutului Ṇ · —Þ
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI : COM · 1645 ·
AR; 91×43 mm; 56,7 g; R. 34 A

1991 *Taler* (pătrat)
(Thalerklippe) Aceeaşi ştanţă ca nr. 1990. AR; 28,8 g; R. 35

1992 *Taler* Ştanţa c.m.s.; R. 36

1993 *Taler* c.m.s.
Rv cu SI · şi Ṇ—Þ
R. 37

1994 *Taler* c.m.s.
Rv Coroana închisă. Scutul stemei ornat în părţi cu ornamente mari, care conţin N—B. În legendă HVNG · şi SIC ·
R. 38

1995 *Taler* Av ştanţa nr. 1991
Rv ştanţa nr. 1987
R. 39

1996 *Taler* c.m.s., alt desen. R. 39 A

1997 *Taler* Av ştanţa nr. 1987
Rv Stema şi legenda ca nr. 1994, cu Ṇ—Þ. Coroana are patru vîrfuri şi o cruce.
R. 40

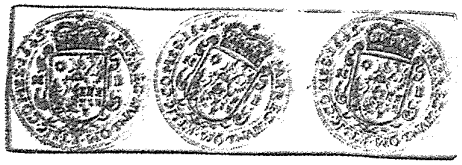

1998 *Probă monetară* Placă de argint, cu ştanţa de 1/2 gulden imprimată de trei ori.
Av Bust c.m.s. desen întrucitva diferit. Mîna stîngă pe mînerul săbiei. Pe cap o căciulă de piele în loc de căciuliţă. Bustul întrerupe legenda sus şi jos.
· GEORG : RAKO — D · G : P · TRA ·
Rv Ca nr. 1987, cu HVN · şi COMES · precum şi Ṇ —Þ
AR; 97/32 mm; R. 41

1999 $^1/_2$ *Gulden* Ştanţa c.m.s.; R. 41 A

2000 $^1/_2$ *Gulden* Av Bust, sim. c.m.s.
· GEORG · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRA · întreruptă sus.
Rv Ştanţa nr. 1998
AR; 7,2 g; R. 42

2001 $^1/_2$ *Gulden* Av Bust ca nr. 1987
GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRANSYL ·
Rv Stanţa nr. 1998
R. 43

1646

2002 *10 Ducaţi* Av Bust la stînga cu armură pînă la jumătatea trupului, căciula de forma unei pălării, cu sceptrul în mîna dreaptă, iar stînga pe mînerul săbiei. Bustul împarte legenda sus şi jos.
GEORG · RAKOCI — · D : G · P · TRA ·
Rv Stema ca nr. 1987, cu N—B
PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1646
R. 44

2003 *Ducat* Av Bust ca nr. 2002, desparte legenda numai sus.
GEORG · RAKO · D · G · PRI · TRA
Rv Vulturul Rákóczi ca nr. 1949, stînd pe o bîrnă. În

părți AQV—ILA: Dedesubt cele șapte cetăți între două puncte tot pe o bîrnă, dedesubt · + · deasupra în ambele părți ale vulturului A—I
PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · 1646 ·⁂
R. 45

2004 *Ducat* c.m.s.
Av bustul mai suplu
Rv cu 1646 · ⁂ . Fără cele două puncte lîngă șapte cetăți, în schimb un punct după A—I.
R. 46

2005 *Ducat* c.m.s.
Av bustul și mai suplu
Rv cu 1646 · ❁ · și A · — I ·
R. 47

2006 *Ducat* c.m.s.
Rv fără punct la începutul legendei. Iar · A · I · este plasat sub cele șapte cetăți.
R. 47 A (Nachtrag)

2007 *Ducat* Av Bust cu căciuliță, la stînga
GEORGIVS . RAKOCI . D : G . PRI : TR
Rv Madona pe semilună cu pruncul pe brațul stîng ține în mîna dreaptă sceptrul. Pruncul are în mîna stîngă globul cruciger. Dedesubt scut încoronat, cu stema Ungariei. În părți Ṅ—Ḃ
PAR · REG · HVN · — DO · ET · SI · CO 1646 (ultimul 6 pe jumătate ca mărime)
R. 48

2008 *Probă monetară* Placă de argint avînd de două ori imprimată ștanța.
Av ca nr. 35. Dedesubt, bustul ceva mai lat.
Rv ca nr. 40. Coroana are o singură buclă, împodobită cu perle.
HVN · și 1646 · ; iar N—B sînt plasate în afara ornamentelor laterale, jos lîngă scut.
AR; 92/43 mm; 52,2 g; R. 48 A

2009 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) ștanța c.m.s.; R. 48 B

2010 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Av ștanța nr. 1991
Rv ștanța nr. 2008
AR; 28,1 g; R. 49

2011 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) Av ștanța nr. 1991
Rv Ca nr. 2007. Scutul stemei are opt aripioare ca ornamentații, în părți Ṅ—Ḃ cu litere mai mari. Coroana ca la nr. 2007.
HVN : DOM :
R. 49 A

2012 *Taler* Ștanța nr. 2009; R. 50

2013 *Taler* Ștanța nr. 2010; R. 51

2014 *Taler* Av ștanța nr. 1991.
Rv Scut cu ornamente ca nr. 2011, cu stemele transilvană și Rákóczi, în părți N—B. Deasupra o coroană închisă, cu două bucle, fiecare cu un vîrf cruciform.
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1646 ·
R. 52

2015 *Taler* Av Ștanța nr. 2011
Rv Ca nr. 2014, fără puncte la începutul și finele legendei.
R. 53

2016 *Taler* Av Bust, sim. ca nr. 1991, mai lat și mai înalt, împarte legenda sus și jos.
GEORG · RAKO — · D : G · PRI · TRA · (O pe jumătate ca mărime)
Rv Ștanța nr. 2015.
R. 54

2017 *Taler* Ștanța nr. 2002; R. 55

1647

2018 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2016
Rv ca nr. 40, PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI : COMES · 1647 ·
R. 56

2019 *6 Ducați* Av Ca nr. 1998, cu D : G ·
Rv Stema ca nr. 1997, coroana are doar două vîrfuri cruciforme.
· PAR · REG · HVNGA · DOM · ET · SIC · CO · 1647
AV; 34 mm; 21 g.; R. 57

2020 *6 Ducați* c.m.s. Bust, cu barbă scurtă. R. 57 A

2021 *Ducat* Av Bust c.m.s. ceva mai suplu, întrerupe legenda, jos
GEOR · RA · — D : G · P · TRA
Rv Madona cu pruncul pe brațul drept. În părți Ṅ—Ḃ
· PAR · REG · HV · DO — ET · SI : COM · 1647
R. 57 B (Nachtrag)

2022 *1/4 Ducat* (Goldđenar) Av Stema încoronată a Ungariei, în părți Ṅ—Ḃ
GEOR · RAKO · D : G · PRI · TRAN ·
Rv Madona pe semilună, în jurul ei raze.
· PATRONA · HVNGARI · 1647 ·
R. 58

2023 *2 Taleri* Av Ștanța nr. 2017
Rv Scut cu ornamentații laterale mari, deasupra coroană cu două bucle. Jos de tot, în părți · N · — · B ·
. PAR . REG . HVN . DOM . ET . SIC . COMES . 1647
R. 59

2024 *Taler* Ștanța c.m.s. R. 60

2025 *Taler* Av Ștanța nr. 2018
Rv Ștanța nr. 2024
R. 61

2026 *Taler* Av Ștanța nr. 2018
Rv ca nr. 2017, cu PAR · REG · HVNG · DO : ET · SIC · COM · 1647 ·
R. 62

2027 *Taler* Ștanța nr. 2018 R. 63

2028 *Gulden* Ștanța nr. 2020 R. 64

1648

2029 *10 Ducați* Av Bust cu căciulă, ca nr. 2003.
GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRA
Rv Scutul cu steme, cu cele opt aripioare, deasupra coroana cu două bucle, în părți N—B
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1648 ·
R. 65

2030 *Ducat* Av Bust cu armură, la stînga, cap descoperit, barbă lungă, în mîna dreaptă un sceptru lung, mîna stîngă pe mînerul săbiei.
· GEORG · RAKOCI · D : G · PRI · TRA ·
Rv Madona cu pruncul în dreapta ține în mîna stîngă sceptrul. În părți Ṅ—Ḃ. Dedesubt stema Ungariei.
· PAR · REG · HVN · — DO · ET · SI · CO · 1648
R. 66

2031 *Ducat* c.m.s.
Av · GEORGIVS ·
Rv PAR · REG · HVN — DO · ET · SI · CO · 1648
R. 67

www.cimpeanu.ro

2032 *Ducat* ca nr. 2030
Av GEORG·RAKO·D : G· PRI·TRANS·
Rv PAR · REG · HVNG —
R. 68

2033 *Ducat* Av Bust cu totul diferit, căciulă pe cap, fără barbă, împarte legenda sus și jos.
GEORG · RA · D · — G · P · TR ·
Rv Ștanța nr. 2030
R. 69

2034 *1 1/2 Taler* (*pătrat*) (*1 1/2* Thalerklippe) Av ștanța nr.2029

GHEORGHE RÁKÓCZI II (1648—1660)

Ales ca urmaș la tron încă din 1642, a preluat domnia în 1648, după moartea tatălui său Gheorghe Rákóczi I.

Rivnind la coroana Poloniei încheie în 1657 o alianță cu Carol X Gustav, regele Suediei,și intră cu o puternică armată în Polonia. A fost învins lamentabil și — la reintoarcerea în Transilvania — a trebuit să renunțe la domnie, pentru scurt timp, în favoarea lui Francisc Rhédei. În 1658 Dieta Transilvaniei a recunoscut pe Gheorghe Rákóczi II ca principe, în opoziție cu Poarta otomană care numise, în răstimp, ca principe pe Achatius Barcsai.

Gheorghe Rákóczi II a luptat cu vitejie contra rivalului său și contra turcilor, cu rezultate alternative. Înfrînt și greu rănit, moare în 1660.

1648

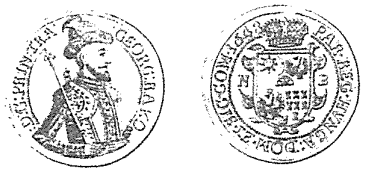

2043 *Taler* Av Bust suplu cu armură, la stînga, cu căciulă mai înaltă, împarte legenda sus și jos. În mîna dreaptă sceptrul pe umăr, mîna stîngă pe mînerul săbiei.
· GEORG : RAKO — : D : G : PRIN : TRA ·
Rv Scut încoronat, împodobit cu opt aripioare, cu stemele transilvană și Rákóczi. În mijloc jumătate roată, deasupra soarele, luna și vulturul transilvan, dedesubt vulturul Rákóczi și cele șapte cetăți. În părți, N—B.
PAR · REG · HVNGA : DOM · ET · SIC · COM · 1648
R. 1

1649

2044 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2043.
Rv ca nr. 2043, cu · PAR · REG · HV · DOM · ET · SIC · COMES · 1649.
R. 2

2045 *10 Ducați* c.m.s. cu PAR : REG : HVN : DOM : ET : SIC : COMES · 1649
R. 2 A (Nachtrag)

2046 *Ducat* Av Bust ca nr. 2043; GEOR · RA — D · G : P · TR ·
Rv ca nr. 65. PAR · REG · HVNGA : DOM · ET · SI · COM · 1648
AR; 42,7 g; R. 70

2035 *Taler* Av ștanța nr. 2018
Rv Ca nr. 2029. Coroana fără glob cruciger.
R. 71

2036 *Taler* Av Ștanța nr. 2018
Rv Ca nr. 2035, cu DO : și · Ṇ · — · Ḍ ·
R.72

2037 *Taler* Av Ștanța nr. 2002
Rv ștanța nr. 2036
R. 73

2038 *Taler* Av ștanța nr. 2002
Rv ștanța nr. 2029
R. 74

2039 *Taler* Av ștanța nr. 2002
Rv ștanța nr. 2035
R. 75

2040 *Taler* similar ștanța nr. 2029; R. 76

2041 *Taler* ca nr. 2029.
Av ornamentația armurii după alt desen
Rv Coroana fără trifoi și puncte, în hașuri
Si · COMES ·
R. 76 A (Nachtrag)

2042 *Taler* ștanța nr. 2034. R. 77.

Rv Madona cu pruncul pe brațul drept, în mîna stîngă sceptrul. În părți Ṇ — Ḍ iar dedesubt scut cu stema încoronată a Ungariei.
PAR · REG · HV · — DO · ET · SI : CO · 1649
R. 3

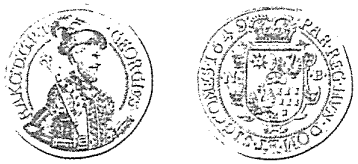

2047 *Taler* Av Bust ca nr. 2043. GEORGIVS · — RAKO : D : G : P · T ·
Rv Steme ca nr. 2043, însă coroana nu este împodobită cu hașuri, ci cu două cruciulițe. De asemenea · Ṇ · — · B · ·PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1649
R. 4

2048 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., cu mică diferență în desene
R. 5

2049 *Taler* ca nr. 2043
Av Bustul puțin diferit ca desen. GEORGIVS : RA · — D : G : PRI : TRA ·
Rv Stema cu coroana deschisă. · PAR · REG · HV · DOM · ET · SIC · COMES · 1649 ·
R. 6

2050 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv ca nr. 2047, coroana închisă și fără punct la începutul și finele legendei.
R. 7

2051 *Taler* Av Bust ca nr. 2047, desen puțin diferit
· GEOR : RAKO — · D : G : P : TRA.
Rv ștanta nr. 2048
R. 8

2052 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., coroana împodobită cu patru cruciulițe și trei crenguțe.
R. 9

2053 *Taler* Av Bust ca nr. 2043
. GEORG : RAKO — D : G : P . TRAN.
Rv ca nr. 2047. Cu diferențe la ștanță.
R. 10

2054 *Taler* Av ștanța nr. 2043
Rv steme ca nr. 2047; · PAR · REG · HVNG · DO : ET · SIC · COMES · 1649 ·
R. 11

2055 *Taler* Av ştanţa nr. 2043
Rv ştanţa nr. 2053
R. 12

2056 *Taler* Av ştanţa nr. 2043.
Rv ca nr. 2053, coroana închisă este împodobită cu haşuri, nu prin cruciuliţe.
R. 13

2057 *Taler* Av ştanţa nr. 2043
Rv c.m.s., fără punct la începutul şi finele legendei.
R. 14

2058 *Taler* Av ştanţa nr. 2043.
Rv c.m.s., coroana deschisă
R. 15

2059 *Taler* Av ştanţa nr. 2043
Rv ca nr. 2056 cu: · PAR : REG : HVN : DOM : ET : SIC : COMES · 1649 ·
R. 16

2060 *Taler* Ştanţa nr. 2044; R. 17

1650

2061 *10 Ducaţi* Av Bust ca nr. 2043, mai scund şi mai lat. ⁝GEORGIVS⁘ — RA⁘D⁝G⁝P⁝T⁘
Rv Scut cu stemele transilvană şi Rákóczi, împodobit lateral cu ornamentaţii, cuprinzînd sus soarele, luna şi vulturul transilvan, dedesubt vulturul Rákóczi pe o jumătate de roată care stă pe trei munţi. Cele şapte cetăţi răspîndite fără regulă în cîmpul scutului. În părţi N—B. Deasupra coroană închisă, cu şapte vîrfuri şi glob cruciger.
. PAR . REG . HVN . DOM . ET . SIC . COMES . 1650 .
R. 18

2062 *Ducat* Av Bust ca nr. 2046; · GEO : RA · — D : G · P · TRA
Rv Madona, ca nr. 2046; PAR · REG · HVN — DO · ET · SI : CO · 1650
R. 19

2063 *Ducat* Av Bust sim. c.m.s., cu penajul mai mic GEOR · RA · — D : G · P · TR
Rv c.m.s.; PAR · RE · HV · DO · — · ET · SI : COM · 1650
R. 20

2064 *Ducat* Av Bustul ceva mai lat ca la nr. 2062; · GEOR · RA · — D : G · P · T ·
Rv Ştanţa nr. 2062
R. 20 A

2065 *Ducat* ca nr. 2063, însă RA · — · D :; R. 20 B (Nachtrag)

2066 *1/4 Ducat* (Golddenar) Av Scut mic, încoronat, cu stema Ungariei. În părţi Ṇ-Ḅ
· GEOR · RAKO · · D : G · PRI · TRA ·
Rv Madona pe semilună, în cerc de flăcări
· PATRONA · HVNGARI · 1650
R. 21

2067 *Placă de argint* (Silberplatte) Av Ştanţa nr. 2051
Rv Scut încoronat, împodobit cu opt aripioare, conţinînd deasupra: între soare şi semilună un scut cu stema Rákóczi (vultur, roată şi trei munţi) şi dedesubt vulturul transilvan şi cele şapte cetăţi. În părţi Ṇ—Ḅ
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1650
AR; 92/46 mm; 56,3 g; R. 21 A

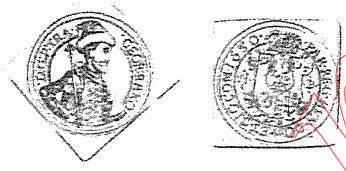

2068 *Taler (pătrat)* (Thalerklippe) ştanţa c.m.s.
AR; 47/45 mm; 26,2 g; R. 22

2069 *Taler* Av Ştanţa nr. 2047
Rv ca nr. 2061. Coroană deschisă, împodobită cu haşuri şi puncte, fără globul cruciger.
R. 23

2070 *Taler* Av ştanţa nr. 2061
Rv ştanţa nr. 2069
R. 24

2071 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2069, coroana împodobită cu două cruciuliţe
R. 25

2072 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv Ca nr. 2069. În locul coroanei cu două bucle, una mai lată cu şapte vîrfuri, cu o singură buclă împodobită cu perle.
· PAR : REG : HVN : DO : ET · SIC · COM : 1650 ·
R. 26

2072a *Taler* Ştanţa sim. nr. 2061
Av · GEORGIVS · — RAKO · D : G · P · T
Rv · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI · COMES · 1650 ·
AR; 43,5 mm; 28,342 g; R. —

2073 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ştanţa nr. 2068
R. 27

2074 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr 2068 cu N—B şi fără cruciuliţe la coroană (cetăţile aranjate 1, 2, 3, 1).
R. 28

2075 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2068, însă COMES, şi în loc de ornamente ca aripioarele, două mari ornamentaţii laterale. Dedesubt, în cuprinsul acestora, N—B (Cetăţile 1, 1, 1, 3, 1)
R. 29

2076 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2075, cu SI:
R. 30

2077 *Taler* Av ştanţa nr. 2053
Rv ca nr. 2056, cu 1650. şi coroană deschisă (Cetăţile 3, 3, 1).
R. 31

2078 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2069, cu cele opt ornamente ca aripioarele şi ·N· — · B· între acestea.
R. 32

2079 *Taler* Av Bust ca nr. 2077 mai scund şi mai lat.
GEORG : RAKO — D : G : P · TRAN
Rv Scut împodobit lateral cu două ornamente mari, deasupra coroană lată cu două bucle cu cinci vîrfuri şi glob cruciger. În scut, stemele transilvană şi Rákóczi şi soarele la dr., luna la st. în mijloc vulturul Rákóczi pe jumătatea de roată, dedesubt la dr. vulturul transilvan şi la st. cele şapte cetăţi (aşezate 2,3, 2). În părţi Ṇ—Ḅ .
· PAR : REG : HVN : DOM : ET : SIC · COM : 1650 ·
R. 33

www.cuperomz.ro

2030 *Taler* c.m.s.
Rv cu SIC : COMES · şi N—B; coroană deschisă
R. 34

2031 *Taler* Av Ştanţa nr. 2043
Rv ca nr. 2055, cu 1650 (Cetăţile 3, 3, 1)
R. 35

2032 *Taler* Av Bust suplu ca la nr. 2077, capul ceva mai mic · GEORG : RAKO — : D : G : PRIN : TRA ·
Rv Ştanţa nr. 2080
R. 36

2033 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2081, coroana închisă
R. 37

2034 *Taler* Av Ştanţa nr. 2082
Rv Ştanţa nr. 2081
R. 38

2035 *Taler* Av Ştanţa nr. 2082
Rv ca nr. 2069, coroana închisă şi cu glob cruciger. Cetăţile sînt răspîndite: două la dr. şi cinci în jumătatea din st.
R. 39

2036 *Taler* Av Bustul scund şi lat. · GEOR : RAKO · — D : G · PR · I · T ·
Rv Ştanţa nr. 2061
R. 40

2037 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2075, coroana împodobită cu reţea în locul celor două cruciuliţe şi inele în loc de puncte (Cetăţile 1, 2, 3, 1).
R. 41

2038 *Taler* Av Ştanţa nr. 2051
Rv ca nr. 2078, diferenţă de ştanţă
R. 42

2039 *Taler* Av Ştanţa nr. 2051
Rv Ştanţa nr. 2069
R. 43

1651

2090 *10 Ducaţi* Av Ştanţa nr. 2061
Rv ca nr. 2087, cu 1651. şi Ṅ—Ḃ. (Cetăţile 1, 3, 3)
R. 44

2091 *Ducat* Av Bust ca nr. 2046, capul ceva mai mare · GE · RA — D : G · P · T ·
Rv Madona cu pruncul, în părţi Ṅ —Ḃ
· PAR · RE · HV · D : — · ET · SI : COM · 1651
R. 44 A

2092 *Ducat* Av Bust, sim. ca nr. 2046; GE · RA · D · — · · G · PT ·
Rv Madona, în părţi N — B, pruncul ţine în mînă glob fără cruciuliţă.
· PAR · RE · HV · DO : — · ET · SI · COM · 1651
R. 45

2093 *Ducat* (Copie) Exemplar în cupru copia ducatului nr. 2092 (Probă?) R. 45 A.

2094 *Taler* Av Ştanţa nr. 2061
Rv ca nr. 2002, cu DO · şi Ṅ— Ḃ (Cetăţile 1, 2, 3, 1)
R. 46

2095 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2094, cu SI · şi puncte în loc de inele (Cetăţile 1, 1, 3, 2).
R. 47

2096 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2094, cu DOM · (Cetăţile 1, 1, 3, 2)
R. 48

2097 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv Ca nr. 2096, cetăţile aşezate 1, 3, 3, ultimele două rînduri, urcînd de la dr. la st.
R. 49

2098 *Taler* Av ştanţa nr. 2086
Rv ca nr. 2002, cu N — B, Cetăţile 3, 3, 1, suind de la dr. la st.
PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1651 ·
R. 50

2099 *Taler* Av ştanţa nr. 2086
Rv ca nr. 2098. Coroana cu glob cruciger. Fără linie de despărţire între cetăţi şi vultur (Cetăţi 2,3,2) COMES.
R. 51

2100 *1/2 Gulden* Av Bust ca nr. 2051; · GEORG : RAKO — D : G : P · TRA ·
Rv Steme ca nr. 2068, cu Ṅ — Ḃ. Din eroare una din cetăţi este plasată în spaţiul din dr. peste vultur.
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1651
AR; 7,2 g; R. 52

1652

2101 *10 Ducaţi* Av ştanţa nr. 2086
Rv ca nr. 2098, cu 1652 . şi o cruciuliţă pe coroană
Cetăţile 1, 3, 3, suind de la dr. spre st.
R. 53

2102 *10 Ducaţi* Av c.m.s. cu · GEOR ·
Rv ca nr. 2098, cu 1652 . (Cetăţile 1, 1, 3, 2)
R. 54

2102a *10 Ducaţi* similar c.m.s. altă ştanţă
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 209

2103 *Taler* Av ştanţa nr. 2086
Rv ştanţa nr. 2102
R. 55

2104 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2016, cu PAR · şi linie de despărţire.
Cetăţile 1, 3, 3, suind.
R. 56

2105 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2102, cetăţile 1, 2, 3, 1 şi cu linie de despărţire în stemă.
R. 57

2106 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2104, cu · PAR · Cetăţile 4, 3, suind.
R. 58

2107 *Taler* Av ştanţa nr. 2086
Rv ca nr. 2103 cu Ṅ-Ḃ şi linie despărţitoare.
R. 59

2108 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv c.m.s., însă CO · şi · Ṅ-Ḃ ·
R. 60

2109 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2108, însă DO :
R. 61

2110 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2105, stema are aripioarele, ca ornamente laterale. Cetăţile 1, 3, 3, urcînd
R. 62

2111 *Taler* Av stanţa c.m.s.
Rv c.m.s. cu DO :
R. 63

2112 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2110, cu Ṅ-Ḃ şi fără linie despărţitoare.
R. 64

1653

2113 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2086
Rv ca nr. 2101, cu 1653. În coroană două cruciulițe.
R. 65

2114 *Ducat* Av ștanța nr. 2092
Rv ca nr. 2092, cu Ṇ–Ḍ
· PAR · REGHV · DO — ET · SIC · CO · 1653.
R. 66

2115 *1/4 Ducat* (Golddenar)
Av Stema încoronată a Ungariei, în părți Ṇ–Ḍ
· GEOR · RAKO · D : G · PRI · TRA ·
Rv Madona, în cercul cu flăcări.
PATṚONA · HVNGAR · 1653
R. 67

2116 *1/4 Ducat* (Golddenar)
Av Scut cu stema Ungariei, în părți N — B.
GEORGIVS · RAKOCI · DG · PRI · T :
Rv Madona, fără cercul cu flăcări
PATRONA · HVNGA · 1653
R. 67 B (Nachtrag)

2117 *1/4 Ducat* (Golddenar)
Ca nr. 67 B cu DG · PR · T ; R. 67 C (Nachtrag)

2118 *Dinar* ștanța nr. 2115; R. 67 A

2119 *Dinar* ștanța nr. 2116; R. 67 D (Nachtrag)

2120 *Dinar* ștanța nr. 2117; R. 67 E (Nachtrag)

2121 *Taler* Av ștanța nr. 1997
Rv Steme cu ornamente laterale în formă de toartă și N — B (Cetățile 1, 2, 3, 1).
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1653 ·
R. 68

2122 *Taler* ștanța nr. 2029. R. 69

2123 *Taler* Av ștanța nr. 1997.
Rv ca nr. 2121. Cetățile 1, 1, 2, 3, ultimul rînd, suind.
R. 70

2124 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv ca nr. 2033. Coroana fără cele două cruciulițe.
R. 71

2125 *Taler* Av ștanța nr. 1997.
Rv Stema cu aripioarele ornamentale și Ṇ–Ḍ ·
(Cetățile 2, 3, 3, primul rînd suind).
R. 72

2126 *Taler* Av Ștanța nr. 2102
Rv Ca nr. 2121, cu Ṇ–Ḍ Cetățile 3, 4 suind
R. 73

1654

2127 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2086
Rv c.m.s., cu 1654. Cetățile 2, 3, 2, suind
R. 74

2128 *10 Ducați* c.m.s. altă ștanță. R. 74 A (Nachtrag)

2129 *7 Ducați* (ștanța mică)
Av Bust c.m.s. · GEORG : RAKO — D : G · P · TRA ·
Rv Steme cu aripioarele ornamentale, coroana de un alt desen. Legenda c.m.s.
AV; 24,5 g; R. 75

2130 *Ducat* Av ștanța nr. 2092
Rv ca nr. 66. · PAR · REG · HV · — DO · ET · SI · CO · 1654.
R. 76

2131 *Taler* ștanța nr. 2127; R. 77

2132 *Taler* Av ștanța nr. 2102
Rv c.m.s. Cetățile 1, 3, 3, suind
R. 78

2133 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s. fără cruciulițe la coroană (Cetățile 1, 2, 3, 1).

2134 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv Ca nr. 2132, cu Ṇ–Ḍ (Cetățile 1, 3, 3, urcînd)

2135 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv Ca nr. 2134. Diferență de ștanță

2136 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv Ca nr. 2134

2137 *Gulden* ștanța nr. 2129
AR; 14,4 g; R. 83

1655

2138 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2086
Rv c.m.s., cu 1655 (Cetățile 1, 2, 2, 2)
R. 84

2139 *10 Ducați* Av Ca nr. 2102, însă RAKO — · D :
Rv c.m.s. (cetățile 1, 2, 2, 2, suind)
R. 85

2140 *Ducat* Av ștanță nr. 2092
Rv ca nr. 2114; PAR · RE · HV · DO · — ET · SIC · COM · 1655 ·
R. 86

2141 *Ducat* Av ștanța c.m.s.
Rv ca nr. 2190, însă fără punct înaintea lui ET. și cu SI.
R. 87

2142 *Taler* Av ștanța nr. 2086
Rv Stema c.m.s. cu N — B între ornamente laterale masive. Cetățile 1, 3, 3 suind.
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1655.
R. 88

2143 *Taler* Av ștanța nr. 2138; R. 89

2144 *Taler* Av ștanța nr. 2086
Rv Ca nr. 2142. Cetățile 2, 3, 2, suind
R. 90

2145 *Taler* c.m.s.
Rv cetățile 1, 3, 3, suind. Fără linia de despărțire
R. 91

2146 *Taler* Av Bust ca nr. 2142, desen puțin diferit
· GEOR : RAKO · — · D : G · PRI · T
Rv ca nr. 2142, coroana fără cruciulițe. Cetățile 2, 3, 2 suind.
R. 92

2147 *Taler* Av Bust ca nr. 88, însă penajul pe căciulă este plasat mai jos.
· GEOR — RAKO —. D : G · PRI · T.
Rv ștanța nr. 91
R. 93

2148 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv ștanța nr. 2144
R. 94

1656

2149 *10 Ducați* Av Bust, capul ceva mai îngust. Degetul mare de la mîna stîngă cu care ține minerul săbiei este foarte lung.
· GEORGIVS · — RAKO · D : G · P · T ·
Rv c.m.s. cu · 1656. Cetățile 1, 2, 2, 2 ultimul rînd, suind.
R. 95

2150 *Ducat* Av ștanța nr. 2140
Rv ca nr. 2140, cu punct înaintea lui PAR și 1656.
R. 96

2151 *Ducat* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s. fără punct înainte și după PAR
R. 97

2152 *Taler* ca nr. 2149
Av fără punct după T, bustul altfel desenat.
Rv Cetățile 1, 2, 2, 2, suind.
R. 98

2153 *Taler* Av ștanța nr. 2149
Rv c.m.s. cu N — B. Coroana are două vîrfuri cu flori de crin și în loc de glob cruciger, dantelă. Cetățile 1, 2, 2, 2, suind.
R. 99

www.cupeluz.ro

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
SĂLAJ
– SALAJ –

2154 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s. Coroana fără vîrfuri cu flori de crin. Cetățile 1, 3, 3, suind.
R. 100

2155 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv ca nr. 2153, cu Ṅ-Ḃ , Cetățile 1, 3, 3, suind
R. 101

2156 *Taler* Av ștanța nr. 2149
Rv ca nr. 2155, însă coroana are două vîrfuri cu frunze și sus în loc de vîrf iarăși o frunză.
Cetățile 1,2, 2, 2, suind.
R. 102

2157 *Taler* c.m.s. cu B — N; R. 102 A

2158 *Taler* Av Bust ca nr. 2152.
· GEOR : RAKO · — · D : PRI · T
Rv Ca nr. 2149, cu Ṅ-Ḃ , Cetățile 1, 3, 3 suind
R. 103

2159 *Taler* Av ștanța nr. 103
Rv c.m.s. cu N — B
R. 104

2160 *Taler* Av Bust ca nr. 2152, în interiorul c.p. un cerc fin
· GEOR · RAKO — D : G · PRI · T ·
Rv c.m.s. cu Ṅ-Ḃ . Cetățile 1, 3, 3, suind. Linia de despărțire coresp. lui M din DOM.
R. 105

2161 *Taler* Av c.m.s., sceptrul atinge litera T și în legendă
D : G · PR · T ·
Rv ștanța nr. 2160
R. 106

2162 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., linia de despărțire atinge punctul între DOM și ET
R. 107

2163 *Taler* Av ștanța nr. 2161
Rv ca nr. 2162. Variantă de ștanță
R. 108

2164 *Taler* Av Bust ca nr. 2152, ceva mai scund, și mai lat.
· GEOR · RAKO ·—D : G · P · T ·
Rv ștanța nr. 2160
R. 109

2165 *Gulden* Av Bust ca nr. 2152, penajul pe căciulă plasat mai jos.
GEOR : RAKO — D : G : P · TRA
Rv Stemă c.m.s. cu ornamente laterale mari în cuprinsul cărora N — B. Cetățile 3, 2, 2, suind.
Deasupra o mică coroană.
. PAR . REG . HVN . DOM . ET . SIC . COMES . 1656 .
AR; 14 g; R. 110

2166 *1/2 Gulden* Av ca nr. 2165 cu D : G:
Rv ștanța nr. 2165
AR; 7, 4 g; R. 111

2167 *1/4 Taler* (*pătrat*) (1/4 Thalerklippe) c.m.s., bustul alt fel desenat și D : G : P. TRA.
R. 111 A (Nachtrag)

2167a *1/4 Taler* (*pătrat*) (1/4 Thalerklippe) similar c.m.s. altă ștanță
Av căciula cu penajul de alt format
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 210

1657

2168 *13 Ducați* (*pătrat*) (13 Dukatenklippe) Av Bust cu armură la stînga, căciula înaltă întrerupe legenda, în mîna dreaptă ține sceptrul, cu stînga mînerul săbiei.
GEORGIVS + RAKOCI + D + G + PRINCEPS + TRA +
Rv În scut oval ornamentat, stema transilvană cu stema Rákóczi în scutul din mijloc. Deasupra o coroană cu patru bucle. Sub scut A·I. Legenda în ambele părți cu litere frumoase și înconjurate cu o coroană drăguț realizată
PART +REG + HVN + DO + ET + SIC + CO + + 1657 +
AV; 45,5 g; R. 112

2169 *12 Ducați* (*pătrat*) (12 Dukatenklippe) ștanța c.m.s.
AV; 42 g; R. 113

2170 *10 Ducați* (*pătrat*) (10 Dukatenklippe) ștanța c.m.s.
R. 113 A (Nachtrag)

2171 *10 Ducați* (*exagonal*) (10 Dukatenklippe) ștanța c.m.s.
AV; 34,9 g; R. 114

2172 *10 Ducați* (10 Dukatenstück) ștanța c.m.s.
AV; 34,9 g; R. 115

2173 *Piesă în argint* (după 10 Ducați nr. 2172). Mult aurită, greut. 34,5 g; R. 121

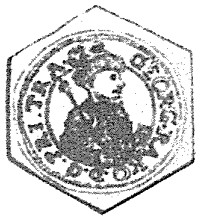

2174 *Ducat (exagonal)* (Dukatenklippe) Av Bust ca la nr. 2168
GEORG · RAKO · D · G · PRI · TRA ·
Rv Vulturul Rákóczi stînd pe o bîrnă. În părți, sus A — I, jos AQV — ILA. Dedesubt pe o linie cele șapte cetăți și sub ele o cruce între două puncte.
PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · 1657 ✲
R. 116

2175 *3 Ducați*
(3 Dukatenstück) ștanța nr. 2174 R. 116A (Nachtrag)

2176 *2 Ducați*
(2 Dukatenstück) ștanța c.m.s. R. 116 B (Nachtrag)

2177 *Ducat* ștanța c.m.s. R.117

2178 *Ducat* ca nr. 2177, dar ștanța de execuție rudimentară.
R. 117 A (Nachtrag)

2179 *Ducat* Av Ca nr. 2174, fără punct după TRA, bustul după alt desen, în special căciula mai joasă și dată pe spate.
Rv Ca nr. 2174, în părți, lîngă vultur, C-V (Colosvár)
R. 118

2180 *Ducat* Av ștanța nr. 2140
Rv Madona, în părți N–B, dedesubt stema Ungariei în scut mic.
PAR.RE.HV.DO-ET.SIC.CO.1657
R.119

2181 *Taler* (*pătrat*)

59.567

(Thalerklippe) Av ştanţa nr. 2152
Rv stema c.m.s. cu N-B Cetăţile 1, 1, 2, 3, suind
.PAR.REG.HVN.DOM.ET.SIC.COM.1657
R.120

2182 *Taler* Ştanţa nr. 2172.
AR; 27,3 g; R. 121 A

2182a *1 1/4 Taler* Av Bust cu armură la dreapta cu căciulă şi sceptru.
GEORGIVS · RAKOCI · D · G · PRINCEPS · TRA ·
Rv Stema transilvană cu scutul Rákóczi
Cetăţile dispuse 1,2, 2, 2, dedesubt A — I
PART ◦ REG ◦ HVN ◦ DO ◦ ET ◦ SIC ◦ CO ◦ 1657 ◦
R. —

2183 *Taler* Av ştanţa nr. 2149
Rv Ca nr. 2181 cu N — B Cetăţile 3, 2, 2 suind
R. 122

2184 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ştanţa nr. 2181
R. 123

1658

2185 *10 Ducaţi* (10 Dukantenstück) Av Bust.
· GEORGI · — RA · D : G · P · T
Rv Ca nr. 2181, cu 1658. şi N — B (Cetăţile 1, 1, 3, 2)
R. 124

2186 *Probă monetară* (*Placă dreptunghiulară de argint*)
Av Ştanţă imprimată de cinci ori la rînd: Bust c.m.s., însă cu un alt desen. Penajul căciulii este pe spate încît ajunge litera T din legenda:
· GEOR GIVS · — RAKO · D : G · P · T. În spaţiile dintre acestea, imprimat de opt ori ştanţa cu aversul sfertului de ducat (Golddenar) nr. 2115.
Rv Ştanţa nr. 2185 (cu Ṅ-Ḃ , Cetăţile 1, 1, 3, 2) imprimată de cinci ori, de asemenea în interspaţii de opt ori ştanţa cu reversul nr. 2115.
AR; 230/43 mm; 144 g; R. 125

2187 *Probă monetară* (*Placă dreptunghiulară de argint*)

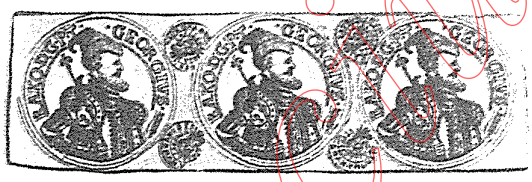

Av Ştanţa nr. 2186 imprimată de trei ori; iar în interspaţii de patru ori ştanţa cu reversul nr. 2115

Rv Ştanţa ca la nr. 2186, imprimată de trei ori (Cetăţile 1, 2, 3, 1) şi de patru ori ştanţa cu aversul nr. 2115.
R. 126

2188 *Probă monetară* (*Placă dreptunghiulară de argint*)
Av Aversul ştanţei nr. 2185 imprimat de două ori; iar în interspaţii de patru ori ştanţa nr. 2115 (sfertul de ducat).
Rv O ştanţă similară cu nr. 2185 (cetăţile 1, 2, 2, 2) imprimată de două ori, iar în interspaţii de patru ori ştanţa cu reversul nr. 2115.
R. 126 A (Nachtrag)

2189 *Probă monetară* (*Placă de argint, pătrat neregulat*) (Thalerklippe)
Av ştanţa nr. 2185, în colţul stîng sus ştanţa cu aversul sfertului de ducat nr. 2115.
Rv ca nr. 2185 (Cetăţile 1, 2, 2, 2). În colţul drept sus ştanţa cu reversul de la nr. 2115.
AR; 29,6 g; R. 127

2190 *Taler* (pătrat neregulat). Ştanţa nr. 2189 în trei colţuri ştanţa sfertului de ducat nr. 2115
R. 127 A (Nachtrag)

2191 *Taler* (pătrat) ştanţa nr. 2189
AR; 26,5 g; R. 128

2192 *Taler* Av Ştanţa nr. 2149
Rv ca nr. 2189, fără punct la începutul şi finele legendei (Cetăţile 2, 3, 2).
R. 129

2193 *Taler* ştanţa nr. 2187; R. 130

2194 *Taler* Av ştanţa nr. 2186
Rv c.m.s. (Cetăţile 2, 3, 2)
R. 131

2195 *Taler* ştanţa nr. 2186 R. 132

2196 *Taler* stanţa nr. 2185 R. 133

2197 *Taler* c.m.s. însă cetăţile 1, 2, 2, 2; R. 133 A (Nachtrag)

2198 *Taler* Av ştanţa nr. 2185
Rv ca nr. 2185, cu Ṅ-Ḃ
R. 134

2199 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2185, pe vîrful coroanei un trifoi.
În C din COM un punct. Cetăţile 1, 3, 3, suind.
R. 135

2200 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2185 cu Ṅ-Ḃ (Cetăţile 1, 1, 3, 2)
R. 136

2201 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv c.m.s. (cetăţile 1, 2, 2, 2)
R. 137

1659

2202 *10 Ducaţi* Av Bust ca nr. 2196. GEOR : RA : D : G : P : T:
Rv ca nr. 2196, cu 1659. Cetăţile 1, 1, 2, 3, suind

2203 *Probă monetară* (*Placă dreptunghiulară de argint*) cu imprimarea de două ori a următoarelor ştanţe:
Av ştanţa nr. 2185 cu mici diferenţe în desen.
Rv ca nr. 2202, cu Ṅ-Ḃ
AR; 87/44 mm; 55,5 g; R. 139

2204 *2 Taleri* Av ca nr. 2185, cu G:
Rv Ca nr. 2202, cu Ṅ-Ḃ (Cetăţile 1, 3, 3, suind)
R. 140

2205 *Taler* (*pătrat*) (Thalerklippe) ştanţa nr. 2203; R. 140 A (Nachtrag)

2206 *Taler* ştanţa nr. 2204; R. 141

2207 *Taler* Av ştanţa nr. 2204
Rv ca nr. 2204, cu N — B (Cetăţile 1, 1, 3, 2)
R. 142

2208 *Taler* Av ştanţa nr. 2196
Rv ca nr. 2207 Diferenţă de ştanţă
R. 143

2209 *Taler* Av ştanţa c.m.s.
Rv ca nr. 2207 (Cetăţile 4, 3, suind)
R. 144

2210 *Taler* Av Bust c.m.s. · GEOR : RA : — D : G : P : TRA ·
Rv c.m.s., cu N — B (Cetăţile 4, 3, suind)
R. 145

2211 *Taler* Av c.m.s. · GEORG : RA · — D : G : P · TR ·
Rv ştanţa nr. 2210
R. 146

2212 *Taler* Ca nr. 2211, însă cetăţile 1, 1, 3, 2; R. 146 A (Nachtrag)

2213 *Taler* Av ştanţa nr. 2202
Rv ştanţa nr. 2210
R. 147

2214 *Taler* Av ştanţa nr. 2202
Rv ştanţa nr. 2213 (Cetăţile 1, 1, 3, 2)
R. 148

www.simpetriz.ro

2215 *Taler* Av Bustul ceva mai mare și mai puternic, decît pînă acum.
· GEOR · RA · — D : G · P · T.
Rv Ștanța nr. 2210
R. 149

2216 *Gulden* Ștanța nr. 2202
AR; 14,1 g; R. 150

2217 *Gulden* ștanța nr. 2213; R. 150 A (Nachtrag)

1660

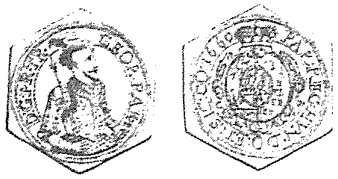

2218 *10 Ducați* (exagonal) Av Bust la st., căciula pe cap, echipament împodobit cu flori, apărătoarele coapselor cu solzi, în dr. ține sceptrul, cu st. mînerul săbiei.
GEOR · RAKo — D : G : PR · TR ·
Rv Scut oval împodobit cu sculpturi cu stema transilvană și scutul Rákóczi în mijloc, în părți C — V. Deasupra coroana.
PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1660
R. 151

2219 *10 Ducați* (*exagonal cu colțurile rotunjite*) stanța nr. 2218; R. 151 A (Nachtrag)

2220 *10 Ducați* (10 Dukatenstück) După ștanța nr. 2218; R. 152

2221 *Taler* (*exagonal*) (Thalerklippe) Ștanța nr. 2218; R. 153

2222 *Taler* Ștanța nr. 2218; R. 154

2223 *Taler* Av ștanța nr. 2211
Rv Stema c.m.s. cu N — B (Cetățile 1, 1, 1, 2, 2)
R. 155

2224 *Taler* Av Ștanța c.m.s.
Rv c.m.s. (Cetățile 1, 2, 2, 2, suind)
R. 156

2225 *Taler* Av ștanța c.m.s.
Rv. c.m.s. (Cetățile 1, 1, 3, 2)
R. 157

Fără dată

2226 *Ducat* Av ștanța nr. 2180
Rv aceeași ștanță, incusă.
R. 157 A (Nachtrag)

ACHATIUS BARCSAI (1658—1660)

Achatius Barcsai a fost numit de către Poarta otomană ca principe al Transilvaniei după abdicarea lui Rhédei în 1658.

Renunță la coroană în 1660 în favoarea lui Ioan Kemény, care pune la cale, în scurt timp, uciderea lui.

1659

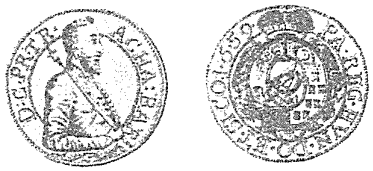

2227 *10 Ducați* Av Bust la stînga îmbrăcat în dolman, împarte legenda sus și jos. Cap descoperit, cu cîrlionț pe frunte, ține în mîna dreaptă sceptrul pe umăr, sub braț ornament cu arabescuri.
· ACHA : BAR — D : G · PR · TR ·
Rv în scut oval împodobit, încoronat, stema transilvană, în scutul oval de la mijloc stema Barcsai: un braț cu armură care ține în pumn o sabie, cotul rezemat pe o coroană, antebrațul străpuns de o săgeată. În părți C — V
PA · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1.6 · 59.
AV; 34,8 g; R. 1

2228 *10 Ducați* (exagonal) (10 Dukatenklippe) ștanța nr. 2227.
R. 1 A

2229 *2 Ducați* Av Bust ca nr. 2227, însă cu armură; iar capul acoperit cu căciulă. Mîna stîngă pe mînerul săbiei.
ACHA · BAR · — D · G · P · TR ·
Rv Scut oval împărțit în trei, deasupra coroană.
În treimea deasupra stema Barcsai, dedesubt în dr. vulturul cu soarele, la st. cele șapte cetăți și semiluna. Sus, în părți, C — V.
PA · RE · HV · DO · ET · SI · CO · 1.6 · 59.
R. 2

2230 *Ducat* Ștanța nr. 2229. R. 3

2231 *2 Ducați* Av Bust ca nr. 2227
ACHATI · BAR · — D · G · PRI · TRA ·
Rv Stema ca nr. 2227, dar scutul din mijloc nu este oval ci stilizat.
PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · COM : 1659 :
R. 4

2232 *Ducat* Ștanța nr. 2231; R. 4 A

2233 *Taler* (*exagonal*) (Thalerklippe) ștanța nr. 2227; R. 5

2234 *Taler* Ștanța nr. 2227; R. 5 A

2234a *Taler* sim. c.m.s.
Rv Stema și coroana alt desen. Soarele ca o rozetă
R. —

2235 *Gulden* Ștanța nr. 2227; R. 5 B.

1660

2236 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2227
Rv Ca nr. 2227 PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : : CO : 1660
R. 6

2237 *10 Ducați* Av Stema transilvană încoronată, avînd în mijloc scut cu stema Barcsai. În părți, capete comice și milesimul 16—60, dedesubt · I · R · (Iohannes Ruckinsattel, păstrătorul sigiliului orașului Sibiu).
ACHATIVS · BARCSAI · D : G : P : T : PA : RE :
HV : DO : SI : CO : ❀
(Literele inițiale mai mari decît celelalte).
Rv În cîmp, în trei rînduri : | · DEVS · | · PROVI · | · DEVIT · | (Geneza 22, 8). Deasupra și dedesubt o rozetă. Circular, exterior: ❀ SVB · RAKOCIANA · OPPRESSIONE · REGNI · TR= ; interior:=ANSILVANIÆ · ET · OBSIDIONE. CIBINIENSI
R. 7

2238 *10 Ducați* Av Stema transilvană, împărțită în patru (lîngă lună două stele) într-un scut încoronat, avînd în părți capete comice și în mijloc scut cu stema Barcsai.
ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · P · RH · D · S · C ·
Rv În cadru ornamentat pe două rînduri | ⁝ SERVA-NOS · | QVIA PERIMVS | (Matei 8,25), dedesubt stema Brașovului (coroană pe un trunchi de copac cu rădăcini). În părți două rozete, dedesubt 16—60 și C — B (Civitas Brassoviensis).
·DE·PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINEE (cap de înger) (Psalm 130,1).
Această monedă și următorii taleri de necesitate (Notthaler) au fost bătuți prin decizia principelui, în monetăria consilierului comunal brașovean Thomas Trepches (Jurnalul lui Nekesch în biblioteca gimnaziului din Brașov).
R. 8

2238a *10 Ducați* sim. c.m.s.
Av Coroana alt desen
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 209

2239 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2238
Rv Ca nr. 2238, fără rozete lîngă stemă, numai 16—60 și C.— B.
| SERVA · NOS · | QVIA · PERIMVS |
R. 9

2240 *10 Ducați* Av Ca nr. 2238 desen puțin diferit (înaintea lunii o stea)
ACHATI × BARTCSA × D · G · P · T · P · R · H · D · S · CO ×
Rv Ștanța nr. 2238
R. 10

2241 *10 Ducați* Av Stema c.m.s. însă luna cu vîrfurile la st. și cu raze împrejur. Vulturul cu aripi strînse. În părțile scutului arabescuri în loc de capete. Sub cele șapte cetăți un inel mic.
ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · TR · P · R · H · D · · S · C ·
Rv În cîmp, pe trei rînduri SERVA | NOS · QVIA | PERIMVS | Stema Brașovului, în părți 16—60 și C — B; DE PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE · (cap de înger)
R. 11

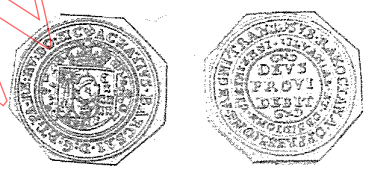

2242 *10 Ducați* (octogon, cu ștanța format mic) (Dukatenklippe) Av Stema încoronată ca nr. 2237, în părți fără capete, deasupra lîngă coroană, două rozete, în părți 1—6 | 6—0
ACHATIVS · BARCSAI · D : G : P : T : PA : RE : HV : DO : SI : C : ✠
Rv Ca nr. 2237. În cîmp, pe trei rînduri | DEVS | PROVI | DEBIT | deasupra și dedesubt arabescuri. Circular, exterior ✠ SVB · RAKOCIANA · OPPRESIONE · REGNI · TRANS : ; interior: : ILVANIAE · ET · OBSIDIONE · CIBINIENSI. ·
R. 12

2243 *10 Ducați* ștanța nr. 2242; R. 13

2244 *9 Ducați* (octogon) — (9 Dukatenklippe) Ștanța nr. 2242; R. 14

2245 *7 Ducați* ștanța nr 2242; R. 14

2246 *5 Ducați* (octogon) (Dukatenklippe) Ștanța nr. 2242; R. 16

2247 *5 Ducați* ștanța nr. 2242; R. 17

2248 *Ducat* Av Stema încoronată ca nr. 2242, fără milesim. Deasupra, lîngă coroană, în loc de rozete C_I — B_I (cei doi I pe jumătate ca mărime față de C și B)
ACHATIVS · BARCSAI · D · G · PR · T · P · R · H · D · · S · C : ✪
Rv Ca nr. 2242. În cîmp | DEVS | PROVI | DEBIT | deasupra 1, 6, dedesubt 6.0.
Circular, exterior: SVB · RAKOCIANA · OPPRES · REG · TRA : ✪ ; interior: NS · ET · OBSIDIONE · CIBINIENSI.
R. 18

2249 *Taler* Ștanța nr. 2236; R. 19

2250 *Taler* Av Stema transilvană încoronată, cu scutul Barcsai în mijloc, în părți capete comice.
ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · P · R · H · D · ✪ ET · SI · CO · ✪
Rv În cîmp în cinci rînduri: | SERVA | NOS QVIA | PERIMVS · | SCHESBVRGI | I · 6 · 60 · | Deasupra și dedesubt cîte o rozetă.
DE PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE · AR; 43 mm; R. 20

2251 *Taler* Av Ca nr. 2250, vîrfurile aripilor vulturului îndreptate în jos și nu în sus.
Rv Ștanța nr. 2250.
R. 21

2252 *Taler* Av Ștanța nr. 2251
Rv Ca nr. 2250, cu DOMI NE ✪ după PERIMVS; iar deasupra și dedesubtul celor cinci rînduri cîte o cruciuliță.
R. 22

2253 *Taler* Av Scut cu stema ca nr. 2250, coroana de deasupra mult mai mare, încît împarte legenda. În părțile scutului, în locul capetelor comice ornamentație cu trifoi. Cetățile plasate 2, 3, 2 (Pînă acum erau 1, 2, 2, 2).
· ACHAT · BAR · D · G · PRI · TR · P · R · H · ET · SICO (O foarte mic).
Rv Ca nr. 2250, însă la finele legendei două rozete pe o crenguță, iar după SERVA și SCHESSBVRGI un punct, după PERIMVS o cruce și cu ✠ 16 · 60 ✠
AR; 39 mm; R. 22 A

www.cimpericuiz.ro

2253a *Taler* c.m.s.
Av Coroana deasupra scutului are două bucle, sub coroană ornament cu H · D · ET
Rv | ✠ | SERVA · | NOS · QVIA · | PERIMVS ✠ | | SCHESBVRGI · | ✠ 16 · 60 ✠ | ✠ | (Puncte deasupra lui I)
AR; 40,5 mm; 28,687 g.
R. —

2254 *Taler* Ștanța nr. 2237; R. 23

2255 *Taler* Ștanța nr. 2254, pe rondelă mai mare, mai subțire.
R. 23 A (Nachtrag)

2256 *Taler* Av Ștanța nr. 2254
Rv Ca nr. 2254, fără puncte în cele cinci rînduri și în legendă și fără cele două rozete.
R. 24

2257 *Taler* Av Ca nr. 2254, cu SICO; iar I—R nu stă jos de tot ci ceva mai sus în părțile stemei.
Rv Ca nr. 2254, cu TRA = NSILVANIÆ; iar în locul rozetelor, în cîmp, două inimi.
R. 25

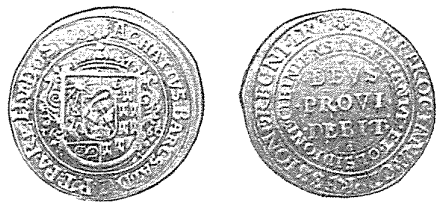

2257a Sim. c.m.s.
Av Stema și coroana alt desen
Litera C din BARCSAI la fel de mare ca și literele inițiale din legendă.
R. —

2258 *Taler* Ștanța nr. 2238; R. 26

2259 *Taler* Ștanța nr. 2239; R. 27

2260 *Taler* Av Ștanța nr. 2238
Rv Ca nr. 2239, însă 1 · 6 · — 6 · 0 · și C — B fără puncte.
R. 27 A

2261 *Taler* Ștanța nr. 2240; R. 27 B

2262 *Taler* Av Stanța nr. 2238
Rv În cîmp în cinci rînduri | ✲ SERVA ✲ | NOS QVIA | PERI ✲ MVS | 16—60 | C — B | Ultimele două rînduri întrerupte de stema Brașovului pe care apare un T (Thomas Trepches aurar din Brașov, maestru monetar).
DE · PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE, Cap de înger împodobit.
R. 28

2262a *Taler* sim. c.m.s.
Rv cu CLAMAMVS (MA)
R. —

2263 *Taler* Av Ca nr. 2238,stema după alt desen, lîngă semilună lipsesc cele două stele; iar vulturul cu aripile strînse. Lîngă scut arabescuri în loc de capete comice. Sub cetăți frunzulițe.
Rv Ca nr. 2262, cu DOMINE ✲ și | SERVA | NOS · · QVIA | PERIMVS | 16—60 | C — B | Trunchiul și coroana mai mici.
R. 29

2264 *Taler* C.m.s. cu altă ștanță; R. 29 A (Nachtrag)

2265 *Taler* Av Ca nr. 2263, lîngă soare și lună cîte două steluțe, sub cetăți o rozetă.
Rv Ca nr. 2263, fără rozetă după DOMINE și cu | ❀ SERVA | NOS QVIA |
R. 30

2266 *Taler* Av ca nr. 2263, sub cetăți rozetă
Rv ca nr. 2263 DE PROFVNDIS CLAMAMVS AD TE DOMINE (E mic), cu C · —B.
R. 31

2267 *Taler* Ștanța nr. 2241; R. 32

2268 *Taler* Av ca nr. 2241
Rv ca nr. 2241, fără punct după DE; iar lîngă C —B încă patru arabescuri.
R. 32 A.

2269 *Taler* Ștanța nr. 2267, pe rondelă mai mare, mai subțire.
R. 32 B (Nachtrag)

2270 *Taler* Av Ca nr. 2241, însă ultimul C. stă ceva mai departe de coroană. Cercul coroanei drept.
Rv Ștanța nr. 2241
R. 33

2271 *Taler* Av Ștanța nr. 2270
Rv Ca nr. 2270, cu DE · PROFVNDIS · și DOMINE
R. 34

2272 *Taler* Av Ștanța nr. 2270
Rv Ca nr. 2270 cu | ✣ SERVA · | ✣ NOS · QV I A |✣ PERIMVs | (I și S mai mici) DE PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE
AR; 41 mm; R. 35

2273 *Taler* Av Ca nr. 2265, fără rozetă sub cetăți. C de la finele legendei arată ca un O.
Rv Ca nr. 2271, însă ultimul E din legendă e pe jumătate decît celelalte litere.
AR; 45 mm; R. 36

2274 *Gulden* (octogonal) (Guldenklippe) Ștanța nr. 2242; R. 37

2275 *Gulden* Ștanța nr. 2242; R. 38
Fără dată

2276 *Probă Taler* (unifață)
Av ștanța nr. 2227
AR; 23,5 g; R. 39

IOAN KEMÉNY (1661—1662)

La 1 ianuarie 1661 Dieta transilvană alege ca principe pe Ioan Kemény; la propunerea lui, se hotărăşte recunoaşterea suzeranităţii habsburgice şi ieşirea de sub suzeranitatea otomană.

Cu ajutorul trupelor imperiale luptă contra turcilor şi la 22 ianuarie 1662 moare pe cîmpul de luptă, la Seleuşul Mare.

1661

2277 *10 Ducaţi* Av Bust la stînga, cămaşă de zale frumos ornată cu flori, apărătoare de pulpe, cu solzi, pe cap căciulă înaltă. În mîna dreaptă ţine sceptrul pe umăr, cu mîna stîngă pe mînerul sabiei. Întrerupe legenda sus şi jos. IOAN : KEMENY (Y pe jumătate cît celelalte litere) — D : G : PRI : TRA.
Rv Scut oval ornamentat, încoronat, lateral cu capete de vultur, avînd în mijloc tot în oval stema Kemény (cerb ieşind dintr-o coroană).
Dedesubt în părţi C — V (Colosvár)
PAR · REG · HVN · DO · ET · SIC · CO · 1661
R. 1

2278 *10 Ducaţi* Ştanţa nr. 2296 (taler); R. 1 A (Nachtrag)

2279 *10 Ducaţi* Av Bust c.m.s. barba ceva mai scurtă şi mai ascuţită.
IOANNES : KE — D : G : PRI : TR
Rv Ştanţa nr. 2277
R. 2

2280 *5 Ducaţi* Ştanţa nr. 2279: R. 2 A

2281 *3 Ducaţi* (Piesă groasă) (Dickmünze) Av Bust ca nr. 2277; IO KEMENI:·DG·P.T.
Rv Ca nr. 2277;
Scutul stemei nu e împodobit şi se termină în c.p.i. dar scutul din mijloc are deasupra formă de acoperiş; Sl · CO · AV; 10,4 g; R. 3

2282 *2 Ducaţi* (exagonal) (2 Dukatenklippe) Ştanţa nr. 2281 AV; 6,7 g; R. 4

2283 *2 Ducaţi* (exagonal) (2 Dukatenklippe) c.m.s. cu IOA · KEMEN — D : G— : P · TR:
R. 4 A (Nachtrag)

2284 *2 Ducaţi* Ştanţa nr. 2281
AV; 7 g; R. 5

2285 *Ducat* Ştanţa nr. 2281; R. 6

2286 *Ducat* Av Bust ca nr. 2279; IOAN · KEM — D · G · P · TR
Rv Ştanţa nr. 2281
R. 7

2287 *Ducat* Av Ştanţa nr. 2286
Rv Ca nr. 2281, însă scutul din mijloc oval, coroana deschisă.
R. 8

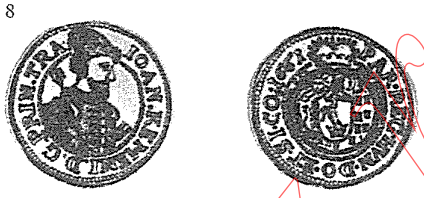

2288 *Ducat* Av Bust ca nr. 3, mai scund şi dedesubt nu intersectează c.p.i.
IOAN · KEMENI · D · G · PRIN · TRA.
Rv Ca nr. 2281, însă deasupra scutului din mijloc panta acoperişului din linii curbe.
Deasupra, în părţi A — B.
R. 9

2289 *2 Taleri* Av Ştanţa nr. 2277
Rv ca nr. 2277; însă, pretutindeni, puncte duble
R. 10

2290 *Taler* Ştanţa nr. 2279; R. 11

2291 *Taler* Av ştanţa nr. 2277
Rv Ca nr. 2289, cu 1661; cifrele alt fel aranjate, execuţie rudimentară.
R. 12

2292 *Taler* Av Ştanţa nr. 2277
Rv Ca nr. 2289 cu 1·6 · 6·1; literele C — V sînt ceva mai sus decît linia transversală de despărţire din scut şi nu ca la precedentele.
R. 13

2293 *Taler* Ştanţa nr. 2277; R. 14

2294 *Taler* Av Ştanţa nr. 2277
Rv Ca nr. 2277, însă la baza scutului în loc de ornamentaţii, acoperit cu solzi.
R. 15

2295 *Taler* Ştanţa nr. 2289; R. 16

2295a *Taler* c.m.s. altă ştanţă
Rv PAR : REG : HVN : DO : P · T : SIC : CO 1661
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 215

2296 *Taler* Ca nr. 2289, însă milesimul mai depărtat de coroană; iar linia de despărţire din scut corespunde lui E din ET, în loc ca la nr. 2289 unde corespunde lui O din DO.
R. 17

2297 *Taler* Av Ştanţa nr. 2277
Rv ca nr. 2295, desen puţin diferit, fără C — V
R. 18

2298 *Taler* Av Ca nr. 2286, alt desen
+ IOANNES + KEM — ENI + D ⁝ G ⁝
Rv În scut simplu, încoronat, stema transilvană şi cu scutul Kemény în mijloc. Dedesubt castelul cu trei turnuri (stema Sighişoarei: Schässburg) între două capete comice. În colţuri şi sub scut cîte o floare ornamentală. În părţi S · — B · (Sighişoara) şi 1.6 .— 61.
PRI : TRAN : PAR : RE — HVN : DO : ET · SI : CO:
R. 19

www.cupon.ro

2299 *Taler* Av Bust ca nr. 2286, armura fără înfloriturî însă pe coastele armurii, cruciuliţe.
✠ IOHAN ⁝ KEMENY ✕ — D ⁝ G ⁝ PR ⁝ TR ⁝
Rv Stema ca nr. 2277, alt desen. În părţi S — B, dedesubt stema Sighişoarei. Realizarea rudimentară, piesa plată.

MIHAIL APAFI I (1661—1690)

Mihail Apafi I a fost ales în 1661 de către Dietă ca principe al Transilvaniei. După înfrîngerea turcilor la porţile Vienei (1683) se încheie tratatul *„hallerian"* la 26 iunie 1686, prin care Transilvania acceptă protecţia împăratului; Mihail Apafi este recunoscut ca principe. În 1688 principele cedează cetăţile Chioar, Hust, Gurghiu şi Braşov Habsburgilor. Braşovul refuză primirea garnizoanei imperiale, dar rezistenţa e înfrîntă, oraşul incendiat, iar conducătorii revoltei: aurarul Gaspar Kreisch şi pălărierul Ştefan Steiner, executaţi.

În 1663 Mihail Apafi acordase meşterilor aurari Thomas Klosch şi Michael Prodner dreptul de a bate ducaţi de aur şi taleri de argint.

Activitatea monetară în timpul domniei lui Mihail Apafi I a fost foarte intensă; iar exemplarele bătute — atît ca valoare intrinsecă cît şi ca execuţie — figurează printre cele mai remarcabile în numismatica Transilvaniei.

1662

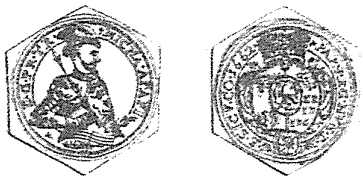

2303 *10 Ducaţi (exagonal)* (10 Dukatenklippe) Av Bust la stînga cu căciulă, cu mîna dreaptă ţine sceptrul pe umăr, mîna stîngă pe mînerul sabiei. Pe umăr un cap de leu, sub cot o crenguţă, dedesubt un arabesc.
✠ MICHA ◦ APAFI ◦ — D ◦ G ◦ PR ◦ TR ◦
Rv Scut oval, lateral împodobit cu ornamente şi doi grifoni, iar deasupra cu un cap de înger înaripat, cu stema transilvană şi scutul Apafi în mijloc. (Stema Apafi constă dintr-un coif străpuns de o sabie, prin coif creşte un butuc de viţă de vie). Dedesubt stema Sibiului întrerupe legenda.
✠ PAR ◦ REG ◦ HVN ◦ D ◦ — ◦ E ◦ SICV ◦ CO ◦ 1662 ◦
AV; 35 g; R. 1

2304 *10 Ducaţi* (pătrat) (10 Dukatenklippe) Ştanţa nr. 2303; AV; 44/44 mm; R. 1a

2305 *10 Ducaţi* Av Bust ca la nr. 2303, alt desen. Apărătoarele coapselor constau din trei rînduri de solzi.
✠ MICHA ✠ APAFI ✠ — D ✠ G ✠ PRIN ✠ TRAN
Rv În scut pătrat, încoronat, împodobit lateral cu capete de comici stema transilvană cu scutul Apafi în mijloc. În părţi Ç—B (Civitas Brassoviensis), iar dedesubt, în legendă, stema Braşovului.
✠ PAR . REGN . HVN ✠ — ✠ DOM . SI . CO . 1662 ✠
AV; 35 g; R. 2

2306 *10 Ducaţi* Ştanţa nr. 2303; R. 3

2307 *5 Ducaţi* Ştanţa nr. 2303; R. 4

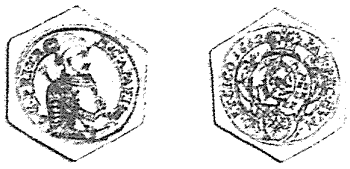

2308 *2 Ducaţi (exagonal)* (Dukatenklippe) Av Bust ca nr. 2303, desen puţin diferit
MIC. APAFI · — D · G · PRI · TR.
Rv Stema ca nr. 2303, însă cetăţile plasate 1, 2, 2, 2
PAR · REG · HVN ⁄ — ⁄ D · ET · SI · CO · 1662
AV; 7 g; R. 5

2309 *Ducat* Ştanţa nr. 2308; R. 6

2309a *2 Taleri* Av Bust cu căciuliţă şi sceptrul pe umăr
Rv Stema încoronată. Sibiu
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3165

2310 *Taler (exagonal)* (Thalerklippe) Ştanţa nr. 2303; R. 6A.

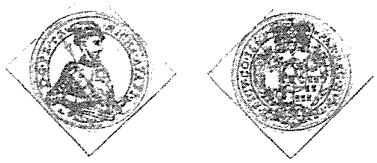

2311 *Taler (pătrat)* (Thalerklippe) Ştanţa nr. 2303
AR; 43/42 mm; R. 7

2312 *Taler (pătrat)* (Thalerklippe) Ştanţa nr. 2303
AR; 45/45 mm; R. 7 A

2313 *Taler (exagonal cu colţurile rotunjite)* Ştanţa nr. 1; R. 8

2313a *2 Taleri (exagonal)*
(Doppelthalerklippe) Ştanţa 10 Ducaţi nr. 2303
AR; 55 g
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3164

2314 *Gulden (exagonal cu colţurile rotunjite)*
(Guldenklippe) — Exact ca nr. 2313; R. 8 A

2315 *Taler* Ştanţa nr. 2303; R. 9

2316 *Gulden* Ştanţa nr. 2303; R. 9 A

2317 *Gulden* Ştanţa nr. 2305; R. 10

2318 *Gulden* Av ca nr. 2305. ✠ MICHA ✠ APAFI ✠ — D ✠ G. PRIN · TRAN ·
Rv ca nr. 2305, însă iniţialele C — B stau în stema Braşovului. Iar cetăţile din stema transilvană se prezintă (1, 3, 3)
PAR · REGN · HVN · — DO · ET · SI · CO · 1662
R. 11

2319 *Gulden* Av Bust ca nr. 2305. Umerarul armurii împodobit cu un cap de leu.
✠MI · APA · DG✠ — ✠PRIN · TRAN✠
Rv ca nr. 2318, însă în părțile laterale ale scutului, în locul capetelor de comici, ornament din cartușuri.
· PAR REGNI · HVN — D · ET SI CO · 1662 ·
R. 12

1663

2320 *10 Ducați* (*exagonal*)
10 (Dukatenklippe) Av Ștanța nr. 2303
Rv ca nr. 2303, cu cetățile (1, 3, 3) și 1663✠
AV; 34,5 g; R. 13

2320a Sim. c.m.s., altă ștanță. Cifra 6 în milesim, f. mare

2321 *10 Ducați* Ștanța nr. 2320; R. 14

2322 *5 Ducați*. Ștanța nr. 2320
AV; 17,5 g; R. 15

2323 *5 Ducați* Av Bust, exact ca nr. 2319
✠MI · APA · D · G · — PRIN · TRA✠
Rv ca nr. 2319, inițialele C — B lîngă scut (cetățile 2, 3, 2)
✠PAR · RE · HV · DOM✠ —✠ET · SI · CO · 1663✠
R. 16

2324 *3 Ducați* (*exagonal*)
(3 Dukatenklippe) Av ca nr. 2308, pe umerar un cap de leu
MIC · APAFI — D · G · PRI · TR ·
Rv Stema ca nr. 2308, mai suplă și mai puțin împodobită, în coroana mai mare. În stema mică a Sibiului lipsesc foile de baltă.
PAR · REG · HVN — D · G · SI · CO · 1663 ·
AV; 10,4 g; R. 16 A

2325 *2 Ducați* (*exagonal*)
(Dukatenklippe) Ștanța nr. 2324; R. 16 B (Nachtrag)

2326 *Ducat* (*exagonal*)
(Dukatenklippe) Ștanța nr. 2324; R. 17

2327 *Ducat* Ștanța nr. 2324; R. 18

2328 *Taler* (*exagonal*)
(Thalerklippe) Ștanța nr. 2320
AR; 28,7 g; R. 19

2329 *Taler* Ștanța nr. 2320; R. 20

2330 *Taler* Ștanța nr. 2323; R. 21

2331 *Taler* Av Bust ca nr. 2319
✠MI✠APA✠D : G (floare stilizată) — (floare stilizată) PRIN✠TRA✠
Rv ca nr. 232 cu Ç-Þ
✠PAR · REG · HV · DO✠ —✠ET · SI · COM · 1663✠
R. 22

2332 *Taler* Av Bust ca nr. 2319
✠MI✠APA✠D · G · (floare stilizată) — (floare stilizată) PRIN✠TRAN✠
Rv ca nr. 2331.
✠PAR✠REG✠HVN✠DO✠ —✠ET✠SI · COM✠
1663✠
R. 23

2333 Av Bust, desen cu totul aparte, sim. cu cel al lui Ioan Kemény
MICHA · APAFI — · D : G · PR · TRA ·
Rv Stema transilvană, în scut oval, împodobit cu capete de vultur în mijloc scutul cu stema Apafi, exact ca talerul lui Kemény emis la Cluj. Dedesubt, în legendă, stema Brașovului. Deasupra scutului, în părți la coroană C — B.
PART · REG · HVN · D — ET · SIC · COM · 1663
R. 24

2334 *Gulden* Av Ștanța nr. 2323
Rv Stema c.m.s., dedesubt în legendă, lîngă stema Brașov Ç B
· ⁝ PAR . RE . HV . DO — ET . SI . CO . 1663 ⁝
R. 25

2335 *Gulden* Av Ștanța nr. 2331
Rv Stema c.m.s., dedesubt Ç-Þ
·✠ PAR · REG · HVN · D · — · ET · SI · CO · 1663 ·✠
AR; 14,3 g; R. 26

2336 *Gulden* Av Ștanța nr. 2331
Rv ca nr. 2335
✠PAR · REG · HV · D✕—✕ET · SI · CO · 1663✠
R. 27

2336 a *Pfenig minier*
(Bergwerkspfennig) Av Două ciocane de miner încrucișate, avînd deasupra rozeta, în părți ·F· — · B· (Felsö Bánya = Baia Sprie)
Dedesubt puncte. c.p.e.
Rv pe cinci rînduri: III (valoarea nominală ?)|
|AVXILIVM| MEVM · A · DO| MINO| 1663| c.p.e.
AE;

1664

2337 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2333
Rv ca nr. 2333, fără C — B.
PAR · REG · HVN · DO — ET · SIC · COM · 1664
R. 28

2338 *10 Ducați* Av Bustul, desen cu totul deosebit și căciula mai înaltă
✠MICHA✠APAFI✠D✠ —✠ G✠PRIN✠TRAN✠

www.numerar.ro

Rv Stema similară cu nr. 2337, în părți S — B (Schässburg = Sighișoara)
PAR ✠ REG ✠ HVN ✠ DOM ✠ ET ✠ SIC ✠ COM ✠ 1·6·6·4·
R. 29

2339 *5 Ducați* Av Stanța nr. 2331
Rv Stema ca nr. 2331, dedesubt stema Brașov, deasupra în părți la coroană C — B
·PAR· REG· HV· D·— · ET· SI· CO· 1664
R. 30

2340 *5 Ducați* Av ca nr. 2331, însă fără florile stilizate
Rv cu C — B lîngă stema Brașov.
PAR· REG· H· D·— ET· SI· CO· 1664
AV; 17,5 g; R. 31

2341 *2 Taleri (pătrat)*
(Doppelthalerklippe) Av Bust obișnuit pe talerii Brașovului
✠ MIC· APA· D· G· (floare cu lujer) — (floare cu lujer) PRIN· TRAN·
Rv Scut cu stema c.m.s., în părți Ç-B stema Brașovului.
PAR· REG· HV· DOM· — ET· SI· COM· 1664
AR; 44/45 mm; 56,5 g; R. 31 A (Nachtrag)

2342 *2 Taleri (exagonal)*
(Doppelthalerklippe) Av c.m.s.
✠ MI· APA· D : G ✠ (Arabesc) — ✠ PRIN· TRAN ✠ ·
AR; distanța între laturi opuse 43 mm;
55, 5 g; R. 31 B (Nachtrag)

2343 *Taler* Av Bust ca nr. 2319
✠ MI ✠ APA ✠ D · G (arabesc) — (arabesc) PRIN ✠ TRAN ✠
Rv Stema ca nr. 2319, în părți, Ç-B , dedesubt stema Brașovului.
· PAR · REGN · HV · DC · — · ET · SI · COM · 1664 ⌗
R. 32

2344 *Taler* Av ca nr. 2343, cu D ⌗ G și TRAN ⌗
Rv ca nr. 2343, dedesubt, în părți C B
✠ PAR · REG · HV · DO — ET · SI · COM · 1664 ✠
R. 33

2345 *Taler* Av ca nr. 2319 MI ✠ APA ✠ D : G (arabesc) — (arabesc) · PRIN ✠ TRAN ✠
Rv În părți, la coroană, o rozetă, iar dedesubt .C — B·;
· PAR · REG · HV · DO — ET · SI · COM · 1664
R. 34

2346 *Taler* Av Stanța nr. 2345
Rv Stanța nr. 2344
R. 35

2347 *Taler* Stanța nr. 2337; R. 36

2348 *Taler* Av ca nr. 2337, MICHA· APAFI — D : PRI· TRA· (A mai mic decît normal)
Rv ca nr. 2337, fără cele două cartușuri la vîrful scutului. Cetățile aranjate (2, 3, 2).
R. 37

2349 *Taler* Stanța nr. 2338; R. 38

2350 *Gulden* Stanța nr. 2340; R. 38 A (Nachtrag)

2351 *Gulden* Stanța nr. 2339; R. 39

1665

2352 10 *Ducați* Av Bust ca nr. 2333
MICHA · APAFI · ✓ — D · G · PR · TR~A ·
Rv ca nr. 2348, cu 1665
R. 40

2353 *5 Ducați* Av ca nr. 2351, ⌗ MI ⌗ APA ⌗ D : G ⌗ — ⌗ PRIN ⌗ TRA ✣
Rv ca nr. 2358 ✠ PAR · RE · HV · DO · — · ET · SI · CO · 1665 ✠
R. 40 A

2354 *4 Ducați* Stanța nr. 2353; R. 40 B

2355 *2 Taleri (pătrat)*
(Doppelthalerklippe) Av Bustul obișnuit pe talerii Brașovului
✠ MIC· APA· D· G· (floare cu lujer) — (floare cu lujer) PRIN· TRAN·
Rv Stema c.m.s., dedesubt stema Brașovului și C — B
· PAR· REG· HV· DO — ET· SI· COM· 1665
AR; 46/46; 56,5 g; R. 40 C (Nachtrag)

2356 *2 Taleri (exagonal)*
(Doppelthalerklippe) Av Stanța nr. 2342
Rv Stanța nr. 2355
AR; 45 mm; 56,8 g; R. 40 D (Nachtrag)

2356a *2 Taleri (exagonal)*
(Sechseckige Doppelthalerklippe)
Av Bust cu armură la dr., cu căciulă și sceptru
✠ MI· APA· D : G· ✠ (arabesc) — ✠ PRIN· TRAN ✠
Rv Stema transilvană încoronată, în mijloc scut Apafi. Dedesubt stema Brașovului între C — B
· PAR· REG· HV· DO — ET· SI· COM· 1665·
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 218

2357 *Taler* Av Bust ca nr. 2319
✠ MI ⌗ APA ⌗ D : G (arabesc) — (arabesc) PRIN ⌗ TRAN ✠
Rv Stema ca nr. 2319. Lîngă stema Brașovului. · C̊-B̊.
La vîrful scutului două rozete.
· PAR · REG · HV · DO — ET · SI · COM · 1665.
R. 41

2358 *Taler* Av ca nr. 2357
MI · APA · D : G (arabesc) — (arabesc) PRIN ·
· TRAN ✠
Rv ca nr. 2357, dar fără C — B
⌗ PAR · REG · HV · DO ✠ — ✠ ET · SI · COM. 1665 ✠
R. 42

2359 *Taler* Stanța nr. 2352; R. 43

2360 *2 Taleri* (2 *Thalerstück*) Stanța nr. 2359; R. 43 A (Nachtrag)

2361 *Taler* Ca nr. 2348; Rv cu 1665; R. 44

2362 *Taler* Stanța de la nr. 2356 (2 Taleri-pătrat); R 44 A (Nachtrag)

2363 *Gulden* Stanța nr. 2353; R. 45

1666

2364 *10 Ducați* Av Ca nr. 2357. ✠ MIC · APA · D : G (arabesc) — (arabesc) PRIN · TRAN. ✠
Rv ca nr. 2357, în cîmp în părțile scutului cîte un arabesc mare.
✠ PAR · REGNI · HV · D ✠ — ✠ ET · SIC · COM · 1666 ✠
R. 46

2365 *Ducat* Av Ca nr. 2309, bustul cu alt desen
Rv Stema transilvană cu scutul Apafi ca nr. 2327, în părți A — F (Arx Fogarasch)
PAR . REG . HVN . DO . E . SI . CO . 1666 .
R. 47

2366 *Taler* Av Bust ca nr. 2357; ✠ MI · APA · D : G (arabesc)—(arabesc) PRIN · TRANS ✠
Rv Stema c.m.s. fără linie despărțitoare longitudinală. Sub scut două rozete. În părțile stemei o floare cruciuliță între două rozete. Dedesubt, stema Brașov, fără inițialele monetăriei.
· PAR · REG · HV · DO ✠ — ✠ ET · SI · COM · 1666 ·
R. 48

2367 *Taler* c.m.s.
Rv Dedesubtul scutului pe lingă cele două rozete încă două puncte spre exterior.
· PAR · REG · HV · DOM— · ET · SIC · COM · 1666.
R. 49

2368 *Taler* Ca nr. 2367
Av ✠ MIC · APA · D · G (arabesc) — PRINC · TRAN ✠
Rv alte ornamentații în părțile laterale ale stemei.
✠ PAR · REG · HVN · DO ✠ — ✠ · ET · SIC · COM · 1666 ✠
R. 50

2369 *Taler* Av ✠ MI · APA · D : G (arabesc)—(arabesc) PRIN · TRAN ✠
Rv c.m.s. însă în locul ornamentației laterale, numai câte o cruciuliță.
✠ PAR. REG · HV · DO ✠ — ✠ ET · SI · COM · 1666 ✠
R. 51

2370 *Taler* c.m.s.
Rv Sub scut ✠ — ✠ ; iar ornamentațiile laterale, ca nr. 2366.
R. 52

2370 a *Taler* sim. c.m.s. altă ștanță
Rv ornamentul în părțile scutului cu o singură rozetă și o cruciuliță.
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 219

2371 *Taler* Av Ca nr. 2369
Rv Ca nr. 2370, ✠ PAR · REG · HV · DO ✠ — ✠ ET · SI · COM · 1666 ✠
R. 53

2372 *Taler* Av Bust la stînga cu alt desen ca pînă acum.
✠ MICH : APAFII — ✠ — D : G : PR : TR
Rv În scut oval împodobit cu un cap de comic și două capete de vultur, stemele transilvană și Apafi. În părți S — B, dedesubt în legendă castelul Sighișoara.
PAR : REG : HVN (arabesc) — (arabesc) DO : ET : : SI : C · 1.6.66
R. 54

2373 *Gulden* Ca nr. 2366
Av ✠ MI · APA · D · G ✠ — ✠ — ✠ PRIN · TR ✠
Rv ✠ · ✠ PAR · REG · H · D · — · ET · SI · CO · 1666 ✠ · ✠
1667

2374 *10 Ducați* Av Bust similar cu cel de pe talerul lui Kemény, bătut la Cluj
✠ MICHA · APAFI—D · G · PR · TR ·
Rv Stema la fel ca talerul Kemény, în părți K — V (Kolos-Vár).
· PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI · CO · 1667
R. 56

2375 *5 Ducați* Av Bust suplu la stînga similar cu nr. 2303 MICHA · APAFI— (arabesc)— (arabesc)— D · G · PR · TR ·
Rv Stema ca nr. 2303; PAR · REG · HVN · D · — · E · SICV · CO · 1667
R. 56 A

2376 *Ducat* Av Bust c.m.s.; MIC · APAFI—D : G · P · T ·
Rv Scut în formă de inimă cu stema transilvană și scutul Apafi, în mijloc.
PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1667
R. 57

2377 *2 Taleri (pătrat) (Doppelthalerklippe)*
Av Bust ca nr. 2366; ✠ MIC · APA · D · G · (arabesc)—(arabesc) PRIN · TRAN ·
Rv Stema c.m.s., în părți două arabescuri, sub scut două rozete. În legendă, dedesubt, stema Brașov.
PAR . REG . HV . DO ✠ — ✠ ET . SIC . CO 1667 ✠
AR; 45/44 mm; R. 57 A

2378 *2 Taleri (exagonal)* Ștanța nr. 2377; R. 57 B

2379 *2 Taleri (pătrat)*
Av Ștanța nr. 2377
Rv Stema c.m.s. în părți bogat împodobite cu flori și arabescuri. Sub scutul stemei, însemnele Brașovului.
· PAR · REG · HVN · DO · — · ET · SIC · COM · 1667 ·
AR; 45/46 mm; 56,5 g; R. 57 C (Nachtrag)

2380 *2 Taleri* (exagonal)
Av Ștanța nr. 2356
Rv Ștanța nr. 2378
AR; dim. 40 mm; 56,5 g; R. 57 D (Nachtrag)

2381 *Taler (exagonal)* (Thalerklippe) Ștanța nr. 2380
AR; dim. 42 mm; 29 g; R. 57 E

2382 *2 Taleri* Av Bust ca nr. 2366
✠ MI ✠ APA ✠ D ✠ G (arabesc)—(arabesc) PRIN ✠ TRAN ✠
Rv Ștanța nr. 2377
R. 58

2383 *1 1/2 Taler (exagonal)* (Thalerklippe) Ștanța nr. 2375; R. 59

2384 *Taler* Ștanța nr. 2375; R. 60

2385 *Taler* Av Bust ca nr. 2366.
· ✠ MIC · APA · D : G (arabesc)-(arabesc) PRIN · · TRAN ✠ ·
Rv Stema ca nr. 2366, în părți rozete mai mică și mai mare.
✠ PAR · REG · HV · DO ✠ — ✠ ET · SIC · CO · 1667 ✠
R. 61

2386 *Taler* Av Ștanța c.m.s.
Rv c.m.s., în părți rozete mici
R. 62

2387 *Taler* Av ca nr. 2385.
MI · APA · D · G · (arabesc și rozeta) — PRIN · TRAN · ✠
Rv ca nr. 2386, sub scut două arabescuri mici
PAR · REG · HVN · DO ✠ — ✠ ET · SI · COM · 1667 ✠
R. 63

2387a *Taler* sim. c.m.s.

Av MI · APA · D · G · ✠ — PRIN · TRAN · ✠
Rv Cercul coroanei cu ——————
PAR · REG HVN · DO ✿ stema Braşov ✿ ET · SI · COM · 1667 ✿
AR; 42 mm; 27,68 g
R. —

2388 *Taler* Av c.m.s. cu TRAN · ✿
Rv În părţi scutul stemei 2 rozete mari; sub scut două rozete mici.
· ✿ PAR · REG · HV · DO ✿ — ✿ ET · SIC · COM · 1667
R. 63 A (Nachtrag)

2389 *Taler* Ştanţa nr. 2377
AR; 28,7 g; R. 63 B (Nachtrag)

2390 *Taler* Ştanţa nr. 2379
AR; 28,5 g; R. 63 C (Nachtrag)

2391 *Taler* Ca nr. 2359
Rv cu 1667
R. 64

2392 *Taler* Ştanţa nr. 2374; R. 65

2393 *Taler* Av Bust cu armură, la stînga, împarte legenda numai la partea de sus (arabesc) MICHAEL · APAFI · · D · G · PRIN · TRAN (arabesc)
Rv Ştanţa nr. 2374
R. 66

2394 *Taler* Av Ştanţa nr. 2372
Rv Stema c.m.s. în părţi arabescuri şi S — B (Schässburg = Sighişoara)
+PAR · REG · HVNG · DOM · ET · SI · COM · 1 · 6 · 6 · 7 · ✕
R. 67

2394a *Taler* sim. nr. 2364
Av ✿ MI · APA · D · G · ✿ — ✠ · PRIN · TRAN ✿ ·
Rv ✿ PAR · REG · HV · DO ✠ — ✠ ET · SIC · CO · 1667 ✿

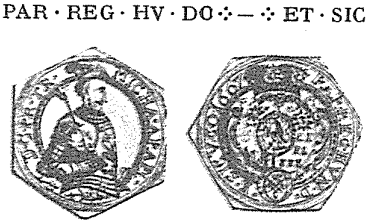

2395 *Gulden* (*exagonal*) (Guldenklippe) Ştanţa nr. 2383; R. 68

2396 *Gulden* Av Bust ca nr. 2373; MI · APA · DG · — · PRIN · T · ✿ ·
Rv Ca nr. 2366; · · PAR · REG · H · D · — · ET · SI · CO · 1667.
R. 69

1663

2397 *10 Ducaţi* Av ştanţa nr. 2393
Rv ca nr. 2393, cu 1668 ✠ şi A — F.
R. 69 A

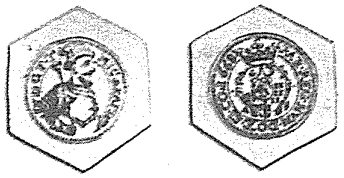

2398 *6 Ducaţi* (*exagonal*) (6 Dukatenklippe) Av Bust cu armură la stînga MIC APAFI — DGP · T
Rv în scut oval, încoronat împodobit lateral cu capete de vultur, stema transilvană cu scutul Apafi în mijloc, în părţi A — F.
PAR · REG · HVN · DO E · SI · CO · 1668
AV; 33 mm; 21,2 g; R. 70

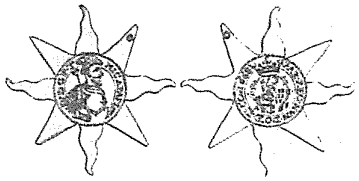

2399 *4 1/2 Ducaţi* (*în formă de stea cu opt raze*)
4 1/2 (§ Dukatenklippe) — Stanţa nr. 2398
AV; 14,8 g; R. 71

2400 *2 Ducaţi* (*în formă de stea*)
(2 Dukatenklippe) ştanţa nr. 2398
AV; 7 g; R. 71 A

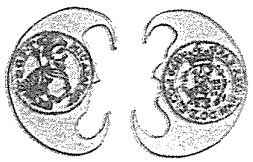

2401 *2 Ducaţi* (2 Dukatenklippe) (*semilună cu figură*). Ştanţa nr. 2398
AV; 7,25 g; R. 72

2402 2 *Ducaţi* (2 Dukatenklippe) Conturul figurii puţin deosebit; R. 72 A

2403 2 *Ducaţi* (2 Dukatenklippe) (*exagonal*) Ştanţa nr. 2398
AV; 6,8 g; R. 73

2404 *Ducat* (*exagonal*)
(Dukatenklippe) Ştanţa nr. 2398; R. 73 A

2405 *Ducat* Stanţa nr. 2398. R. 74

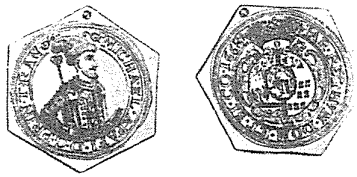

2406 *2 Taleri* (*exagonal*)
(2 Thalerklippe) Ştanţa nr. 2397
AR; 56 g; R. 75

2406 a *Taler* (*exagonal*) similar c.m.s.
(Thalerklippe) Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3170

2407 *Taler* Ștanța nr. 2397; R. 76

1669

2408 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2393
Rv ca nr. 2397, cu SIC · CO · 1669
R. 77

2409 *Taler* Ștanța c.m.s.; R. 78

1670

2410 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2393
Rv ca nr. 2408, cu 1670
AV; 34 g; R. 79

2411 *2 Taleri* (*exagonal*)
(Thalerklippe) Ștanța nr. 2410
AR; 56,5 g; R. 80

2412 *Taler* Ștanța nr. 2410; R. 81

2413 *Gulden* Ștanța nr. 2410
AR; 14 g; R. 82

1671

2414 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2393
Rv ca nr. 2408, cu 1671
AV; 34,9 g; R. 83

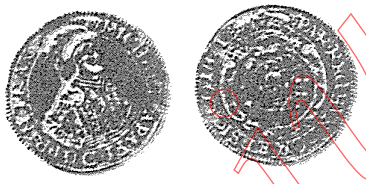

2414 a *10 Ducați* similar c.m.s. altă ștanță
Rv cu · H VN ·
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 220

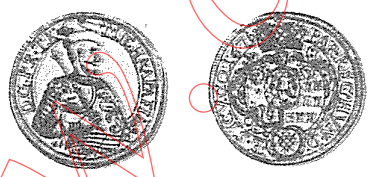

2415 10 *Ducați* Av Bust cu armură împodobită cu flori
✣ MICHA · APAFI · (arabesc) — (arabesc) — (arabesc) — D · G · PR · TR ·
Rv Stema transilvană — Apafi în scutul oval împodobit cu vulturul bicefal; în părți C—I (Cibinium). Dedesubt în legendă stema Sibiului
PAR · REG · HVN · D — · E · SICV · CO · 1 · 6 · 7 · 1 ·
AV; 35 g; R. 84

2416 *Taler* Ștanța nr. 2415; R. 85

2417 *Taler* Av Ca nr. 2415, fără trifoi la începutul legendei, un arabesc sub bust.
Rv Ca nr. 2415, fără C—I, lîngă stema Sibiului, mic de tot inițialele monetarului M — R.
PAR · REG · HVN · D — · E · SICV · CO · 1671 ·
R. 86

2418 *Taler* Av Bust mai suplu ca nr. 2415, sub el două flori stilizate, sub cot, la fel una. Pe cot se vede o figură feminină.
MICHA · APAFI — D · G · PR · TR ·
Rv Ștanța nr. 2417; CO · 1671 ·
R. 87

2419 *Taler* Av Ca nr. 2418; cu D · G · și bustul puțin deosebit desenat.
Rv ca nr. 2417, cu · 16 · 71 · și în loc de M—R, D—K.
R. 88

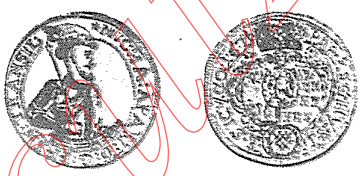

2420 *Taler* Av Bust mai scund, împarte legenda numai deasupra.
✣ MICHA : APAFI : D : G : PRIN : TRANSIL ·
Rv ștanța nr. 2415
R. 89

2421 *Taler* Ștanța nr. 2414; R. 90

2422 *Gulden* Ștanța nr. 2414; R. 91

2423 *Gulden* Ștanța nr. 2419; R. 92

1672

2424 *10 Ducați* Av Bust scund
⊠ MICH · APAFI · D · G · PRIN · TRANS ⊠
Rv Stema c.m.s., însă mai lată și fără linie de despărțire. Cetățile stau 2, 2, 2, 1. În părțile stemei pe fond granulat CI—BI. Dedesubt, în legendă, stema Sibiului.
⊠ PAR · REG · HV · DO — ⊠ ET · SI · CO · 1 · 6 · 7 · 2 ⊠
R. 93

2425 *10 Ducați* Av Bust ca nr. 2385
✿ MIC · APA · D · G · PRINCEPS · TRANSILVA ✻ ✿
Rv Stema ovală ca nr. 2391
PAR · REG · HV · DO — ET · SIC · COM · 167
R. 94

2426 *10 Ducați* Av Bust la stînga cu armură, împodobită cu flori, capul acoperit cu căciulă, ține în mîna dreaptă sceptrul, în stînga mînerul sabiei.
⊗ MICH ⊗ APAFI ⊗ — ✻ — D : G : PR ⊗ TR ·
Rv Stema în oval, în părți S—B, dedesubt, împărțind legenda, castelul cu trei turnuri al Sighișoarei.
PAR · REG · HVN · D — ET · SIC · COM · 16 · 77
R. 95

2427 *10 Ducați* Av Bust mai suplu, armura cu bandă împodobită în lung, împarte sus și jos legenda.
✣ MIC APA : D : G : — : PRIN : TRAN :
Rv Stema Transilvaniei în scut scartelat într-un alt scut ornat lateral. În părți, în partea de jos: B—T (Bistritz = Bistrița)
⁘ : PAR · REG · HV · DO · ET · SIC · CO · 16 · 77 ⁘ :
R. 96

2428 *10 Ducați* Av Bust cu armură desen deosebit față de precendentele, dedesubt un arabesc.
MICHA · APAFI · D · G · : PR : T · La începutul și finele legendei un arabesc.

www.cupeonline.ro

Rv Stema c.m.s., dedesubt în scut mic stema Cluj, în părți A—C (Arx Claudiopolis)
· PAR · REG · HV · D : — · Ƹ · SIC · : CO · 167Z ·
R. 96 A

2429 *2 Taleri (pătrat)* (Doppelthalerklippe) Av Bust ca la talerii emiși de Brașov
✠ MIC · APA · D · G (floare stilizată) — (floare stilizată) PRIN · TRAN ·
Rv Într-o ramă ovală împodobită lateral cu cartușuri, stema transilvană cu scutul Apafi în mijloc, dedesubt stema Brașov.
PAR · REG · HV · DO — Ƹ · SIC · COM · 1 · 6 · 7 · Z ·
AR; 45/46 mm; 56,2 g
R. 96 B (Nachtrag)

2430 *2 Taleri (exagonal)* (Doppelthalerklippe) Av Bust c.m.s.
✠ MI · APA · D : G · floare în patru cu lujer —
✠ PRIN · TRAN ✠ ·
AR; 43 mm; 56,7 g; R. 96 C (Nachtrag)

2431 *Taler* (exagonal) (Thalerklippe) Ștanța nr. 2429
AR; 44 mm; 29 g; R. 96 D (Nachtrag)

2432 *Taler* Ștanța nr. 2429; R. 96 E (Nachtrag)

2433 *Taler* ca nr. 2425
Rv cu DO · — · Ƹ ·
R. 97

2434 *Taler* Ștanța nr. 2425; R. 98

2435 *Taler* Av ca nr. 2425
Rv cu 167Z (Z mic de tot)
R. 99

2436 *Taler* Av Bust scund ca nr. 2420, capul mai mare.
✠ MICHA · APAFI · DE · GRA PRIN · TRANSIL ✠
Rv În cerc de perle stema transilvană și în mijloc stema Apafi, dedesubt stema Sibiului. Deasupra o coroană deosebit de lată.
✠ PAR · REG · HV · D · — ET · SI · CO · 1 · 6 · 7 · 2
R. 100

2437 *Taler* Av Ștanța nr. 2420
Rv Stema ca nr. 2424, cu linie de despărțire și nu așa lată (cetăți 2, 2, 3)
PAR : REG : HV : DO : — ✠ ET : SIC : CO : 16 · 72
R. 101

2438 *Taler* Av Bust similar ca nr. 2417
· MICHA · APAFI — floare-crin — D : G · PR · TR ·
Rv ca nr. 2417 cu SIC · V · CO · 1 · 6 · 7Z
R. 102

2439 *Taler* Av c.m.s., desen puțin diferit
Rv Că nr. 2433 cu SICV · CO · 1 · 6 · 72 · și C—B în părțile scutului stemei. Sub coroană, cap de înger.
R. 103

2440 *Taler* Ștanța nr. 2424; R. 104

2441 *Taler* Av Bust, desen similar ca pe talerii lui Kemény din Sighișoara.
· MICH ⁞ APAFI ⌘ — D ⁞ G ⁞ PR ⁞ TR

Rv Stema ca nr. 2426, dedesubt un castel cu trei turnuri cu inscripția SEGES—VARI · B ·
⌘ PAR ⁞ REG ⁞ HVN ⁞ — DO ⁞ ET ▫ S ⁞ C 16 · 72 ⌘
R. 105

2442 *Gulden* Ștanța nr. 2438; R. 105 A (Nachtrag)

2443 *Taler* Ștanța nr. 2426; R. 106

2443a *Taler* similar c.m.s. altă ștanță
Av cu ✠APAFI✠
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 222

2444 *Taler* Av Bust cu armură împodobită, pe umerar un cap de leu, împarte legenda sus și jos.
Rozetă stilizată ✠ : MIC : APA : D : G · · — · PRIN : TRA ·
Rv ștanța nr. 2427
R. 107

2445 *Taler* Ștanța nr. 2427; R. 108

2446 *Taler* Av Bust ca nr. 2427, mai scund și mai suplu, împarte legenda numai sus.
✠ MICHA : APAFI : ✠ : D : G : ✠ PRIN : Ƭ ANSIL ·
Rv Ștanța nr. 2427
R. 109

2447 *Taler* Av Bustul similar ca nr. 2444, sceptrul mai mic și mai scurt.
: MICH : APAFI : D : G : — : PRIN : Ƭ AN (arabesc mai mare)
Rv ștanța nr. 2427
R. 109 A

2448 *Gulden* Ștanța nr. 2447; R. 110

2449 *Probă monetară.* Pe o placă subțire de argint, lungă de 106 mm; lată de 30, resp. 27 mm, colțurile tăiate, sînt imprimate următoarele patru ștanțe:
Av Busturile ca nr. 2430 ștanțele 1, 2 și 3:
· MI · APAFI ✠ · — · DGPT · — ✠ ; ștanța 4 cu · ✠ MI · APAFI ✠ —
Între ștanța primă și a doua IIII—IIII, între a doua și a treia V—V, între a treia și a patra O—O.
Rv Stema transilvană în două scuturi mari ornamentate, deasupra coroană. Între scuturi coiful Apafi și dedesubtul acestuia în scut mic oval stema Brașovului. Între coroană și scuturi valoare nominală XII. Milesimul este împărțit lîngă coroană 1—6 și dedesubt lîngă stema Brașov 7—Z.
Între ștanța primă și a doua o rozetă, între a doua și a treia un ornament.
✠ ✠ PAR · R · H · DO · ET · S · CO · GROS · ARG · ✠ ✠
R. 110 A

2450 *Probă monetară.* Pe o placă de argint, lungă de 60 mm și lată de 28 mm, ștanțele 1, 2 și 3 ca la nr. 2449.
R. 110 B

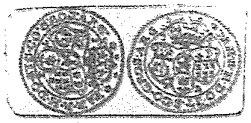

2451 *Probă monetară* c.m.s. pe o placă de argint, cea de-a treia și a patra ștanță nr. 2449. În cîmp, deasupra primei ștanțe V—V, peste cea de-a doua O - O.
AR; 60/28 mm; 9,8 g; R. 111

2452 *Probă monetară*. Pe o placă pătrată, a doua ștanță de la nr. 2449, deasupra căreia ·IIII· III
AR; 30/29 mm; 5 g; R. 112

2453 *Probă monetară* c.m.s. AR; 28/27 mm; R. 112 A

2454 *Probă monetară*. Pe o placă pătrată ștanța a treia de la nr. 2449, R. 113

2455 *Probă monetară* c.m.s., însă cu a patra ștanță de la nr. 2449
AR; 29/28 mm; R. 113 A

2456 *Probă monetară* c.m.s. AR; 29/27; R. 113 B

2457 *Probă monetară* ca nr. 2447; AR; 28/27; R. 113 C

2458 *12 dinari* (*Zwölfer = groș de* 12 *dinari ungurești*)
Av Bust scurt, cu armură, fără sceptru, împarte sus legenda.
· MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TRA
Rv Vultur ieșind, aripi deschise, pe un fronton cu șase cetăți, dedesubt a șaptea, care are în părți CI—BI
PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · GROS · AR · 1 · 6 · 7 · Z
AR; 2,6 g; R. 114

2459 Av Bust suplu, cu armură, împarte legenda sus și jos, în mîna dreaptă sceptrul pe umăr și stînga pe mînerul sabiei.
✻ MICHA ✻ AP — ✻ D ✻ G ✻ P ✻ T
Rv Vultur, c.m.s., pe fronton șapte cetăți, dedesubt stema Sibiului, încoronată, împarte legenda
PA · RE · H · DO · E · SI — CO · GRO · AR · 1 · 6 · 7 · 2 ✻
R. 115

2460 *12 dinari* (*Zwölfer*)
Av Bust c.m.s. (lujer) MIC ✪ APAF · — · D ✪ G ✪ P ✪ T (lujer)
Rv Vultur c.m.s. dedesubt frontonul cu șapte cetăți sub care MC (Moneta Cibiniensis) între două ornamente.
PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · GROS · AR · 1 · 6 · 7 · 2 ✪
R. 116

2461 *12 dinari* (*Zwölfer*)
Av Bust c.m.s., dedesubt rămurică, cu floare (lujer)
MIC ✪ APAFI — ✪ D ✪ G ✪ PT ✪
Rv c.m.s., însă sub fronton, N ✪ E (Nagy-Enyed = Aiud)
PA ✪ RE ✪ HV ✪ DO ✪ ET ✪ SIC ✪ CO ✪ GROS ✪
AR ✪ 1672 ✪
R. 117

2462 *12 dinari* (*Zwölfer*)
Av Bust ca nr. 2460 ✪ MIC ✪ APAF—D ✪ G ✪ P ✪ T ✪
Rv ca nr. 2461; PA RE HV DO ET SIC CO GROS
AR 167Z
R. 118

2463 *12 dinari* (*Zwölfer*)
Av c.m.s. Pe pieptul armurii un cap de leu.
Rv ca nr. 2461, cu ✪ N ✪ E ✪
R. 119

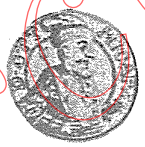

2464 *12 dinari* (cupru)
Av Bust mare în grosime și înălțime
MIC · AP A F — D · G · P · T
Rv ca nr. 2461, vulturul întors spre stînga.
PA · RE · HV · DO · ET · SIC · C° · GROS · AR · 1 · 6 · 7 · Z · (O din CO foarte mic. Cifra 2 în milesim, întoarsă)
R. 120

2465 *12 dinari*
Av Bust ca nr. 2435, dedesubt rămurică, cu floare
✻MI · APAFI ✵ — DG · P · T ✵ — ✵
Rv Ca nr. 2448;
✻✵PAR · R · H · DO · ET · S · C · GROS · ARGEN✵✻
AR; 2,9 g; R. 121

2466 *12 dinari*
Av Bust, c.m.s. · MI · APAFI ✵ · — DG · P · T ✵
Rv c.m.s. cu ARGE✵✻
R. 122

2467 *12 dinari* (*Zwölfer*) Av Bust mai lat și mai înalt ca pînă acum.
MI · APA—FI · DGPT.
Rv ca nr. 2466, desen puțin diferit
R. 122 A (Nachtrag)

2468 *12 dinari* (*Zwölfer*) Av ca nr. 2465
· MI · APAFI ✵ · — · DGPT · — ✵
Rv ca nr. 2465, cu ARG ·
R. 123

2469 *12 dinari* (*Zwölfer*) Av c.m.s., cu ✻ MI ·
Rv Ștanța nr. 2468
R. 124

2470 *Piesă de argint* (*După ștanța de ducat*)

www.cupercuiz.ro

Av Bust ca nr. 2459
MIC · APAFI — · D · G · PR · T ·
Rv Scut cu stema Transilvaniei, împodobit cu capete de vultur şi încoronat.
În mijloc stema Apafi. Dedesubt în ornamentaţiile scutului AF (Arx Fogarasch)
PAR · REG · HVN · D : G : SI · CO (
AR; 1,4 g; R · 125.

1673

2471 *10 Ducaţi* Av Bust, similar ca nr. 2303.
MICHA-APAFI — D : G · PR · TR
Rv Stema ca nr. 2303. Dedesubt stema Clujului împarte legenda. În părţi A—C (Arx Claudiopolis)
PAR · REG · HVN — D · — E · SIC · CO · 1673 ·
R. 126

2472 *5 Ducaţi* Av Bust ca nr. 2435
· MI · APA · DG · — · PRIN · T · ⊛
Rv Scut drept, împodobit lateral cu mici ornamente, deasupra coroana princiară, cuprinzînd stema cvadruplă transilvană; în mijloc scutul Apafi într-o ramă ovală. Dedesubt în legendă stema Braşovului.
⊛✕⊛ PAR · REG · H · D — ET · SI · CO · 1673 ⊛✕⊛
R. 127

2473 *Ducat* Av Bust cu armură împodobită, dedesubt o crenguţă cu floare MIC · APAFI — D · G · P · T
Rv ca nr. 2470
PAR · REG · HVN · DO · E · SI · CO 1673
R. 128

2474 *2 Taleri (exagonal)*
(2 Thalerklippe) Ştanţa nr. 2471; AR; 57,5 g; R. 129

2475 *Taler (exagonal)*
(Thalerklippe) Ştanţa nr. 2471; R. 130

2476 *Taler* Ştanţa nr. 2471; R. 131

2477 *Taler* Av Bust ca nr. 2441
(Floare)MICH✕APAF$_{I}$ · — D : G : PR : TR✕
Rv Scut drept, împodobit lateral cu cîte o floare, deasupra coroană, cu stema transilvană şi scutul Apafi în mijloc. Dedesubt, în legendă, stema oraşului Sighişoara. În părţi S : — B
PAR : REG : HVN : D : — ET : SI : CO : 1 · 6 · 73 şi două flori
R. 132

2478 *Taler* Av Bust sim. ca nr. 2444
⊛ MICH : APAFI · — ⊛ : D : G · PRI : TRA
Rv Stema ca nr. 2444, însă iniţialele B—T sînt sub scut, nu în părţile scutului.
: PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 16 · 73 :⁂
R. 133

2479 *Gulden* Ştanţa nr. 2472; R. 134

2480 *Probă monetară* Pe o placă subţire de argint 80/27 mm, următoarea ştanţă imprimată de trei ori, la rînd. Între ştanţe, flori şi cruciuliţe.

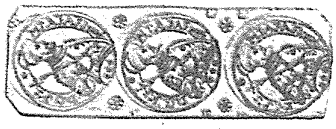

Av Bust ca nr. 2448, dedesubt trei flori
MI · APAFI — D · G · P · T · — ⊛

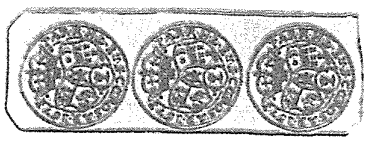

Rv Stema ca nr. 2448; lîngă coroană şi lîngă stema Braşovului, în părţi, cîte o steluţă.
PAR · R · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1673
R. 135

2481 *Probă monetară* Placă pătrată 27/26 mm cu o singură imprimare a ştanţei nr. 2448; R. 136

2482 *Probă monetară* Placă pătrată, formă neregulată.
Av Bust c.m.s. dedesubt cu patru flori
MI · APAFI ⊛ — DGP — T ·
Rv Stema ca nr. 2480, între coroană şi scut VI, dedesubt stema Sibiului în scut mic care are în părţi C—W
PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1673
R. 137

2483 *12 Dinari (Zwölfer)*
Av Bust scund, sceptrul pe umăr
MICHAEL · APAFI · D · G · P · T ·
Rv Vultur, pe fronton cu şapte cetăţi, dedesubt între două rămurele S.XII.V. (Szeben-Város).
PA . RE . HV . DO . ET . SIC . CO GROS . AR . 1673
R. 138
După numismatul Andrei Agotha, unele din piese de 12 dinari şi similarele lor, cu iniţialele S—V, ar proveni şi din monetăria *Orăştie* (Szász Város)

2484 *12 Dinari* Av Ştanţa nr. 2458.
Rv Stema ca nr. 2465; milesimul repartizat în colţuri 1—6 | 7—3. În scutul de dedesubt stema Sibiului.
PA · RE · H · D · E · S · CO · GR · ARGEN
R. 139

2485 *12 Dinari* Av Bust scund, fără sceptru, desen cu totul diferit.
⊹ MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TR ·

Rv Stema transilvană în două scuturi stilizate, între ele val. nomin. XII, dedesubt coiful Apafi și mai jos într-un cartuș stema Sibiului (săbii încrucișate, cu vîrful în jos, deasupra coroană). În părți, lîngă cartuș, C—I (Cibinium)
· PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 16 · 73.
R. 140

2486 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust mai suplu, cu sceptru, dedesubt o floare. MI · APAFI ❀ — DGPT
Rv ca nr. 2485, însă în stema Sibiului apar trei foi de baltă și în părți S—V (Szeben-Város)
PAR · R · H · DO · ET · S · CO · GR · AR · 16 · 73
R. 141

2487 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust c.m.s., sub el trei rozete. MI · APAFI · — DGPT.
Rv c.m.s. coroana mai mică. Stema Sibiului cu numai două săbii încrucișate cu vîrfurile în sus, în părți S · — · V ·
· PAR · R · H · D · ET · S · C · G · R · AR · 1673 ·
R. 142

2488 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s.
Av cu DGPT — ❀
Rv cu · SC · G · R ·
R. 143

2489 *12 Dinari (Zwölfer)* Av ca nr. 2488, altă ștanță.
Rv ca nr. 2487, cu S · C · GR · și S · — V · și două rozete lîngă coroană.
R. 144

2490 *12 Dinari (Zwölfer)* Av ștanța nr. 2489.
Rv c.m.s., rozetele de lîngă coroană sînt mai mari.
R. 145

2491 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s., însă de execuție mai rudimentară;
R. 145 A (Nachtrag)

2492 *12 Dinari (Zwölfer)* Av ca nr. 2488
Rv ca nr. 2487, fără rozete lîngă coroană, fără punct la începutul și finele legendei și cu S—V.
R. 146

2493 *12 Dinari (Zwölfer) fără dată.* Ca nr. 2492 cu legenda total încurcată.
R. 146 A (Nachtrag)

2494 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust ca nr. 2487
· MI · APAFI · — · D · G · P · T · ❀
Rv ca nr. 2487, stema Sibiului constă din două săbii încrucișate cu vîrful în jos, deasupra o mică coroană, lîngă stemă două rozete.
PAR ·
R. 147

2495 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust similar c.m.s., avînd dedesubt trei rozete.
MI · APAEI · — DGPT —
Rv similar nr. 2465. Lîngă coroană în părți cîte o globulă; sub ea valoarea nominală XI (în loc de XII).
Stema Apafi deformată. Dedesubt între două ornamente stema Sibiului (săbii încrucișate, cu vîrful în sus).
În părți: la st. ?, la dr. inițiala V
PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1673
Execuție în general rudimentară.
AR; R. —

2496 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust c.m.s., dedesubt o floare
MI APAFI — DGPT — ❀

Rv Stema, în părți două rozete, deasupra o coroană foarte lată. Stema Sibiului ca la nr. 2487 avînd în părți cîte o cruciuliță culcată (✕—✕)
· PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1673
R. 148

2497 *12 Dinari (Zwölfer)* Av ca nr. 2494, cu APAFI:, sub bust o floare.
Rv Stema c.m.s. Stema Sibiului iarăși cu săbiile încrucișate cu vîrfurile în jos, fără coroană. Două rozete lîngă coroană și două lîngă stema Sibiului.
· PAR · REG · HD · ET · S · C · G · AR · G · 1673
R. 149

2498 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s. desenul puțin diferit; R. 149 A (Nachtrag)

2499 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Ștanța nr. 2497
Rv ca nr. 2497
· PAR · REG · H · D · ET · S · C · G · ARG · 1673
R. 150

2500 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust c.m.s. MIAPAFI-DGPT
Rv ca nr. 2488, cu S—V și
Ɛ⅂9Ɩ RAR · ƆS T Ǝ GR AR EP
R. 151

2501 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust ca nr. 2435, dedesubt o rămurică.
MI ◦ APAF — — ◦ DGPT — ❀ (I culcat)
Rv Stema c.m.s., dedesubt scut mic cu stema Brașovului. Sub coroană XII. Milesimul 1—6 | 7—3 plasat sus la coroană și jos lîngă stema Brașovului.
PAR · RE · H · D · ET · S · C · GROS · ARG ·
R. 152

2502 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust c.m.s.; MI · APAFI · — D · G.PT — ✲
Rv c.m.s. cu · ARGE И (N întors), milesimul dedesubt lîngă stema Brașovului 16—73.
R. 153

2503 *12 Dinari (Zwölfer)* Av similar c.m.s.
MI · APAFI — (arabesc) — · DGPT ·
Rv în cîmp XII și 16—73
PAR · RE · H · D · ET · SC · GROS · ARG
Cahn. Verst. Kat. 77/III, 1932, nr. 1129; R —

2504 *12 Dinari (Zwölfer)* ca nr. 2502; Rv cu · ARGE ·; R. 154

2505 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust c.m.s., execuție rudimentară
MI. APAF · — · DG · P · T · —
Rv c.m.s., execuție cu totul rudimentară
PAR · R · H · D · ET · SCO · GRO · AR · 1 · 6 · 7 · 3
R. 155 (pe monedă 1637)

2506 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust execuție rudimentară;
MI · APAFI · — · DGPT — ❀
Rv c.m.s. PAR · R · H · D · ET · S · C · G RO · ARGE 1673
R. 156

2507 *12 Dinari (Zwölfer)* Av ca nr. 2505
Rv ca nr. 2506, cu · ARG ·
R. 157

2508 *12 Dinari (Zwölfer)* Av Bust ca nr. 2501, dedesubt trei rozete.
MI · APAFI · — · D · G · P · T · — ❀
Rv stema c.m.s., lîngă coroană și lîngă stemă cîte două rozete.
· PAR · REG · H · D · ET · S · C · G · AR · G · 1673
R. 158

www.ciupercariu.ro

2509 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** ca nr. 2501: · MI · APAFI · — · D · G · P · T ⁘ ❀ ✣
Rv ca nr. 2508, cu G · ARG.
R. 159

2510 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s.
Av cu DGPT —❀
Rv cu GROS · A · 1673
R. 159 A.

2511 *12 Dinari (Zwölfer)* (din *cupru argintat*) ștanța nr. 2509; R. 159 B (Nachtrag)

2512 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust executat rudimentar: MI · APAFI · — DGPT — ❀
Rv Stema c.m.s., lîngă coroană două puncte
PAR R H D ET SC · GROS · AR · 1673
R. 160

2513 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust după un alt desen, dedesubt trei rozete
: MI · APAFI — · D · G · P · T — ❀
Rv Deasupra și dedesubt lîngă coroană și lîngă stema Brașovului cîte o rozetă. Scutul prezintă un pinten lîngă coroană, la st.
PAR · R · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1673 —··
R. 161

2514 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust execuție rudimentară; MI · APAFI — D · G · PT · — :
Rv c.m.s. La dr. lîngă coroană o stea, la fel lîngă stema Brașovului. Fără puncte după milesim.
R. 162

2515 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust ca nr. 2501, dedesubt trei rozete
MI · APAFI — · D · G · P · T · — ❀
Rv În cele patru colțuri, lîngă stemă, rozete
PAR · R · HD · ET · S · C · GROS · AR · 1673
R. 163

2516 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s.
Av cu APAFI.
Rv cu ✳ · PAR · și 1673 ✳
R. 164

2517 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust ca nr. 2501, dedesubt o rămurică și sub cot o cruce.
MI · APAFI · — · D · G · P · TRAN
Rv Rozete în cele patru colțuri lîngă stemă
PAR · REG · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1673
R. 165

2518 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** c.m.s. dar sub cot un punct
MI · APA · — · D · G · P · TRAN
Rv c.m.s.
R. 166

2519 *12 Dinari (Zwölfer)* ca nr. 2517
Av MI · APAFI · — · D · G · P · T ❀ ·· ❀
R. 167

2520 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust, execuție rudimentară
MI · APAFI — D · G · P · T · — ❀
Rv În cele patru colțuri, lîngă stemă, cîte o steluță.
PAR · R · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1673
R. 168

2521 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** sub bust trei rozete; MI · APAFI · — · D · G · P · T · ❀
Rv ca nr. 2520, execuție mai bună.
R. 169

2522 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s. Av deasupra sceptrului două puncte
R. 170

2523 *12 Dinari (Zwölfer)* ca nr. 2521, diferență de ștanță;
R. 171

2524 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s., diferență de ștanță; R. 171 A

2525 *12 Dinari (Zwölfer)* ca nr. 2521, cu APAFI·· ; R. 172

2526 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** sub bust o ramură. Sceptrul foarte lung.
MI · APAF — · D · G · P · T · — ❀
R. 173

2527 *12 Dinari (Zwölfer)* Av MI · APAFz — D ◦ G ◦ P ◦ —T
Rv ca nr. 2520, fără steluțe la colțuri
R. 174

2528 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust, cu sceptru foarte lung, dedesubt o ramură
MI · APAFI — · D · G · P · T · — ❀
Rv c.m.s.
R. 175

2529 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** ca nr. 2528, execuție mai rudimentară
Rv ca nr. 2527
R. 176

2530 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** MI · APAFI — DGP · T · — ✻
Rv ca nr. 2527
R. 177

2531 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** MI · APAFI — · DG · P · T · — ❀
Rv ca nr. 2527
R. 178

2532 *12 Dinari (Zwölfer)* c.m.s. cu. AR 1673; R. 179

2533 *12 Dinari (Zwölfer)* ca nr. 2531, cu GRO · AR 1673;
R. 180

2534 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** sub bust două rozete. MI · APAFI · — · D · G · P · T · : ✻
Rv În cele patru colțuri cîte o rozetă. În stemă opt cetăți, în loc de șapte.
PAR · REG · H · D · ET · S · CO · GR · AR · 1673
R. 181

2535 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** c.m.s. MI · APAF — · D · G · P · T : ✻
Rv c.m.s., cu C · GR · AR ·
R. 182

2536 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** sub bust trei rozete; MI · APAF · — · D · G · P · T · ❀
Rv În colțuri lîngă stemă steluțe mici, cu cinci raze.
PAR · REG · H · D · ET · S · C · G · AR · 1673.
R. 183

2537 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** c.m.s. sub bust numai două rozete; DG · P · T — ❁
Rv c.m.s. steluțele sînt mai mari și cu șase raze (❁).
Ultima din cele șapte cetăți, nemaiavînd loc, a fost plasată pe marginea scutului.
PAR · R · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1673
R. 183 A

2538 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** Bust, sceptru mare, gros.
MI · APAFI . — DG · P ·
Rv Dedesubt lîngă stema Brașovului, două rozete și două puncte.
· PA · REG · HV · D · E · S · C · GRA · 1 · 6 · 7 · 3
R. 184

2539 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** sub bust cu trandafir.
MI · APA · — ✣ DG · P · T · ✣
Rv Stema c.m.s. În scutul mic de jos BE | V (Besztercze-Vidék) milesimul 1—6 | 7—3 plasat în colțuri.
PAR ◦ R · H · D ◦ O : ET · S ◦ CO · GRO · ARG :
R. 185

2540 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** c.m.s. ◦ MI ◦ APA ◦ — D ◦ G ◦ P ◦ T ◦
Rv ștanța nr. 2539
R. 186

2541 *12 Dinari (Zwölfer)* **Av** c.m.s. cu ◦ MI · APA ◦ — · D · G · PT · — ◦
Rv cu ◦ PAR · REG · HDET ;SC · G · ARG · 1673 · și BE
R. 186 A (Nachtrag)

2542 *6 Dinari* (*Sechser*) (*Groș echivalent șase dinari ungurești*)
Av Sub bust, o rozetă; MI · APAFI ✠ — · DG · P · T · — ✠
Rv Stema transilvană în două scuturi. Între scuturi coiful Apafi avînd deasupra val. nomin. VI. Sub coif în scut mic stema Sibiului cu trei foi de baltă și coroană. În părți inițialele monetarului P—S.
✲ · PA · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 16 · 73 · ✠ ·
R. 187

2543 *6 Dinari* (*Sechser*) (*Groș echivalent șase dinari ungurești*)
Av Bust scund, fără sceptru
✠ MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TR ·
Rv Stema ca nr. 2542, cu VI; stema Sibiului fără foi de baltă, în părți C—B (Cibinium)
PAR · R · H · D · ET · S · C : GR · AR · 16 · 73 ·
R. 188

2544 *6 Dinari* c.m.s., însă cu IV și C—W în loc de C—B; R. 188 A (Nachtrag)

2545 *6 Dinari* **Av** Ștanța nr. 2543
Rv ca nr. 2543, milesimul 1—6 | 7—3 în cele patru colțuri lîngă stemă și fără C—B
: PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · ARG ✠
R. 189

2546 *6 Dinari* (*Sechser*)
Av Bust cu sceptrul lung. MI · APAFI — · DGPT — ✠
Rv ca nr. 2545. În scutul mic de jos stema Brașovului cu PAR · și ARG · 1673
R. 190

2547 *6 Dinari* **Av** Bust suplu. MI · APAFI ✠ — ✠ D : G · PR · TR ·
Rv c.m.s. în scutul mic de dedesubt MO/C și în părți N—E (Moneta comitatus Nagy-Enyed = moneta Comitatului Aiud).
PAR · R · H · D · ET · SC · GR · AR · 1673
R. 191

2548 *6 Dinari* c.m.s., diferență de ștanță; R. 192

2549 *6 Dinari* **Av** ca nr. 2547, cu ✠ D · G · PR · T.
Rv ștanța nr. 2547
R. 193

2550 *6 Dinari* ca nr. 2547
Av cu ✠ DGPRT
Rv alt desen (coiful numai puțin indicat)
R. 194

2551 *6 Dinari* **Av** Bust suplu, dedesubt rozetă
MIC · APAFI — DG · PR · TR ·
Rv c.m.s., cu | MO | CO | M în scut și în părți N — E
PAR ◦ RE ◦ H ◦ D ◦ ET ◦ SC ◦ GROS ◦ AR ◦ 1673
R. 195

1674

2552 *100 Ducați* **Av** Pe o placă rotundă, de aur, în diametru 115 mm sînt imprimate: în mijloc ștanța piesei de 10 Ducați; iar împrejur zece ștanțe ale piesei de un ducat.
A. Ștanța 10 Ducați
Av Bust cu armură, la stînga, căciulă pe cap, cu sceptru în mîna dreaptă, mîna stîngă pe mînerul sabiei. (Lujer cu floare) MICHAEL ✠ APAFI · D · G · PRIN ✠ TRAN (lujer cu floare).
Rv Scut oval împodobit cu ornamentații, cu stema transilvană, în mijloc scutul Apafi, cetățile sînt plasate la dr., vulturul la st.
PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · CO · 16 Z 4
B. Ștanța un ducat
Av Bust suplu; MI · APAFI — D · G · PR · T ·
Rv Stema, ca de obiceiu; PAR · REG · HVN · DO · ET · SIC 16 Z 4; R. 196

2553 *10 Ducați* Ștanța nr. 2552 A; R. 197

2554 *Ducat* Ștanța nr. 2552 B; R. 197 A (Nachtrag)

2555 *Taler* Ștanța nr. 2552 A; R. 198

2556 *12 Dinari* (*Zwölfer*)
Av Bust ca nr. 2528, dedesubt rozetă
MI · APAF — D : G · P · T · — ✠
Rv Stema transilvană în două scuturi stilizate, deasupra coroană. Între scuturi coiful Apafi, dedesubtul lui stema Sibiului în scut mic, cu foi de baltă și coroană. Pe coroană valoarea nominală XII.
· PAR · R · H · D · E · S · CO · GR · AR · 1 · 6 · 7 · 4
R. 199

2557 *6 Dinari* (*Sechser*) **Av** Bust c.m.s.; MI · APAFI — · DG · P · T ·

www.cimpeanu.ro

Rv c.m.s., coroană deschisă și valoarea nominală VI
PAR · R · H · D · E · S · C · G · AR · 1674
R. 200

2558 *6 Dinari* (*Sechser*) Av c.m.s.; MI · APAFI — · D · G · PR · T
Rv c.m.s., lîngă stema Sibiului C—I
· PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1674
R. 201

2559 *6 Dinari* (*Sechser*) ca nr. 2558; Rv fără punct înainte de PAR; R. 202

2560 *6 Dinari* (*Sechser*) Av ca nr. 2556; MI · APAFI — · D: G · P · T · — ✻
Rv ștanța nr. 2558
R. 203

2561 *6 Dinari* (*Sechser*) Av ca nr. 2556
Rv ca nr. 2558, cu C—B
PAR · R · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1674
R. 204

2562 *6 Dinari* (*Sechser*) Av ca nr. 2561, cu — · D · G
Rv ca nr. 2558, cu 16 · 74
R. 205

2563 *6 Dinari* (*Sechser*) Av fără rozetă sub bust.
MI · APAF — · D : G · P · T — ✻
Rv ca nr. 2558
R. 206

2564 *6 Dinari* (*Sechser*) Av ștanța nr. 2563
Rv ca nr. 2563, diferență de ștanță.
R. 207

2565 *6 Dinari* (*Sechser*) c.m.s., alt desen; R. 207 A (Nachtrag)

2566 *12 Dinari* (*Zwölfer*)
Av Bust c.m.s., dedesubt două rozete
MI · APAFI · — · DGPT · ✾
Rv Stema c.m.s., în scutul mic de jos stema Brașovului.
Milesimul 1—6 | 7—4 plasat în colțuri.
Sub coroană valoarea nominală XII.
PAR · R · H · DO · ET · S · CO · GROS · AR ·
R. 208

2567 *6 Dinari* (*Sechser*) Av Bust c.m.s. MI · APAFI ✿ D · G · PR TR ·
Rv ca nr. 2547; PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1674
R. 209

2568 *6 Dinari* (*Sechser*) Av c.m.s., cu. PR · TR ·
Rv c.m.s.; PAR · R · H · D · ET · SI · C · G · AR · 1674.
R. 210

1675

2569 *10 Ducați* (*exagonal*) (10 Dukatenklippe) Av Bust suplu, dedesubt un arabesc
✿ MICHA : APAFI ✿ — ✿ D : G : PR · TR
Rv Stema transilvană și stema Apafi. Dedesubt în scut mic stema Făgăraș (aici numai doi pești). În părți
A—F (Arx Fogarasch)
PAR · REG HVN D— E SIC · CO 1675
R. 212 A

2570 *10 Ducați* Ștanța nr. 212; R. 213

2571 *10 Ducați* Ca nr. 212, execuție mai rudimentară
MICH · APAFI — D · G · P · T ·
R. 214

2572 *5 Ducați* Av Bust cu armură la dreapta, cu căciuliță (Kalpag), sceptru și sabie.
Rv Stemă încoronată.
Col Montenuovo · AV; 17,25 g; Basel Aukt. Cat. VII, 1948, nr. 308; R.—

2573 *Ducat* Av Bust cu armură, în dr. sceptru, cu floare de crin
MIC · APAFI — D · G · P · T ·
Rv Stema c.m.s., în părți A—F
PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1675
R. 214 A

2574 *Ducat* Av c.m.s. fără puncte în legendă
Rv c.m.s. coroana altfel desenată
PAR · REG · HVN · DO · E · SI · CO 1675
R. 214 B

2575 *Taler* Ștanța nr. 2571; R. 214 C

2576 *6 Dinari* (*Sechser*)
Av Bust mare; MI · APAFI · — D : G · PR TR.
Rv ca nr. 2547.
PAR · R · H · D · ET · SI · C · G · AR · 1675 ✲
R. 215

1676

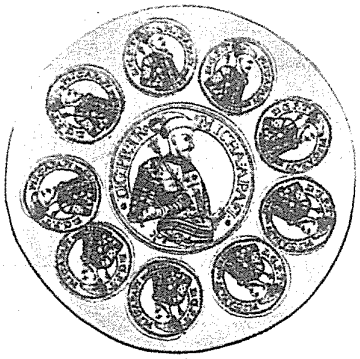

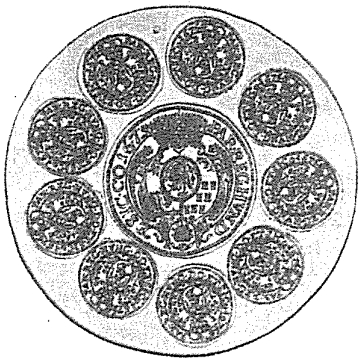

2577 *100 Ducați* Ca nr. 2552, cu diametrul plăcii 102 mm.
A. *Ștanța 10 Ducați*
Av Bust suplu, dedesubt un arabesc.
❀ MICHA : APAFI ❀ ❀D : G : PR · TR ❀
Rv Stema transilvană și stema Apafi. Dedesubt în scut mic stema Făgăraș (aici numai doi pești) în părți A—F (Arx Fogarasch)
PAR · REG HVN D—ESIC · CO 1675
B. *Ștanța un ducat* (repetată de nouă ori)
Av Bust c.m.s.; MIC · APAFI — D · G · P · T
Rv Stema transilvană și stema Apafi, dedesubt A—F
PAR · REG · HVNG · DO · ET · SI · CO · 1676
AV; 102 mm; 350 g; R. 211 (este trecută în Resch la 1675, deși ștanța ducatului are milesimul 1676)

2578 *Ducat* Av Bust MIC · APAFI — D · G · P · T.
Rv Stema c.m.s., dedesubt A—I (Alba-Iulia)
PAR : REG : HVNG : DOM: & · SI : CO : 1676
R. 216

2579 *Ducat* c.m.s., cu PAR · REG · HVNG · DO · ET · SI · CO · 1676 și A—F (Arx Fogarasch)
R. 216 A

1677

2580 *100 Ducați* Av Bust cu armură la stînga, cu căciulă, cu mîna dreaptă ține sceptrul, mîna stîngă pe mînerul sabiei.
MIC . APAFI — DEI — G : P : TR :
Totul în ghirlandă lată din două ramuri de laur, legate: Peste ghirlandă o bandă cu următoarea legendă:
SPLENDOR OPES AVRVM MVNDI MIHI NVLLA VOLVPTAS — QVIN PVTO PRO CHRISTO HAEC OMNIA DAMNA MEO
Rv În scut împodobit lateral cu capete de vultur; iar dedesubt cu o mască de comic, stema transilvană și în mijloc stema Apafi. Deasupra o coroană cu două bucle sub care — mic de tot — inițialele CBF (Christian Bonhorst Fecit). Totul în ghirlandă lată ca pe Av, iar pe bandă, legenda:
SPES CONFISA DEO NVNQVAM CONFVSA RECEDIT — FIDENTEM NESCIT DESERVISSE DEVS
Ramurile de laur împreunate dedesubt prin un scut oval cu A : F : și cei trei pești din stema Făgărașului.
PART : REG : HVNGAR ¹Æ : DNS : E . SI : CO : 1677
AV; 83 mm; 347 g; R · 217

2581 *50 Ducați* Ștanța nr. 2580 (de la sărbătorirea Koburg)
R. 217 A (Nachtrag)

2582 *25 Ducați* Ștanța nr. 2569; R. 212 A (Nachtrag)

2583 *10 Ducați (exagonal)* (10 Dukatenklippe) Av Bust. MIC : APAFI — D : G : P; T:
Rv Stema c.m.s., cu chip de înger deasupra, dedesubt în legendă un scut mic cu AI (eroare?)
PAR : REG : HVNG : — D : ET·SI : CO : 1677
R. 218

2584 *10 Ducați* Ștanța nr. 2583; R. 219

2585 *5 Ducați* Av Bust mai scund, dedesubt arabesc.
MIC : APAFI — D : G : P : TR.
Rv Stemele transilvană și Apafi, în scut bogat împodobit. Dedesubt în scut oval mic C.F (Civitas Fogarasch) și trei pești.
PAR : REG : HVN : — DO : ET . SIC 1677
AR; 17,5 g; R. 219 A

2586 *4 Ducați* Ștanța nr. 2585; AV; 14 g; R. 219 B.

2587 *Ducat* Av Bust . MIC · APAFI — D · G · P · T ·
Rv Stemele transilvană și Apafi, fără inițialele monetăriei.
PAR : REG : HVNG : DO : ET · S : C : 1677
R. 220

2588 *Piesă de argint* după *100 Ducați*. nr. 2580
AR; 90,8 g; R. 221

2588 a *3 Taleri* similar c.m.s. altă ștanță
AR; 86 g.
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3171

2589 *Taler* Ștanța nr. 2585; R. 222

2590 *Taler* Ștanța nr. 2583; R. 223.

1678

2591 *10 Ducați* Av Bust c.m.s. MICH ‡ APAF ✣ — D‡ — G‡ PRIN : TR :
Rv Stema c.m.s., scutul împodobit lateral cu capete de vultur, iar jos cu chip de înger.

www.ciupercuti.ro

Dedesubt în legendă scut oval mic, cu A : I peste o floare.
PAR : REG : HVN : DO — ET : SIC : CO ME S 1678
R. 224

2592 *4 Ducați* (*stea cu opt raze*) (4 Dukatenklippe) Av Bust. MIC · APAFI — D · G · P · TR
Rv Stema, dedesubt AF; PAR · REG : HVNG : DO :& SI : CO : 1678
AV; 14 g; R. 225

2593 *6 Ducați* (*stea cu șase raze*) (6 Dukatenklippe) Ștanța nr. 2592; R. 225 A (Nachtrag)

2594 *3 Ducați* (*stea cu trei raze*) (3 Dukatenklippe) Ștanța nr. 2592; R. 225 B (Nachtrag)

2595 *Ducat* (*stea cu opt colțuri rotunjite*) (Dukatenklippe) Ștanța nr. 2592; R. 226
Av D · G · ; Rv REG:

2596 *Ducat* Ștanța nr. 2592; R. 227

2597 *Ducat* Av Bust. MIC : APAFI — D : G : P : TR.
Rv ștanța nr. 2592
R. 228

2598 *Taler* Ștanța nr. 2591; R. 229

2599 *Taler* Av stanța nr. 2591
Rv ca nr. 2591, cu Do
R. 230

2600 *Taler* Av ca nr. 2591, cu o floare sub cot.
MIC : APAFI — ✿ D : G : P : T:
R. 231

2601 *Taler* Av Ștanța nr. 2600
Rv Stema și dedesubt în legendă scut mic cu AI, dedesubt floare.
PAR : REG : HVN : — DO :& SI : COM · 1678
R. 232

1679

2602 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2600
Rv ca nr. 2601; PAR : REG : HVN : D : — ET · SIC : COM : 1679
R. 233

2603 *Taler* Ștanța nr. 2602; R. 234

2604 *Taler* ca nr. 2600
Av pe umerarul armurii un cap de leu
Rv ștanța nr. 2602
R. 235

1680

2605 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2600
Rv ca nr. 2599; COM: 1680
R. 236

2606 *Ducat* Av Bust; ⊛MIC : APAF — D : G : P : TR
Rv Stema, c.m.s., dedesubt mic de tot A—F
PAR : REG : HVNG : DO :& SI : COM : (arabesc) 1680
R. 236 A (Nachtrag)

2607 *Ducat* Av Bust; MIC : APAFI — D : G : P : TR
Rv Stema, dedesubt A—F; PAR : REG HVNG : DO :& SI : COM (arabesc) 1680
R. 236 B (Nachtrag)

2608 *Taler* Stanța nr. 2605; R. 237

1681

2609 *25 Ducați* Av Bust c.m.s. MICHAEL — APAFI · DEI — — GRATIA · PRINC · TRANS:
Rv Stema transilvană, în mijloc stema Apafi.
Dedesubt în legendă scut oval cu AI peste un ornament cu cinci foi și puncte laterale
PAR : REG · HVNGARIÆ — DO : ET · SI : COMES
1681 AV; ... mm; ... g; VNICVM
Vladimir Clain Stefanelli (National numism. collections, Washington)

2610 *10 Ducați* Av Bust mai suplu, capul mai mic. Armura cu un cap de leu. Dedesubt trei rozete.
MICHAEL ✿ APAFI ✿ DEI ✿ GRATIA ✿ PRINC ✿ TRANS ✿
Rv Stema, dedesubt în legendă scut mic cu AI sub care un ornament ca o floare de crin.
· PAR : REG : HVNGARIÆ — DO : ET · SI : COMES · 1681
R. 238

2611 *Ducat* Av Bust MIC : APAF — D : G : PR : T :
Rv Stema, dedesubt mic de tot AF
PAR : REG : HVNG : D° :& SICV : COMES : 1681
R. 239

2612 *Ducat* Av Ștanța nr. 2611
Rv Stema c.m.s., inițialele A—F despărțite de vîrful scutului.
PAR · REG · HVNG · D°& SICV : COM · 16 · 81
R. 240

2612 a *3 Taleri* (Dreifacher Dicktaler) Ștanța nr. 2610
Rv. sub stemă A—I

2613 *Taler* Ștanța nr. 2610; R. 241

2614 *Taler* Ca nr. 2610, înainte de MICHAEL o rozetă; R. 242

1682

2615 *Ducat* Av Bust; MIC : APAFI — D : G : PRI : T
Rv ca nr. 2611; PAR · REG: HVNG : DO : & SICV · CO ME S 1682
R. 243

2616 *2 Ducați* (*pătrat*) (2 Dukatenklippe) Ștanța nr. 2615; R. 243 A (Nachtrag)

2617 *Ducat* (*pătrat*) (Dukatenklippe) Ștanța nr. 2615; R. 243 B (Nachtrag)

2617a *2 Taleri* (*pătrat*) (Doppeltalerklippe) sim. c.m.s.

AR; 55,7 g.
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3171

1683

2618 *10 Ducați* Av Ștanța nr. 2613
Rv ca nr. 2613, cu 1683
R. 244

2619 *Ducat* Av Bust MIC : APAFI — D : G : P : TRA :
Rv Stema, dedesubt AF.
PAR : REG : HVNGARIÆ : DO : & SICV : CO : 1683
R. 245

2620 *Taler* (*exagonal*) (Thalerklippe) Ștanța nr. 2618; R. 246

2621 *2 Taleri* (*exagonal?*) (2 Thalerklippe) Ștanța nr. 2620; R. 246 A (Nachtrag)

2622 *Taler* Ștanța nr. 2618; R. 247

2622a *Taler* c.m.s.
Av sceptrul intersectează c.l.i.
Kreß , 131 Verst. 1964, nr. 3168

2622b *Taler* c.m.s. altă ștanță
Av sceptrul nu intersectează c.l.i.
Hess Aukt 27/1964 nr. 223

1684

2623 *10 Ducați* (*exagonal*) (10 Dukatenklippe)
Av Ștanța nr. 2613
Rv ca nr. 2613, cu 1684
R. 248

2624 *10 Ducați* Ștanța nr. 2623; R. 249

2625 *3 Ducați* (*exagonal*) Av Bust. MIC : APAFI — D : G : P : TRA.
Rv Stema, dedesubtul scutului, litere mari AF
PAR · REG · HVNGA · DO · & SICV · CO · 1684
R. 250

2626 *Ducat* (*pătrat?*) (Dukatenklippe) Ștanța nr. 2625; R. 250 A.

2627 *2 Ducați* (*pătrat?*) Ștanța nr. 2625; R. 250 B (Nachtrag).

2628 *Ducat* Ștanța nr. 2625; R. 251

2629 *Ducat* Av Bust. MIC · APAFI—D · G · P · TRA
Rv ca nr. 2628; PAR · REG H · ℵ NGA · DO · & · SI · CO · 1684
(V prelucrat din A)
R. 252

2630 *Ducat* Av ca nr. 2629, cu TRAN
Rv Ștanța nr. 2629
R. 253

2631 *Taler* (*exagonal*) (Thalerklippe) Ștanța nr. 2623; R. 254

2632 *Taler* Ștanța nr. 2623; R. 255

1685

2633 *Ducat* (*exagonal*) (Dukatenklippe)
Av Bust. MIC : APAFI · — D : G : P · TR :
Rv Stema, cu AF; PAR · REG HVNGA : DO&
SICVLO : COM : 1685
R. 256

2634 *Ducat* Ștanța nr. 2633; R. 257

2635 *Ducat* ca nr. 2634, altă ștanță.

1686

2636 *10 Ducați* Av ștanța nr. 2613
Rv ca nr. 2613, cu 1686
R. 258

2637 *6 Ducați* (*exagonal*) Ștanța nr. 2636; R. 259

2638 *Ducat* Av ca nr. 2634
Rv ca nr. 2634; COM 1686
R. 260

2639 *Taler* (*exagonal cu colțurile mult rotunjite*) (Thalerklippe) — Ștanța nr. 2636; R. 261

2640 *Taler* (*exagonal*) Ștanța nr. 2639; R. 261 A

2641 *Taler* Ștanța nr. 2636; R. 262

1687

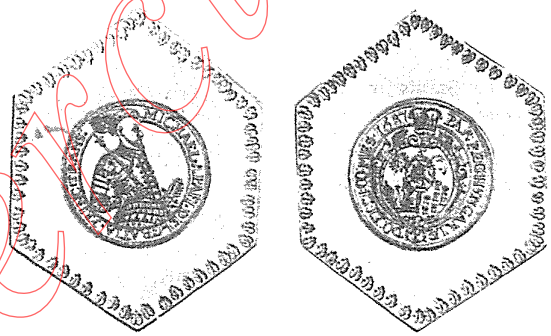

2642 *25 Ducați* (*exagonal*) (25 Dukatenklippe). Pe o placă exagonală, lățimea 25 mm între laturile paralele, împodobită la periferie cu ornament din frunze, este imprimată ștanța piesei de 10 ducați ca nr. 2610.
Av cu TRANS ❀
Rv cu 1687 și fără punct înainte de PAR:
R. 263

2643 *10 Ducați* Ștanța nr. 2642; R. 264

2644 *5 Ducați* Ștanța nr. 2643; R. 264 A

2645 *Ducat* (*exagonal*) (Dukatenklippe)
Av ștanța nr. 2630
Rv Stema cu A : F ; PAR · REG · HVNGA · DO&
SICV · CO · 1687
R. 265

2646 *Ducat* ștanța nr. 2645; R. 266

2647 *Ducat* Av ca nr. 2645, puncte la începutul și finele legendei
Rv ca nr. 2643, cu REG.
R. 267

2648 *Taler* ștanța nr. 2642; R. 268

1688

2649 *Ducat* (*exagonal*) (Dukatenklippe)
Av ștanța nr. 2630
Rv ca nr. 2645; CO 1688
R. 269

www.cupercutro

2650 *Ducat* Ştanţa nr. 2649; R. 270

2651 *Ducat* Av ca nr. 2650
Rv Stema şi AF; PAR · REG · HVNGA : DO & SICV · · CO · 1688
R. 271

2652 *Ducat* Av ca nr. 2650, diferenţă de ştanţă
Rv ca nr. 2651, fără punct după REG şi CO
R. 272

1689

2653 *10 Ducaţi* (exagonal) (10 Dukatenklippe)
Av ştanţa nr. 2642
Rv ca nr. 2636, cu AF în loc de AI
R. 273

2654 *10 Ducaţi* Ştanţa nr. 2653; R. 274

2655 *5 Ducaţi* (*exagonal*) (5 Dukatenklippe) Ştanţa nr. 2653; R. 275

2655a *5 Ducaţi* (*exagonal*) (Sechseckige 5 Dukatenklippe) similar c.m.s. altă ştanţă
Rv cu REG : HVN ARIÆ ·
Hess, Aukt. 27/1964, nr. 224

2656 *4 Ducaţi* Ştanţa nr. 2653; R. 276

2657 *2 Ducaţi* (*exagonal*) (2 Dukatenklippe) Av Bust MICH. APAFI-D.G.P. TRAN.
Rv Stema şi AF; PAR. REG. HVNGA. DO. & . SICVLOR. COM. 1689
R. 277

2658 *Ducat* (*exagonal*) (Dukatenklippe) Ştanţa nr. 2657; R. 278

2659 *Ducat* Ştanţa nr. 2657; R. 279

2660 *Gulden* (*exagonal*) (Guldenklippe) Ştanţa nr. 2653; R. 280

1690

2661 *Ducat* Av MIC · APAFI—D · G · P · T ·
Rv PAR · REG · HVNGA · DO · & SIC · CO · 1690
R. 281

Fără dată

2662 *Taler* (*Probă monetară*) unifaţă.
Av ştanţa nr. 2604
Rv —
R. 282

EMERIC TÖKÖLY (1682—1690)

Emeric Tököly, conducător al răsculaţilor ia, în 1682, titlul de principe al Transilvaniei, cu asentimentul Porţii otomane.

În 1690, apr. 15, după moartea lui Mihai Apafi I, Dieta transilvană proclamă principe pe MihailApafi II.

În 1690 aug. 11, Constantin Brîncoveanu, domnul Ţării Româneşti, aliat cu turcii şi curuţii lui Emeric Tököly, înfrînge pe imperiali la Tohani—Zărneşti. Emeric Tököly este proclamat ca principe al Transilvaniei de către Dieta transilvană convocată la Cristian. Curînd după aceea Emeric Tököly este izgonit din ţară.

1683

2663 *10 Ducaţi* Av Bust cu armură, la stînga, căciula pe cap, cu mîna dreaptă ţine sceptrul pe umăr, mîna stîngă pe mînerul sabiei. În părţi, pe trei rînduri:
SPES—MEA | IN—DN̄O: | Æ: — 26 :
EME : TÖKÖLY : PRIN : PAR : REGNI : HVN :
DOMINVS :
Rv Braţ cu armură ţine o sabie, în jurul căreia se înfăşoară o bandă în două cute, cu deviza PRO DEO ET LIBERTATE. La capătul braţului, ies din două coroniţe doi lei cu coadă dublă, avînd coroană pe cap. Leul din dr. ţine în laba st. o sabie încovoiată. Dedesubt în legendă scut cu stema ungară.
DVLCE · ET DECORVM (est) PRO—PATRIA MORI :
16 ♂☽ (Cicero)
R. 1

2664 *4 Ducaţi* Ştanţa nr. 2663; AV; 14 g; R. 2

2665 *Ducat* Av Bust, mai suplu ca la nr. 2663, astfel că întrerupe legenda şi dedesubt.
E M̄E · THÖKÖ—LI : D : G : P : T ·
Rv Scut drept, împodobit deasupra cu doi lei care ies din două coroane şi cu două coifuri, avînd stema Tököly cu vultur bicefal în scutul mic din mijloc.
În părţi la scutul mare stema transilvană: vulturul şi soarele la dr., iar luna şi şapte cetăţi la st.
PAR : REG : HVNGA : D : & : SICVLO : CO : 1690 :
R. 3

2666 *3 Ducaţi* Ştanţa nr. 2665; R. 3 A (Nachtrag)

2666a *4 Taleri* similar nr. 2309 a
Descris în Kat, Kreß 122, nr. 2940
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 3166

TRANSILVANIA SUB HABSBURGI (1691—1867)
LEOPOLD I (1690—1705)

După moartea lui Mihail Apafi, principatul Transilvaniei a trecut sub autoritatea habsburgică.

Principatul Transilvaniei devine subordonat direct împăratului, beneficiază de un statut separat (conform Diplomei leopoldine) și este obligat la plata unei contribuții anuale de 50 000 taleri și în timp de război 400 000 florini renani.

În 1694 se instituie, la Viena, Cancelaria *„aulică"* a Transilvaniei, sporind prin aceasta autoritatea stăpînirii instaurate.

Prin pacea de la Carlowitz — 1699 — Poarta otomană recunoaște trecerea Transilvaniei sub stăpînirea Imperiului habsburgic.

1692

2667 *Ducat* **Av** Vulturul bicefal, încoronat, cu spada în gheara dreaptă și sceptrul în stînga, pe piept în scut stema Sibiului (săbii încrucișate cu trei foi de baltă unite în triunghi).
LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · A · G · H · & · B · R ·
Rv În scut drept, încoronat, stema transilvană, constînd din vultur și șapte cetăți.
· M N TA · NOVA · TRANSYLVANIÆ · 1692 ·
R. 1

2668 *Ducat Piesă de argint* (după ducat)
Av Ștanța nr. 2667
Rv Cele șapte cetăți, cuprinse între două ramuri, deasupra o coroană imperială de care atîrnă două panglici.
MONETA · NOVA · TRANSYLVANIÆ · 16 · 92 ·
R. 2

2669 *Ducat* Copie în plumb, cu ștanța c.m.s.; R. 2 A (Nachtrag)

1693

2670 *Ducat* **Av** Bust cu armură la stînga, cu perucă mare și cunună de lauri. Pe piept ordinul Lînii de aur.
LEOPOLD · D · G · R · I · S · A · GER · HVN · BOH · R^{X}
Rv Vulturul biceal încoronat pe piept, în scut cele șapte orașe (2, 3, 2). Dedesubt, în ornament C—V (Colosvár).
DVCVT9NOV9 — TRANSYLVAN : 16—93
R. 3.

2671 *Ducat* **Av** C.m.s. cu LEOPOLD9 și BO · R^{X}
Rv Ștanța nr. 2670
R. 4

1694

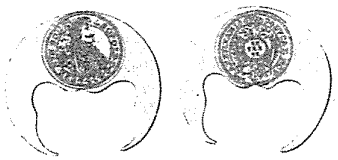

2672 *10 Ducați* (ca o semilună) (Dukatenklippe). Ștanța unui ducat bătută pe o placă de forma semilunii.
Av Ștanța nr. 2670
Rv Ca nr. 2670, cu milesimul 1694.
R. 5

2673 *10 Ducați* C.m.s. Forma semilunii puțin diferită
AV; 34,4 g; R. 6

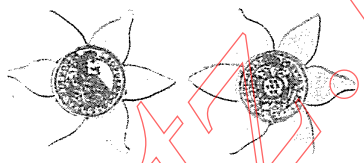

2674 *10 Ducați* (stea cu șase raze). Ștanța nr. 2672 bătută pe placă de aur de forma unei stele cu șase raze.
AV; 34,2g ; R. 7

2675 *10 Ducați* **Av** Bust ca nr. 2670
LEOPOLDVS D · G · ROM · I · S · AVG · GER · HVN · · BO · REX ·
Rv Vulturul bicefal, încoronat, cu stema transilvană în scutul de pe piept. Dedesubt în ornament K · — V ·
DVCATVS NOV9 — TRANSVLVANIÆ · 16—94.
AV; 34,7 g; R. 8

2676 *12 Ducați (octogonal)* (12 Dukatenklippe) Ștanța c.m.s.; R 8 A (Nachtrag)

2677 *10 Ducați (octogonal)* (10 Dukatenklippe) Ștanța ca nr. 2675; R. 8 B (Nachtrag)

2678 *5 Ducați (octogonal)* (5 Dukatenklippe) **Av** Bust c.m.s. mai mic
LEOPOLD9 D · G · R · I · S · A · GER · HVN · BOH · REX (arabesc)
Rv Ca nr. 2670. Dedesubt, în ornament K · V ·
DVCATVS NOV9 — TRANSYLVANI · 16 — 94 ·
AV; 17,2 g; R. 9

2679 *5 Ducați* Ștanța nr. 2678; AV; 17,5 g; R. 10

2680 *Ducat* Ștanța nr. 2672; R. 11

2681 *Taler* Ștanța nr. 2677; R. 12

1695

2682 *10 Ducați* **Av** Bust ca nr. 2670
LEOPOLDVS◦D◦G◦ROM◦I◦S◦AVG◦GER◦HVN◦BO◦REX◦
Rv Ca nr. 2675, cu ◦ 16 — 95 ·
R. 13

2683 *Ducat (exagonal)*
(Dukatenklippe). **Av** ca nr. 2670 cu BO · R^{X}
Rv Ca nr. 2670. Vulturul bicefal poartă pe piept, în scut oval, stema transilvană.
Dedesubt în ornament K—V
TRANSVLVA: 16—95.
R. 14

www.ciuperoutz.ro

2684 *Ducat* Ştanţa c.m.s.; R. 15

2685 *Ducat (exagonal)*
(Dukatenklippe) Ştanţa c.m.s.; R. 15 A (Nachtrag)

1696

2686 *10 Ducaţi* Ca nr. 2675
Rv cu · 16·96 · şi dedesubt K—V cu litere mai mici, ornament mai mare.
R. 16

2687 *5 Ducaţi* Ştanţa c.m.s.; AV; 17,2 g; R. 17

2688 *4 Ducaţi (exagonal)*
(4 Dukatenklippe)
Av Ca nr. 2670, cu LEOPOLD : şi BO · R
Rv Ca nr. 2683, cu TRANSYLVAN · 16—96 ·
AV; 14 g; R. 17 A

2689 *2 Ducaţi (exagonal)*
(2 Dukatenklippe) Ştanţa c.m.s.; R. 18

2690 *Ducat* Av Ştanţa c.m.s.
Rv DVCAT · NOV · — TRANSYLV : 16—96
R. 19

2691 *Ducat* Ştanţa nr. 2689; R. 20.

2692 *Taler* Ştanţa nr. 2686; R. 20 A

2693 *3 Creiţari* (Kreuzer)
Av Bust ca nr. 2670, dedesubt în oval val. nomin. 3
LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · — A · G · H · B · REX ·
Rv Vulturul bicefal cu stema pe piept, în părţi ceva mai sus de gheare K—V, dedesubt F T.
MONETA · NOV · — ARG · TRANSYL · 16—96 ·
AR; 1,5 g; R. 21

2694 *3 Creiţari* (Kreuzer)
Av Ca nr. 2693, fără punct după LEOPOLDVS
Rv Vultur, ca nr. 2693, în părţi deasupra ghearelor F—T
MONETA NOVA ARG · TRANSYLV · 16—96 ·
R. 22

2695 *3 Creiţari* (Kreuzer) c.m.s., cu TRANSYL ·, însă iniţialele F—T sînt plasate sub ghearele vulturului.
R. 23

2696 *3 Creiţari* (Kreuzer) Av Ca nr. 2693 cu D : G ·
Rv Ca nr. 2693, fără K—V
MONETA NOVA — ARG TRANSY : 16—96 ·
R. 24

2697 *3 Creiţari* (Kreuzer) Av Ca nr. 2694
Rv Ca nr. 2696, cu TRANSYL ·
R. 25

2698 *3 Creiţari* (Kreuzer) c.m.s. Cu TRANSYLV · ; R. 26

2699 *3 Creiţari* (Kreuzer)
Av Ca nr. 2694, cu BOH · REX ·
Rv Ca nr. 2697
R. 27

2700 *3 Creiţari* (Kreuzer)
Av ca nr. 2694
Rv ca nr. 2696, cu MONETA NOV — TRANSYL 16—96
R. 28

2701. *3 Creiţari* (Kreuzer)
Av ca nr. 2694, cu S · A · — G · H · BOH · REX
Rv ca nr. 2696, MONETA NOV · — ARG · TRANSYL · 16—96
R. 29

1697

2702 *4 Ducaţi* (exagonal)
(4 Dukatenklippe)
Av Ştanţa nr. 2678
Rv Stema ca la nr. 2678, cu K·—V· Coroana fără cele două panglici DVCATVS NOVVS — TRANSVLVANIÆ · 16—97 ·
AV; 14 g; R. 30

2703 *4 Ducaţi* c.m.s.; R. 31

2704 *3 Ducaţi* ca nr. 2702; R. 32

2705 *Ducat.* Av Bust ca nr. 2670, LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · A · G · H · B · REX
Rv Stema ca nr. 2683 cu K V; DVCATVS NO—V9 TRANSYL · 16—97 ·
R. 33

2706 *3 Creiţari* (Kreuzer)
Av Ştanţa nr. 2698
Rv Ca nr. 2698; MONETA NOVA — ARG · TRANSYL · 16—97 ·
R. 34

1698

2707 *4 Ducaţi* Av ca nr. 2702, însă în legendă cruciuliţe în loc de puncte.
Rv ca nr. 2702, cu + 16—98 +
R. 35

2708 *3 Ducaţi* Ştanţa c.m.s.; R. 36

2709 *Ducat* Av ca nr. 2670, bustul ceva mai mare.
Rv ca nr. 2683; DVCATVS ◦ NO — V9◦TRANSYLV◦ 16—98◦
R. 37

2710 *Ducat* Av Stanţa c.m.s.
Rv c.m.s. DVCATVS NOV9— TRANSYLVAN : 16—98
R. 38

1699

2711 *Ducat (octogonal)*
(Dukatenklippe)
Av Bust mai suplu, împarte jos legenda. Fără c.p.i.
LEOPOLD9 D · G · R · — I · S · A · G · H · B · R× ·
Rv Stema c.m.s., dedesubt K · V ·
DVCATVS NOV · — TRANSYLVAN : 16—99 ·
R. 39

2712 *Ducat* Ştanţa c.m.s.; R. 40

2713 *Ducat* ca nr. 2711, cu KV; R. 41

2714 *Ducat* Av ca nr. 2711; LEOPOLD9 D · G · — R · I · S · G · H · B · R× · (litera A fără liniuţa transversală).
Rv c.m.s. dedesubt K · V; DVCATVS NOV · — TRANSYLV : 16—99 ·
R. 42

1700

2715 *Ducat* Av Bust ca nr. 2711, alt desen.
LEOPOL · D · G · R · — I · S : A · G · H · B · R ·
Rv Stema c.m.s., dedesubt KV cu litere mici
DVCATVS NOV · — TRANSYLVA : 1700 ·
R. 42 A

1701

2716 *Ducat* Av Împăratul în ţinută de încoronare privind spre stînga LEOPOLD · D · G · R · I — S · A · G · H · BO · REX :
Rv Stema ca nr. 2683, sub ghearele vulturului F—T
ARCHID · AV · D · B · — MA · MOR · CO · TYR : 17—01
R. 43

1702

2717 *Ducat* Av c.m.s. cu R⁻ I · și BOH ·
Rv c.m.s.; ARCHID · AVS · D · B · — MA · MOR · COM · TYR : 17—02 ·
R. 44

2718 *Ducat* Av ca nr. 2716, cu RO · I
Rv ca nr. 2716; ARCHID · AVS · D · BV : — MAR — MOR · COM · TYR : 17—02 ·
R. 45

2719 *2 Ducați* Ștanța c.m.s.; R. 45 A (Nachtrag)

1703

2720 *Ducat* Av Ștanța nr. 2718
Rv ca nr. 2718, cu 17—03
R. 46

1704

2721 *Ducat* Av Ca nr. 2716. LEOPOLDVS · D · G · R · — I · S · A · G · H · B · REX ·
Rv Vulturul bicefal cu coadă scurtă care nu întrerupe legenda. Inițialele F—T plasate mai sus decît ghearele vulturului.
ARCHID · AVS · D · BV · MAR · MOR : COM · TYR · 17—04 ·
R. 47

2722 *15 Creițari* (Kreuzer).
Av Bust, dedesubt valoarea nominală XV în scut cu două bucle. ⓍⓋ
LEOPOLDVS ◦ D ◦ G ◦ R ◦ I ◦ — S ◦ A ◦ G ◦ H ◦ B ◦ REX ◦
Rv Stema c.m.s., lîngă coadă F—T; dedesubt, împărțind legenda, un scut mic încoronat, avînd stema Sibiului.
MONETA NOVA — ARG ◦ TRANSYLV ◦ 17—04 ◦
AR; 6,3 g; R. 48.

2723 *15 Creițari* (Kreuzer)
Av c.m.s. Diferență de ștanță
Rv c.m.s., cu 17—04 și · F—T ·
R. 49

2724 *15 Creițari* (Kreuzer)
Av ca nr. 2722 Diferență de ștanță;
Rv ca nr. 2722, însă inițialele F—T mai sus de ghearele vulturului
R. 50.

2725 *15 Creițari* (Kreuzer)
Av c.m.s. cu I · S · — A · G ·
Rv c.m.s., fără scutul cu stema Sibiului
R. 51.

2726 *15 Creițari* (Cupru) Ca nr. 2722; R. 52.

2727 *Poltura*. Av Bust c.m.s. Pe secțiunea brațului, inițialele monetarului F · T ·
LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · A · G · HV · BO · REX ·
Rv Scut încoronat, cu stema transilvană. De la baza scutului în trei rînduri | · 17—04 · | · POLTVRA · |
✣ — ✣ între două cruciulițe stema Sibiului
R. 53

2728 *Poltura* Av c.m.s. cu H · B · REX ·
Rv c.m.s., crucile alcătuite din puncte pătrate
✣ — ✣
R. 54

2729 *Poltura* c.m.s., diferență de ștanță; R. 55

2730 *Poltura* Av ca nr. 2727 cu HV · B · REX
Rv ca nr. 2727, cu rozete lîngă stema Sibiului.
R. 56

2731 *Poltura* c.m.s. cu ✿ — ✿ ; R. 56 A

1705

2732 *Poltura* Av ca nr. 2730, diferență de ștanță
Rv ca nr. 2728, cu 17—05; în părți la stemă
✣ — ✣
R. 57

2733 *Poltura* Av ca nr. 2728
Rv ca nr. 2732, însă stema Sibiului într-un scut mic încoronat, avînd în părți trifoi ✣ — ✣
R. 58

2734 *Poltura* Av ca nr. 2728, cu REX ✗
Rv Ștanța nr. 2733
R. 59

2735 *Poltura* Av ca nr. 2727, cu REX ✗
Rv ca nr. 2733, cu două cruci mari, în părțile scutului
R. 60.

2736 *Poltura* Av ca nr. 2738
Rv ca nr. 2733, în părțile scutului mic două cruci, ca nr. 2727.
R. 61

2737 *Poltura* Av ca nr. 2727, însă bustul ceva mai mic.
Rv ca nr. 2736, însă altă ștanță
R. 62

FRANCISC RÁKÓCZI II (1704—1711)

Francisc Rákóczi, nepot al lui Gheorghe Rákóczi II, se ridică în 1703 în fruntea curuților — români și unguri — contra Imperiului habsburgic și este proclamat la 6 iulie 1704 în Alba Iulia principe al Transilvaniei. Insuccesele în luptele cu generalii imperiali l-au silit să părăsească țara și începînd din 1711 s-a refugiat în Polonia. Moare în exil în 1735.

1705

2738 *Ducat (octogonal)*
(Dukatenklippe)
Av Scut oval, cu ornamentații, încoronat, cuprinzînd stema Transilvaniei și în mijloc scutul Rákóczy
MONETA NOVA AVREA TRANS ⁝
Rv Un palmier pe trei munți; în părți K · — V · și 17—05
TANDEM OPPRESSA RESVRGET ◦
R. 1.

2739 *Ducat* Ștanța nr. 2738; R. 2

2740 *Ducat* (*Probă de cupru*) Ștanța nr. 2738; R. 3

1707

2741 *Ducat* Av Bust cu armură, la stînga, căciulă pe cap,

www.cupericuta.ro

în mîna dreaptă sceptrul pe umăr, în stînga mînerul sabiei.
FRAN · II · D · G · S · R · I ET.TRANSYLV · PRINC · RAKOCZI ·
Rv Stema ca pe Av. la nr. 2738. Dedesubt în legendă

2742 *Piesă de argint* (Dickstück) copia ducatului nr. 2741
R. 5

IOSIF I (1705—1711)

În întreaga sa domnie, împăratul Iosif I a avut de luptat cu răzvrătiții malcontenți (curuții) de sub conducerea lui Francisc Rákóczi. Aceste mișcări revoluționare au luat sfîrșit prin pacea de la Satu Mare (1711)

1705

2743 *Poltura* Av Bust la stînga cu perucă, cunună de lauri, manta peste armură. În jurul gîtului lanțul ordinului Lîna de aur. Pe secțiunea brațului F · T ·
IOSEPHVS · D · G · R · I · S · A · HV · BOH · REX ·
Rv Stema transilvană, încoronată, apoi | 17—05 | POLTVRA | și stema Sibiului în scut încoronat, în părți două frunze de trifoi.
R. 1

2744 *Poltura* Av c.m.s. cu H · B · REX · și fără F · T ·
Rv c.m.s. însă lîngă stema Sibiului, în părți F — T în locul frunzelor de trifoi.
R. 2

2745 *Poltura* Ca nr. 2744, cu trifoi după REX; R. 2 A

1706

2746 *Poltura* Av Împăratul în picioare, spre stînga, îmbrăcat pentru încoronare, sceptrul în mîna dreaptă, globul cruciger în stînga și lateral spada.
IOSEPHVS · D · G · R · I — S · A · G · H · B · REX
Rv Vulturul bicefal, pe piept în lanțul ordinului Lîna de aur, stema transilvană încoronată (cetățile 2, 3, 2) Dedesubt în părți F — T; ARCHID · AVS · D · BV · MAR · MOR · COM · TYR · 17—06 ·
R · 3

2747 *Ducat* c.m.s. cu D · G · R · — I · S · A ·; R. 3 A (Nachtrag)

2748 *Poltura* Av ca nr. 2744, cu REX ·
Rv ca nr. 2744, cu 17—06
R. 4

1707

2749 *Poltura* ca nr. 2748, cu 17—07; cetățile plasate 3, 3, 1; R. 5

2750 *Poltura* c.m.s. diferență de ștanță (4 var.); R. 6, 7, 8, 9

2751 *Poltura* ca nr. 2748, cetățile plasate 3, 4. R. 10

1708

2752 *10 Ducați* Av Bust ca nr. 2743
IOSEPHVS ◦ D ◦ G ◦ R ◦ I ◦ S ◦ A ◦ G ◦ HV ◦ BO ◦ — REX ◦
Rv Vulturul bicefal, pe piept stema transilvană încercuită de lanțul ordinului Lîna de aur. Dedesubt, în legendă, scut încoronat cu stema Sibiului.
ARCHIDVX ◦ AVSTR ⁝ D ⁝ B ⁝ MAR ⁝ M ⁝ CO ⁝ TYROL ⁝ 1708
AV; 43 mm; 35 g; R. 11

2753 *5 Ducați* Ștanța nr. 2752; R. 12

2754 *5 Ducați* (cu ștanța mică)
Av Bust ca nr. 2743
IOSEPHVS ◦ D ⁝ G ⁝ RO ⁝ I ⁝ S ⁝ A ⁝ G ⁝ H ⁝ — B ⁝ REX ⁝
Rv ca nr. 2752
ARCHID ⁝ AVS ⁝ D ⁝ B ⁝ MA ⁝ — MOR ⁝ COM ⁝ TYR ⁝ 1708 ◦
AV; 34 mm; 17,5 g; R. 13

2755 *4 Ducați* Ștanța nr. 2752; R. 14

2756 *4 Ducați* Ștanța nr. 2754; R. 14 A

2757 *4 Ducați* Ștanța nr. 2755; R. 14 B (Nachtrag)

2758 *Ducat* Av ca nr. 2746;
Rv ca nr. 2746, însă fără F — T; iar cetățile 1, 3, 2, 1;
ARCHIDVX AVS · DVX BVR · MAR · MO · CO · TY · 1708
R. 15

2759 *Gulden* Ștanța nr. 2754; R. 15 A

2760 *Poltura* Av ca nr. 2743, fără F — T, sub bust.
Rv ca nr. 2743, cu 17—08
R. 16

2761 *Poltura* (Cupru) c.m.s. diferență de ștanță; R. 17

1709

2762 *Poltura* Av ca nr. 2743
Rv ca nr. 2743 cu 17—09 și lîngă scutul mic al Sibiului M · I — H · S ·
R. 18

2763 *Creițar* (Kreuzer)
Av Bust ca nr. 2743, dedesubt în legendă un scut oval cu val. nomin. 1
IOSEPHVS · D · G · R · I · S · — A · G · H · B · REX ·

Rv Vulturul bicefal cu stema transilvană pe piept, dedesubt în legendă (I · F · K) = Johann Franz Kropff, maestru monetar.
ARCHID · AV · D · — B · M · M · C · TYR · 17—09
R. 19

2764 *Creiţar* (Kreuzer) **Av** c.m.s. fără scutul oval
IOSEPHVS D · G · R · I · S — A · G · H · B · R ·
Rv c.m.s. la fel, însă fără iniţialele monetarului
ARCHID · A · D · —
R. 20

2765 *Creiţar* ($^1/_2$ Kreuzer)
c.m.s. însă scutul cu stema transilvană mult mai mare.
R. 21

2766 $^1/_2$ *Creiţar* ($^1/_2$ Kreuzer) (unifaţă)
Av Trei scuturi aşezate în triunghi în scutul stemei: deasupra vultur ieşind, dedesubt la dreapta soarele şi luna, la stînga cele şapte cetăţi, aşezate 2, 3, 2. Deasupra, împrejur, milesimul 17—09.
Rv neted.
R. 22

1710

2767 *Ducat* **Av** ca nr. 2746, dar fără punct după IOSEPHVS
Rv ca nr. 2757, dedesubt în ornament I.F.K
ARCHID · AV · D · — B · M · M · C · TYR · 17 — 10
R. 23

2768 *Creiţar* (Kreuzer) Ca nr. 2764.
Av cu R · I — S · A ·
Rv cu ARCHID · A · D — B · şi 17—10 ·
R. 24

2769 *Creiţar* c.m.s., cu R · I · — S · ; R. 25

2770 *Creiţar* c.m.s., diferenţa de ştanţă; R. 26

2771 *Creiţar* ca nr. 2768, cu G · R — I · S; R. 27

2772 *1/2 Creiţar* (1/2 Kreuzer) (*unifaţă*).
ca nr. 2766, cu 17—10; R. 27 A (Nachtrag)

1711

2773 *Ducat* **Av** ca nr. 2757
Rv ca nr. 2767, ARCHID · A · D · B · — MA · MO · CO · TYR · 17—11
R. 28

2774 *Ducat* c.m.s.
Av cu G · R · — I · S ·
Rv cu C · TYR ·
R. 29

2775 *3 Creiţari* (3 Kreuzerstück)
Av Bust c.m.s., sub braţ val. nomin. 3, într-un oval.
IOSEPHVS D · G · R · I · S · — A · G · H · B · REX
Rv Vultur bicefal, dedesubt în legendă IFK
ARCHID · A · D — B · M · M · C · TYR · 17—11.
R. 30

2776 *3 Creiţari* (3 Kreuzerstück) c.m.s.
Av cu litere mai mici şi REX ·
Rv ARCHID · A · D · B · — M · M · COM · TYR · 17—11 cu litere mai mici
R. 31

2777 *3 Creiţari* (3 Kreuzerstück)
Av ca nr. 2775, cu R · I · — S · A · şi REX ·
Rv ca nr. 2776 şi CO ·
R. 32

2778 *Creiţar* (Kreuzer)
ca nr. 2769 cu 17—11 ·
AR; 0,8 g; R. 33

2779 *Creiţar* (Kreuzer) c.m.s. cu A · D · B — M · M ·
R. 34

MONEDELE DE NECESITATE ALE ORAŞULUI ORADEA (1706—1710)

În primul deceniu al secolului XVIII, nord-vestul Transilvaniei a fost teatrul luptelor pentru libertate şi scuturarea jugului habsburgic, lupte la care luau parte mii de ţărani iobagi conduşi de Francisc Rákóczi (1703—1711). Deşi o parte din localnici („*labonţii*") se aliaseră cu imperialii, ani de zile n-a putut fi înăbuşită răscoala „*curuţilor*". În 1703, curuţii înfrîng, la Brad, autorităţile imperiale, după care cuceresc Dejul şi Becleanul. Nobilimea nu simpatiza cu Habsburgii, dar avea mare teamă de războiul ţărănesc şi în consecinţă a preferat împăcarea, în 1711, cu imperialii, acceptînd stăpînirea habsburgică, în schimbul unor privilegii politice.

Curuţii,sub conducerea baronului Palotzai Georg şi a lui Bone Ştefan, au ţinut oraşul Oradea sub blocadă peste trei ani de zile, căutînd să constrîngă, prin foamete, pe Ştefan Becker şi labonţii săi.

În mare criză de alimente şi fără bani, asediaţii au hotărît să topească tăcîmurile de aramă şi să bată monede de necesitate — *nummi obsidionales* — după cum procedaseră, în caz similar, oraşele Presov şi Leopoldov (azi R. S. Cehoslovacă), în anii 1704 şi respectiv 1705.

Imperialii s-au ajutat uneori, în criză de numerar, chiar folosind banii curuţilor (cunoscutele monede cu PRO LIBERTATE), din cantităţile capturate, aplicîndu-le o contramarcă cu vulturul imperial, o dată sau de două ori. Acestea erau mult depreciate în circulaţia monetară (la început 1 LIBERTAS = 10 POLTURE; mai tîrziu în Oradea ajunseseră echivalente cu 2 POLTURE).

După studiul lui Esze Tamás (Numizmatikai Közlöny — 1949—50) monedele de necesitate de la Oradea: *polture de aramă*, sînt de acelaşi tip, cu trei variante.

a. *cu*: PRO NECESSITATE VARAD AE; 19—20 mm; 1,4—1,5 g

b. *cu*: IN NECESSITATE VARADIENSIS; AE; 19—20mm; 1,4—1,5 g

c. *Unifaţă* cu G—W AE; 15—16 mm.

TIPUL I (unic)

a. *Cu*: PRO NECESSITATE VARAD

1706

2780 *Poltura* (*monedă de necesitate*)
Av Cifrul imperial I (Iosif I), deasupra coroană; în părţi milesimul 17—06. cerc liniar
Rv Pe patru rînduri: PRO| NECES| SITATE| VARAD cerc. liniar.
AE: (L)

b. *Cu*: IN NECESSITATE VARADIENSIS

1707

2731 *Poltura* (*monedă de necesitate*)
Av c.m.s. cu milesimul 17—07
Rv Pe cinci rînduri : IN| NECES| SITATE| VARADI| ENSIS|
AE; (L)

2732 *Poltura* (*monedă de necesitate*)
Av c.m.s.
Rv Pe cinci rînduri IN| NECES:| SITATE| VARADI:| ENSI· (IN cu litere mai mari)
AE; 19,5 mm; 1,45 g

1708

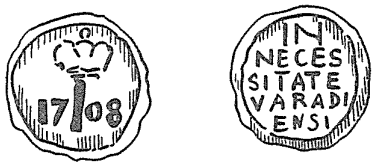

2733 *Poltura* (*monedă de necesitate*)
Av c.m.s. cu milesimul 17—08
Rv ca nr. 2781, dar VARADI| ENSI și IN cu litere mai mari.
AE; (L)

1710

2734 *Poltura* (*monedă de necesitate*)
Av c.m.s., cu milesimul 17—10
Rv ca nr. 2783
AE; (L)

c. UNIFAȚĂ, CU G — W

2735 *1/2 Poltura* (?) (*monedă de necesitate*)
Av Cifrul imperial I (Iosif I), deasupra coroană, în părți milesimul 17—10 și deasupra G — W (Grosswardein = Oradea)
Rv —
AE; aprox. 16 mm; (L)

CAROL VI (1711—1740)

Îndată după pacea de la Satu Mare, care aparent calmase situațiile încordate, apar încercările turcilor de a pune stăpînire pe Transilvania, însă după grele înfrîngeri sînt siliți (pacea de la Passarowitz din 1718) să recunoască stăpînirea austriacă asupra Principatului transilvan.

1712

2736 *10 Ducați* Av Bust cu perucă lungă, la stînga, cunună de lauri, poartă ordinul Lînei de aur, cu mantie.
CAROLVS VI ◦ D ◦ G ◦ R ◦ IMP ◦ S ◦ A ◦ GERM ◦ HISP ◦ HVNG ◦ BOH ◦ REX ◦
Rv Vulturul bicefal încoronat, cu spadă și sceptru în gheare. Pe piept stema transilvană într-un scut în formă de inimă, înconjurat de lanțul ordinului Lîna de aur, deasupra coroană princiară.
ARCHIDVX AVSTR ◦ D ◦ B ◦ MAR ◦ MOR ◦ COM ◦ TYROL ◦ 1712 ◦
R. 1

2737 *Ducat* Av Împăratul în picioare spre stînga în costum de încoronare
CAROL9VI· D · G · R · I · — S · A · G · H · H · B · REX ·
Rv ca nr. 2786, dar capetele de vultur fără nimb. Dedesubt într-un scut mic ornamentat I · F · K
ARCHID · A · D · BV · — MA · MO · COM · TYR · 17—12 ·
R. 2.

2738 *Taler* Ștanța nr. 2786; R. 3

2738 a *Taler* similiar c.m.s., altă ștanță
Rv Stema alt desen. Coroana alt format. Cercul coroanei împodobit cu
AR; 45 mm; 28,30 g
R.

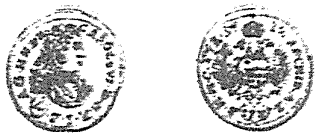

2739 *Creițar* (Kreuzer)
Av Bust la stînga dedesubt în oval, val. nomin. 1.
CAROL VI · D · G · R · I · S · — A · G · H · H · B · R ·
Rv Vultur bicefal (fără spadă și sceptru), pe piept în scut stema transilvană. Dedesubt (I F K)
ARCHID · A · D · — B · M · M · C · TYR · 17—12 ·
R. 4

2740 *Creițar* (Kreuzer) Ca nr. 2789, diferență de ștanță; R. 5

2741 *Creițar* (Kreuzer). Ca nr. 2789, cu I · S — A ·; R. 6

1713

2742 *5 Ducați* Av Bust ca nr. 2786, mai lat.
CAROL VI D : G : RO · IMP · S · A · GER : HIS — · HV · BO REX ·
Rv Vultur bicefal cu scut scartelat pe piept (Cetatea Castiliei, cruce dublă, leul boemian, benzile burgunde), iar în mijloc scutul transilvan, încoronat. Fără c.p.i.

·ARCHIDVX · AVST : DVX · BVRG · PRINC · TRANS SYL : 1713.
R. 6 A

2793 *10 Ducați* Stanța nr. 2791; R. 6 B (Nachtrag)

2794 *Ducat* Av Bust la stinga fără c.l.i.
CAROL VI D : G ROM · IMP · S · A · GER · — HIS · H · B · REX ·
Rv Vultur ca nr. 2786
ARCHID · AVST · D : BVR · PRINC : TRANSSYL 17—13 ·
R. 7

2795 *Taler* Stanța nr. 2792; R. 8

2796 *Gulden* Av Bust ca nr. 2786
CAROLVS VI · D · G · R · IMP · S · A · G · HISP · H · B · REX ·
Rv ca nr. 2786
ARCHIDVX AVSTR · D · B · PR · TRANSYLV · 1713 ·
R. 9

2796a *Gulden* similar c.m.s.
Av CAROLVS VI · D · G · R · IMP · S · A · G · HISP · H · B · REX ·
Rv Cercul coroanei împodobit
ARCHIDVX A STR · D · B · PR · RANSYL · 1713 ·
AR; 37 mm; 14,25 g.

2797 *Piesă de aur* după guldenul nr. 2796
Av; 9 g; R. 6 C (Nachtrag)

1714

2798 *Ducat* Av Bust ca nr. 2793
CAROL VI·D : G : ROM · IMP · S : A : GER · — HIS · H : B · REX
Rv ca nr. 2786, fără c.ș.i.
ARCHI · D · AVST · D · BVR · PRINC · TRANSSYL · 17—14 ·
R. 10

1715

2799 *Ducat* ca nr. 2798, cu 17—15; R. 11

2800 *Taler* Av Stanța nr. 2794
Rv ca nr. 2794; ARCHI · DVX · AVST: DVX · BVRG : PRINC : TRANSSYL : 1715
R. 12

2801 *5 Ducați* Stanța c.m.s.; R. 10 A (Nachtrag)

2802 *Taler* Av Bust la st., peruca mai mică, întrerupe dedesubt legenda. Fără c.ș.i.
CAR : VI · D : G : R : I : S : A : GER — HI : HV : B : REX ·
Rv ca nr. 2800, cu ARCHIDVX · AVS : T :
AR; 46 mm; R. 13

1716

2803 *Ducat* Av Bust ca nr. 2793, cu GER · HIS ·
Rv Ca nr. 2793, cu 1716. Marginea superioară a scutului, dreaptă. Stema transilvană împărțită transversal, deasupra vultur cu soare și lună, dedesubt șapte cetăți.
R. 14

2804 *Gulden* Av ca nr. 2802, cu GER : și cu c.ș.i.
Rv ca nr. 2800, cu ARCHI : D : AVST : D : BVR : PRINC : TRANSSYL : 1716 · având c.ș.i.
R. 15

2805 *Gulden* Av c.m.s. — bustul mai mare
CAR : VI : D : G : R : I : S : A : G — HI : HV : B : REX
Rv stanța nr. 2804
R. 15 A

1717

2806 *5 Ducați* Av Bust care întrerupe legenda sus și jos, fără c.i.
CAR VI D : G : R : I : S : A : G— HI : H : B : REX
Rv ca nr. 2794, coada vulturului împarte legenda
ARCHID : AVST : DVX BVR : — PRINC · TRANSSYL: 1717
R. 16

2807 *Gulden* Stanța c.m.s. R. 17

1718

2808 *Ducat* ca nr. 2803, cu 1718, Av D : G :; R. 18

1719

2809 *Ducat* Av Bust, împarte legenda, dedesubt
CAR · VI · D : G : R : I : S · — A : G : HI : H : B : REX
Rv ca nr. 2808, cu 1719
R. 19

1720

2810 *Ducat* ca nr. 2809 cu I : S : A — G : H : şi 1720; R. 19A (Nachtrag)

2811 *Gulden* ca nr. 2807, cu 1720; R. 20

1721

2812 *Ducat* Av ca nr. 2809, cu S : A : — G :
Rv ca nr. 2808, cu ARCHI · D · AV · D · BVR · PRINC · TRANSYL · 1721
R. 21

2813 *Taler* Av Bust ca nr. 2802, ceva mai scurt, capul mai mare.
CAR : VI : D : G : R : I : S : A : — G : HI : HV : B : REX
Rv Stema ca nr. 2802, coada vulturului împarte legenda ARCHID : AV : D : BV : PRI — NC : TRANSSIL : 1721
Pe muchie: CONSTANTER ✠ CONTINET ✠ ORBEM ✠ ✠
AR; 40 mm; R. 22

2814 *Gulden* Av Bust c.m.s.
CAR · VI · D : G : R : I : S : A : G : — HI : HV : B : RE · X
Rv Stema c.m.s. şi cu aceeaşi inscripţie pe muchie
ARCHI · D · AV · D · BV · PRI — NC · TRANSYL · 1721
AR; 31 mm; 14,2 g

2815 1/2 *Gulden* Ştanţa nr. 2813, fără inscripţie pe muchie
AR; 6,9 g; R. 24

1722

2816 *10 Ducaţi* Av ştanţa nr. 2814
Rv ca nr. 2814, cu SYL + 1722
R. 25

2817 *Ducat* ca nr. 2810, în legendă numai puncte simple şi 1722; R. 25 A (Nachtrag)

2818 *Taler* ca nr. 2813, cu 1722; R. 26

1723

2819 *Ducat* Av Bust ca nr. 2812
CAR · VI · D · G · R · I · S · A — G · HI · H · B · REX ·
Rv Stema ca nr. 2812
ARCHID · AV · D · BVR · PRINC · TRANSYL : 1723
R. 27

1724

2820 *Ducat* Av c.m.s. cu REX ·
Rv c.m.s. cu SYL · 1724
R. 28

2821 *Taler* Ca nr. 2818 cu I · S · A · G şi 1724; R. 28 A (Nachtrag)

2822 *Gulden* Av Bust ca nr. 2814, ceva mai mare.
CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G — HI · HV · B · REX ·
Rv Ca nr. 2814; ARCHID · AV · D · BV · PRI — INC · TRANSYL: 1724 cu inscripţia pe muchie;
CONSTANTER ✠ CONTINET ORBE ·
Literele din legenda de pe Rv mai mici decît pe Av
AR; 34 mm; R. 29

1725

2823 *Ducat* Av Ştanţa nr. 2819
Rv Ca nr. 2819, cu: 1725
R. 30

2824 *Ducat* Av Bust ca nr. 2819
CAR · VI · DG · R — I · S · A · G · H — I · H · B · REX
Rv Stema ca nr. 2812
ARCHI · D · AV · D · BVR · PRINC · TRANSYL · 1725
R. 30 A

2825 *Gulden* Ca nr. 2822
Av CAR · VI · DG · R · I · S · A · G · — HI · HV · B · REX
Rv ARCHID · AV · DBV · PR — INC · TRANSYL · · 1725 şi inscripţia pe muchie: + CONSTANTER ✠ CONTINET ✠ ORBEM ✠
R. 31

2826 *3 Creiţari* (3 Kreuzer)
Av Bust c.m.s., pe secţiunea braţului val. nomin. 3. Fără c.i.
CAR · VI · D · G · R · I · S · A · — G · HI · H · B · · REX
Rv Vultur bicefal cu scutul oval transilvan pe piept şi c.i.
ARCHI · D · A · D · B · PRINC · TRANSYL · ◦ · 1725
R. 32

2827 *3 Creiţari* c.m.s.
Av cu A · G — HI ·
Rv Scutul oval curbat sus şi jos
· ARCHID · A · D · B · PRINC · TRANSYL : 1725 ·
R. 33

1726

2828 *Ducat* Ca nr. 2819, cu 1726; R. 34

2829 *Gulden* Ca nr. 2825
Av peruca de un desen deosebit şi A · G — HI
Rv Cifra 6 realizată din 5
R. 35

2830 *Gulden* Av Ştanţa nr. 2825
Rv Ştanţa nr. 2829
R. 36

2831 *15 Creiţari* (15 Kreuzerstück)
Av Bust c.m.s., sub umerar val. nomin. XV în scut format din două bucle împreunate.
CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G — HI · HV · B · REX
Rv Vulturul bicefal cu stema transilvană pe piept.
ARCHI · D · AV · D · BV · PR — INC · TRANSYL · · 1726
AR; 6,4 g; R. 37.

1727

2832 *5 Ducaţi* Ca nr. 2823, cu 1727; R. 37 (Nachtrag)

2833 *Ducat* Av Ştanţa nr. 2828
Rv Ca nr. 2828, cu 1727
R. 38

2834 *Gulden* Ca nr. 2829
Rv cu ARCHI · D · AV · D · BV şi 1727
R. 39

1728

2835 *Ducat* Ca nr. 2828; Rv. cu 1728; R. 40

1729

2836 5 *Ducaţi* Ca nr. 2829
Rv coada vulturului mai scurtă
ARCHID ◦ AV ◦ D ◦ BV ◦ PR — INC ◦ TRANSYL ⁝ 1729
R. 40 A

2837 *10 Ducaţi* Ştanţa ca nr. 2836; R. 40 B (Nachtrag)

2838 *Ducat* Av Bust c.m.s. numai puțin mai suplu
CAR VI D : G : R : I : S : A : — G : H : H : B : REX
Rv ca nr. 2828, scutul pe pieptul vulturului în formă de inimă, cu SYL · 1729. Literele legendei mult mai mari.
R. 41

2839 *Ducat* c.m.s., cu desen întrucîtva diferit; R. 41 A

2840 *Ducat* Ștanța nr. 2836; R. 41 B

2841 *3 Creițari* (3 Kreuzer) Av Ca nr. 2827; CAR VI D · G. R. I. S. A. G. — HI · H · B · REX
Rv Pe pieptul vulturului scut în formă de inimă, deasupra și lateral curbat.
ARCHID · AV · D · BVR · PRINC · TRANSYL · 1729
Litera N în PRINC este prelucrată din T
AR; 1,9 g; R. 42

2842 *3 Creițari* (3 Kreuzer) Av c.m.s. CAR VI · D · G · R · · I · S · A — G · HI · H · B · REX
Rv c.m.s. cu D · BV ·
R. 43

2843 *3 Creițari* (3 Kreuzer) c.m.s. diferența de ștanță R. 44

1730

2844 *Ducat* Av Bust c.m.s. CAR VI DG · R · I · S · A — — G · H · H · B · REX
Rv Scutul pe piept în formă de inimă, deasupra curbat.
ARCHI · D AV · D BVR · PRINC · TRANSYL · 1730
R. 45

2845 *Gulden* Av c.m.s. CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G — — HI · HV · B · REX
Rv Stema ca nr. 2829
ARCHID · AV · D · BV · PR — INC · TRANSYL · 1730
R. 46

2846 *Poltura* Av Bust CAR : VI · D : G : R : I : S : A : G : : H : H : B : REX
Rv În scut stilizat stema transilvană, dedesubt pe două rînduri | POLTVRA | 1730 |
R. 47

2847 *Poltura* (Cupru) Ștanța nr. 2846

1731

2848 *Ducat* Av Bust. CAROL · VI D · G · R · I · — S · A · · G · H · B · R
Rv Vultur bicefal, pe piept, în scut drept stema transilvană
· ARCHID · A · D · B PRINC · TRANSYL · 1731
R. 49

2849 *Gulden* Av Bust CAR · VI · D · G · R · I · SA · G — — HI · HV · B · REX
Rv Vultur bicefal, avînd pe piept scut scartelat cu stema spaniolă, ungară, boemiană și burgundă și în mijloc scutul transilvan.
ARCHID · AV · D · BV · PR — INC · TRANSYL · 1731
R. 50

2850 *Creițar* (Kreuzer) Av Bust, dedesubt în scut, ca o inimă, val. nomin. 1
CAR · VI · DG · R · I · S · A — G · H · H · B · R ·
Rv Vultur bicefal, pe piept scut ca o inimă cu stema Transilvaniei.
ARCHID · A · D · B · PRINC · TRANSYL · 1731
R. 51

2851 *Creițar* (Kreuzer) c.m.s. cu A · — G · ; R. 52

2852 *Creițar* (Kreuzer) Av ca nr. 2851, fără punct la finele legendei
Rv Ca nr. 2850, cu TRANSYL · 1731.
R. 53

1732

2853 *Ducat* Av Ștanța nr. 2848
Rv ca nr. 2848, cu 1732
R. 54

1733

2854 *Ducat* ca nr. 2848; Rv. cu 1733; R. 55

2855 *Gulden* Av Ștanța nr. 2849
Rv ca nr. 2849, vulturul bicefal mai mic, coada nu atinge legenda.
ARCHID · AV · D · BV · PRINC · TRANSYL : 1733 ·
R. 56

2856 *3 Creițari* (3 Kreuzer)
Av Bust CAR · VI · DG · R · I · S · A · — G · HI · H · · B · REX
Rv Vultur bicefal cu stema transilvană în scut de forma inimei, curbat deasupra și lateral. Dedesubt, în legendă un scut mic cu val. nomin. 3
ARCHID · AV · DB · PRI — NC · TRANSYL : 1733
R. 57

1734

2857 *2 Ducați* (*pătrat*) (2 Dukatenklippe)
Av Bust. CAR : VI · D : G : R : I : — S · A · GE : : HI · H : B : REX
Rv ca nr. 2848, scutul transilvan stilizat, cu 1734
R. 58

2858 *Ducat* (Dukatenklippe) Ștanța nr. 2857; R. 59

2859 *Ducat* Ștanța nr. 2857; R. 60

2860 *Taler* Av Bust. CAR · VI D : G : R : I : S : A : G : — — HI : H : REX
Rv Ca nr. 2849, cu SYL : 1734
R. 61

1735

2861 *Ducat* Av Ștanța nr. 2857
Rv ca nr. 2857, cu 1735
R. 62

2862 *Gulden* ca nr. 2855, cu 1735; R. 63.

2863 *3 Creițari* (3 Kreuzer)
Av Bust. CAR : VI · DG : R : I : — S : A : G : HI : : H : B : REX (legenda începe jos în spatele bustului).

www.ciuperculiz.ro

Rv ca nr. 2856, ARCHID : AV : DB : PR — INC · · TRANSYL : 1735
R. 64

1736

2864 *Ducat* Av Bust, exact ca nr. 2857
CAR : VI · D : G : R : I : S : — A · GE : HI : H : : B : REX
Rv Vultur ca nr. 2848, însă coada vulturului întrerupe mai mult legenda.
ARCHID : AV : D : BV : PR — INC : TRANSYL : : 1736
R. 65

2865 *Taler* Av Bust. CAROL : VI · D : G : R : I : — S : A : : GE : HI : H : B : REX (legenda începe în spatele bustului)
Rv ca nr. 2856; ARCHID : AV : D : BV : PRI — NC : TRANSYL : 1736
R. 66

2866 *Taler* Av Ştanţa c.m.s.
Rv c.m.s.; cu BV · PR — INC : În locul cruciuliţelor, peste tot, puncte.
R. 67

2867 *Taler* c.m.s., alta ştanţă; R. 67 A (Nachtrag)

2868 *3 Creiţari* (3 Kreuzer) Ca nr. 2863 cu REX şi : PRI — NC · şi 1736, R. 67 B (Nachtrag)

1737

2869 *Ducat* Av Ştanţa nr. 2864
Rv ca nr. 2864, cu 1737 ·
R. 68

2870 *Taler* Av Ştanţa nr. 2865
Rv ca nr. 2865; ARCHID: AV: D: BV: PR— INC: : TRANSYL : 1737
R. 69

2871 *Gulden* Av Bust ca nr. 2857
CAR : VI : D : G : R : I : S : — A : G : HI : HV : : B : REX ·
Rv ca nr. 2870
R. 70

2872 *Gulden* Av c.m.s., cu I : — S :
Rv Ştanţa nr. 2871
R. 71

1738

2873 *Ducat* Av Ştanţa nr. 2864
Rv ca nr. 2864, cu 1738
R. 72

2874 *Taler* Av Ştanţa nr. 2865
Rv ca nr. 2870, cu 1738
R. 73

2875 *Taler* Av c.m.s. cu CAR : A : G : HI :
Rv c.m.s., cu 1738
R. 74

1739

2876 *Ducat* Av Ştanţa nr. 2864
Rv ca nr. 2864; ARCHID · AVST · D · BVR — PRIN · · TRANSYL · 1739
R. 75

2877 *Taler* Av ca nr. 2865, cu HV : BO : REX ·
Rv ca nr. 2865; ARCHID : AVST : D : BVR : — PRIN : TRANSYL · 1739
R. 76

2878 *Gulden* Av Ca nr. 2865, cu HV : B :
Rv ca nr. 2877, cu SYL : 1739
R. 77

1740

2879 *10 Ducaţi* Av Ştanţa nr. 2877
Rv ca nr. 2877, cu 1740
R. 78

2880 *Ducat* Av ca nr. 2859
Rv ca nr. 2877, cu SYL : 1740
R. 79

2881 *Taler* Ştanţa nr. 78; R. 80

2882 *3 Creiţari* (3 Kreuzer)
Av ca nr. 2863, cu — S : A :
Rv ca nr. 2863, cu ARCHID : AVST · D : BVR : — — PRIN : TRANSYL : 1740
R. 81

2883 *Poltura* Av Bust la st.
CAR : VI · D : G : R : I : — S : A : GE : HI : H : : B : REX · (legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Stema transilvană în scut încoronat; deasupra milesimul 17—40. Dedesubt · POLTVRA ·
R. 82

Fără dată

2884 *1/4 Ducat* Av Capul împăratului, purtînd cunună de lauri, la st.
CAR : VI · D : G : R : I : — S : A : GE : HI : H · · B · REX
Rv Stema transilvană pe o hlamidă încoronată. Dedesubt în oval 1/4 · PRINCEPS—TRANSYL :
R. 83

2885 *1/4 Ducat* Av c.m.s. CAR · VI · D : G · R · I · — S · A · · GE · HI · H · B · REX
Rv Ştanţa nr. 2884
R. 84

2886 *1/4 Ducat* Av c.m.s. cu S · A · — GE · HI · H · B · · REX · ; R. 85

2887 1/4 *Ducat* Av Globul pămîntesc, înconjurat cu un cerc de nori.
CONSTANTER · — CONTINET · ORBEM
Rv Stema transilvană încoronată într-un scut stilizat, împodobit lateral cu lanţuri care atîrnă.
Dedesubt într-un oval, val. nomin. 1/4.
R. 86

MARIA TEREZA (1740—1780)

Maria Tereza, împărăteasă a Imperiului roman de naţiune germană şi regină a Ungariei şi Cehiei, a urmat la tron tatălui său Carol VI, care i-a asigurat, prin *„Pragmatica sancţiune"*, dreptul la succesiune.

În războiul provocat de urcarea ei pe tron, pierde cîteva posesiuni din Italia, precum şi Silezia pe care încearcă — fără rezultat pozitiv — să o cucerească în Războiul de şapte ani (1756—1763).

A participat la prima împărţire a Poloniei (1772), ocupînd Galiţia. În 1775 răpeşte, cu ajutorul Porţii. Bucovina cu toate protestele vehemente ale Moldovei.

Înfăptuieşte legătura cu Franţa prin căsătoria fiicei sale Maria Antoaneta cu viitorul rege al Franţei Ludovic XVI.

Din 1765 Maria Tereza a avut ca asociat la domnie pe fiul său Iosif II cu ajutorul căruia, precum şi al cancelarului Kaunitz, a realizat o serie de reforme în spiritul absolutismului luminat, în acea vreme cînd naţiunile oprimate din imperiu, în primul rînd românii, năzuiau spre libertăţile interzise de veacuri.

1741

2888 *Ducat* Av Bustul împărătesei la stînga cu diademă și mantie, MAR: THERESIA — D : G : REG : HVNG : : BO : (legenda începe din spatele bustului)
Rv În cadru împodobit cu capete de vultur, ornamentații și motive florale, stema imperială avînd cinci cîmpuri: stema ungară, boemiană, austriacă, burgundă și lotaringă. În mijloc scut cu stema transilvană.
ARCH : A : D : BV : PR : TRAN · — N : D : LO : B : : M : D : ETR : 1741
R. 1.

1742

2889 *10 Ducați* Desen și legendele ca nr. 2888, însă TRAN : și 1742; R. 2

2890 *5 Ducați* c.m.s. ștanță mai mică;
AV; 17,5 g; R. 2 A

2891 *Ducat* ca nr. 2888, însă după BO numai un punct, după TRAN două puncte și cu milesimul 1742
R 2 B

2892 *Taler* Ștanța nr. 2889
AR; 28,5 g; R. 3

2893 *Gulden* Ștanța nr. 2890
AR; 14,4 g; R. 4

1743

2894 *10 Ducați* ca nr. 2892, cu punct după THERESIA și fără punct dublu după BO.
AV; 35 g; R. 5.

2895 *6 Ducați* Ștanța c.m.s.
AV; 21 g; R. 6

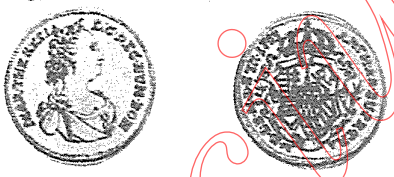

2896 *Ducat* Av Bust ca nr. 2888, ceva mai mic.
MAR · THERESIA — D : G · REG · HVN · BOH ·
Rv ca nr. 2888, însă în părțile scutului două crenguțe.
ARCH · A · D · BV · PR · TRA · — N · D · L · B · M · D · · ETR 1743
R. 7

2897 *Ducat* c.m.s. cu BO
R. 7 A

2898 *Ducat* c.m.s., însă peste tot punct dublu. R. 7 B (Nachtrag)

2899 *Taler* Ștanța nr. 2894
R. 8.

2900 *Gulden* ca nr. 2896
Av cu HVNG · BO :
Rv ARCH : A : D : BV : PR · TRAN · — N : D : LO : B : M : D : ETR : 1743
R. 9

1744

2901 *Ducat* ca nr. 2896
Av cu BO ·
Rv cu TRAN — N · D · LO · și 1744
R. 10

2902 *Taler* ca nr. 2899, cu 1744
R. 11

2903 *30 Creițari* (30 Kreuzerstück)
Av Într-un pătrat așezat pe vîrf, bustul împărătesei la stînga pe o linie, dedesubtul căreia val. nomin. 30. În părți 17—44
MARIA — THERESIA — D · G · REG · — HVN · BOH ·
Rv Stema ca nr. 2888, la fel în pătratul așezat pe vîrf
ARCH · A · D · B · — PR · TRAN · — N · D · LO · BA · — M · D · ETR ·
R. 12

1745

2904 *6 Ducați* Av Bust, mai mic ca nr. 2894, fără șnur de perle în păr, mantia de hermelină împodobită cu flori.
MAR · THERESIA — D : G · REG · HVNG · BOH (legenda începe la dr. jos).
Rv ca nr. 2894, însă fără ornament floral lîngă stemă, cu 1745 și peste tot puncte simple în legendă.
R. 13.

2905 *Ducat* Av ca nr. 2901
Rv ca nr. 2896, cu 1745 și fără cele două crenguțe lîngă scut.
R. 14.

2906 *Ducat* ca nr. 2901 cu D L B M D ETR 1745
R. 14 A (Nachtrag)

2907 *Ducat* ca nr. 2905
Av cu BO
Rv cu TRA
R. 15

2908 *Taler* Ștanța nr. 2904; R. 16

2909 *3 Creițari* (3 Kreuzerstück) ca nr. 2905.
Av cu THERESI ·
Rv Sub scut val. nomin. 3;
ARCHID · AV · D · BVR · — PRI · TRANSI · 1745
R. 17.

1746

2910 *Ducat* Av Bust ca nr. 2904
M · THERESIA · D : G · — RO · I · GE · HV · BO · REG (legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vulturul bicefal avînd pe piept scutul cu stema transilvană.
AR · AV · DV · BV · MEDI · — PR · TRAN · CO · TY · 1746
R. 18.

2911 *Ducat* c.m.s., diferență de ștanță.
R. 18 A

1747

2912 *6 Ducați* Av ca nr. 2904
M · THERESIA · D : G · — R · IMP · GE · HV · BO · REG · (legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vulturul bicefal încoronat, pe piept stema imperială încoronată, cu 14 cîmpuri și în mijloc scutul cu stema transilvană, și anume stemele: I Dalmației, Ungariei, Spaniei, Boemiei, Croației; II Milano, Austria, Burgundia, Silezia; III Tirol, Stiria și Gorizia.
ARC · AV · DVX · BV · MEDI · — PR · TRAN · CO · TY · 1747
R. 19

2913 *10 Ducați* Ștanța nr. 2912; R. 19 A (Nachtrag)

2914 *Ducat* ca nr. 2910
Av cu D · G ·
Rv cu DVX · și 1747
R. 20

2915 *Taler* Ștanța nr. 2912, cu inscripția pe muchie:

IVSTITIA · + · + · ET · + · ++ · + CLEMENTIA · + · ++ · + ·
R. 21

2916 *Poltura* Av Bust la stînga.
M · THERESIA · D : G · — RO · I · GE · HV · BO · RE (legenda începe jos în spatele bustului)
Rv Stema transilvană într-un scut în formă de inimă, dedesubt pe două rînduri: | POLTVRA | 1747 |
R. 22.

1748

2917 *Taler* ca nr. 2915, cu 1748; R. 22 A (Nachtrag)

2918 *Gulden* Av Bust ca nr. 2904.
M · THERESIA · D · G · R · — IMP · GE · HV : BO REG (legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vulturul bicefal încoronat, avînd pe piept stema imperială în scut scartelat, la mijloc scutul cu stema transilvană.
ARC · AV · DVX · BV · MEDI — PR · TRAN · CO · TY · 1748
R. 23

2919 *15 Creiţari* (15 Kreuzerstück) c.m.s.
Av cu D : G
Rv cu AR şi punct după MEDI, sub vultur val. nominală XV
AR; 6,1 g; R. 24

2920 *15 Creiţari* (15 Kreuzerstück) c.m.s.
Av ca nr. 2918, cu D : G · — R · şi B · REG
Rv ca nr. 2919, desenul puţin diferit.
R. 25

1749

2921 *Ducat* ca nr. 2910
Av cu D · G; Rv cu 1749
R. 26

2922 *1/4 Ducat*
Av Capul împărătesei cu păr ondulat şi diademă, la st.
M · THER · D : G · — R · I · G · H · B · REG · (Legenda începe jos în spatele bustului)
Rv Vulturul bicefal încoronat avînd pe piept stema transilvană încoronată. Sub vultur val. nomin. 1/4.
A · AV · D · B · PR · — TRANS · 1749.
R. 27

2923 *Taler* ca nr. 2912, cu 1749; R. 28

2924 *Gulden* ca nr. 2918, cu MEDI · şi 1749; R. 29

2925 *15 Creiţari* (15 Kreuzerstück) Ca nr. 2919
Av cu D : G · — R · IM · şi fără punct după REG
Rv fără punct după MEDI şi 1749
R. 30.

1750

2926 *10 Ducaţi* Av ştanţa nr. 2912
Rv ca nr. 2912, cu 1750, fără punct după MEDI
Inscripţia pe muchie ca nr. 2915
R. 31.

2927 *5 Ducaţi* Ştanţa c.m.s., fără inscripţia pe muchie. R. 32.

2928 *Ducat* ca nr. 2910 cu D · G şi 1750; R. 33.

2929 *Taler* Ştanţa nr. 2926; R. 34

2930 *15 Creiţari* (15 Kreuzerstück), ca nr. 2925
Av Punct după REG, literele în legendă mult mai mici.
Rv cu MEDI şi 1750 ·
R. 35

1751

2931 *Ducat* Av ca nr. 2910, cu D G
Rv Vultur bicefal cu scutul transilvan în mijloc.
AR · AU · DUX · BU · ME · PR · — TRANS · CO · TY. 1751 ·
R. 36

2932 *Taler* ca nr. 2929
Av ca D · G · — capul ceva mai mare
Rv Vultur bicefal cu scutul din mijloc mult mai mic decît la nr. 2929.
AR · AU · DUX · BU · ME · PR · — TRAN · CO · TY · 1751 · ※
R. 37

2933 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück)
Av Bust la stînga.
M · THERESIA · D · G · — R · IM · GE · HU · BO · REG · (Legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Legenda ca nr. 2932, sub vultur val. nomin. XVII
R. 38

1752

2934 *Ducat* ca nr. 2931, cu 1752; R. 39

2935 *Taler* ca nr. 2932, cu 1752 · ※ ; R. 40

1753

2936 *Ducat* ca nr. 2931, fără punct după REG şi 1753; R. 41

2937 *Ducat* c.m.s., diferenţă de ştanţă; R. 41 A

2938 *Taler* ca nr. 2932, cu D : G şi 1753 · ※ ; R. 42.

2939 *Gulden*. Descriere şi legendă c.m.s., însă ştanţa format mai mic; R. 42 A.

1754

2940 *10 Ducaţi*
Av Bust de un alt desen. Pe secţiune R.
MAR · TH · D : G · R · — JMP · G · HVN · BOH · R · (Legenda începe jos în spatele bustului).
Rv ca nr. 2939, cu 1754 · ※
R. 42 B

2941 *5 Ducaţi* Av Bust ca nr. 2904
M · THERESIA · D : G · — R · IM · GE · HV · BO · REG · (Legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Stema ca nr. 2912.
AR · AU · DUX · BU · ME · PR · — TRAN · CO · TY · 1754 · ※
R. 43

2942 *3 Ducaţi* Ştanţa nr. 2941;
AV; 10,5 g; R. 43 A.

2943 *10 Ducaţi* Ştanţa nr. 2941; R. 43 B (Nachtrag)

2944 *Ducat* ca nr. 2936, cu ME · P · — TRAN · şi 1754; R. 44

2944a *Ducat* c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 44 A

2944b *Ducat* similar c.m.s.

Rv AR · AU · DUX · BUM · P · — TRAN · CO · TY · 1754 ·
Kreß, 131 Verst, 1964, nr. 1616

2945 *Taler* ca nr. 2938 cu 1754 · ※ ; R. 44 B (Nachtrag)

2946 *Gulden* Ştanţa nr. 2941; R. 45

2947 *30 Creiţari* (30 Kreuzerstück)
Av ca nr. 2903
MARIA—THERESIA — · D : G · R · IM · GE · — HV · BO · REG · şi fără milesim.
Rv ca nr. 2903
AR · AU · D · B · M · — PR · TRAN · — COM · TY · —1754 · ※
AR; 7 g; R. 46

1755

2948 *5 Ducaţi* ca nr. 2941, cu 1755 · ※ ; R. 46 A

2949 *Ducat* **Av** Ştanţa nr. 2944
Rv ca nr. 2944, cu ME P şi 1755 ·
R. 47

2950 *Taler* ca nr. 2932, cu D : G şi 1755 · ※ ; R. 48

2951 *Gulden* Ştanţa nr. 2948; R. 49

2952 *20 Creiţari* (20 Kreuzerstück)
Av Bust tineresc al împărătesei, într-o ghirlandă din ramuri de palmier şi de laur.
M · THERESIA · D · G · R · — IMP · GE · HU · BO · REG · (Legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vulturul bicefal încoronat, având pe piept scutul cu stema transilvană, pe un postament având în părţi o ramură de laur şi alta de palmier. Pe postament val. nomin. 20
AR · AU · DUX · BO · ME · PR · — TRAN · CO · TY · 1755 · ※ ·
R. 50

1756

2953 *Ducat* **Av** Ştanţa nr. 2944
Rv ca nr. 2944, cu 1756 ·
R. 51

2954 *Ducat* ca nr. 2949, cu 1756 · ; R. 52

2955 *Taler* ca nr. 2926, cu D : G · 1756 · ※ ; R. 53

1757

2956 *10 Ducaţi* ca nr. 2926, cu D : G · şi 1757 · ※ ; R. 53 A

2956a *7 Ducaţi* (L)

2957 *Ducat* ca nr. 2944, cu BO · RE · şi 1757 · ; R. 54

2958 *Ducat* c.m.s. cu REG · ; R. 54 A (Nachtrag)

2959 *Taler* ca nr. 2950, cu 1757 · ※ ; R. 54 B (Nachtrag)

2960 *Taler* Ştanţa nr. 2956; R. 55

1758

2961 *10 Ducaţi* ca nr. 2926, cu D : G · , BO · RE · şi 1758 ※ ; R. 55 A

2962 *7 Ducaţi* **Av** Ştanţa nr. 2956
Rv Ştanţa nr. 2961
R. 55 B (Nachtrag)

2963 *Ducat* ca nr. 2944, cu 1758 · ; R. 56

2964 *Ducat* ca nr. 2957, cu 1758; R. 57

2965 *Ducat* c.m.s., altă ştanţă; R. 57 A

2966 *Taler* Ştanţa nr. 2961 ; R. 58

1759

2967 *10 Ducaţi* ca nr. 2966, cu 1759 · ※ · ; R. 59

2968 *6 Ducaţi* Ştanţa nr. 2967; R. 59 A

2969 *5 Ducaţi* ca nr. 2941, cu 1759 · ※ ; R. 60

2970 *4 Ducaţi* **Av** Ştanţa nr. 2960
Rv Ca nr. 2967
R. 61.

2971 *4 Ducaţi* Ştanţa nr. 2967; R. 61 A

2972 *Ducat* **Av** ca nr. 2944, cu D · G ·
Rv ca nr. 2949, cu 1759 ·
R. 62

2973 *1/2 Ducat* **Av** Bust cu diademă şi cu îmbrăcăminte simplă dată peste umăr şi prinsă cu agrafă.
M · THERESIA · D : G · — RO · I · GE · H · BO · RE · (legenda începe în spatele bustului).
Rv Vultur bicefal cu stema transilvană, sub vultur val. nomin. 1/2.
AR · AU · DUX · B · MP — TRAN · CO · TY · 1759
R. 63

2974 *Taler* Ştanţa nr. 2970; R. 64

2975 *Taler* **Av** Ştanţa nr. 2970
Rv ca nr. 2967, cu 1759 · ※
R. 65

2976 *Taler* Ştanţa nr. 2967; R. 66.

2977 *Gulden* Ştanţa nr. 2969; R. 67

1760

2978 *5 Ducaţi* ca nr. 2969, cu G · R · — IMP · şi 1760 ※ ; R. 68

2979 *4 Ducaţi* Ştanţa nr. 2978; R. 68 A

2980 *3 Ducaţi* Ştanţa nr. 2978; R. 69

2981 *Ducat* ca nr. 2972, cu 1760 · ; R. 70

2982 *Taler* ca nr. 2966, cu 1760 · ※ · R. 71

2983 *Gulden* Ştanţa, nr. 2978; R. 72.

1761

2984 *10 Ducaţi* ca nr. 2966 cu 1761 · ※ ; R. 73

2985 *4 Ducaţi* Ştanţa c.m.s. ; R. 73 A.

2986 *3 Ducaţi* ca nr. 2980, cu 1761 · ※ ; R. 74

2987 *Ducat* ca nr. 2981.
Av cu GE · HU · BO · RE ·
Rv cu ME · P · şi 1761 ·
R. 75.

2988 *Ducat* c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 75 A.

2989 *Ducat* ca nr. 2987, diferenţă de ştanţă; R. 75 B.

2990 *Ducat* ca nr. 2987, dar cu altă ştanţă; R. 75 C. (Nachtrag)

2991 C.m.s., similar cu nr. 2987

2992 C.m.s., însă litere mai mari în legende

2993 C.m.s., însă litere mai mici

2994 C.m.s., cifrele din milesim mai distanţate

2995 C.m.s., însă coroana de pe **Rv** altfel stilizată

2996 C.m.s., fără punct după P

2997 C.m.s., fără punct după 1761

2998 C.m.s., chipul împărătesei altfel realizat

2999 C.m.s., stema transilvană puţin diferită

3000 C.m.s., lipsă ultimul 1 din milesim (defect de stanţă?)

3001 *Taler* Ştanţa nr. 2984; R. 76

3002 *Gulden* Ştanţa nr. 2986; R. 77

3003 *Creiţar* (*Cupru*) (Kupferkreuzer)
Av Bust cu diademă şi părul în bucle, la st.
· M · THERES · D : G · — R · I · G · H · B · R · A AVST
Rv În ramă ornamentată lateral cu cartuşuri, pe patru rînduri.
EIN | KREUTZER | 1761 | C ·
R. 77 A (Nachtrag)

3004 *Creiţar* (*Cupru*) (Kupferkreuzer)
C.m.s. cu D : G · R — I · G · ; R. 77 B (Nachtrag)

1762

3005 *10 Ducaţi* ca nr. 2984, cu 1762 ※ · ; R. 77 C (Nachtrag)

3006 *4 Ducaţi* ca nr. 2984, cu 1762 · ※ · R. 78

3007 *Ducat* ca nr. 2987, cu 1762 · ; R. 79

3008 *Ducat* ca nr. 3007, diferenţă de ştanţă; R. 79 A

3009 *Ducat* ca nr. 3007, altă ştanţă; R. 79B(Nachtrag)

www.ciupercuiz.ro

3010 *1/2 Ducat* ca nr. 2973
Av cu HU · BO · RE
Rv cu ME · P Iar val. nomin. aşezată culcat ≈
R. 80

3011 *Taler* Ştanţa nr. 3006; R. 81

3012 *Taler* ca nr. 3006 cu 1762 ※ · ; R. 81 A (Nachtrag)

3013 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück)
Av Bust la st. M · THERES · D : G · — R · I · GE · HU · BO · RE · (Legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vultur bicefal, dedesubtul lui val. nomin. VII.
AR · AU · DUX · BU · ME · — P · TRAN · CO · TY · 1762
R. 82

3014 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück) c.m.s., cu bust mai mic; R. 83

3015 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück) ca nr. 3014, diferenţă de ştanţă; R. 83 A

3016 *3 Creiţari* (3 Kreuzerstück) Ca nr. 3014, cu ME · P · — iar val. nomin. 3 într-un scut mic.
R. 84

3017 *3 Creiţari* (3 Kreuzerstück) Ca nr. 3016, cu bust mai scund, R. 85

3018 *Creiţar* (Kreuzer)
Av Bust ca nr. 3017
M · THERES · D : G · R · — I · GE · HU · BO · REG · (legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vultur, dedesubt val. nomin. I
AR · AU · D · BU · M · P · — TRAN · C · T · 1762 ·
R. 86

3019 *Creiţar* (Kreuzer) c.m.s., cu R · I · — GE · ; R. 87

3020 *Creiţar* (*Cupru*) (Kupferkreuzer), ca nr. 3004 cu 1762; R. 87 A

1763

3021 *Ducat* ca nr. 3007, bust cu mantia împodobită cu flori şi 1763; R. 88

3022 *Ducat* c.m.s., fără punct după RE; R. 88 A.

3023 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück), ca nr. 3013, cu ME · P — TRAN şi 1763 ·; cu val. nomin. XVII. Cu muchie lată zimţată
AR; 30 mm; 6 g; R. 89

3024 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). c.m.s., cu ME · P · —
AR; 30 mm; 6 g; R. 90

3025 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3023, literele din legendă mai mici şi fără muchie lată. R. 91

3026 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3023, diferenţă de ştanţă; R. 92.

3027 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3025, diferenţă de ştanţă;
R. 93.

3028 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3025, cu ME P şi 1763 ※; R. 94.

3029 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). C.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 94 A

3030 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3025, cu ME P · şi 1763 · ※ ; R. 95.

3031 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück) Ca nr. 3025, literele din legendă sînt şi mai mici, fără punct după RE, mai departe ME · P ·
R. 96

3032 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück), c.m.s., fără punct după ME P; R. 97

3033 *Greschl* (*Cupru*) (Kupfergreschl)
Av Scut încoronat, avînd în părţi ramuri de laur şi de palmier, cuprinzînd stema Transilvaniei, cetăţile aranjate 3 şi 4.
Rv În cartuş împodobit cu ghirlande, pe trei rînduri | EIN | GRESCHL | 1763 · |
AE; 8,3 g; R. 98.

3034 *Greschl* (*Cupru*) (Kupfergreschl) c.m.s., diferenţă de ştanţă; R. 99

3035 *Greschl* (*Cupru*) (Kupfergreschl). Ca nr. 3033, cetăţile aranjate 4 şi 3; R. 100

1764

3036 *4 Ducaţi* Ca nr. 2961, cu 1764. În scutul de pe pieptul vulturului este stema Transilvaniei; R. 101

3037 *2 Ducaţi* Av M · THERESIA · D : G — RO · IM GE · HU · BO · RE (Legenda începe jos în spatele bustului).
Rv Vulturul bicefal încoronat cu stema transilvană pe piept, dedesubt într-un scut împodobit val. nomin. 2.
AR · AU · DUX · BU · ME P · — TRAN · CO · TY · 1764 ·
R. 102

3038 *2 Ducaţi* c.m.s.
Av cu RO · I · GE · HU · BO · RE ·
Rv cu ME · P şi fără val. nominală sub vultur
R. 103

3039 *Ducat* Ca nr. 3007, cu ME · P; R. 104

3040 *1/2 Ducat* Ca nr. 2973, cu M · THERES · D : G · — RO · I · GE · H · B · RE · şi AR · AU · DU · BO · ME · · P · — TRAN · C · TY · 1764
R. 105.

3041 *20 Creiţari* (20 Kreuzerstück) Ca nr. 2952
Av M · THERESIA · D : G — R · IM · GE · HU · BO · · RE
Rv ARCHID · AUST · DUX · BURG · CO · TYR · · 1764 ※
R. 106

3042 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3028, cu 1764 ※; R. 107.

3043 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3028, cu 1764 · ※ ; R. 108.

3044 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3028, cu 1764 · ※ ; R. 109.

3045 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). Ca nr. 3028; Av. cu RE; **Rv** cu 1764 ※ ; R. 110

3046 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück) **Av** Ştanţa nr. 3045.
Rv Ca nr. 3044
R. 111

3047 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück) **Av** Ca nr. 3045
Rv Ca nr. 3028, cu 1764 · ※
R. 112

3048 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück). **Av** Ca nr. 3045
Rv Cu ME · P — şi 1764 ※
R. 113

3049 *17 Creiţari* (17 Kreuzerstück)
c.m.s. cu ME P; R. 114.

3050 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück).
Av Ştanţa nr. 3013.
Rv ca nr. 3013, cu ME · P — şi 1764 ·
R. 115.

3051 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück).
Av Ca nr. 3050, cu R · IM ·
Rv Ştanţa nr. 3050
R. 116

3052 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück). Ca nr. 3051, diferenţă de ştanţă; R. 117

3053 *7 Creiţari* (7 Kreuzerstück). Ca nr. 3051 cu M · THERES · ·D : G · R · — IM · GE · HU · BO · RE
R. 118

3054 *Piesă de argint* după *Greschl de cupru*. Ca nr. 3033, cu 1764; R. 119

3055 *Greschl* (*cupru*) (Kupfergreschl) Ca nr. 3035 însă cetăţile aşezate 4,3 şi 1764 fără punct; R. —

3056 *Greschl* (*cupru*) (Kupfergreschl) Ştanţa nr. 3054; R. 120.

3057 *Greschl* (*cupru*) (Kupfergreschl) Ştanţa nr. 3056, diferenţă de ştanţă; R. 120 A, 121, 122, 123.

3058 *Greschl* (*cupru*) (Kupfergreschl) Ca nr. 3056, cu 1764; R. 124

3059 *Greschl* (*cupru*) (Kupfergreschl) Ca nr. 3058, diferenţă de ştanţă ; R. 125, 126;

3060 *1/2 Creiţari* (*cupru*) (1/2 Kupferkreuzer)
Av Bust cu diademă la stînga.
M · THERES · D · G · R · I · GE · HU · BU · REG
Rv În cartuş bogat împodobit, pe trei rînduri.
| 1/2 | 1764 | K, jos lîngă cartuş C—A.
R. 126 A (Nachtrag)

3061 *Piesă de argint după 1/2 Creiţar*
c.m.s., puţin diferit ca desen. R. 126 B (Nachtrag)

3062 *Pfenig de cupru* (Kupferpfenig)
Av Bust cu diademă la stînga.
M · THE · D : G · — R · I · G · H · B · RE
Rv În scut stilizat împodobit lateral, deasupra coroana, benzile austriece. Dedesubt în scut de forma inimei, val. nomin. 1, în părţile acestuia 17—64 şi C—A.
R. 126 C (Nachtrag)

3063 *Piesa de argint* după *Pfenigul de cupru*.
Ca nr. 3062 (?) desen puţin diferit;
R. 126 D (Nachtrag)

3063a *Dinar* (L)

1765

3064 *4 Ducaţi* **Av** Bust la stînga cu diademă şi păr în bucle. Mantia împodobită cu flori şi căptuşeala cu blană e prinsă pe umăr cu o rozetă.
M · THÉRESIA · D : G · R · — IMP · GE · HV · BO · REG ·
(Legenda începe jos îndărătul bustului)
Rv Vulturul bicefal încoronat, avînd pe piept scutul transilvan.
AR · AU · DUX · BU · ME · PR · — TRAN · CO · TYR · 1765 ·
AV; 14 g; R. 127

3065 *12 Ducaţi* Ca nr. 3064, altă ştanţă; R. 127 A (Nachtrag)

3066 *4 Ducaţi* Ca nr. 3064, cu D · G · şi în loc de ineluşuri, peste tot puncte.
AV; 13,8 g; R. 128

3067 *2 Ducaţi* Ca nr. 3064
Av M · THERESIA · D : G — R · IMP · GE · HU · BO · RE ·
Rv Sub vultur, val. nomin. 2 şi ME · P
R. 129

3068 *2 Ducaţi* c.m.s.
Av diferenţă de ştanţă
Rv cu ME · P ·
R. 130

3069 *2 Ducaţi* Ca nr. 3067
Av cu REG ·
Rv fără punct după milesim.
R. 131

3070 *Ducat* **Av** Bust cu vălul de văduvă, la stînga.
M · THERESIA · D · G · — R · I · HUN · BOH · REG ·
(Legenda începe sus înaintea bustului).
Rv Vulturul bicefal cu stema ţării. Nimbul vulturului şi scutul stemei împodobit cu puncte şi haşuri. Cetăţile plasate pe două rînduri 4 şi 3. Sub ghearele vulturului H · — G · (Anton Ios. Hammerschmid, meşter monetar şi Alexandru de Gagia, inspector monetar în Alba Iulia).
AR · AU · DUX · BU · M · P · — TRAN · CO · TYR · · 1765 ·
R. 132

3071 *Ducat* **Av** Bust tineresc, la stînga, fără văl de văduvă.
M · THERESIA · D : G · — RO · I · GE · HU · BO · · REG ·
(Legenda începe jos îndărătul bustului).
Rv Vulturul bicefal ca nr. 3070, nimbul vulturului şi scutul stemei fără puncte şi haşuri; lipsesc iniţialele monetarilor.
AR · AU · DUX · BU · ME · P — TRAN · CO · TY · · 1765 ·
R. 133

3072 *Ducat* Ca nr. 3071
Av cu BO · RE ·
Rv Coada vulturului mai lată.
R. 134

3073 *Ducat* Ca nr. 3071
Av diferenţă de ştanţă
Rv fără punct după 1765
R. 135

3074 *Ducat* **Av** Ştanţa nr. 3072
Rv Ca nr. 3071; cetăţile plasate 3 şi 4; cu ME · P · şi TYR ·
R. 135 A

3075 *1/2 Ducat* **Av** Bust cu veşmînt simplu

M · THERE · D : G · R · — I · GE · HV · BO · RE ·
(Începînd jos îndărătul bustului).
Rv Ca nr. 3074, cu ME · P și val. nomin. 1/2
R. 136

3076 *1/2 Ducat* **Av** Ca nr. 3071
Rv Ștanța nr. 3075
R. 137

3077 *Taler* Ștanța nr. 3066; R. 138

3078 *Taler* Ca nr. 3064
Av M · THERESIA : D : G : — R : IMP : GE : HV : : BO : REG
Rv Vulturul are pe piept multe steme mici; cu 1765 · ※ ·
R. 139

3079 *Gulden* Ca nr. 3064
Av puncte în loc de inelușe
Rv Vultur cu multe steme; 1765 · ※ ·
R. 140

3080 *30 Creițari* (30 Kreuzer)
Av Bust la stînga pe o dungă, într-un pătrat așezat pe vîrf. Sub dungă val. nomin. 30
MARIA · — THERESIA · — D : G · RO · I · GE — HU · BO · REG ·
Rv Vulturul bicefal, cu scutul transilvan pe piept, în pătrat ca pe Av.
AR · AV · D · B · M · — PR · TRAN · — COM · TY · 1765 · ※ ·

3081 *20 Creițari* (20 Kreuzer)
Av Bust într-o ghirlandă alcătuită din ramură de palmier și de laur.
M · THERESIA · D : G · R · — IMP · GE · HU · BO · REG ·
Rv Peste un postament plasat între o ramură de laur și una de palmier, vulturul bicefal cu scutul transilvan pe piept. Pe postament val. nomin. 20.
AR · AU · DUX · BU · ME · PR · — TRAN · CO · TY · 1765 · ※ ·
R. 142

3082 *20 Creițari* (20 Kreuzer) Ca nr. 3081, diferență de ștanță; R. 143

3083 *20 Creițari* (20 Kreuzer) Ca nr. 3081, cu ME PR — TRAN: : CO TYR 1765 ※
R. 144

3084 *20 Creițari* (20 Kreuzer) Ca nr. 3083, diferență de ștanță; R. 144 A

3085 *20 Creițari* (20 Kreuzer) Ca nr. 3083, cu BU · ME · P · și 1765 ※ ; R. 144 B.

3086 *20 Creițari* (20 Kreuzer) Ca nr. 3085, altă ștanță; R. 144 C (Nachtrag)

3087 *17 Creițari* (17 Kreuzer)
Av Bust mare, la stînga
M · THERESIA · D : G · — R · I · GE · HU · BO · REG ·
Rv Vultur cu scutul transilvan pe piept, dedesubt XVII, Cetățile 3,4
AR · AU · DUX · BU · ME P — TRAN · CO · TYR · 1765 · ※
R. 145

3088 *10 Creițari* (10 Kreuzer) Ca nr. 3081
Rv cu 1765 ※ și val. nomin. 10
R. 146

3089 *10 Creițari* (10 Kreuzer) c.m.s. diferență de ștanță; R. 147

3090 *10 Creițari* (10 Kreuzer) Ca nr. 3088, cu ME · PR — ; R. 148

3091 *10 Creițari* (10 Kreuzer) Ca nr. 3090, cu D · G; iar val. nomin. 10 cu cifre mari; R. 149

3092 *10 Creițari* (10 Kreuzer) Ca nr. 3088, cu ME · P · — TRAN · CO · TY · 1765 · ※ ; R. 150

3093 *10 Creițari* (10 Kreuzer) c.m.s., diferență de ștanță; R. 150 A

3094 *10 Creițari* (10 Kreuzer) Ca nr. 3092, cu 1765 · ※; R. 151

3095 *7 Creițari* (7 Kreuzer) Ca nr. 3087
Av cu — R · IM · și RE
Rv cu ME · P · 1765 · ※ · Cetățile 4, 3. Val. nomin. VII
R. 152

3096 *7 Creițari* (7 Kreuzer) **Av** Bust suplu, alt desen.
M · THERES · D · GR · — IMP · GE HV BO REG
Rv Ștanța nr. 3095
R. 152 A

3097 *3 Creițari* (3 Kreuzer)
Av Ca nr. 3087, cu TY · 1765 · ※ Cetățile așezate 3 și 4. Val. nomin. 3; R. 153

3098 *3 Creițari* (3 Kreuzer) c.m.s., cu RO · I · GE · HU · BO · RE; R. 153 A

3099 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3033, cu punct după milesim; R. 154

3100 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3035;
AE; 22 mm; 7,5g; R. —

3101 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr 3099, diferență de ștanță; R. 155

3102 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099 diferență de ștanță; R. 156

3103 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099 diferență de ștanță; R. 157

3104 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099 diferență de ștanță; R. 158

3105 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099 diferență de ștanță; R. 159

3106 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099 diferență de ștanță; R. 160

3107 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099 diferență de ștanță; R. 161

3108 *Greschl de cupru* (Kupfer-Greschl)
Ca nr. 3099, fără punct după milesim; R. 162

3109 *Pfenig de cupru* (Kupferpfenig) Ca nr. 3062 cu 1765; R. 162 A (Nachtrag)

3109a *Dinar* (L)

1766

3110 *10 Creițari*
(10 Kreuzer) Ca nr. 3088, cu 1766; R. 163

1767

3111 *2 Ducați* **Av** Bust la stînga cu vălul de văduvă.
M · THERESIA · D : G · — R · I · HUN · BOH · REG ·
(Legenda începe sus în fața bustului).
Rv Vulturul bicefal cu scutul transilvan la mijloc. Dedesubt val. nomin. 2; în părți lîngă coada vulturului A · H · — A · G · (Anton Hammerschmid și Gottfried Schickmayer von Steindlbach, meșter monetar și inspector monetar în Alba Iulia)
R. 163 A (Nachtrag) (Sigur: A · G · = Alexandru de Gagia; n.a.)

3112 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1767; R. 164

3113 *Ducat* c.m.s., altă ștanță; R. 164 A (Nachtrag)

3113a *Ducat* similar c.m.s. inițialele monetăriei altfel dispuse.
Av M · THERESIA · D · G · — R · I · HUN · BOH · REG
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 1617

3114 *20 Creițari*
(20 Kreuzer) **Av** Bust cu vălul de văduvă, într-o ghirlandă cu ramuri de palmier și laur.
M · THERESIA · D · G · R · — IMP · HU · BO · REG ·
Rv Vulturul cu stema transilvană, dedesubt într-un medalion cuprins între o ramură de palmier și una de laur, val. nomin. 20.
Sub ghearele vulturului H — G ARCHID · AUST · DUX · — BURG · CO · TYR · 1767 · ※
R. 165

1768

3115 *2 Ducați* Ca nr. 3070, cu 1768 și val. nomin. 2 în scut mic sub vultur.
R. 166

3116 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1768; R. 167

3117 *1/4 Ducat* Ca nr. 3070
Av M · THER · D · G · — R · I · H · B · REG
Rv A · AU · D · B · M · P · — TRANS · 1768 · cu val. nomin. 1/4
R. 168

3118 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3114, cu 1768 · ※ ; R. 169

3119 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 169 A.

1769

3120 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu 1769; R. 170

3121 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1769 şi H · — G · deasupra ghearelor vulturului.
R. 170 A

3122 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Av Ca nr. 3114
Rv AR · AU · DUX · BU · M · P · — TRAN · CO · TYR · 1769 · ※ În rest ca nr. 3118.
R. 171

3123 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s., diferenţă de ştanţă; R. 171 A

1770

3124 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu 1770; R. 172

3125 *Ducat* Ca nr. 3070
Av cu BO · REG ·
Rv cu 1770 ·
R. 173

3126 *1/2 Ducat* Av Ca nr. 3070, cu THERES ·
Rv ca nr. 3070 cu val. nomin. 1/2
A · AU · DUX · B · M · P · — TRAN · CO · TYR · 1770 ·
R. 174

3127 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3122, cu 1770 · ※ ; R. 175.

3128 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 176

3129 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3127, diferenţă de ştanţă; R. 176 A

1771

3130 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu 1771; R. 177

3131 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1771; R. 178

3132 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3122, cu 1771 · ※ ; R. 179

3133 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 180

3134 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) (Zwanziger) c.m.s. altă ştanţă; R. 180 A (Nachtrag)

1772

3135 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu 1772 · ; R. 181

3136 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1772; R. 182

3137 *1/4 Ducat* Ca nr. 3117, cu 1772 ·; R. 183

3138 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3122, cu D : G · R · — · IMP · HUN · BOH · REG · şi 1772 · ※
R. 184

3139 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 184 A

1773

3140 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu 1773; R. 185

3141 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1773; R. 186

3142 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3138, cu 1773 · ※ ; iar iniţialele H—G sînt mai mari.
R. 187

3143 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. cu iniţialele G—H format mic, fără puncte. R. 187 A (Nachtrag)

1774

3144 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu 1774 ·; R. 188

3145 *Ducat* Ca nr. 3070, cu D : G · şi 1774 ·; R. 189

3146 *1/2 Ducat* Ca nr. 3126, cu 1774 ·; R. 190

3147 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3138, cu 1774 · ※ ; R. 191

3148 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 192

3149 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3147, cu 1774 ※ ; R. 192 A

3150 *3 Creiţari*
(3 Kreuzer) Av Bust. M · THERES · D : G · — R · I · HU · BO · REG ·
Rv Vultur bicefal încoronat, pe piept val. nomin. 3, sub gheare H—G
R. 193

3151 *3 Creiţari*
(3 Kreuzer) c.m.s., fără punct după BU · M · P; R · 193 A (Nachtrag)

1775

3152 *2 Ducaţi* Ca nr. 3115, cu D : G şi 1775; R. 194

3153 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1775; R. 195

3153a *Ducat* similar c.m.s.
Av M THERES · D : G · —
Rv Iniţialele H · — G · deasupra ghearelor vulturului.
Kreß, 131 Verst. 1964, nr. 1618

3154 *1/2 Ducat* Av M · THERE · D : G · — R · I · HU · BO · REG ·
Rv ca nr. 3126, A · AU · DUX · B · M · PR · — TRA · CO · TY · 1775 ·
R. 196

3155 *20 Creiţari*
(Zwanziger) Ca nr. 3138, cu 1775 ※ ; R. 196 A.

3156 *20 Creiţari*
(Zwanziger) Ca nr. 3154, cu 1775 · ※ ; R. 196 B (Nachtrag)

1776

3157 *2 Ducaţi* Ca nr. 3152, cu 1776 ·; R. 197

3158 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1776 ·; R. 198

3159 *1/4 Ducat* Ca nr. 3117, cu TRA · 1776 ·; R. 199.

3160 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3138, cu 1776 · ※ ; R. 200

3161 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 201

3162 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3160; diferenţă de ştanţă; R. 202

3163 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3160, diferenţă de ştanţă; R. 203

www.cupeluz.ro

3164 *10 Creiţari*
(10 Kreuzer) Ca nr. 3160, cu AR:AU şi val. nomin. 10; R. 204

1777

3165 *2 Ducaţi* Ca nr. 3152, cu 1777 · ; R. 204 A

3166 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1777 · ; R. 205

3167 *Ducat* c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 206

3168 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3138, cu 1777 · ※ ; R. 207

3169 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 207 A

3170 *3 Creiţari*
(3 Kreuzer) Ca nr. 3150, cu 1777; R. 207 B

1778

3171 *4 Ducaţi* Av Bust la stînga cu văl de văduvă M · THERESIA D : G · — R · IMP · HU · BO · REG ·
Rv Vultur bicefal cu scutul transilvan; dedesubt între două bucle val. nomin. 4, în părţi lîngă coada vulturului H—S (Hammerschmid şi Steindlbach)
AR · AU · DUX · BO · M · PR · — TRAN · CO · TYR · 1778 ·
R. 207 C (Nachtrag)

3172 *2 Ducaţi* Ca nr. 3152, cu 1778 · şi iniţialele monetarilor H · — S · (Hammerschmid şi Schickmayer din Alba Iulia)
R. 208

3173 *Ducat* Ca nr. 3070, cu 1778 · şi H · — S ·; R. 209

3174 *Ducat* c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 210.

3175 *1/2 Ducat* Ca nr. 3159, cu TRANS · 1778 şi H · — S ·; R. 211

3176 *1/8 Ducat* Av În scut stilizat stema transilvană despărţită transversal, încoronată.
Rv Pe trei rînduri $|\frac{1}{8}|$ 1778 · | H · S · |
R. 212

3177 *1/16 Ducat* c.m.s. cu 1/16; R. 213

3178 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3138, cu 1778 · ※ şi H · — S ·; R. 214

3179 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 214 A

3180 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3178, diferenţă de ştanţă; R. 214B

3181 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3178, altă ştanţă; R. 214 C (Nachtrag)

1779

3182 *4 Ducaţi* Av Bust la st. cu văl de văduvă
M · THERESIA · D : G · — R · IMP · HU · BO · REG ·
Rv Vultur bicefal încoronat, pe piept scutul transilvan, dedesubt în scut mic val. nomin. 4; iniţiale H—S.
AR · AU · DUX · BU · M · PR · — TRAN · CO · TYR · 1779 :
R. 215

3183 *2 Ducaţi* Ca nr. 3172, cu 1779 ·; R. 216

3184 *2 Ducaţi* c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 216 A

3185 *Ducat* Ca nr. 3173, cu 1779; R. 217

3186 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3178, cu 1779 · ※ ; R. 218

3187 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. altă ştanţă; R. 219

3188 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3186, diferenţă de ştanţă; R. 219 A

1780

3189 *2 Ducaţi* Ca nr. 3172, cu 1780; R. 220

3190 *Ducat* Ca nr. 3173, cu 1780; R. 221

3191 *1/2 Ducat* Ca nr. 3154, cu TR · CO · TY · 1780 · şi H · — S ·; R. 222

3192 *1/4 Ducat* Ca nr. 3175, cu D : G şi 1780 şi fără iniţialele monetarilor; R. 223

3193 *1/4 Ducat* Av Ca nr. 3175
Rv Ca nr. 3192
R. 224

3194 *Taler* Av Bust cu vălul de văduvă, la st.
M · THERESIA · D · G · — R · IMP · HU · BO · REG ·
Rv Vultur bicefal încoronat, cu nimb, avînd pe piept un scut scartelat dublu încoronat. Steme: 1. ungară, 2. boemiană, 3. burgundă, 4. Austriei superioare. În scutul de mijloc, încoronat, fişiile austriece. În părţi, lîngă coada vulturului A · — H · — G · S · (Hammerschmid şi Schickmayer)
ARCHID · AVST · DVX · — BURG · CO · TYR · 1780 · ※
R. 224 A (Nachtrag)

3195 *Taler* c.m.s., însă iniţialele monetarilor sînt extrem de mici.
R. 224 B (Nachtrag)

3196 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3178, cu 1780 ※; R. 225

3197 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă; R. 225 A

3198 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3197, altă ştanţă; R. 225 B (Nachtrag)

3199 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3197 diferenţă de ştanţă; R. 226

3200 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3197 diferenţă de ştanţă; R. 226 A

3201 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3178 cu 1780 şi · H · — · S · ; R. 226 B (Nachtrag)

3202 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) c.m.s. cu · AR · AU ·; R. 226 C (Nachtrag)

3203 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3202, altă ştanţă; R. 226 D (Nachtrag)

3204 *20 Creiţari*
(20 Kreuzer) Ca nr. 3201, cu H · — · S · R. 226 E (Nachtrag)

3205 *10 Creiţari*
(10 Kreuzer) Ca nr. 3164, cu 1780 ※ şi H · — S ·; R. 227

3206 *10 Creiţari*
(10 Kreuzer) c.m.s. diferenţă de ştanţă. R. 228

3207 *3 Creiţari*
(3 Kreuzer) Ca nr. 3150, cu 1780 ※ ; R. 229

Fără dată

3208 *1/4 Ducat* Av Bust la stînga MAR · THERES — D : G · REG · HV · BO (Legenda începe jos îndărătul bustului).
Rv Stema transilvană pe o mantie princiară. Dedesubt în oval, val. nomin. 1/4
PRINCEPS—TRANSYL
R. 230

3209 *1/4 Ducat* Av c.m.s. peste tot puncte duble.
Rv c.m.s. PRINCIPE : TRANSYL :
R. 231

3210 *Pfenig de cupru.* Ca nr. 3109, fără milesim; R. 232 (Nachtrag)

FRANCISC I (1745—1765)

Francisc I, soțul Mariei Tereza, a domnit concomitent cu aceasta între 1745—1765, purtînd titlul de împărat romano-german și acela de Mare duce al Transilvaniei (Magnus dux, sau Princeps Transsylvanie) căci, după perioada 1690—1765, cînd Transilvania avusese numai titlul de Principat în cadrul Imperiului romano-german, în 1765 a fost ridicată la rangul de *Mare Ducat*.

Monedele lui Francisc I au fost bătute în monetăria de la Alba Iulia (inițialele C—A = Carolina Alba).

În 1765, la moartea lui Francisc I, Maria Tereza a ordonat ca monetăriile din imperiu să bată în continuare monede de 20, 10 și 3 creițari cu efigia răposatului împărat. Aceste emisiuni, cu milesimul 1765, au continuat pînă în 1780 și se disting prin sigla pusă sub bustul de pe Av (astfel : 1765 A = 1766; 1765 B = 1767; ... ultima emisiune 1765 P = 1780)

1746

3211 *Ducat* Av Bustul împăratului la dreapta
FRANC · D · G · I · S · A · — GER · HIER · REX · (Legenda începe jos de la st.).
Rv Vultur bicefal cu stema pe piept; lîngă picioare, inițialele C—A. Dedesubt milesimul 1746.
TU DOMINE — SPES MEA
AV; 21 mm; 3,49 g.

1747

3212 *Ducat* c.m.s. cu milesimul 1747
AV; 21 mm; 3,49 g.

3213 *Taler* sim. nr. 3211, milesimul 1747
Av FRANC · D · G · RO · I · S · A — G · IER · R · LO · B · M · H · D ·
Rv IN TE DOMINE — SPERAVI 1747
AR; 40 mm; 28,07 g.

3214 *15 Creițari* AR (L)

1748

3215 *Ducat* ca nr. 3211, milesimul 1748
AV; 21 mm; 3,49 g.

3216 *Taler* ca nr. 3213, milesimul 1748
AR; 40 mm; 28,07 g.

3217 *15 Creițari* AR (L)

1749

3218 *Ducat* ca nr. 3211, milesimul 1749
AV; 21 mm; 3,49 g.

3219 *Taler* AR (L)

1750

3220 *5 Ducați* Av Bust laureat la dr.
FRANC · D · G · RO · I · S · A · GE · IER · LO · B · M · H · D · (legenda începe jos, de la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept o stemă cuprinzînd șase steme mai mici. În dreptul picioarelor, inițialele C—A
IN TE DOMINE — SPERAVI · 1750
(legenda începe sus, de la dr.)
AV; 40 mm; 17,45 g.

3221 *Ducat* Av Bust laureat la dreapta
FRANC · D · G · I · S · — A · GER · IER · REX · (legenda începe jos, de la st.)
Rv Vultur bicefal cu stema Habsburg-Lothringen. Deasupra picioarelor, inițialele C—A.
TU DOMINE — SPES — MEA. 1750
(legenda începe sus, de la dr.)
AV; 21 mm; 3,49 g.

3222 *Taler* AR (L)

1751

3223 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1751

3224 *Taler* AR (L)

3225 *17 Creițari* Av Bust laureat la dreapta
FRANC · D · G · R · I · S · A · — GE · IER · R · LO · B · M · H · D ·
(legenda începe jos, de la st.)
Rv Vultur bicefal. Pe piept stemă cu două cîmpuri, dedesubt val. nomin. XVII. La picioare, inițialele C—A
IN TE DOMINE — SPERAVI · 1751 ※
(Semnul reprezintă crucea Sf. Andrei, sau crucea burgundă și este semnul convenției monetare pentru monedele de argint din perioada 1751—1804. Convenția monetară încheiată în 1751 între Austro-Ungaria și Bavaria: monedele de argint să aibă același titlu și greutate în bază mărcii de Colonia sau mărcii de Viena. Au aderat la convenție și alte state germane (Saxonia în 1763)

1752

3226 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1752

1753

3227 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1753

3228 *Taler* ca nr. 3213, milesimul 1753 ※

1754

3229 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1754

1755

3230 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1755

3231 *20 Creițari* AR (L)

1756

3232 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1756

1757

3233 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1757

1758

3234 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1758

3235 *Taler* AR (L)

1759

3236 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1759

1760

3237 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1760

1761

3238 *Ducat* ca nr. 3221, milesimul 1761

3239 *1 Creițar* Av Bust laureat la dr.
FRANC · D · G · R · — S · A · GE · IER · REX
Rv În cartuș, pe patru rînduri:
EIN | KREUTZER | 1761 | C
AE; 24 mm; 10,50 g.

1762

3240 *1 Creițar* ca nr. 3239, cu milesimul 1762

1763

3241 *1 Creițar* ca nr. 3239, cu milesimul 1763

1764

3242 *1 Creițar* AE (L)

3243 *1/2 Creițar* Av Bust laureat la dreapta
FRANC · D · G · R. — I · S · A · GE · I · REX ·
(legenda începe de jos, de la st.)
Rv În cartuș $\frac{1}{2}$ | 17—64; jos în părți C—A
AE; 21 mm; 5,4 g

1765

3244 *Ducat* AV (L)

3245 *20 Creițari* AR (L)

1766

3246 *20 Creițari* (monedă postumă)
Av Bust laureat al împăratului, într-o cunună de lauri. Sub bust litera A.
FRANC · D · G · R · IMP · S · A · — GE · IER · REX · LO · B · M · H · D ·
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal cu o stemă pe piept avînd două cîmpuri. Vulturul pe un soclu, pe care este indicată val. nomin. 20 La st. soclului ramură de laur, la dr. ramură de măslin; în dreptul lor C—A.
IN TE DOMINE — SPERAVI · 1765

Fără dată

3247 *Dinar* Av Bust laureat la dreapta
FRAN · D · G · R · — I · S · A · G · I · REX
Rv Stema lotharingiană, deasupra coroană, dedesubt val. nomin. 1 între inițialele C—A.
AE; 19 mm; 2,40 g

IOSIF II (Împărat romano-german 1765, asociat la domnie cu Maria Tereza 1765—1780, singur domnitor 1780—1790)

Iosif II, fiul Mariei Tereza, a purtat titlul de mare duce al Transilvaniei şi a emis monede în intervalul 1765—1780 în monetăria de la Alba Iulia, în paralel cu monedele emise de către Maria Tereza ca regină şi în continuare după moartea ei.

Monedele poartă pe avers sigla E; iar pe revers H—G (A. Hammerschmid — A. Gagia); H—S (A. Hammerschmid — G. Schickmayer)

1765

3248 *20 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta, în cunună, dedesubt sigla E; IOSEPH · II · D · G · R · I · S · A · — GE · REX · A · A · LO & M · H · D · 1765
(Legenda începe la dr. sus)
Rv Vultur bicefal, cu stema Habsburg-Lothringen pe piept, dedesubt în cartuş val. nomin. 20, la st. ramură de laur, la dr. una de măslin. Lîngă picioarele vulturului iniţialele H—G
VIRTUTE ET — EXEMPLO · 1765
(Legenda începe sus la dr.)
AR; 28 mm; 6,68 g.

1766

3249 *2 Ducaţi* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E IOS · II · D · G · R · I · S · A · — GER · IER · REX ·
(Legenda începe sus la dr.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 2.
Lîngă picioarele vulturului iniţialele H — G
VIRTVTE ET — EXEMPLO
(Legenda începe sus, la dr.)
AV; 24 mm; 6,98 g.

3250 *20 Creiţari* ca nr. 3248, milesimul 1766.

1767

3251 *2 Ducaţi* ca nr. 3249, milesimul 1767.

3252 *20 Creiţari* ca nr. 3248, milesimul 1767

1768

3253 *2 Ducaţi* ca nr. 3249, milesimul 1768

3254 *Ducat* Av similar cu nr. 3249
Rv ca nr. 3249, fără indicarea val. nomin., iniţialele H — S
AV; 21 mm; 3,49 g

3255 *20 Creiţari* ca nr. 3248, milesimul 1768

1769

3256 *2 Ducaţi* ca nr. 3249, milesimul 1769

3257 *Ducat* ca nr. 3254, milesimul 1769

3258 *20 Creiţari* ca nr. 3248, milesimul 1769

1770

3259 *2 Ducaţi* ca nr. 3249 milesimul 1770

3260 *Ducat* ca nr. 3254 milesimul 1770

3261 *20 Creiţari* ca nr. 3248 milesimul 1770

3262 *10 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta, în cunună de lauri, dedesubt sigla E.
IOSEPH · II · D · G · R · I · S · A · — GE · REX · A · A · LO & M · D · H ·
Rv Similar nr. 3248, val. nomin. 10. milesim. 1770
AR; 24 mm; 3,90 g

1771

3263 *2 Ducaţi* ca nr. 3249, cu milesimul 1771

3264 *Ducat* ca nr. 3254, cu milesimul 1771

3265 *20 Creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1771

3266 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 cu milesimul 1771

1772

3267 *2 Ducaţi* Ca nr. 3249 cu milesimul 1772

3268 *Ducat* Ca nr. 3254 cu milesimul 1772

3269 *20 Creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1772

3270 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 cu milesimul 1772

1773

3271 *3 Ducaţi* Av Bust laureat la dreapta. Dedesubt sigla E
IOSEPHVS · II · D · G · R · — I · S · A · GER · IER · · REX · (legenda începe sus la dr.).
Rv Vultur bicefal, pe piept stemă cu cinci steme mici, la picioarele vulturului iniţialele H — G
VIRTVTE ET — EXEMPLO · 1773
AV : 33 mm; 10,47 g

3272 *2 Ducaţi* Ca nr. 3249 cu milesimul 1773

3273 *Ducat* Ca nr. 3254 cu milesimul 1773

3274 *20 Creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1773

3275 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 cu milesimul 1773

1774

3276 *2 Ducaţi* Ca nr. 3249 cu milesimul 1774

3277 *Ducat* Ca nr. 3254 cu milesimul 1774

3278 *20 Creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1774

3279 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 cu milesimul 1774

1775

3280 *2 Ducaţi* Ca nr. 3249 cu milesimul 1775

3281 *Ducat* Ca nr. 3254 cu milesimul 1775

3282 *20 Creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1775

3283 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 cu milesimul 1775

1776

3284 *2 Ducaţi* Ca nr. 3249 cu milesimul 1776

3285 *Ducat* Ca nr. 3254 cu milesimul 1776

3286 *20 Creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1776

3287 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 cu milesimul 1776

1777

3288 *3 Ducaţi* Ca nr. 3249 cu milesimul 1777

3289 *2 Ducaţi* Ca nr. 3249, dar pe Rv. cu iniţialele H — S şi milesimul 1777.

3290 *Ducat* Ca nr. 3254 — cu milesimul 1777

3291 *Ducat* Ca nr. 3249, dar pe Rv fără indicarea val. nomin. cu iniţialele H — S
AV: 24 mm; 6,98 g

3292 *20 creiţari* Ca nr. 3248 cu milesimul 1777

3293 *20 creiţari* Ca nr. 3248 dar fără iniţialele H — S, pe Rv. cu milesimul 1777

3294 *3 Creiţari* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E IOS · II · D · G · R · I · S · A — G · R · A · A · LO M · H · D · (Legenda începe sus la dr.).
Rv Vultur bicefal, pe piept val. nomin. 3, în dreptul picioarelor H — G
VIRTVTE ET EXEMPLO · 1777 ※
AR; 19 mm; 1,7 g

1778

3295 *2 Ducaţi* Ca nr. 3289 cu milesimul 1778

3296 *Ducat* Ca nr. 3291 cu milesimul 1778

3297 *20 Creiţari* Ca nr. 3293 cu milesimul 1778

1779

3298 *2 Ducaţi* Ca nr. 3289 cu milesimul 1779

3299 *Ducat* Ca nr. 3291 cu milesimul 1779

3300 *20 creiţari* Ca nr. 3293 cu milesimul 1779

1780

3301 2 *Ducaţi* Ca nr. 3289 cu milesimul 1780

3302 *Ducat* Ca nr. 3291 cu milesimul 1780

3303 *20 Creiţari* Ca nr. 3293 cu milesimul 1780

3304 *10 Creiţari* Ca nr. 3262 pe Rv. cu iniţialele H — S
AR; 24 mm; 3,90 g

1781

3305 20 *creiţari* Av Bust laureat la dreapta în cunună de lauri, dedesubt sigla E.
IOS · II · D · G · ROM · IMP · S · A — GER · HVNG · · BOH · REX · (Legenda începe sus la dr.)

Rv Ca nr. 3248 legenda ARCH · AVST · D · B · LOTH · — M · D · HETR · 1781 ※
AR; 28 mm; 6,68 g

1782

3306 *2 Ducaţi* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E
IOS · II · D · G · ROM · IMP · S · A · GER · HUNG · · BOH · REX
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 2
ARCH · AVST · D · B · LOTH · — M · D · HETR · 1782
(legenda începe sus la dr.)
AV; 24 mm; 6,98 g

3307 *Ducat* similar ca nr. 3306, dar fără indicarea val. nomin.
AV; 21 mm; 6,98 g.

3308 *20 Creiţari* Ca nr. 3305, cu milesimul 1782

3309 *20 Creiţari* Av Bust nud, la dreapta dedesubt sigla E
IOSEPH · II · D · G · R · I · S · A · — GERM · HV · · BO · REX · (legenda începe sus, la dr.)
Rv ca nr. 3305 dar ARCH · AVST · D · BVRG · — LOTH · M · D · HET · 1782 ※
AR; 27 mm; 6,68 g

3310 *10 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta în cunună de lauri, dedesubt sigla E; IOS · II · D · G · ROM · IMP · — S · A · GER · HVNG · BOH · REX
Rv similar ca nr. 3305 cu indicarea val. nomin. 10 şi 1782
AR; 23 mm; 3,90 g

1783

3311 *2 Ducaţi* Ca nr. 3306, cu milesimul 1783

3312 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1783

3313 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1783

3314 *10 Creiţari* similar nr. 3309
Av Bust nud laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
Rv indicarea val. nomin. 10 şi milesimul 1783
AR; 23 mm; 3,90 g

1784

3315 *2 Ducaţi* Ca nr. 3306 cu milesimul 1784

3316 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1784

3317 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1784

3318 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1784

1785

3319 *2 Ducaţi* Ca nr. 3306 cu milesimul 1785

3320 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1785

3321 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1785

3322 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1785

3323 *3 Creiţari* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E
IOS · II · D · G · R · I · S · A · — GE · HV · BO · REX
(Legenda începe sus la dr.)
Rv Vultur bicefal, pe piept val. nomin. 3
ARCH · A · D · BVRG · — LOT · M · D · H · 1785 ※
AR; 19 mm; 1,7 g

1786

3324 *2 Ducaţi* Ca nr. 3306 cu milesimul 1786

3325 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1786

3326 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1786

3327 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1786

3328 *3 Creiţari* Ca nr. 3323 cu milesimul 1786

1787

3329 *2 Ducaţi* Ca nr. 3306 cu milesimul 1787

3330 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1787

3331 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1787

3332 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1787

1788

3333 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1788

3334 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1788

3335 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1788

1789

3336 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1789

3337 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1789

3338 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1789

1790

3339 *Ducat* Ca nr. 3307 cu milesimul 1790

3340 *20 Creiţari* Ca nr. 3309 cu milesimul 1790

3341 *10 Creiţari* Ca nr. 3314 cu milesimul 1790

LEOPOLD II (1790—1792)

1791

3342 *Ducat* Av Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
LEOP · II · D · G · R · IMP · S · A · GE · HV · BO · REX
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen.
ARCH · A · D · BURG · — LOTH · M · D · H · — 1791
(legenda începe sus, la dr).
AV; 21 mm; 3,49 g

3343 *20 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta, în cunună de laur, dedesubt sigla E
LEOP · II · D · G · R · I · S · A · — GERM · HV · BO · · REX ·
Rv Ca nr. 3304
AR; 27 mm; 6,68 g.

1792

3344 *Ducat* Ca nr. 3342 cu milesimul 1792

3345 *20 Creiţari* Ca nr. 3343 cu milesimul 1792

3346 *10 Creiţari* Av similar cu nr. 3343
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 10 şi cîte o ramură de laur şi de măslin.
ARCH · AVST · D · BVRG · — LOTH · M · D · HET · · 1792
AR; 24 mm; 3,90 g

FRANCISC II (1792—1835) (Francisc II, ca împărat romano-german şi Francisc I, împărat al Austriei)

1792

3347 *Ducat* Av Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FRANC · II · D · G · R · IMP · S · A · GE · HU · BO · · REX · (Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen
ARCH · A · D · BVRG — LOTH · M · D · H · 1792
(Legenda începe sus, la dr.)
AV; 21 mm; 3,49 g.

3348 *20 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta în cunună de lauri, dedesubt sigla E
FRANC · II · D · G · R · I · S · A · — GERM · HV · · BO · REX · (legenda începe sus, la dr.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 20
ARCH · AVST · D · BVRG — LOTH · M · D · HET · · 1792 ※
AR; 27 mm; 6,68 g

3349 *10 Creiţari* Ca nr. 3348
Rv cu val nomin. 10
AR; 24 mm; 3,90 g

1793

3350 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1793

www.cimpeanu.ro

3351 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1793

3352 *10 Creiţari* Ca nr. 3349 cu milesimul 1793

1794

3353 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1794

3354 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1794

3355 *10 Creiţari* Ca nr. 3349 cu milesimul 1794

1795

3356 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1795

3357 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1795

3358 *12 Creiţari* Av Între două ramuri de măslin, pe patru rînduri : | 12 · | KREUTZER · | 1795 · | E · |
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen.
KAI · KÖN · ERBLÄNDISCHE · SCHE I D · MÜNZ ·
(legenda începe sus, la dr.)
AR; 24 mm; 4.85 g

3359 *10 Creiţari* Ca nr. 3349 cu milesimul 1795

3360 6 *Creiţari* Ca nr. 3358
Av cu val. nomin. 6
AR; 21 mm; 2,10 g

1796

3361 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1796

3362 *1/2 Ducat* FRANC · II · D · G · R · I · S · A · GE · HV · · BO · REX · (legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. $\frac{1}{2}$
ARCH · A · D · BVRG · — LOTH · M · D · H · 1796
(legenda începe sus, la dr.)
AV; 19 mm; 1,75 g

3363 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1796

3364 *10 Creiţari* Ca nr. 3349 cu milesimul 1796

1797

3365 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1797

3366 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1797

3367 *10 Creiţari* Ca nr. 3349 cu milesimul 1797

1798

3368 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1798

3369 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1798

1799

3370 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1799

3371 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1799

1800

3372 *Ducat* Ca nr. 3347 cu milesimul 1800

3373 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1800

3374 *6 Creiţari* Av. Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E, două ramuri de măslin
FRANZ · II · RÖM · KAI · KÖN · Z · HV · BÖ · ERZH · Z · OEST ·
Rv Vultur bicefal, pe piept, val. nomin. 6
SECHS KREUTZER · ERBLAENDISCH · 1800
AE; 31 mm; 11,60 g

3374 a *3 Creiţari* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E
FRANC · II · D · G · R · I · S · A · GER · HVN · BON · REX · A · A · (Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept val. nomin. 3. În dreptul picioarelor vulturului 18—00
AE; 28 mm; 7,40 g.

3374 b *1 Creiţar* Av Bust laureat, la dreapta. Dedesubt sigla E
FRANC · II · D · G · R · I · S · A · GE · HV · BO · REX · A · A · (Legenda începe jos, la st.)
Rv ca nr. 3374 a, cu val. nomin. 1
AE; 23 mm; 4,15 g

3374 c *1/2 Creiţar* Av ca nr. 3374 b
Rv ca nr. 3374 a, cu val. nomin. $\frac{1}{2}$
AE; 19 mm; 2,70 g

1801

3375 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1801

1802

3376 *20 Creiţari.* Ca nr. 3348 cu milesimul 1802

3377 *7 Creiţari.*

1803

3378 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1803

1804

3379 *20 Creiţari* Ca nr. 3348 cu milesimul 1804

1805

3380 *20 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta în cunună de lauri, dedesubt sigla E
FRANC · II · D · G · ROM · — ET HAER · AVST · IMP (legenda începe sus la dr.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema cu acvila bicefală, dedesubt val. nomin. 20
GER · HVN · BOH · REX · A · A · — D · LOTH · VEN · SAL · 1805
AR; 27 mm; 6,68 g

1807

3381 *30 Creiţari* Av În pătrat, pus pe diagonală, cu laturi din perle, bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E. În exteriorul pătratului val. nomin. 30 repetată de patru ori.
Rv În pătrat, ca pe Av., vultur bicefal, pe piept în cerc val. nomin. 30
În laturile pătratului la exterior WIENER ST · BANCOZETT | THEILUNGS | MÜNZ Z · 30 · K. (legenda începe sus la dr.).
AE; 36 mm; 18,30 g.

3382 *15 Creiţari* Av În pătrat pus pe diagonală, cu laturi din perle, în st. şi dr. tăiate în semicerc, cuprinzînd în semicercuri val. nomin. 15, bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E
Rv Pătrat, ca pe Av. Pe laturi, la interior: WIENER ST · | BANCOZETT | THEILUNG | MUNZ Z. 15. |; iar în centru vultur bicefal, avînd pe piept, în cerc, val. nomin. 15
AE; 34 mm; 13,40 g

1808

3383 *20 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta cu cunună de lauri
FRANCISCVS · I · D · G — AVST · IMPERATOR (legenda începe sus, la dr.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg—Lothringen, dedesubt val. nomin. 20
HVN · BOH · GAL · REX · A · A · — D · LO · SAL · WIRC · 1808
AR; 27 mm; 6,68 g

1809

3384 *20 Creiţari* Ca. nr. 3383 cu milesimul 1809

1810

3385 *20 Creiţari* Ca nr. 3383 cu milesimul 1810

1811

3386 *20 Creiţari* Av Ca nr. 3383
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 20
HVN · BOH · GAL · REX · A · A · — LO · WI · ET IN FR · D · 1811
AR; 27 mm; 6,68 g

1812

3387 *20 Creiţari* Ca nr. 3386 cu milesimul 1812

3387 a *3 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta. Dedesubt în arabescuri sigla E
FRANZ KAIS · V · OEST · KÖN · Z · HU · BÖ · GAL · U · LO ·
(Legenda începe jos, la st.)
Rv În cerc format din arabescuri, pe patru rînduri : 3 | KREUTZER | 1812 · | arabesc |
Circ: SCHEIDMUNZE DER WIENER WAEHRUNG
AE; 32 mm; 13,25 g

3387 b *1 Creiţar* Av ca nr. 3387 a
Rv Similar cu nr. 3387 a, cu legenda:
1 | KREUTZER | 1812 · |
AE; 25 mm; 4,15 g

1813

3388 *20 Creițari* Ca nr. 3386 cu milesimul 1813

1814

3389 *20 Creițari* Ca nr. 3386 cu milesimul 1814

1815

3390 *Ducat* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E
FRANCISCVS I · D · G · AVSTRIAE · IMPERATOR ·
(Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen
HVN · BOH · GAL · REX · A · A · — LO · WI · ET INFR ·
DVX · 1815 (Legenda începe sus, la dr.)
AV; 21 mm; 3,49 g

3391 *20 Creițari* ca nr. 3379 cu milesimul 1815

1816

3391a *1 Creițar* Av Între două ramuri de măslin:
EIN | KREUZER | 1816
Deasupra o rozetă, dedesubt sigla E
Rv Stema imperială încoronată
K · K · OESTERREICHISCHE SCHEIDEMÜNZE
AE; 25 mm; 8,35 g

1818

3392 *20 Creițari.* Av ca nr. 3383
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 20
AR; 27 mm; 6,68 g

1819

3393 *Ducat* Ca nr. 3390
Rv. HVN · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL. LOD ·
IL · REX · A · A · 1819
AV; 21 mm; 3,49 g.

3394 *Taler* Av Bust laureat, la dreapta dedesubt sigla E.
FRANCISCVS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR.
(Legenda începe jos, la st.).
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen.
HVN · BOH · LOMB · ET · VEN · — GAL · LOD · IL ·
REX · A · A · 1819 (Legenda începe sus, la dr.). Pe muchie: IVSTITIA — REGN · — FVNDAMENTVM
AR. 40 mm; 28,07 g

3395 *20 Creițari* ca nr. 3392 cu milesimul 1819

1820

3396 *Ducat.* Ca nr. 3393 cu milesimul 1820

3397 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1820

3398 *1/2 Taler* similar cu nr. 3394, având pe muchie aceeași inscripție.
AR; 34 mm; 14,03 g

3399 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1820

1821

3400 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1821

3401 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1821

3402 *1/2 Taler* Ca nr. 3398 cu milesimul 1821

3403 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1821

3404 *5 Creițari* similar cu nr. 3391, pe Rv. val. nomin. 5
AR; 21 mm; 2,23 g

1822

3405 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1822

3406 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1822

3407 *1/2 Taler* ca nr. 3398 cu milesimul 1822

3408 *20 Creițari* ca nr. 3392 cu milesimul 1822

1823

3409 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1823

3410 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1823

3411 *1/2 Taler* Ca nr. 3398 cu milesimul 1823

3412 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1823

1824

3413 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1824

3414 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1824

3415 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1824

1825

3416 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1825

3417 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1825

1826

3418 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1826

3419 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1826

3420 *3 Creițari* Av Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FRANCISCVS · I · D · G · AVST · IMPERATOR · (Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept val. nomin. 3
HVN · BOH · LOMB · ET VEN GAL · LOD · IL · REX ·
A · A · 1826 (Legenda începe sus, la dr.)
AR; 19 mm; 1,70 g

1827

3421 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1827

3422 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1827

3423 *3 Creițari* Ca nr. 3420 cu milesimul 1827

1828

3424 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1828

3425 *20 Creițari* similar cu nr. 3392, cu milesimul 1828.

3426 *10 Creițari* similar ca nr. 3392, pe Rv. val. nomin. 10
AR; 24 mm; 3,90 g

3427 *3 Creițari* Ca nr. 3420 cu milesimul 1828

1829

3428 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1829

3429 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1829

3430 *10 Creițari* Ca nr. 3426 cu milesimul 1829

3431 *3 Creițari* Ca nr. 3420 cu milesimul 1829

1830

3432 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1830

3433 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1830

3434 *20 Creițari* Ca nr. 3392 cu milesimul 1830

3435 *3 Creițari* Ca nr. 3420 cu milesimul 1830

1831

3436 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1831

1832

3437 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1832

1833

3438 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1833

3439 *Taler* Ca nr. 3394 cu milesimul 1833

3440 *1/2 Taler* Ca nr. 3398 cu milesimul 1833

3441 *20 Creițari* Av Bust laureat, la dreapta (sus e încadrat în cunună de laur)
FRANCISCVS · I · D · G · AVST · IMPERATOR · (legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 20, fără cartuș, întrerupe legenda care începe sus, la dr.
HVN · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL · LOD · IL ·
REX · A · A ·
1833; Muchie cu zimți .
AR; 25 mm; 6,68 g

1834

3442 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1834

3443 *20 Creițari* Ca nr. 3441 cu milesimul 1834

1835

3444 *Ducat* Ca nr. 3393 cu milesimul 1835

3445 *20 Creițari* Ca nr. 3441 cu milesimul 1835

www.cupo.ro

FERDINAND I (1835—1848) (Ca rege al Ungariei şi Boemiei: Ferdinand V)

1835

3446 *Ducat* Av Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FERDINANDVS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR.
(Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen.
HVNG · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL · LOD · ILL · REX · A · A · 1835 (Legenda începe sus, la dr.)
AV; 20 mm; 3,49 g

3447 *20 Creiţari* Av Bust laureat la dreapta, dedesubt sigla E.
FERDINANDVS I · D · G · AVST · IMPERATOR.
(Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 20.
HVNG · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL · LOD · ILL · REX · A · A · 1835
AR; 25 mm; 6,68 g

3448 *10 Creiţari* Ca nr. 3447
Rv Val. nomin. 10
AR; 22 mm; 3,90 g

3449 *3 Creiţari* Av Cap laureat, la dr., dedesubt sigla E. Legenda, ca nr. 3447
Rv Vultur bicefal, pe piept val. nomin. 3. Legenda ca nr. 3447, dar fără întrerupere
AR; 17 mm; 1,70 g

1836

3450 *Ducat* Ca nr. 3446 cu milesimul 1836

3451 *20 Creiţari* Ca nr. 3447 cu milesimul 1836

3452 *10 Creiţari* Ca nr. 3448 cu milesimul 1836

3453 *3 Creiţari* Ca nr. 3449 cu milesimul 1836

1837

3454 *Ducat* Ca nr. 3446 cu milesimul 1837

3455 *20 Creiţari* Av Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E · FERD. I · D · G · AVSTR · IMP · HVNG · BOH · R · H · N · V ·
(Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen dedesubt val. nomin. 20.
REX · LOMB · ET VEN · DALM · — GAL · LOD · ILL · A · A · 1837.
(Legenda începe sus, la dr.)
AR; 25 mm; 6,68 g

3456 *10 Creiţari* similar cu nr. 3455
Rv val. nomin. 10
AR; 22 mm; 3,90 g

3457 *3 Creiţari.* Av Cap laureat la dreapta, dedesubt sigla E. Legenda ca nr. 3455
Rv Ca nr. 3453, iar legenda ca nr. 3455, dar fără întrerupere
AR; 17 mm; 1,70 g

1838

3458 *Ducat* Av Bust laureat, la dreapta, dedesubt sigla E. FERD · I · D · G · AVSTR · IMP · HVNG · BOH · R · H N · V ·
(Legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 1
REX · LOMB · ET VEN · DALM · — GAL · LOD · ILL · A · A · 1838. (Legenda începe sus, la dr.)
AV; 20 mm; 3,49 g

3459 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1838

3460 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1838

3461 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1838

1839

3462 *Ducat.* Ca nr. 3458 cu milesimul 1839

3463 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1839

3464 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1839

3465 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1839

1840

3466 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1840

3467 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1840

3468 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1840

3469 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1840

1841

3470 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1841

3471 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1841

3472 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1841

3473 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1841

1842

3474 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1842

3475 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1842

3476 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1842

3477 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1842

1843

3478 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1843

3479 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1843

3480 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1843

3481 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1843

1844

3482 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1844

3483 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1844

3484 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1844

3485 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1844

1845

3486 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1845

3487 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1845

3488 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1845

3489 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1845

1846

3490 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1846

3491 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1846

3492 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1846

3493 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1846

1847

3494 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1847

3495 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1847

3496 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1847

3497 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1847

1848

3498 *4 Ducaţi* similar cu nr. 3458
Rv Val. nomin. 4 şi milesimul 1848
AV: 39 mm; 13,96 g.

3499 *Ducat* Ca nr. 3458 cu milesimul 1848

3500 *20 Creiţari* Ca nr. 3455 cu milesimul 1848

3501 *10 Creiţari* Ca nr. 3456 cu milesimul 1848

3502 *3 Creiţari* Ca nr. 3457 cu milesimul 1848

FRANCISC IOSIF I (1848—1916)

În cele ce urmează sînt descrise monede emise în intervalul 1848—1867, cu sigla E (Monetăria Alba Iulia)

1851

3503 *3 Creiţari* Av 3 | KREUZER | — · — | 1851 | E
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg—Lothringen
K · K · OESTERREICHISCHE SCHEIDEMÜNZE
(legenda începe sus, la dr.)
AE; 27 mm; 13 g

3504 *2 Creiţari* Av 2 | KREUZER | — · — | 1851 | E
Rv similar nr. 3503
AE; 25 mm; 10,80 g

3505 *1 Creiţar* Av 1 | KREUZER | — · — | 1851 | E
Rv similar nr. 3503
AE; 22 mm; 5,40 g

3506 *1/2 Creiţar* Av $\frac{1}{2}$ | KREUZER | — · — | 1851 | E
Rv similar nr. 3503
AE; 19 mm; 2,55 g

3507 *1/4 Creiţar* Av $\frac{1}{4}$ | KREUZER | — · — | 1851 | E
Rv similar nr. 3503
AE; 17 mm; 1,45 g

1852

3508 *20 Creiţari* Av Cap laureat, la stînga dedesubt sigla E.
FRANC · IOS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR.
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg—Lothringen, dedesubt val. nomin. 20
HVNG · BOH · LOMB · ET VEN — GAL. LOD · ILL · REX · A · A · 1852
AR; 25 mm; 6,68 g

3509 *20 Creiţari* Av Cap laureat la dreapta, dedesubt sigla E
FRANC · IOS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR.
(legenda începe jos, la st.)
Rv similar cu nr. 3508
AR; 21 mm; 4,33 g

1853

3510 *1 Ducat* Av Cap laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FRANC · IOS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg—Lothringen.
HVNG · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL · LOD · ILL · REX · A · A · 1853
(legenda începe sus, la dr.)
AV; 19 mm; 3,49 g

3511 *20 Creiţari* ca nr. 3509 cu milesimul 1853

1854

3512 *1 Ducat* ca nr. 3510, cu milesimul 1854

3513 *20 Creiţari* ca nr. 3509 cu milesimul 1854

1855

3514 *Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1855

3515 *20 Creiţari* ca nr. 3509 cu milesimul 1855

1856

3516 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1856

3517 *20 Creiţari* ca nr. 3509 cu milesimul 1856

1857

3518 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1857

3519 *1 Vereinstaler* Av Cap laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FRANZ IOSEPH I · V · G · G · KAISER V · OESTERREICH
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal cu stema Habsburg-Lothringen, dedesubt 1857
XXXEIN PFUNDFEIN — EIN VEREINSTHALER
Pe muchia monedei: MIT VEREINTEN KRAEFTEN
AR; 32 mm; 18,52 g

3520 *1 Florin* Av Cap laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FRANC · IOS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 1 FL.
HVNG · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL · LOD · ILL · REX · A · A · 1857
Pe muchia monedei: VIRIBVS VNITIS
AR; 29 mm; 12,35 g

3521 *1/4 Florin* Av Cap laureat la dreapta, dedesubt sigla E.
FRANC · IOS · I · D · G · AVSTRIAE IMPERATOR
(legenda începe jos, la st.)
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen, dedesubt val. nomin. 1/4 FL.
HVNG · BOH · LOMB · ET VEN · — GAL · LOD · ILL · REX · A · A · 1857
Pe muchia monedei: VIRIBVS VNITIS
AR; 22 mm; 5,34 g

1858

3522 *1 Coroană* Av Cap laureat, la dreapta, dedesubt sigla E
FRANZ IOSEPH I · V · G · G · KAISER V · OESTERREICH
(legenda începe jos, la st.)
Rv în cunună: 1 | KRONE | 1858. Deasupra VEREINSMÜNZE, dedesubt 50 EIN PFUND FEIN
AV; 23 mm; 11,11 g

3523 *1/2 Coroană* Av sim. nr. 3522
Rv În cunună: $\frac{1}{2}$ | KRONE | 1858, deasupra VEREINSMÜNZE, dedesubt 100 EIN PFUND FEIN
AV; 19 mm; 5,56 g

3524 *1 Ducat* ca nr. 3510, cu milesimul 1858

3525 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519, cu milesimul 1858

3526 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1858

3527 *1/4 Florin* ca nr. 3521 cu milesimul 1858

3528 *1 Creiţar* Av În cunună: 1 | 1858 | E
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen.
K · K · OESTERREICHISCHE SCHEIDEMÜNZE
(legenda începe sus, la dr.)
AE; 18 mm; 3,20 g.

3529 *5/10 Creiţar* similar ca nr. 3528, val. nomin. $\frac{5}{10}$
AE, 16 mm; 1,65 g

3530 *3 Creiţari* (plumb) *PROBA*. Av În cununa de lauri: 3 | 1858 | E
Rv Vultur bicefal, pe piept stema Habsburg-Lothringen.
K · K · OESTERREICHISCHE SCHEIDEMÜNZE
Pb; 23 mm;

1859

3531 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1859

3532 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1859

3533 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1859

3534 *1/4 Florin* Av ca nr. 3521
Rv Vultur mic, val. nomin. $\frac{1}{4}$ FL.
Pe muchia monedei: VIRIBVS VNITIS

3535 *1 Creiţar* ca nr. 3528 cu milesimul 1859

3536 *5/10 Creiţari* ca nr. 3529 cu milesimul 1859

3537 *5 Creiţari* (*Aluminium*) *PROBA*
Av Cap laureat, la dreapta.
FRANZ JOSEPH I · V · G · G · KAISER V. OESTERREICH
(legenda începe jos la st.)
Rv în mijloc 5 | 1859 | E, deasupra coroană. dedesubt două ramuri de laur.
SCHEIDE — MÜNZE
(legenda începe jos, la st.)
Al; 16 mm.

1860

3538 *Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1860

3539 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1860

3540 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1860

3541 *1/4 Florin* ca nr. 3534 cu milesimul 1860

www.ciuc.ro

3542 *4 Creiţari* similar ca nr. 3528 cu milesimul 1860
AE; 27 mm; 13 g.

3543 *1 Creiţar* ca nr. 3528 cu milesimul 1860

3544 *5/10 Creiţar* ca nr. 3529 cu milesimul 1860

1861

3545 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1861

3546 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1861

3547 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1861

3548 *1/4 Florin* ca nr. 3534 cu milesimul 1861

3549 *3 Creiţari* ca nr. 3542 cu milesimul 1861

3550 *1 Creiţar* ca nr. 3528 cu milesimul 1861

1862

3551 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1862

3552 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1862

3553 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1862

3554 *1/4 Florin* ca nr. 3534 cu milesimul 1862

3555 *1 Creiţar* ca nr. 3528 cu milesimul 1862

1863

3556 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1863

3557 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1863

3558 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1863

3559 *1 Creiţar* ca nr. 3528 cu milesimul 1863

1864

3560 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1864

3561 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1864

3562 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1864

1865

3563 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1865

3564 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1865

3565 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1865

1866

3566 *1 Ducat* ca nr. 3510 cu milesimul 1866

3567 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1866

3568 *1 Florin* ca nr. 3520 cu milesimul 1866

1867

3569 *1 Ducat* ca nr. 3510, cu milesimul 1867

3570 *1 Vereinstaler* ca nr. 3519 cu milesimul 1867

3571 *1 Florin* ca nr. 3520
Av chip cu barbă şi mustăţi
Rv HVNGAR · BOHEM · GAL · — LOD · ILL · REX · A · A · 1867
Pe muchia monedei: VIRIBVS VNITIS
AR; 29 mm; 12,35 g

MONEDE TRANSILVĂNENE FALSIFICATE

Dat fiind raritatea monedelor transilvănene, au apărut în decursul timpurilor piese contrafăcute după ele, sau inventate: cu tip sau caracteristici inedite, în scopul de a stîrni senzaţionalul. Unele dintre ele sînt atribuite cu certitudine lui Becker.

Aceste piese — falsuri de epocă şi de mai tîrziu — interesează pe cercetători şi colecţionari, de aceea în cele ce urmează sînt descrise cîteva exemplare.

FERDINAND I

1552

3572 *1/2 Gulden* (pătrat) (1/2 Guldenklippe) Similar cu nr. 59 (Ferdinand I) Ştanţă nouă.
AR; 6,9 g; R. 1 (Cap. D)

ISABELLA

1557

3573 *Taler* Av Scut multiplu stilizat, scartelat, încoronat. În primul cîmp (împărţit şi el în patru): lupul Zápolya, crucea dublă, grinzi şi unicorn. În al doilea cîmp vulturul polon, în al treilea şarpele milanez, în al patrulea cele trei capete de panteră dalmatine.
YSABELLA ✠ D ✠ G ✠ R ✠ HVNG ✠ DALMA ✠ CROVA ✠ ETC ✠
Rv Pe şase rînduri | · 1 · 5 · 5 · 7 · | ✿ SI ✠ DEVS ✠ | NOBI · SCVM ✠ | QVIS ✠ CONTRA ✠ | ✠ NOS ✠ | ✿ Cap ✿ | Ştanţă nouă. (Becker)
AR; 28,5 g; R. 2 (cap. D)

3574 *Gulden* c.m.s.
Av YSABELLA ✠ D ✿ G ✿ R ✿ HVNG ✿ DALMA ✿ CROA ✿ ETC
Rv Pe cinci rînduri | 1 ✿ 5 ✿ 5 ✿ 7 ✿ | SI ✠ DEVS ✠ | NOBI · SCVM ✠ QVIS ✠ CONTRA ✠ | NOS ✠ S ✠ F ✿ V ✠
Ştanţă nouă (Becker) AR; 13,1 g; R. 3 (Cap. D)

CHRISTOFOR BÁTHORY

1580

3575 *Taler de război (Feldthaler)* Similar cu nr. 315 (Christofor Báthory) Ştanţă nouă (Becker)
AR; 27,5 g; R. 4 (Cap. D)

ELISABETA BOCSKAY

1577

3576 *Taler* Identic cu talerul de la nr. 329 (Elisabeta Bocskai), cu ştanţă nouă (Becker)
AR; 27,8 g; R. 5 (Cap. D)

ANDREI BÁTHORY

1599

3577 *Ducat* Av Bust în profil trei sferturi la st., cu mantie

de cardinal. Pe cap pălărie de cardinal, în mîna dr. ține cîrja episcopală.
ANDREAS · MISER · DIV · CARDIN · TR · MOL · ET · VAL ✻
Rv Sub o pălărie episcopală, între mătăniile care atîrnă, scut stilizat, fondul punctat, cu stema Báthori. În părți N—B.
PRINC · EPISC · VARMIENS · SIC · COM · 1599
Ștanță nouă (Becker)
Av; R. 6 (Cap. D)

MOISE SZEKELY

1603

3578 *Taler* Similar cu piesa 10 Ducați nr. 645 (Moise Szekely). R. 9 Cap. D)

3579 *Taler* Similar c.m.s însă ștanță mai recentă decît epoca lui Becker R. 10 (Cap. D)

ȘTEFAN BOCSKAY

1606

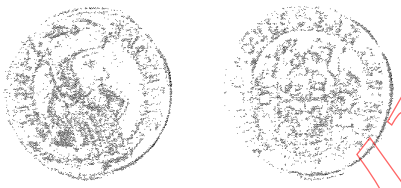

3580 *Piesă de argint* (*Silbernes Dickstück*)
Av Bust cu armură la stînga, purtînd căciuliță. Legenda începe la dr. jos în spatele bustului:
STEPH D G HVN · TRAN · P · ET · SIC · COM
Rv Stema ca la Ducatul nr. 699 (Bocskai)
SOLI DEO GLORIA CIVIT · CIBIN : ANNO 1606 ✠
AR; 9 g; R. 11 (Cap. D)

FRANCISC RHEDEI

1658

3581 *Ducal* **Av** Bust în dolman, la stînga, căciulă împodobită cu penaj. În mîna dreaptă ține sceptrul.
FRANC · REDEI — D · G · PR · TRA ·
Rv Scut ornat, cu stema transilvană. În partea de sus, suprapus parțial un scut stilizat, încoronat, purtînd stema familiei Rhedei (leu în două labe, ținînd o sabie). Deasupra scutului, în părți N—B.
PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1658
Ștanță Becker
R. 13 (Cap. D)

ACHATIUS BARCSAI

1659—1660

3582 *Taler* (*unifață*) Pe o piesă netedă, deasupra — o bandă în buclă, avînd capetele în rulouri cu inscripția: · ACH · BAR · P · T. În centru scut stilizat, stema Barcsai (braț cu sabie străpuns de o săgeată), peste care soare și lună, dedesubt coroană avînd în părți milesimul 16—60
R. 14 (Cap. D)

EMERICH TÖKÖLY

1650

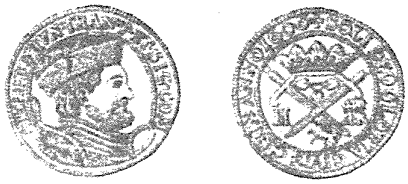

3583 *Ducal* Ca *Ducatul* nr. 2664 (Tököly) Ștanță nouă (Becker).
R. 15 (Cap. D)

MONEDE BĂTUTE ÎN BANAT (1812—1851)

În anul 1811 a luat ființă o monetărie la Siclova (Sziklova) — actualmente Ciclova Română în județul Caraș Severin — localitate aparținînd districtului Oravița, de atunci. Monetăria folosea ca materie primă cuprul rezultat din exploatările miniere locale și învecinate.

În intervalul 1812—1851 s-au bătut aici monede divizionare austriece din cupru. Cele cu milesimul 1816 sînt — în majoritate — *postdatate*, fiind emise — treptat — pînă în anul 1851, cînd monetăria a fost desființată.

Deoarece litera S figura ca siglă pentru monetăria de la Schmöllnitz (Smolnik, Szomolnok, localitate în Cehoslovacia), s-a hotărît ca sigla monetăriei de la Siclova să fie litera O (Oravița, Orawitza, Oravicza), care siglă apare — de fapt — pe monedele respective.

Se cunosc următoarele emisiuni:

1812

3584 *3 Creițari* ca nr. 3374 a cu sigla O pe **Av** .
AE; 32 mm; 13,25 g.

3585 *1 Creițar* ca nr. 3387 b cu sigla O pe **Av**.
AE; 25 mm; 4,15 g.

1816

3586 *1 Creițar* ca nr. 3391 a, cu sigla O pe **Av**.
Pe muchie ornament din frunze înșirate.
AE; 25 mm; 8,35 g.

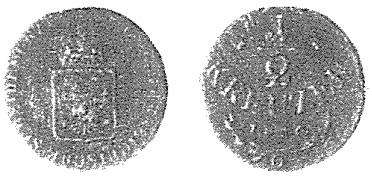

3587 *1/2 Creițar* **Av** Între două ramuri de măslin ,val. nomin. $\frac{1}{2}$

www.cuperi.ro

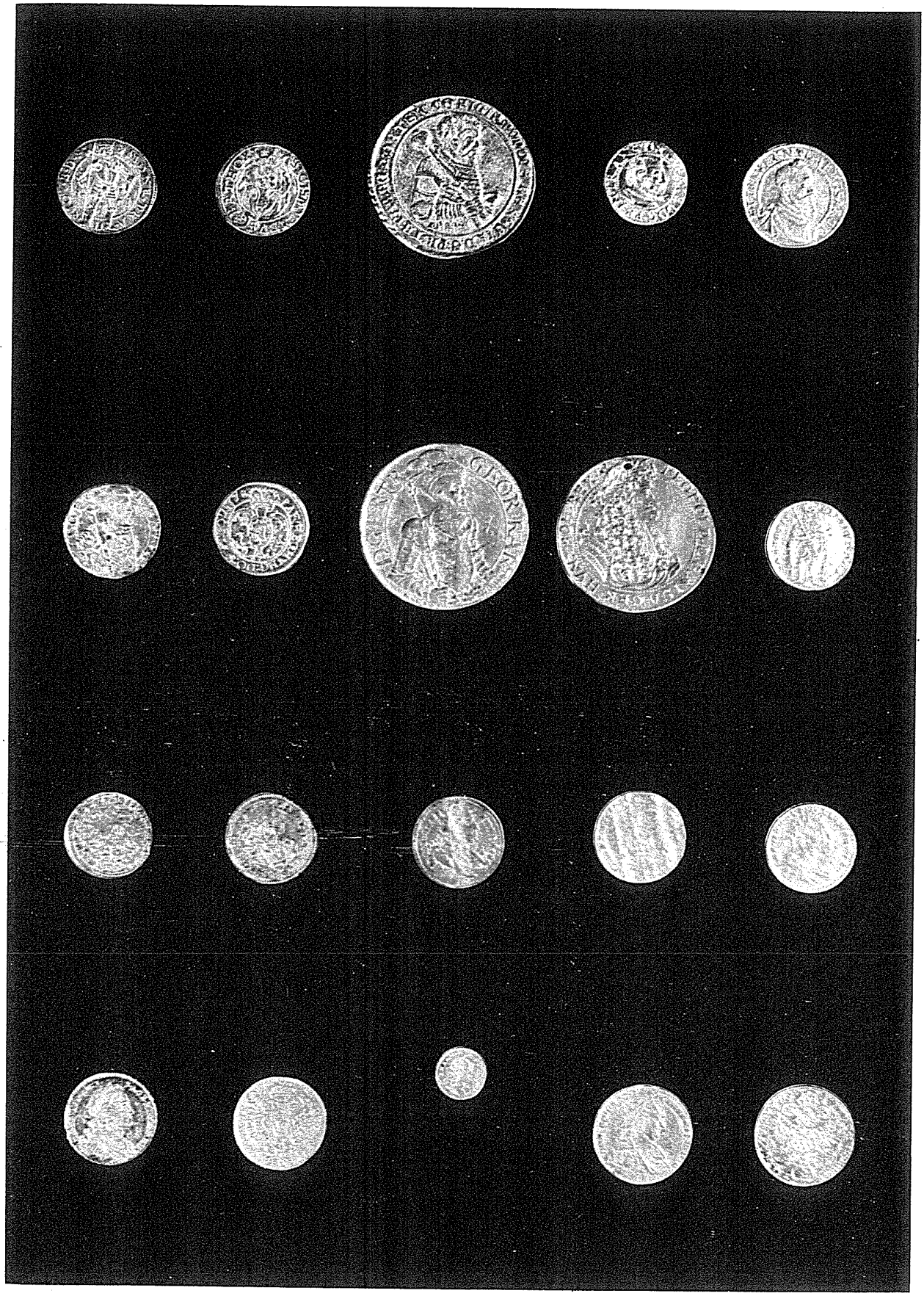

www.cimec.ro

www.ciupercutoro

avînd în părţi cîte o rozetă mică, apoi semicircular KREUZER sub care milesimul 1816. Dedesubt sigla O
Rv similar cu nr. 3391 a
AE; 21 mm; 4,40 g.

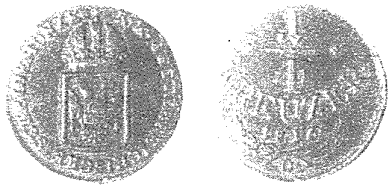

3588 *1/4 Creiţar* Av similar c.m.s., cu val nomin. $\frac{1}{4}$
AE; 19 mm; 2,05 g
Diverse

a) **Monedă minieră în Banat** (circa 1800?)

3589 *Monedă de cupru* Emisă pentru minele de la Dognecea (Dognaska Bánya ?)
Av Miner stînd pe genunchiul stîng lucrînd cu mina dreaptă (altă ipoteză: Sf. Barbara, patroana minerilor în rugăciune).
Dedesubt: B:
Rv Două ciocane încrucişate, dedesubt K:
AE; 23 mm;

3589a *Monedă de cupru* sim. c.m.s., însă pe Av. D: (Dognecea?)
AE; 23 mm;

b) **Monedă de necesitate ARAD** (1848—1849)
În timpul asedierii cetăţii Arad de către trupele revoluţionare ungare, imperialii aflaţi în cetate au emis monede pentru nevoile circulaţiei monetare (creiţari)

3590 *6 Creiţari* fără dată; forma pătrată; AE; (L) (Cat. Tower Hugo)

3591 *3 Creiţari* fără dată; forma pătrată; 22/22 mm; AE;

3592 *3 Creiţari* fără dată; forma rotundă; 23 mm; AE;

3593 *3 Creiţari* fără dată; forma rotundă 19 mm; Fe;

3593a *2 Creiţari* fără dată; forma rotundă ? mm; Fe;

3594 *1 Creiţar* fără dată; forma pătrată AE;

3595 *1 Creiţar* fără dată; forma rotundă; 16 mm; AE;

3596 *1 Creiţar* fără dată; forma rotundă 20 mm; Fe.

MONEDA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

4

www.superculiz.ro

INTRODUCERE

După realizarea Unirii Principatelor Române, Moldova și Țara Românească (Valahia, Muntenia), în 1859, s-au continuat eforturile în toate domeniile pentru obținerea completă a suveranității naționale.

Pentru stăvilirea haosului care domnea în circulația monetară, copleșită de monede străine de tot felul, s-a plănuit crearea monedei naționale. Pe lîngă o serie de proiecte și documentații au rămas, drept mărturii din această acțiune, *„probele de monede"* executate în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza și care sînt descrise în subcapitolul B „PROBE DE MONEDE".

Prin Legea din 22 aprilie/4 mai 1867 se instaurează sistemul monetar național român, după sistemul monetar *bimetalist*: *aur* și *argint* al Uniunii Latine (la început Franța, Belgia, Italia, Elveția) cu unitatea monetară *LEU* (1 leu=100 bani= =322,6 mg. aur 900‰ sau 5 g. argint 835‰).

Denumirea *LEU* reflectă un termen încetățenit în țările române încă din secolul al XVII-lea, reamintind acel *„taler olandez"* (Löwenthaler); mai tîrziu denumirea de *„LEU"* a căpătat semnificația unei *„monede ideale"* de calcul și a fost acordată simbolic la folosirea altor monede străine care circulau la noi.

Din martie 1890 s-a adoptat sistemul monetar pe bază *monometalistă=aur* (1 leu=322,6 mg. aur 900‰ sau 290,312 mg. aur fin).

Lucrarea cuprinde monedele cunoscute de autori (pe intervalul de timp 1859—1975), aparținînd atît colecțiilor personale, cît și colecțiilor de stat sau particulare, precum s-a menționat *nominal* în tabelul din cuprinsul lucrării.

În cazul monedelor cunoscute numai din literatură (L.) s-a indicat sursa de documentare.

Autorii consideră normal posibilă semnalarea în viitor și a altor variante necuprinse în lucrarea de față.

Descrierea monedelor a fost făcută cronologic, pe ani, după valoarea nominală în ordine crescîndă, indicîndu-se tirajul și gradul de raritate, conform uzanțelor întîlnite în literatura de specialitate și adoptate de colecționarii numismați.

Materialul apare compartimentat pe etape istorice:

Principatele Unite (Moldova și Țara Românească) 1859—1866 (probe de monede).

România (Principat, cu Domn) 1866—1881

România (Regat, cu Rege) 1881—1947

Republica Populară Română 1947—1965

Republica Socialistă România din 1965

La etapele pînă în 1947 au fost indicate domniile respective; iar în cadrul Republicii se relevă *Stabilizarea monetară din 1947* și *Reforma monetară din 1952*, care au constituit puncte cardinale pentru realizarea echilibrului monetar.

Lucrarea prezintă în final *Bibliografia* cuprinzînd lucrările consultate și alte surse de informare, precum și *Lista instituțiilor și colecționarilor* care ne-au pus materialul numismatic la dispoziție pentru studiu.

Lista abrevierilor și semnelor convenționale folosite apare la începutul lucrării.

Capitolul de față cuprinde:

§ A. *MONEDA METALICĂ*. Descriere succintă, folosind abrevieri și semne convenționale, însoțită de fotografii care ilustrează *tipuri* sau *variante* (fără a abuza de cazurile micilor diferențe de amănunt). Poziția inscripției de pe muchia monedei, față de Av, nu constituie variantă.

Pentru a obține în text figuri cît mai clare uneori fotografiile au diametrul mai mare decît cel real arătat în descriere.

Descrierea monedei cuprinde în primul rînd: *monetăria* și *metalul*,precum și celelalte caracteristici ale monedei: *diametrul, greutatea, felul muchiei* cu eventuala inscripție, *artistul modelator* sau *gravorul*. Urmează descrierea aversului și reversului cu *legendele* respective, indicîndu-se poziția aversului față de revers.

În general, toate monedele românești moderne prezintă aversul și reversul inversate ca poziție (⇅). Cazurile care fac excepție s-au semnalat (↑ ↑).

Nu s-au mai descris cercurile periferice ale monedelor, ele apărînd în fotografii.

După descrieri urmează tabele centralizate.

Monetăriile: nume, localități, inițiale, sigle, embleme.

Gravorii: nume, inițiale, embleme.

Muchia monedelor: felul, inscripția și semnele despărțitoare.

Semne despărțitoare sau ornamentale pe fețele monedelor.

În final, Tabelul general al emisiunilor monetare (1867—1975*) cuprinzînd toate emisiunile descrise în lucrare (moneda oficială în circulație) cu următoarele date: anul, valoarea nominală, metal, diametru, greutate (cu toleranța ‰), titlul metalului (cu toleranța ‰), monetăria (nume, inițiale, sigle sau embleme), gravor (nume, inițiale, embleme), tirajul emisiunilor, observații privind poziția aversului și reversului etc.

Aceste date s-au trecut în lucrare de către autori, în limita posibilităților de investigare. Menționăm că, problema tirajului emisiunilor nu este definitiv elucidată, existînd încă dubii și contradicții cu privire la unele emisiuni; la diverse emisiuni tirajul apare „nelimitat" în special în perioadele de inflație crescîndă care a culminat pînă în 1947.

În economia socialistă a Republicii Socialiste România se acordă o deosebită atenție acțiunii legilor de circulație bănească și modului de determinare a cantităților de monedă necesară economiei. Prin stabilirea judicioasă a tirajului emisiunilor se urmărește atent menținerea echilibrului monetar: factor primordial în realizarea echilibrului economic.

§ B. *PROBE DE MONEDE*. Probele monetare constituie un interesant subiect de studiu numismatic, deoarece uneori reprezintă numai încercări, fără să fi fost urmate de emisiuni monetare, ca urmare a conjuncturilor din vremea respectivă.

Citeodată, ele au fost confecționate din metale prețioase chiar cînd se refereau la viitoare monede de valoare nominală redusă.

Existînd într-un număr restrîns de exemplare, ele constituie o tematică greu de realizat de către colecționari; în consecință sînt considerate ca rarități și catalogate ca atare.

§ C. *FALSURI DE MONEDE*. Încă din secolul trecut, pe măsura perfecționării tehnicii industriale, cu toate măsurile luate, s-au sporit și tendințele de falsificare a monedei oficiale, folosindu-se procedee destul de avansate. În țara noastră, falsificarea monedelor a ajuns la apogeu în epoca 1932—1938, provocînd perturbații în circulația monetară.

Lucrarea prezintă, exemplificativ, monede false — *falsuri de epocă* — constatate în circulația monetară din țara noastră între 1867—1947.

§ D. *DEMONETIZĂRI*. Acest subcapitol se referă la monedele oficiale retrase din circulație pentru recuperarea metalului și care au fost *„deteriorate"* spre a nu mai putea fi eventual sustrase și folosite din nou în circulația monetară la valoarea nominală pe care o reprezentau înainte de retragere. Este cazul monedelor de nichel cu valoarea nominală 50 și 100 lei (1936—1938) care au fost retrase din circulație și ștanțate în diverse feluri.

Cu toate măsurile luate, unele exemplare s-au răspîndit și acum figurează în colecții din țară și străinătate.

Găsim indicat să apară în lucrare, fiind oarecum similare cu monedele contramarcate.

Pentru uzul colecționarilor, s-au cuprins în lucrare criterii orientative privind starea de conservare și gradul de raritate al monedelor, parametri determinanți în stabilirea echivalențelor în relațiile de schimb dintre colecționari. În realitate, pe lîngă acești parametri se mai adaugă, inevitabil, cererea și oferta.

În ultimul subcapitol § E. *SEMNE MONETARE* (JETOANE) au fost incluse acele semne monetare, denumite în limbaj curent: „jetoane", emise în trecut de: întreprinderi particulare și chiar de stat, patroni, moșieri, exploatări de păduri etc. din țara noastră cu scopul de a suplini uneori și lipsa de numerar mărunt, dar mai ales de a obliga angajații să folosească cantina sau magazinul de consum proprietatea patronului. Karl Marx, în *Capitalul* (vol. I p. 203), vede în folosirea acestor semne monetare forma perfecționată a *trucksystem*-ului: pe lîngă exploatarea muncitorului la vînzarea forței de muncă, mai urma și aceea în ipostază de cumpărător al mărfurilor de primă necesitate, la prețurile impuse de patron.

* În 1975 au fost emise monede de aluminiu cu valoare nominală de 5 și 15 bani, similare cu nr. 179 și 180.

Sfera noțiunii „jeton" include și pe acele emise de cazinouri.

După cum rezultă din literatura de specialitate (CNA IV 5, 6 sept.-oct. 1923, p. 43) jetoanele metalice cu valori nominale de 5, 20, 100 și 500 lei, emise de baronii de Marçay, patronii cazinourilor din Constanța și Sinaia, aveau în același timp putere de cumpărare nu numai în incinta cazinoului, ci și în orașul Sinaia și chiar în împrejurimi, fiind primite imediat de orice negustor și fiind preferate monedei oficiale de hîrtie, uzate.

Ele prezintă interes, oglindind o stare de fapt în istoricul acestor semne monetare a căror origine începe din antichitate cu acele *„tessere"* romane, precum și cu *„jetoanele"* care le-au urmat.

De aceea am găsit indicat să le cuprindem în lucrare, cu numărătoare separată și fără a fi trecute în Criteriul orientativ.

Textul este însoțit de fotografii care nu au fost numerotate deoarece sînt plasate întotdeauna înaintea descrierii monedei respective.

Acolo unde a fost necesar, pentru detalii, s-au introdus desene.

Capitolul 4 cuprinde un număr de 456 monede și variante și 149 semne monetare (jetoane) repartizate astfel:

§ A Moneda metalică (nr. 1—183)	183	+	71 var.	254 buc.
§ B Probe de monede (nr. 184—244)	61	+	57 var.	118 buc.
§ C Falsuri de monede (nr. 245—320)	76			76 buc.
§ D Demonetizări, erori (nr. 321—327)	7	+	1 var.	8 buc.
	327	+	129 var.	456 buc.
§ E Semne monetare (jetoane)				149 buc.

Atît capitolul de față (4), cît și capitolul următor 5 (Bilete și bancnote românești) înfățișează real filmul circulației monetare din țara noastră în epoca modernă și contemporană.

www.ciupercutz.ro

DESCRIEREA MONEDELOR

A. MONEDA METALICĂ

PRINCIPATELE UNITE (MOLDOVA ŞI ŢARA ROMÂNEASCĂ)
24 ian/5 febr. 1859 — 11/23 febr. 1866

ALEXANDRU IOAN CUZA (DOMN)

Participant la revoluţia din 1848, proeminent militant pentru unire, va fi ales domn al Moldovei la 5/17 ian. 1859, iar la 24 ian. /5 febr. 1859 şi al Ţării Româneşti, realizîndu-se astfel, de fapt, Unirea Principatelor Române numite din 24 ianuarie 1862 România.

În timpul domniei, caracterizată prin reforme radicale pe plan social-economic-cultural, cu toate eforturile depuse în politica externă, nu s-a putut ajunge la înlăturarea suzeranităţii otomane.

Drept urmare, în criza economică ce lua proporţii, nu a fost posibilă apariţia monedei naţionale, atît de necesară spre a stăvili haosul produs de marea diversitate a monedelor străine aflate în circulaţia internă a ţării.

S-au făcut studii, proiecte şi chiar probe monetare. (*Probele monetare sînt cuprinse în § B. PROBE*)

ROMÂNIA
10/22 mai 1866 — 14/26 mart. 1881

CAROL I (DOMN)

După abdicarea impusă lui Alexandru Ioan Cuza, Locotenenţa domnească instituită tratează aducerea unui domn străin, în persoana prinţului Carol de Hohenzollern-Sigmaringen care, în urma unui plebiscit, este proclamat domn al ROMÂNIEI, recunoscut ulterior şi de Poarta otomană.

La 22 apr/4 mai 1867 a fost promulgată prima Lege monetară a României. S-a adoptat sistemul monetar zecimal al Uniunii Monetare Latine, bazat pe bimetalism (aur şi argint), iar ca unitate monetară *„leul"* cuprinzînd 100 *„bani"*.

După primele emisiuni monetare bătute în străinătate (1867 bronz: 1, 2, 5 şi 10 bani) apare în 1869 demonstrativ moneda de aur 20 lei cu milesimul 1868 bătută în Monetăria Statului din Bucureşti.

În 1870 are loc prima emisiune din argint (1 LEU), urmată apoi în 1872, 73, 75, 76 de emisiuni tot de argint.

În 1877 se recurge la formula biletelor ipotecare pentru redresarea situaţiei economice.

După războiul de independenţă (1877—78), abia în 1879 se reiau emisiunile (bronz). Pînă la proclamarea regatului ROMÂNIEI (14/26 mart. 1881) mai apar emisiuni în 1880, 1881 atît de bronz cît şi de argint, bătute în Monetăria Statului.

În 1867 apare pe monede stema ţării, precum urmează:

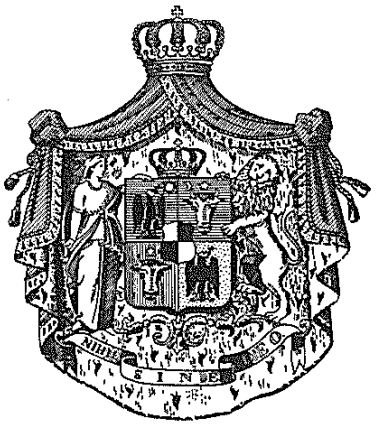

1 BAN

TIRAJUL*

1 1867 Mnt. WATT & Co, Birmingham, grav. Wyon; bronz; 15 mm; 1 g; m. n; **Av-Rv** ↑↑
Av Stema ţării cu Dacia şi leu; avînd pe eşarfă NIHIL SINE DEO. Deasupra, ROMANIA.
Rv Între două ghirlande val. nomin. şi milesimul:
1|BANU| 1867. Dedesubt: WATT/& Co.
Pe **Av** şi **Rv** cercul exterior crenelat este rotunjit concav. 2500000

1a 1867 Mnt. HEATON, Birmingham
Rv Dedesubt: H (Heaton)
Pe **Av** şi **Rv** cercul exterior crenelat. 2500000

2 BANI

2 1867 Mnt. WATT & Co, Birmingham, grav. Wyon; bronz; 20 mm; 2 g; m.n; **Av-Rv** ↑↑
Av şi **Rv** sim. cu nr. 1, val. nomin. 2| BANI 5000000

* Tirajul cumulează emisiunile pe grup la val. nominală respectivă (vezi tabelul emisiunilor, pag. 282)

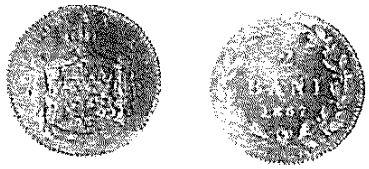

2a 1867 Mnt. HEATON, Birmingham
Rv Dedesubt: HEATON 5000000

3 1879 Mnt. BUCUREŞTI, bronz; 20 mm; 2 g; m.n.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL-ROMANIEI
Sub gît: KULLRICH
Rv Stema ţării, desen nou. Deasupra ROMANIA
Dedesubt, între sigla B şi spic de grîu ( ) val. nomin. 2 BANI. În părţi milesimul 18—79
(În stemă leii cu coada în sus).

3a 1879 ca nr. 3, însă „C" de la „CAROL" întrerupt (C)

3b 1879 ca nr. 3, însă de 19,5 mm. 500000

4 1880 ca nr. 3, cu milesimul 18—80

4a 1880 ca nr. 3, însă „C" de la „CAROL" întrerupt (C).

4b 1880 „A" de la „CAROL" întrerupt (A) 10500000

5 1881 ca nr. 3, cu milesimul 18—81 1250000

5 BANI

6 1867 Mnt. WATT & Co, Birmingham, gravor Wyon; bronz; 25 mm; 5 g; m.n; **Av-Rv** ↑↑
Av şi **Rv** similar cu nr. 1, val. nomin. 5 | BANI 12500000

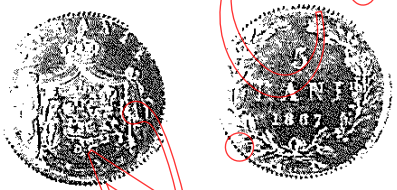

6a 1867 Mnt. HEATON, Birmingham
Rv Dedesubt: HEATON 12500000

10 BANI

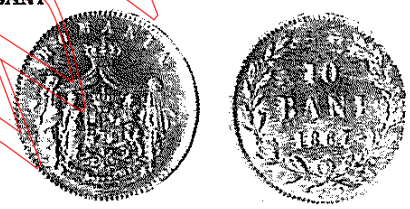

7 1867 Mnt. WATT & Co, Birmingham, grav. Wyon; bronz; 30 mm; 10 g; m.n; **Av-Rv** ↑↑
Av şi **Rv** similar cu nr. 1, val. nomin. 10 | BANI 12500000

7a 1867 Mnt. HEATON, Birmingham
Rv Dedesubt: HEATON 12500000

50 BANI

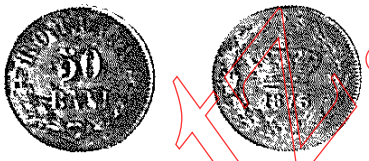

8 1873 Mnt. José Allard, Bruxelles, argint; 18 mm; 2,5 g; m.z; **Av-Rv** ↑↓
Av Între două ghirlande val. nomin. 50 | BANI. Deasupra ROMANIA
Rv Între două ghirlande coroană regală şi milesimul 1873. Deasupra semnul monetăriei (o halteră), Dedesubt STERN

8a 1873 **Av-Rv** ↑↑ 4810000

9 1876 ca nr. 8 milesimul 1876 216980

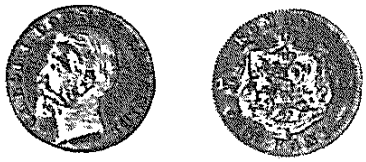

10 1881 Mnt. VIENA, argint; 18 mm; 2,5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Stema ţării, desen nou. Deasupra ROMANIA
Dedesubt, între sigla V şi spic de grîu, val. nomin. 50 BANI. În părţi, milesimul 18—81.
(E singura monedă de 50 BANI de argint cu stema ţării. În stemă leii cu coada în sus). 1000000

1 LEU

11 1870 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 23 mm; 5 g; m.z; **Av-Rv** ↑↓
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Rv Între două ghirlande val. nomin. şi milesimul: 1 | LEU | 1870. Dedesubt sigla C (Cindescu).

11a 1870 **Av-Rv** ↑↑

11b 1870 ca nr. 11, sigla B (monetăria Bucureşti). 400000

www.cupercutz.ro

12 1873 Mnt. José Allard, Bruxelles, argint; 23 mm; 5 g; m.z.
Av Între două ghirlande val. nomin. 1 | LEU. Deasupra ROMANIA
Rv Stema țării. Dedesubt, între numele gravorului STERN și semnul monetăriei, milesimul 1873.
(În stemă leii cu coada trecută printre picioare). 4443393

12a 1873 Litera „L" de la „LEU" întreruptă (L)

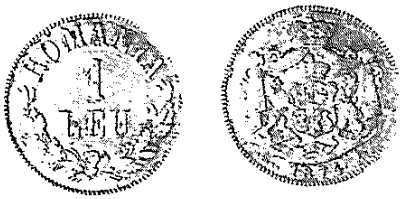

13 1874 ca nr. 12, milesimul 1874 4511607
13a 1874 ca nr. 12a, milesimul 1874
14 1876 ca nr. 12, milesimul 1876 225000

15 1881 Mnt. VIENA, argint; 23 mm; 5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Sub git KULLRICH
Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA Dedesubt, între sigla V și spic de grîu, milesimul 1881. În părți val. nomin. 1-L. (În stemă leii cu coada în sus). 1800000

2 LEI

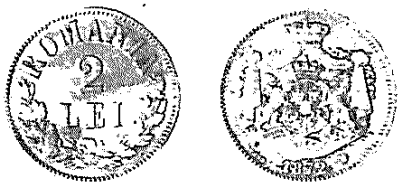

16 1872 Mnt. José Allard, Bruxelles, argint; 27 mm; 10 g; m.z.
Av Între două ghirlande val. nomin. 2 | LEI. Deasupra ROMANIA
Rv Stema țării. Dedesubt între numele gravorului STERN și semnul monetăriei, milesimul 1872.
(În stemă leii cu coada trecută printre picioare). 262000

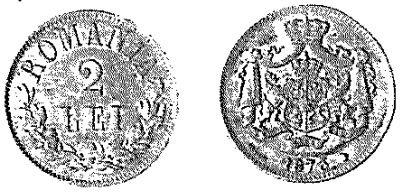

17 1873 milesimul 1873. **Av-Rv** ↑↓ 1745000
17a 1873 **Av-Rv** ↑↑

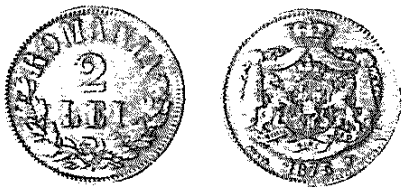

18 1875 milesimul 1875 3092500

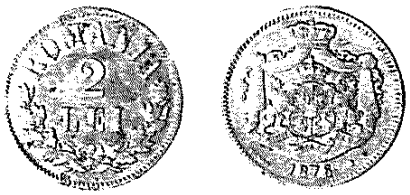

19 1876 milesimul 1876 653255

20 1881 Mnt. VIENA, argint; 27 mm; 10 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Sub git KULLRICH
Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt, între sigla V și spic de grîu, milesimul 1881. În părți val. nomin. 2-L (În stemă leii cu coada în sus). 1150000

5 LEI

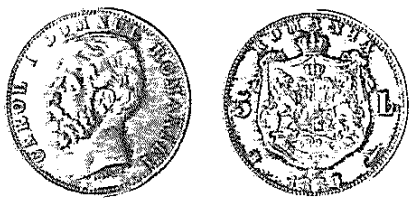

21 1880 Mnt. BUCUREȘTI, argint; 37 mm; 25 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Sub git KULLRICH
Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA, dedesubt, între sigla B și spic de grîu, milesimul 1880. În părți val. nomin. 5-L (În stemă leii cu coada în sus). 1800000

21a 1880 Numele gravorului KULLRICH pe cerc

22 1881 ca nr. 21, milesimul 1881 2200000

20 LEI

23 1868 Mnt. București, aur; 21 mm; 6,452 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNULŬ ROMÂNILORŬ
Rv Între două ghirlande val. nomin. și milesimul: 20 | LEI | 1868 — 200

24 1870 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 21 mm; 6,452 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Rv Între două ghirlande val. nomin. și milesimul: 20 | LEI | 1870. Dedesubt sigla C — 5000

ROMÂNIA (REGAT)
14/26 mart. 1881 — 30 dec. 1947

CAROL I (14/26 mart. 1881 — 27 sept. 1914)

După proclamarea ROMÂNIEI ca regat, au urmat emisiuni monetare (bronz, argint, aur) care împreună cu emisiunile de bancnote au constituit instrumentele de schimb monetar în perioada consolidării statului român.

Între emisiunile monetare, se relevă monedele jubiliare din 1906 care au contrastat cu epoca de mari frămîntări sociale de care era cuprinsă și România.

Majoritatea emisiunilor monetare metalice (1881—1894) au fost realizate în Monetăria Statului.

Stema țării în acest interval de timp:

1 BAN

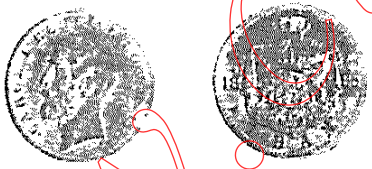

25 1883 Mnt. BUCUREȘTI, bronz; 15 mm; 1 g; m.n.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, val. nomin. 1 | BAN. În părți 18—83 — 500

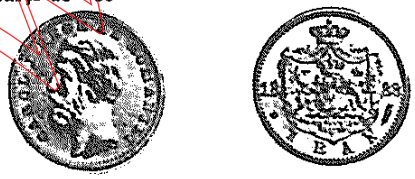

26 1888 Mnt. BUCUREȘTI, bronz aurit; 15 mm; 1 g; m.n.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Stema țării. Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, val. nomin. 1 | BAN. În părți 18—88 (În stemă leii cu coada trecută printre picioare) — 500

27 1900 Mnt. HAMBURG, bronz; 15 mm; 1 g; m.n.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Stema țării, alt desen. Deasupra ROMANIA
Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, val. nomin. 1 BAN. În părți 19—00 (În stemă leii cu coada în sus).

27a 1900 Lit. „R" de la „ROMANIA" întreruptă (R) — 20000000

2 BANI

28 1882 Mnt. BUCUREȘTI, bronz; 20 mm; 2 g; m.n.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Stema țării. Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, val. nomin.: 2 BANI. În părți 18—82
(În stemă leii cu coada trecută printre picioare).

28a 1882 Lit. „R" de la „REGE" întreruptă (R)
28b 1882 Literele „C, A, R," de la „CAROL" și „L" de la „AL" întrerupte (CAR , L).
28c 1882 Literele „C, A, R, O" de la „CAROL" întrerupte (CARO). — 5000000

www.cupeluz.ro

29 1900 Mnt. HAMBURG, bronz; 20 mm; 2 g; m.n.
Av Efigie spre stinga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Dedesubt KULLRICH
Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, val. nomin. 2 BANI. În părți 19—00 (În stemă leii cu coada în sus). 20000000

29a 1900 Lit. „R" de la „REGE" întreruptă (℞).

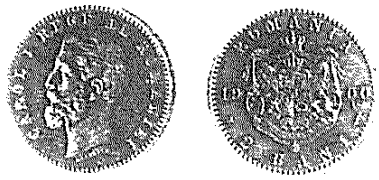

29b 1900 ca nr. 29
Rv De la penultimul „O" din milesim atîrnă o crenguță (?) și intersectează spicul de grîu.

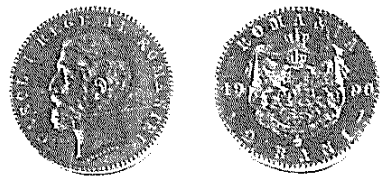

29c 1900 ca nr. 29a
Rv O crenguță (?) unește litera „N" din ROMANIA cu penultimul „O" din milesim peste nodul pavilionului.

5 BANI

30 1882 Mnt. BUCUREȘTI, bronz; 25 mm; 5 g; m.n.
Av Efigie spre stinga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub git KULLRICH
Rv Stema țării. Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, val. nomin. 5 BANI. În părți 18—82
O cută la draperie ℣ 5000000

31 1883 milesimul 18—83 3000000

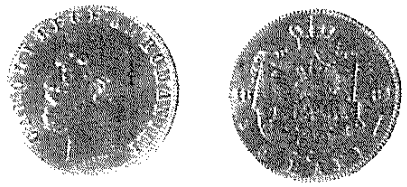

32 1884 milesimul 18—84 8400000

32a 1884 Două cute la draperie ℣
32b 1884 Fără semnătura gravorului

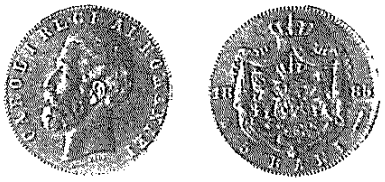

33 1885 ca nr. 32a, milesimul 18—85 3600000

34 1900 Mnt. BRUXELLES, cupru-nichel; 19 mm; 3 g; m.n.
Av Deasupra ROMANIA. În centru val. nomin. 5
Dedesubt BANI. În părți cîte un punct.
Rv Între două ghirlande: coroana regală și milesimul 1900. 20000000

34a 1900 c.m.s. cu globul și crucea de deasupra coroanei înclinate spre st.

35 1905 Mnt. BRUXELLES, grav. A. SCHARFF cupru-nichel; 19 mm; 2,5 g; m.n; găurit.
Av Eșarfă cu inscripția ROMANIA. Deasupra coroana regală.
Rv Între două semne pentagonale val. nomin. 5 BANI. Dedesubt milesimul 1905 2000000

36 1906 milesimul 1906 48000000

36a 1906 Mnt. HAMBURG. Sub eșarfă lit. J (sigla monetăriei) 24000000

10 BANI

37 1900 Mnt. BRUXELLES, cupru-nichel; 22 mm; 4,5 g; m.n.
Av Deasupra ROMANIA. În centru val. nomin. 10. Dedesubt BANI. În părți cîte un punct.
Rv Între două ghirlande: coroana regală și milesimul 1900 — 15000000

38 1905 Mnt. BRUXELLES, grav. A. SCHARFF, cupru-nichel; 22 mm; 4 g; m.n.; găurit.
Av Eșarfă cu inscripția ROMANIA. Deasupra coroana regală.
Rv Între două semne pentagonale val. nomin. 10 BANI. Dedesubt milesimul 1905 — 10820000

39 1906 milesimul 1906 — 24180000

39a 1906 Mnt. HAMBURG. Sub eșarfă lit. J — 17000000

20 BANI

40 1900 Mnt. BRUXELLES, cupru-nichel; 25 mm; 7 g; m.n.
Av Deasupra ROMANIA. În centru val. nomin. 20. Dedesubt BANI. În părți cîte un punct.
Rv Între două ghirlande: coroana regală și milesimul 1900
Pe cercul coroanei ornamentația:

40a 1900 c m.s.
Rv Pe cercul coroanei ornamentația:

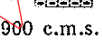

40b 1900 c.m.s.
Cu desen diferit la coroană st. jos. — 2500000

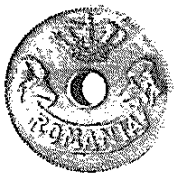

41 1905 Mnt. BRUXELLES, grav. A. Scharff, cupru-nichel; 25 mm; 6 g; m.n.; găurit.
Av Eșarfă cu inscripția ROMANIA. Deasupra coroana regală.
Rv Între două semne pentagonale val. nomin. 20 BANI. Dedesubt milesimul 1905 — 2500000

42 1906 milesimul 1906

42a 1906 Mnt. HAMBURG, Sub eșarfă lit. J — 5500000

50 BANI

43 1884 Mnt. BUCUREȘTI, argint; 18 mm; 2,5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Între două ghirlande val. nomin. și milesimul: 50 | BANI | 1884. Dedesubt sigla B

43a 1884 fără siglă — 1000000

44 1885 ca nr. 43, milesimul 1885 — 200000

45 1894 Mnt. BRUXELLES, argint; 18 mm; 2,5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît A. SCHARFF
Rv Între două ghirlande: 50 | BANI | 1894 — 600000

www.cupeluta.ro

46 1900 Mnt. HAMBURG, cu milesimul 1900

46a 1900 c.m.s., însă frunzele de la ghirlanda de pe **Rv** fără crenguțe. 3838000

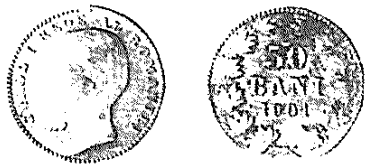

47 1901 milesimul 1901 194205

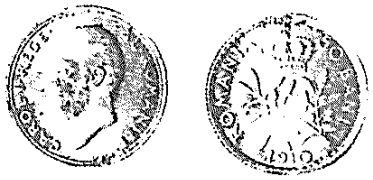

48 1910 Mnt. BRUXELLES, argint; 18 mm; 2,5 g; m.z. colț drept.
Av Efigie spre st., CAROL · I · REGE · — · AL · ROMANIEI; pe cerc TASSET
Rv Ramură de măslin. Deasupra coroana. În părți ROMANIA—50 BANI. Dedesubt milesimul 1910

48a 1910 Mnt. HAMBURG, argint; 18 mm; 2,5 g; m.z. colț rotunjit 3600000

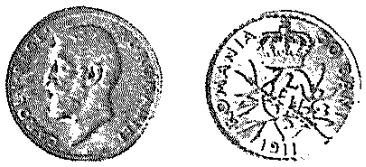

49 1911 ca nr. 48a, milesimul 1911 3000000

50 1912 ca nr. 48, milesimul 1912 1800000

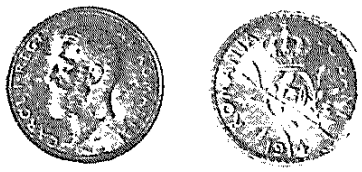

51 1914 ca nr. 48, milesimul 1914

51a 1914 ca nr. 48a, milesimul 1914 1600000

1 LEU

52 1884 Mnt. BUCUREȘTI, argint; 23 mm; 5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît KULLRICH
Rv Stema țării. Între sigla B și spic de grîu milesimul 1884. În părți val. nomin. 1—L
(În stemă leii cu coada trecută printre picioare)

52a 1384 Lit. „L" întreruptă:
(L) 1000000

53 1885 ca nr. 52, milesimul 1885 400000

54 1894 Mnt. BRUXELLES, argint; 23 mm; 5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît A. SCHARFF
Rv Stema țării, desen nou. Deasupra ROMANIA
Dedesubt milesimul 1894. În părți val. nominală 1—L (În stemă leii cu coada în sus) 1500000

55 1900 Mnt. HAMBURG, milesimul 1900 (**Rv** desen diferit) 798800

56 1901 milesimul 1901 369614

57 1906 Mnt. BRUXELLES, argint; Jubiliară 23 mm; 5 g; m.z; **Av-Rv** ↑↑
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Între două steluțe 1866—1906
Sub gît inițialele gravorului A.M.
Rv Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Între două steluțe val. nomin. 1 LEU
Sub gît A. MICHAUX 2500000

58 1910 Mnt. BRUXELLES, argint; 23 mm; 5 g; m.z. colţ drept.
Av Efigie spre stînga, CAROL · I · REGE · — · AL · ROMANIEI. Pe cerc TASSET
Rv Ţărancă cu seceră, în mers spre dreapta prin lan de grîu, torcînd. Stînga sus ROMANIA şi dreapta jos 1910. În cîmp val. nomin. 1 | LEU. Pe cerc stînga BASSARAB (incus).

58a 1910 Mnt. HAMBURG, argint; 23 mm; 5 g; m.z. colţ rotunjit. 4600000

59 1911 ca nr. 58a, milesimul 1911 2573065

60 1912 ca nr. 58, milesimul 1912 3540000

61 1914 ca nr. 58, milesimul 1914
61a 1914 ca nr. 58a, milesimul 1914 4282935

2 LEI

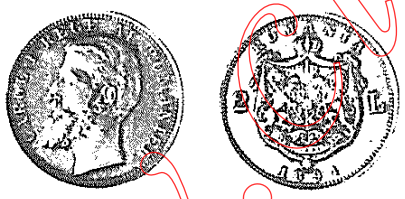

62 1894 Mnt. BRUXELLES, argint; 27 mm; 10 g; m.z.
Desen nou.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît A. SCHARFF
Rv Stema ţării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1894. În părţi val. nomin. 2—L 600000

63 1900 Mnt. HAMBURG, milesimul 1900
Rv desen diferit 87279

64 1901 milesimul 1901 12476

65 1910 Mnt. BRUXELLES, argint; 27 mm; 10 g; m.z. colţ drept.
Av Efigie spre dreapta, CAROL · I · REGE · — · AL · ROMANIEI Pe cerc TASSET
Rv Ţărancă cu seceră, în mers spre dreapta prin lan de grîu, torcînd. Stînga sus ROMANIA şi dreapta jos 1910. În cîmp val. nomin. 2 | LEI. Pe cerc stînga BASSARAB (incus).

65a 1910 Mnt. HAMBURG, argint; 27 mm; 10 g; m.z. colţ rotunjit. 1800000

66 1911 ca nr. 65a, milesimul 1911 1000000

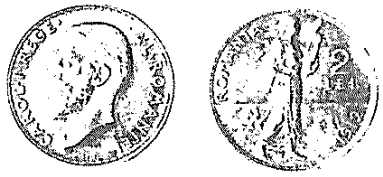

67 1912 ca nr. 65, milesimul 1912 1500000

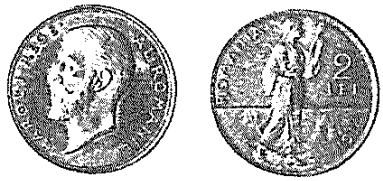

68 1914 ca nr. 65, milesimul 1914
68a 1914 ca nr. 65a, milesimul 1914 2452000

5 LEI

69 1881 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 37 mm; 25 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI. Sub gît KULLRICH scris pe 6 mm lungime. „G" de la „REGE" lăţit G

www.superkotz.ro

Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt, între sigla B și spic de grîu, milesimul 1881. În părți val. nomin. 5—L (În stemă leii cu coada în sus.) 570000

69a 1881 „G" de la „REGE" mai suplu „G"

69b 1881 M.n. cu deviză
Rv Desen nou (fără ROMANIA). În stemă leii cu coada trecută printre picioare. Între lit. B și spic de grîu milesimul 1881
Pe muchie deviza reliefată: PATRIA ★ SI ★ DREPTUL ★ MEU ★★★★★
Stelele cu cinci raze. Ultimele cinci stele grupate. Deviza împărțită în tronsoane prin linii verticale.

69c 1881 Steaua după cuvîntul „PATRIA", stă pe o rază. (✶)

69d 1881 La finele devizei sînt șase stele grupate ★★★★★★

69e 1881 A 5-a stea din grup stă pe o rază

69f 1881 Toate stelele au cîte șase raze fiecare (✶) 1230000

70 1882 ca nr. 69b, milesimul 1882 1100000

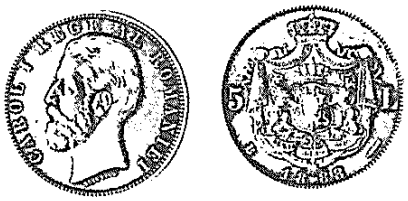

71 1883 ca nr. 69b. Axa scutului din stemă este înclinată spre st. ⊕:
Pe cercul coroanei mari ornamentația:
Pe muchie deviză avînd la sfîrșit șase stele grupate. Milesimul 1883

71a 1883 ca nr. 69b. Pe cercul coroanei mari ornamentația:

71b 1883 ca nr. 71a. Numele gravorului scris pe 6,5 mm lungime. 2300000

72 1884 ca nr. 69d, milesimul 1884. Numele gravorului scris pe 6 mm lungime. 300000

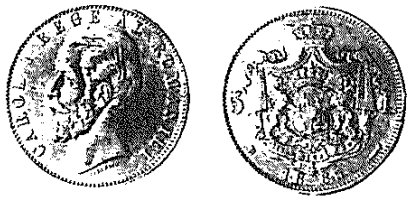

73 1885 ca nr. 69d, 36,5 mm, milesimul 1885 40000

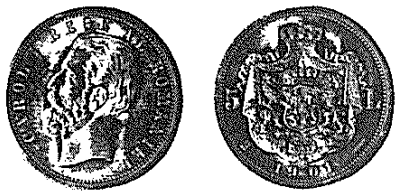

74 1901 Mnt. HAMBURG, 38 mm; 25 g; m.z. ca nr. 69b. **Rv** Desen diferit. Pe cercul coroanei ornamentația 82460

75 1906 Mnt. BRUXELLES, argint. Jubiliară; 38 mm; 25 g; m.z. **Av-Rv** ↑↑
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Între două steluțe 1866—1906 Sub git inițialele gravorului: A.M.
Rv Efigie spre stînga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Între două steluțe val. nominală 5 LEI
Sub git A. MICHAUX 200000

12,5 LEI

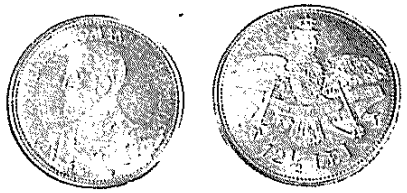

76 1906 Mnt. BRUXELLES, aur, Jubiliară 21 mm; 4,0325 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, CAROL I REGE AL ROMANIEI · 1866—1906 ·
Deasupra umărului drept: A. MICHAUX
Rv Vultur cu crucea în cioc și coroană pe cap ținînd sceptru și sabie peste panglica cu deviza PRIN STATORNICIE LA ISBINDA. Dedesubt val. nominală $12^1/_2$ LEI 32000

20 LEI

77 1883 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 21 mm; 6,452 g; m.n. cu deviza:

PATRIA ★ SI ★ DREPTUL ★
MEU ★★★★★

Av Efigie spre stinga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Dedesubt KULLRICH
Rv Stema ţării. Dedesubt val. nomin. 20 LEI (În stemă leii cu coada trecută printre picioare)
În părţi milesimul 18—83 150000

78 1884 milesimul 1884 (L) 35290

79 1890 milesimul 1890 196000

80 1906 Mnt. BRUXELLES, aur. Jubiliară 21 mm; 6,452 g; m.z;
Av Efigie spre stinga, CAROL I REGE AL ROMANIEI
Sub gît A.M.
Dedesubt, între două steluţe 1866—1906
Rv Efigie spre stinga, CAROL I DOMNUL ROMANIEI
Sub gît A. MICHAUX. Dedesubt, între două steluţe, val. nomin. 20 LEI 15000

25 LEI

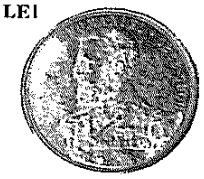

81 1906 Mnt. BRUXELLES, aur, Jubiliară 30 mm; 8,065 g; m.z.
Similar cu nr. 76, val. nomin. 25 LEI 24000

50 LEI

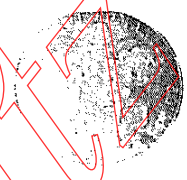

82 1906 Mnt. BRUXELLES, aur, Jubiliară 35 mm; 16,130 g; m.z.
Av Efigie spre stinga, CAROL I REGE AL ROMANIEI · 1866—1906 ·
Deasupra umărului sting: A. MICHAUX
Rv Carol I călare spre dreapta CAROL I DOMNUL ROMANIEI · 50 LEI 28000

100 LEI

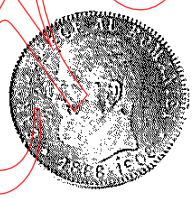

83 1906 Mnt. BRUXELLES, aur, Jubiliară 40 mm; 32, 260 g; m.z.
Similar cu nr. 80, val. nomin. 100 LEI 3000

FERDINAND I (27 sept. 1914 — 20 iul. 1927)

Domnia lui Ferdinand I a început sub semnul marilor dificultăţi, România neutră găsindu-se în situaţia extrem de precară între marile puteri încleştate în primul război mondial care se deslănţuise.

Prin participarea eroică a României la acest război (1916—18) s-a realizat constituirea statului naţional român unitar (1918).

În timpul domniei lui Ferdinand I, pe lîngă masivele emisiuni monetare de hîrtie ale Băncii Naţionale, s-au mai adăugat stocuri enorme de bancnote emise fie de trupele de ocupaţie, fie bancnote străine moştenite în provinciile unite.

Puţine au fost emisiunile de monedă metalică (1921 : aluminium 25 şi 50 bani, iar în 1924 : cupru-nichel 1 leu şi 2 lei).

Monedele jubiliare de aur, comemorînd încoronarea din 1922 de la Alba Iulia, au apărut abia în 1927.

După desăvîrşirea unităţii de stat, stema oficială a ţării a avut următoarele înfăţişări:

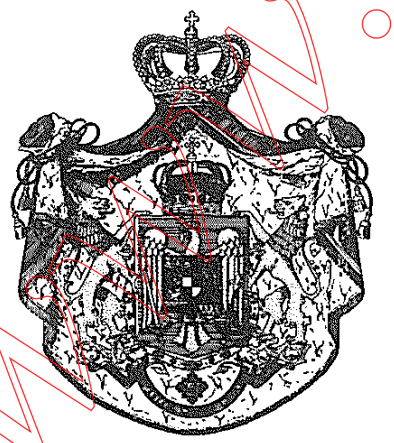
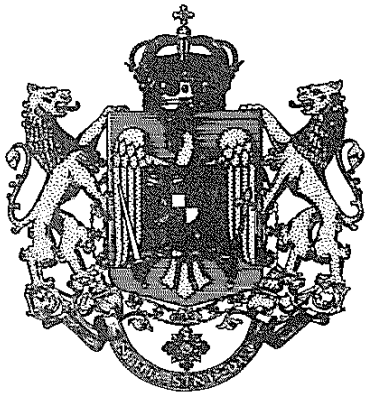
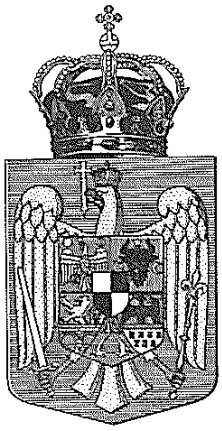

www.simpetrom.ro

25 BANI

84 1921 Mnt. HUGUENIN FRÈRES & Co LE LOCLE-ELVEȚIA, aluminiu; 19 mm; 0,896 g; m.n. găurit (d=4 mm);
Av-Rv ↑↑
Av ROMANIA. Deasupra vultur. Dedesubt milesimul 1921.
Rv În stînga și dedesubt val. nomin. 25 | BANI. În dreapta coroană regală. Pe cerc HUGUENIN incus.

84a 1921 gaura d=4,5 mm. 20000000

50 BANI

85 1921 Mnt. HUGUENIN FRÈRES & Co LE LOCLE-ELVEȚIA, aluminiu; 21 mm; 1,203 g; m.n; găurit (d=4 mm); **Av-Rv** ↑↑
Av ROMANIA. Deasupra vultur. Dedesubt milesimul 1921.
Rv În stînga și dedesubt val. nomin. 50 | BANI. În dreapta coroană regală. Pe cerc HUGUENIN incus.

85a 1921 gaura d=4,5 mm. 30000000

1 LEU

86 1924 Mnt. BRUXELLES, cupru-nichel; 21 mm; 3,5 g; m.z.
Av Stema țării. Desen nou. Deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1924. În părți cîte trei stele.
Rv Deasupra „BUN PENTRU", în centru val. nomin. 1 | LEU. Dedesubt ghirlande din spice de grîu. 200006255

86a 1924 Mnt. Sté. FRANÇAISE DE MONNAYAGE, PARIS (filiala POISSY, lîngă Paris).
Av-Rv semnul monetăriei (zigzag —)

2 LEI

87 1924 Mnt. BRUXELLES, cupru-nichel; 25 mm; 7 g; m.z.
Similar cu nr. 86, cu val. nomin. 2 | LEI

87a 1924 Mnt. Sté. FRANÇAISE DE MONNAYAGE, PARIS (filiala POISSY, lîngă Paris).
Similar cu nr. 86a, cu val. nomin. 2 LEI 100000000

20 LEI

88 1922 Mnt. ROYAL MINT-LONDON, aur; Jubiliară; 21 mm; 6,452 g; m.z; gravor P. M. Dammann
Av Efigie regală în profil spre stînga, coroană de lauri pe cap; FERDINAND I REGELE ROMANILOR
Dedesubt milesimul 1922. Sub gît P.M. DAMMANN
Rv Stema mijlocie a țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt val. nomin. 20 LEI 300000

25 LEI

89 1922 Mnt. ROYAL MINT-LONDON, aur; Jubiliară 30 mm; 8,065 g; m.z; gravor P. M. Dammann
Av Efigie regală încoronată, în profil spre stînga, FERDINAND I REGELE — ROMANILOR — 25 LEI
La stînga, la nivelul umărului P. M. DAMMANN
Rv Efigia reginei Maria încoronată, în profil spre dreapta, MARIA REGINA — ROMANILOR — 1922 150000

50 LEI

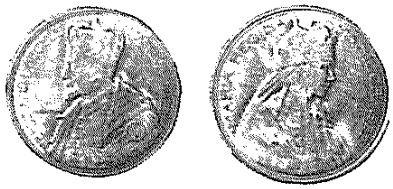

90 1922 Mnt. ROYAL MINT-LONDON, aur. Jubiliară; 40 mm; 16,130 g; m.z; gravor P. M. Dammann
Av-Rv ca nr. 89 cu val. nomin. 50 LEI 105000

100 LEI

91 1922 Mnt. ROYAL MINT-LONDON, aur; Jubiliară; 35 mm; 32,260 g; m.n.: gravor P. M. Dammann
Av Efigie regală în profil spre stînga, coroană de lauri pe cap, FERDINAND I — REGELE ROMANILOR. Dedesubt milesimul 1922
Rv Stema mijlocie a țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt val. nomin. 100 LEI. Pe muchie deviza:
PATRIA ★ SI ★ DREPTUL ★ MEU ★★★★★★ 30000

MIHAI I (REGENȚA 20 iul. 1927 — 8 iun. 1930)

După Ferdinand I urmează la tron nepotul său Mihai, sub REGENȚA stabilită încă din 1926, ca urmare a renunțării la tron a principelui Carol.

În acest interval apar puține emisiuni monetare (1930 : cupru-zinc-nichel de 5 și 20 lei), emisiunile de bancnote prevalînd.

5 LEI

92 1930 Mnt. PARIS (emblemă : cornul abundenței), cupru-zinc-nichel; 21 mm; 3,5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, ✦✦✦ MIHAI ✦ I ✦ REGELE ✦ ROMANIEI ✦✦✦ Dedesubt 1930
Rv Stema mică a țării. În părți : val. nomin. 5 — LEI cîte trei stele precum și emblemele : cornul abundenței în stînga și în dreapta facă (emblema gravorului Auguste Jules Patey). 60000000

92a 1930 Mnt. HEATON — LONDRA
Rv Pe cerc sigla H

92b 1930 Mnt. K. N. (King's Norton Metal Company — I. C. I. Metals Limited, Birmingham).
Rv Pe cerc inițialele K N

20 LEI

93 1930 Mnt. HEATON, cupru-zinc-nichel; 27 mm; 7,5 g; m.z.
Av Efigie spre stînga, ✦✦✦ MIHAI ✦ I ✦ REGELE ✦ ROMANIEI ✦✦✦ Dedesubt 1930
Rv Grup de patru țărăncuțe. În părți val. nomin. 20 — LEI (fără siglă sau emblemă) Jos în dreapta BASSARAB 50000000

93a 1930 **Rv** Pe cerc sigla H

93b 1930 Mnt. K. N. (King's Norton Metal Company — I.C.I. Metals Limited, Birmingham).
Rv Pe cerc inițialele K N

CAROL II (8 iun. 1930 — 6 sept. 1940)

La 6 iun. 1930 se reîntoarce în țară principele Carol, iar la 8 iun. 1930 este proclamat rege.

În timpul domniei sale apar numeroase emisiuni monetare (cupru-zinc-nichel, argint) la unele desenul nerespectînd stema oficială a țării (în primul rînd a fost suprapus un scut cu cifrul regal).

În circulația monetară din această epocă au apărut numeroase falsuri de monede răspîndite în toată țara, unele din ele fiind greu de identificat de către cetățeni.

Emisiunile monedelor jubiliare de aur apărute simbolizează mai mult un orgoliu mercantil decît relevarea unui pretins martiraj.

1 LEU

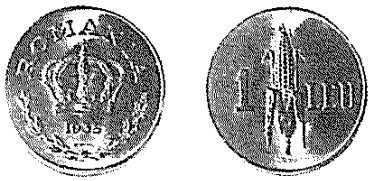

94 1938 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 18 mm; 2,75 g; m.n.

www.ciupercaitz.ro

Av În centru coroană regală și milesimul 1938

Deasupra ROMANIA. Dedesubt două ghirlande.

Rv În centru știulete de porumb. În părți val. nomin. 1 — LEU. Dedesubt I. Jalea

1938—1941 tiraj: 100100000 din care 27900000 în 1938

95 1939 milesimul 1939

96 1940 milesimul 1940

10 LEI

97 1930 Mnt. HEATON, Londra, cupru-zinc-nichel; 23 mm; 5 g; m.z.
Av Efigie spre stinga, C Δ ROL II REGELE — ROM Δ NILOR
Pe cerc Δ.L Δ VRILLIER
Rv Stema mică a țării, purtînd scut cu cifrul regal, în loc de scut cu armele țării. În părți val. nomin. 10 — LEI. Dedesubt milesimul 1930 (fără siglă sau emblemă).

97a 1930 **Rv** În dreapta milesimului sigla H 60000000

97b 1930 Mnt. K N (King's Norton Metal Company — I.C.I. Metals Limited, Birmingham); cupru-zinc-nichel; 23 mm; 5 g; m.z.
Rv În dreapta milesimului inițialele K N

97c 1930 Mnt. PARIS, cupru-zinc-nichel; 23 mm; 5 g; m.z.
Av Efigie spre stinga, C Δ ROL II REGELE ROM Δ NILOR. Pe cerc Δ . L Δ VRILLIER
Rv Stema mică a țării, purtînd scut cu cifrul regal, în loc de scut cu armele țării. În părți val. nomin. 10 — LEI. Dedesubt milesimul 1930 flancat în stînga de cornul abundenței și în dreapta aripă (emblema grav. Lucien Bazor).

97d 1930 ca nr. 97, cu **Av-Rv** drept ↑↑

20 LEI

98 1930 H (Heaton), Londra, cupru-zinc-nichel; 27 mm; 7,5 g; m.z.
Av Efigie spre stinga, C Δ ROL II REGELE — ROM Δ NILOR
Pe cerc Δ . L Δ VRILLIER
Rv Stema mică a țării purtînd scut cu cifrul regal, în loc de scut cu armele țării. În părți val. nomin. 20 — LEI. Dedesubt milesimul 1930 (fără siglă sau emblemă).

98a 1930 **Rv** În dr. milesimului sigla H

98b 1930 Mnt. K N (King's Norton Metal Company — I.C.I. Metals Limited, Birmingham); cupru-zinc-nichel; 27 mm; 7,5 g; m.z.
Rv În dreapta milesimului inițialele K N 33000000

98c 1930 Mnt. PARIS, cupru-zinc-nichel; 27 mm; 7,5 g; m.z.

Av Efigie spre stînga, CΔROL II REGELE — ROMΔNILOR
Pe cerc Δ . LΔVRILLIER
Rv Stema mică a țării, purtînd scut cu cifrul regal, în loc de scut cu armele țării. În părți val. nomin. 20 — LEI. Dedesubt milesimul 1930 flancat în stînga de cornul abundenței (Mnt. Paris) și în dreapta aripă (gravor Lucien Bazor).

99 1939 Mnt. BUCUREȘTI, aur. Jubiliară; 21 mm; 6,5 g; m.z.
Av Efigie regală spre dreapta, CAROL II REGELE ROMANILOR. Sub gît E. W. BECKER
Rv Vultur cu aripi deschise, ținînd în ghiare stema țării. Deasupra val. nomin. 20 — LEI. Dedesubt ROMANIA. În părți 19—39 (ultimul 9 nu este lizibil)

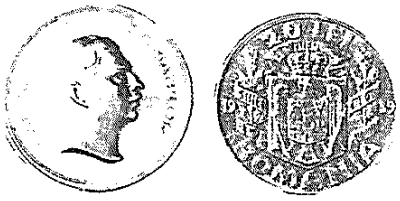

99a 1939 Mnt. BUCUREȘTI, aur Jubiliară; 21 mm; 6,5 g; m.z.
Av Efigie regală spre dreapta, CAROL II REGELE ROMANILOR. Sub gît E. W. BECKER
Rv Stema țării. Lateral crenguțe pe care se înfășoară o panglică cu deviza NIHIL SINE DEO. Deasupra val. nomin. 20 LEI. Dedesubt ROMANIA. În părți milesimul 19—39

100 1940 Mnt. BUCUREȘTI, aur Jubiliară; 21 mm; 6,5 g; m.z.
Av Efigie spre dreapta CAROL II REGELE ROMANILOR Totul într-o coroană împletită din spini.
Rv Pe două ghirlande așezate în poziție inversă, legate sus cu cifra (roman) X, semnificînd aniversarea a 10 ani, șase scuturi cu stemele Țării Românești, Moldovei, Dobrogei, Transilvaniei, Olteniei și casei de Hohenzollern. În centru, în cerc, cifrul regal, deasupra coroană. În părți 8 IUNIE 1930— 8 IUNIE 1940. Dedesubt val. nomin. 20 LEI, iar pe cerc A. MURNU — H. IONESCU

100a 1940 Mnt. BUCUREȘTI, aur Jubiliară; 21 mm; 6,5 g; m.z;
Av Efigie regală la dreapta Sub gît: E. W. BECKER. În părți rămurele. Deasupra: CAROL II. Dedesubt: REGELE ROMANILOR
Rv Coroană regală, deasupra cifrului regal, cu raze. Împrejur ghirlandă circulară din spini împletită avînd jos, atîrnînd, o eșarfă cu deviza: NIHIL · SINE · DEO · Deasupra ghirlandei ROMANIA. În părți 1930/8 IUNIE — 1940/8 IUNIE. Dedesubt, val. nomin. 20 | LEI

50 LEI

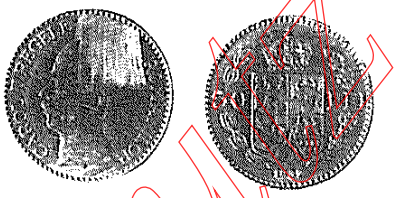

101 1937 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 24 mm; 5,83 g; m.z.
Av Efigie, cu coif și penaj, spre stînga, CAROL II REGELE — ROMANILOR Sub gît I. Jalea
Rv Între două ghirlande stema țării. Dedesubt milesimul 1937. În părți val. nomin. 50 — LEI 12000000

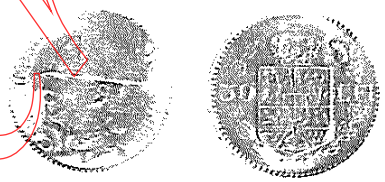

102 1938 milesimul 1938 8000000

100 LEI

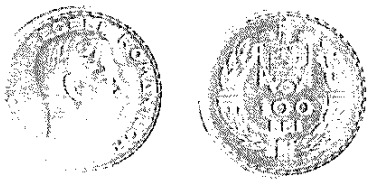

103 1932 Mnt. PARIS, argint; 31 mm; 14 g; m.z.
Av Efigie spre dreapta, CΔROL II REGELE ROMΔNILOR
Dedesubt milesimul 1932, între emblemele cornul abundenței (Mnt. Paris) și aripă (gravor Lucien Bazor). Sub gît Δ. LΔVRILLIER
Rv Între două ghirlande vultur din stema țării. Dedesubt val. nomin. 100 | LEI 18400000

103a 1932 Mnt. Heaton, Londra, argint; 31 mm; 14 g; m.z.
Av-Rv fără embleme.

www.ciuperca.ro

104 1936 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 27 mm; 8,2 g; m.z. cu linie sinuoasă incusă întreruptă de două steluțe rombice ~✧~
Av Efigie spre stînga, CAROL II REGELE ROMANILOR
Sub git I. Jalea
Rv Între două ghirlande stema țării. Dedesubt milesimul 1936. În părți val. nomin. 100 — LEI 20230446

105 1938 milesimul 1938 3250000

106 1939 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 35 mm; 32,5 g; m.z.
Av CAROL II REGELE ROMANILOR Efigie spre dreapta. Sub git E. W. BECKER
Rv În cerc liniar fin, Arhanghel înaripat în picioare, cu spadă în mîini, avînd în față un scut cu stema țării. Deasupra val. nomin. 100 — LEI
Dedesubt: ROMANIA. În părți 19—39

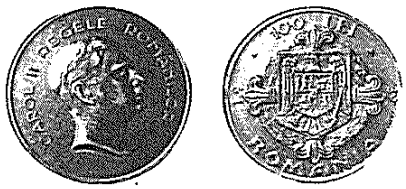

106a 1939 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 35 mm 32,5 g; m.z.
Av CAROL II REGELE ROMANILOR Efigie spre dreapta Sub git E. W. BECKER
Rv Scut cu stema țării pe o cruce fleuronată și colac de ghirlande. Deasupra val. nomin. 100 LEI între două puncte triunghiulare. Dedesubt: ROMANIA. În părți: 19—39, scris pe cerc.

107 1940 Mnt. BUCUREȘTI, aur, Jubiliară; 35 mm; 32,5 g; m.z.
Av similar cu nr. 100
Rv similar cu nr. 100, însă val. nomin. 100 LEI

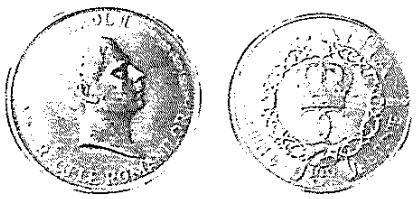

107a 1940 Mnt. BUCUREȘTI, aur, Jubiliară; 35 mm; 32,5 g; m.z.
Av similar ca nr. 100a, însă val. nomin. 100 | LEI

GALBENUL MARE (monedă jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală).

108 1939 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 41 mm; 42 g; m.z.
Av Rege călare spre stînga. În dreapta sus CAROLVS II. Dedesubt, pe cerc: E. W. BECKER
Rv Două ghirlande unite pe diametru prin o friză cu inscripția · ROMANIA · Deasupra: lupoaica cu Romulus și Remus. Dedesubt: scut cu stema țării. Sus, milesimul 1939

108a 1939 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 41 mm; 42 g; m.z.
Av Rege călare spre stînga. În dreapta sus: CAROLVS II. Dedesubt, pe cerc: E. W. BECKER
Rv Țăran cosaș în lan de grîu (cosește anormal cu mîna stîngă). În stînga sus: ROMANIA în dreapta scut cu stema țării. Dedesubt, milesimul 1939

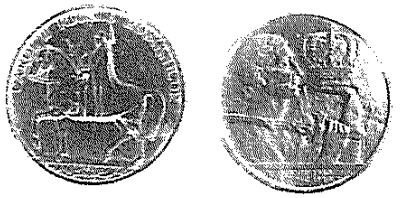

109 1940 Mnt. BUCUREȘTI, aur; 41 mm; 42 g; m.z. (Monedă jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală).
Av Rege călare spre stînga. Deasupra: CAROL II REGELE ROMANILOR. Dedesubt două rămurele legate și 10 | ANI Pe cerc în dreapta jos: E. W. BECKER
Rv Bustul lui Traian spre dreapta, pe cap cunună de lauri, ține în mîna dreaptă spada împodobită cu frunze de stejar, iar în mîna stîngă coroana României. În fundal, lan de grîu. Dedesubt: 8 IUNIE 1930 | 8 IUNIE 1940 între două rămurele.

109a 1940 Mnt. BUCUREŞTI, aur; 41 mm; 42 g; m.z. (Monedă jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală).
Av Rege călare spre stînga (calul în pas greşit). Deasupra: CAROL II REGELE ROMANILOR. Dedesubt două rămurele legate. Pe cerc, în st. sus: E. W. BECKER
Rv În lan de grîu, lîngă avion, ţăranca Modura oferă lui Carol apă din ulcior. În fundal dealuri şi raze de soare. Dedesubt, două rămurele. În părţi, pe cerc: 8 IUNIE 1930 — 8 IUNIE 1940

250 LEI

110 1935 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 29 mm; 13,5 g; m.z. cu linie sinuoasă încusă, întreruptă de două steluţe rombice

Av Efigie spre stînga CAROL II REGELE ROMANILOR. Dedesubt milesimul 1935 Sub gît I. Jalea
Rv Stema mică a ţării, alt desen. Dedesubt val. nomin. 250 LEI 4500000

111 1939 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 30 mm; 12 g; m.n. cu lozinca încusă: MUNCA ✠ CREDINTA ✠ REGE ✠ NATIUNE ✠
Av Efigie spre dreapta. CAROL II REGELE ROMANILOR. Pe cerc H. IONESCU
Rv Între două ghirlande stema mică a ţării, val. nomin. 250 LEI şi milesimul 1939 10000000

112 1940 milesimul 1940 8000000

MIHAI I (6 sept. 1940 — 30 dec. 1947)

După izgonirea lui Carol II, urmează la tron Mihai I a cărui domnie traversează epoca celui de al doilea război mondial şi evenimentelor ce au urmat pînă la proclamarea REPUBLICII POPULARE ROMÂNE la 30 dec. 1947.

Emisiunile monetare metalice se prezintă cu caracteristica tendinţelor tot mai accentuate de inflaţie, datorită situaţiei de război cu imensele pagube produse de bombardamente, datorii de război etc.

Stabilizarea monetară din 15 aug. 1947, după care a urmat naţionalizarea mijloacelor de producţie, a inaugurat prima etapă pe calea realizării echilibrului monetar.

250 LEI

113 1940 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 30 mm; 12 g; m.n.
Av Efigie spre stînga MIHAI I REGELE ROMANILOR. Pe cerc H. IONESCU
Rv În centru sus, stema mică a ţării încadrată de două ghirlande. Dedesubt val. nomin. 250 LEI şi milesimul 1940 sub forma 19 semn 40.
Muchia netedă cu lozinca încusă: TOTUL ▪ PENTRU ▪ TARA ▪
(Baterea acestor monede a început la 18 dec. 1940. Nu au fost puse în circulaţie, fiind retopite).

1 LEU

114 1941 Mnt. BUCUREŞTI, cupru-zinc-nichel; 18 mm; 2,75 g; m.n. Tiraj: vezi 1 leu 1938.

Av În centru coroană regală şi milesimul 1941. Deasupra ROMANIA. Dedesubt două ghirlande.
Rv În centru ştiulete de porumb. În părţi val. nomin. 1 — LEU. Dedesubt I. Jalea

2 LEI

115 1941 Mnt. BUCUREŞTI, zinc; 20 mm; 3,20 g; m.n.
Av În centru coroana regală şi milesimul 1941
Deasupra ramură de laur. Dedesubt ramură de stejar.
În stînga şi dreapta REGATUL — ROMANIEI. Pe cerc H. IONESCU
Rv Între două ghirlande val. nomin. 2 | LEI 101778000

5 LEI

116 1942 Mnt. BERLIN, zinc; 23 mm; 4,5 g; m.n.
Av În centru coroana regală şi milesimul 1942

www.cupeluta.ro

Deasupra ramură de laur. Dedesubt ramură de măslin.
În stînga și dreapta REGATUL — ROMANIEI
Rv În stînga val. nomin. 5 LEI în dreapta spice de grîu. Pe cerc H. IONESCU 140000000

20 LEI

117 1942 Mnt. BUCUREȘTI, zinc; 26 mm; 6 g; m.z.
Av În centru coroana regală și milesimul 1942
Deasupra ramură de laur. Dedesubt ramură de stejar.
În stînga și dreapta REGATUL — ROMANIEI
Rv Între două ghirlande val. nomin. 20 LEI. Pe cerc H.IONESCU 44000000

118 1943 milesimul 1943 25783000

119 1944 milesimul 1944 50340000

100 LEI

120 1943 Mnt. BUCUREȘTI, fier placat cu nichel 3,5 % din grosime; 28 mm; 8,5 g; m.n; cu deviza incusă: NIHIL ✕ SINE ✕ DEO
Av Efigie spre dreapta, MIHAI I REGELE ROMANILOR. Pe cerc H. IONESCU
Rv În centru val. nomin. 100 LEI și milesimul 1943 între două ghirlande. Deasupra coroană regală. 40590000

120a 1943 similar cu nr. 120
Av În efigie riduri la ochi

121 1944 milesimul 1944 21289446

200 LEI

122 1942 Mnt. BUCUREȘTI, argint; 24 mm; 6 g; m.n. cu deviza incusă NIHIL ✣SINE ✣ DEO ✣
Av Efigie spre dreapta, MIHAI I REGELE ROMANILOR. Pe cerc H. IONESCU
Rv Stema mijlocie a țării. Deasupra ROMANIA
Dedesubt val. nomin. 200 LEI· În părți 19—42 30025000

123 1945 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 27 mm; 7,5 g; m.z.
Av Efigie spre dreapta, MIHAI I REGELE ROMANILOR. Pe cerc H. Ionescu
Rv În centru val. nomin. 200 LEI și milesimul 1945 între două ghirlande. Deasupra coroană regală. 1399000

250 LEI

124 1941 Mnt. BUCUREȘTI, argint; 30 mm; 12 g; m.n. cu deviza incusă NIHIL ✣SINE ✣DEO ✣
Av Efigie spre stînga, MIHAI I REGELE ROMANILOR. Pe cerc H. IONESCU
Rv În centru sus stema mică a țării încadrată de două ghirlande. Dedesubt val. nomin. 250 LEI și milesimul 1941 flancat de două linii ondulate. 1941 13750000

124a 1941 Milesimul 1941 fără linii ondulate în părți.
Pe muchie deviza incusă: TOTUL ▪ PENTRU ▪ TARA ▪ 2250000

500 LEI

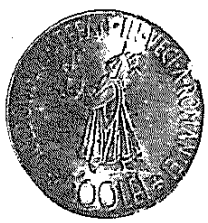

125 1941 Mnt. BUCUREȘTI, argint; 37 mm; 25 g; m.n. cu lozinca PRIN STATORNICIE LA IZBANDA✣ scris incus **Av—Rv** ↑↑
Av Efigie spre stînga MIHAI · I · REGELE · ROMANILOR
Pe cerc milesimul 1941 și Ioana Bassarab

Rv Ştefan cel Mare în genunchi spre dreapta ţinînd în mîini o mănăstire. MOLDOV Λ · LVI · ŞTEFAN · IN · VECI · Λ · ROMANIEI
Dedesubt val. nomin. 500 LEI între două cruci de Malta 775000

126 1944 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 32 mm; 12 g; m.n. cu deviza incusă NIHIL ✕ ✕SINE✕ ✕ DEO ⊷
Av Efigie spre stînga, MIHAI I REGELE ROMANILOR.Sub git H. IONESCU
Rv Stema mare a ţării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt val. nomin. 500 LEI. În părţi 19—44 9731000

127 1945 Mnt. BUCUREŞTI, cupru-zinc-nichel; 30 mm; 10 g; m.z.
Av Efigie spre stînga MIHAI I REGELE ROMANILOR Sub git H. IONESCU
Rv Stema mare a ţării. Deasupra ROMANIA
Dedesubt val. nomin. 500 LEI. În părţi 19—45 3422000

128 1946 Mnt. BUCUREŞTI, aluminiu. 24 mm; 1,5 g; m.z.
Av Efigie spre dreapta MIHAI I REGELE ROMANILOR. Dedesubt·1946·Sub git H. IONESCU
Rv În centru val. nomin. 500 LEI. Deasupra ROMANIA. Dedesubt două ghirlande. 5823000

2000 LEI

129 1946 Mnt. BUCUREŞTI, cupru-zinc-nichel; 24 mm; 5,1 g; m.n. cu deviza incusă: NIHIL ✣ SINE ✣ DEO ✣
Av Efigie spre dreapta MIHAI I REGELE ROMANILOR
Dedesubt milesimul ·1946· Sub git: H. IONESCU
Rv Stema mijlocie a ţării. Deasupra ROMANIA
Dedesubt val. nomin. 2000 LEI. În părţi două rozete ✣ ✣ 24619000

10000 LEI

130 1947 Mnt. BUCUREŞTI, cupru-zinc-nichel; 27 mm; 10 g; m.n. cu deviza incusă: NIHIL ✕ SINE ✕ DEO ⊷

Av Efigie spre dreapta MIHAI I REGELE ROMANILOR
Dedesubt milesimul·1947·Sub git H. IONESCU
Rv În centru, pe o ramură de măslin, val. nomin. 10.000 | LEI. În stînga stema mică a ţării. Deasupra ROMANIA 11850000

25000 LEI

131 1946 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 32 mm; 12 g; m.n. cu deviza incusă: NIHIL✕✕SINE✕✕ DEO ⊷
Av Efigie spre dreapta MIHAI I REGELE ROMANILOR Dedesubt milesimul· 1946· Sub git: H. IONESCU
Rv În centru pe o ramură de măslin, val. nomin. 25000 | LEI. În st. stema mică a ţării. Deasupra ROMANIA 2372600

100000 LEI

132 1946 Mnt. BUCUREŞTI, argint; 37 mm; 25 g; m.n. cu deviza incusă: NIHIL ★★SINE ★★ DEO ★★★
Av Efigie spre dreapta MIHAI I REGELE ROMANILOR. Dedesubt milesimul 1946.Sub git. H. IONESCU
Rv Femeie în picioare, spre stînga cu mîna dreaptă întinsă spre porumbelul păcii, iar stînga sprijinită de stema mică a ţării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt în st. val. nomin. 100000 | LEI
Pe cerc A. ROMANESCU 2002000

133 1944 Monedă-Medalie jubiliară, aur; 21 mm; 6,55 g; m.n. cu deviza incusă: NIHIL SINE DEO · Artişti modelori **Av** H. Ionescu **Rv** Ioana Bassarab Starostescu, Ştefan Iordan **Av** 3 efigii spre stînga, între două cercuri lineare ARDEALUL NOSTRU · 1601 · 1918 · 1944 · **Rv** În centru: cap de acvilă din stema ţării şi ROMANIA.De jur împrejur 11 steme ale judeţelor din nordul Transilvaniei 1000000

STABILIZAREA MONETARĂ (15 august 1947)

50 BANI

134 1947 Mnt. BUCUREŞTI, cupru-zinc-nichel; 16 mm; 1,7 g; m.n.; grav. H. Ionescu

www.ciuperca.ro

Av În centru coroană regală. Deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1947. În părți două semne pătrate.
Rv În cimp val. nomin. 50 | BANI 13266000

1 LEU

135 1947 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-nichel-zinc; 18 mm; 2,5 g; m.n.; grav. H. Ionescu
Av În centru stema mică a țării pe ramură de măslin. Deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1947
Rv Între două ghirlande din spice de grîu, val. nomin. 1 | LEU 88341000

2 LEI

136 1947 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 21 mm; 3,5 g; m.n.; grav. H. Ionescu
Av În centru stema mică a țării pe ramură de măslin. Deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1947
Rv Între două ghirlande din spice de grîu, val. nomin. 2 | LEI 40000000

5 LEI

137 1947 Mnt. BUCUREȘTI, aluminiu; 23 mm; 1,5 g; m.n.
Av Efigie spre dreapta ▪ MIHAI I REGELE ROMANILOR ▪ Dedesubt milesimul 1947. Sub gît: H. Ionescu
Rv În st. val. nomin. 5 LEI în dr. mănunchi din spice de grîu. 56026000

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
30 dec. 1947—21 aug. 1965

Insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, inițiată, organizată și condusă de P.C.R. va marca momentul unor ample transformări revoluționare în viața economică, socială și politică.

După proclamarea Republicii Populare Române, la 30 decembrie 1947, țara noastră intră pe drumul unor reforme de structură în domeniile economic, social și politic care deschid calea edificării socialismului, emisiunile monetare (atît cele metalice cît și cele de hîrtie) reprezentînd pulsul cerințelor în circulația monetară, iar reforma monetară din 26 ianuarie 1952 realizînd, în continuare, un progres important în menținerea echilibrului monetar intern.

Stema Republicii Populare Române a avut două variante:

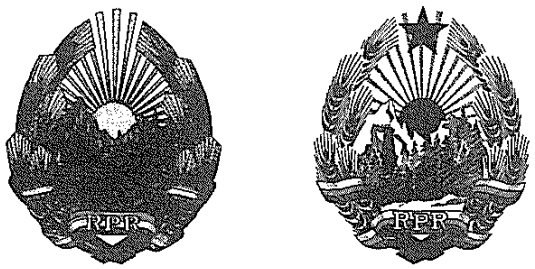

1 LEU

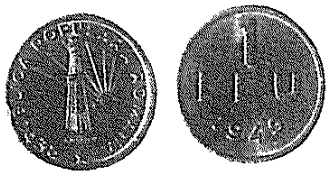

138 1949 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 16 mm; 1,83 g; m.n.
Av REPUBLICA POPULARA ROMANA ★ În centru sondă petroliferă. În fundal soare răsărind. Dedesubt H. Ionescu.
Rv Val. nomin. 1 | LEU. Dedesubt milesimul 1949

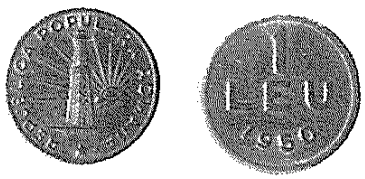

139 1950 milesimul 1950

140 1951 milesimul 1951
141 1951 Mnt. BUCUREȘTI, aluminiu; 16 mm; 0,61 g; m.n.
Av-Rv similar cu nr. 140, altă ștanță.

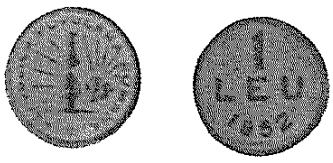

142 1952 milesimul 1952

2 LEI

143 1950 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 18 mm; 2,44 g; m.n.
Av REPUBLICA POPULARA ROMANA. În centru ştiulete de porumb, spice de grîu şi ovăz. Pe cerc H.I.
Rv Val. nomin. 2|LEI. Dedesubt milesimul 1950

144 1951 milesimul 1951

145 1951 Mnt. BUCUREȘTI, aluminiu, 18 mm; 0,84 g; m.n.
Av-Rv Similar cu nr. 144, altă ştanţă.

146 1952 milesimul 1952

5 LEI

147 1948 Mnt. BUCUREȘTI, aluminiu; 23 mm; 1,5 g; m.n.
Av REPUBLICA POPULARA ROMANA.★ În centru stema republicii
Rv Val. nomin. 5 LEI şi milesimul 1948 între două ghirlande. Pe cerc H. IONESCU

148 1949 milesimul 1949

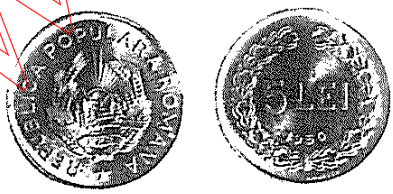

149 1950 milesimul 1950

150 1951 milesimul 1951

20 LEI

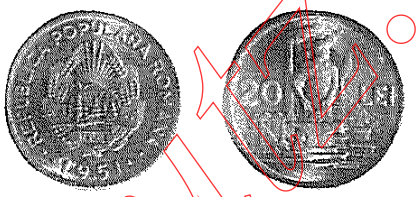

151 1951 Mnt. BUCUREȘTI, aluminiu; 26 mm; 2,12 g; m.n.
Av REPUBLICA POPULARA ROMANA. În centru stema republicii. Dedesubt milesimul 1951. În stînga şi dreapta cîte două semne pătrate.
Rv Muncitor la nicovală. În fundal aspect uzină. În părţi val. nomin. 20 — LEI Dedesubt H. IONESCU

REFORMA MONETARĂ
26 ianuarie 1952

(20 lei vechi = 1 leu nou)
1 BAN

152 1952 Cupru-zinc-nichel; 15 mm; 1 g; m.z. gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (fără stea)
Rv Val nomin. 1|BAN. Dedesubt milesimul 1952

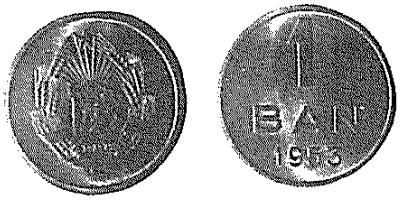

153 1953 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 15 mm; 1 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (cu stea)
Rv Val. nomin. 1|BAN. Dedesubt milesimul 1953

154 1954 milesimul 1954

www.cupeniti.ro

3 BANI

155 1952 Cupru-zinc-nichel; 18 mm; 2 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (fără stea)
Rv Val. nomin. 3| BANI.Dedesubt milesimul 1952

156 1953 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 18 mm; 2 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (cu stea)
Rv Val. nomin. 3 | BANI.Dedesubt milesimul 1953

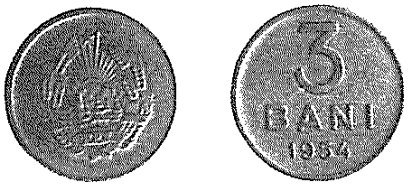

157 1954 milesimul 1954

5 BANI

158 1952 Cupru-zinc-nichel; 20 mm; 2,4 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (fără stea)
Rv Val. nomin. 5 |BANI. Dedesubt milesimul 1952

159 1953 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-zinc-nichel; 20 mm; 2,4 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (cu stea)
Rv Val. nomin. 5 |BANI.Dedesubt milesimul 1953

160 1954 milesimul 1954

161 1955 milesimul 1955

162 1956 milesimul 1956

163 1957 milesimul 1957

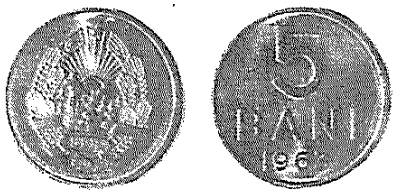

164 1963 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 16 mm; 1,70 g; m.n.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii
Rv Val. nomin. 5 | BANI. Dedesubt milesimul 1963

10 BANI

165 1952 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-nichel; 17 mm; 1,80 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (fără stea). REPUBLICA POPULARA ROMANA — Sub stemă o linie.
Rv Val. nomin. 10 |BANI milesimul 1952 între două ghirlande.

166 1954 Mnt. BUCUREȘTI, cupru-nichel; 17 mm; 1,80 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (cu stea), REPUBLICA POPULARA ROMANA — Sub stemă o linie.
Rv Val. nomin. 10 |BANI milesimul 1954 între două ghirlande.

167 1955 milesimul 1955, însă „ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“, „ROMINA“

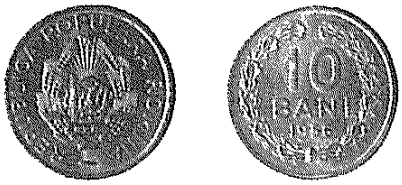

168 1956 milesimul 1956

15 BANI

169 1960 Mnt. BUCUREŞTI, nichel; 19,5 mm; 2,88 g; m.n.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii REPUBLICA POPULARA ROMINA. Dedesubt milesimul 1960 (ROMÂNĂ cu „Â“ din „I“, „ROMINA“). Sub stemă, în st. şi dr., două semne pătrate.
Rv Val. nomin. 15 |BANI între două ghirlande.

25 BANI

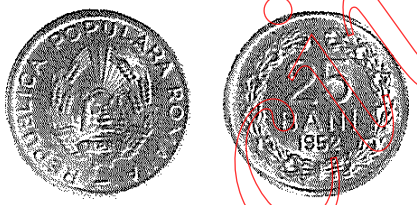

170 1952 Mnt. BUCUREŞTI; nichel; 22 mm; 3,60 g; m.z. gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (fără stea). REPUBLICA POPULARA ROMANA — Sub stemă o linie.
Rv Val. nomin. 25 |BANI cu milesimul 1952, între două ghirlande.

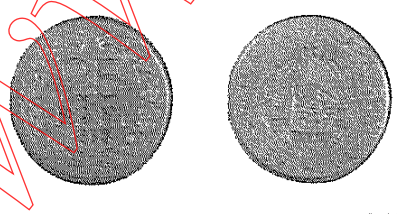

171 1953 Mnt. BUCUREŞTI, nichel, 22 mm; 3,60 g; m.z.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii (cu stea). REPUBLICA POPULARA ROMANA — Sub stemă o linie.
Rv Val. nomin. 25 |BANI cu milesimul 1953, între două ghirlande.

172 1954 milesimul 1954

173 1955 milesimul 1955 însă „ROMÂNĂ“ (cu „Â“ din „I“, „ROMINA“).

174 1960 Mnt. BUCUREŞTI; nichel; 22 mm; 3,38 g; m.n.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA POPULARA ROMINA. Dedesubt milesimul 1960 (ROMÂNĂ cu „Â“ din „I“, „ROMINA“). Sub stemă stînga şi dreapta, două semne pătrate.
Rv Val. nomin. 25 |BANI. Dedesubt tractor la munca cîmpului. În dr. mănunchi din spice de grîu

50 BANI

175 1955 Mnt. BUCUREŞTI, nichel; 25 mm; 4,55 g; m.z.; gravor H. Ionescu.
Av Stema republicii. REPUBLICA POPULARA ROMINA. Dedesubt milesimul 1955 (ROMÂNĂ cu „Â“ din „I“, „ROMINA“). Sub stemă stînga şi dreapta patru semne pătrate.
Rv Muncitor la nicovală. În fundal aspect uzină.
În părţi val. nomin. 50 — BANI

176 1956 milesimul 1956

www.cuperculuz.ro

1 LEU

177 1963 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 24 mm; 5,06 g; m.n.; **Av-Rv** ↑↑ gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA POPULARA ROMANA. Dedesubt milesimul 1963. Sub stemă stînga și dreapta patru semne pătrate.
Rv Tractor la arat. În fundal sonde, pe dealuri răsărit de soare. În stînga sus val. nomin. 1, iar dedesubt „LEU"

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
de la 21 aug. 1965

Pornindu-se de la considerentul că socialismul a învins definitiv în țara noastră, că a fost făurită economia socialistă unitară și că în viața social-economică și politică au avut loc profunde transformări înnoitoare, Congresul al IX-lea al P.C.R. a supus Marii Adunări Naționale propunerea ca patria noastră să poarte denumirea de Republica Socialistă România, propunere votată de M.A.N. la 21 august 1965.

Emisiunile monetare prezintă o continuitate a sistemului monetar anterior, bazat pe temeinica dezvoltare economică a țării.

Stema Republicii Socialiste România:

5 BANI

179 1966 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 16 mm; 1,70 g; m.n.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii.
Rv Val. nomin. 5 |BANI Dedesubt milesimul 1966

15 BANI

180 1966 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 19,5 mm; 2,88 g; m.n.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA. Dedesubt milesimul 1966. Sub stemă, stînga și dreapta două semne pătrate.
Rv Val. nomin. 15 |BANI între două ghirlande.

3 LEI

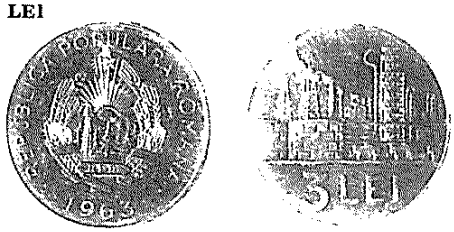

178 1963 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 27 mm; 5,86 g; m.n.; **Av-Rv** ↑↑ gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA POPULARA ROMANA. Dedesubt milesimul 1963 Sub. stemă stînga și dreapta patru semne pătrate.
Rv În centru aspect rafinărie și sonde. Dedesubt val. nomin. 3 LEI

25 BANI

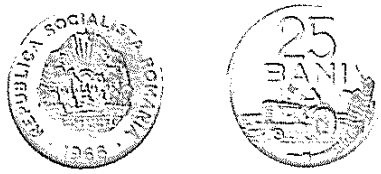

181 1966 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 22 mm; 3,38 g; m.n.; gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA. Dedesubt milesimul 1966. Sub stemă, stînga și dreapta, două semne pătrate.
Rv Val. nomin. 25 |BANI. Dedesubt tractor la munca cîmpului. În dreapta mănunchi din spice de grîu.

1 LEU

182 1966 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 24 mm; 5,06 g; m.n.; **Av-Rv** ↑↑ gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA. Dedesubt milesimul 1966. Sub stemă, stînga și dreapta patru semne pătrate.
Rv Tractor la arat. În fundal sonde pe dealuri, răsărit de soare. În stînga sus val. nomin. 1, iar dedesubt „LEU"

3 LEI

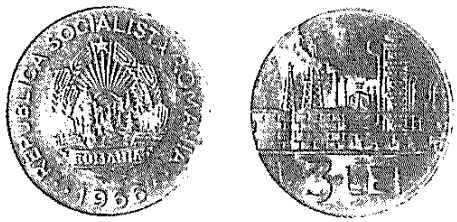

183 1966 Mnt. BUCUREȘTI, nichel; 27 mm; 5,86 g; m.n.; cu linie sinuoasă incusă, întreruptă de două steluțe. **Av-Rv** ↑↑ gravor H. Ionescu
Av Stema republicii. REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA. Dedesubt milesimul 1966. Sub stemă, stînga și dreapta, patru semne pătrate.
Rv În centru aspect rafinărie și sonde. Dedesubt val. nomin. 3 LEI

www.ciupercutz.ro

MONETĂRII

1 José Allard — Bruxelles (emblemă halteră)
2 Berlin
3 Monetăria Națională București (B,)
4 Hamburg (J)
5 Ralph Heaton and Sons-Birmingham (H)
6 Huguenin Frères & Co. Le Locle-Elveția
7 King's Norton Metal Company I.C.I.Metals, Limited-Birmingham (KN)
8 Royal Mint London
9 Paris (emblemă cornul abundenței)
10 Paris, Sté Française de Monnayage (filiala Poissy) (emblemă „zigzag")
11 Viena (V)
12 James Watt and Co.-Birmingham

EMBLEMELE MONETĂRIILOR PE MONEDE

1	2	3	4
Cornul abundenței	Halteră	Spic de grîu	Zigzag

1		5 LEI	1930
		10 LEI	1930 (Carol II)
		20 LEI	1930
		100 LEI	1932
2		50 BANI	1873, 1876
		1 LEU	1873, 1874, 1876
		2 LEI	1872, 1873, 1875, 1876
3		1 BAN	1883, 1888, 1900
		2 BANI	1879, 1880, 1881, 1882, 1900
		5 BANI	1882, 1883, 1884, 1885
		50 BANI	1881
		1 LEU	1881, 1884, 1885
		2 LEI	1881
		5 LEI	1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1901
4		1 LEU	1924
		2 LEI	1924

NUMELE MONETĂRIILOR PE MONEDE

1 HEATON
2 Huguenin
3 WATT & Co

1 HEATON	2 BANI	1867
	5 BANI	1867
	10 BANI	1867
2 Huguenin	25 BANI	1921
	50 BANI	1921
3 WATT & Co	1 BANI	1867
	2 BANI	1867
	5 BANI	1867
	10 BANI	1867

INIȚIALELE MONETĂRIILOR PE MONEDE

1	2
H	KN

1	H	1 BAN	1867
		5 LEI	1930
		10 LEI	1930
		20 LEI	1930
2	KN	5 LEI	1930
		10 LEI	1930
		20 LEI	1930

SIGLE PE MONEDE (INIȚIALELE FOLOSITE DE MONETĂRII)

1	2	3
B	J	V

1	B	1 BAN	1883, 1888, 1900
		2 BANI	1879, 1880, 1881, 1882, 1900
		5 BANI	1882, 1883, 1884, 1885
		50 BANI	1884, 1885
		1 LEU	1870, 1884, 1885
		5 LEI	1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1901 (bătută la Hamburg cu sigla B)
2	J	5 BANI	1906
		10 BANI	1906
		20 BANI	1906
3	V	50 BANI	1881
		1 LEU	1881
		2 LEI	1881

NUMELE GRAVORILOR	Pe monedă:
1 COSTACHE BASSARAB	(BASSARAB)
2 IOANA BASSARAB STAROSTESCU	(Ioana Bassarab)
3 LUCIEN BAZOR	(Emblema:aripă)
4 E. W. BECKER	(E. W. BECKER)
5 P. M. DAMMANN	(P. M. DAMMANN)
6 HARALAMB IONESCU	(H. I., H. IONESCU)
7 ION JALEA	(I. Jalea)
8 WILHELM KULLRICH	(KULLRICH)
9 A. LAVRILLIER	(L Δ VRILLIER)
10 ALFONS MICHAUX	(A. M., A. MICHAUX)
11 A. MURNU	(A. MURNU)
12 HENRY AUGUSTE JULES PATEY	(Emblema: faclă)
13 A. ROMANESCU	(A. ROMANESCU)
14 ANTON SCHARFF	(A. SCHARFF)
15 STERN	(STERN)
16 ERNST PAULINI TASSET	(TASSET)
17 WIENER LEOPOLD	(LEOP. WIENER) (proba 5 lei 1879)
18 WYON	(nu și-a gravat numele pe monede).

INIȚIALE ȘI EMBLEME DE GRAVORI PE MONEDE

1	2	3	4	5
A.M.	C	H.I.		
Alfons Michaux	Cindescu	Haralamb Ionescu	Lucien Bazor	Henry August Jules Patey

1	A.M.	Av	1 LEU	1906		
		Av	5 LEI	1906		
2	C*)		1 LEU	1870	*) Cindescu	Directorul Monetăriei
			20 LEI	1870		
3	H.I.		2 LEI	1950, 1951, 1952		
4			10 LEI	1930		
			20 LEI	1930	(Carol II)	
			100 LEI	1932		
5			5 LEI	1930		

NUMELE GRAVORILOR

1 BASSARAB	1 LEU	Rv	1910,1911, 1912,1914
	2 LEI	Rv	1910,1911 1912,1914
	20 LEI	Rv	1930 (Mihai I)
2 IOANA BASSARAB	500 LEI		1941
3 E. W. BECKER	20 LEI		1939, 1940
	100 LEI		1939, 1940
4 P. M. DAMMANN	20 LEI		1922
	25 LEI		1922
	50 LEI		1922
	100 LEI		1922
5 H. IONESCU	1 LEU		1949, 1950, 1951, 1952
	2 LEI		1941
	5 LEI		1942, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951
	20 LEI		1942, 1943, 1944, 1951
	100 LEI		1943, 1944
	200 LEI		1942, 1945
	250 LEI		1939, 1940, 1941
	500 LEI		1944, 1945, 1946
	2000 LEI		1946
	10000 LEI		1947
	25000 LEI		1946
	100000 LEI	Av	1946
6 I. JALEA	1 LEU		1938, 1939, 1940, 1941
	50 LEI		1937, 1938
	100 LEI		1936, 1938
	250 LEI		1935
7 KULLRICH	1 BAN		1883, 1888, 1900
	2 BANI		1879, 1880, 1881, 1882, 1900
	5 BANI		1882, 1883, 1884, 1885
	50 BANI		1881, 1884, 1885
	1 LEU		1881, 1884, 1885
	2 LEI		1881
	5 LEI		1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1901
8 A. LAVRILLIER	10 LEI		1930
	20 LEI		1930 (Carol II)
	100 LEI		1932
9 A. MICHAUX	1 LEU	Rv	1906
	5 LEI	Rv	1906
10 A. MURNU-H. IONESCU	20 LEI		1940
11 A. ROMANESCU	100000 LEI	Rv	1946
12 A. SCHARFF	5 BANI		1905, 1906
	10 BANI		1905, 1906
	20 BANI		1905, 1906
	50 BANI		1894, 1900 1901
	1 LEU		1894, 1900, 1901
	2 LEI		1894, 1900, 1901
13 STERN	50 BANI		1873, 1876
	1 LEU		1873, 1874, 1876
	2 LEI		1872, 1873, 1875, 1876
14 TASSET	50 BANI		1910, 1911, 1912, 1914
	1 LEU	Av	1910, 1911, 1912, 1914
	2 LEI	Av	1910, 1911, 1912, 1914
15 WIENER LEOPOLD	5 LEI		1879 (Probă)

MUCHIA MONEDELOR

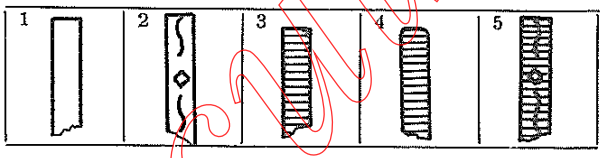

MUCHIE NETEDĂ (1)

MUCHIE NETEDĂ CU LINIE SINUOASĂ (întreruptă de două steluțe (2)

MUCHIE CU ZIMȚI (1870—1914, 1922—1973), între 1910—1914 emisiuni similare:
Mnt. Bruxelles muchie zimți colțuri drepte (3)
Mnt. Hamburg muchie zimți colțuri rotunjite (4)

MUCHIE CU ZIMȚI ȘI LINIE SINUOASĂ (întreruptă de două steluțe) (1933—1938) (5)

INSCRIPȚII PE MUCHIA MONEDELOR

MUNCA CREDINȚA REGE NATIUNE	(lozincă incusă)
NIHIL SINE DEO	(deviză incusă)
PATRIA SI DREPTUL MEU	(deviză reliefată)
PRIN STATORNICIE LA IZBANDA	(lozincă incusă)
TOTUL PENTRU TARA	(lozincă incusă)

SEMNE DESPĂRȚITOARE PE MUCHIA MONEDELOR

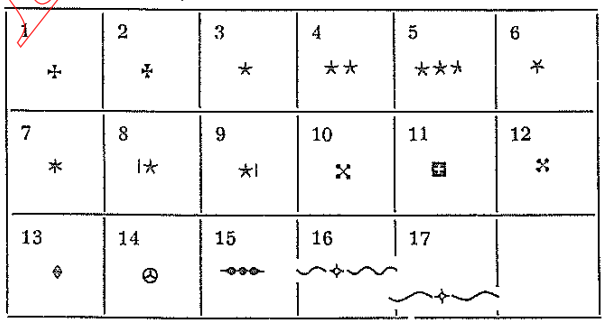

1	500 LEI 1941
2	200 LEI 1942
3	5 LEI 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 20 LEI 1883, 1890
4	100000 LEI 1946
5	100000 LEI 1946
6	5 LEI 1881
7	5 LEI 1881 20 LEI 1922
8	5 LEI 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 20 LEI 1883, 1890
9	5 LEI 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 20 LEI 1883, 1890
10	100 LEI 1943, 1944

www.cimec.ro

11	250 LEI	1939, 1940
12	500 LEI	1944
	10000 LEI	1947
	25000 LEI	1946
13	250 LEI	1941
14	200 LEI	1942
15	100 LEI	1943, 1944
	500 LEI	1944
	10000 LEI	1947
	25000 LEI	1946
16	100 LEI	1936, 1938
17	250 LEI	1935

SEMNE PE FEȚELE MONEDELOR

1	2	3	4	5
Cruce de Malta	Cruciuliță	Rozetă	Semn pentagonal	Stea cu 5 raze
6	7	8	9	10
6 stele (3+3)	Pătrat	Punct	Linie orizontală	Linii ondulate

1		500 LEI	1941
2		5 LEI	1930
		20 LEI	1930 (Mihai I)
3		2000 LEI	1946
4		5 BANI	1905
		10 BANI	1905
		20 BANI	1905
		5 BANI	1906
		10 BANI	1906
		20 BANI	1906
5		1 LEU	1906, 1949, 1950, 1951
		5 LEI	1906, 1930, 1948, 1949, 1950, 1951
		20 LEI	1906
6		1 LEU	1924
		2 LEI	1924
7		15 BANI	1960, 1966
		25 BANI	1960, 1966
		50 BANI	1947, 1955, 1956
		1 LEU	1963, 1966
		3 LEI	1963, 1966
		5 LEI	1947
		20 LEI	1951
		500 LEI	1946
		2000 LEI	1946
		10000 LEI	1947
		25000 LEI	1946
		100000 LEI	1946
8		5 BANI	1900
		10 BANI	1900
		20 BANI	1900
		50 BANI	1910, 1911, 1912, 1914
		1 LEU	1910, 1911, 1912, 1914
		2 LEI	1910, 1911, 1912, 1914
		100 LEI	1940
		500 LEI	1941
9		10 BANI	1952, 1954, 1955, 1956
		25 BANI	1952, 1953, 1954, 1955
10		250 LEI	1941

POZIȚIA Av—Rv PE MONEDE

Toate monedele (1867—1973) au **Av—Rv** ⇅ cu excepția celor enumerate mai jos care au **Av—Rv** ↑↑

1	BAN	1867
2	BANI	1867
5	BANI	1867
10	BANI	1867
25	BANI	1921
50	BANI	1873, 1921
1	LEU	1870, 1906, 1963, 1966
2	LEI	1873
3	LEI	1963, 1966
5	LEI	1906
500	LEI	1941

(Există și monede de: 1 leu 1870, 50 bani 1873, 2 lei 1873 și 10 lei 1930 la care se constată ambele situații ⇅—↑↑)

TABELUL EMISIUNILOR MONETARE (1867—1975)

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul milimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
						ROMÂNIA (PRINCIPAT) 1866—1881							
						Carol I Domn 1866—1881							
1867	1 BAN	bronz	15	1	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	WATT & Co Birmingham		Wyon		2500000	††
	1 BAN	bronz	15	1	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	HEATON Birmingham	H	Wyon		2500000	††
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	WATT & Co		Wyon		5000000	††
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	HEATON		Wyon		5000000	††
	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	WATT & Co		Wyon		12500000	††
	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	HEATON		Wyon		12500000	††
	10 BANI	bronz	30	10	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	WATT & Co		Wyon		12500000	††
	10 BANI	bronz	30	10	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	HEATON		Wyon		12500000	††
1868	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	București		—		200	
1870	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	București		Cîndescu*	C		* Directorul monetăriei
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	București		Cîndescu*	C	400000	††
	1 LEU	argint	23	5	3	835 Ag 165 Cu	3	București	B	Cîndescu*			

www.cimec.ro

	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	Bucureşti		Cindescu*	C	5000		
1872	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		262000	* Halteră ø	
1873	50 BANI	argint	18	2,5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		4810000		
	50 BANI	argint	18	2,5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern			↑↑	
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		4443393		
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern			Litera „L" de la „LEU" întreruptă (L)	
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		1745000		
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern			↑↑	
1874	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		4511607		
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern			Litera „L" de la „LEU" întreruptă (L)	
1875	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		3092500		
1876	50 BANI	argint	18	2,5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		2116980		
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		225000		
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	José Allard Bruxelles	Halteră	Stern		653255		
1879	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Bucureşti	B	W. Kullrich		500000		
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Bucureşti	B	W. Kullrich			Litera „C" de la „CAROL" întreruptă. (C)	
	2 BANI	bronz	19,5	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Bucureşti	B	W. Kullrich				

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
1880	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		10500000	
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich			Litera „C“ de la „CAROL“ întreruptă (C)
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich			Litera „A“ de la „CAROL“ întreruptă (A)
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		1800000	„KULLRICH“ sub gît.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			„KULLRICH“ pe cerc.
1881	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		1250000	
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Viena	V	W. Kullrich		1000000	
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Viena	V	W. Kullrich		1800000	
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Viena	V	W. Kullrich		1150000	
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		2200000	„DOMN“

ROMÂNIA (REGAT) 1881 — 1947

Carol I 1881— 1914

1881	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		570000	„REGE“ „G“ de la „REGE“ lățit (G) „KULLRICH“ scris pe 6 mm.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			„G“ de la „REGE“ suplu.

www.cupeluta.ro

	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			Fără „ROMANIA". Cu deviză și 5 stele pe muchie.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			Steaua după cuvîntul „PATRIA" stă pe o rază.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		1230000	Pe muchie 6 stele.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			Pe muchie 6 stele, a 5-a stea stă pe o rază.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			Pe muchie 6 stele cu 6 raze fiecare.
1882	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich			
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich			Litera „R" de la „REGE" întreruptă (R).
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		5000000	Literele „C, A, R" de la „CAROL" și „L" de la „AL" întrerupte (CAR , L)
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich			Literele „C, A, R, O" de la „CAROL" întrerupte (CARO).
	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		5000000	O cută la draperie.
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		1100000	Pe muchie deviza și 5 stele grupate.
1883	1 BAN	bronz	15	1	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		500	
	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		3000000	
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			Pe muchie deviza și 6 stele grupate. Axa scutului înclinată: ⊞ Pe cercul coroanei ornamentația:

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		2300000	Pe cercul coroanei ornamentația:
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich			„KULLRICH“ scris pe 6,5 mm
	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	București	B	W. Kullrich		150000	
1884	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	15	București	B	W. Kullrich			
	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	15	București	B	W. Kullrich		8400000	Două cute le draperie:
	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	15	București	B	W. Kullrich			Fără semnătura gravorului
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	București	B	W. Kullrich		1000000	
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	București	—	W. Kullrich			Fără siglă
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	București	B	W. Kullrich		1000000	
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	București	B	W. Kullrich			Litera „L“ întreruptă (L)
	5 LEI	argint	37	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		300000	„KULLRICH“ scris pe 6 mm
	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	București	—	W. Kullrich		35290	(L)
1885	5 BANI	bronz	25	5	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		3600000	
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	București	B	W. Kullrich		200000	
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	București	B	W. Kullrich		400000	

www.cimec.ro

	5 LEI	argint	36,5	25	3	900 Ag 100 Cu	2	București	B	W. Kullrich		40000	
1888	1 BAN	bronz	15	1	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	București	B	W. Kullrich		500	aurit
1890	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	București		W. Kullrich		196000	
1894	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles	—	A. Scharff	—	600000	
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles	—	A. Scharff	—	1500000	
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles	—	A. Scharff	—	600000	
1900	1 BAN	bronz	15	1	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Hamburg	B	W. Kullrich		20000000	
	1 BAN	bronz	15	1	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Hamburg	B	W. Kullrich	—		Litera „R" de la „ROMANIA" întreruptă (R)
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Hamburg	B	W. Kullrich	—	20000000	
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Hamburg	B	W. Kullrich	—		Litera „R" de la „REGE" întreruptă (R) Varianta 29 a
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Hamburg	B	W. Kullrich	—		Varianta 29 b
	2 BANI	bronz	20	2	15	950 Cu 40 Sn 10 Zn	7	Hamburg	B	W. Kullrich	—		Varianta 29 c
	5 BANI	cupru-nichel	19	3,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles	—	—	—	20000000	
	5 BANI	cupru-nichel	19	3,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		—	—		Varianta 34 a
	10 BANI	cupru-nichel	22	4,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles	—	—	—	15000000	—

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul milimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
	20 BANI	cupru-nichel	25	7	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles	—	—	—	2500000	Pe cercul coroanei ornamentația: ▭▭▭
	20 BANI	cupru-nichel	25	7	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles	—	—	—		Pe cercul coroanei ornamentația: ▭▭▭
	20 BANI	cupru-nichel	25	7	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles	—	—	—		Desen diferit la coroană st. jos.
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		A. Scharff		3838000	
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		A. Scharff			Varianta 46a
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg	—	A. Scharff		798800	
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		A. Scharff		87279	
1901	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		A. Scharff		194205	Muchia cu zimți
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg	—	A. Scharff		369614	
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		A. Scharff		12476	
	5 LEI	argint	38	25	3	900 Ag 100 Cu	2	Hamburg	B	W. Kullrich		82460	Pe cercul coroanei ornamentația: ▭▭▭
1905	5 BANI	cupru-nichel	19	2,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		A. Scharff		2000000	Găurit
	10 BANI	cupru-nichel	22	4	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		A. Scharff		10820000	Găurit
	20 BANI	cupru-nichel	25	6	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		A. Scharff		2500000	Găurit
1906	5 BANI	cupru-nichel	19	2,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		A. Scharff		48000000	Găurit

www.cimec.ro

	5 BANI	cupru-nichel	19	2,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Hamburg	J	A. Scharff		24000000	Găurit
	10 BANI	cupru-nichel	22	4	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		A. Scharff		24180000	Găurit
	10 BANI	cupru-nichel	22	4	20	750 Cu 250 Ni	10	Hamburg	J	A. Scharff		17000000	Găurit
	20 BANI	cupru-nichel	25	6	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles		A. Scharff		5500000	Găurit
	20 BANI	cupru-nichel	25	6	20	750 Cu 250 Ni	10	Hamburg	J	A. Scharff			Găurit
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles		**Rv** A. Michaux	**Av** A.M.	2500000	†† Jubiliară
	5 LEI	argint	38	25	3	900 Ag 100 Cu	2	Bruxelles		**Rv** A. Michaux	**Av** A.M.	200000	†† Jubiliară
	12,5 LEI	aur	21	4,0325	2	900 Au 100 Cu	2	Bruxelles		A. Michaux		32000	Jubiliară
	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	Bruxelles		A. Michaux		15000	Jubiliară
	25 LEI	aur	30	8,065	2	900 Au 100 Cu	2	Bruxelles		A. Michaux		24000	Jubiliară
	50 LEI	aur	35	16,130	2	900 Au 100 Cu	2	Bruxelles		A. Michaux		28000	Jubiliară
	100 LEI	aur	40	32,260	2	900 Au 100 Cu	2	Bruxelles		A. Michaux		3000	Jubiliară
1910	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles		Tasset		36 00000	Muchie cu zimți colț drept: ▬
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		Tasset			Muchie cu zimți colț rotunjit: ▬
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles		**Av** Tasset **Rv** Bassarab		4600000	Muchie cu zimți colț drept.
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		**Av** Tasset **Rv** Bassarab			Muchie cu zimți colț rotunjit.
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles		**Av** Tasset **Rv** Bassarab		1800000	Muchie cu zimți colț drept.
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		**Av** Tasset **Rv** Bassarab			Muchie cu zimți colț rotunjit.

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
1911	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		Tasset		3000000	Muchie cu zimți colț rotunjit.
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		Av Tasset Rv Bassarab		2573065	Muchie cu zimți colț rotunjit.
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Cu	3	Hamburg		Av Tasset Rv Bassarab		1000000	Muchie cu zimți colț rotunjit.
1912	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles		Tasset		1800000	Muchie cu zimți colț drept.
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Cu	3	Bruxelles		Av Tasset Rv Bassarab		3540000	Muchie cu zimți colț drept.
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Au	3	Bruxelles		Av Tasset Rv Bassarab		1500000	Muchie cu zimți colț drept.
1914	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Au	3	Bruxelles		Tasset		1600000	Muchie cu zimți colț drept.
	50 BANI	argint	18	2,5	7	835 Ag 165 Au	3	Hamburg		Tasset			Muchie cu zimți colț rotunjit.
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Au	3	Bruxelles		Av Tasset Rv Bassarab		4282935	Muchie cu zimți colț drept.
	1 LEU	argint	23	5	5	835 Ag 165 Au	3	Hamburg		Av Tasset Rv Bassarab			Muchie cu zimți colț rotunjit.
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Au	3	Bruxelles		Av Tasset Rv Bassarab		2452000	Muchie cu zimți colț drept.
	2 LEI	argint	27	10	5	835 Ag 165 Au	3	Hamburg		Av Tasset Rv Bassarab			Muchie cu zimți colț rotunjit.

FERDINAND I 1914—1927

1921	25 BANI	aluminiu	19	0896	—	1000 Al	—	Huguenin Frères & Co Le Locle-Elveția				20000000	†† Găurit d=4 mm
	25 BANI	aluminiu	19	0896	—	1000 Al	—	Huguenin Frères & Co Le Locle-Elveția					†† Găurit d=4,5 mm

	50 BANI	aluminiu	21	1,203	—	1000 Al	—	Huguenin Frères & Co Le Locle—Elveţia				30000000	†† Găurit d=4 mm
	50 BANI	aluminiu	21	1,203	—	1000 Al	—	Huguenin Frères & Co Le Locle—Elveţia					†† Găurit d=4,5 mm
1922	20 LEI	aur	21	6,452	2	900 Au 100 Cu	1	Royal Mint—London		P. M. Dammann		300000	Jubiliară. Tiraj cf. Legii pt. baterea monedelor de aur. M. Of. Nr. 128 din 4 iunie 1927
	25 LEI	aur	30	8,065	2	900 Au 100 Cu	2	Royal Mint—London		P. M. Dammann		150000	Jubiliară. Tiraj cf. Legii pt. baterea monedelor de aur. M. Of. Nr. 128 din 4 iunie 1927
	50 LEI	aur	40	16,130	2	900 Au 100 Cu	2	Royal Mint—London		P. M. Dammann		105000	Jubiliară. Tiraj cf. Legii pt. baterea monedelor de aur. M. Of. Nr. 128 din 4 iunie 1927
	100 LEI	aur	35	32,260	2	900 Au 100 Cu	2	Royal Mint—London		P. M. Dammann		30000	Jubiliară. Tiraj cf. Legii pt. baterea monedelor de aur. M. Of. Nr. 128 din 4 iunie 1927
1924	1 LEU	cupru-nichel	21	3,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles			—	200006255	
	1 LEU	cupru-nichel	21	3,5	20	750 Cu 250 Ni	10	Ste Française de Monnayage Paris (Filiala Poissy)					Zigzag —
	2 LEI	cupru-nichel	25	7	20	750 Cu 250 Ni	10	Bruxelles			—	100000000	
	2 LEI	cupru-nichel	25	7	20	750 Cu 250 Ni	10	Ste Française de Monnayage Paris (Filiala Poissy)					Zigzag —
MIHAI I (REGENŢA) 1927—1930													
1930	5 LEI	cupru-zinc-nichel	21	3,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Paris		August Jules Patey		60000000	— Cornul abundenţei — Faclă
	5 LEI	cupru-zinc-nichel	21	3,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton—Londra	H				

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
	5 LEI	cupru-zinc-nichel	21	3,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	King's Norton Metal Company I.C.I. Metals, Limited, Birmingham	KN				
	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton — Londra	—	Rv Bassarab		50000000	
	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton — Londra	H	Rv Bassarab			
	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	King's Norton Metal Company I.C.I. Metals, Limited, Birmingham	KN	Rv Bassarab			
						CAROL II 1930—1940							
1930	10 LEI	cupru-zinc-nichel	23	5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton — Londra		A. Lavrillier			
	10 LEI	cupru-zinc-nichel	23	5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton — Londra	H	A. Lavrillier			
	10 LEI	cupru-zinc-nichel	23	5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	King's Norton Metal Company I.C.I. Metals Limited, Birmingham	KN	A. Lavrillier		60000000	
	10 LEI	cupru-zinc-nichel	23	5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Paris		Lucien Bazor A. Lavrillier			— Cornul abundenței — Aripă
	10 LEI	cupru-zinc-nichel	23	5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Paris		Lucien Bazor A. Lavrillier			Varianta 97 d ††

www.cimec.ro

	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton — Londra		A. Lavrillier		33000000	
	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Heaton — Londra	H	A. Lavrillier			
	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	King's Norton Metal Company I.C.I. Metals Limited, Birmingham	KN	A. Lavrillier			
	20 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5	10	790 Cu 200 Zn 10 Ni	10	Paris		Lucien Bazor A. Lavrillier			— Cornul abundenței — Aripă
1932	100 LEI	argint	31	14	10	500 Ag 400 Cu 50 Ni 50 Zn	5	Paris	c.m.s.	Lucien Bazor A. Lavrillier	c.m.s.	18400000	— Cornul abundenței — Aripă
	100 LEI	argint	31	14	10	500 Ag 400 Cu 50 Ni 50 Zn	5	Heaton — Londra		A. Lavrillier			
1935	250 LEI	argint	29	13,5	5	750 Ag 250 Cu	3	București		I. Jalea		4500000	
1936	100 LEI	nichel	27	8,2	25	975 Ni 25 Imp.	—	București		I. Jalea		20230446	
1937	50 LEI	nichel	24	5,83	25	975 Ni 25 Imp.	—	București		I. Jalea		12000000	
1938	1 LEU	cupru-zinc-nichel	18	2,75	55	800 Cu 190 Zn 10 Ni	15	București		I Jalea		27900000	1938—1941 tiraj = 100100000 din care 27900000 în 1938
	50 LEI	nichel	24	5,83	25	975 Ni 25 Imp.	—	București		I. Jalea		8000000	
	100 LEI	nichel	27	8,2	25	975 Ni 25 Imp.	—	București		I. Jalea		3250000	
1939	1 LEU	cupru-zinc-nichel	18	2,75	55	800 Cu 190 Zn 10 Ni	15	București		I. Jalea			(vezi 1 leu 1938)
	20 LEI	aur	21	6,5	—	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Jubiliară

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. m mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
	20 LEI	aur	21	6,5	—	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Jubiliară
	100 LEI	aur	35	32,5	—	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Jubiliară
	100 LEI	aur	35	32,5	—	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Jubiliară
	—	aur	41	42	—	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Galbenul mare. Jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală. (Lupoaica)
	—	aur	41	42	—	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Galbenul mare. Jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală. (Țăran cosaș)
	250 LEI	argint	30	12	10	835 Ag 165 Cu	5	București		H. Ionescu		10000000	Pe muchie: Muncă, Credință, Rege, Națiune.
1940	1 LEU	cupru-zinc-nichel	18	2,75	55	800 Cu 190 Zn 10 Ni	15	București		I. Jalea			(vezi 1 leu 1938)
	20 LEI	aur	21	6,5	2	900 Au 100 Cu	2	București		A. Murnu H. Ionescu			Jubiliară
	20 LEI	aur	21	6,5	2	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Jubiliară
	100 LEI	aur	35	32,5	2	900 Au 100 Cu	2	București		A. Murnu H. Ionescu			Jubiliară
	100 LEI	aur	35	32,5	2	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Jubiliară
	—	aur	41	42	2	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Galbenul mare. Jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală. (Împăratul Traian)

www.cubeni.ro

	—	aur	41	42	2	900 Au 100 Cu	2	București		E. W. Becker			Galbenul mare. Jubiliară de podoabă. Fără valoare nominală. (Țăranca Modura)
	250 LEI	argint	30	12	10	835 Ag 165 Cu	5	București		H. Ionescu		8000000	Pe muchie: Muncă, Credință, Rege, Națiune.
						MIHAI I 1940—1947							
1940	250 LEI	argint	30	12	10	835 Ag 165 Cu	5	București		H. Ionescu			Pe muchie: TOTUL PENTRU ȚARĂ 19 semn 40
1941	1 LEU	cupru-zinc-nichel	18	2,75	55	800 Cu 190 Zn 10 Ni	15	București		I. Jalea			(vezi 1 leu 1938)
	2 LEI	zinc	20	3,20	40	1000 Zn	5	București		H. Ionescu		101778000	
	250 LEI	argint	30	12	10	835 Ag 165 Cu	5	București		H. Ionescu		13750000	Pe muchie: NIHIL SINE DEO
	250 LEI	argint	30	12	10	835 Ag 165 Cu	5	București		H. Ionescu		2250000	Pe muchie: TOTUL PENTRU ȚARĂ
	500 LEI	argint	37	25	10	835 Ag 165 Cu	5	București		Ioana Bassarab		775000	↑↑
1942	5 LEI	zinc	23	4,5	40	1000 Zn	5	Berlin		H. Ionescu		140000000	
	20 LEI	zinc	26	6	40	1000 Zn	5	București		H. Ionescu		44000000	
	200 LEI	argint	24	6	10	835 Ag 165 Cu	5	București		H. Ionescu		30025000	
1943	20 LEI	zinc	26	6	40	1000 Zn	5	București		H. Ionescu		25783000	
	100 LEI	fier placat cu nichel	28	8,5	30	Fier placat cu nichel 3,5% din grosime	—	București		H. Ionescu		40590000	
	100 LEI	fier placat cu nichel	28	8,5	30	Fier placat cu nichel 3,5% din grosime	—	București		H. Ionescu			În efigie riduri la ochi
1944	20 LEI	zinc	26	6	40	1000 Zn	5	București		H. Ionescu		5034000	

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
	100 LEI	fier placat cu nichel	28	8,5	30	Fier placat cu nichel 3,5% din grosime	—	București		H. Ionescu		21289446	
	500 LEI	argint	32	12	10	700 Ag 300 Cu	5	București		H. Ionescu		9731000	
	—	aur	21	6,55	2	900 Au 100 Cu	2	București		Av H. Ionescu Rv Ioana Bassarab-Starostescu Ștefan Iordan		1000000	Monedă-medalie. Legea 2510 M. O. 298 din 23 dec. 1944
1945	200 LEI	cupru-zinc-nichel	27	7,5		800 Cu 190 Zn 10 Ni		București		H. Ionescu		1399000	
	500 LEI	cupru-zinc-nichel	30	10		800 Cu 190 Zn 10 Ni		București		H. Ionescu		3422000	
1946	500 LEI	aluminiu	24	1,5		1000 Al		București		H. Ionescu		5823000	
	2000 LEI	cupru-zinc-nichel	24	5,1		800 Cu 190 Zn 10 Ni		București		H. Ionescu		24619000	
	25000 LEI	argint	32	12	10	700 Ag 300 Cu	5	București		H. Ionescu		2372600	
	100000 LEI	argint	37	25		700 Ag 300 Cu		București		H. Ionescu		2002000	
1947	10000 LEI	cupru-zinc-nichel	27	10		800 Cu 190 Zn 10 Ni		București		H. Ionescu		11850000	

www.cupeluri.ro

STABILIZAREA MONETARĂ 15 august 1947

1947	50 BANI	cupru-zinc-nichel	16	1,7				București		H. Ionescu		13266000	
	1 LEU	cupru-zinc-nichel	18	2,5				București		H. Ionescu		88341000	
	2 LEI	cupru-zinc-nichel	21	3,5				București		H. Ionescu		40000000	
	5 LEI	aluminiu	23	1,5		1000 Al		București		H. Ionescu		56026000	

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

30 decembrie 1947—21 august 1965

1948	5 LEI	aluminiu	23	1,5		1000 Al		București		H. Ionescu			
1949	1 LEU	cupru-zinc-nichel	16	1,83				București		H. Ionescu			
	5 LEI	aluminiu	23	1,5		1000 Al		București		H. Ionescu			
1950	1 LEU	cupru-zinc-nichel	16	1,83				București		H. Ionescu			
	2 LEI	cupru zinc-nichel	18	2,44				București		H. Ionescu			
	5 LEI	aluminiu	23	1,5		1000 Al		București		H. Ionescu			
1951	1 LEU	cupru-zinc-nichel	16	1,83				București		H. Ionescu			
	1 LEU	aluminiu	16	0,61		1000 Al		București		H. Ionescu			
	2 LEI	cupru-zinc-nichel	18	2,44				București		H. Ionescu			
	2 LEI	aluminiu	18	0,84		1000 Al		București		H. Ionescu			
	5 LEI	aluminiu	23	1,5		1000 Al		București		H. Ionescu			
	20 LEI	aluminiu	26	2,12		1000 Al		București		H. Ionescu			
1952	1 LEU	aluminiu	16	0,61		1000 Al		București		H. Ionescu			
	2 LEI	aluminiu	18	0,84		1000 Al		București		H. Ionescu			

Anul	Valoarea nominală	Metalul	Diam. în mm	Greutatea g	Greutatea Toleranța ‰	Titlul miimi	Titlul Toleranța ‰	Monetăria	Sigla sau emblema	Gravor	Inițiala sau emblema	Tiraj	Observații
						REFORMA MONETARĂ *26 ianuarie 1952*							
1952	1 BAN	cupru-zinc-nichel	15	1						H. Ionescu			În 1952, două emisiuni. Av cercul marginal cu muchia rotunjită și relief înalt.
	3 BANI	cupru-zinc-nichel	18	2						H. Ionescu			Av cercul marginal cu muchia ascuțită și relief jos. Deosebirea este foarte mică și se poate observa numai la monede noi.* Fără stea
	5 BANI	cupru-zinc-nichel	20	2,4						H. Ionescu			Fără stea
	10 BANI	cupru-nichel	17	1,8				București		H. Ionescu			Fără stea
	25 BANI	nichel	22	3,6				București		H. Ionescu			Fără stea
1953	1 BAN	cupru-zinc-nichel	15	1				București		H. Ionescu			Cu stea
	3 BANI	cupru-zinc-nichel	18	2				București		H. Ionescu			Cu stea
	5 BANI	cupru-zinc-nichel	20	2,4				București		H. Ionescu			Cu stea
	25 BANI	nichel	22	3,6				București		H. Ionescu			Cu stea
1954	1 BAN	cupru-zinc-nichel	15	1						H. Ionescu			Cu stea
	3 BANI	cupru-zinc-nichel	18	2				București		H. Ionescu			Cu stea
	5 BANI	cupru-zinc-nichel	20	2,4				București		H. Ionescu			Cu stea

* Text valabil pentru monedele de 1, 3 și 5 bani.

www.cupeculei.ro

	10 BANI	nichel	17	1,8				București		H. Ionescu			Cu stea
	25 BANI	nichel	22	3,6				București		H. Ionescu			Cu stea
1955	5 BANI	cupru-zinc-nichel	20	2,4				București		H. Ionescu			
	10 BANI	nichel	17	1,8				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
	25 BANI	nichel	22	3,6				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
	50 BANI	nichel	25	4,55				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
1956	5 BANI	cupru-zinc-nichel	20	2,4				București		H. Ionescu			
	10 BANI	nichel	17	1,8				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
	50 BANI	nichel	25	4,55				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
1957	5 BANI	cupru-zinc-nichel	20	2,4				București		H. Ionescu			
1960	15 BANI	nichel	19,5	2,88				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
	25 BANI	nichel	22	3,38				București		H. Ionescu			„ROMÂNĂ“ cu „Â“ din „I“ („ROMÎNĂ“)
1963	5 BANI	nichel	16	1,7				București		H. Ionescu			
	1 LEU	nichel	24	5,06				București		H. Ionescu			††
	3 LEI	nichel	27	5,86				București		H. Ionescu			†† Muchie netedă

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

de la 21 august 1965

1966	5 BANI	nichel	16	1,7				București		H. Ionescu			
	15 BANI	nichel	19,5	2,88				București		H. Ionescu			
	25 BANI	nichel	22	3,38				București		H. Ionescu			
	1 LEU	nichel	24	5,06				București		H. Ionescu			††
	3 LEI	nichel	27	5,86				București		H. Ionescu			†† Muchie netedă cu linie sinuoasă incusă, întreruptă de două steluțe.

B. PROBE DE MONEDE

După cum s-a văzut și în capitolele anterioare ale acestei lucrări *„probele monetare"* prezintă interes numismatic, depășind uneori pe cel acordat monedelor care au circulat în epoca respectivă.

Explicația: probele monetare reprezintă, adesea, numai încercări nereușite de a ajunge la emisiuni monetare, reflectînd prin aceasta aspecte din viața socială, politică și economică a țării.

Prin numărul restrîns în care au fost bătute, spre a fi distribuite în primul rînd numai oficialităților, precum și prin diversitatea metalelor din care au fost realizate — chiar din metal prețios la probe de monede cu mică valoare nominală — ele constituie un interesant domeniu de studiu numismatic și o tematică greu de realizat de către colecționari, ele încadrîndu-se la rarități.

Am considerat important să indicăm chiar greutatea la „probe" acolo unde a fost posibil. Nu s-a indicat gradul de raritate la „probe", situația nu se poate compara cu cea a monedelor.

PRINCIPATELE UNITE
ALEXANDRU IOAN I CUZA (DOMN) (1859—1866)

Pentru reglementarea situației monetare în Principatele române (Țara Românească și Moldova) unite la 24 ian/5 febr. 1859 s-au făcut numeroase încercări de crearea monedei naționale, după o serie de proiecte, însă fără rezultat pozitiv.

Se cunosc următoarele *„probe de monedă"* din timpul domniei lui Alexandru Ioan I Cuza:

1860

184 5 PARALE; PROBA; bronz; 22,5 mm; 8,28 g; m.n.
Av Stema Principatelor române unite. Deasupra PRINC · — UNITE · Dedesubt milesimul 1860; în părți cîte o rozetă.
Rv Între două ghirlande unite, val. nomin. 5 | PARALE

1864

185 5 SUTIMI; PROBA; bronz; 22,5 mm; 5,7 g; m.n.
Av Efigia domnitorului Alexandru Ioan Cuza la dreapta cu legenda: ALECSANDRU — IOAN I
Rv Circular legenda: PRINCIPATELE UNITE. Dedesubt inițialele A și G despărțite prin o rozetă. În centru, val. nomin. 5 | SUTIMI; iar dedesubt milesimul 1864.

186 10 SUTIMI; PROBA; bronz. (L)
Schițele acestor „probe" au fost desenate de către numismatul francez Adrien de Longpérier.

ROMÂNIA
CAROL I DOMN (1866—1882)

1867

187 1 BAN; PROBA; mnt. WATT & Co; (L)
188 1 BAN; PROBA; mnt. HEATON (L)
189 2 BANI; PROBA; mnt. WATT & Co (L)
190 2 BANI; PROBA; mnt. HEATON (L)
191 5 BANI; PROBA; mnt. WATT & Co; nichel; m.n. (L)
192 5 BANI; PROBA; mnt. HEATON (L)
193 10 BANI; PROBA; mnt. WATT & Co; nichel; m.n. (L)
194 10 BANI; PROBA; mnt. HEATON (L)

1869

195 50 BANI; PROBA; argint (L)

195a 50 BANI; PROBA; mnt. Royal Mint London; cupru; 18 mm; m.z.; gravor Wyon.
Av Efigie cu favoriți spre dreapta CAROL I° DOMNU AL ROMANILOR. Sub gît: WYON
Rv Între două ghirlande val. nomin 50 / BANI. Deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1869 avînd în părți cîte două steluțe.

195b 50 BANI; PROBA; zinc (L)
196 1 LEU; PROBA; argint (L)

196a 1 LEU; PROBA; cupru; 23 mm; similar cu nr. 195a dar cu val. nomin. 1 LEU
196b 1 LEU; PROBA; c.m.s., cositor

197 2 LEI; PROBA; argint; 26 mm; 10 g; m.n; similar cu nr. 195a, dar cu val. nomin. 2 LEI
198 2 LEI; PROBA; mnt. Royal Mint; cupru sau bronz; desen Wyon (L)
199 2 LEI; PROBA; zinc (L)

www.ciuperculz.ro

1873

200 1 LEU; PROBA (L)

1876

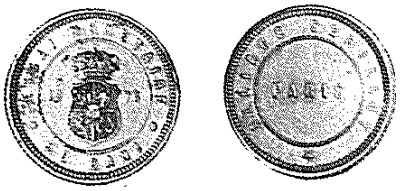

201 20 BANI; PROBA; mnt. Paris; aliaj Sebillot (maillechort: cupru-nichel-zinc, aliaj produs de industria franceză) 23,5 mm; m.z.
Av În c.p.i. Stema mică a țării, în părți milesimul 18—76. Circular: ESSAI MONETAIRE, dedesubt val. nomin. 20 BANI între două rozete. C.p.e.
Rv În cerc perlat interior: PARIS; circular ALLIAGE SEBILLOT. Dedesubt o stea cu cinci raze. C.p.e.

202 50 BANI; PROBA; cupru-nichel; m.z

202a 1 LEU; PROBA; cupru-nichel; m.z..

202b 2 LEI; PROBA; cupru-nichel; m.z.

1879

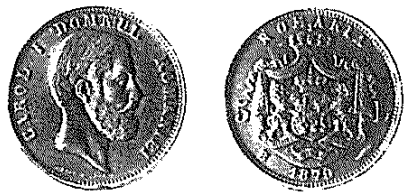

203 5 LEI; PROBA; mnt. București; argint; 35 mm; 28 g; m.z. gravor Leopold Wiener.
Av Efigie spre dreapta CAROL I DOMNUL ROMANIEI, pe cerc LEOP. WIENER
Rv Stema țării. Deasupra ROMANIA. Dedesubt între sigla B și spic de grîu, milesimul 1879. În părți 5—L

204 5 LEI; PROBA; bronz; m. n.
Av Efigie la dreapta.

1881

205 1 LEU; PROBA; cu sigla V și spic de grîu. (L)

ROMÂNIA (REGAT)

CAROL I (1881 — 1914)

1883

206 5 LEI; PROBA; argint; muchia cu deviză (L)

1894

206a 1 LEU; PROBA; cupru-nichel; identic cu emisiunea oficială.

206b 1 LEU; PROBA; bronz; c.m.s.

1905

207 10 BANI; PROBA; mnt. Hamburg; nichel; 22 mm; 3,96 g; gravor A. Scharff.
Ca nr. 38 însă pe Av dedesubt, sigla „J"

207a 10 BANI; PROBA; c.m.s. însă sigla „J" este pe Rv; 3,98 g.

1905—1906

208 5 BANI; PROBA; argint. (L)

208a 5 BANI; PROBA; aur. (L)

1905

209 10 BANI; PROBA; mnt. Bruxelles; argint. (L)

209a 10 BANI; PROBA; mnt. Bruxelles; aur; piesă, cu gaură. (L)

209b 10 BANI; PROBA; mnt. Bruxelles; aur; piesă fără gaură. (L)

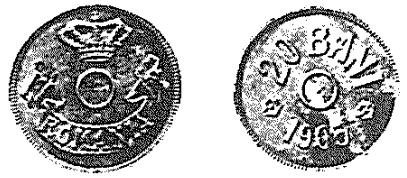

210 20 BANI; PROBA; argint. (L)

210a 20 BANI; PROBA; aur. (L)
Există probe de 5, 10, 20 bani, fără gaură, din aur, argint, cupru, bronz, cupru-nichel, aluminiu, cositor, zinc.

210b 5 BANI; PROBA. Similar cu emisiunea oficială, dar alt desen și fără gaură; m.n. Există exemplare din cupru, alamă, bronz, cositor, aluminiu, zinc.

210c 10 BANI; PROBA; c.m.s.

210d 20 BANI; PROBA; c.m.s.

1906

211 1 LEU; PROBA; aluminiu. (L)

211a 1 LEU; PROBA; cupru. (L)

211b 1 LEU; PROBA; cupru aurit. (L)

211c 1 LEU; PROBA; argint. (L)

211d 1 LEU; PROBA; aur. (L)

212 5 LEI; PROBA. (L)

212a $12\frac{1}{2}$ LEI; PROBA; cupru, cupru-nichel, bronz, aluminiu.

213 20 LEI; PROBA; cupru și bronz.

213a 20 LEI; PROBA; metal alb aurit; 21 mm; 3,8 g ca nr. 80
Av litera „G" de la REGE întreruptă.
Rv litere întrerupte: „C" de la CAROL, „D, O, U" de la DOMNUL şi „O" de la ROMANIEI. De asemenea cifrele „2" şi „O" de la val. nomin.

213b 25 LEI; PROBA; argint, cupru, bronz, aluminiu, cositor.

213c 50 LEI; PROBA; c.m.s.

213d 50 LEI; PROBA; fără dată; argint; 32,8 mm; 17,425 g; executată la Bruxelles; nu s-au bătut monede după ea.

213e 100 LEI; PROBA; fără dată; similar c.m.s.

214 100 LEI; PROBA; identică emisiunii oficiale, însă din cupru sau din bronz.

1910

215 50 BANI; PROBA; mnt. Bruxelles; identică emisiunii oficiale, însă din cupru, bronz, cupru-nichel, aluminiu, zinc.

215a 10 BANI; PROBA; cupru; desen necunoscut (menţionată în Catalogul Schulman, apr. 1959, lot. 618 — vidi cat. Aurelio Rauta).

216 1 LEU; PROBA; identică emisiunii oficiale, însă din metale variate similar ca la nr. 215.

217 2 LEI; PROBA; identică emisiunii oficiale, însă din cupru, bronz, cositor, argint, nichel.

FERDINAND I (1914—1927)

220 1921. 25 BANI; PROBA (L)

PROBE CU REPRODUCERE FOTO PE METAL

220a 25 BANI; PROBA
Av Harta ţării străbătută de o eşarfă cu inscripţia NIHIL SINE DEO. Dedesubt milesimul 1921.
Rv 25 | BANI şi ramură de măslin la dreapta.

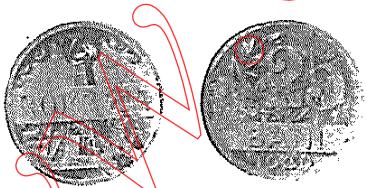

220b 25 BANI; PROBA
Av Peste o sondă petroliferă o fişie cu ROMANIA
Rv 25 BANI | 1921 şi ramură de măslin la stinga.

220c 25 BANI; PROBA

1914

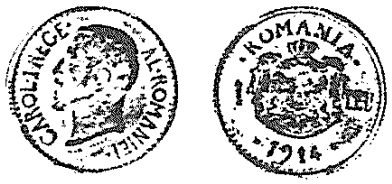

218 1 LEU; PROBA; mnt. Paris; argint; 22mm; m.z. gravor Charles Pillet.
Av Efigie spre stinga · CAROL · I · REGE — AL. ROMANIEI · Sub git : CH · PILLET
Rv Stema ţării. Deasupra · ROMANIA · Dedesubt milesimul · 1914 · În părţi 1 — LEU. În dreapta jos : ESSAI

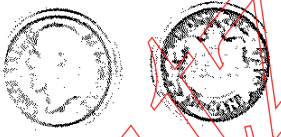

218a 50 BANI; PROBA; mnt. Paris; argint:
Av. similar c.m.s., însă semnătura gravorului : CH · P ·
Rv Stema ţării. Deasupra · ROMANIA · Dedesubt val. nomin. 50 BANI; la dreapta stemei o ramură, la stinga milesimul 1914. În dreaptă jos. : ESSAI

1914

219 2 LEI; PROBA; argint; mnt. PARIS; 26 mm; m.z. gravor Charles Pillet. Similar cu nr. 218, însă cu val. nomin. 2 LEI.

220 1921. 25 BANI; PROBA (L)

Av Pe un piedestal Cupa Victoriei. Deasupra ROMANIA. În dreapta ramură de măslin, dedesubt milesimul 1921.
Rv 25 | BANI şi ramură de măslin la dreapta.

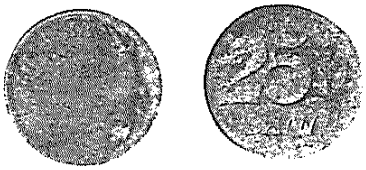

220d 25 BANI; PROBA
Av Cifrul regal, la dreapta ROMANIA, la stinga opaiţ cu flacără.
Rv similar cu nr. 220b.

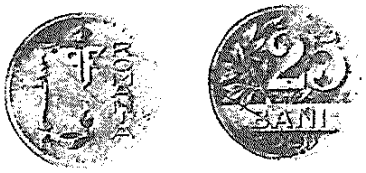

220e 25 BANI; PROBA
Av În centru milesimul 1921, deasupra ROMANIA, la dreapta ornamentaţie (?) (slab vizibil).
Rv similar cu nr. 220a

220f 25 BANI; PROBA (găurit)

www.cupeluz.ro

Av Vultur cu aripi deschise, dedesubt ROMANIA / 1921.
Rv 25 | BANI, la dreapta spic de grîu.

220g 25 BANI; PROBA (găurit)
Av Vultur cu aripi parţial deschise. În părţi cîte o coroană regală. Dedesubt ROMANIA | 1921.
Rv similar cu nr. 220g

220h 25 BANI; PROBA (găurit)
Av Vultur în zbor cu cruce în cioc. Dedesubt ROMANIA | 1921
Rv 25 | BANI, în dreapta cifrul regal·

220i 25 BANI; PROBA (găurit)·
Av Deasupra ROMANIA, dedesubt cifrul regal · Între două ramuri, în părţi cîte o coroană·
Rv similar cu nr. 220g

221 50 BANI; PROBA; bronz (Cat. Henry Christensen, iunie 1966, lot 279)·

221a 50 BANI; PROBA
Av Pe un piedestal Cupa Victoriei. Deasupra ROMANIA la dreapta ramură de măslin, dedesubt milesimul 1921.
Rv 50 | BANI, la dreapta două spice de grîu.

221b 50 BANI; PROBA
Av. Sondă petroliferă. Deasupra fişie cu ROMANIA.
Rv 50 | BANI 1921, la dreapta ştiulete de porumb cu frunze.

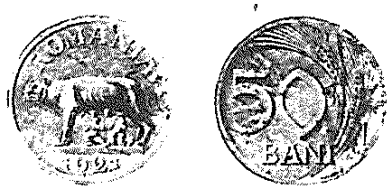

221e 50 BANI; PROBA

Av Pe un piedestal Lupoaica cu Romulus şi Remus. Deasupra ROMANIA, dedesubt milesimul 1921.
Rv Ca nr. 221a

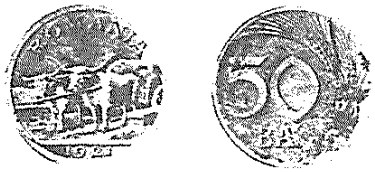

221d 50 BANI; PROBA
Av Car cu boi. Deasupra ROMANIA, dedesubt milesimul 1921.
Rv Similar cu nr. 221a.

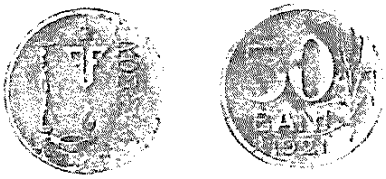

221e 50 BANI; PROBA
Av Similar cu nr. 220d.
Rv Similar cu nr. 221b.

221f 50 BANI; PROBA
Av Snop de grîu. Deasupra ROMANIA, dedesubt milesimul 1921.
Rv Similar cu nr. 221a.

221g 50 BANI; PROBA (găurit).
Av Similar cu nr. 220g
Rv 50 | BANI, dedesubt milesimul 1921, la dreapta două spice de grîu.

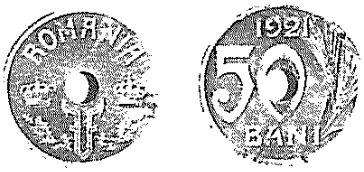

221h 50 BANI; PROBA (găurit)
Av Similar cu nr. 220i.
Rv Similar cu nr. 221g.

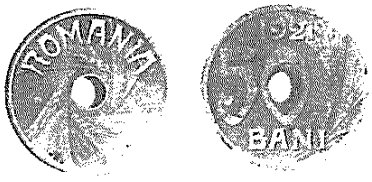

221i 50 BANI; PROBA

Av 4 spice de grîu în jurul centrului. Deasupra ROMANIA.
Rv Similar cu nr. 221g.

222 5 LEI; PROBA; nichel 31 mm; m.z.
Av Stema țării; desen nou. Doi lei pe o eșarfă cu deviza NIHIL SINE DEO ținînd un scut poligonal, scartelat, avînd deasupra coroană. În scut: I acvila spre dreapta cu spadă și sceptru în gheare și cruce în cioc; în dreapta sus soarele; II cap de zimbru avînd stea cu șase raze între coarne, la stînga sus semiluna; III leu ieșind dintr-o coroană cu trei colțuri, avînd pe cap coroană tot cu trei colțuri, ține între labe o stea cu șase raze; IV doi delfini. Dedesubt val. nomin. 5 LEI.
Rv Cornul abundenței din care se revarsă spice de grîu și fructe. Deasupra ROMANIA. Dedesubt, în părți milesimul 19—21. În cîmp, în stînga cifra „8" imprimată incus (probabil numărul de ordine al exemplarului de probă).

222a 5 LEI; PROBA; cupru-nichel; 22 mm (World Coins, mai 1968).

222b 50 BANI; PROBA; nichel; 19 mm; m.n.
Av Efigie la dreapta circular; REINO—D'ITALIA.
Rv ROMANIA (50) BANI.
Circular: METALLVRGICA ITALIANA, dedesubt PROVA. 1921.

222c 1,25 LEI; PROBA; nichel; 23 mm; cerc la mijloc (pentru gaură)
Av Stema mică italiană. Dedesubt: ITALIA
Rv ROMANIA (1,25 — LEI) 1921.
Circular: METALLVRGICA ITALIANA, dedesubt: PROVA.

223 1922 1 LEU; PROBA; nichel; 23 mm.
Av Coroană regală; dedesubt val. nomin. 1 LEU pe spic de grîu.

Rv Snop de grîu; deasupra ROMANIA. Dedesubt milesimul 1922.

224 2 LEI; PROBA; nichel; m.n.
c.m.s. cu val. nomin. 2 LEI.

224a 2 LEI; PROBA; bronz; 23 mm; m.n. (Licitația Henry Christensen, mai 1967, lot 1286.)

225 5 LEI; PROBA; nichel; 33 mm; 15,5 g; m.n. Similar cu nr. 223, însă val. nomin. 5 LEI.

225a 5 LEI; PROBA; bronz; m.n. Similar cu nr. 224a. (Licitația Henry Christensen, mai 1967, lot 1287).

225b 5 LEI; PROBA; 33 mm; m.n.
Av Femeie nud, îngenuncheată, spre dreapta ține o cupă la izvor.
Dedesubt: ROMANIA/1922.
Rv Val. nomin. 5 LEI, deasupra coroana regală, la dreapta spic de grîu.
(Licitația Henry Christensen, iunie 1966, lot 292 Vidi World Coins, apr. 1969, pag. 364).

226 1924 1 LEU; PROBA; „Bun pentru 1 leu" identic cu emisiunea oficială, însă din cupru, bronz, aluminiu, zinc.

227 2 LEI; PROBA; „Bun pentru 2 lei" identic cu emisiunea oficială, însă din aluminiu, argint, bronz, zinc.

CAROL II (1930—1940)

228 1930 5 LEI; PROBA
228a 10 LEI; PROBA
228b 20 LEI; PROBA
} Desen necunoscut. Apar în cat. licit. col. Faruk, 1954, nr. 2504. Vidi Cat. Aurelio Rauta, 1974.

228c 1932 100 LEI; PROBA (L)

229 1935 50 LEI; PROBA; mnt. București; argint; 21 mm; 5,83 g; m.z.
Av Efigie spre stînga CAROL II REGELE ROMANILOR. Dedesubt milesimul 1935; în dreapta I. Jalea.
Rv Stema mică a țării. În părți 50—LEI.
Matrița executată la monetăria din ROMA, în colaborare cu H. Ionescu.

230 200 LEI; PROBA; argint; 28 mm.
Av Efigie spre stînga CAROL II REGELE ROMANILOR. Dedesubt milesimul 1935 și I. Jalea.

www.cupeluta.ro

Rv Vultur avînd coroană pe cap, sabie şi sceptru în gheare; pe piept scut scartelat.
Ca nr. 110, însă cu val. nomin. 200 LEI.
Matriţa a fost executată la monetăria din ROMA (artist modelator I. Jalea, în colaborare cu H. Ionescu). În ţară s-a modificat cu val. nomin. 250 LEI.

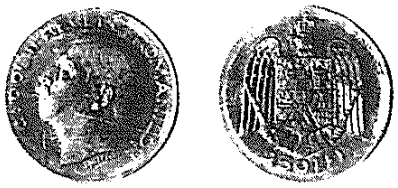

231 1935 250 LEI; PROBA; metal galben; 29 mm; 11,28 g.
Similar cu nr. 110

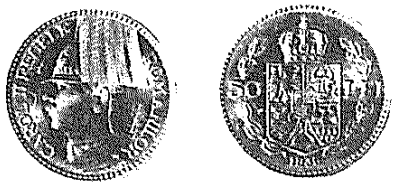

232 1936 50 LEI; PROBA; nichel; 24 mm; 5,79 g; m.n.
cu linie sinuoasă încusă, întreruptă de două steluţe.
Similar cu nr. 101, însă cu milesimul 1936.
Pe **Av** două poansoane de anulare.

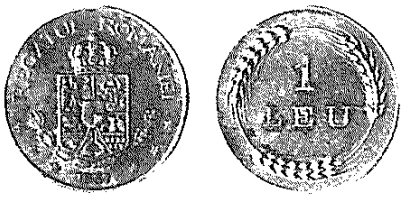

233 1937 1 LEU; PROBA; cupru-nichel-zinc; 21 mm; 3,2 g; m.n.
Av Stema mică a ţării, pe două ghirlande unite. Deasupra REGATUL—ROMANIEI. Dedesubt milesimul 1937, avînd în părţi cîte trei stele cu cinci raze.
Rv În cercul format din trei spice de grîu, val. nomin. 1 LEU.

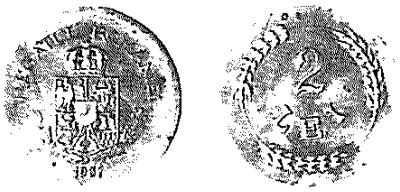

234 2 LEI; PROBA; cupru-nichel-zinc; 23 mm; 4,33 g; m.n. c.m.s., însă fără stele pe **Av**.

MIHAI I (1940—1947)

239 1941 1 LEU; PROBA; zinc; 17 mm; m.n.
Ca nr. 94.

239a 1941 1 LEU; PROBA; cupru-nichel-zinc; 18 mm; m.n.
Rv Înclinat ↑↙

240 1944 500 LEI; PROBA; metal alb; 32 mm.

241 1944 MONEDA MEDALIE, jubiliară, PROBA (descrisă la nr. 133); metal alb, bronzat; 21 mm.

235 1 LEU; PROBA; cupru-nichel-zinc; 21 mm; m.n.
Av Similar cu nr. 233.
Rv Buchet din trei spice de grîu. În părţi, val. nomin. 1 LEU.

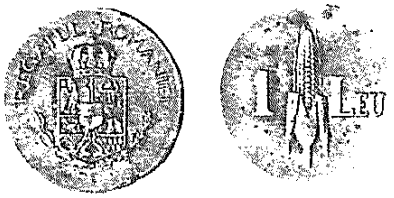

236 1 LEU; PROBA; cupru-nichel-zinc; 21 mm; 3,1 g; m.n.
Av Ca nr. 235 însă fără stele.
Rv Ştiulete de porumb. În părţi val. nomin. 1—LEU.
(*Piesa nu are milesim.* Probabil, aparţine anului 1937).

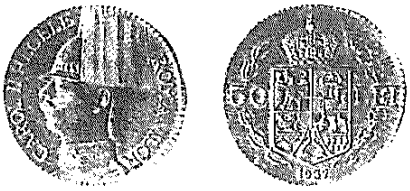

237 50 LEI; PROBA; cupru-nichel-zinc; 23 mm; 3,2 g; m.n.
Av şi **Rv** ca nr. 101, cercul perlat slab realizat din batere.

238 1938 1 LEU; PROBA; cupru-nichel-zinc; 18,5 mm; 2,72 g; m., rotunjită şi aplatizată.
Av şi **Rv** ca nr. 94.

242 1945 2 000 LEI; PROBA; metal galben; 30 mm.
242a 500 LEI; PROBA; metal galben; similar cu nr. 124 (250 lei 1941), însă muchie zimţată şi milesimul 1945 (scris drept şi fără ornamente în părţi). Colecţia Alex. Ievreinov — Bucureşti.

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ (1947—1965)

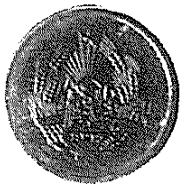

243 1958 5 BANI; PROBA; Mnt. Bucureşti; cupru-nichel-zinc; 20 mm; 2,4 g; m.z. gravor H. Ionescu.
Av Stema Republicii Populare Române.
Rv Val. nomin. 5 BANI. Dedesubt milesimul 1958.

244 1960 10 BANI; PROBA; Mnt. Bucureşti; nichel; 17,5 mm; 2,12 g; m.n.
Av Stema Republicii Populare Române, cu stea şi legendă; REPUBLICA POPULARA ROMINA.
Dedesubt milesimul 1960.
Rv În cerc, roată dinţată, val. nomin. 10/BANI.

C. FALSURI DE MONEDE MODERNE ROMÂNEŞTI

Falsificarea monedelor a constituit, în toate timpurile, un pericol pentru situaţia financiară a ţării respective.

Încă din secolul trecut, paralel cu dezvoltarea tehnicii moderne, s-au sporit şi posibilităţile falsificatorilor de a-şi perfecţiona metodele de lucru. De la falsurile rudimentare din trecut, s-a ajuns la realizarea unor falsuri cu execuţie aproape ireproşabilă. Organele de poliţie din toate ţările lumii sînt permanent preocupate pentru depistarea falsificatorilor, problema tratîndu-se pe plan internaţional.

Pe de altă parte, în tehnica monetară se caută a se preîntîmpina falsificarea prin utilizarea unor mijloace tehnice cît mai greu accesibile falsificatorilor, precum şi fabricarea monedelor din metale cu proprietăţi caracteristice uşor de determinat de către public.

Din acest punct de vedere, cea mai importantă proprietate a metalului este *magnetismul*, iar *nichelul* ocupă loc de frunte şi a fost introdus pe scară tot mai mare, mai ales după primul război mondial.

Falsificatorii au folosit şi ei *nichelul* sau *fierul nichelat*, însă cu mari dificultăţi: avînd puncte de fuziune foarte ridicate nu se pot turna prin mijloace simple, iar *duritatea* mare a metalului nu permite baterea cu prese obişnuite. În sfîrşit, monedele din fier nichelat se deosebesc ca aspect de monedele de nichel.

Altă proprietate importantă a metalului este *sunetul*, caracteristic în special la monedele de argint, dar care, totuşi, nu este proprietate eliminatorie căci, uneori, chiar piese autentice de argint de titlu superior n-au sunet datorită unor defecţiuni în masa lor (fisuri).

În cele ce urmează vom enumera unele exemple de falsuri monetare *„de epocă"*, constatate în circulaţia monetară din ţara noastră de la 1867 pînă în 1947.

Sînt falsuri care s-au răspîndit speculîndu-se buna-credinţă sau neştiinţa oamenilor, mai ales a celor analfabeţi.

Activitatea falsificatorilor a culminat în ţara noastră, între 1932—1938, circulaţia monetară a monedei oficiale fiind grav periclitată, la un moment dat publicul şi-a pierdut încrederea în monedele ce i se prezentau.

Găsim indicat a expune categoriile de falsuri constatate în această perioadă de timp.

a) *Falsuri din plumb, plumb-cositor, plumb-antimoniu, plumb-antimoniu-cositor.* Erau falsuri de începători, uneori le argintau.

b) *Falsuri din argint-cupru.*

Datorită diferenţei între valoarea nominală şi valoarea intrinsecă a metalului din monedele de *argint*, le-a convenit falsificatorilor să falsifice monede folosind argint de titlu chiar superior celui folosit în monedele oficiale. Se executau prin *turnare* sau *batere*. Cele turnate se recunosc repede, avînd suprafaţă poroasă, iar zimţii de pe muchie nereuşiţi.

Cele obţinute prin *presare* au fost cele mai periculoase. Au folosit matriţe de batere confecţionate cu deosebită ingeniozitate, prin mijloace similare cu cele din atelierele monetare. Astfel monedele false 100 lei 1932 apar destul de bine imitate.

Falsurile erau numai din *argint* şi *cupru* şi erau roşietice fiindcă nu conţineau *nichel* şi *zinc*, de aceea falsificatorii le dădeau şi un strat de argint la suprafaţă, care se putea îndepărta prin frecare.

Prin reacţia cu *dimetiloglioxină* se constata lipsa nichelului.

Piesele de 250 lei (emisiunea 1935) au fost falsificate uneori foarte bine, falsificatorii reuşind a realiza liniile sinusoidale de pe muchia monedelor.

c) *Falsuri din nichel şi cupru-nichel.*

Monedele de nichel de 50 şi 100 lei (emisiunea 1936—1938) s-au falsificat pe scară redusă prin presare din *nichel* şi *cupru-nichel*. Lipsea materia primă, nichelul.

d) *Falsuri din fier nichelat.*

În lipsa nichelului s-au confecţionat falsuri prin presare din *fier nichelat*, piese care sînt atrase de magnet ca şi cele de nichel pur, însă se recunoşteau prin strălucirea lor, iar cu timpul rugineau.

d) *Falsuri din alamă.*

Monedele de *cupru-zinc-nichel* (tombac) de 10 şi 20 lei (emisiunea 1930) au fost falsificate prin *presare* din alamă, materialul fiind uşor de procurat. Ele s-au răspîndit în număr mare.

Au fost şi unele falsuri confecţionate prin *turnare*, dar pe scară redusă.

În ţara noastră, în condiţiile create după proclamarea *REPUBLICII*, activitatea dăunătoare a falsificatorilor de monede a încetat, astfel că nu avem cazuri de exemplificat.

ROMÂNIA (PRINCIPAT)
CAROL I DOMN (1867—1881)

245 1867, 5 BANI, imită nr. 6a; cupru; realizată prin presare, execuţie mediocră
246 10 BANI, imită nr. 7; cupru; realizată prin turnare, **Av** şi **Rv** rudimentare.
247 1872, 2 LEI; imită nr. 16; plumb; execuţie rudimentară
248 1873, 1 LEU; imită nr. 12; plumb, spoit cu cositor; m.z.
249 2 LEI; imită nr. 17a; metal alb, spoit cu cositor; m.z.

www.studiipenumizi.ro

250 1874, 1 LEU; imită nr. 13.
251 1875, 2 LEI; imită nr. 18; zinc, spoit cu cositor; execuţie mai îngrijită.
252 1876, 2 LEI; imită nr. 19.
253 1880, 5 LEI; imită nr. 21; argint titlu inferior; 17,92 g.
254 1881, 2 LEI; imită nr. 20.
255 5 LEI; imită nr. 22; plumb, spoit prin argintare; 19,8 g, zimţii pe muchie neregulaţi.
256 5 LEI; imită nr. 69; plumb, spoit prin argintare; 16,6 g; zimţii pe muchie neregulaţi. Pe **Av** două fisuri traversează efigia.

ROMÂNIA (REGAT) (1881—1947)

CAROL I (1881—1914)

257 1884 5 BANI, imită nr. 32; rudimentar executate, suflate cu argint.
258 1885 5 BANI, imită nr. 33
259 1894 1 LEU, imită nr. 54
260 2 LEI, imită nr. 62
261 1900 2 BANI, imită nr. 29; cupru, spoit cu argint; 1,84 g.
262 10 BANI, imită nr. 37
263 20 BANI, imită nr. 40
264 50 BANI, imită nr. 46
265 1901 1 LEU, imită nr. 56
266 2 LEI, imită nr. 64
267 5 LEI, imită nr. 74
268 1906 10 BANI, imită nr. 39
269 20 BANI, imită nr. 42
270 1 LEU, imită nr. 57
271 5 LEI, imită nr. 75; plumb-zinc; m.z. bine realizată.
272 1910 2 LEI, imită nr. 65
273 1911 2 LEI, imită nr. 66
274 1912 50 BANI, imită nr. 50
275 2 LEI, imită nr. 67
276 1914 2 LEI, imită nr. 68; zinc; m.z. execuţie rudimentară.

FERDINAND I (1914—1927)

277 1924 1 LEU imită nr. 86
278 1 LEU imită nr. 86a
279 2 LEI imită nr. 87; metal alb; m.z. rudimentar.
280 2 LEI imită nr. 87a; metal alb; muchie neregulată cu urme de zimţi. Piesă turnată.

MIHAI I (REGENŢA) (1927—1930)

281 1930 5 LEI imită nr. 92; zinc bronzat; **Av** şi **Rv** parţial şters.
282 20 LEI imită nr. 93; zinc poleit cu bronz, execuţie rudimentară.
283 20 LEI imită nr. 93; alamă; 27 mm; 7,24 g, execuţie rudimentară; milesimul 1930 atît pe **Av.**, cît şi pe **Rv.**

CAROL II (1930—1940)

284 1930 10 LEI imită nr. 97; zinc 22,5 mm; muchie zimţată neregulat. **Av-Rv** şters.
285 10 LEI imită nr. 97; alamă.
286 10 LEI imită nr. 97; alamă; 24 mm; 5,1 g; efigie rudimentar realizată ↑↖.
287 10 LEI imită nr. 97c; zinc; 22 mm; muchie bine zimţată.
288 10 LEI imită nr. 97c; alamă; 23 mm; 5,6 g.
289 20 LEI imită nr. 98; zinc, execuţie rudimentară; zimţi oblic pe muchie ↑↖.
290 20 LEI imită nr. 98; cupru.
291 20 LEI imită nr. 98; alamă ↑↖.
292 20 LEI imită nr. 98; zinc; execuţie îngrijită ↑↖

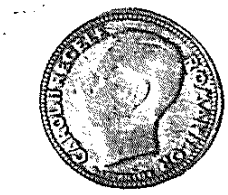

293 20 LEI imită nr. 98c; alamă ↑↖.
294 1932 100 LEI imită nr. 103; metal alb; 29,5 mm; 12,94 g.
295 100 LEI imită nr. 103a; metal alb; 30,5 mm; 11,84 g; ↑↖.
296 100 LEI imită nr. 103a; zinc, spoit cu cositor; 15,4 g.
297 1935 250 LEI imită nr. 110; metal alb; 13,34 g; muchie bine realizată. **Rv** scutul pe acvilă realizat rudimentar.
298 250 LEI imită nr. 110; metal alb; 13,5 g; muchia realizată destul de bine cu zimţi şi linia sinusoidală, dar lipsesc steluţele rombice.
299 250 LEI, imită nr. 110; metal alb; 13,8 g; muchia realizată aproape perfect. **Rv** şters, scutul alb fără steme. Pe ambele feţe poansonul Monetăriei Naţionale „M.N. FALS".
300 250 LEI, imită nr. 110; alamă; 11,94 g; realizare bună a muchiei şi mediocră pe **Av** şi **Rv**.
301 1936 100 LEI, imită nr. 104; metal alb, muchia cu reprezentări deformate. Reprezentările pe **Av** şi **Rv** cu aspect şters.
302 100 LEI, imită nr. 104; zinc, urme de spoială cu cositor, execuţie rudimentară.
303 1937 50 LEI, imită nr. 101; metal alb; 5,02 g.
304 50 LEI, imită nr. 101; cositor; 5,1 g.
305 50 LEI, imită nr. 101; plumb; 7,14 g; execuţie rudimentară.
306 1938 50 LEI, imită nr. 102.
307 100 LEI, imită nr. 105; metal alb; 8,18 g; execuţie reuşită.
308 1939 250 LEI, imită nr. 111; metal alb, muchia cu lozinca incusă relativ bine realizată. **Av** şi **Rv** cu aspect şters.
309 1940 250 LEI, imită nr. 111; metal alb; pe muchie netedă lozinca MUNCA CREDINTA REGE NATIUNE („CREDINŢA" realizat parţial ca pe monedele originale, restul cuvintelor scrise de mînă cu un vîrf ascuţit).

MIHAI I (1940—1947)

310 1941 2 LEI, imită nr. 115; cositor
311 250 LEI, imită nr. 124
312 1942 20 LEI, imită nr. 117; zinc
313 200 LEI, imită nr. 122; (L).
314 1943 100 LEI, imită nr. 120
315 1944 20 LEI, imită nr. 119; zinc
316 100 LEI, imită nr. 121; zinc spoit cu cositor; 11,44 g.
317 500 LEI, imită nr. 126
318 1946 2000 LEI, imită nr. 129
319 25000 LEI, imită nr. 131; metal alb
320 100000 LEI, imită nr. 132; plumb-zinc poleit cu bronz alb.

D. DEMONETIZĂRI, ERORI

În scopul de a recupera materialul metalic (nichel) de care duceau lipsă fabricile de armament, în preajma celui de al doilea război mondial, s-a procedat oficial la retragerea din circulație a monedelor de 50 și 100 lei (emisiunile 1936, 1937 și 1938).

Spre a se preîntîmpina eventuala sustragere și reintroducere pe piață a unora din monedele retrase, s-a dispus *„demonetizarea"* lor prin *„deteriorare"*.

Această operațiune s-a făcut prin presarea monedei între două fălci, imprimîndu-se — incus — atît pe avers cît și pe revers linii paralele variat distanțate sau cercuri concentrice, iar altele au fost perforate. Totuși, cu toate măsurile luate, unele piese, demonetizate, s-au răspîndit și acum se află prin colecții.

La fel au existat și monede cu „erori" care au scăpat în circulație.

De aceea, considerăm că este util să cuprindem în lucrare cîteva exemple:

MONEDE DEMONETIZATE

321 1936 100 LEI. nichel (nr. 104), perforată, gaura de 6 mm.
322 100 LEI, nichel (nr. 104), pe **Av** și **Rv** cu hașuri incuse distanțate la 1 mm.

323 1937 50 LEI, nichel (nr. 101), linii paralele incuse pe **Av** și **Rv**. Piesa s-a suprapus parțial pe altă monedă în timpul presării.
324 1938 50 LEI, nichel (nr. 102). Linii paralele incuse pe **Av** și **Rv**.

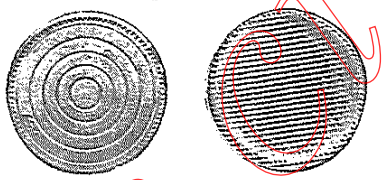

325 50 LEI, nichel (nr. 102) **Av.** cinci cercuri concentrice distanțate la 2 mm, imprimate incus. **Rv.** hașuri incuse distanțate la 1 mm.

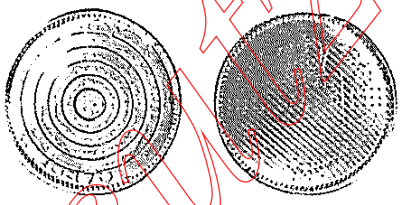

326 1938 100 LEI, nichel, (nr. 105) **Av** și **Rv** c.m.s

ERORI

327 1924 1 LEU, cupru-nichel (nr. 86). Eroare de batere **Av** și **Rv**.

327a 1924 1 LEU, cupru-nichel (nr. 86a). Eroare de batere. Pe **Av.** apare reversul incus.

E. SEMNE MONETARE (JETOANE)

Istoria semnelor monetare (jetoane) începe în antichitate.

În România din epoca modernă (după 1867) la întreprinderile care dispuneau de cantine sau magazine de consum proprii, salariile muncitorilor și angajaților erau achitate, parțial sau în întregime, folosind *semne monetare* confecționate din metal, cunoscute sub denumirea generală: *„jetoane"*.

Emiterea acestor semne monetare de către patronii de fabrici, moșieri, diverse întreprinderi și exploatări a constituit o formă perfecționată a *trucksystem*-ului descris de Karl Marx (Capitalul). Patronul desfăcea mărfurile la prețuri superioare celor de pe piață și încasa diferența. După exploatarea muncitorului prin vînzarea forței de muncă, urma și aceea în postura de cumpărător al mărfurilor de primă necesitate.

„Jetoanele" neavînd curs legal, se puteau da în plată numai la prăvăliile sau la cantinele patronului. Ele purtau înscrisă *„valoarea nominală"* socotită în lei sau bani. Uneori aveau înscrise numai cifrele, rămînînd de subînțeles unitatea monetară la care se refereau, ceea ce genera confuzii.

La berării, restaurante etc. s-au folosit jetoane purtînd înscrisă fie „valoarea nominală" sau echivalentul: țap, halbă, sticle de bere, porții de mîncare. Ele au suplinit, întrucîtva, lipsa de material mărunt și au înlesnit decontarea produselor ridicate pentru consumatori.

Jetoanele folosite pentru jocuri de noroc, emise de către cazinouri cu valori nominale destul de ridicate, aveau chiar putere de circulație în localitățile respective și împrejurimi, după cum rezultă din documentele de epocă.

Exemplele care urmează oglindesc aspecte din viața social-economică a țării noastre în ultimul secol, cu implicațiile create în circulația monetară.

www.cuperacutz.ro

ÎNTREPRINDERI DE STAT

J 1 DEPOZITUL CENTRAL BUCUREȘTI (1868—1872) 1 Ḍi; alamă; 30 mm.

J 2 MANUFACTURA DE TUTUN BUCURESCI 1 Ḍi; alamă; 30 mm.

J 3 MANUFACTURA DE TUTUN BUCURESCI 1/2 Ḍi (L)

J 4 MANUFACTURA DE TUTUN BUCURESCI 1 1/2 Ḍi (L)

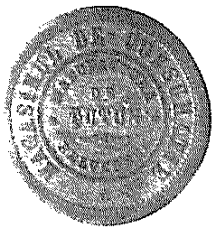

J 5 REGIA MONOP. STATULUI 1894
MANUFACTURA DE TUTUN BELVEDERE
MAGAZINUL DE CONSUMAȚIE 50 BANI; alamă; 26 mm.

J 6 MANUTANȚA CENTRALĂ A ARMATEI 1 PÂINE; Cu; 20 mm.

J 7 MANUTANȚA CENTRALĂ A ARMATEI 1 PÂINE; alamă; 22 mm.

J 8 CORPUL SERGENȚILOR CP IM 10; Cu; 15 mm.
cu monograma

J 9 RESTAURANTUL DE STAT Nr. 20 HALBA; Br; 24 mm.

J 10 TAPL 8 GRIVIȚA ROȘIE STICLA; mat. alb; 21 mm.

J 11 T.A.P.L. 4
cu monograma incusă IS „TAP"; met. alb; 21 mm.

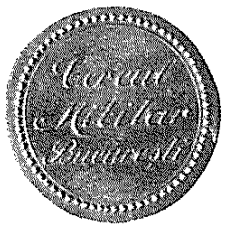

J 12 Cercul Militar București 5 LEI alamă; 25 mm.

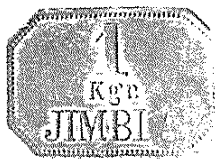

J 13 MAGAZINUL DE CONSUM CFR
cu monograma 1 Kgr. JIMBLA; Cu; dreptunghi 30/21 mm; colțuri teșite

J 14 MAGAZINUL DE CONSUM CFR
cu monograma „1/2 Kgr. CARNE DE VACĂ"; alamă; 21 mm

J 15 Fabrica de chibrituri București „O SUTĂ DE CUTII UMPLUTE" (L)

J 16 CONSUMUL MUNCITORILOR DIN VALEA JIULUI PETROȘANI 1 LEU; Cu; 18 mm.

J 17 CONSUMUL MUNCITORILOR DIN VALEA JIULUI PETROȘANI 5 LEI; Cu; 18 mm.

J 18 CONSUMUL MUNCITORILOR DIN VALEA JIULUI PETROȘANI 5 LEI; Cu; octogonal; 7 mm.

J 19 CONSUMUL MUNCITORILOR DIN VALEA JIULUI PETROȘANI 10 LEI; alamă; 21 mm.

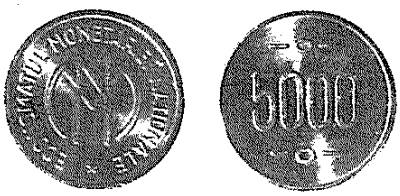

J 20 ECONOMATUL MONETĂRIEI NAŢIONALE monograma MN 5 000 LEI; nichel; 24 mm.
J 21 ARTISTUL MATEESCU & Co LOCOMOTIVA 25; alamă; 18 mm.

CANTINE

J 27 Întrepr. M. Sc. Pappadopol 1886
5 BANI BUN DE CANTINĂ 5 BANI; plumb (L)

J 28 CANTINA EXPOZIŢIUNII 1906
S.M. 1 LEU; Ni; 24 mm

J 29 CANTINA EXPOZIŢIUNII 1906
S.M. 5 BANI; alamă; 21 mm

J 30 CANTINA EXPOZIŢIUNII 1906
S.M. 50 BANI; NI; 21 mm

J 31 CANTINA CFR CARPAŢI 2; alamă (argintat); 23 mm

J 22 ARTISTUL MATEESCU & Co LOCOMOTIVA 35; alamă; 20 mm.
J 23 REGIA MONOP. STATULUI 1894 Rv. MAGAZINUL DE CONSUM MANUFACTURA DE TUTUN BELVEDERE 50 BANI; bronz; 27 mm
J 24 ECONOMATUL MONETĂRIEI NAŢIONALE monograma MN 1 000 LEI; nichel; 24 mm
J 25 RESTAURANTUL DE STAT 1 MAI HALBA; bronz; 22 mm
J 26 BUFETUL DE STAT MUSCEL I.C.S. 15 HALBA; bronz; 22 mm

J 32 CANTINA CFR CARPAŢI 3; Ni; 20 mm

J 33 CANTINA SOCIETĂŢII DRAJNA 10 LEI; alamă; 24 mm

J 34 CANTINA FLOTILA 3 AVIAŢIE 1 LEU; aluminiu; 20 mm
J 35 BUN PENTRU CANTINA MOLDOVA 1 LEU; alamă; 22 mm
J 36 ADMINIST. TAZLĂU CANTINA BUN PENTRU 1 LEU; alamă; 24 mm
J 37 FABRICA DE POSTAV BUHUŞI CANTINA LUCRĂTORILOR 1 LEU; alamă; 22 mm
J 38 FABRICA DE POSTAV BUHUŞI CANTINA LUCRĂTORILOR 3 LEI; alamă; 26 mm
J 39 CANTINA FABRICII DE ZAHĂR DELA MARASESCI C·F·DE Z· 100; alamă; 22 mm grav. Carniol Fiul

J 40 FABRICA DE STICLĂRIE NEGULEŞTI S.A. CANTINA BUN PENTRU în părţi F.S. 20 LEI; alamă; 18 mm

www.stupercutz.ro

J 41 FABRICA DE STICLĂRIE
NEGULEȘTI S.A.
CANTINA
BUN PENTRU
în părți F.S. 100 LEI; Ni; 28 mm

J 42 FABRICA DE STICLĂRIE
NEGULEȘTI S.A.
CANTINA
BUN PENTRU
în părți F.S. 200 LEI; alamă; 33 mm

J 43 FABRICA DE STICLĂRIE
NEGULEȘTI S.A.
CANTINA
BUN PENTRU
în părți F.S. 500 LEI; Ni; 33 mm

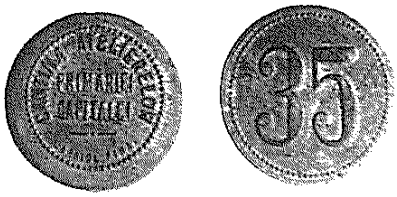

J 44 CANTINA ATELIERELOR PRIMĂRIEI CAPITALEI 35; cupru; 23 mm

ÎNTREPRINDERI PETROLIERE, MINE

J 45 STEAUA ROMÂNĂ MORENI
SONDA ILEANA 10 LEI; alamă; 21 mm

J 46 TELEGA OIL COMPANY LTD 5 BANI; Cu; 13 mm

J 47 CONCORDIA
SCHIT GOLEȘTI 20000 lei; alamă, octogonal; l=8 mm

J 48 CONCORDIA DEP. LIGNITUL 50 LEI; aluminiu; 24 mm

J 49 CANTINA MINEI JIDAVA
1903 1 LEU; alamă; octogonal; l=9 mm

EXPLOATĂRI DE PĂDURI, FABRICI DE CHERESTEA

J 50 INDUSTRIA DE LEMNE
BREZOI
G. STAGNI 1 LEU: Zn; bronzat alb; 26 mm

J 51 ESPLOATĂRI DE PĂDURI
METIAN et Cie — 10 BANI; Bi; 20 mm

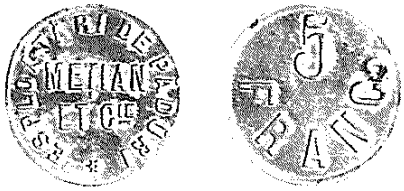

J 52 ESPLOATĂRI DE PĂDURI
METIAN et Cie — 5 FRANC; Bi; 24 mm

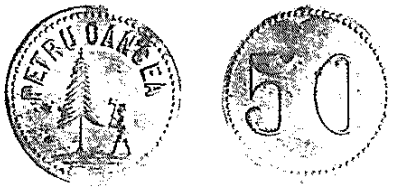

J 53 PETRU OANCEA — 50; alamă; 24 mm

DOMENII, MOȘII

J 60 ADMINISTRAȚIA MOȘIEI GUSOENI
NIMIC FĂRĂ MUNCĂ
monogramă — 100 BANI; alamă; 21 mm

J 61 DUMITRU EREMIE EPURENI
monograma — 50 BANI; alamă; 20 mm

J 62 DUMITRU EREMIE EPURENI
monograma — 1 LEU; alamă; 24 mm

J 54 FABRICA DE CHERESTEA VETRESCI
A. I. ROEBER KUNDL &Co — 20 bani; alamă; 24 mm

J 55 EXPLOATAREA PĂDURILOR ARIF
ARGEȘ — 1 LEU; alamă, octogonal;

J 56 EXPLOATAREA PĂDURILOR ARIF
ARGEȘ — 50 BANI; Br; circ. cu segment tăiat.

J 57 EXPLOATAREA PĂDURILOR ARIF
ARGEȘ — 10 BANI; Br; 23 mm

J 58 EXPLOATAREA PĂDURILOR ARIF
ARGEȘ — 5 BANI; Br; 20 mm

J 59 PADUREA BALEA
G. GROBONIC — 1925 — 10 LEI; alamă; 24 mm.

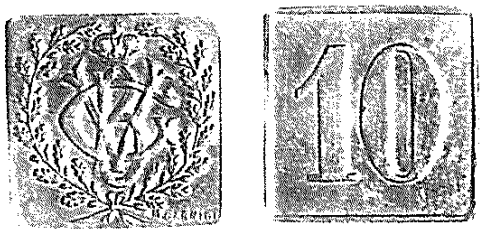

J 63 GEORGE VALENTIN BIBESCU
monogramă cu coroană princiară. — 10; alamă; pătrat; 17/17 mm

J 64 MOȘIA GARBOVANA. CERKEZ. — 5 BANI; alamă; 20 mm

www.cupercatz.ro

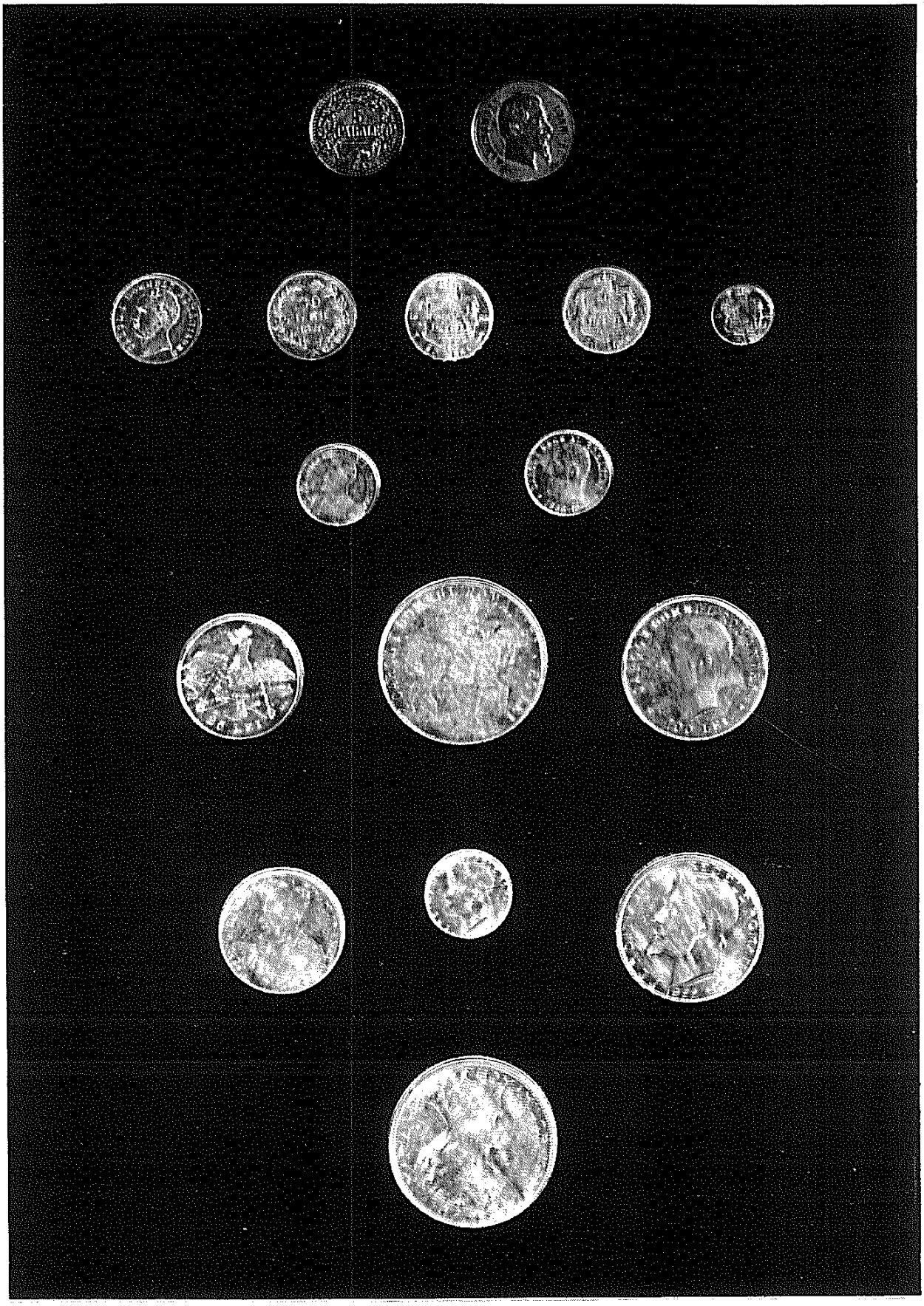

www.cimercutz.ro

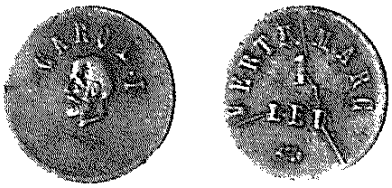

J 65 DOMENIILE COROANEI (între 1890-1900) 1 LEU; zinc; 20 mm.

Av Efigie la stînga CAROL I
Rv În centru val. nomin. 1 | LEU, dedesubt frunză. Deasupra circ. VERTE MARC

J 66 MOKI FISCHER
Domenii, păduri

Semne monetare triunghiulare (din tablă) epoca 1907 (?) (L)

ÎNTREPRINDERI PARTICULARE, COOPERATIVE, BĂNCI, COMUNITĂȚI

J 67 Bilet. Pentru o zi lucrată. Legenda cu litere alfabet tranziție. (Reprezentare patru boi.)
Monograma N T în scut.
Epoca: circa 1850—1860.

J 68 Bilet. Pentru o zi lucrată (reprezentare doi boi).
Inițiale F. T (chirilice)

J 69. Bilet. Pentru o zi lucrată (legenda sim. cu nr. J 67).
Reprezentare doi boi.
Monogramă în oval, ilizibilă.

J 70 Bilet. Satul Săseni-Vechi, jud. Buzău (Legenda sim. c.m.s.)
Inițiale H. F (chirilice).
Reprezentare patru boi.

J 71 Bilet. Pentru o zi lucrată. (Legenda sim. c.m.s.)
Inițiale J. C. St. (cu litere latine). Dedesubt 18.
Reprezentare patru boi.

J 72 ÎNTREPRINDEREA PALATULUI DE JUSTIȚIE 1890 INGINER N. CUȚARIDA, 5 BANI

J 73 ÎNTREPRINDEREA PALATULUI DE JUSTIȚIE 1890 INGINER N. CUȚARIDA, gravor Carapati 10 BANI

J 74 ÎNTREPRINDEREA PALATULUI DE JUSTIȚIE 1890 INGINER N. CUȚARIDA, gravor Th. Radivon. 50 BANI; Ni; 23mm

J 75 ÎNTREPRINDEREA PALATULUI DE JUSTIȚIE 1890 INGINER N. CUȚARIDA, gravor Th. Radivon 50 BANI Ni; 21 mm

J 76 ÎNTREPRINDEREA PALATULUI DE JUSTIȚIE 1890 INGINER N. CUȚARIDA, grav. Carapati 1 LEU; Ni; 23 mm

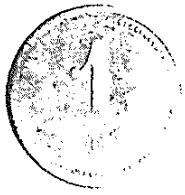

J 77 CARIERA DE GRANIT MUNTELE CAROL I 1 LEU; Ni; 25 mm

J 78 CARIERELE DE GRANIT MORSU & CARABAL 1897 1 LEU; Ni (L)

J 79 COOPERATIVA „MUNCA" BUCUREȘTI 2 LEI; Cu; 21 mm

J 80 METALURGIA ROMÂNĂ
monograma — 50 BANI; alamă; 20 mm

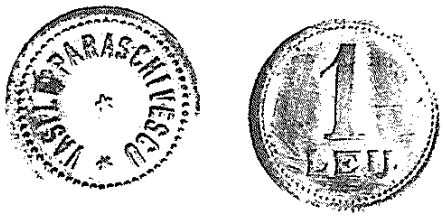

J 81 VASILE PARASCHIVESCU — 1 LEU; alamă; 22 mm

J 82 THOMA CONSTANTINESCU
monogramă — 5; alamă

J 83 THOMA CONSTANTINESCU
monogramă — 10; alamă; 20 mm

J 84 THOMA CONSTANTINESCU
monogramă — 20; alamă

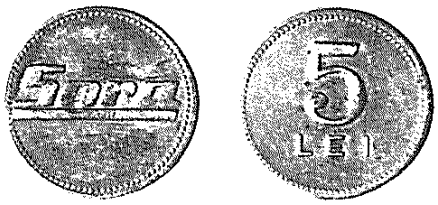

J 85 SORA — 5 LEI; alamă; 25 mm

J 86 FRAŢII KEMÉNY-SALONTA
(transformată după 1947 în PRODEXPORT) — 75; aluminiu; 25 mm

J 87 BAZARUL PORUMBARU — 5; alamă; 17 mm

J 88 CELANT ALBUZZI FONDIANER
CONSTRUIREA ŞOSELEI STANISORA — 1 LEU; alamă; 27 mm

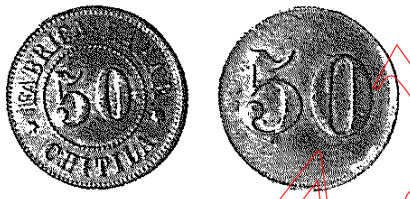

J 89 FABRICA ZAHĂR CHITILA — 50; alamă; 26 mm

J 90 FABRICA ZAHĂR CHITILA — 10; Cu; 20 mm

J 91 BANCA DE CREDIT ROMAN — 5; alamă; 18 mm

J 92 COSTACHE PALOŞIANU
Bacău 1903 — 5; Cu; 21 mm

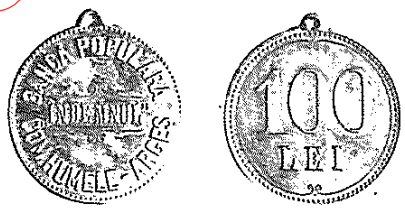

J 93 BANCA POPULARĂ ÎNDEMNUL
COM. HUMELE ARGEŞ — 100 LEI; alamă, 33 mm cu toartă

J 94 COOPERATIVA „ALBINA TARCĂU“ — 50 LEI, alamă, 24 mm

J 95 COOPERATIVA „ALBINA TARCĂU“ — 100 LEI; Cu, 24 mm cu semn poansonat.

J 96 UNION-BAU-GESELLSCHAFT
monograma — 1 LEU, alamă, exagonal 11 mm
grav. M. Carniol-Fiul

J 97 EPITROPIA COMUNITĂŢII IZDRAILITE „GADELA“ PIATRA N. — 5 LEI; Cu; 21 mm

J 98 SOCIETATE ÎN COMANDITA TARCĂU
EMIL COSTINESCU — 50 BANI; alamă; 21 mm

J 99 FRAŢII URSIANU — 1 LEU; alamă; 20 mm

J 100 M. D. BRAGADIRU — 50 BANI; Cu; 29 mm

www.cuperomania.ro

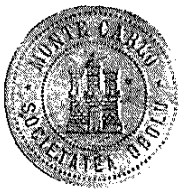

J 101 MONTE CARLO SOCIETATEA „OBOLU" — 5 LEI; alamă; 30 mm

J 102 LAMBRU IONESCU — 10 LEI; alamă; 20 mm

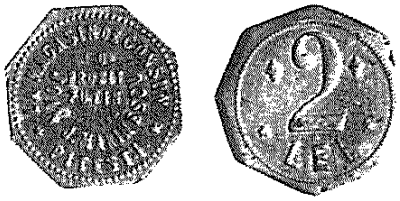

J 103 LA MAGASIN DE CONSUM CU PROFIT PUTIN — JOAN J. MARINESCU-PITEȘTI — 2 LEI; metal alb; octogonal l=9 mm

RESTAURANTE, BERĂRII etc.

J 104 BERARIA ACADEMICA BENE BIBENTI — 25; alamă; 26 mm

J 105 TERASA OTETELEȘANU BUCUREȘTI monograma — 40 BANI; Cu; 24 mm

J 106 TERASA OTETELEȘANU BUCUREȘTI monograma — 1 LEU; Cu; 30 mm

J 107 BUFET ȘOSEA KISELEFF — 30; alamă; 24 mm

J 108 RESTAURANT MONTE CARLO N. I. PARTENIE — 1 LEU; alamă; 18 mm

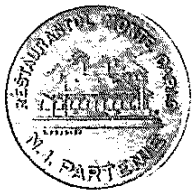

J 109 RESTAURANT MONTE CARLO N. I. PARTENIE — 500 LEI; alamă; 30 mm

J 110 TIC — TAC J. LOCAR — 5 LEI; alamă; 20 mm

J 111 RESTAURANTUL MAMAIA — 10 LEI; alamă; 26 mm

J 112 QUISISANA ORADEA — 5 LEI; alamă; 21 mm

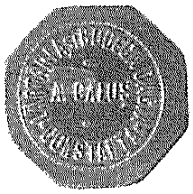

J 113 LĂPTĂRIA ȘI BODEGA DACIA A. CĂLUȘ CONSTANȚA — 20 LEI alamă; octogonal l=10 mm

J 114 JEAN MARTINEGLI — 1; alamă; 24 mm

J 115 JEAN MARTINEGLI — 1 LEU; alamă argintat; 24 mm

J 116 RESTAURANTUL J. MARINESCU — 1 LEU; alamă; 18 mm

J 117 RESTAURANT ENESCU & ANDREESCU BUCUREȘTI Nr. 2 grav. M. Carniol — 10 BANI; Cu; 23 mm,

J 118 c.m.s. cu Nr. 8 — 10 BANI; cu; 23 mm.

J 119 BODEGĂ ȘI RESTAURANT LA TREI LEI P. DUMA — 1 LEU; Cu; 21 mm

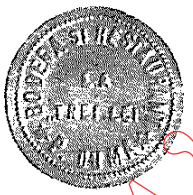

J 120 BODEGĂ ȘI RESTAURANT LA TREI LEI P. DUMA — 2 LEI; Cu; 21 mm

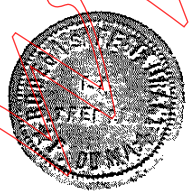

J 121 BODEGĂ ȘI RESTAURANT LA TREI LEI P. DUMA — 5 LEI; Cu; 21 mm

J 122 BERERIA JON DUMITRESCU — HALBA 1—2 L; alamă; 24 mm

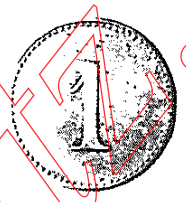

J 123 BERERIA ANTONIU, BUN P. UNA STICLA BERE — 1; Ni; 17 mm

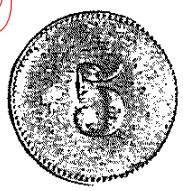

J 124 BERERIA ANTONIU, BUN P. CINCI STICLE BERE — 5; Ni; 22 mm

J 125 BERERIA „POTCOAVA" BUCUREȘTI; — HALBA; alamă; 27 mm

J 126 MARELE LOCAL MODERN ROMAN monograma. — 50; alamă; 19 mm

J 127 CONFISERIE RIEGLER — 100; alamă;

J 128 PICADILLY BUCUREȘTI SAR „BUN PENTRU 7 TAP." — alamă; găurit

J 129 DOINA OLTULUI BUCUREȘTI — 5 LEI; 21 mm

J 130 DOINA OLTULUI BUCUREȘTI — 10 LEI

J 131 DOINA OLTULUI BUCUREȘTI — 20 LEI; octogonal l=10 mm

J 132 DOINA OLTULUI BUCUREȘTI — 50 LEI

J 133 DOINA OLTULUI BUCUREȘTI monograma — 100 LEI; alamă; octogonal l=9 mm

J 134 „LUTHER" — 1 PORȚIE MÎNCARE placheta-jeton (L)

J 135 RESTAURANT SOC. GOVORA CĂLIMĂNEȘTI G. V. T. și cu monograma incusă — 10 LEI; Br.

www.simpericuti.ro

J 136 RESTAURANT SOC. GOVORA CĂLIMĂNEȘTI G. V. T. și cu monograma incusă — 20 LEI; Br; arg.

J 137 BERĂRIA LUTHER „LA DOI CĂPITANI" — 5 LEI; alamă; 25 mm

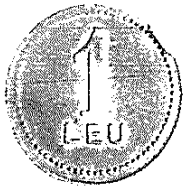

J 138 BERĂRIA CUZA VODĂ-IAȘI N. S. — 1 LEU; alamă; 19 mm

CAZINOURI

J 141 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 5; Ni; 27 mm

J 142 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 5; Ni; 34 mm

J 143 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 20; Ni; 34 mm

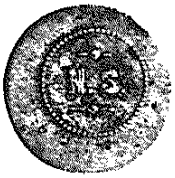

J 139 BERĂRIA CUZA VODĂ-IAȘI N. S. — 10 LEI; alamă; 27 mm

J 140 RESTAURANTUL CENTRAL ȘTEFAN COMISU — 1 LEU; alamă; 21 mm

J 144 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 20 (L)

J 145 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 100 LEI; celuloid cul. galben; 35 mm

J 146 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 100 LEI; Ni; 37 mm

J 147 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 500 LEI (L)

J 148 CAZINOUL DIN SINAIA monograma — 10 000; Ni; oval 52/25 mm

J 149 CAZINOUL EFORIE monograma. H E P. — 20 LEI; celuloid cul. brun.

www.cipercutz.ro

CAP V
Bilete şi bancnote

INTRODUCERE

Capitolul de față: BILETE ȘI BANCNOTE încheie lucrarea: MONEDE ȘI BANCNOTE ROMÂNEȘTI.

După capitolele anterioare care se referă la *„moneda metalică"* emisă pentru provinciile românești de la primele începuturi (Țara Românească — 1365, Moldova — 1375, Transilvania ca principat autonom 1538—1780), precum și România modernă și contemporană, s-a impus — în mod firesc — descrierea *„monedei hîrtie"* (sau hîrtiei monede) apărută în circulația monetară a țării noastre. Această descriere va oglindi — cu mărturii interesante — aspecte ale vieții economice și politice pe parcurs în timp de peste un secol (1853—1975).

Moneda hîrtie (bilet de bancă, bancnotă) este o monedă fără valoare intrinsecă, emisă de stat sau de o bancă de emisiune în numele statului, în general fără acoperire și fără obligația convertibilității. Circulă în mod obligatoriu în virtutea legii care o impune. În momentul cînd autoritatea statului nu mai are puterea de a o susține își pierde calitatea și funcțiunea, pierde deci valoarea nominală reprezentînd bunurile care — în mod normal — ar fi putut fi cumpărate cu ea.

Originea *„monedei hîrtie"* trebuie căutată în nevoia de a ușura circulația monetară, evitînd transportul de metal prețios, procedeu greoi, costisitor, riscant.

Izvoare istorice și studii de economie monetară semnalează folosirea monedei hîrtie de către Veneția încă din secolul al XIII-lea, iar în secolul al XVII-lea moneda hîrtie e utilizată de către Banca de Amsterdam (1609), Banca de Hamburg (1629), Banca de Roterdam (1635).

În Canada veacului al XVII-lea (pe atunci colonie franceză) apar celebrele „bancnote" făcute din cărți de joc cu semnătură și sigiliu (1685), iar în America moneda hîrtie se constată în: Massachusetts (1690), Pennsylvania (1722), Santo Domingo (1744).

În 1694 se înființează Banca Angliei, prima bancă în care emisiunea biletului de bancă se face pe bază de depozit. În Anglia și Scoția secolului al XVIII-lea biletele de bancă circulau ca bilete reprezentative, avînd acoperirea în metalul prețios aflat în tezaurul băncilor.

În Franța decretul din 1701 autorizează tezaurul statului să creeze *„bilete monedă"* (1703 și 1704). Între 1716—1720, Franța cunoaște vestitele *„asignate"* puse în circulație de bancherul Law și dezastrul monetar care a urmat.

Sub Turgot se creează Casa de Scont (Caisse d'Éscompte) care în 1777 a fost autorizată să emită bilete rambursabile. În timpul revoluției franceze, la 19 aprilie 1790, apar *„asignate"*, iar în 1800 sub consulat, odată cu înființarea Băncii Franței, se introduce — cu adevărat — biletul de bancă.

Se atribuie bancherului suedez Palmstruck ideea de a folosi — pentru prima dată — bilete de bancă drept bilet reprezentativ, recunoscut oficial în 1656, cînd ia ființă Banca din Stockholm.

Secolul al XIX-lea cunoaște o răspîndire crescîndă a biletului de bancă, în tot mai multe țări, dintre care citäm: Olanda (1814), Belgia (1830), Germania, după 1840 (cu bănci de emisiune în Bavaria, Prusia, Württenberg, Saxonia), iar din 1875 cu Banca Reichului.

De asemenea, monarhia austro-ungară (epoca 1867—1918) cunoaște numeroase emisiuni de bancnote, obligațiuni etc. Din emisiunile maghiare se remarcă cele din perioada Kossuth (1848—1849).

Emisiunile de bancnote rusești apărute încă din 1769 și cele sovietice constituie un interesant vast domeniu. Inflația din Germania, după primul război mondial, reprezentată prin numeroase emisiuni și uriașe stocuri de „bani de necesitate" (Notgeld), precum și cea din Ungaria (1946) cînd s-a ajuns la bancnote cu valoare nominală de *„un miliard de bilioane"*, oferă, de asemenea, posibilități multiple de colecționare și studiu.

În țara noastră, primele încercări de emitere a biletelor de bancă s-au făcut pe la jumătatea secolului trecut.

Încă din 1852 se înființează la Iași prima bancă românească de emisiune, cu aprobarea domnitorului Grigore Alex. Ghica: „Banca Moldovei" și se discuta punerea în circulație a unui bilet de bancă, de la care ne-au rămas proiecte. De fapt, încă din 1853, Comitetul revoluționar român era pe cale de a realiza un „bilet de împrumutare" cu valoare nominală de 10 ducați.

În 1866, Ion C. Brătianu întocmise proiectul unei emisiuni de monedă hîrtie, dar Parlamentul s-a opus.

Datoria flotantă a României devenind tot mai apăsătoare, în special după deficitele bugetare din 1875—1877, s-a pus — cu deosebită seriozitate — problema emisiunii monedei hîrtie. A fost aleasă cea mai potrivită soluție: emiterea unor „bilete ipotecare," un fel de creanțe directe ale statului, nepurtătoare de dobîndă, cu putere circulatorie și liberatorie, ca orice semn monetar.

Proiectul devine lege la 12 iunie 1877, statul fiind autorizat — pentru stingerea datoriei flotante și acoperirea deficitelor bugetare — să emită bilete ipotecare pînă la suma de 30 milioane lei. Biletele erau la purtător, aveau curs obligatoriu, erau primite ca monedă legală la toate casieriile publice. Erau emise în *„cupiuri"* de 5, 10, 20, 50, 100 și 500 lei.

Tipărirea lor s-a făcut la Paris, în condițiile biletelor de bancă. Emisiunea lor s-a făcut prin Casa de Depuneri și Consemnațiuni, purtînd semnătura ministrului de finanțe și a unui membru din Consiliul Casei.

După înregistrare, ele erau remise casieriilor pentru a le pune în circulație, plătind cu ele creditorii statului.

Rambursarea integrală a acestor bilete era garantată în proprietăți ale statului, neangajate pentru altă datorie și reprezentînd o valoare dublă.

Retragerea lor urma să se facă prin vinderea în decursul a 5 ani următori a proprietăților ce constituiau garanția și care trebuiau să fie plătite *numai* prin bilete ipotecare, după care urmau să fie retrase din circulație. Biletele ipotecare retrase erau păstrate în casele băncii și preschimbate *„al pari"* și fără primă în monedă la casele statului. Nu se putea face nici o altă emisiune de hîrtie, pînă ce — în prealabil — nu se retrăgeau și distrugeau prin ardere sau topire toate biletele.

În 1880, prin legea de înființare a Băncii Naționale a României, se prevedea obligația ca banca să retragă din circulație biletele ipotecare în termen de 4 ani, înlocuindu-le cu bilete de bancă.

Totuși retragerea lor completă nu s-a putut face decît în 1888—1890, cînd statul român și-a procurat fondurile necesare, prin lansarea unui împrumut în rentă amortibilă. După ce, în 1867, România, prin legea monetară își realizează o unitate monetară proprie, în metal și scoate din circulație internă diverse monede metalice străine, a urmat experiența de peste un deceniu cu moneda națională nou creată. Emanciparea și consolidarea economică implică însă înființarea unei instituții centrale de Scont și circulație, cu privilegiu de emisiune.

Astfel la 17 aprilie 1880, după aproape două decenii de frămîntări și tatonări pentru consolidarea situației economice a României — care-și cucerise în răstimp independența — se înființează *Banca Națională a României*.

Activitatea, propriu-zis, a acestei instituții a început la 1 decembrie 1880, totuși există dovezi asupra unor activități anterioare acestei date.

Astfel, în baza obligației de a emite *bilete de bancă*, Banca Națională a României a dispus folosirea imprimatelor de bilete ipotecare tipărite cu data de 12 iunie 1877, aplicînd supratipar: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, 9 SEPTEMBRIE 1880, anulînd denumirile funcțiilor și semnăturile vechi, înlocuindu-le cu cele corespunzătoare instituției nou întemeiate.

Emisiunile de bilete ale Băncii Naționale a României au continuat pe măsura pulsului variabil al economiei naționale din acea vreme. Dacă în 1881 Banca Națională a României avea dreptul de a emite bancnote în valoare de 48 085 920 lei, în anul 1913 volumul bancnotelor în circulație însuma valoarea de 518 706 280 lei!

În epoca primului război mondial (1916—1918) cînd apar emisiunile de bancnote ale Ministerului finanțelor la Iași

(1917), circulația fiduciară a biletelor de bancă crescuse de la 1 451 712 438 lei la 9 485 557 798 lei.

Intervalul dintre cele două războaie mondiale, de asemenea, este ilustrat prin emisiuni denotînd crize economice tot mai accentuate. Astfel, după unii autori, în anul 1928 se aflau în circulație 21 211 480 655 lei hîrtie și 420 000 000 lei metal.

Urmează epoca celui de al doilea război mondial cu emisiuni de valoare nominală tot mai exagerate, culminînd cu marea inflație din 1947.

Următoarele emisiuni din țara noastră reflectă prefacerile sociale ce au intervenit, redresarea situației economice atît prin stabilizarea monetară din 15 august 1947, cît și prin reforma monetară din 26 ianuarie 1952.

Astfel, filmul emisiunilor de „monedă hîrtie" îmbrățișează în timp variate aspecte, constituind pentru colecționari un vast domeniu din care-și pot alege *„tematici"* și realiza reușite colecții.

Căci biletele și bancnotele prezintă multiple varietăți de subiecte, frumoase realizări ale desenelor și caracteristici ale artei grafice.

Ele oglindesc situația politică și economică (crize-inflații), precum și eventualele evenimente de seamă din viața de stat a popoarelor sau chiar numai din cadrul unor comuniuni mai restrînse.

Sub acest aspect, studierea lor poate genera interesante studii economice și numismatice.

Pe plan mondial, în privința colecționarilor de bancnote, Europa se situează printre fruntașe.

În ceea ce privește literatura de specialitate, au apărut în străinătate numeroase cataloage de bancnote alcătuite pe țări, sau referitoare la mai multe țări, acestea din urmă cu capitole succinte, între care — uneori — figurează și ROMÂNIA. Multe din ele prezintă omisiuni sau date necorespunzătoare, în ceea ce privește emisiunile noastre.

În țara noastră, în afară de știri privind emisiunile de bilete și bancnote, prinse în articole sporadice — citate în bibliografie — au mai fost comunicări la Societatea numismatică română, precum și lucrări incomplete rămase sub formă de manuscris.

Demn de relevat, în acest domeniu, este studiul științific: „Sistemul bănesc al leului și precursorii lui", de Costin C. Kirițescu și colaboratorii săi (vol. I—III, Editura Academiei R.S.R., 1964—1971), care se referă și la emisiunile de monedă hîrtie.

Din aceste considerente, avînd în vedere și cererea colecționarilor — tot mai numeroși — din țara noastră și chiar a celor din străinătate, am inclus în lucrarea noastră și capitolul BILETE ȘI BANCNOTE întocmit în așa manieră, încît oferă colecționarului sau cercetătorului științific multiple posibilități de studiu, privit din variate unghiuri.

Biletele și bancnotele sînt descrise, grupate, după specificul lor.

§ **A** *Primele încercări de emitere a biletelor de bancă în România.*

§ **B** *Biletele ipotecare* 1877.

§ **C** *Biletele ipotecare cu supratipar „BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI".*

§ **D** *Bilete și bancnote emise de Banca Națională a României și Ministerul finanțelor.*

§ **E** *Bilete emise de către trupele germane de ocupație, în* 1917, *prin Banca Generală Română.*

§ **F** *Bancnote emise de Banca Austro-Ungară, care au circulat în România după 1 decembrie* 1918.

§ **G** *Bilete emise pentru România de către Comandamentul Armatei Roșii* (1944).

Deoarece lucrarea de față este prima de mai mare amploare privind biletele și bancnotele românești, ne-am impus obligația unui conținut cît mai cuprinzător.

Ne-am documentat, atît din literatura de specialitate apărută în țară și străinătate, pe care o cităm în bibliografie, dar — mai presus — ne-am bazat pe concluziile ce le-am tras, studiind, de cîteva decenii, materialul din colecțiile oficiale sau particulare.

Descrierea pe tipuri de bilete și bancnote, *după valoarea nominală în ordine crescîndă și cronologic pe ani*, am făcut-o cu convingerea că va constitui un mijloc mai potrivit, mai orientativ, în studiu.

Descrierea fiecărui tip, după parametrii caracteristici (dimensiuni, culoare, reprezentări, text etc.) este similară cu cea folosită curent în cataloage cuprinse în bibliografie.

„Specimenele" nu au făcut obiectul descrierii pe emisiuni.

Ca sistematizare și totodată pentru simplificare în descriere, am clasificat și grupat în paragrafe separate:

§ **H** *Filigrane pe bilete și bancnote românești.*

§ **I** *Steme pe bilete și bancnote românești.*

§ **J** *Textul penalității pe bilete și bancnote românești.*

Ele constituie caracteristici de care trebuie să se țină seama.

În descriere, facem trimiterile respective la aceste paragrafe.

Abrevierile și semnele convenționale folosite în text sînt centralizate și explicate la începutul lucrării.

Am considerat ca *„variantă"* orice emisiune care prezintă diferențieri la cel puțin unul din parametri: dimensiuni, hîrtie, reprezentări, culoare, filigran, stema țării, text, textul penalității, denumirea funcțiilor, semnături, supratipar.

Diferențieri subtile în colorit, produse uneori și prin decolorare în decursul timpului, nu s-au putut menționa.

Fiecare bilet sau bancnotă este caracterizată printr-un număr care corespunde numărătoarei curente aflate în tabelul de la § M și paragrafele următoare.

Variantele poartă numărul bancnotei anterioare, însoțit de un indice (spre ex. 19a, 136a, 136b).

Drept elemente ajutătoare studiului și orientării colecționarului mai urmează:

§ **K** *TABEL de bilete și bancnote emise între* 1853—1973, *cronologic pe ani, în ordinea crescîndă a valorilor nominale, cu indicarea semnăturilor.*

§ **L** *TABEL, sinoptic, de bilete și bancnote emise între* 1853—1973 *după valoarea nominală, tip, emisiune și emitent.*

§ **M** *TABEL, ca mai sus, însă în ordinea crescîndă a valorii nominale.*

Nu ne-am referit în lucrare la numărul de bilete emise.

În ultima parte a lucrării au fost cuprinse genuri de bilete, bancnote, bonuri care constituie interesante „tematici" pentru colecționari.

§ **N.** *Bancnotele cu erori*, acelea care, scăpate vigilenței verificatorilor, au pătruns în circulația monetară.

§ **O.** *Probe de bancnote*, care n-au fost puse în circulație, rămase fie în situație de proiect, fie neutilizate, în funcție de conjunctura împrejurărilor de atunci.

§ **P.** *Falsuri de bancnote*, constatate în circulația monetară.

§ **Q.** *Asignate, bani de schimb, bani de necesitate etc.* emisiuni ale unor autorități, întreprinderi sau firme particulare, care reflectă în general aspecte inedite ale epocii din timpul primului război mondial și în perioada imediat următoare cînd în efervescența vieții economice de atunci au suplinit lipsa monedei oficiale, în special a celei mărunte.

Capitolul 5 cuprinde un total de 588 bilete, bancnote, bonuri, cu variantele lor, repartizate astfel:

§ **M.** *Bilete și bancnote emise între* 1853—1973	386+46 variante	432
§ **N.** *Bancnote cu erori*	18	18
§ **O.** *Probe de bancnote*	16	16
§ **P.** *Falsuri de bancnote*	16+3 variante	19
§ **Q.** *Asignate, bani de schimb, bonuri de casă, tichete.*	103	103
Total	539+49	variante=588

DESCRIEREA BILETELOR ŞI BANCNOTELOR

A. PRIMELE ÎNCERCĂRI DE EMITERE A BILETELOR DE BANCĂ ÎN ROMÂNIA

1. Biletul de împrumutare emis de Comitetul revoluţionar român în 1853

Primele încercări de a emite bilete de bancă româneşti au fost iniţiate de Comitetul revoluţionar român în 1853. Acest comitet, întemeiat încă din 1848, a hotărît să emită „bilete de împrumutare" de 10 ducaţi (galbeni împărăteşti).

Biletul are forma dreptunghiulară, dim. 180×100 mm, tipar alb-negru şi prezintă: în mijloc, sus vulturul Ţării Româneşti, spre colţurile de jos două cercuri: în cel din stînga o femeie, înfăţişînd România şi legenda circulară ROMÂNIA UNA ŞI NEDESPĂRŢITĂ, în cel din dreapta inscripţia COMITETUL | NAŢIONAL | REVOLUŢIONAR | ROMÂN. Sub cercul din stînga, un coif aşezat peste două săbii încrucişate, sub cel din dreapta, o ţeavă de tun, trei ghiulele şi piese din arma artileriei. Jos, lupoaica cu Romulus şi Remus. Biletul poartă seria A 1. Totul, într-un decor din motive vegetale, în spirale. În cîmp, pe 12 rînduri, următorul text:

Dreptate* Frăţie*

A 1 Imprumutare

NATIONALE ROMANE

Destinaţia speţială şi unică a aceştii împrumutări este independinţa şi libertatea României.

Dece Ducaţi 10

galbeni împărăteşti

. 1853

PENTRU COMITET

(ss) D. Brătianu (ss) Ştefan Golescu

(ss) C. A. Rossetti

O circulară particulară face cunoscut basele şi toate condiţiile împrumutării.

Aceste bilete, deşi emise, nu au circulat. (L)**

BILETELE BĂNCII MOLDOVEI

Banca Naţională a Moldovei, înfiinţată în anul 1852, a fost prima bancă din Moldova care a obţinut privilegiul de a emite monedă de hîrtie.

Astfel, în anul 1856 conducătorii băncii au făcut proiecte încercînd să emită bilete de bancă. Sînt cunoscute două tipuri cu valoare de 100 lei fiecare: unul cu data de 1 septembrie 1856, celălalt fără dată.

2. Biletul de bancă cu data de 1 septembrie 1856 prezintă: în partea de sus la mijloc stema Moldovei, flancată de ambele părţi de valoarea nominală*** „100 lei". În colţurile de sus, în panouri dreptunghiulare, stilizate, încadrate în ghirlande, valoarea „100". În cîmp titlul „BILET DE BANCĂ". Dedesubt, *în stînga*, text în limba română: Una sută lei la cursul visteriei se vor plăti înfăţişetorului la a lui cerere, pe Biletul acesta de către cassa Băncii d'aici Iaşi, 1 septembrie 1856. *În dreapta*, text în limba franceză: *Cent piastres au cours du ministére de finances seront payés au porteur qui présentera ce billet par la caisse de la banque Jassi, le I-er septembre* 1856. Urmează în limba română: Direcţiunea generală a Băncii Moldovei. În partea de jos, în cartuş, în stînga: prescripţiile art. 13 privitoare la falsificatori, în limba română, iar în dreapta în limba franceză şi anume: „Or cine contrafface bilete de bancă, le falsifică sau le pune în circulaţie, cunoscîndu-se de fiece se va pedepsi ca falsificatoru după legile ţării".

„Celui qui aura contrefait ou falsifié des billets de banque ou les sera mis aciement en circulation serra puni comme fausseur conformement les lois du pays".

Textul românesc este scris cu litere chirilice şi latine. (L)

---

* Scris cu litere cursive.

** L = literatură. (Biletele sau bancnotele cunoscute autorilor numai din publicaţii.)

*** Am folosit denumirile: *"valoare"* pentru cazul cînd aceasta este arătată cu cifre (s. ex.: "100") şi *"valoare nominală"* cînd este dată în litere sau combinat (s. ex.: "UNA SUTA LEI" sau "100 LEI").

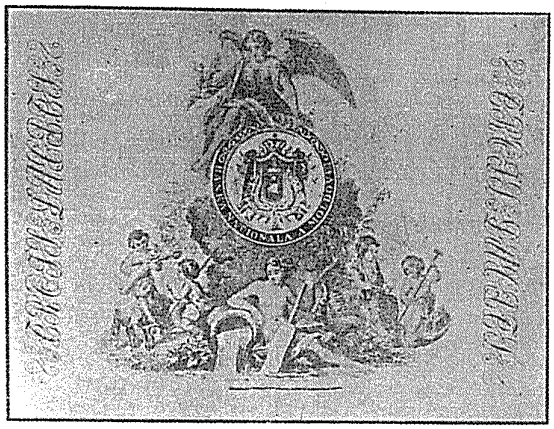

3. Biletul de bancă, fără dată, este imprimat pe hîrtie specială de culoare albă pe **Av**, și verzuie pe **Rv.**, dim. 150×100 prezentînd:

Av În cîmp, la baza unei stînci, o alegorie reprezentînd pe Danubius, cu mîna dreaptă pe un vas, iar în mîna stîngă ținînd o lopată cu inscripția: DONAU. Este flancat de un grup ce înfățișează: agricultura, păstoritul, albinăritul, cultura tutunului și pescuitul. În mijloc, un medalion rotund cu stema Moldovei. Circular „BANKA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI". Pe stîncă, îngerul păcii cu o ramură de măslin în mîna dreaptă, protejînd întreaga alegorie. Lateral în dreapta și stînga se află imprimat cu litere majuscule cursive, înflorate, de culoare roșie, valoarea: TROIS DUCATS. Pe marginea de jos este numele atelierului unde a fost imprimat biletul: LEIPZIG, GIESLÖKE & DEVDIENT TYP. INST. Această inscripție, însă, este anulată printr-o linie trasă cu cerneală.

Rv Biletul prezintă un medalion mare oval, cu marginile formate din patru rînduri de arcuri mici care se întretaie între ele. În interior medalionul are linii paralele care sînt din ce în ce mai dese spre centru, dînd astfel biletului, în mijloc, o culoare de un verde mai închis. În partea de sus a biletului, inscripția: MOLDAUISCHE; în partea de jos: LANDESBANK, iar lateral dreapta și stînga, valoarea 100.

B. BILETELE IPOTECARE

1877

1 *emisie cu* 6 *valori: 5, 10, 20, 50, 100 și 500 lei*

Emise de către Ministerul Finanțelor la 12 iunie 1877, tipărite în atelierele Băncii Franței, Paris.

Legea biletelor ipotecare a fost adoptată de parlament la 7 iunie și promulgată la 12 iunie 1877.

Biletele ipotecare au fost garantate de stat printr-o ipotecă de prim rang, înscrisă asupra unor proprietăți imobile libere ale statului, aveau curs obligatoriu, se primeau de toate casieriile publice cu valoarea lor *al pari** și erau la purtător. Valoarea emisiunii 30 000 000 lei. Retragerea lor a început după înființarea Băncii Naționale (1880), astfel că în anul 1885 se mai aflau în circulație un număr foarte restrîns. Biletele poartă semnăturile: ministrului finanțelor, ale membrilor comitetului biletelor ipotecare și a casierului general al tezaurului. Biletele ipotecare erau tipărite inițial cu trei semnături, la punerea lor în circulație se adăuga semnătura casierului general al tezaurului.

Legea prevedea ca biletele ipotecare să fie emise în valoare de 30 000 000 lei însă s-au emis numai în valoare de 26 260 000 astfel:**

Cupiura (valoarea nominală în lei)	Numărul de cupiuri emise	Valoarea totală în lei
5	431 156	2 155 780
10	614 350	6 143 500
20	153 946	3 078 920
50	70 538	3 526 900
100	46 024	4 602 400
500	13 505	6 752 500
Total:	1 329 519	26 260 000

În afară de seriile de bilete ipotecare obișnuite s-au mai imprimat un număr de 48 exemplare din fiecare tip, care nu purtau nici numere de serie, nici numere curente, acestea fiind înlocuite prin zerouri.

Biletele acestea erau destinate să servească drept *model* casierilor și altor mînuitori de bani publici, pentru a putea constata autenticitatea biletelor ce li se prezentau.

La emisiunile ce au urmat după 1880, apare supratiparul „SPECIMEN" pe unele din bancnote emise ca model.

Pentru ca „SPECIMEN"-ul (bancnota mostră) să nu poată fi folosit în circulație monetară, el se deosebește de bancnota normală prin o serie de parametri: spre exemplu la unele lipsesc denumirile funcțiilor și semnăturile, seria și numerele, data emisiunii, prevederile legii, steme etc. De asemenea datele sînt, uneori, trucate, spre exemplu „34 mai 1968". În plus, specimenele pot fi găurite, perforate cu texte și numere sau prevăzute cu supratipar negru sau colorat, rareori poartă diverse notări scrise de mînă. Se mai deosebesc de originale și prin faptul că apar și cu dimensiuni mai mici, reproduse în culori deosebite, anulate prin linii diagonale, sau prevăzute cu supratipar roșu „SPECIMEN".***

4. 5 LEI (CINCI LEI)

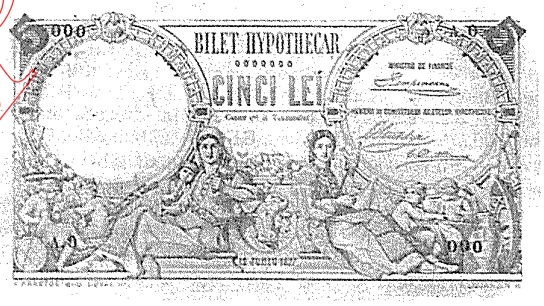

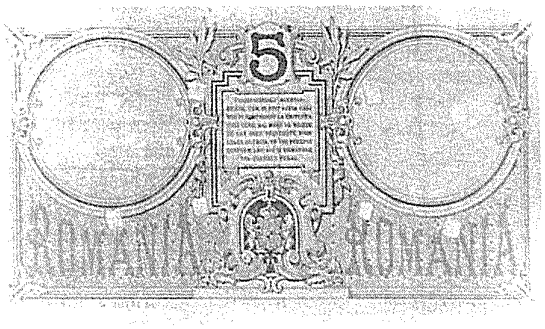

* *"Al pari"* = (ital. *egal*). Cursul unei monede, cambii, hîrtii de valoare sau: *"al pari"* în cazul cînd este egal cu valoarea nominală înscrisă pe ea.

** Costin C. Kiriţescu. Sistemul bănesc al leului și precursorii lui vol. I. p. 225.

*** HANS ADLER, *Handbuch der Banknoten und Münzen Europas*, Wien 1937, p. XII.

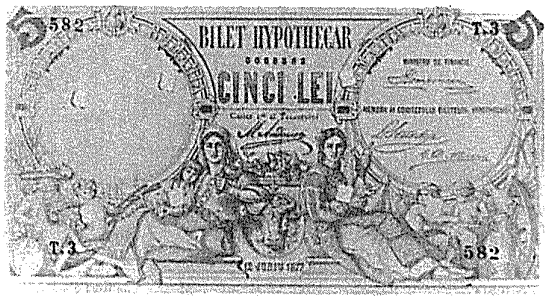

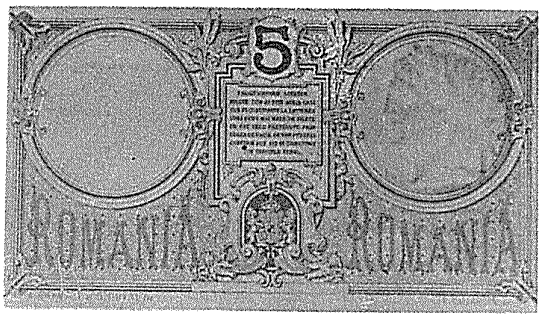

Dim: 152×86
Hîrtie: albă
*Filigran** Traian (Fil. 19)
Desenatori: A. Bramtot şi G. Duval
Gravor: P. Dujardin

Av a) *Fond*: bleu deschis**, desen clasic.

b) *Tipăritura*: chenar din fire drepte. În cîmp frontal inscripţia: BILET HYPOTHECAR", numărul de control***, valoarea nominală „CINCI LEI" şi „Casier Cal al Tesaurului". Jos postament cu stema „cap de bour" şi data emisiunii 12 JUNIU 1877. În părţi, alegorie cu femei şi copii, reprezentînd agricultura, industria, comerţul şi activităţi gospodăreşti. În stînga şi dreapta medalioane rotunde, albe, în ramă ornamentată cu desen clasic şi inscripţia „ROMANIA", repetată în fiecare medalion de două ori.

Medalionul din stînga cu filigran, pe cel din dreapta sînt imprimate funcţiile şi trei semnături de culoare bleu deschis. În colţuri sus cifra 5 în poziţie oblică, radial spre centru. Seria şi numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală.

Text: BILET HYPOTHECAR
CINCI LEI

MINISTRU DE FINANCIE

MEMBRII AI COMITETULUI BILETELOR HYPOTHECARE

Casier Cal al Tesaurului.

În afara chenarului în st. jos, A. BRAMTOT et G. DUVAL fec., în dr. P. DUJARDIN sc.

Rv a) *Fond*: culoare c.m.s.. desen arabescuri.

b) *Tipăritura*: chenar din fire drepte întrerupte în colţuri de desene clasice. În cîmp în panouri ornamentate: sus cifra 5, în centru textul penalităţii**** dispus pe opt rînduri (Text pen. 1), jos, stema ţării***** (stema 1). În stînga şi dreapta două medalioane rotunde albe. Sub medalioane scris cu majuscule „ROMANIA". În afara chenarului în st. jos A. BRAMTOT et G. DUVAL fec., în dreapta P. DUJARDIN sc.

5. 10 LEI (ZECE LEI)

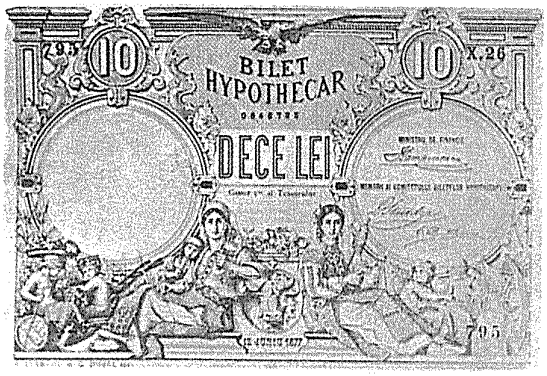

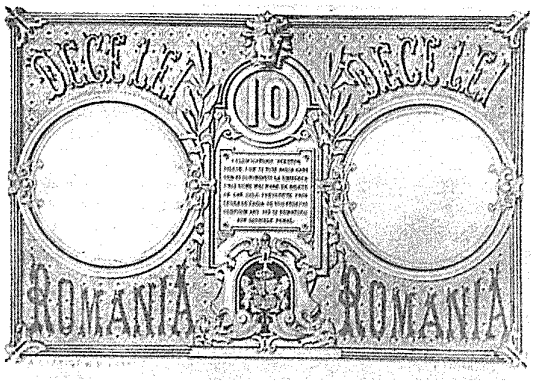

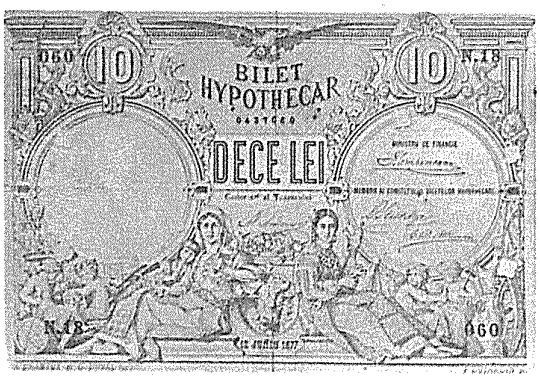

* *Filigran*" = (ital. *filigrana* de la lat. *filum* şi *granum*.) (S. ex. Fil. 19 înseamnă filigranul nr. 19) din descrierea de la § H.

** *Culorile pe bancnote* variază în diverse nuanţe, fie chiar de la tipărire, fie prin decolorare în decursul timpului. La indicarea culorilor ne-am servit, în parte, de lucrările:

1) *LIPSIA* Philatelistische Farbentafeln Heft 6, Wolfram Grallert u. Iohannes Roland-Rudolf Uhlisch — Berlin.

2) *SCHWANEBERGER* Farbentafeln für Briefmarkensammler. Verlag Schwaneberger Album — Eugen Berlin — Leipzig.

*** *Numărul de control* reprezintă totalul biletelor din emisiunea respectivă, socotit inclusiv biletul în cauză. Acest număr este în aşa fel alcătuit, încît să mai constituie încă o dificultate în calea falsificatorilor. Iată cum se formează (vezi *Şt. I. Dumitrescu*: *Tratat de monetă*. Vol. I, 1948, pp. 279, 280):

De fiecare literă a alfabetului (considerat din 25 litere) se tipăresc 1000 de bancnote. Pe bancnotă se arată litera respectivă (denumită "Seria"), alăturîndu-i-se un număr care reprezintă: Cîte alfabete "complete" (a 25 litere) s-au tipărit pînă atunci, din seria respectivă. Pe bancnotă mai este imprimat (de obicei în colţ opus) un număr care indică al cîtelea bilet, din litera respectivă, este cel de faţă.

Spre ex.: La biletul ipotecar de 5 lei, cu seria T_3, numărul 582, este trecut numărul de control 0068582.

T_3 înseamnă că s-au tipărit două alfabete complete a 25 litere, de fiecare literă 1000 bilete. Deci: $2 \times 25 \times 1000 = 50\,000$

Din alfabetul următor s-au tipărit 18 litere complete (căci litera T este a nouăsprezecea) deci; $18 \times 1000 = 18\,000$

Din Seria T_3 s-au tipărit numai 582 buc. Deci 582

Rezultă numărul de control: 0068582

**** *Textul penalităţii* = *Text pen.* (S. ex.: Text pen. 1 înseamnă textul penalităţii descris la nr. 1 § J.)

***** *Stema Ţării* = Stema (S. ex. Stema 4 înseamnă Stema Ţării descrisă la nr. 4 § I).

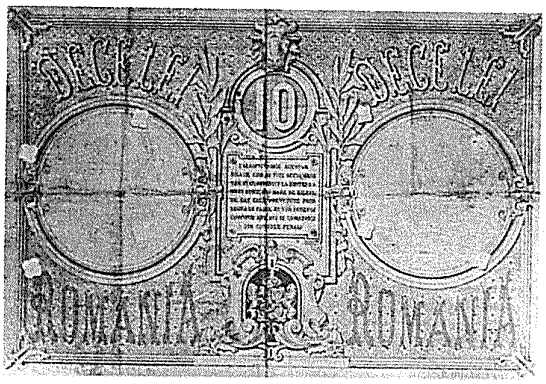

Dim: 152×107
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 19)
Desenatori: A. Bramtot şi G. Duval
Gravor: P. Dujardin

Av a) *Fond*: bleu deschis, desen combinat arabescuri şi clasic.

b) *Tipăritura*: chenar din fire drepte întrerupt în partea de sus de două panouri rotunde ornamentate în care este scrisă valoarea „10".

În cîmp, frontal, o acvilă cu crucea în cioc, în zbor spre dreapta, dedesubt inscripţia „BILET HYPOTHECAR" şi numărul de control. În centru valoarea nominală „DECE LEI". Medalioanele, alegoria, numele desenatorilor şi gravorului similare ca la biletul ipotecar de 5 lei.

Rv Similar cu reversul biletului ipotecar de 5 lei, avînd în plus în centru sus cap de bour, iar în stînga şi dreapta deasupra medalioanelor valoarea nominală „DECE LEI".

6. 20 LEI (DOUAZECI LEI)

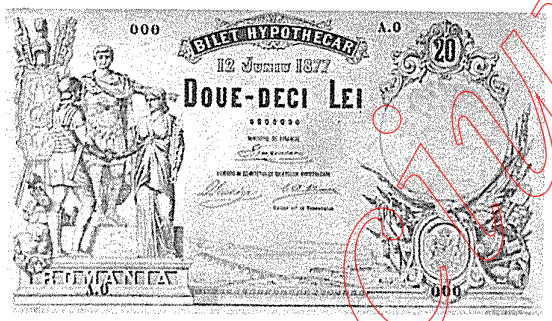

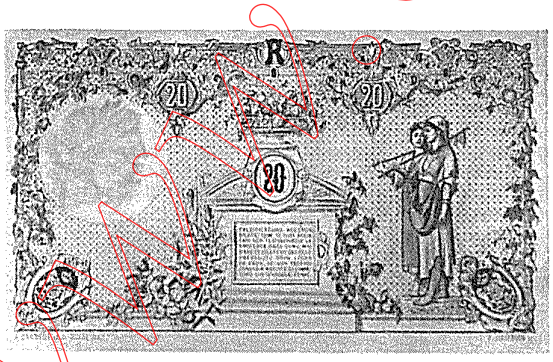

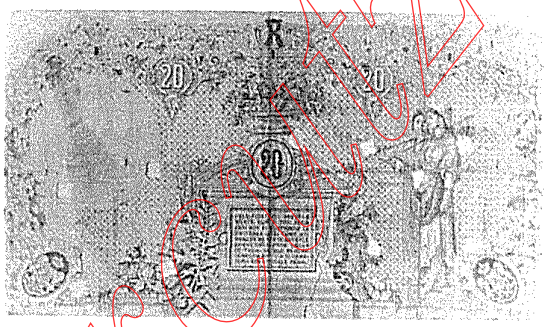

Dim: 180×107
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 20)
Desenatori: A. Bramtot şi G. Duval
Gravor: P. Dujardin

Av a) *Fond*: bleu deschis, desen clasic.

b) *Tipăritura*: desene şi inscripţii reprezentînd: frontal în arc de cerc inscripţia „BILET HYPOTHECAR", dedesubt data emisiunii: „12 JUNIU 1877", valoarea nominală „DOUE-DECI LEI" şi numărul de control. În centru funcţiile şi trei semnături de culoare bleu şi o semnătură (a casierului) de culoare albastră. Jos, podul lui Traian de la Drobeta Turnu-Severin. În st. pe un postament cu inscripţia „ROMANIA" o alegorie simbolizînd, lîngă trofeul biruinţei, unirea Daciei cu Roma, sub privirile împăratului Traian. În dr. medalion alb, rotund, cu filigran, deasupra lui un panou ornamentat şi valoarea „20". Dedesubt, stema ţării (stema 2) înconjurată de drapele, arme şi unelte de lucru. Seria şi numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală.*

Text:

BILET HYPOTHECAR
12 JUNIU 1877
DOUE-DECI LEI
MINISTRU DE FINANCIE

MEMBRII AI COMITETULUI BILETELOR HYPOTHECARE

Casier Cal al Tesaurului
Jos, în afara chenarului: stînga A. BRAMTOT et G. DUVAL fec. şi dreapta P. DUJARDIN sc.

Rv a) *Fond:* bleu deschis, desen clasic.

b) *Tipăritura:* chenar şpalier cu viţă de vie. Frontal iniţiala „R" şi valoarea „20" repetată de două ori. În centru un postament avînd deasupra un vas cu flori şi pe fronton valoarea „20" şi în faţă un cartuş** cu textul penalităţii dispus pe nouă rînduri (Text pen. 1). În dreapta şi stînga postamentului flori, frunze de lauri, viţă de vie şi fructe. În stînga un medalion rotund, alb, cu filigran. În dreapta două ţărănci cu sapa pe umeri. În col-

* Dispuse în diagonală = aşezate spre colţurile opuse ale bancnotei.

** *Cartuş*. Element ornamental arhitectonic, ca un sul desfăşurat, servind pentru înscrierea titlurilor. Am utilizat această denumire pentru formatul dreptunghiular, iar alte formate le-am denumit "*panou*".

ţurile de jos, în panouri ornamentate, stema ţării în poziţie oblică spre centru. Jos, în afara chenarului stînga A. BRAMTOT et G. DUVAL fec. şi dreapta P. DUJARDIN sc.

7 50 LEI (CINCIZECI LEI)

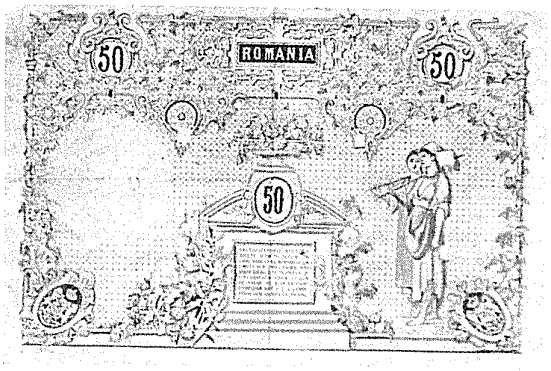

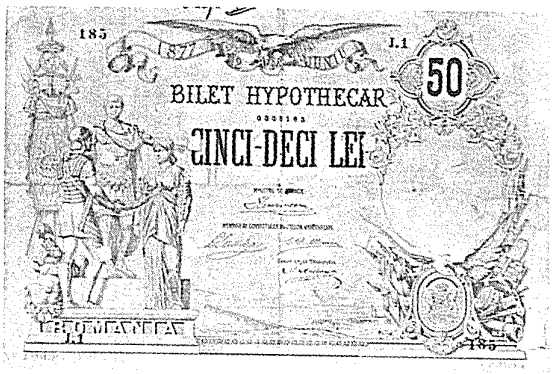

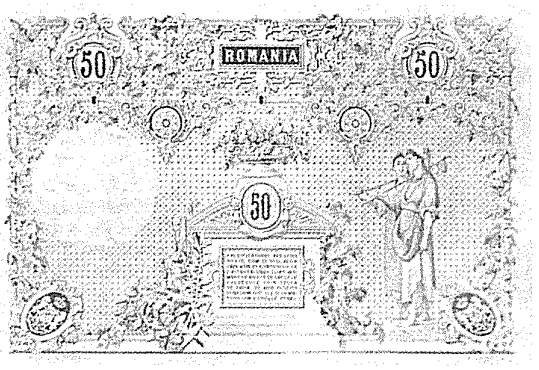

Dim: 184×26
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 20)
Desenatori: A. Bramtot şi G. Duval
Gravor: P. Dujardin
Av c.m.s. avînd în plus, frontal, o acvilă cu crucea în cioc în zbor spre dreapta, ţinînd în gheare o eşarfă cu inscripţia "1877 12 JUNIU".
Rv similar cu nr. 6 cu deosebirea că în loc de „R" este un cartuş cu inscripţia „ROMANIA".

8 100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

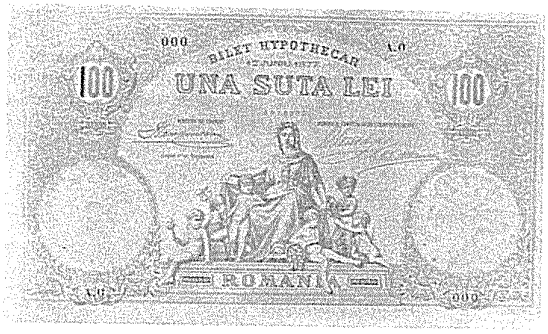

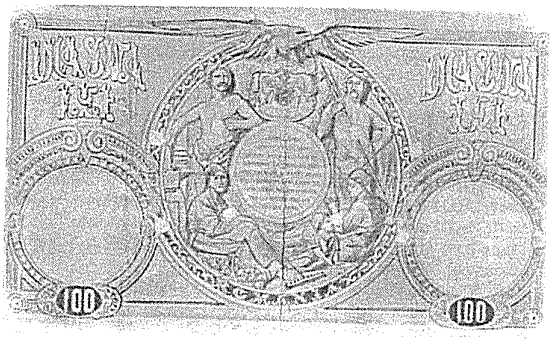

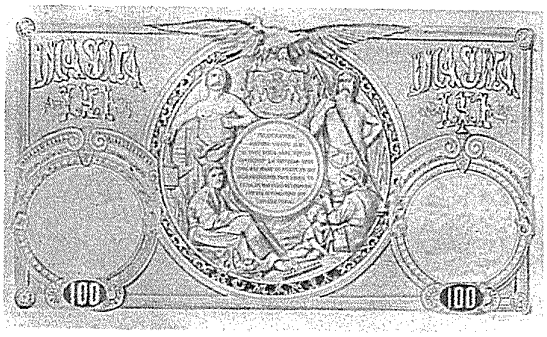

Dim: 210×122
Hîrtie: albă
Filigran: Zeiţa Roma (Fil. 29), Traian (Fil. 20)
Desenatori: A. Bramtot şi G. Duval
Gravor: P. Dujardin
Av a) *Fond:* desen clasic, de culoare albastru deschis, roz şi maro palid.

b) *Tipăritura*: chenar din fire drepte. În cîmp jos o alegorie reprezentînd România, abundenţa, comerţul, cultura şi arta pe un postament cu inscripţia „ROMANIA", iar în părţi valoarea nominală „UNA SUTA LEI". Frontal inscripţia: „BILET HYPOTHECAR şi data. Deasupra alegoriei valoarea nominală „UNA SUTA LEI" şi numărul de control de culoare neagră. În colţurile de jos două medalioane rotunde, albe, cu filigran. Deasupra lor, în panouri mici ornamentate, „ROMANIA" şi valoarea „100". Data emisiunii, funcţiile şi semnăturile de culoare albastru palid. Seria şi numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală

Text:
BILET HYPOTHECAR
UNA SUTA LEI
12 JUNIU 1877

MINISTRU DE FINANCIE MEMBRII AI COMITETULUI BILETELOR HYPOTHECARE
Casier Cal al Tesaurului
Jos, în afara chenarului stînga A. BRAMTOT et G. DUVAL fec., dreapta P. DUJARDIN sc.
Rv a) *Fond:* c.m.s.

b) *Tipăritura:* chenar din fire drepte întrerupte lateral de desene stilizate şi în colţuri de patru cercuri ornamentate. În cîmp, un medalion rotund avînd în partea superioară stema ţării (stema 3). Sus, o acvilă cu aripile întinse. În centrul medalionului textul penalităţii dispus pe nouă rînduri (Text pen. 1), înconjurat de o alegorie compusă din doi bărbaţi, două femei şi un copil, reprezentînd industria, agricultura şi activităţi gospodăreşti. Jos, în coroană circulară, scris cu litere stilizate „ROMANIA". La stînga şi dreapta jos două medalioane rotunde, albe, înconjurate de ornamente clasice. Deasupra lor valoarea nominală „UNA SUTA LEI", iar dedesubt valoarea „100".
Jos, în afara chenarului stînga şi dreapta A. BRAMTOT et G. DUVAL fec. şi P. DUJARDIN sc.

9 500 LEI (CINCI SUTE LEI)

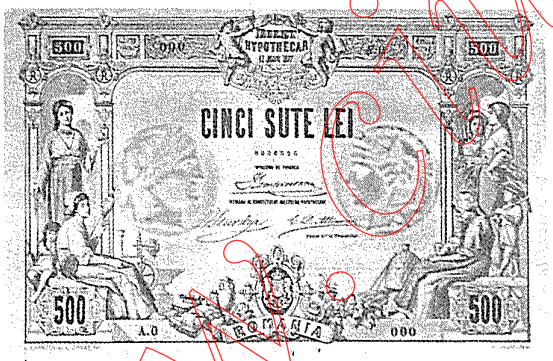

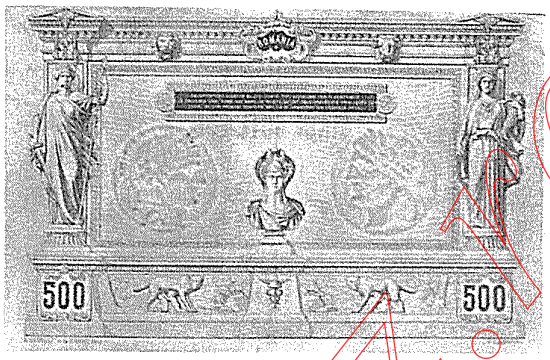

Dim: 210×140
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 20), Zeiţa Roma (Fil. 29)
Desenatori: A. Bramtot şi G. Duval
Gravor: P. Dujardin
Av a) *Fond:* bleu deschis, desen clasic.

b) *Tipăritura*: chenar arhitectonic avînd în st. şi dr. două firide cu figuri alegorice simbolizînd activităţi gospodăreşti, industria, cultura, albinăritul şi agricultura. Frontal, un panou cu inscripţia: „BILET | HYPOTHECAR | 12 JUNIU 1877", avînd în st. şi dr. două figuri alegorice simbolizînd ştiinţa, pacea şi comerţul. În cîmp valoarea nominală „CINCI SUTE LEI", numărul de control de culoare neagră, funcţiile şi patru semnături de culoare bleu şi albastru (ultima). În st. şi dr. două medalioane rotunde, albe, cu filigran. Jos un medalion oval cu stema ţării (stema 4), dedesubt o eşarfă cu inscripţia „ROMANIA". În colţuri, valoarea „500". Seria şi numărul de culoare neagră dispuse în diagonală.

Text:
BILET | HYPOTHECAR
12 Juniu 1877
CINCI SUTE LEI
MINISTRU DE FINANCIE

MEMBRII AI COMITETULUI BILETELOR HYPOTHECARE

Casier Cal al Tesaurului

Jos, în afara chenarului st. şi dr. A. BRAMTOT et G. DUVAL fec. şi P. DUJARDIN sc.
Rv a) *Fond:* culoare bleu deschis, desen clasic, cîmpul conţinînd lozinca: LEGEA PEDEPSESTE PE FALSIFICATORI, repetată pe rînduri ondulate.

b) *Tipăritura:* chenar arhitectonic avînd în rama de sus un panou cu inscripţia „ROMANIA", jos un piedestal cu bustul alegoric al Romei avînd pe soclu un caduceu. În părţi, Lupoaica alăptînd pe Romulus şi Remus. În st. şi dr. două statui simbolizînd zeiţele securităţii şi abundenţei. Jos, în colţuri, valoarea „500". În cîmp, sus, cartuş cu textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 1). Central, în stînga şi dreapta alegoriei României, două medalioane rotunde, albe cu filigran.
Jos, în afara chenarului st. şi dr. A. BRAMTOT et G. DUVAL fec. şi P. DUJARDIN sc.

C. BILETE IPOTECARE CU SUPRATIPAR* „BANCA NATIONALA A ROMANIEI"

Banca Naţională a României, înfiinţată prin Legea din 17/29 aprilie 1880, a fost obligată să retragă biletele ipotecare din circulaţie. Pînă la tipărirea biletelor proprii, banca a aplicat pe biletele ipotecare o ştampilă cu titulatura ei, data 9 septembrie 1880, noile funcţii desemnate prin lege, precum şi semnăturile respective. Supratipar, în culoare galbenă, cu textul:

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
9 SEPTEMBRE 1880
GUVERNATORUL
CASIERUL BANCEI CENSORUL DELEGAT
Dir.

10. 5 Lei 12 iunie 1877 (nu a circulat (L))
11. 10 Lei 12 iunie 1877
12. 20 Lei 12 iunie 1877

* *SUPRATIPAR* = imprimare tipografică aplicată pentru schimbarea unui titlu, valori, valabilităţi etc.

www.cupoane.ro

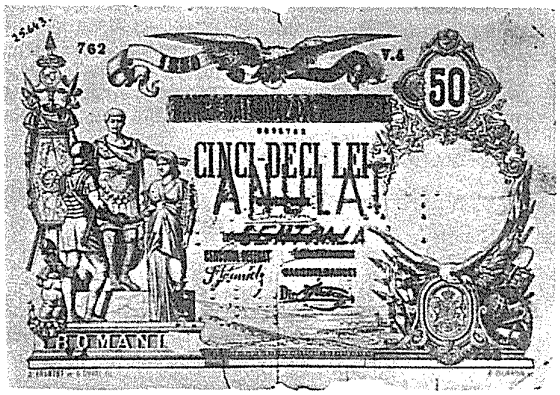

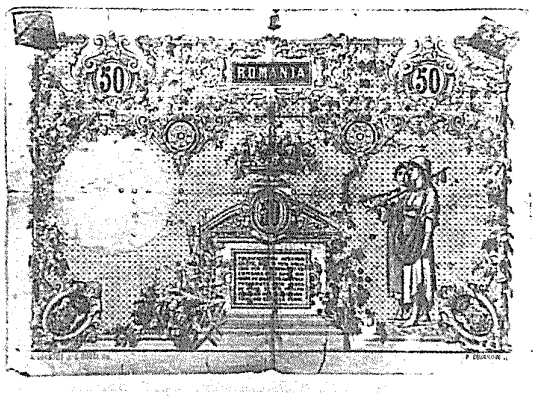

13. 50 Lei 12 iunie 1877

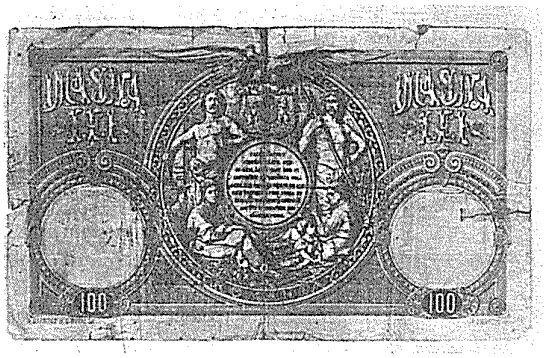

14. 100 Lei 12 iunie 1877
15. 500 Lei 12 iunie 1877

ROMÂNIA (REGAT)

D. BILETE ŞI BANCNOTE EMISE DE BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI ŞI MINISTERUL FINANŢELOR

1 emisiune: 3 valori (emise în baza Legii nr. 556 din 9/22 iunie 1917)

16 10 BANI (ZECE BANI)

Dim: 33×44
Hîrtie: albă
Desenator: Horaţiu Sava Dimitriu
Av a) *Fond:* colorit variat: brun-verde-galben, desen floral şi cercuri cu valoarea „10".
b) *Tipăritura:* chenar din linii drepte. Frontal inscripţia „ROMANIA", dedesubt „MINISTERUL-FINANTELOR" şi în părţi: 1917. În cîmp, în medalion rotund, efigie regală spre stînga flancată de cifrul regal. Dedesubt valoarea nominală „10 | BANI". În stînga şi dreapta valorii funcţiile şi semnăturile. Toate de culoare cenuşiu-verde. În afara chenarului st. jos: H. SAVA DIMITRIU INV.* Nu are serie, număr şi nici filigran.
Rv a) *Fond:* În partea superioară haşuri verticale de culoare brun-verde.
b) *Tipăritura:* chenar din linii drepte împletite în partea inferioară. Frontal valoarea nominală „ZECE BANI". În cîmp stema ţării (stema 10). Jos, textul penalităţii dispus pe opt rînduri (Text pen. 8). În afara chenarului: SERVICIUL GEOGRAFIC AL ARMATEI.

17 25 BANI (DOUĂZECI ŞI CINCI BANI)

* *INV.* = inventor, inventator, autorul desenului.

Dim: 39×51
Hîrtie: albă
Desenator: Horaţiu Sava Dimitriu

Av a) *Fond:* colorit variat: brun palid şi cercuri cu valoarea „25".

b) *Tipăritura:* Frontal, în chenar împletit „ROMANIA", dedesubt „MINISTERUL FINANTELOR" şi în părţi 1917. În cîmp , în panou dreptunghiular, efigie regală spre st. jos în medalion rotund valoarea „25" şi o eşarfă cu inscripţia „BANI". În st. şi dr. funcţiile şi semnăturile. Toate de culoare brun-ocru. În afara chenarului st. jos H. SAVA DIMITRIU INV. Nu are serie, număr şi nici filigran.

Rv a) *Fond:* Haşuri verticale de culoare brun-ocru.

b) *Tipăritura:* Chenar din linii împletite. Frontal valoarea „BANI DOUĂZECI ŞI CINCI". În cîmp stema ţării (stema 10). Jos în panou oval textul penalităţii dispus pe nouă rînduri (Text pen. 8), flancat de monograma MF. În afara chenarului st. jos: SERVICIUL GEOGRAFIC AL ARMATEI. Toate de culoare brun-ocru.

18 50 BANI (CINCI ZECI BANI)

Dim: 45×57
Hîrtie: albă
Desenator: Horaţiu Sava Dimitriu.

Av a) *Fond:* crem-verde-bej, desen floral şi cercuri cu valoarea „50".

b) *Tipăritura:* chenar din linii împletite. Frontal „ROMANIA", dedesubt „MINISTERUL FINANTELOR" şi în părţi 1917. În cîmp, în panou dreptunghiular, efigie regală spre st. Jos, valoarea nominală „50 | BANI". În st. şi dr. funcţiile şi semnăturile. În afara chenarului, dr. jos, HORATIU SAVA DIMITRIU INV. Toate de culoare cenuşiu-verde închis.

Rv a) *Fond:* haşuri verticale de culoare cenuşiu-verde închis, desen floral şi cercuri cu valoarea „50".

b) *Tipăritura:* chenar linii drepte. Frontal în cartuş inscripţia „BANI CINCIZECI". În cîmp stema ţării (stema 10). Dedesubt textul penalităţii dispus pe nouă rînduri (Text pen. 8). În st. şi dr. monograma „MF". Jos în st. şi dr. H.S.D. Inv. şi SERVICIUL GEOGRAFIC AL ARMATEI.

1 LEU (UN LEU)

Tipul I

5 emisiuni: BANCA NAŢIONALA A ROMANIEI (între 1915—1938)
Dim: 80×55
Hîrtie: toate emisiunile hîrtie albă, afară de emisiunea din 17 iulie 1920, hîrtie crem, „Parchemin pur chiffon".*
Filigran: emisiunile din 28 octombrie 1937 şi 21 decembrie 1938 au filigran BNR în lanţ (Fil. 3).
Desenator: Costin Petrescu
Av a) *Fond:* colorit variat, predomină haşuri liniforme în grupuri.

b) *Tipăritura:* chenar din trei fire avînd în colţurile din st. şi dr. sus cifra „1". În cîmp sus valoarea nominală „UN LEU". În st. snop de grîu, seceră, viţă de vie şi sonde petrolifere. În dreapta ţărancă cosind. În mijloc medalion cu monograma BNR. Funcţiile, semnăturile şi numărul de culoare neagră.
Text: BANCA NAŢIONALA A ROMANIEI
UN LEU
V. GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER
În afara chenarului st. jos COSTIN P.

Rv a) *Fond:* c.m.s.

b) *Tipăritura:* chenar din trei fire împletite în jurul medalioanelor de la colţurile de jos; sus desen ornamentat. În centru lupoaica cu Romulus şi Remus. Frontal stema ţării (stema 9). În medalioane Traian şi Decebal în profil. Deasupra medalioanelor, în panouri ornamentate, valoarea nominală „1 LEU" şi monograma BNR. Dedesubt, cartuş cu data emisiunii şi textul penalităţii dispus pe cinci rînduri (Text pen. 6). În afara chenarului jos st.: COSTIN P.

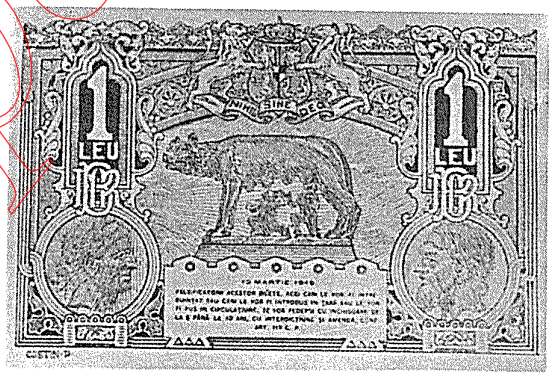

19 12 martie 1915 V. GUVERNATOR I. G. Bibicescu, cul. violet-gri. Pe **Rv.** în cartuşul penalităţii iniţialele BNR de cul. albă. Hîrtie fără filigran (Text pen. 6).

* Cu aspectul pergamentului de la documente.

19a 12 martie 1915 GUVERNATOR I. G. Bibicescu (GUVERNATOR în loc de V. GUVERNATOR), cul. **Av.** violet-gri. **Rv** violet-gri-roz. Data scrisă cu caractere mici.

20 17 iulie 1920 cul. violet-gri. Data scrisă cu caractere mai mari .

21 28 octombrie 1937, cul. roşu, lila. Data emisiunii pe **Av** Fil. BNR în lanţ (Fil. 3) — stema ţării (stema 16). Textul penalităţii dispus pe patru rînduri (Text pen. 9).

22 21 decembrie 1938, similar cu nr. 21.

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

1 LEU (UN LEU)

Tipul II

1 emisiune: MINISTERUL FINANŢELOR (1952)

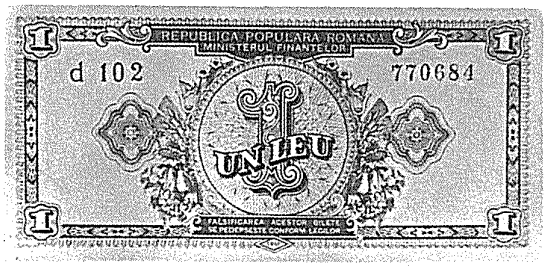

23 26 ianuarie 1952 (reforma monetară)*
(20 lei vechi=1 leu nou)
Dim: 118×57
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond*: crem, desen Guillot**
b) *Tipăritura*: chenar ornamentat. În colţuri cifra „1". În centru, într-un medalion rotund ornamentat în jur cu reprezentări de cereale, plante şi fructe, cifra „1" şi valoarea nominală „UN LEU" suprapuse. În cîmp sus, st. şi dr. seria şi numărul de culoare albastră***
Text: Frontal: REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ MINISTERUL FINANŢELOR, jos în cartuş textul penalităţii dispus pe două rînduri (Text pen. 10). Dedesubt în romb, anul emisiunii 1952.
Rv a) *Fond:* c.m.s., desene dispuse radial.
b) *Tipăritura:* chenar din două fire. În cîmp, în desen ornamentat, stema ţării (stema 21). În stînga şi dreapta două panouri cu desen Guillot şi cifra „1".
Text: Frontal: REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ, jos: valoarea nominală „UN LEU"

23a c.m.s. însă seria şi numărul de culoare roşie.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

1 LEU (UN LEU)

Tipul III

1 emisiune: BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

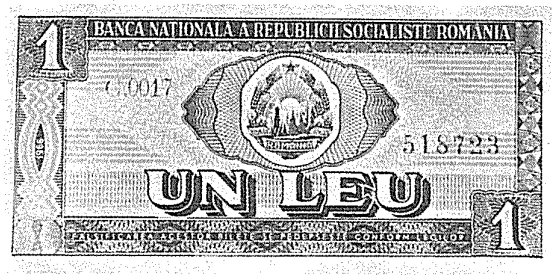

* Conform Hotărîrii Consiliului de Miniştri şi Comitetului Central al P.M.R. din 26 ianuarie 1952, biletele de 1, 3, 5, 10, 25 şi 100 lei au fost puse în circulaţie la 28 ianuarie 1952.

** *Desen Guillot* – sistem de gravare pe metale, fildeş etc. de mare exactitate în realizare, folosind vîrf de oţel sau diamant. Pentru desene mai simple e suficientă folosirea unor mese rotative.

Prin acest procedeu special se obţine o mare diversitate în reproducerea succesivă a liniilor stilizate sau figuri geometrice, în similitudine.

Pentru cele mai delicate lucrări, cînd este vorba, spre exemplu de hîrtii de valoare sau bancnote, se foloseşte maşina de "guillosat" prin care se obţin cele mai întortocheate desene, care nu se pot imita cu mîna, ceea ce reprezintă un redutabil procedeu de luptă contra falsificărilor.

În ultimul timp sistemul s-a perfecţionat mult. Noi am denumit acest procedeu "*desen Guillot*" sau "*sistem Guillot*".

*** Biletele (reforma monetară 1952) cu seria şi numărul de culoare albastră au fost tipărite în România, cele cu seria şi numărul de culoare roşie în Cehoslovacia.

24 20 decembrie 1966
Dim: 103 × 52
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17).
Av a) *Fond:* brun-galben, desen Guillot
b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot, avînd în colţurile din st. sus şi dr. jos cifra „1". În cîmp, în medalion ovoidal alb pe fond desen Guillot stema ţării (stema 22). Dedesubt valoarea nominală „UN LEU". În colţul din dr. sus apare palid cifra „1". Pe latura st. anul emisiunii 1966. Toate de culoare brun deschis. În st. sus şi dr. jos seria şi numărul de culoare roşie.
Text: Frontal BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. Jos textul penalităţii pe un rînd (Text pen. 10).
Rv a) *Fond:* c.m.s.
b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot avînd în partea st. şi la colţurile din dr. cifra „1". În cîmp în cadran oval pe un fond cu desen Guillot valoarea nominală „UN LEU". Toate de culoare brun-gri.

2 LEI (DOI LEI)

5 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1915—1938)

Tip unic*

Dim: 105 × 67
Hîrtie: toate emisiunile hîrtie albă, afară de emisiunea din 12 martie 1915, hîrtie crem, „Parchemin pur chiffon".
Filigran: emisiunile din 28 octombrie 1937 şi 21 decembrie 1938 au filigran BNR în lanţ (Fil. 3).
Desenator: Costin Petrescu.
Av a) *Fond:* colorit variat, haşuri liniforme în grupuri. În stînga femeie războinică cu scut şi sabie, în dr. un vultur pe stîncă spre stînga cu crucea în cioc.
b) *Tipăritura:* chenar împletit şi ornamentat. În mijloc un cerc cu monograma BNR şi valoarea nominală „2 LEI". În cîmp: funcţiile şi semnăturile, jos seria şi numărul de culoare neagră.
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
V. GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER
În afara chenarului, st. jos Costin P.
Rv a) *Fond:* colorit variat, desen arabescuri.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat şi împletit în jurul medalioanelor de la colţurile de jos. În centru, în medalion oval textul penalităţii dispus pe şase rînduri (Text pen. 6). Deasupra medalionului valoarea nominală „DOI LEI". Dedesubt, stema ţării (stema 9a). În dr. şi st. doi dorobanţi. În medalioanele de la colţurile de jos cifra „2". În afara chenarului, COSTIN P. fec.

25 12 martie 1915 V. GUVERNATOR I. G. Bibicescu, cul. violet-gri-roz. Pe **Rv** în medalionul penalităţii iniţialele BNR în alb.

25a 12 martie 1915 GUVERNATOR I. G. Bibicescu (GUVERNATOR în loc de V. GUVERNATOR), cul. violet-gri. Data scrisă cu caractere mici.

26 17 iulie 1920 cul. violet-gri. Data scrisă cu caractere mai mari.

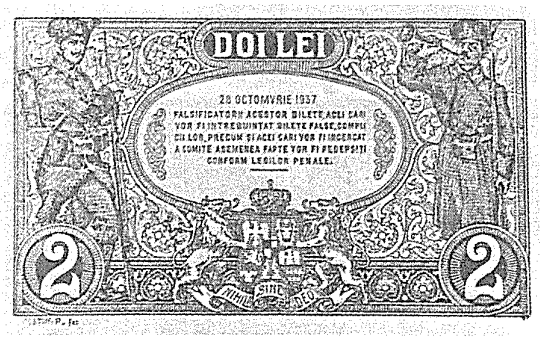

27 28 octombrie 1937 cul. roşu-lila. **Av.** Filigran BNR în lanţ (Fil. 3). Fondul bancnotei diferă de precedentele deoarece jumătatea inferioară este albă, lipsind haşurile liniforme. **Rv.** stema ţării (stema 16a). Textul penalităţii dispus pe cinci rînduri (Text pen. 9).

28 21 decembrie 1938, similar cu Nr. 27, însă culoarea prezintă o nuanţă de roşu pronunţat.

---

* Bancnote de un singur tip.

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

3 LEI (TREI LEI)

Tipul I

1 emisiune: MINISTERUL FINANȚELOR (1952)

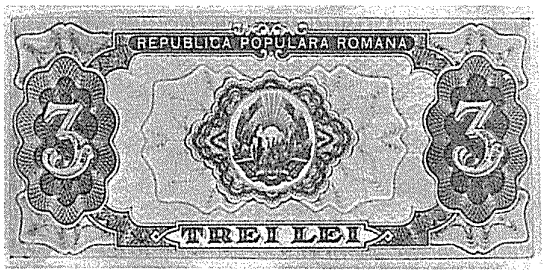

29 26 ianuarie 1952 (Reforma monetară)
Dim: 122×61
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond:* mov-vernil, desen Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat, avînd pe laturile din st. și dr. cifra „3". În cîmp pe fond desen Guillot valoarea nominală „TREI LEI". Dedesubt anul emisiunii 1952. În st. și dr. jos seria și numărul de culoare albastră.
Text: Frontal: „REPUBLICA POPULARA ROMANĂ", dedesubt MINISTERUL FINANTELOR". Jos, în cartuș, textul penalității dispus pe două rînduri. (Text pen 10)
Rv a) *Fond:* mov-vernil, desen Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat. În centru, în medalion oval pe fond desen Guillot, stema țării (stema 21). În părți, panouri verticale cu cifra „3".
Text: Frontal: REPUBLICA POPULARA ROMANA, jos în cartuș, valoarea nominală „TREI LEI".

29a c.m.s. însă seria și numărul de culoare roșie.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

3 LEI (TREI LEI)

Tipul II

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

30 20 decembrie 1966
Dim: 114×57
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond:* albastru-bleu, palid-galben-brun, desen Guillot închipuind țesătură.
b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot, avînd în colțurile din st., precum și în dr. jos cifra „3". În cîmp, în medalion oval, alb, pe fond desen Guillot stema țării (stema 22). Dedesubt valoarea nominală „TREI LEI". Pe latura st. anul emisiunii 1966. În st. sus și dr. jos seria și numărul de culoare roșie.
Text: Frontal „BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA". Jos textul penalității pe un rînd (Text pen. 10).
Rv a) *Fond:* c.m.s., desen Guillot linii sinuoase trasate orizontal.
b) *Tipăritura:* chenar complex, realizat în desene Guillot, avînd în partea st. și în colțurile din dr. cifra „3". În cîmp, pe desene multiforme, valoarea nominală „TREI LEI".
Text: Frontal, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA. În centru, valoarea nominală „TREI LEI".

ROMÂNIA (REGAT)

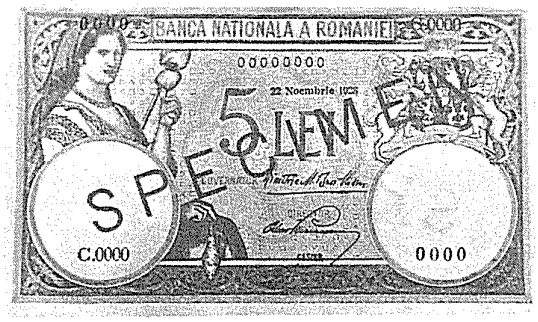

5 LEI (CINCI LEI)

Tipul I

10 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1914—1929)

Dim: 132×79

Hîrtie: toate emisiunile hîrtie albă, afară de emisiunea 16 februarie 1917, hîrtie sepia.
Filigran: Traian (Fil. 23), Zeiţa Roma (Fil. 32)
Desenator: Georges Duval
Av a) *Fond*: colorit variat, desen arabescuri, avînd în centru o rozetă din medalioane suprapuse.
b) *Tipăritura*: chenar din linii fin trasate pe laturile de sus şi jos, şi orizontal pe laturile din st. şi dr. În colţurile de jos două medalioane rotunde albe cu filigran. În st. ţărancă torcînd, în dr., deasupra medalionului, stema ţării (stema 7). În colţuri seria şi numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală. Numărul de control, data emisiunii, semnăturile, „V" (de la vice) şi „CASIER", la fel în negru.
Text: BANCA NATIONALĂ A ROMANIEI
5 LEI
V. GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER
Pe chenar, st. jos GEO DUVAL FEC.
Rv a) *Fond*: c.m.s.
b) *Tipăritura*: chenar ornamentat şi fire împletite în jurul medalioanelor de jos. În cîmp ţărancă cu copil culegînd fructe. Deasupra medalioanelor, în panouri stîlizate, valoarea nominală „5 LEI". Frontal, în cartuş, textul penalităţii dispus pe patru rînduri (Text pen. 5)

31 31 iulie 1914 cul. violet—lila

32 4 august 1916, data emisiunii tipărită înclinat

33 26 ianuarie 1917

34 16 februarie 1917 excepţie: cul. sepia, filigran fagure (Fil. 16) seria şi numărul numai în partea de jos

34a 16 februarie 1917 c.m.s. dim. 140×80

35 21 august 1917 cul. lila, dim. 132×79

36 25 martie 1920

37 22 noiembrie 1928

37a 22 noiembrie 1928, data emisiunii tipărită înclinat

38 19 septembrie 1929 c.m.s., data emisiunii tipărită drept, (uneori cifra 9 seamănă cu un „0").

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

5 LEI (CINCI LEI)

Tipul II

1 emisiune: MINISTERUL FINANŢELOR (1952)

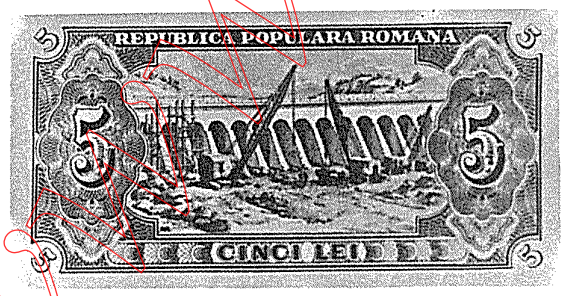

39 26 ianuarie 1952 (Reforma monetară)
Dim: 122×65
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17).
Av a) *Fond*: verzui-brun deschis, desen Guillot.
b) *Tipăritura*: chenar desen ornamentat. În st. în medalion rotund, ornamentat, chip de ţărancă. În dreapta stema ţării (stema 21) şi anul emisiunii 1952. În centru cifra „5" tipărită pe desen Guillot. În partea de jos seria şi numărul de culoare albastră.
Text: *Frontal*: REPUBLICA POPULARA ROMANA, dedesubt MINISTERUL FINANŢELOR, jos st. valoarea nominală „CINCI LEI". În colţ dr. jos cifra „5". În cartuş pe chenar jos textul penalităţii dispus pe două rînduri (Text pen. 10).
Rv a) *Fond*: bleu-bleu palid
b) *Tipăritura*: chenar din fire drepte, avînd în colţuri cifra „5" în poziţie oblică. În cîmp: baraj hidrocentrală. În stînga şi dreapta două panouri ovale cu cifra „5"
Text: *Frontal*: REPUBLICA POPULARA ROMANA. Pe chenarul de jos valoarea nominală „CINCI LEI"

39a c.m.s., însă seria şi numărul de culoare roşie.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

5 LEI (CINCI LEI)

Tipul III

1 emisiune: BANCA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

40 20 decembrie 1966
Dim: 124×62
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond*: bleu-brun-verzui-galben-oranj deschis, desen Guillot.
b) *Tipăritura*: chenar desen Guillot, avînd în colţurile din st. sus şi dr. jos cifra „5". În cîmp în medalion alb pe fond desen Guillot stema ţării (stema 22). Dedesubt valoarea nominală „CINCI LEI". În colţurile din stînga jos şi dreapta sus apare palid cifra 5. Pe latura st. anul emisiunii 1966. În st. sus şi dr. jos seria şi numărul de culoare roşie.
Text: Frontal: BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, jos, textul penalităţii pe un rînd (Text pen. 10).
Rv a) *Fond*: c.m.s.
b) *Tipăritura*: chenar complex realizat cu desene Guillot, avînd pe latura st. cifra „5". În cîmp vederea unui port: dig, vapoare, macarale etc.
Text: Frontal: REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA. În chenar jos valoarea nominală „CINCI LEI".

www.cimpeanu.ro

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

10 LEI (ZECE LEI)

Tipul I

1 emisiune: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE: BANCĂ DE STAT (1952)

41 26 ianuarie 1952 (Reforma monetară)
Dim: 135×73
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond*: brun-maro-verde-roz-bleu, desen Guillot.
b) *Tipăritura*: chenar desen Guillot, avînd în cele patru colțuri valoarea „10" (în st. jos „10 LEI" suprapus). În cîmp pe fond desen Guillot stema țării (stema 21). Dedesubt valoarea nominală „ZECE LEI" și anul emisiunii 1952. În stînga un medalion oval cu chip de muncitor. În cîmp, în centru și dreapta sus, seria și numărul de culoare albastră, pe chenarul de jos textul penalității dispus pe două rînduri (Text pen. 10).
Text: Frontal: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE · BANCA DE STAT · ZECE LEI
Rv a) *Fond*: brun-maro-roz-bleu, desen Guillot.
b) *Tipăritura*: În cîmp exploatarea unei cariere de piatră. Lateral, în panouri ornamentate, desen Guillot, valoarea „10".
Text: Frontal: REPUBLICA POPULARA ROMANA, jos în cartuș valoarea nominală „ZECE LEI"

41a c.m.s., însă seria și numărul de culoare roșie.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

10 LEI (ZECE LEI)

Tipul II

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

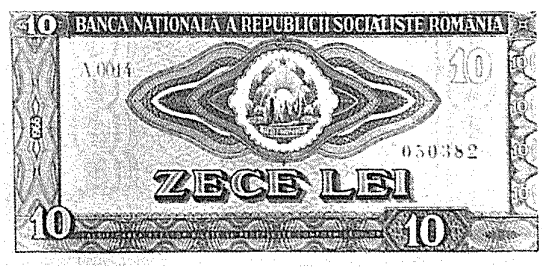

42 20 decembrie 1966
Dim. 131×65
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17).
Av a) *Fond:* violet-bleu-vernil-brun palid, desen Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot, avînd în colțurile din st. sus și jos și dr. jos valoarea „10", repetată de patru ori pe latura din dr. În cîmp în medalion oval, alb, pe fond desen Guillot stema țării (stema 22). Dedesubt valoarea nominală „ZECE LEI". În colțul din dr. sus apare palid valoarea „10". Pe latura st. anul emisiunii 1966. În stînga sus și dreapta jos seria și numărul de culoare roșie.
Text: Frontal: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, jos, textul penalității pe un rînd (Text pen. 10).
Rv a) *Fond:* cul. c.m.s.
b) *Tipăritura:* chenar complex realizat cu desene Guillot, avînd în partea stîngă și în colțurile din dr. valoarea „10". În cîmp, tablou reprezentînd munca agricolă mecanizată.
Text: Frontal: REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA, jos, valoarea nominală „ZECE LEI".

ROMÂNIA (REGAT)

20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Tipul I

32 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1881—1895)

Dim: 168×96
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 20), „20" (Fil. 7).
Desenator: Georges Duval
Gravor: P. Dujardin
Av a) *Fond*: desen arabescuri ornamentale, de culoare albastru palid.
b) *Tipăritura*: chenar dintr-un fir. În dr. și st. jos două frontoane clasice, avînd în partea superioară stema țării (stema 5), în mijloc inscripția „ROMÂNIA", iar în partea inferioară valoarea „20". Deasupra frontoanelor două medalioane albe cu filigran. În centru jos, două figuri alegorice, reprezentînd industria și comerțul, sprijinite pe un panou ornamentat, conținînd valoarea „20". În colțuri seria și numărul de culoare neagră dispuse în diagonală. Numărul de control în centru, de asemenea negru. Data emisiunii, funcțiile și semnăturile de culoare albastru palid.

Text:

BANCA NAȚIONALE A ROMANIEI
DOUE DIECI LEI
PENTRU GUVERNATOR
CASIER CENTRAL
DIRECTOR

În afara chenarului jos:
GEORGES DUVAL fecit P. DUJARDIN sc

Rv a) *Fond*: desen arabescuri de culoare albastru palid.

b) *Tipăritura*: chenar din fire drepte cu ornamente clasice în cele patru colțuri. În cîmp un medalion cu bustul lui Traian. Deasupra medalionului valoarea nominală „DOUE DIECI LEI". Dedesubt un panou cu inscripția „ROMANIA". În stînga și dreapta sus medalioane rotunde albe cu filigran. Sub ele panouri ornamentate și valoarea „20".

Text: În coroana circulară a medalionului central, în partea de jos, valoarea nominală „DOUE DIECI LEI", iar în arc de cerc textul penalității dispus pe două rînduri (Text pen. 2). În afara chenarului în partea de jos: G. DUVAL fecit și P. DUJARDIN sc.

43	19	ianuarie	1881	
44	28	februarie	1881	CASIER D. Peleanu
44a	28	februarie	1881	CASIER E. D. Albu
45	3	iunie	1881	CASIER E. D. Albu
45a	3	iunie	1881	CASIER Gr. Urlățeanu
46	30	septembrie	1881	
47	18	noiembrie	1881	
48	7	aprilie	1882	
49	21	iunie	1882	
50	25	august	1882	
51	10	noiembrie	1882	
52	30	martie	1883	
53	7	septembrie	1883	
54	5	septembrie	1884	
55	19	iunie	1885	

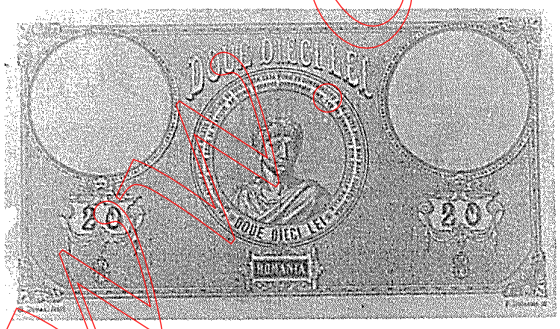

56	6	noiembrie	1885	
57	25	iunie	1886	
58	20	mai	1887	
59	30	septembrie	1887	
60	9	iunie	1888	
61	19	aprilie	1889	
62	31	august	1889	
63	12	octombrie	1889	
64	4	mai	1890	
65	2	august	1890	
66	10	noiembrie	1890	V. GUV. Anton Carp
66a	10	noiembrie	1890	GUV. Th. Rosetti
67	11	iulie	1891	
68	25	iunie	1892	CASIER Gr. Urlățeanu
68a	25	iunie	1892	CASIER M. Z. Demetrescu
69	18	martie	1893	
70	31	august	1895	

20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Tipul II

24 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1896—1908)

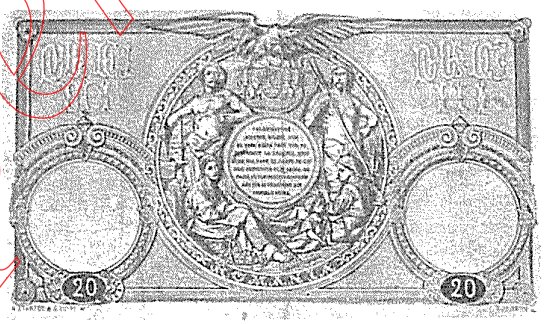

Dim: 160×96
Hîrtie: albă
Filigran: „MERCUR" (Fil. 30), Traian (Fil. 21).
Desenatori: A. Bramtot și G. Duval
Gravor: P. Dujardin
Av — Rv — similar cu Nr. 8 cu următoarele deosebiri:
Av: Text: BANCA NATIONALE A ROMANIEI
DOUE DECI LEI
VICE-GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER

71	14	martie	1896	
72	5	decembrie	1896	
73	25	septembrie	1897	
74	15	mai	1898	
75	26	noiembrie	1898	
76	20	ianuarie	1900	
77	7	septembrie	1900	
78	12	aprilie	1901	
79	20	septembrie	1901	
80	5	decembrie	1901	
81	29	august	1902	
82	6	martie	1903	
83	8	ianuarie	1904	
84	27	mai	1904	
85	30	iunie	1905	

www.cupiz.ro

86	3	noiembrie	1905
87	18	mai	1906
88	28	septembrie	1906
89	1	februarie	1907
90	7	iunie	1907
91	6	septembrie	1907
92	23	ianuarie	1908
93	1	mai	1908
94	28	august	1908

20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Tipul III

37 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1909—1929)

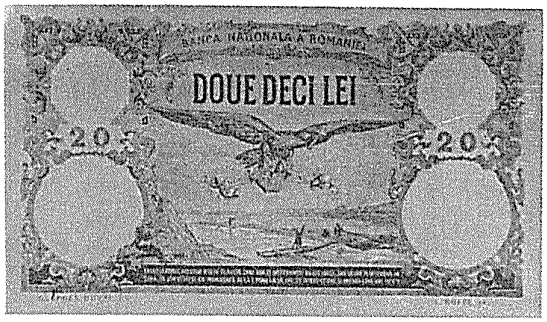

Dim: 162×100
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 22), „MERCUR" (Fil. 31), „20" (Fil. 8).
Desenator: Georges Duval
Gravor: L. Ruffé
Av a) *Fond*: desen clasic și haşuri liniforme de culoare albastru-violet.

b) *Tipăritura*: chenar din linii drepte în partea de jos, în rest ornamente clasice. Lateral st. și dr. cîte două medalioane albe cu filigrane. În părți, între medalioane inscripția „ROMANIA". În colțurile de sus, în poziție oblică, valoarea „20", iar jos, sub medalioane „20" în poziție normală. În cîmp stînga și dreapta, sprijinite de medalioane, două fete reprezentînd alegoric agricultura și pescuitul. În centru, în cîmp, valoarea nominală „DOUE DECI LEI", iar în partea de jos stema țării (stema 8a). Data emiterii, funcțiile și semnăturile de culoare albastră. În colțuri, seria și numărul dispuse în diagonală, iar în centru numărul de control, toate de culoare neagră.

Text: BANCA NAȚIONALA A ROMANIEI
DOUE DECI LEI
GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER
În afara chenarului jos:
GEORGES DUVAL Fec L. RUFFÉ sc
Rv a) *Fond*: c.m.s.

b) *Tipăritura*: chenarul c.m.s. Lateral st. și dr. cîte două medalioane albe cu filigran. Între ele valoarea „20". Frontal „BANCA NATIONALA A ROMANIEI". Dedesubt valoarea nominală „DOUE DECI LEI". În cîmp un vultur în zbor spre st. cu crucea în cioc și stema țării în gheare (stema 8). Jos peisaj, rîu cu plute și textul penalității dispus pe două rînduri (Text pen. 5). În afara chenarului, în partea de jos: GEORGES DUVAL Fec. și L. RUFFÉ sc.

95	26	februarie	1909 stema țării (Av5, Rv 8)
96	29	octombrie	1909
97	12	noiembrie	1909
98	14	ianuarie	1911
99	31	martie	1911
100	2	iunie	1911
101	13	octombrie	1911
102	15	martie	1912
103	14	iulie	1912
104	15	noiembrie	1912
105	1	februarie	1913
106	19	decembrie	1913
107	6	martie	1914
108	27	martie	1914
109	30	iunie	1914
110	15	ianuarie	1915
111	12	mai	1916
112	26	ianuarie	1917
113	6	iulie	1917
114	7	martie	1919
115	31	iulie	1919
116	25	martie	1920
117	21	ianuarie	1921
118	3	noiembrie	1921
119	26	mai	1922
120	1	februarie	1923
121	23	august	1923
122	5	februarie	1924
123	12	iunie	1924
124	2	octombrie	1924
125	14	mai	1925
126	10	iunie	1926
127	15	decembrie	1927
128	7	iunie	1928
129	18	octombrie	1928

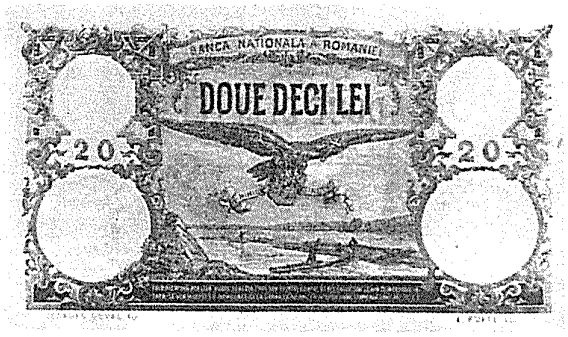

130 31 ianuarie 1929
131 19 septembrie 1929

20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Tipul IV

1 emisiune: MINISTERUL FINANȚELOR (1945)

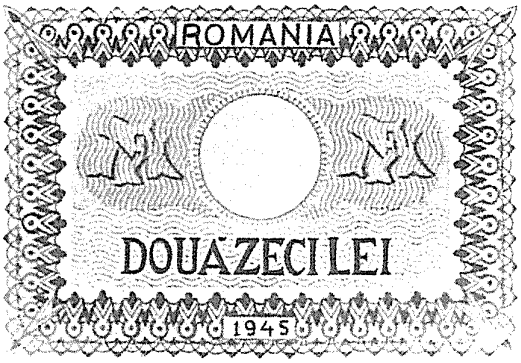

132 25 noiembrie 1945
Dim: 70×50
Hîrtie: crem
Filigran: „Cifru regal“ (Fil. 35)
Desenator: Șerban Zainea
Av a) *Fond*: brun în mai multe nuanțe, desen carouri cu monograma „MF“ pe fond cu linii ondulate.

b) *Tipăritura*: chenar cu desen ornamentat întrerupt sus de inscripția „ROMANIA“, iar jos de un cartuș cu textul penalității dispus pe patru rînduri (Text pen. 9). În centru un medalion rotund cu efigie regală în profil spre stînga flancat de valoarea „20“. Deasupra medalionului numele emitentului „MINISTERUL FINANȚELOR“.

Text:
ROMANIA
MINISTERUL FINANTELOR
DIRECTORUL GENERAL
AL MIȘCĂRII FONDURILOR

În afara chenarului st. jos: SERBAN ZAINEA
Rv a) *Fond*: cachi-galben deschis, în mai multe nuanțe. Desen Guillot în linii orizontale și verticale.

b) *Tipăritura*: chenar figuri geometrice și ornamentații. Frontal, inscripția „ROMANIA“. În cîmp, un medalion rotund, alb, flancat de monograma „MF“ imprimată pe desen Guillot. Sub medalion valoarea nominală „DOUĂ ZECI LEI“, iar în chenar jos, anul emisiunii 1945.

20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Tipul V

6 emisiuni: MINISTERUL FINANȚELOR (între 15 august 1947—1950)

Stabilizarea monetară (15 august 1947)
(20 000 lei vechi=1 leu nou)
Bancnotele emise în 1947, ROMÂNIA (REGAT)
Bancnotele emise între 1948—1966, REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ.

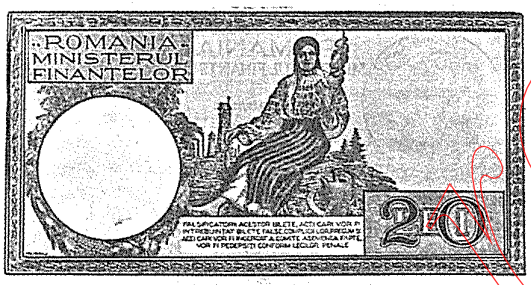

Dim: 146×79
Hîrtie: albă
Filigran: „MF“ (Fil. 6)*
Desenator: A. Murnu
Av a) *Fond*: maro-verde, desen arabescuri

b) *Tipăritura*: chenar ornamentat stilizat. În cîmp frontal „ROMANIA“, dedesubt „MINISTERUL FINANȚELOR“. În centru, un medalion rotund cu monograma „MF“ și inițiala „R“. Jos, valoarea nominală „DOUĂ ZECI LEI“. În stînga sus medalion cu chipurile lui Traian și Decebal acolate. Sub medalion, decor cu frunze de lauri și stejar, drapel și arme dacice. În dreapta jos un medalion alb înconjurat de reprezentări simbolizînd agricultura, tehnica și industria. Deasupra medalionului valoarea nominală „20 LEI“. Seria de culoare roșie tipărită în medalionul alb.

Text:
ROMANIA
MINISTERUL FINANȚELOR
MINISTRUL FINANȚELOR
DIRECTORUL GENERAL AL BUGETULUI
ȘI CONTABILITĂȚII GENERALE A STATULUI

În colțul din st. jos: DESEN. A. MURNU
Rv a) *Fond*: c.m.s.

b) *Tipăritura*: chenar c.m.s. În stînga jos medalion alb înconjurat de reprezentări de fructe și cereale. Deasupra lui inscripția: .. ROMANIA .. MINISTERUL FINANȚELOR. În cîmp, în prim plan, țărancă stînd pe snop de grîu, torcînd. În fundal sonde petrolifere, furnale și brazi. În dreapta jos valoarea nominală „20 LEI“ (cifrele suprapuse pe litere).

Text: În cartuș textul penalității dispus pe patru rînduri (Text pen. 9). În colțul din stînga jos MURNU.

133 *15 august 1947*** Ministrul Finanțelor: Al. Alexandrini. Directorul general al Bugetului și Contabilității Generale a Statului: Panait Gheorghiu. *Filigran*: „MF“ culoare închisă (Fil. 6).

134 *15 noiembrie 1947* Ministrul Finanțelor: V. Luca. Semnătura scrisă oblic. Directorul General al Bugetului și Contabilității Generale a Statului: G. Ciobanu. *Filigran*: „MF“ culoare închisă (Fil. 6).

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

135 *25 ianuarie 1948* Ministrul Finanțelor: V. Luca. Semnătura scrisă drept. Directorul General al Bugetului și Contabilității Generale a Statului: G. Ciobanu. *Filigran*: RPR culoare deschisă (Fil. 36).

136 *30 ianuarie 1950* Ministrul Finanțelor c.m.s. Directorul Bugetului: O. Rubicec. *Filigran*: RPR culoare deschisă (Fil 36).

136a *30 ianuarie 1950* Ministrul Finanțelor și Directorul Bugetului c.m.s. *Filigran*: RPR culoare deschisă (Fil 37).

136b *30 ianuarie 1950* Ministrul Finanțelor și Directorul Bugetului c.m.s. *Filigran*: RPR culoare închisă (Fil 38).

20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Tipul VI

1 emisiune: MINISTERUL FINANȚELOR (1950)

* După 30 decembrie 1947 Republica Populară Română, emisiuni cu filigran "RPR".
** Pe biletele de 20 lei emise în 1947, 1948 și 1950 lipsește data emisiunii.

www.cupoane.ro

137 15 iunie 1950
Dim: 138×63
Hîrtie: albă
Filigran: „RPR" (Fil. 38)
Desenator: Ştefan Zainea
Av a) *Fond*: oliv-violet, desen complex sistem Guillot.
b) *Tipăritura*: chenarul desen Guillot. Frontal: „REPUBLICA POPULARA ROMANA" „MINISTERUL FINANTELOR". În cîmp st. valoarea „20", dedesubtul ei „DOUĂ ZECI LEI". În dreapta un medalion rotund cu chipul unei ţărănci privind spre stînga. În cele patru colţuri scris înclinat valoarea „20". În stînga jos şi dreapta sus numărul şi seria de culoare roşie.
Text: REPUBLICA POPULARA ROMÂNA
MINISTERUL FINANTELOR
MINISTRUL FINANTELOR
În afara chenarului, dr. jos Ş. ZAINEA
Rv a) *Fond*: oliv-violet, desen Guillot.
b) *Tipăritura*: chenarul c.m.s. Frontal: „REPUBLICA POPULARA ROMANA". În centru într-un medalion ornamentat stema ţării (stema 21).
În cîmp în dr. şi în st., în panouri ovale, desen Guillot, valoarea „20". În stînga şi dreapta lîngă medalion precum şi în colţurile de sus valoarea „20" slab nuanţată. În cîmp jos, în stînga şi dreapta cîte o eşarfă cu inscripţia „REPUBLICA POPULARA ROMÂNA". Dedesubtul lor eşarfe cu valoarea nominală „DOUAZECI LEI" suprapuse peste valoarea „20". Şi acestea de culoare slab nuanţată. Jos, în cartuş, textul penalităţii pe două rînduri (Text pen. 9).

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

25 LEI (DOUĂZECI ŞI CINCI LEI)

Tipul I

1 emisiune: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE· BANCA DE STAT· (1952)

138 26 ianuarie 1952 (Reforma monetară)
Dim: 148×80
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond*: brun-violet, desen Guillot şi clasic.
b) *Tipăritura*: chenar desen ondulat Guillot. Frontal „BANCA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE· BANCA DE STAT". În centru şi în colţurile stînga şi dreapta jos, pe desen Guillot valoarea „25". În cîmp jos valoarea nominală „DOUAZECI ŞI CINCI LEI". Dedesubt textul penalităţii pe un rînd (Text pen. 10). În stînga în medalion oval, ornamentat, chipul şi numele lui Tudor Vladimirescu. În dreapta în panou oval, stilizat, stema ţării (stema 21). Sub panou anul emisiunii 1952. În stînga şi dreapta seria şi numărul de culoare albastră.
Text: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE· BANCA DE STAT·
25
DOUĂZECI ŞI CINCI LEI
Rv a) *Fond*: c.m.s.
b) *Tipăritura*: chenarul: laturile de sus şi de jos desen în falduri sistem Guillot. Laturile din stînga şi dreapta cu snopi de grîu. În colţuri panouri cu valoarea „25". În cîmp, aspect reprezentînd munca agricolă.
Text: REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNA. În cartuş jos, valoarea nominală „DOUAZECI SI CINCI LEI"
138a c.m.s. însă seria şi numărul de culoare roşie.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

25 LEI (DOUĂZECI ŞI CINCI LEI)

Tipul II

1 emisiune: BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

139 1 noiembrie 1966
Dim: 140×70
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17).

Av a) *Fond*: bleu-verde-cafeniu-brun, desen Guillot.

b) *Tipăritura*: chenar desen Guillot, avînd în colţurile din stînga sus şi jos şi dreapta jos valoarea „25“ repetată pe latura de jos de unsprezece ori. Pe latura din dr. anul emisiunii 1966. În cîmp în medalion rotund, alb, pe fond desen Guillot, stema ţării (stema 22). În stînga medalion rotund cu chipul şi numele lui TUDOR VLADIMIRESCU. Dedesubt, valoarea nominală „DOUĂZECI ŞI CINCI LEI“ şi textul penalităţii pe un rînd (Text pen. 10). Seria şi numărul de culoare roşie.

Text: BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
DOUAZECI SI CINCI LEI

Rv a) *Fond*: c.m.s.

b) *Tipăritura*: chenar complex realizat cu desen Guillot, avînd pe latura stîngă şi în colţul din dreapta jos valoarea „25“. În cîmp tablou înfăţişînd aspect dintr-o întreprindere chimică.

Text: REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
DOUAZECI ŞI CINCI LEI

50 LEI (CINCIZECI LEI)

1 emisiune: BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

Tip unic

140 1 noiembrie 1966

Dim: 145 × 72

Hîrtie: albă

Filigran: Zigzag (Fil. 18)

Av a) *Fond*: verde-albastru-bleu-violet, desen Guillot. *Tipăritura*: chenar desen Guillot, avînd în colţurile de jos valoarea „50“, iar în cele de sus desen clasic şi valoarea „50“ scris oblic. Frontal: BANCA NAŢIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. Pe latura din stînga anul emisiunii 1966, pe cea de jos valoarea nominală „CINCIZECI LEI“. În cîmp dreapta chipul şi numele lui „ALEXANDRU IOAN CUZA“. În centru pe un desen Guillot stema ţării (stema 22). Sub stemă seria şi numărul de culoare roşie şi textul penalităţii pe un rînd (Text pen. 10).

Rv a) *Fond*: c.m.s.

b) *Tipăritura*: chenar desen Guillot, avînd pe latura din stînga şi în colţul din dreapta jos valoarea „50“, repetată apoi de patru ori pe latura din dr. Frontal: „REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA“. În cîmp tablou înfăţişînd Palatul Culturii din Iaşi. Pe latura de jos valoarea „CINCIZECI LEI“.

ROMÂNIA (REGAT)

100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Tipul 1

39 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1881—1907)

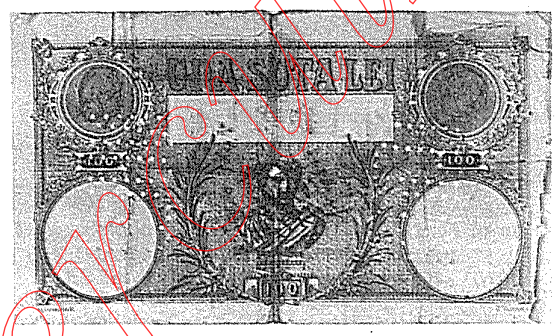

Dim: 195 × 110

Hîrtie: albă

Filigran: Zeiţa Roma (Fil. 29), Traian (Fil. 20), „100 LEI“ (Fil. 9)

Desenator: Georges Duval

Gravor: P. Dujardin

Av a) *Fond*: albastru palid, desen decorativ, ornamentat clasic.

b) *Tipăritura*: chenar cu desen floral, avînd pe laturile din stînga şi dreapta iniţialele „BNR“, iar pe latura de jos un cartuş cu textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 3). Frontal, un vultur în zbor spre stînga, avînd în cioc o cruce şi ţinînd în gheare o eşarfă cu inscripţia „BANCA NATIONALE A ROMANIEI“. În cîmp valoarea nominală „UNA SUTA LEI“. În stînga şi dreapta sus cîte un panou stilizat înconjurat de două figuri alegorice ţinînd în mîini o faclă şi o ramură de măslin, avînd în centru valoarea „100“. Deasupra panourilor cîte un caduceu. Sub panouri un capitel cu cap de leu sprijinit pe două cornuri ale abundenţei cari repauzează pe un medalion alb cu filigran. Data, funcţiile, de culoare albastru palid. În colţuri numărul şi seria de culoare neagră, dispuse în diagonală. Numărul de control, de culoare neagră.

Text: BANCA NAŢIONALE A ROMÂNIEI
UNA SUTA LEI
GUVERNATOR DIRECTOR
CASIĂR CENTRAL
În afara chenarului în st. şi dr. jos:
GEORGES DUVAL fecit P. DUJARDIN sc.

Rv a) *Fond:* c.m.s.

b) *Tipăritura:* chenar din linii întrerupte în colţuri de panouri stilizate, avînd înscrisă valoarea „100“. Frontal, valoarea nominală: „UNA SUTA LEI“. Dedesubt un cartuş alb cu filigran. Jos între ramuri de lauri şi stejar un postament cu bustul laureat al lui Traian şi valoarea „100“. În stînga sus, în medalion stilizat chipul zeiţei Roma. Jos medalion rotund, alb, cu filigran. În dreapta acelaşi desen, însă în medalion sus chipul zeiţei Ceres. Între medalioane valoarea „100“.

141 28 februarie 1881 CASIER CENTRAL D. Peleanu

141a 28 februarie 1881 CASIER CENTRAL E. D. Albu

www.cupiuri.ro

142	3 iunie	1881	CASIER CENTRAL E. D. Albu
142a	3 iunie	1881	CASIER CENTRAL Gr. Urlăţeanu
143	16 iulie	1881	
144	18 noiembrie	1881	
145	7 aprilie	1882	
146	25 august	1882	
147	18 mai	1883	
148	7 septembrie	1883	
149	5 septembrie	1884	
150	19 iunie	1885	
151	12 noiembrie	1886	
152	14 aprilie	1888	
153	19 aprilie	1889	
154	15 septembrie	1889	
155	25 octombrie	1889	
156	2 august	1890	
157	30 august	1890	P. GUVERNATOR Anton Carp
157a	30 august	1890	GUVERNATOR Th. Rosetti
158	11 aprilie	1891	
159	22 august	1891	CASIER CENTRAL Gr. Urlăţeanu
159a	22 august	1891	CASIER CENTRAL M. Z. Demetrescu
160	5 noiembrie	1892	
161	13 mai	1893	
162	17 februarie	1894	

163	14 august	1896	
164	8 mai	1897	
165	15 mai	1898	
166	29 aprilie	1899	
167	20 ianuarie	1900	
168	3 ianuarie	1902	
169	29 august	1902	
170	6 martie	1903	
171	30 septembrie	1904	
172	18 august	1905	
173	23 martie	1906	
174	12 aprilie	1907	
175	11 octombrie	1907	

100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Tipul II

44 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1910—1942)

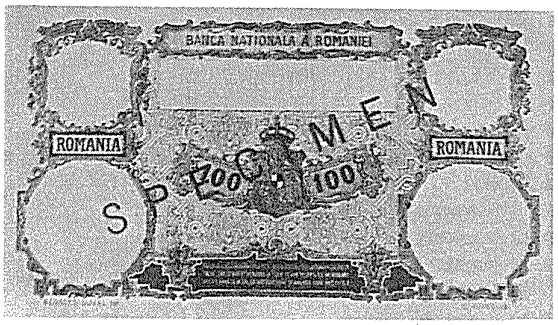

Dim: 196×113
Hîrtie: toate emisiunile pe hîrtie albă, afară de emisiunea din 16 februarie 1917, hîrtie sepia.
Filigran: Zeiţa Roma (Fil. 29), Traian (Fil. 20), monograma BNR (Fil. 2)*, „100 LEI“ (Fil. 9).
Desenator: Georges Duval
Gravor: L. Ruffé
Av a) *Fond:* colorit variat, desen stilizat şi haşuri liniforme, în grupuri.

b) *Tipăritura:* chenar decorativ ornamentat. În stînga două medalioane cvasi rotunde, albe, cu filigran, ţărancă în costum naţional, şezînd sprijinită pe braţul drept, ţine în mînă o seceră. În dreapta craniu de bour, trofeu simbolizînd vitejia şi vînătoarea, roată dinţată reprezentînd tehnica, fructe şi două medalioane albe avînd între ele valoarea „100“. În fundal, peisaj înfăţişînd curs de apă printre dealuri. Jos, în cartuş, valoarea nominală „UNA SUTA LEI“. Funcţiile, semnăturile şi data emisiunii de culoare albastră. În colţuri, în medalioane, seria şi numărul de culoare neagră dispuse în diagonală. În cartuşul frontal, sub data emisiunii numărul de control de culoare neagră.
Text: BANCA NATIONALA A ROMÂNIEI
GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER
În afara chenarului stînga şi dreapta jos:
GEORGES DUVAL Fec L. RUFFÉ sc
Rv a) *Fond:* colorit variat, desen arabescuri şi monograma BNR repetată de patru ori.

b) *Tipăritura:* chenar decorativ ornamentat. Frontal: „BANCA NATIONALA A ROMANIEI“. În stînga şi dreapta între două medalioane albe cu filigran, inscripţia „ROMANIA“. În cîmp stema ţării (stema 6), flancată de valoarea „100“ înscrisă în panouri stilizate. Jos, în cartuş, textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 5 şi 9). În afara chenarului în stînga şi dreapta jos GEORGES DUVAL Fec şi L. RUFFÉ sc.

176	14 ianuarie	1910	stema ţării (stema 6).
177	20 mai	1910	
178	2 iunie	1911	

* Filigranul "BNR" privit pe Av este inversat.

179 15 martie 1912
180 15 noiembrie 1912
181 12 aprilie 1913
182 7 septembrie 1913
183 23 ianuarie 1914
184 6 martie 1914
185 27 martie 1914
186 1 octombrie 1915
187 12 mai 1916
188 22 decembrie 1916
189 16 februarie 1917 excepție: cul. sepia, filigran fagure (Fil. 16).
190 22 iunie 1917
191 8 octombrie 1919
192 25 martie 1920
193 14 iunie 1920
194 9 februarie 1921
195 24 noiembrie 1921
196 26 mai 1922
197 1 februarie 1923
198 23 august 1923
199 1 noiembrie 1923
200 8 mai 1924
201 14 mai 1925
202 4 februarie 1926
203 12 ianuarie 1927
204 10 martie 1927
205 28 iunie 1928
206 17 ianuarie 1929
207 31 ianuarie 1929
208 19 septembrie 1929

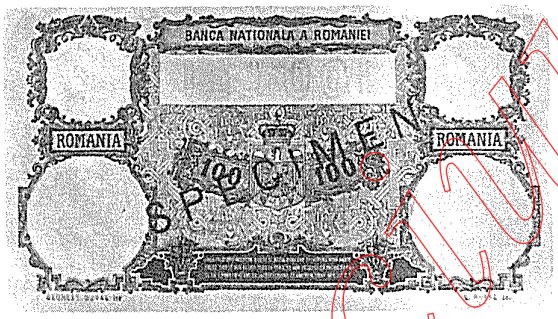

209 13 mai 1930 cul. oliv-lila, stema țării (stema 13).
210 16 octombrie 1930
211 31 martie 1931 cul. oliv
212 22 octombrie 1931
213 3 decembrie 1931
214 13 mai 1932

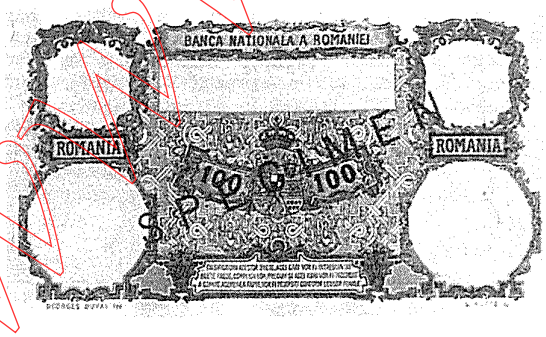

215 19 februarie 1940 **Av** Zeița Roma (Fil. 29), Traian (Fil. 20), monograma BNR (Fil. 2), „100 LEI“ (Fil 9).
Rv Textul penalității (Text pen. 9). Stema țării (stema 17). Cul. brun-lila.

215a 19 februarie 1940 Filigran: „BNR“ în lanț (Fil. 3). Cul. brun-oliv.

216 1 noiembrie 1940 Similar cu nr. 214, stema țării (stema 13). Cul. sepia. Textul penalității (Text pen. 5).

216a 1 noiembrie 1940 Filigran: „BNR“ în lanț (Fil. 3). Cul. brun-sepia-lila. Textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 9). Stema țării (stema 17).

217 20 ianuarie 1942 Filigran „BNR“ în lanț (Fil. 3). Cul. brun-lila. Textul penalității. (Text pen. 9). Stema țării (stema 17).

100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Tipul III

1 emisiune: MINISTERUL FINANȚELOR (1945)

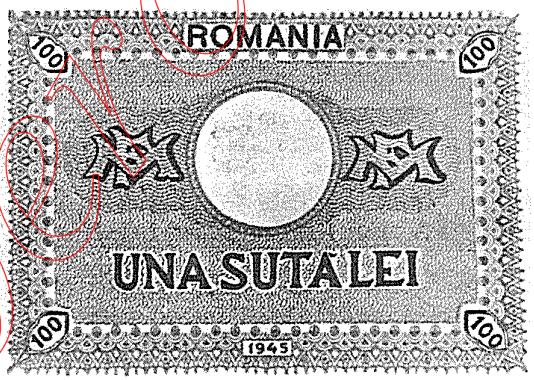

218 25 noiembrie 1945
Dim: 90×65
Hîrtie: crem în diferite nuanțe.
Filigran: cifru regal (Fil. 35).
Desenator: Șerban Zainea
Av a) *Fond:* alb-bleu-albastru în mai multe nuanțe Desen carouri cu monograma „MF“ pe fond de linii ondulate.
b) *Tipăritura:* chenar cu desen ornamentat întrerupt sus de inscripția „ROMÂNIA“, iar jos de un cartuș cu textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 9). În mijloc un medalion cu efigia regală în profil spre stînga flancat de valoarea „100“. Deasupra medalionului emitentul: „MINISTERUL FINANȚELOR“.
Text: ROMÂNIA
MINISTERUL FINANȚELOR
DIRECTOR GENERAL
AL MIȘCĂRII FONDURILOR
În afara chenarului st. jos: SERBAN ZAINEA
Rv a) *Fond:* c.m.s. Desen linii ondulate și granule mărunte, sistem Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar figuri geometrice și ornamentații. Frontal inscripția „ROMANIA“. În cîmp medalion rotund alb flancat de monograma „MF“ imprimată pe desen Guillot. Sub medalion valoarea nominală „UNA SUTĂ LEI“, **iar pe chenar anul 1945. În colțuri, în poziție oblică, valoarea „100‘**

www.cupiv.ro

100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Tipul IV

4 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (1947)
Stabilizarea monetară (15 august 1947)

Dim: 142×68
Hîrtie: albă
Filigran: „BNR" în lanț (Fil. 3), RPR (Fil. 39).
Av a) *Fond:* sepia deschis, desen Guillot.

b) *Tipăritura:* chenar stilizat cu motive ornamentate. În colțurile din stînga și dreapta sus valoarea „100". Frontal „BANCA NAȚIONALA A ROMANIEI"*. În cîmp valoarea nominală „UNA SUTĂ LEI", Dedesubt data emisiunii. În dreapta grup alcătuit din: muncitor, țăran și intelectual în profil spre st., ținînd în mîini ciocan, spice de grîu și facă, simbolizînd industria, agricultura și cultura. În centru, în panou, pe fond alb valoarea „100". Jos, textul penalității dispus pe patru rînduri (Text pen. 9). Funcțiile și semnăturile de culoare neagră. În stînga și dreapta jos numărul și seria de culoare roșie.

Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
UNA SUTĂ LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL

Rv a) *Fond:* c.m.s.

b) *Tipăritura:* în cîmp sus un medalion rotund cu monograma „BNR", imprimat pe un decor de lambrechine, desen sistem Guillot. Dedesubt, o eșarfă cu inscripția „ROMANIA" avînd în stînga și dreapta două medalioane rotunde cu valoarea „100", tipărite pe panouri cu desen Guillot. Latura de jos a chenarului este formată din rînduri cu inscripția „BANCA NAȚIONALA A ROMANIEI" scris mărunt (9 rînduri în mijloc și 6 rînduri în părți), peste care este scris lateral valoarea nominală „UNA SUTA LEI", iar în centru un desen ornamental.

219 25 iunie 1947 Filigran: „BNR" în lanț (Fil. 3)

220 27 august 1947

221 5 decembrie 1947** seriile 1—10 c.m.s.

221 a 5 decembrie 1947 seria 10. Filigran: „RPR" (Fil 39).

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Tipul V

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII POPULARE ROMÂNE · BANCA DE STAT · (1952)

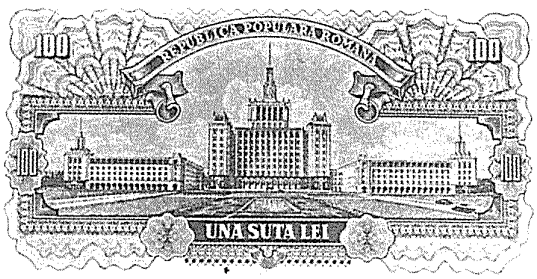

222 26 ianuarie 1952 (Reforma monetară)
Dim: 168×90
Hîrtie: albă
Filigran: romburi (Fil. 17)
Av a) *Fond:* albastru-bleu-brun-gri, desen Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar stilizat, desen Guillot, avînd în cele patru colțuri și pe latura de jos stînga valoarea „100". Frontal „BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE · BANCA DE STAT ·", scris ondulat. În cîmp un medalion oval cu stema țării (stema 21) pe fond galben palid din puncte fine, înconjurat de desene Guillot. Dedesubt, valoarea nominală „UNA SUTA LEI" și anul emisiunii 1952. În stînga, în medalion rotund cu ramă ornamentată chipul și numele lui NICOLAE BALCESCU. Pe latura de jos textul penalității pe un rînd (Text pen. 10). Seria și numărul de culoare albastră.

Text: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE ·
BANCA DE STAT ·
UNA SUTA LEI
1952

Rv a) *Fond:* c.m.s.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat în falduri, desen Guillot. Lateral în stînga și dreapta și în colțurile de sus valoarea „100". În cîmp, Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, văzut din față.

Text: REPUBLICA POPULARA ROMANA · Pe chenar jos, valoarea nominală „UNA SUTA LEI".

222a c.m.s. însă seria și numărul de culoare roșie.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Tipul VI

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA (1966)

* Biletele de 100, 500 și 1000 lei din prima emisiune poartă data 25 iunie 1947, dată anterioară stabilizării monetare.
** Bancnotele emise la 5 dec. 1947 cu seria 10 au două filigrane: a) "BNR" în lanț (Fil. 3), b) RPR (Fil. 39).

223 1 noiembrie 1966
Dim: 153×75
Hîrtie: albă
Filigran: zigzag (Fil. 18)
Av a) *Fond*: albastru închis-violet-brun-bleu-verde-cafeniu, desen Guillot
b) *Tipăritura*: chenar desen Guillot avînd în colțuri valoarea „100", repetată de patru ori pe latura din dreapta. Pe latura din stînga anul emisiunii 1966, iar pe latura de jos valoarea nominală „UNA SUTA LEI", repetată de cinci ori. Frontal: „BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA". În cîmp, în medalion oval alb cu hașuri bleu deschis, desen Guillot, stema țării (stema 22). În stînga, în medalion rotund ornamentat chipul și numele lui NICOLAE BALCESCU. Sub stemă valoarea nominală „UNA SUTA LEI" și textul penalității pe un rînd (Text pen. 10). Seria și numărul de culoare roșie.
Text: BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
UNA SUTA LEI
Rv a) *Fond*: c.m.s.
b) *Tipăritura*: chenar complex, realizat cu desen Guillot, avînd pe laturile din st. și dr. sus și jos valoarea „100" În cîmp, clădirea Ateneului Român.
Text: REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA. În chenar jos UNA SUTA LEI.

ROMÂNIA (REGAT)

500 LEI (CINCI SUTE LEI)

Tipul I
9 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1916—1920)

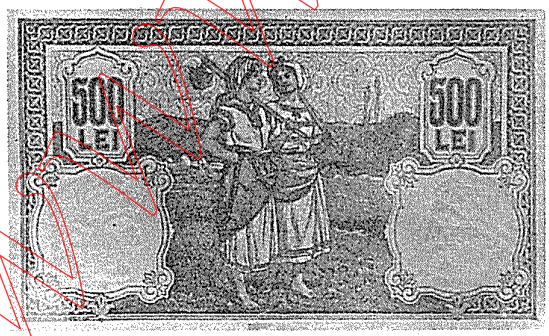

Dim: 153×98
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 23), Zeița Roma (Fil. 32)
Desenator: Georges Duval
Av a) *Fond*: sepia-mov, desen arabescuri
b) *Tipăritura*: chenar clasic, stilizat, motive ornamentate. Pe latura de sus un cartuș cu textul penalității dispus pe patru rînduri (Text pen. nr. 7). În cîmp, frontal, inscripția „BANCA NATIONALA A ROMANIEI". Dedesubt valoarea nominală, „CINCI SUTE LEI". În stînga, medalion octogonal, alb, cu filigran, și o țărancă cu un copil purtînd coșuri cu fructe. În dreapta medalion octogonal, alb, cu filigran. Deasupra medalionului o țărancă stînd pe snop de grîu cu o seceră în mînă. În fundal peisaj cu dealuri. În colțuri seria și numărul de culoare neagră dispuse în diagonală. Funcțiile, semnăturile, data emisiunii și numărul de control de culoare neagră. Pe chenar în colțul din stînga jos GEO DUVAL FEC.
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI SUTE LEI
GUVERNATOR
DIRECTOR
DIRECTORUL CASEI
Rv a) *Fond*: c.m.s.
b) *Tipăritura*: chenar c.m.s. pe trei laturi, iar jos din linii. În stînga și dreapta jos două medalioane ornamentate. Deasupra lor panouri stilizate și valoarea nominală 500 LEI. În cîmp două țărănci cu sapa pe umeri. În fundal, sat la poale de deal. În chenar la stînga jos GEO DUVAL FEC.

224	11 februarie	1916
225	7 aprilie	1916
226	18 august	1916
227	26 ianuarie	1917
228	29 martie	1918
229	30 august	1918
230	26 aprilie	1919
231	31 iulie	1919
232	12 februarie	1920

500 LEI (CINCI SUTE LEI)

Tipul II
17 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1924—1938)

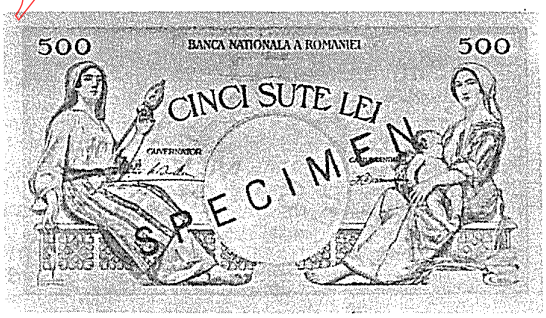

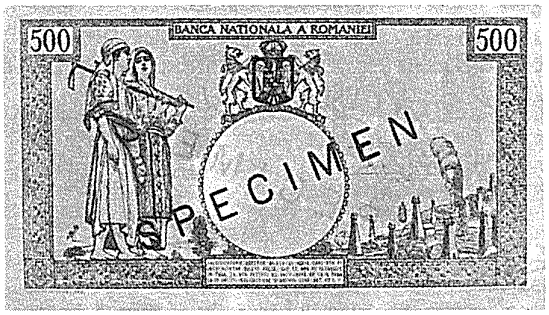

www.cuperculz.ro

Dim: 205×115
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 24)
Desenator: Clement Serveau
Gravor: Rita
Av a) *Fond:* roz-bleu-albastru-violet, desen motive naţionale.

b) *Tipăritura:* chenar ornamentat cu frunze de stejar, avînd în colţurile din stînga şi dreapta sus valoarea „500". Frontal: „BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI". În centru medalion rotund, alb, cu filigran. Deasupra medalionului valoarea nominală „CINCI SUTE LEI". Jos stînd pe un postament în stînga o ţărancă torcînd. În dreapta alta alăptînd. În colţul din stînga jos PEINT PAR | CLEMENT | SERVEAU. În colţul din dreapta snop de grîu, seceră şi GRAVÉ | PAR | RITA*. Funcţiile, semnăturile, data emisiunii şi numărul de control de culoare neagră. În colţuri, numărul şi seria de culoare neagră dispuse în diagonală.
Text: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI
CINCI SUTE LEI
GUVERNATOR DIRECTOR
CASIER CENTRAL
Rv a) *Fond:* culori c.m.s. Desen peisaj de munte, castelul Peleş din Sinaia.

b) *Tipăritura:* chenar cu motive naţionale avînd în colţurile din stînga şi dreapta sus valoarea „500". În cîmp medalion rotund, alb, cu rama ornamentată şi filigran. Deasupra medalionului stema ţării (stema 12). În stînga două ţărănci cu sapa pe umeri. În dreapta peisaj cu sonde petrolifere.
Text: „BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI", jos cartuş cu textul penalităţii dispus pe patru rînduri (Text pen. 5). În afara chenarului, stînga, jos, CLEMENT SERVEAU FEC., în dr. EUGÈNE GASPÉ sc.

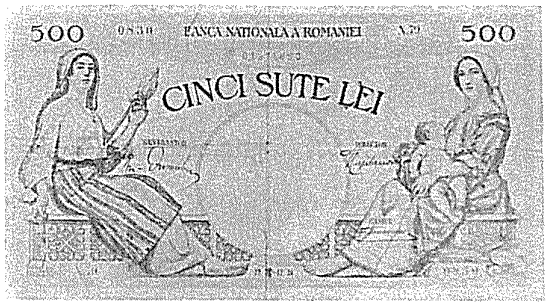

233	12 iunie	1924
234	1 octombrie	1925
235	4 noiembrie	1926
236	15 decembrie	1927
237	13 mai	1930
238	16 octombrie	1930
239	16 februarie	1931
240	31 martie	1931
241	22 octombrie	1931
242	3 decembrie	1931
243	13 mai	1932
244	27 octombrie	1932
245	21 aprilie	1933
246	21 septembrie	1933
247	14 decembrie	1933
248	15 martie	1934
249	27 ianuarie	1938

500 LEI (CINCI SUTE LEI)

Tipul III

10 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1934—1943)

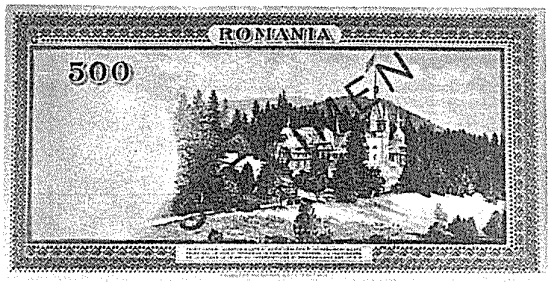

Dim: 156×83
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 26)
Desenatori: G. Beltrand şi E. Gaspé
Av a) *Fond:* colorit variat. Desen cu linii ondulate şi arabescuri.

b) *Tipăritura:* chenar motive naţionale dublat spre interior cu desen Guillot, avînd în colţurile din stînga şi dreapta jos valoarea „500". Frontal: „BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI". În centru stema ţării (stema 20). Dedesubt valoarea nominală „CINCI SUTE LEI" şi data emisiunii. În stînga medalion oval cu efigie regală, privirea din faţă puţin spre dreapta. ** În colţurile din stînga jos şi dreapta sus seria şi numărul de culoare neagră.

Text: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI
CINCI SUTE LEI
GUVERNATOR
CASIER CENTRAL
Rv a) *Fond:* colorit variat. Desen: peisaj de munte, Castelul Peleş din Sinaia.
b) *Tipăritura:* chenar motive naţionale. În stînga jos medalion rotund, alb, cu filigran, avînd deasupra valoarea „500".
Text: Frontal „ROMANIA". În chenar în partea de jos textul penalităţii (Text pen. 5).

250	31 iulie	1934	cul. predominantă verde palid şi verde închis. Fără numele desenatorului şi al gravorului. Pe Av şi Rv jos în afara chenarului: BRADBURY, WILKINSON & C^{O} L^{D} ENGLAND. Textul penalităţii (Text pen. 5). Filigran: Traian (Fil. 26).
251	30 ianuarie	1936	cul. gri. Av Efigie în profil pronunţat spre dr. În st. jos G. BELTRAND sc. Rv în stînga jos E. GASPÉ sc. Textul penalităţii pe trei rînduri (Text pen. 9).
251a	30 ianuarie	1936	Av c.m.s. Rv *supratipar* oval cul. maro cu două ţărăncuţe, aplicat pe medalionul rotund alb.
252	30 aprilie	1936	similar cu nr. 251 cul. albastru-cenuşiu-gri. Filigran: Traian (Fil. 27)
252a	30 aprilie	1936	similar cu nr. 251a (Fil. 27)

* La emisiunile 1925—1938: CLEMENT | SERVEAU şi respectiv RITA
** Emisiunile următoare au diferenţieri în reprezentarea efigiei.

253 26 mai 1939 similar cu nr. 251
cul. albastru-gri (Fil. 27)

253a 26 mai 1936 similar cu nr. 251a (Fil. 27)

254 1 noiembrie 1940 similar cu nr. 251
cul. gri-sepia (Fil. 27)

254a 1 noiembrie 1940 similar cu nr. 251a (Fil. 27)

255 1 noiembrie 1940 Filigran: „BNR" în lanț (Fil. 3). Cul. fondul galben-roz-vernil-brun deschis. Av. În stînga medalion oval cu supratipar de culoare maro deschis: două țărăncuțe.

256 2 aprilie 1941 c.m.s.

257 22 iulie 1941 c.m.s.

258 20 aprilie 1942 c.m.s.

259 26 ianuarie 1943 c.m.s.

500 LEI (CINCI SUTE LEI)

Tipul IV

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (1947)
Stabilizarea monetară (15 august 1947)

260 25 iunie 1947
Dim: 155 × 70
Hîrtie: albă cu filigran nedefinit
Av a) *Fond:* roz-maro. Desen format din arcuri de cerc realizînd bolți în ogivă cu valoarea „500".

b) *Tipăritura:* chenar ornamentat clasic și desen Guillot. Frontal: „BANCA NATIONALA A ROMÂNIEI". Dedesubt textul penalității dispus pe două rînduri (Text pen. 9). În cîmp valoarea nominală „CINCI SUTE LEI", scris ondulat și un medalion rotund cu chipul unei muncitoare în profil spre stînga, iar dedesubt data emisiunii. În colțurile din stînga sus și dreapta jos valoarea „500". Seria și numărul de culoare roșie, dispuse în colțurile din stînga jos și dreapta sus. Bancnota nu este prevăzută cu stema țării.
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI SUTE LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL
Rv a) *Fond:* maro-verde-albăstrui-galben-lila-roz. Desen Guillot.

b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot. Frontal: „ROMÂNIA". În cîmp cosaș în acțiune în lan de grîu. Jos în medalion rotund, ornamentat, monograma „BNR" flancată de valoarea nominală „500 LEI".

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

500 LEI (CINCI SUTE LEI)

Tipul V

1 emisiune: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE · BANCA DE STAT · (1949)

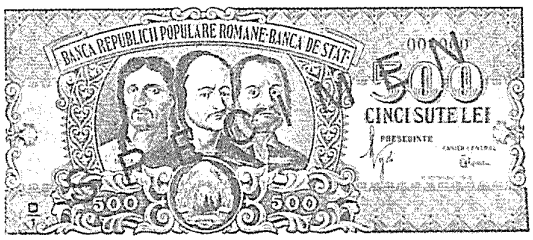

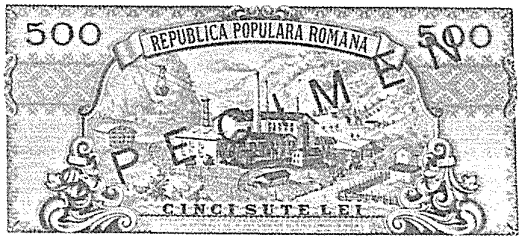

www.cupoane.ro

261 15 octombrie 1949
Dim: 156×73
Hîrtie: brun palid
Desenator: S. Zainea
Av a) *Fond:* brun-roşu. Desen romburi şi rozete.
b) *Tipăritura:* chenar în linii drepte întrerupte de desene clasice. În cîmp, spre stînga frontal, o eşarfă ondulată cu inscripţia: „BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE · BANCA DE STAT ·“În mijloc chipurile şi numele lui: HORIA, CLOŞCA şi CRIŞAN. Dedesubt un medalion rotund cu stema ţării (stema 21) flancat de valoarea „500“. În dreapta valoarea nominală „500 | CINCI SUTE LEI“. În colţurile din stînga jos şi dreapta sus seria şi numărul de culoare neagră.
Text: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE ·
BANCA DE STAT ·
500
CINCI SUTE LEI
PREŞEDINTE CASIER CENTRAL
Rv a) *Fond:* c.m.s. Desen stilizat şi motive naţionale.
b) *Tipăritura:* chenar desen stilizat. În cîmp, frontal, „REPUBLICA POPULARA ROMÂNA“ pe eşarfă ondulată. În centru peisaj de munte cu incinta unei întreprinderi. În partea de jos valoarea nominală „CINCI SUTE LEI“ şi textul penalităţii dispus pe două rînduri (Text pen. 9).

ROMÂNIA (REGAT)

1000 LEI (UNA MIE LEI)

Tipul I

13 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1881—1906)

Dim: 218×126
Hîrtie: albă
Filigran: Zeiţa Roma (Fil. 29), Traian (Fil. 20). Monograma „BNaR“ (Fil. 1), „1000 LEI“ (Fil. 13), „1000“ (Fil. 10).
Desenator: Georges Duval
Gravor: P. Dujardin
Av a) *Fond:* culoare albastru-verzui palid. Desen clasic, stilizat.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat, avînd laturile din stînga şi dreapta formate din colonade clasice. Pe soclul colonadelor inscripţia „ROMANIA“. Frontal, un cartuş cu textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 4) flancat de valoarea nominală „UNA MIIE LEI“ repetată de două ori. În stînga şi dreapta două medalioane rotunde, albe, cu filigran. Dedesubtul lor valoarea „1000“. Jos, postamente cu fresce simbolizînd diverse activităţi. În stînga şi dreapta două ţărănci, reprezentînd agricultura şi navigaţia. Între ele, în medalion oval, ornamentat, un caduceu, unelte agricole, aspect din activitatea portuară etc. Funcţiile, semnăturile şi data emisiunii de culoare albastru palid. Numărul de control de culoare neagră. În colţuri seria şi numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală.
Text: BANCA NAŢIONALE A ROMÂNIEI
UNA MIIE LEI
GUVERNATOR DIRECTOR
CASIĂR CENTRAL
În afara chenarului în stînga şi dreapta jos:
GEORGES DUVAL fecit, P. DUJARDIN sc.
Rv a) *Fond:* culoare c.m.s., desen mărunt cu arabescuri şi panouri mici cu valoarea „1000“, în rînduri orizontale.
b) *Tipăritura:* chenar din linii drepte, cu ornamente clasice în colţuri. În stînga şi dreapta sus panouri mici şi valoarea „1000“. Dedesubtul lor medalion alb cu filigran şi medalion circular cu chip de bărbat în profil. Toate, înconjurate cu desen clasic stilizat. Jos, sub medalioane inscripţia „ROMANIA“. În centru sus, într-o coroană de lauri, un medalion rotund, fond cu haşuri orizontale fine, bustul lui Traian, din faţă. Dedesubt, în cartuş alb filigranul „1000 LEI“ şi în panou valoarea „1000“. În afara chenarului, în stînga şi dreapta jos: G. DUVAL fecit şi P. DUJARDIN sc.

262 28 februarie 1881
263 16 iulie 1881

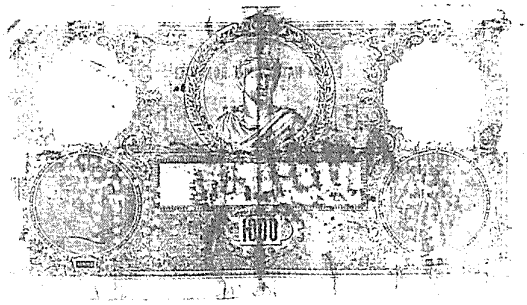

264 2 noiembrie 1883
265 30 mai 1884
266 15 mai 1885
267 9 februarie 1889
268 23 august 1890 CASIER CENTRAL Gr. Urlăţeanu
268a 23 august 1890 CASIER CENTRAL M. Z. Demetrescu
269 24 iunie 1893
270 31 martie 1894
271 1 iunie 1895
272 19 septembrie 1902
273 23 martie 1906

1 000 LEI (UNA MIE LEI)

Tipul II

30 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1910—1933)

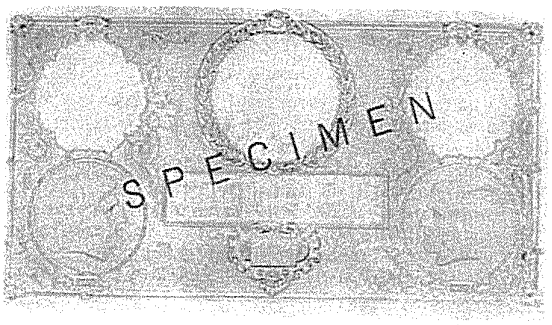

Dim: 218×126

Hîrtie: albă

Filigran: „Zeița Roma“ (Fil. 29), „Traian“ (Fil. 20). Monograma „BNaR“ (Fil. 1), „1000 LEI“ (Fil. 13), „1000“ (Fil. 10).

Desenator: Georges Duval

Gravor: P. Dujardin

Av c.m.s.

Rv a) *Fond:* culoare c.m.s., desen mărunt cu arabescuri și panouri mici cu valoarea „1000“ în rînduri orizontale.

b) *Tipăritura:* chenar din linii drepte cu ornamente clasice în colțuri. În stînga și dreapta sus panouri mici și valoarea „1000“. Dedesubtul lor medalion alb cu filigran și medalion circular cu chip de bărbat în profil. Toate înconjurate cu desen clasic stilizat. Jos, sub medalioane inscripția „ROMANIA“. În centru sus, într-o coroană de lauri, medalion rotund, alb, cu monograma „BNaR“ în filigran. Dedesubt în două cartușuri albe: filigranele, „1000 LEI“ și „1000“, în poziție inversă între ele. În afara chenarului, în stînga și dreapta jos: G. DUVAL fecit și P. DUJARDIN sc.

274	20 mai	1910	
275	2 iunie	1911	
276	27 august	1911	
277	15 decembrie	1911	
278	15 martie	1912	
279	14 iulie	1912	
280	23 iulie	1915	
281	24 septembrie	1915	
282	24 martie	1916	
283	12 mai	1916	
284	15 octombrie	1916	
285	15 noiembrie	1917	
286	10 iulie	1919	
287	22 aprilie	1920	
288	19 mai	1921	
289	26 mai	1922	
290	23 august	1923	
291	6 martie	1924	
292	20 noiembrie	1924	
293	3 septembrie	1925	
294	4 februarie	1926	
295	7 iunie	1928	
296	18 octombrie	1928	
297	31 ianuarie	1929	
298	19 septembrie	1929	
299	16 octombrie	1930	
300	31 martie	1931	
301	22 octombrie	1931	
302	3 decembrie	1931	
303	15 iunie	1933	cul. albastru palid-galben-brun deschis-violet. Filigran: „Zeița Roma“ (Fil. 29), „Traian“ (Fil. 20), „1000 LEI“ (Fil. 14), „1000“ (Fil. 11). Monograma „BNaR“ (Fil. 1).

1 000 LEI (UNA MIE LEI)

Tipul III

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (1934)

304 15 martie 1934

Dim: 220×128

Hîrtie: albă

Filigran: Traian (Fil. 25). Monograma BNR (Fil. 1a), „1000 LEI“ (Fil. 15), „1000“ (Fil. 12).

Desenator: A. Murnu

Gravori: Av E. Deloche, Rv C. Beltrand

Av a) *Fond:* bleu-brun-violet. Desen arabescuri și monograma „BNR“.

b) *Tipăritura:* chenar desen cu împletituri în lanț cuprinzînd, din loc în loc, valoarea „1000“. În cîmp, sus, medalion rotund, alb, cu filigran, inscripția „BANCA NAȚIONALĂ/ A ROMANIEI“ și valoarea nominală „UNA MIE LEI“. În centru, un cartuș alb cu valoarea „1000 LEI“ în filigran, iar jos, un medalion rotund cu valoarea „1000“ tot în filigran. În stînga medalion oval cu efigie regală privind spre dreapta înconjurat de frunze de stejar și lauri. Sub medalion coroana și cifrul regal. În dreapta stema țării (stema 14) și un medalion rotund alb cu filigran, într-un decor cu spice de grîu, porumb, ciorchini de struguri, iar la bază, scule și piese tehnice. Sub medalion valoarea „1000“. Semnăturile, data emisiunii și numărul de control de culoare neagră. În colțuri, seria și numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală.

Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
UNA MIE LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL

În afara chenarului, st. și dr. jos:
DESEN A. MURNU Sc. E. DELOCHE

Rv a) *Fond:* culori c.m.s. Desen arabescuri

b) *Tipăritura:* chenar ornamentat. În cîmp sus: „BANCA NATIONALA A ROMANIEI“ și medalion alb, rotund cu filigran. În centru un cartuș alb cu filigran. În stînga medalion rotund, alb, cu filigran. Deasupra lui valoarea nominală „1000 | LEI“. În dreapta două țărănci, una în picioare torcînd, cealaltă șezînd, ține un copil în brațe. În prim plan, grup de utilaje tehnice, scule, cărți, instrumente muzicale, paletă de pictură, mască teatrală, snop de grîu, coș cu struguri ș.a., simbolizînd activitatea și bogăția țării. În al doilea plan, în stînga, sondă petroliferă. În centru, țăran cu plugul la arat. În fundal, la

www.ciupo.ro

st. aspect portuar cu silozuri, rezervoare, tren şi vapor. În dreapta, peisaj rural. La orizont soarele răsărind. În chenar, jos, textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 9). În afara chenarului în stînga şi dreapta jos: DESEN A. MURNU şi sc. C. BELTRAND.

1000 LEI (UNA MIE LEI)

Tipul IV

9 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1936—1945)

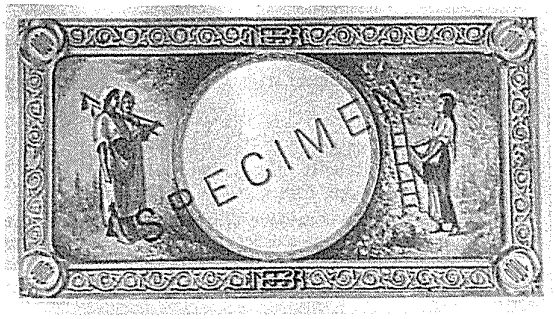

Dim: 182×104
Hîrtie: albă
Filigran: efigie regală (Fil. 33)
Desen: N. Grigorescu
Gravor: E. Gaspé
Av a) *Fond:* culori variate. Desen cu haşuri încrucişate
b) *Tipăritura:* chenar şpalier cu plante agăţătoare. Frontal cartuş cu inscripţia: „BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI" flancat în stînga şi dreapta de paletă şi liră, simboluri ale creaţiei picturale şi muzicale. În colţurile de sus valoarea „1000". În centru medalion alb cu filigran împodobit cu ghirlande de lauri şi stejar. În stînga alegorie reprezentînd industria casnică, iar în dreapta maternitate, seceriş şi culesul fructelor. În cîmp sus valoarea nominală „UNA MIE LEI" şi funcţiile de culoare maro roşcat. Jos în chenar textul penalităţii, dispus pe patru rînduri (Text pen. 9). În colţuri seria şi numărul de culoare neagră, dispuse în diagonală. Numărul de control imprimat pe medalionul central, iar data emisiunii deasupra medalionului, ambele în negru.
Rv a) *Fond:* culori c.m.s. Desen variat din haşuri fine.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat avînd pe laturile de sus şi jos monograma „BNR" şi pe cele din stînga şi dreapta paletă şi mască, simboluri ale picturii şi artei teatrale. În colţuri medalioane rotunde, ornamentate şi valoarea „1000", scris oblic. În cîmp, medalion rotund, alb, cu filigran. În stînga două ţărănci cu sapa pe umeri. În dreapta ţărancă şi un copil la cules de fructe. În stînga jos, sub medalion semnătura pictorului Grigorescu. În afara chenarului stînga şi dreapta jos N. GRIGORESCU şi E. GASPÉ sc.
Text: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI
UNA MIE LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL

305 25 iunie 1936 Av cul. maro-brun-cărămiziu. Valoarea nominală „UNA MIE LEI" de culoare maro-roşcat, scrisă în cîmp sus (Fil. 33). Rv cul. brun-vişiniu-oliv-gri.

305a 25 iunie 1936 cul. c.m.s. Av În medalionul central supratipar oval de culoare maro: două ţărăncuţe cu sapa pe umeri.

306 21 decembrie 1938 similar cu nr 305 (Fil. 34)

306a 21 decembrie 1938 similar cu nr. 305a

307 28 aprilie 1939 similar cu nr. 305 (Fil. 34)

307a 28 aprilie 1939 similar cu nr. 305a

308 1 noiembrie 1940 similar cu nr. 306a

309 10 septembrie 1941 Av cul. brun-cărămiziu-albastru. Valoarea nominală „UNA MIE LEI" şi data emisiunii, de culoare neagră, scrisă în cîmp, jos. Numărul de control imprimat în partea de sus a medalionului central.
Rv cul. brun-vişiniu-oliv-gri (Fil. 28).

310 23 martie 1943

311 2 mai 1944

312 10 octombrie 1944

313 20 martie 1945

1000 LEI (UNA MIE LEI)

Tipul V

4 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1947—1948). *Stabilizarea monetară* (15 august 1947).

Dim: 164×76
Hîrtie: albă
Filigran: „BNR“ (Fil. 3)
Av a) *Fond:* bleu-albastru-cărămiziu, desen Guillot şi valoarea „UNA MIE“ scrisă mărunt orizontal, cuvintele sînt despărţite printr-un desen şi se repetă pe întregul cîmp.

b) *Tipăritura*: chenar desen Guillot, prezintă în latura de sus o eşarfă cu inscripţia: „BANCA NATIONALA A ROMANIEI“ şi în latura de jos data emisiunii. În colţuri jos în panouri valoarea „1000“. În cîmp, într-un medalion rotund cu ramă, desen Guillot, chipul lui Tudor Vladimirescu privind spre st. În stînga şi dreapta medalionului grupuri de spice de grîu, porumb, floarea soarelui, tutun şi fructe. În fundal rozete multicolore, desen Guillot. Jos, valoarea nominală „UNA · MIE · LEI“. Funcţiile şi semnăturile de culoare neagră. În stînga şi dreapta sus seria şi numărul de culoare roşie.

Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL
UNA MIE LEI

Rv a) *Fond*: culoare c.m.s. şi valoarea „1000“ scris mărunt, orizontal, repetată, apare în părţile laterale.

b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot, prezentînd în latura de sus o eşarfă cu inscripţia „BANCA NATIONALA A ROMANIEI“, iar în colţuri flori de crin. În cîmp stema ţării (stema 21) avînd în părţi grupuri de spice de grîu, porumb, floarea soarelui, fructe şi flori. Jos un medalion rotund cu textul penalităţii dispus pe unsprezece rînduri (Text pen. 9) flancat de valoarea nominală „UNA MIE LEI“. În colţuri stînga şi dreapta sus „1000“.

314 25 iunie 1947 **Rv** stema ţării (stema 20)

315 30 septembrie 1947; **316** 5 decembrie 1947

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

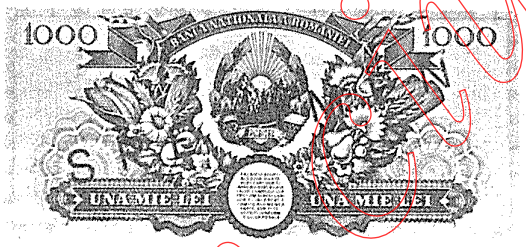

317 18 iunie 1948 **Rv** stema ţării (stema 21) R.P.R.

1000 LEI (UNA MIE LEI)

Tipul VI

1 emisiune: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE · BANCA DE STAT · (1950)

318 20 septembrie 1950
Dim: 172×80
Hîrtie: albă cu aspect palid pergamentat
Desenator: S. Zainea
Av a) *Fond:* albastru-violet-galben-roz, desen Guillot. În cîmp în dr. în desene neregulate, palid vizibil, valoarea nominală şi valoarea „UNA | MIE | 1000 LEI“.

b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot, avînd în colţuri valoarea „1000“, pe latura superioară inscripţia „BANCA REPUBLICII POPULARE ROMANE · BANCA DE STAT ·“, pe latura stîngă valoarea nominală „UNA MIE LEI“, pe latura dreaptă stema ţării (stema 21), iar pe latura de jos textul penalităţii pe un rînd (Text pen. 9). În cîmp, stînga, medalion rotund în ramă cu motive ornamentate, chipul şi numele lui NICOLAE BALCESCU. În dreapta pe un desen, motive Guillot, valoarea „1000“ şi valoarea nominală „UNA MIE LEI“. Funcţiile, semnăturile şi data emisei de culoare albastră. În stînga jos şi dreapta sus seria şi numărul de culoare roşie, dispuse în diagonal.

Text: BANCA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE · BANCA DE STAT · 1000
UNA MIE LEI
PRESEDINTE CASIER CENTRAL
În afara chenarului, st. jos S. ZAINEA

Rv a) *Fond:* culoare c.m.s. desen Guillot.

b) *Tipăritura:* chenar motive Guillot întrerupt de desene clasice. În cîmp, sus, pe o eşarfă în arc de cerc, inscripţia „REPUBLICA POPULARA ROMANA“. În mijloc peisaj, Dunărea la Cazane. În stînga şi dreapta valoarea nominală „UNA MIE LEI“.

ROMÂNIA (REGAT)

2 000 LEI (DOUĂ MII LEI)

7 emisiuni: BANCA NATIONALA A ROMANIEI (între 1941—1945)

Tip unic

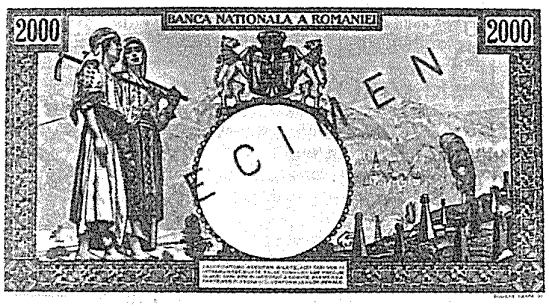

www.cupiuri.ro

Dim: 203×112
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 28)
Desenator: Clement Serveau
Gravor: Rita
Culoare: crem-maro-violet
Av — Rv — Fond şi tipăritura similar cu nr. 234, cu valoarea respectivă. Textul penalităţii dispus pe patru rînduri (Text pen. 9) (stema 12).
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
DOUA MII LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL

319 18 noiembrie 1941 Fil. Traian (Fil. 28)
320 23 martie 1943 Fil. Iniţialele BNR în scut (Fil. 4 şi 5)
321 1 septembrie 1943
322 2 mai 1944
323 10 octombrie 1944
323a 10 octombrie 1944 Fil. Traian (Fil. 28)
324 20 martie 1945

5 000 LEI (CINCI MII LEI)

2 tipuri: 9 emisiuni (între 1931—1945)

Tipul I

1 emisiune: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (1931)

Dim: 177×103
Hîrtie: albă
Filigran: Traian (Fil. 22)
Desenator: Stoica D.
Av a) *Fond:* bleu-cobalt, desen arabescuri şi linii ondulate sistem Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar desen clasic. Frontal: „BANCA NATIONALA A ROMANIEI". În stînga sus medalion rotund, alb, cu filigran. Jos peisaj: defileul Dunării la Cazane. În cîmp stema ţării (stema 15). Dedesubt valoarea nominală „CINCI MII LEI". În dreapta medalion oval cu efigie regală spre dreapta. Funcţiile, semnăturile şi data emisiunii de culoare albastru-cobalt. În stînga jos şi dreapta sus seria şi numărul de culoare neagră.
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI MII LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL
În afara chenarului: BRADBURY, WILKINSON & C^{O} L^{D} ENGLAND
Rv a) *Fond:* culoare c.m.s.
b) *Tipăritura:* chenar desen clasic. În cîmp tablou „Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia". Frontal, „ROMÂNIA". Dedesubt valoarea „5000". Latura de jos a chenarului este întreruptă de un cartuş cu textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 5). În st. jos, în cartuş, STOICA D. PINXIT. În afara chenarului: BRADBURY, WILKINSON & C^{O} L^{D} ENGLAND.

325 31 martie 1931

325a 31 martie 1931 **Av** supratipar pe medalionul rotund din st. cifru regal. Pe cel oval din dreapta „6 SEPTEMVRIE | 1940"

325b 31 martie 1931 c.m.s. însă seria scrisă sub formă de fracţie $\left(\frac{W}{1}\right)$

5 000 LEI (CINCI MII LEI)

Tipul II

8 emisiuni: BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1943—1945)

Dim: 165×90
Hîrtie: albă. Latura stîngă tăiată după o linie ondulată
Filigran: BNR în lanț (Fil. 3)
Av a) *Fond:* albastru, desen Guillot cu linii ondulate și desen arabescuri, diferite culori.

b) *Tipăritura:* chenar motive naționale dublat în interior cu desene Guillot cuprinzînd în stînga și dreapta jos valoarea „5000". Frontal: „BANCA NATIONALA A ROMANIEI". În stînga medalion rotund cu chipurile lui Traian și Decebal acolate. În cîmp, valoarea „CINCI MII LEI". În centru, stema țării (stema 18). Funcțiile, semnăturile și data emisiunii de culoare albastră. În stînga jos și dreapta sus seria și numărul de culoare roșie. Seria este scrisă sub formă de fracție.

Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI MII LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL

Rv a) *Fond:* albastru

b) *Tipăritura:* chenar motive naționale. Frontal: „ROMANIA". Dedesubt valoarea „5000". În stînga medalion rotund, alb. În prim plan: ciorchine de strugure, grup de utilaje tehnice, scule, cărți, instrumente muzicale, paletă pictură, mască teatrală, simbolizînd recolta, precum și activitatea industrială, științifică și culturală a țării. Deasupra lor medalion cu monograma „BNR". În planul doi, în stînga sondă petroliferă. În cîmp, țăran cu plugul la arat. În fundal, la stînga aspect portuar cu silozuri, rezervoare, tren, vapor. La orizont soarele răsărind. Jos, pe chenar, textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 9).

326 28 septembrie 1943 Filigran, Traian (Fil. 26)
327 2 mai 1944
328 22 august 1944
329 10 octombrie 1944 Filigran, BNR în lanț (Fil. 3)
330 15 decembrie 1944
331 20 martie 1945
332 21 august 1945
333 20 decembrie 1945

10 000 LEI (ZECE MII LEI)

3 emisiuni: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (între 1945—1946)

Tip unic

Dim: 192×107
Hîrtie: albă. Latura stîngă tăiată după o linie ondulată.
Filigran: BNR în lanț (Fil. 3)
Desen: N. Grigorescu
Gravor: E. Gaspé

Av *Fond:* brun-roz-violet-carmin, desen cu hașuri fine încrucișate.
Av—Rv similar cu Nr. 305, cu valoarea respectivă și următoarele deosebiri:
a) **Av—Rv** Pe medalionul rotund din centru este imprimată stema țării (stema 18).
b) **Av** Deasupra medalionului este imprimată, în arc de cerc, valoarea nominală „ZECE MII LEI" de culoare roșie, iar în medalion sus, numărul de control și jos data emisiunii.
c) **Av** În afara chenarului pe latura st., ondulată, scris cu litere cursive majuscule, de culoare maro „BANCANAT"

334 18 mai 1945
335 20 decembrie 1945
336 28 mai 1946

100 000 LEI (UNA SUTĂ MII LEI)

2 tipuri: 7 *emisiuni* (între 1945—1947)

Tipul I

6 emisiuni: BANCA NATIONALA A ROMANIEI (între 1945—1947)

Dim: 187×91
Hîrtie: albă. Latura stîngă tăiată după o linie ondulată.
Filigran: BNR în lanț (Fil. 3)
Av a) *Fond:* gri-bleu, desen arabescuri
b) *Tipăritura:* chenar motive naționale. Frontal: „BANCA NATIONALA A ROMANIEI". În stînga și dreapta jos, două medalioane octogonale conținînd desen sistem Guillot în linii ondulate, verticale, de culoare bleu. În stînga țărancă și copil purtînd coșuri cu fructe. În dreapta, țărancă șezînd lîngă un snop de grîu ține în mînă o seceră. În cîmp sus valoarea nominală „UNA SUTĂ MII LEI", litere de culoare albastră. Jos peisaj cu holde și dealuri. Dedesubt, cartuș cu textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 9). Funcțiile de culoare maro, data emisiunii și semnăturile de culoare neagră. Seria și numărul de culoare roșie (seria sub formă de fracție). În afara chenarului pe latura stîngă scris cu litere cursive majuscule, de culoare albastră „BANCANAT"
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
UNA SUTĂ MII LEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL

Rv a) *Fond:* c.m.s.
b) *Tipăritura:* chenar motive naționale. Frontal: „ROMANIA". În stînga și dreapta jos medalion alb în ramă ornamentată. În cîmp, în prim plan două țărănci cu sapa pe umeri. În st. și dr. sus, valoarea „100 000". În planul al doilea ogoare, dealuri și păduri.

337 7 august 1945
338 1 aprilie 1946
339 28 mai 1946
340 21 octombrie 1946
341 20 decembrie 1946
342 8 mai 1947

www.cupiuri.ro

100 000 LEI (UNA SUTA MII LEI)

Tipul II

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (1947)

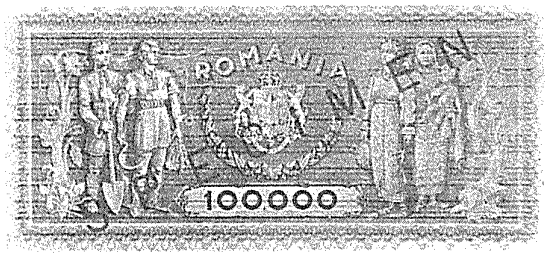

343 25 ianuarie 1947
Dim: 181×87
Hîrtie: albă
Filigran: BNR în lanț (Fil. 3)
Av a) *Fond:* violet-bleu-roz, desen clasic și monograma „BNR" repetată pe întreaga suprafață a bancnotei.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat în lanț dublat în interior, stînga și dreapta, de un desen clasic stilizat. Chenarul cuprinde în latura de sus inscripția „BANCA NATIONALA A ROMANIEI", iar în latura de jos textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 9). În cîmp sus într-un medalion rotund de culoare roz, în ramă ornamentată, chipurile lui Traian și Decebal acolate, privind spre stînga și data emisiunii. În stînga și dreapta medalionului valoarea „100000" și monograma „BNR", care se repetă în format mic pe întreg cîmpul bancnotei. Dedesubt valoarea nominală „UNA SUTĂ MII LEI". Funcțiile, semnăturile, data emisiunii de culoare maro. Seria și numărul în colțuri dispuse în diagonală precum și numărul de control de culoare neagră.
Text: BANCA NATIONALA A ROMANIEI
GUVERNATOR CASIER CENTRAL
În afara chenarului dr. jos S. ZAINEA
Rv a) *Fond:* maro-verde-galben-bleu, desen sistem Guillot în benzi orizontale.
b) *Tipăritura:* chenar ornamentat. În cîmp stema țării (stema 19) într-o cunună din frunze de laur și stejar. Deasupra stemei inscripția „ROMANIA". Dedesubt, în cartuș, valoarea „100000". În stînga butuc de viță de vie și doi tineri țărani cu casma, seceră și spice de grîu. În dreapta două țărănci. Una cu copil în brațe, cealaltă cu ulcior, spice de grîu și flori, de asemenea lîngă butuc viță de vie. În dreapta jos semnătura cursivă: S. ZAINEA.

1 000 000 LEI (UN MILION LEI)

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (1947)

Tip unic

344 16 aprilie 1947
Dim: 189×90
Hîrtie: albă. Latura st. tăiată după o linie ondulată
Filigran: BNR în lanț (Fil. 3)
Av a) *Fond:* verde-gri-albastru-cafeniu închis.
b) *Tipăritura:* Av — Rv similar cu Nr. 343, cu valoarea respectivă și următoarele deosebiri:
a) latura stîngă ondulată;
b) valoarea nominală „UN MILION" în arc de cerc;
c) funcțiile, semnăturile, data emisiunii, seria și numărul de culoare bleumarin;
d) medalionul rotund de culoare albă.

5 000 000 LEI (CINCI MILIOANE LEI)

1 emisiune: BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI (1947)

Tip unic

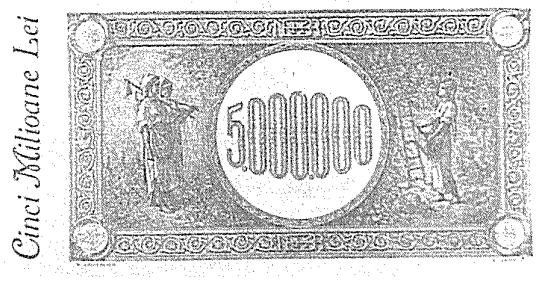

345 25 iunie 1947
Dim. 189×90
Hîrtie: albă
Filigran: BNR în lanț (Fil. 3)
Desenator: N. Grigorescu
Gravor: E. Gaspé
Av a) *Fond:* violet-brun-verde-roz, desen hașuri fine încrucișate.
b) *Tipăritura:* Av — Rv similar cu Nr. 305, cu valoarea respectivă și următoarele deosebiri:
a) pe medalionul din centru, lupoaica cu Romulus și Remus și data emisiunii;
b) marginea dreaptă este lată și prezintă un panou cu desen sistem Guillot și valoarea „5000000", imprimat pe un fond cu motive florale;
c) seria și numărul la stînga jos și dreapta sus, de culoare roșie (seria sub formă de fracție).
Rv a) Pe medalionul din centru valoarea „5000000";
b) în colțuri monograma BNR în poziție oblică;
c) pe marginea din stînga valoarea nominală „CINCI MILIOANE LEI" tipărită cu litere cursive.

345a 25 iunie 1947, filigran linii (L)

E. BILETE EMISE DE CĂTRE TRUPELE DE OCUPAȚIE GERMANE, ÎN 1917, PRIN BANCA GENERALĂ ROMÂNĂ (LEUL DE RĂZBOI)

1 emisiune: 8 valori

Tip unic

În anul 1917, trupele de ocupație germane au emis bilete prin Banca Generală Română pe baza unui privilegiu special și acoperite printr-un depozit în numerar la Banca Imperiului German, Berlin.

Au fost puse în circulație la 29 ianuarie 1917 și au circulat pînă la unificarea monetară din 1920—1921. În baza ordonanței Nr. 199/574 din 28 ianuarie 1919, Ministerul Finanțelor a dispus ștampilarea lor. Au fost exceptate de la ștampilare biletele de 25 și 50 bani, precum și cele de 1 leu*. Astfel există bilete ștampilate și neștampilate. Retragerea din circulație a biletelor Băncii Generale și înlocuirea lor cu bilete ale Băncii Naționale a început la 1 noiembrie 1920. Biletele emise de Banca Generală Română nu poartă data emisiei.

25	Bani	29 ianuarie 1917
50	Bani	29 ianuarie 1917
1	Leu	29 ianuarie 1917
2	Lei	29 ianuarie 1917
5	Lei	29 ianuarie 1917
20	Lei	29 ianuarie 1917
100	Lei	29 ianuarie 1917
1000	Lei	29 ianuarie 1917

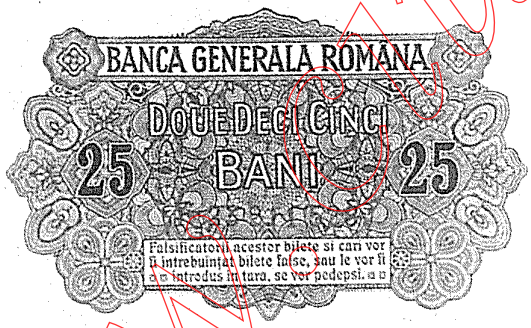

346 25 BANI (DOUĂZECI ȘI CINCI BANI)

Dim: 93×60
Hîrtie: albă
Filigran: Floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40).
Av a) *Fond:* maro deschis, desen Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot. Frontal, valoarea „DOUE DECI CINCI BANI". În cîmp, textul privind condițiile de emisiune: „Emise pe baza unui privilegiu| special și acoperite printr'un | depozit în numerar la Banca | Imperiului German, Berlin". Dedesubt: Banca Generală Română, Secția de emisie. În dreapta sus, medalion oval cu chipul lui Mercur spre stînga. Sub medalion valoarea „25". În stînga jos inscripția: „BANI".
Rv a) *Fond:* maro deschis, desen ornamentat Guillot.
b) *Tipăritura:* Frontal „BANCA GENERALĂ ROMÂNA". În cîmp valoarea nominală „DOUE DECI CINCI | BANI". Dedesubt seria și numărul de culoare roșie și cartuș cu textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 11). În st. și dr. valoarea „25".

346a 25 BANI (DOUĂZECI ȘI CINCI BANI) ȘTAMPILAT

Similar cu Nr. 346

347 50 BANI (CINCIZECI BANI)

Dim: 110×70
Hîrtie: albă
Filigran: Floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40)
Av a) *Fond:* albastru-verde, desen Guillot și arabescuri.
b) *Tipăritura:* chenar desen Guillot. Frontal „CINCI DECI BANI". În st. medalion oval cu chipul unei zeițe (Ceres) spre dr. Dedesubt, valoarea nominală „50

* Totuși au fost ștampilate de Ministerul Finanțelor, Adm. financiare etc. și unele din aceste bilete, deși nu erau prevăzute în Ordonanța nr. 199/574 din 28 I 1919.

BANI". În cîmp, text privind condiţiile de emisiune, similar cu nr. 346 însă dispus pe trei rînduri. În chenar jos valoarea „50". Seria şi numărul de culoare roşie.

Rv a) *Fond:* albastru-verde, desen Guillot.

b) *Tipăritura:* chenar desen ornamentat Guillot şi arabescuri. Frontal, în stînga şi dreapta valoarea nominală „BANI | 50". În cîmp „BANCA GENERALA ROMÂNA". Dedesubt, valoarea nominală „CINCI DECI | BANI", cartuş cu textul penalităţii (Text pen. 11) şi inscripţia „BANI — 50 — BANI". Pe laturile din stînga şi dreapta, în panouri octogonale, stilizate, valoarea „50".

347a 50 BANI (CINCIZECI BANI) ŞTAMPILAT
Similar cu Nr. 347

348 1 LEU (UN LEU)

Dim: 130×80
Hîrtie: albă
Filigran: Floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40)

Av a) *Fond:* verde palid, desen Guillot şi arabescuri.

b) *Tipăritura:* Frontal valoarea nominală „UN LEU". În centru cifra „1", slab vizibil, suprapusă de textul condiţiilor de emisiune, text similar cu nr. 346. În medalioane, în stînga chipul lui Mercur spre dreapta, în dreapta chipul zeiţei Ceres purtînd cunună de frunze, spre stînga. Sub medalioane valoarea nominală „1 | LEU". În chenar, jos, cifra „1" de culoare albă. Seria şi numărul de culoare roşie. Valoarea nominală, textul cu condiţiile de emisiune, denumirea emitentului şi semnăturile tipărite cu cerneală neagră.

Rv a) *Fond:* verde, desen Guillot şi arabescuri.

b) *Tipăritura:* Chenar linii ondulate. Frontal, „BANCA GENERALA ROMÂNA", pe o linie ondulată. În cîmp „1 | UN LEU". Jos, în cartuş textul penalităţii pe trei rînduri (Text pen. 11). În stînga şi dreapta sus în panouri-fluture inscripţia „UN | 1", jos, în panouri cu motive florale, valoarea nominală „UN — 1 — LEU".

348a 1 LEU (UN LEU) ŞTAMPILAT
Similar cu Nr. 348

349 2 LEI (DOI LEI)

Dim: 131×80
Hîrtie: albă
Filigran: Floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40).

Av Similar cu Nr. 348 cu următoarele deosebiri:
a) Fondul de culoare roşie, spre roz.
b) În medalioane: în stînga chipul unei zeităţi spre dreapta. În dreapta chipul lui Mercur spre stînga, purtînd cască de alt format.
c) Seria şi numărul de culoare neagră.

Rv a) *Fond*: roşu-carmin, desen Guillot şi arabescuri.
b) *Tipăritura*: Frontal „BANCA GENERALĂ ROMÂNA“ pe o linie ondulată. În cîmp valoarea nominală „2 | DOI LEI“. Jos, în cartuş textul penalităţii dispus pe trei rînduri (Text pen. 11). În stînga şi dreapta jos cifra „2“.

349a 2 LEI (DOI LEI) ŞTAMPILAT

Similar cu Nr. 349

b) *Tipăritura*: Frontal „BANCA GENERALA ROMÂNA“, în arc de cerc. În cîmp valoarea nominală „LEI 5 LEI“. Dedesubt cartuş cu textul penalităţii, dispus pe trei rînduri (Text pen. 11). În cele patru colţuri cifra „5“.

350a 5 LEI (CINCI LEI) ŞTAMPILAT

Similar cu Nr. 350

350 5 LEI (CINCI LEI)

Dim: 145×90
Hîrtie: albă
Filigran: floricele cruciforme alternînd cu inele. (Fil. 40).
Av a) *Fond*: violet deschis, desen ornamentat Guillot şi arabescuri.
b) *Tipăritura:* Frontal valoarea nominală, în arc de cerc, „CINCI LEI“. În cîmp pe un fond cu arabescuri, slab vizibil, cifra „5“ şi textul condiţiilor de emisiune similar cu nr. 346. În stînga şi dreapta, două chipuri de zeităţi faţă în faţă. În colţuri valoarea nominală „5 LEI“ (LEI imprimat în cercul lui 5). Seria şi numărul de culoare roşie. Valoarea nominală, textul cu condiţiile de emisiune, denumirea emitentului şi semnăturile tipărite în negru (excepţie 5 LEI din colţurile de sus).
Rv a) *Fond*: albastru-verde, desen ornamentat Guillot şi arabescuri.

351 20 LEI (DOUĂZECI LEI)

Dim: 160×98
Hîrtie: albă
Filigran: floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40).
Av a) *Fond*: roz închis-maro roşcat, desen ornamentat Guillot şi arabescuri.
b) *Tipăritura:* Frontal valoarea nominală „DOUE DECI LEI“. În cîmp textul condiţiilor de emisiune similar cu Nr. 346. În stînga şi dreapta inscripţia „DOUE 20 DECI“. În cele patru colţuri, în stele cu patru raze stilizate, valoarea „20“, care se repetă de patru ori şi între raze. În chenare jos la fel valoarea „20“. Seria şi numărul de culoare roşie. Valoarea nominală, textul cu condiţiile de emisiune, denumirea emitentului şi semnăturile tipărite cu cerneală neagră.
Rv a) *Fond:* roz închis, maro-roşcat, desen ornamentat Guillot, clasic şi arabescuri.

www.cupoane.ro

b) *Tipăritura:* chenar desen ondulat Guillot. Frontal „BANCA GENERALA ROMÂNA". În cîmp două medalioane ovale: în stînga zeița Ceres, în dreapta Mercur față în față. Sub medalioane inscripția „LEI" și central valoarea „20" repetată și în stînga și dreapta jos în poziție înclinată spre centru. În colțurile de sus valoarea nominală „DOUE | DECI | LEI" (literele „D" înlănțuite). Jos, în cartuș textul penalității dispus pe cinci rînduri (Text pen. 11). Deasupra cartușului, valoarea „20".

351a 20 LEI (DOUĂZECI LEI) ȘTAMPILAT

Similar cu Nr. 351.

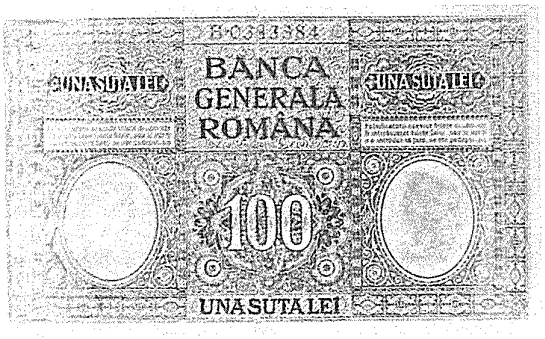

352 100 LEI (UNA SUTĂ LEI)

Dim: 188×115
Hîrtie: albă
Filigran: floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40)
Av a) *Fond:* albastru-galben, desen floral clasic, arabescuri și Guillot.
b) *Tipăritura:* chenar desen clasic și arabescuri, avînd în partea de sus și în colțurile din stînga și dreapta jos valoarea „100". În cîmp, frontal, valoarea nominală „UNA SUTA LEI" flancată de valoarea „100" care se repetă de două ori dedesubt în stînga și dreapta. În cîmp textul condițiilor de emisiune, similar cu nr. 346. Seria și numărul de culoare roșie. Valoarea nominală, textul cu condițiile de emisiune, denumirea emitentului și semnăturile tipărite cu cerneală neagră.
Rv a) *Fond:* c.m.s.

b) *Tipăritura:* chenar desen clasic format din 30 panouri ovoidale. Panourile cuprind alternativ valoarea „100" și denumirea „LEI". În chenar sus, seria și numărul de culoare roșie, iar jos valoarea nominală „UNA SUTA LEI". În cîmp sus „BANCA | GENERALA | ROMÂNA". Dedesubt valoarea „100" pe un complex de desenuri. În stînga și dreapta sus valoarea nominală „UNA SUTA LEI" și cartuș cu textul penalității dispus pe trei rînduri (Text pen. 11). Dedesubt în stînga și dreapta două panouri ovale cu chipuri de zeități feminine, față în față. Pe întreaga suprafață desenul cuprinde 6 cîmpuri de dimensiuni aproape egale.

352a 100 LEI (UNA SUTĂ LEI) ȘTAMPILAT

Similar cu Nr. 352

353 1000 LEI (UNA MIE LEI)

Dim: 213×130
Hîrtie: albă
Filigran: floricele cruciforme alternînd cu inele (Fil. 40)
Av—Rv: similar cu Nr. 352 cu următoarele deosebiri:
Av a) culoarea violet deschis
b) în colțurile de jos nu este înscrisă valoarea.
Rv: culoare gri-albastru
Av-Rv: valoarea nominală respectivă „UNA MIE LEI"

353a 1000 LEI (UNA MIE LEI) ȘTAMPILAT

Similar cu Nr. 353

F. BANCNOTE EMISE DE BANCA AUSTRO-UNGARĂ CARE AU CIRCULAT ÎN ROMÂNIA DUPĂ 1 DECEMBRIE 1918

În Transilvania şi Moldova de Nord, de la 1 decembrie 1918 pînă la unificarea monetară (1920—1921), au circulat bancnote austro-ungare.

În baza ordonanţelor Ministerului Finanţelor de la începutul anului 1919, s-a procedat la ştampilarea bancnotelor de 10, 20, 50, 100, 1000 şi 10000 coroane cu ştampila rotundă „TIMBRU SPECIAL ROMANIA". (stema 11). Cele de 1 şi 2 coroane nu s-au ştampilat, însă au avut mai departe putere de plată. Pe bancnotele care au circulat în Transilvania ştampila s-a aplicat pe partea scrisă în limba maghiară, iar pe cele din Moldova de Nord pe partea scrisă în limba germană. Ştampilarea s-a făcut între 10 iunie şi 28 august 1919, iar preschimbarea lor cu bancnote româneşti a început la 1 septembrie 1920 şi s-a terminat în 1921. Datorită culorii lor aceste bancnote se numeau *„bani albaştri"*.*

1. BANCNOTE AUSTRO-UNGARE CARE AU CIRCULAT ÎN TRANSILVANIA.

1	COROANĂ	1 decembrie	1916 (fără ştampilă)
2	COROANE	5 august	1914 (fără ştampilă)
2	COROANE	1 martie	1917 (fără ştampilă)
10	COROANE	2 ianuarie	1904
10	COROANE	2 ianuarie	1915
20	COROANE	2 ianuarie	1907
20	COROANE	2 ianuarie	1913 (două emisii)
50	COROANE	2 ianuarie	1902
50	COROANE	2 ianuarie	1914
100	COROANE	2 ianuarie	1910
100	COROANE	2 ianuarie	1912
1000	COROANE	2 ianuarie	1902 (două emisii)
10000	COROANE	2 noiembrie	1918

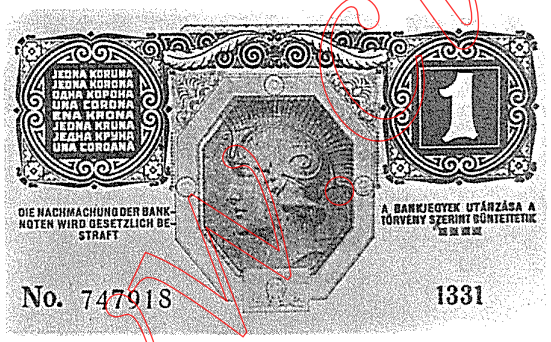

354 1 COROANĂ (UNA COROANĂ)

Data emisiunii: 1 decembrie 1916
Dim: 113×67
Hîrtie: albă
Culoare: roşu-verde**
Seria şi numărul: culoare neagră

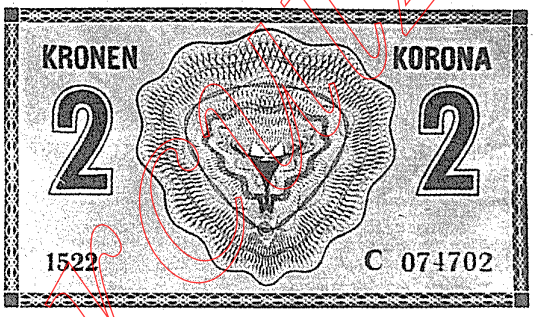

355 2 COROANE (DOUĂ COROANE)

Data emisiunii: 5 august 1914
Dim: 113×69
Hîrtie: albă
Culoare: albastru-violet
Seria şi numărul: culoare roşie

* Spre deosebire de aşa-zişii "bani albi", bancnote în valoare nominală de 25 şi 200 coroane, tipărite numai pe avers, emise la Budapesta în timpul guvernului ungar, prezidat de Károlyi Mihaly. Banii albi nu au fost recunoscuţi nici de Banca austro-ungară şi au fost excluşi de la ştampilare. (C. C. Kiriţescu "Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui", vol. II cap. XI § 8 p. 257, 1967). Excepţie nr. 367 şi 368.

** Av. prezintă mici diferenţe de culoare faţă de Rv.

356 2 COROANE (DOUĂ COROANE)

Data emisiunii: 1 martie 1917
Dim: 125×69
Hîrtie: albă
Culoare: roşie
Seria şi numărul: culoare neagră

357 10 COROANE (ZECE COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1904
Dim: 135×80
Hîrtie: verde-gri
Culoare: albastru-roşu-portocaliu
Seria şi numărul: culoare neagră

358 10 COROANE (ZECE COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1915
Dim: 150×80
Hîrtie: albă
Culoare: albastru-roz
Seria şi numărul: culoare neagră

359 20 COROANE (DOUĂZECI COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1907
Dim: 150×80
Hîrtie: roz
Culoare: albastru-roşu-portocaliu
Seria şi numărul: culoare neagră

360 20 COROANE (DOUĂZECI COROANE) Emisia I-a

Data emisiunii: 2 ianuarie 1913
Dim: 152×90
Hîrtie: roz
Culoare: albastru-verde
Seria şi numărul: culoare roşie

360a 20 COROANE (DOUĂZECI COROANE) Emisia a II-a

Similar cu nr. 360, avînd în plus pe Av latura stîngă jos şi Rv latura dreaptă jos, scris vertical, „II AUFLAGE", culoare neagră.

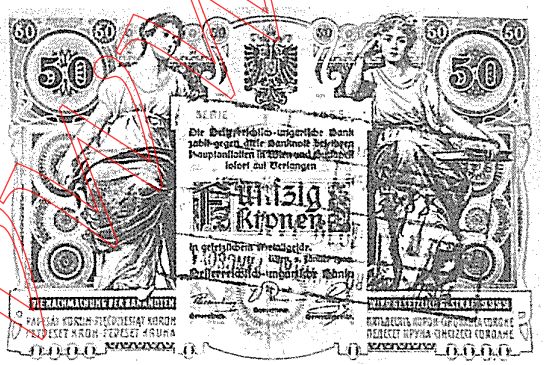

361 50 COROANE (CINCIZECI COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1902
Dim: 148×96
Hîrtie: roz
Culoare: albastru-violet
Seria şi numărul: culoare roşie

362 50 COROANE (CINCIZECI COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1914
Dim: 164×100
Hîrtie: albă
Culoare: albastru-bleu-roz
Seria şi numărul: culoare neagră

363 100 COROANE (UNA SUTĂ COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1910

www.cupcu.ro

364 100 COROANE (UNA SUTĂ COROANE)

Data emisiunii: 2 ianuarie 1912
Dim: 164×110
Hîrtie: roz în diferite nuanțe
Culoare: albastru-roz-verde-lila-gri.
Seria și numărul: culoare roșie

365 1000 COROANE (UNA MIE COROANE) Emisia I-a

Data emisiunii: 2 ianuarie 1902
Dim: 192×130
Hîrtie: verde-gri
Culoare: albastru-violet-gri
Seria și numărul: culoare roșie

365a 1000 COROANE (UNA MIE COROANE) Emisia a II-a

Similar cu nr. 365, avînd în plus pe Av în cîmp stînga jos, scris vertical „II AUFLAGE", culoare roșie.

366 10000 COROANE (ZECE MII COROANE)

Data emisiunii: 2 noiembrie 1918
Dim: 192×130
Hîrtie: verde-gri
Culoare: albastru-violet-gri
Seria și numărul: culoare roșie.

2. BANCNOTE EMISE ÎN 1918 LA BUDAPESTA, DE GUVERNUL UNGAR PREZIDAT DE KAROLY MIHALY, CARE AU CIRCULAT ÎN ZONA DE OPERAȚIUNI, ȘTAMPILATE DE UNITĂȚILE MILITARE ROMÂNE

367 25 COROANE, 27 octombrie 1918, seria 3000 Rv alb cu ștampila: „ROMÂNIA REGIMENTUL 10 VÂNĂTORI COMPANIA MITRALIERE" (L)

368 25 COROANE, 27 octombrie 1918, seria 3000 Rv cu linii ondulate c.m.s.

3. BANCNOTE AUSTRO-UNGARE CARE AU CIRCULAT ÎN NORDUL MOLDOVEI DUPĂ 1 DECEMBRIE 1918, AVÎND APLICATĂ ȘTAMPILA „TIMBRU SPECIAL ROMANIA" (STEMA II)

1	COROANĂ	1 decembrie	1916 (fără ștampilă)
2	COROANE	5 august	1914 (fără ștampilă)
2	COROANE	1 martie	1917 (fără ștampilă)
10	COROANE	2 ianuarie	1904
10	COROANE	2 ianuarie	1915
20	COROANE	2 ianuarie	1907
20	COROANE	2 ianuarie	1913 (două emisii)
50	COROANE	2 ianuarie	1902
50	COROANE	2 ianuarie	1914
100	COROANE	2 ianuarie	1912
1000	COROANE	2 ianuarie	1902 (două emisii)
10000	COROANE	2 noiembrie	1918

369 1 COROANĂ (UNA COROANĂ) 1 decembrie 1916 similar cu nr. 354

370 2 COROANE (DOUĂ COROANE) 5 august 1914 similar cu nr. 355

371 2 COROANE (DOUĂ COROANE) 1 martie 1917 similar cu nr. 356

374 **20 COROANE (DOUĂZECI COROANE)** 2 ianuarie 1907 similar cu nr. 359

372 **10 COROANE (ZECE COROANE)** 2 ianuarie 1904 similar cu nr. 357

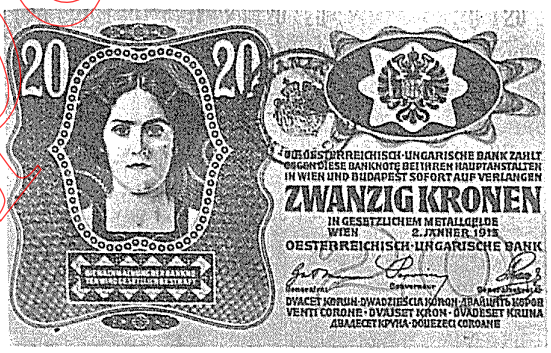

373 **10 COROANE (ZECE COROANE)** 2 ianuarie 1915 similar cu nr. 358

375 **20 COROANE (DOUĂZECI COROANE)** 2 ianuarie 1913 Emisia I, similar cu nr. 360

www.cupeluri.ro

375a 20 CORONE (DOUĂZECI CORONE) 2 ianuarie 1913. Emisia II, similar cu nr. 360a

377 50 CORONE (CINCIZECI CORONE) 2 ianuarie 1914 similar cu nr. 362

376 50 CORONE (CINCIZECI CORONE) 2 ianuarie 1902 similar cu nr. 361.

378 100 COROANE (UNA SUTĂ COROANE) 2 ianuarie 1912 similar cu nr. 364

379 1000 COROANE (UNA MIE COROANE) 2 ianuarie 1902 similar cu nr. 365

380 10000 COROANE (ZECE MII COROANE) 2 noiembrie 1918 similar cu nr. 366

G. BILETE EMISE DE CĂTRE COMANDAMENTUL ARMATEI ROȘII ÎN 1944

*1 emisie: 6 valori**
5 Lei
10 Lei
20 Lei
100 Lei
500 Lei
1000 Lei

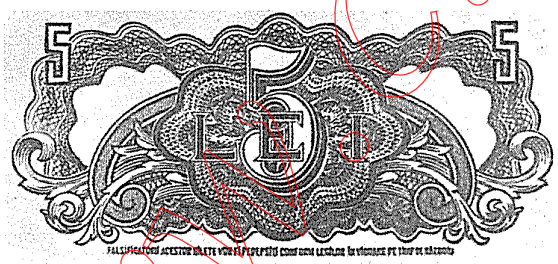

381 5 LEI (CINCI LEI)
Anul emisiunii: 1944
Dim: 115×60
Hîrtie: albă
Culoare: bleu-violet
Seria și numărul: culoare roșie

382 10 LEI (ZECE LEI)
Anul emisiunii: 1944
Dim: 160×80
Hîrtie: albă
Culoare: brun-roșcat-roz
Seria și numărul: culoare roșie

---

* După unele date din literatură ar fi existat și biletul cu valoarea 1 leu.
Notă. Culorile de pe Av diferă de cele de pe Rv în nuanțe mai închise sau mai deschise.

www.cupercutz.ro

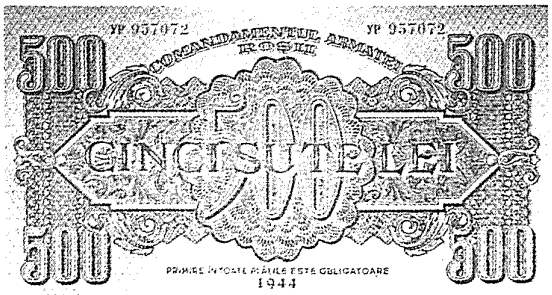

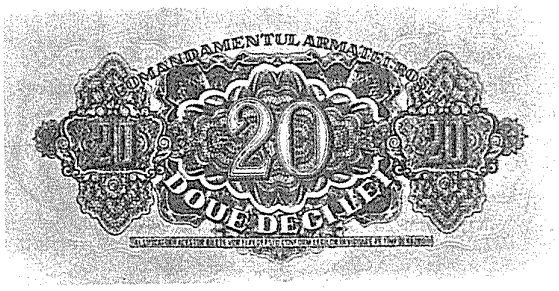

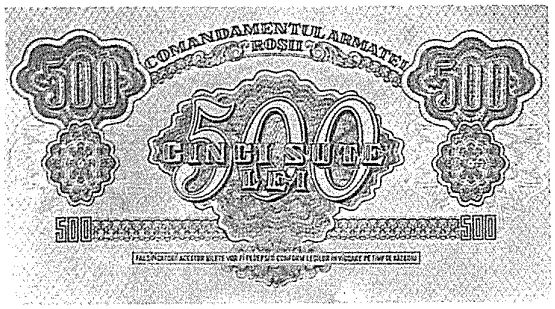

383 20 LEI (DOUĂZECI LEI)
Anul emisiunii: 1944
Dim: 170×85
Hîrtie: albă
Culoare: albastru-bej-portocaliu
Seria și numărul: culoare roșie

385 500 LEI (CINCI SUTE LEI)
Anul emisiunii: 1944
Dim: 195×104
Hîrtie: albă
Culoare: verde-maro
Seria și numărul: culoare roșie

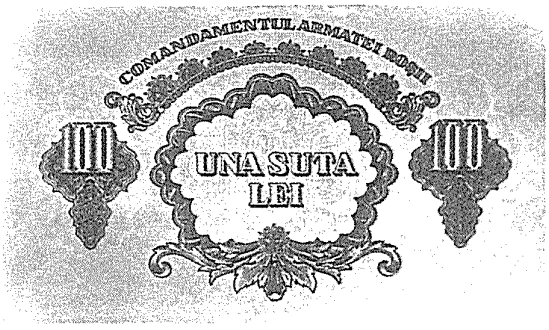

384 100 LEI (UNA SUTĂ LEI)
Anul emisiunii: 1944
Dim: 186×100
Hîrtie: albă
Culoare: brun-violet-roz
Seria și numărul: culoare roșie

386 1000 LEI (UNA MIE LEI)
Anul emisiunii: 1944
Dim: 200×105
Hîrtie: albă
Culoare: violet-galben
Seria și numărul: culoare roșie

H. FILIGRANE PE BILETE ȘI BANCNOTE ROMÂNEȘTI

Filigranul este un semn distinctiv al hîrtiilor folosite pentru fabricarea bancnotelor, biletelor de bancă, mărcilor poștale etc. El indică stema, monograma sau inițialele unui stat, semnături, cifre, litere ori diferite desene.

Filigranul constituie un element de control foarte important pentru constatarea autenticității bancnotelor, mărcilor poștale și a tuturor actelor de valoare pe care este imprimat. Se practică din vechi timpuri. Se obține în procesul tehnologic al fabricării hîrtiei prin introducerea unor fire metalice fixate în pasta din care se fabrică hîrtia sau prin presarea hîrtiei cu ajutorul valțurilor.

După tehnica aplicată, filigranul poate fi mai luminos sau mai întunecat decît fondul hîrtiei.

În vederea combaterii contrafacerilor de bancnote statul român a luat măsuri prevăzînd biletele și bancnotele cu următoarele filigrane*.

FILIGRAN 1 „BNaR" în medalion circular. Apărut la 28 februarie 1881.

Caracteristici: Culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălțimea 45 mm. Imprimat pe bancnotele de:

1000 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 23 III 1906
1000 lei Tip II emise între 20 V 1910 — 15 VI 1933

FILIGRAN 1a „BNR" în medalion circular dim.: 42 mm. Imprimat pe bancnotele de:

1000 lei Tip III emise la 15 III 1934

FILIGRAN 2 „BNR" în medalion ornamentat. Apărut la 14 ianuarie 1910.

Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălțimea 28 mm. Imprimat pe bancnotele de:

100 lei Tip II emise între 14 I 1910 — 22 XII 1916
100 lei Tip II emise între 22 VI 1917 — 13 V 1932
100 lei Tip II emise la 19 II 1940
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940

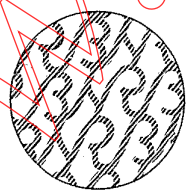

FILIGRAN 3 „BNR" în lanț. Apărut la 28 octombrie 1937

Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, literele scrise cu caractere cursive legate între ele și suprapuse. Înălțimea literelor 13 mm. Imprimat pe bancnotele de:

1 leu Tip I emise la 28 X 1937 și 21 XII 1938
2 lei Tip unic emise la 28 X 1937 și 21 XII 1938
100 lei Tip II emise la 19 II 1940
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940
100 lei Tip II emise la 20 I 1942
100 lei Tip IV emise între 25 VI 1947 — 5 XII 1947
500 lei Tip III emise între 1 XI 1940 — 26 I 1943
1000 lei Tip V emise între 25 VI 1947 — 18 VI 1948
5000 lei Tip II emise între 10 X 1944 — 20 XII 1945
10000 lei Tip unic emise între 18 V 1945 — 28 V 1946
100000 lei Tip I emise între 7 VIII 1945 — 8 V 1946
100000 lei Tip II emise la 25 I 1947
1000000 lei Tip unic emise la 16 IV 1947
5000000 lei Tip unic emise la 25 VI 1947

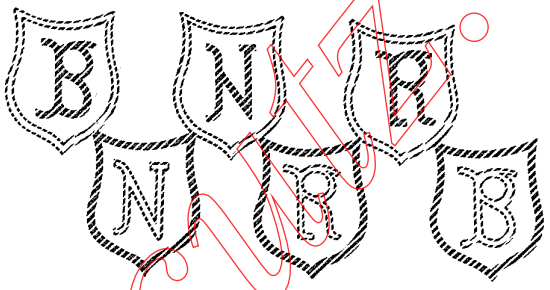

FILIGRAN 4 „BNR" în 3 scuturi (fiecare inițială în scut separat). Apărut la 23 martie 1943

Caracteristici: literele de culoare închisă, iar scuturile de culoare deschisă. Înălțimea scutului de 20 mm.

FILIGRAN 5 „BNR" în 3 scuturi (fiecare inițială în scut separat). Apărut la 23 martie 1943

Caracteristici: literele de culoare deschisă, iar scuturile de culoare închisă. Înălțimea scutului de 20 mm.

Filigranele 4 și 5 combinate au fost imprimate pe următoarele bancnote.

2000 lei Tip unic emise la 23 III 1943 și 1 IX 1943
2000 lei Tip unic emise la 2 V 1944 și 10 X 1944

FILIGRAN 6 „MF" litere mari cursive. Apărut la 15 august 1947.

Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia. Litere mari cu caractere cursive legate între ele și suprapuse Înălțimea literelor 12 mm. Imprimat pe bancnotele de:

20 lei Tip V emise la 15 august 1947
20 lei Tip V emise la 15 noiembrie 1947

FILIGRAN 7 „20" în medalion. Apărut la 19 ianuarie 1881

Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălțimea 40 mm. Imprimat pe bancnotele de:

20 lei Tip I emise între 19 I 1881 — 31 VIII 1895

FILIGRAN 8 „20" în medalion. Apărut la 26 februarie 1909

* Desenele filigranelor sînt reproduse așa cum apar pe biletele ipotecare sau bancnote, privindu-le din față.

Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălţimea 17 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip III emise între 26 II 1909 — 19 IX 1929

FILIGRAN 9 „100 LEI" în cartuş dreptunghiular dim. 80×17 mm. Apărut la 28 februarie 1881
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, zerourile drepte, capetele ovale, cuvîntul „LEI" scris cu majuscule. Înălţimea 10 mm. Imprimat pe bancnotele de:
100 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 11 X 1907
100 lei Tip II emise între 14 I 1910 — 22 XII 1916
100 lei Tip II emise între 22 VI 1917 — 13 V 1932
100 lei Tip II emise la 19 II 1940

FILIGRAN 10 „1000" în cartuş dreptunghiular dim. 15×12 mm. Apărut la 28 februarie 1881
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia. Înălţimea 7 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 23 III 1906
1000 lei Tip II emise între 20 V 1910 — 3 XII 1931

FILIGRAN 11 „1000" în cartuş dreptunghiular dim. 15×12 mm. Apărut la 15 iunie 1933
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălţimea 9 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip II emise la 15 VI 1933

FILIGRAN 12 „1000" în cerc. Apărut la 15 martie 1934
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălţimea 10 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip III emise la 15 martie 1934

FILIGRAN 13 „1000 LEI" în cartuş dreptunghiular dim. 85×20 mm. Apărut la 28 februarie 1881
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, zerourile drepte, capetele ovale, cuvîntul „LEI" scris cu majuscule. Înălţimea 10 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 23 III 1906
1000 lei Tip II emise între 20 V 1910 — 3 XII 1931

FILIGRAN 14 „1000 LEI" în cartuş dreptunghiular dim. 85×20 mm. Apărut la 15 iunie 1933
Caracteristici: culoarea mai deschisă decît hîrtia, zerourile ovale, cuvîntul „LEI" scris cu majuscule. Înălţimea 10 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip II emise la 15 iunie 1933

FILIGRAN 15 „1000 LEI" în cartuş dreptunghiular dim. 80×17 mm. Apărut la 15 martie 1934

Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, zerourile rotunde, cuvîntul „LEI" scris cu majuscule. Înălţimea 10 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip III emise la 15 martie 1934

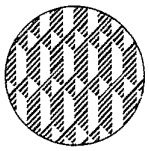

FILIGRAN 16 „Desen în fagure". Apărut la 16 februarie 1917
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia. Înălţimea 10 mm. Imprimat pe bancnotele de:
5 lei Tip I emise la 16 februarie 1917
100 lei Tip II emise la 16 februarie 1917

FILIGRAN 17 „Desen în romburi". Apărut la 26 ianuarie 1952
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia. Imprimat pe bancnotele de:

1 leu	Tip	II	emise la 26 ianuarie	1952
3 lei	Tip	I	emise la 26 ianuarie	1952
5 lei	Tip	II	emise la 26 ianuarie	1952
10 lei	Tip	I	emise la 26 ianuarie	1952
25 lei	Tip	I	emise la 26 ianuarie	1952
100 lei	Tip	V	emise la 26 ianuarie	1952
1 leu	Tip	III	emise la 20 decembrie	1966
3 lei	Tip	II	emise la 20 decembrie	1966
5 lei	Tip	III	emise la 20 decembrie	1966
10 lei	Tip	II	emise la 20 decembrie	1966
25 lei	Tip	II	emise la 1 noiembrie	1966

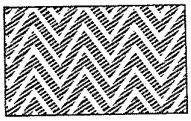

FILIGRAN 18 „Desen în zigzag". Apărut la 1 noiembrie 1966
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Imprimat pe bancnotele de:
50 lei Tip unic emise la 1 noiembrie 1966
100 lei Tip VI emise la 1 noiembrie 1966

FILIGRAN 19 „TRAIAN" în medalionul din stînga, în profil spre dreapta. Apărut la 12 iunie 1877
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Înălţimea chipului 40 mm. Imprimat pe biletele ipotecare de:
5 lei emise la 12 iunie 1877
10 lei emise la 12 iunie 1877

FILIGRAN 20 „TRAIAN" în medalionul din dreapta în profil spre stînga. Apărut la 12 iunie 1877
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, are umbre. Înălţimea chipului 40 mm. Imprimat pe biletele ipotecare de:

20 lei emise la 12 iunie 1877
50 lei emise la 12 iunie 1877
100 lei emise la 12 iunie 1877
500 lei emise la 12 iunie 1877
și pe bancnotele de:
20 lei Tip I emise între 19 I 1881 — 31 VIII 1895
100 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 11 X 1907
100 lei Tip II emise între 14 I 1910 — 22 XII 1916
100 lei Tip II emise între 22 VI 1917 — 13 V 1932
100 lei Tip II emise la 19 II 1940
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940
1000 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 23 III 1906
1000 lei Tip II emise între 20 V 1910 — 15 VI 1933

FILIGRAN 21 „TRAIAN" în medalionul din dreapta în profil spre stînga. Apărut la 14 martie 1896
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, are umbre. Înălțimea chipului 28 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip II emise între 14 III 1896 — 28 VIII 1908

FILIGRAN 22 „TRAIAN" în medalionul din stînga, în profil spre dreapta. Apărut la 26 februarie 1909
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Înălțimea chipului 28 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip III emise între 26 II 1909 — 19 IX 1929
5000 lei Tip I emise la 31 III 1931

FILIGRAN 23 „TRAIAN" în medalionul din stînga, în profil spre dreapta. Apărut la 31 iulie 1914
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălțimea chipului 32 mm. Imprimat pe bancnotele de:
5 lei Tip I emise între 31 VII 1914 — 26 I 1917
5 lei Tip I emise între 21 VIII 1917 — 22 XI 1929
500 lei Tip I emise între 11 II 1916 — 12 II 1920

FILIGRAN 24 „TRAIAN" în medalionul din centru, în profil spre stînga. Apărut la 12 iunie 1924
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălțimea chipului 50 mm. Imprimat pe bancnotele de:
500 lei Tip II emise între 12 VI 1924 — 27 I 1938

FILIGRAN 25 „TRAIAN" în medalionul din dreapta, în profil spre stînga. Apărut la 15 martie 1934

Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip III emise la 15 martie 1934

FILIGRAN 26 „TRAIAN" în medalionul din dreapta, în profil spre stînga. Apărut la 31 iulie 1934
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, are umbre. Înălțimea chipului 30 mm. Imprimat pe bancnotele de:
500 lei Tip III emise la 31 VII 1934 și 30 I 1936
5000 lei Tip II emise între 28 IX 1943 — 22 VIII 1944

FILIGRAN 27 „TRAIAN" în medalionul din dreapta, în profil spre stînga. Apărut la 30 aprilie 1936
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălțimea chipului 30 mm. Imprimat pe bancnotele de:
500 lei Tip III emise între 30 IV 1936 — 1 XI 1940

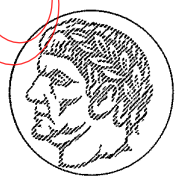

FILIGRAN 28 „TRAIAN" în medalionul din centru, în profil spre stînga. Apărut la 10 septembrie 1941
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, are umbre. Înălțimea chipului 50 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip IV emise între 10 IX 1941 — 20 III 1945
2000 lei Tip unic emise la 18 XI 1941, 10 X 1944 și 20 III 1945

FILIGRAN 29 „ZEIȚA ROMA" în medalionul din stînga, în profil spre dreapta. Apărut la 12 iunie 1877 pe biletele ipotecare.
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia, are umbre. Înălțimea chipului 40 mm. Imprimat pe biletele ipotecare de:
100 lei emise la 12 iunie 1877
500 lei emise la 12 iunie 1877
și pe bancnotele de:
100 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 11 X 1907
1000 lei Tip I emise între 28 II 1881 — 23 III 1906
1000 lei Tip II emise între 20 V 1910 — 15 VI 1933
100 lei Tip II emise între 14 I 1910 — 22 XII 1916
100 lei Tip II emise între 22 VI 1917 — 13 V 1932
100 lei Tip II emise la 19 II 1940
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940

FILIGRAN 30 „MERCUR" în medalionul din stînga în profil spre dreapta. Apărut la 14 martie 1896

www.numerar.ro

Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Înălţimea chipului 28 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip II emise între 14 III 1896—28 VIII 1908

FILIGRAN 31 „MERCUR" în medalionul din dreapta, în profil spre stînga. Apărut la 26 februarie 1909
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Înălţimea chipului 28 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip III emise între 26 II 1909 — 19 IX 1929

FILIGRAN 32 „ZEIŢA ROMA" în medalionul din dreapta, în profil spre stînga. Apărut la 31 iulie 1914
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălţimea chipului 32 mm. Imprimat pe bancnotele de:
5 lei Tip I emise între 31 VII 1914 — 26 I 1917
5 lei Tip I emise între 21 VIII 1917 — 22 XI 1929
500 lei Tip I emise între 11 II 1916 — 12 II 1920

FILIGRAN 33 „Efigie regală" în medalionul din centru, în profil spre dreapta, înconjurată de o cunună de lauri şi frunze de stejar. Apărut la 25 iunie 1936
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Înălţimea chipului 45 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip IV emise la 25 iunie 1936

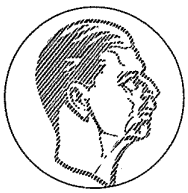

FILIGRAN 34 „Efigie regală" în medalionul din centru, în profil spre dreapta. Apărut la 21 decembrie 1938
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia, are umbre. Înălţimea chipului 55 mm. Imprimat pe bancnotele de:
1000 lei Tip IV emise între 21 XII 1938 — 1 XI 1940

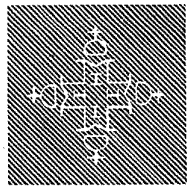

FILIGRAN 35 „Cifru regal". Apărut la 25 noiembrie 1945

Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Apărut pe bancnotele de:
20 lei Tip IV emise la 25 noiembrie 1945
100 lei Tip III emise la 25 noiembrie 1945

FILIGRAN 36 Primele două litere suprapuse parţial, iar a treia separată. Apărut la 25 ianuarie 1948
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Grupul iniţialelor se repetă ordonat. Înălţimea 13 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip V emise la 25 ianuarie 1948
20 lei Tip V emise la 30 ianuarie 1950

FILIGRAN 37 Cele două iniţiale „RR" de la cuvintele „ROMANA" şi „REPUBLICA" sînt legate între ele. Iniţiala „P" de la cuvîntul „POPULARĂ" este separat.
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Înălţimea 13 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip V emise la 30 ianuarie 1950

FILIGRAN 38 Primele două litere legate, iar a treia separat. Apărut la 30 ianuarie 1950
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia. Înălţimea 13 mm. Imprimat pe bancnotele de:
20 lei Tip V emise la 30 ianuarie 1950
20 lei Tip VI emise la 15 iunie 1950

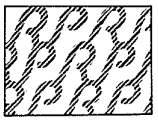

FILIGRAN 39 Primele două litere legate între ele, iar a treia separat. Apărut la 5 decembrie 1947.
Caracteristici: culoare mai închisă decît hîrtia. Înălţimea 13 mm. Apărut pe bancnotele de:
100 lei Tip IV emise la 5 decembrie 1947 (seria 10)

FILIGRAN 40 „Floricele cruciforme alternînd cu inele" Apărut la 29 ianuarie 1917 pe biletele emise de Banca Generală a României.
Caracteristici: culoare mai deschisă decît hîrtia. Apărut pe biletele de:

25	bani	emise la 29 ianuarie 1917
50	bani	emise la 29 ianuarie 1917
1	leu	emise la 29 ianuarie 1917
2	lei	emise la 29 ianuarie 1917
5	lei	emise la 29 ianuarie 1917
20	lei	emise la 29 ianuarie 1917
100	lei	emise la 29 ianuarie 1917
1000	lei	emise la 29 ianuarie 1917

I. STEME PE BILETE ŞI BANCNOTE ROMÂNEŞTI

În suita emisiunilor de bilete şi bancnote româneşti se constată că modul de reprezentare a stemei ţării a evoluat şi el, ţinînd seamă de considerente heraldice caracteristice vremurilor respective. Astfel, stemele apar precum urmează:

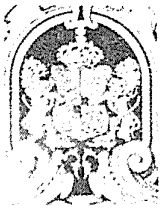

1 5 lei 12 iunie 1887 (bilet ipotecar)
10 lei 12 iunie 1877 (bilet ipotecar)

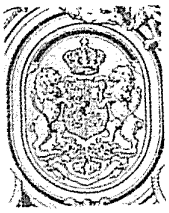

2 20 lei 12 iunie 1877 (bilet ipotecar)
50 lei 12 iunie 1877 (bilet ipotecar)

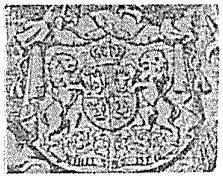

3 100 lei 12 iunie 1877 (bilet ipotecar)
20 lei Tip II emise între 14 III 1896 — 28 VIII 1908

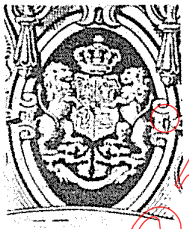

4 500 lei 12 iunie 1877 (bilet ipotecar)

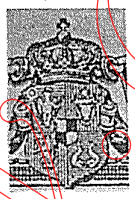

5 20 lei Tip I emise între 19 I 1881—31 VIII 1895
20 lei Tip III emise la 26 II 1909 Avers; iar pe Revers Stema 8.

6 100 lei Tip II emise la 14 I 1910—19 IX 1929

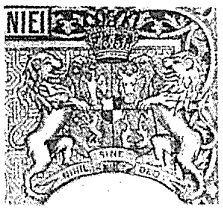

7 5 lei Tip I emise la 31 VII 1914—19 IX 1929

8 20 lei Tip III emise între 26 II 1909—19 IX 1929
Revers

8a 20 lei Tip III emise între 29 X 1909—19 IX 1929
Avers

9 1 leu Tip I emise la 12 III 1915 şi 17 VII 1920

9a 2 lei Tip unic emise la 12 III 1915 şi 17 VII 1920

10 10 bani Tip unic emise în baza legii nr. 556 din 9/22 V 1917

www.cupercutz.ro

25 bani Tip unic emise în baza legii nr. 556 din 9/22 V 1917
50 bani Tip unic emise în baza legii nr. 556 din 9/22 V 1917

11 10 coroane 2 I 1904
10 coroane 2 I 1915
20 coroane 2 I 1907
20 coroane 2 I 1913 (două emisiuni)
50 coroane 2 I 1902
50 coroane 2 I 1914
100 coroane 2 I 1912
1000 coroane 2 I 1902 (două emisiuni)
10000 coroane 2 XI 1918

12 500 lei Tip II emise între 12 VI 1924—27 I 1938
2000 lei Tip unic emise între 18 XI 1941—20 III 1945

13 100 lei Tip II emise între 13 V 1930—13 V 1932
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940 (filigran 2, 9, 20, 29)

14 1000 lei Tip III emise la 15 III 1934

15 5000 lei Tip I emise la 31 III 1931

16 1 leu Tip I emise la 28 X 1937 și 21 XII 1938

16a 2 lei Tip unic emise la 28 X 1937 și 21 XII 1938

17 100 lei Tip II emise la 19 II 1940
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940 (filigran 3 BNR)
100 lei Tip II emise la 20 I 1942

18 5000 lei Tip II emise între 28 IX 1943—20 XII 1945
10000 lei Tip unic emise între 18 V 1945—28 V 1946

19 100000 lei Tip II emise la 25 I 1947
1000000 lei Tip unic emise la 16 IV 1947

20 500 lei Tip III emise între 31 VII 1934—26 I 1943
1000 lei Tip V emise între 25 VI 1947—5 XII 1947

21

1000 lei Tip V emise la 18 VI 1948
500 lei Tip V emise la 15 X 1949
20 lei Tip VI emise la 15 VI 1950
1000 lei Tip VI emise la 20 IX 1950
1 leu Tip II emise la 26 I 1952
3 lei Tip I emise la 26 I 1952
5 lei Tip II emise la 26 I 1952
10 lei Tip I emise la 26 I 1952
25 lei Tip I emise la 26 I 1952
100 lei Tip V emise la 26 I 1952

22

1 leu Tip III emise la 20 XII 1966
3 lei Tip II emise la 20 XII 1966
5 lei Tip III emise la 20 XII 1966
10 lei Tip II emise la 20 XII 1966
25 lei Tip II emise la 1 XI 1966
50 lei Tip unic emise la 1 XI 1966
100 lei Tip VI emise la 1 XI 1966

J. TEXTUL PENALITĂȚII PE BILETE ȘI BANCNOTE ROMÂNEȘTI

În vederea încadrării juridice a delictului de falsificare, instituțiile emitente au înscris pe bilete și bancnote un text al penalității, arătînd consecințele la care sînt expuși cei ce contravin legilor în vigoare și care text a evoluat precum urmează:

1 FALSIFICATORII ACESTOR | BILETE, CUM SI TOTI ACEIA CARI | VOR FI CONTRIBUIT LA EMITEREA | UNEI SUME MAI MARE DE BILETE | DE CAT CELE PREVEDUTE PRIN | LEGEA DE FACIA SE VOR PEDEPSI | CONFORMU ART. 112 ȘI URMATORII | DIN CODICELE PENAL.
Apare pe biletele ipotecare și bancnotele menționate mai jos:
5 lei bilet ipotecar emis la 12 VI 1877 text pe opt rînduri
10 lei bilet ipotecar emis la 12 VI 1877 text pe opt rînduri
20 lei bilet ipotecar emis la 12 VI 1877 text pe nouă rînduri
50 lei bilet ipotecar emis la 12 VI 1877 text pe nouă rînduri
100 lei bilet ipotecar emis la 12 VI 1877 text pe nouă rînduri
500 lei bilet ipotecar emis la 12 VI 1877 text pe trei rînduri
20 lei Tip II emise între 1896—1908 text pe nouă rînduri

2 FALSIFICATORII ACESTORU BILETE PRECUMU SI TOTI ACEIA CARI VORU FI CONTRIBUITU A SE EMITE SUME MAI MARI DECATU ACELE | DETERMINATE PRIN LEGE SI STATUTE, SE VORU PEDEPSI CONFORMU ART. 112 ȘI URMATORI DIN CODICELE PENALE
20 lei Tip I emise între 1881—1895 text pe două rînduri, în coroană circulară.

3 FALSIFICATORII ACESTORU BILETE ȘI TOTI CEI CARI VORU FI CONTRIBUITU A | SE EMITE SUME MAI MARI DECATU ACELE DETERMINATE PRIN LEGE SI STATUTE | SE VORU PEDEPSI CONFORMU ART. 112 SI URMĂTORI DIN CODICELE PENALE.
100 lei Tip I emise între 1881—1907 text pe trei rînduri

4 FALSIFICATORII ACESTORU BILETE, ȘI TOTI ACEIA CARI VORU FI CONTRIBUITU | A SE EMITE SUME MAI MARI DECATU ACELE DETERMINATE PRIN LEGE ȘI STATUTE, | SE VORU PEDEPSI CONFORMU ART. 112 SI URMĂTORI DIN CODICELE PENALE.
1000 lei Tip I emise între 1881—1906 text pe trei rînduri
1000 lei Tip II emise între 1910—1933 text pe trei rînduri

5 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE SI ACEIA CARI VOR FI | INTREBUINȚAT BILETE FALSE, SAU LE VOR FI INTRODUS | ÎN ȚARA, SE VOR PEDEPSI CU INCHISOARE DE LA 5 PANA | LA 10 ANI, CU INTERDICȚIUNE ȘI AMENDA, CONF. ART. 117 C.P.
5 lei Tip I emise între 1914—1929 text pe patru rînduri
20 lei Tip III emise între 1909—1929 text pe două rînduri
100 lei Tip II emise între 1910—1932 text pe trei rînduri
100 lei Tip II emise la 1 XI 1940 text pe trei rînduri Filigran 2, 9, 20, 29
500 lei Tip II emise între 1924—1938 text pe patru rînduri
500 lei Tip III emise la 31 VII 1934 text pe trei rînduri
5000 lei Tip I emise la 31 III 1931 text pe trei rînduri.

6 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE, ACEI CARI LE VOR FI INTRE | BUINȚAT SAU CARI LE VOR | FI INTRODUS IN ȚARA SAU LE VOR | FI PUS IN CIRCULAȚIUNE, SE VOR PEDEPSI CU INCHISOARE DE | LA 5 PÂNĂ LA 10 ANI, CU INTERDICȚIUNE ȘI AMENDĂ, CONF. ART. 117 C.P.
1 leu Tip I emise în 1915 și 1920 text pe cinci rînduri
2 lei Tip unic emise în 1915 și 1920 text pe șase rînduri.

7 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE ȘI ACEIA CARI VOR FI INTREBUINȚAT | BILETE FALȘE, SAU LE VOR FI INTRODUS ÎN ȚARA, SE VOR PEDEPSI | CU INCHISOARE DE LA 5 PÂNĂ LA 10 ANI, CU INTERDICȚIUNE ȘI A | MENDA, CONFORM ART. 117 CODUL PENAL.
500 lei Tip I emise între 1916—1920 text pe patru rînduri

8 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE | ACEI CARI LE VOR FI INTREBUINȚAT | SAU CARI LE VOR FI INTRODUS IN | TARA SAU LE VOR FI PUS IN CIRCU | LAȚIE SE VOR PEDEPSI CU INCHI | SOARE DE LA 5 PANA LA 10 ANI CU | INTERDICTIE ȘI AMENDA CONFORM | ART. 117 C. P.
10 bani emis în baza legii nr. 556 din 9/22 iunie 1917. Textul penalității pe opt rînduri
25 bani emis în baza legii nr. 556 din 9/22 iunie 1917. Textul penalității pe nouă rînduri
50 bani emis în baza legii nr. 556 din 9/22 iunie 1917. Textul penalității pe nouă rînduri

9 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE, ACEI CARI VOR FI | ÎNTREBUINȚAT BILETE FALSE, COMPLICII LOR, PRECUM ȘI | ACEI CARI VOR FI INCERCAT A COMITE ASEMENEA FAPTE | VOR FI PEDEPSIȚI CONFORM LEGILOR PENALE
1 leu Tip I emise în 1937 și 1938 text pe patru rînduri
2 lei Tip unic emise în 1937 și 1938 text pe cinci rînduri

www.stupercum.ro

20 lei Tip IV emise la 25 XI 1945 text pe patru rînduri
20 lei Tip V emise între 1947—1950 text pe patru rînduri
20 lei Tip VI emise în 1950 text pe două rînduri
100 lei Tip II emise la 19 II 1940 text pe trei rînduri
100 lei Tip II emise la 1XI1940 text pe trei rînduri
100 lei Tip II emise la 20 I 1942 text pe trei rînduri
100 lei Tip III emise la 25 XI 1945 text pe trei rînduri
100 lei Tip IV emise în 1947 text pe patru rînduri
500 lei Tip III emise între 1936—1943 text pe trei rînduri
500 lei Tip IV emise în 1947 text pe două rînduri
500 lei Tip V emise în 1949 text pe două rînduri
1000 lei Tip III emise în 1934 text pe trei rînduri
1000 lei Tip IV emise între 1936—1945 text pe patru rînduri
1000 lei Tip V emise între 1947—1948 text pe unsprezece rînduri, în medalion.
1000 lei Tip VI emise în 1950 text pe un rînd
2000 lei Tip unic emise între 1941 — 1945 text pe patru rînduri
5000 lei Tip II emise între 1943—1945 text pe trei rînduri
10000 lei Tip unic emis între 1945—1946 text pe patru rînduri
100000 lei Tip I emise între 1945—1947 text pe trei rînduri
100000 lei Tip II emise în 1947 text pe trei rînduri
1000000 lei Tip unic emis în 1947 text pe trei rînduri
5000000 lei Tip unic emis în 1947 text pe patru rînduri

10 FALSIFICAREA ACESTOR BILETE | SE PEDEPSESTE CONFORM LEGILOR

1 leu Tip II emise în 1952 text pe două rînduri
3 lei Tip I emise în 1952 text pe două rînduri
5 lei Tip II emise în 1952 text pe două rînduri
10 lei Tip I emise în 1952 text pe două rînduri
25 lei Tip I emise în 1952 text pe un rînd
100 lei Tip V emise în 1952 text pe un rînd
1 leu Tip III emise în 1966 text pe un rînd
3 lei Tip II emise în 1966 text pe un rînd
5 lei Tip III emise în 1966 text pe un rînd
10 lei Tip II emise în 1966 text pe un rînd
25 lei Tip II emise în 1966 text pe un rînd
50 lei Tip unic emise în 1966 text pe un rînd
100 lei Tip VI emise în 1966 text pe un rînd

TEXTUL PENALITĂȚII PE BILETELE EMISE DE CĂTRE TRUPELE GERMANE DE OCUPAȚIE ÎN 1917 PRIN BANCA GENERALĂ ROMÂNĂ.

11 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE ȘI CARI VOR | FI ÎNTREBUINȚAT BILETE FALSE, SAU LE VOR FI | INTRODUS ÎN ȚARA, SE VOR PEDEPSI.

25 bani puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri
50 bani puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri
1 leu puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri
2 lei puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri
5 lei puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri
20 lei puse în circulație la 29 I 1917 text pe cinci rînduri
100 lei puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri
1000 lei puse în circulație la 29 I 1917 text pe trei rînduri.

TEXTUL PENALITĂȚII PE BILETELE EMISE DE CĂTRE COMANDAMENTUL ARMATEI ROȘII (1944)

12 FALSIFICATORII ACESTOR BILETE VOR FI PEDEPSITI CONFORM LEGILOR ÎN VIGOARE PE TIMP DE RĂZBOIU

5 lei emise în 1944 text pe un rînd
10 lei emise în 1944 text pe patru rînduri
20 lei emise în 1944 text pe un rînd
100 lei emise în 1944 text pe trei rînduri
500 lei emise în 1944 text pe un rînd
1000 lei emise în 1944 text pe două rînduri.

TEXTUL PENALITĂȚII PE BONURILE DE CREDIT INFINEX*

13 FALSIFICARILE VOR FI PEDEPSITE | CONFORM LEGILOR

1 leu text pe două rînduri
6 lei text pe două rînduri
24 lei text pe două rînduri
120 lei text pe două rînduri
600 lei text pe două rînduri
1200 lei text pe două rînduri

K. TABEL DE BILETE ȘI BANCNOTE EMISE ÎNTRE 1853—1973, CRONOLOGIC PE ANI, ÎN ORDINEA CRESCÎNDĂ A VALORILOR NOMINALE, CU INDICAREA SEMNĂTURILOR.

Cuprinde numai emisiunile propriu-zis românești și în plus emisiunea Băncii Generale Române din 1917.**

PRIMELE ÎNCERCĂRI DE EMISIUNE

1 Biletul de împrumutare (10 DUCAȚI) emis în 1853. Pentru Comitet: D. Brătianu, Ștefan Golescu, C. A. Rosetti

2 Biletul Băncii Moldovei (100 lei) din 1856

3 Biletul Băncii Moldovei (100 lei) (fără dată)

BILETE IPOTECARE

4 Bilet ipotecar 5 LEI 1877
5 Bilet ipotecar 10 LEI 1877
6 Bilet ipotecar 20 LEI 1877
7 Bilet ipotecar 50 LEI 1877
8 Bilet ipotecar 100 LEI 1877
9 Bilet ipotecar 500 LEI 1877

MINISTRU DE FINANȚE: I. Câmpineanu MEMBRII AI COMITETULUI BILETELOR IPOTECARE: D. Sturdza, C. D. Athanasiu CASIER CENTRAL AL TEZAURULUI: Al. Andonescu

BILETE IPOTECARE CU SUPRATIPAR „BANCA NAȚIONALA A ROMANIEI" (supratipar aplicat în 1880)

10 Bilet ipotecar 5 LEI
11 Bilet ipotecar 10 LEI
12 Bilet ipotecar 20 LEI
13 Bilet ipotecar 50 LEI
14 Bilet ipotecar 100 LEI
15 Bilet ipotecar 500 LEI

GUVERNATOR: I. Câmpineanu
CENSORUL DELEGAT: S. Ioanide
CASIERUL BĂNCII Dir.: D. Peleanu

---

* Institutul de finanțare externă.
** Numerele apar fără continuitate, deoarece se referă la *numerotarea curentă* din tabelul final (§ M).

BANCNOTE (1881—1973)

		GUVERNATOR	DIRECTOR	CASIER CENTRAL
	1881			
43	20 LEI 19 ianuarie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	D. Peleanu
44	20 LEI 28 februarie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	D. Peleanu
44a	20 LEI 28 februarie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	E. D. Albu
45	20 LEI 3 iunie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	E. D. Albu
45a	20 LEI 3 iunie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
46	20 LEI 30 septembrie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
47	20 LEI 18 noiembrie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
141	100 LEI 28 februarie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	D. Peleanu
141a	100 LEI 28 februarie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	E. D. Albu
142	100 LEI 3 iunie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	E. D. Albu
142a	100 LEI 3 iunie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
143	100 LEI 16 iulie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
144	100 LEI 18 noiembrie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
262	1000 LEI 28 februarie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	D. Peleanu
263	1000 LEI 16 iulie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1882			
48	20 LEI 7 aprilie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
49	20 LEI 21 iunie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
50	20 LEI 25 august	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
51	20 LEI 10 noiembrie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
145	100 LEI 7 aprilie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
146	100 LEI 25 august	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1883	P. GUVERNATOR		
52	20 LEI 30 martie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
53	20 LEI 7 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
147	100 LEI 18 mari	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
148	100 LEI 7 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
264	1000 LEI 2 noiembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1884			
54	20 LEI 5 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
149	100 LEI 5 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
265	1000 LEI 30 mai	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1885			
55	20 LEI 19 iunie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
56	20 LEI 6 noiembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
150	100 LEI 19 iunie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
266	1000 LEI 15 mai	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1886			
57	20 LEI 25 iunie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
151	100 LEI 12 noiembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1887			
58	20 LEI 20 mai	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
59	20 LEI 30 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1888	GUVERNATOR		
60	20 LEI 9 iunie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
152	100 LEI 14 aprilie	I. Cîmpineanu	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1889	P. GUVERNATOR		
61	20 LEI 19 aprilie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
62	20 LEI 31 august	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
63	20 LEI 12 octombrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
153	100 LEI 19 aprilie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
154	100 LEI 15 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
155	100 LEI 25 octombrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
267	1000 LEI 9 februarie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
	1890			
64	20 LEI 4 mai	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
65	20 LEI 2 august	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
66	20 LEI 10 noiembrie	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
		GUVERNATOR		
66a	20 LEI 10 noiembrie	Th. Rosetti	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
		P. GUVERNATOR		
156	100 LEI 2 august	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
157	100 LEI 30 august	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
		GUVERNATOR		
157a	100 LEI 30 august	Th. Rosetti	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
		P. GUVERNATOR		
268	1000 LEI 23 august	Anton Carp	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
268a	1000 LEI 23 august	Anton Carp	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu

www.cupercuta.ro

	1891		GUVERNATOR		
67	20 LEI	11 iulie	Th. Rosetti	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
158	100 LEI	11 aprilie	Th. Rosetti	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
159	100 LEI	22 august	Th. Rosetti	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
159a	100 LEI	22 august	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1892				
68	20 LEI	25 iunie	Th. Rosetti	E. Costinescu	Gr. Urlăţeanu
68a	20 LEI	25 iunie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
160	100 LEI	5 noiembrie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1893				
69	20 LEI	18 martie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
161	100 LEI	13 mai	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
269	1000 LEI	24 iunie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1894				
162	100 LEI	17 februarie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
270	1000 LEI	31 martie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1895				
70	20 LEI	31 august	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
271	1000 LEI	1 iunie	Th. Rosetti	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1896		V. GUVERNATOR		CASIER
71	20 LEI	14 martie	Anton Carp	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
72	20 LEI	5 decembrie	Anton Carp	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
163	100 LEI	14 august	Anton Carp	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1897				
73	20 LEI	25 septembrie	Anton Carp	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
164	100 LEI	8 mai	Anton Carp	E. Costinescu	M. Z. Demetrescu
	1898				CASIER
74	20 LEI	15 mai	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
75	20 LEI	26 noiembrie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
165	100 LEI	15 mai	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1899				
166	100 LEI	29 aprilie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1900		GUVERNATOR		CASIER
76	20 LEI	20 ianuarie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
77	20 LEI	7 septembrie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
167	100 LEI	20 ianuarie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1901				
78	20 LEI	12 aprilie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
79	20 LEI	20 septembrie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
80	20 LEI	5 decembrie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1902				
81	20 LEI	29 august	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
168	100 LEI	3 ianuarie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
169	100 LEI	29 august	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
272	1000 LEI	19 septembrie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1903				
82	20 LEI	6 martie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
170	100 LEI	6 martie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1904				CASIER
83	20 LEI	8 ianuarie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
84	20 LEI	27 mai	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
171	100 LEI	30 septembrie	M. C. Sutzu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1905		V. GUVERNATOR		CASIER
85	20 LEI	30 iunie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
86	20 LEI	3 noiembrie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
172	100 LEI	18 august	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1906				CASIER
87	20 LEI	18 mai	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
88	20 LEI	28 septembrie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
173	100 LEI	23 martie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
273	1000 LEI	23 martie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu

	1907				CASIER
89	20 LEI	1 februarie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
90	20 LEI	7 iunie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
91	20 LEI	6 septembrie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
174	100 LEI	12 aprilie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
175	100 LEI	11 octombrie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1908				CASIER
92	20 LEI	23 ianuarie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
93	20 LEI	1 mai	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
94	20 LEI	28 august	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1909				
95	20 LEI	26 februarie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
96	20 LEI	29 octombrie	Th. Ştefănescu	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
			GUVERNATOR		
97	20 LEI	12 noiembrie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1910				CASIER CENTRAL
176	100 LEI	14 ianuarie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
177	100 LEI	20 mai	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
274	1000 LEI	20 mai	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
	1911				CASIER
98	20 LEI	14 ianuarie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
99	20 LEI	31 martie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
100	20 LEI	2 iunie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
101	20 LEI	13 octombrie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
178	100 LEI	2 iunie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
					CASIER CENTRAL
275	1000 LEI	2 iunie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
276	1000 LEI	27 august	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
277	1000 LEI	15 decembrie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
	1912				CASIER
102	20 LEI	15 martie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
103	20 LEI	14 iulie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
104	20 LEI	15 noiembrie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
179	100 LEI	15 martie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
180	100 LEI	15 noiembrie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
278	1000 LEI	15 martie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
279	1000 LEI	14 iulie	Anton Carp	V. Brătianu	M. Z. Demetrescu
	1913				
105	20 LEI	1 februarie	Anton Carp	I. G. Bibicescu	M. Z. Demetrescu
106	20 LEI	19 decembrie	Anton Carp	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
181	100 LEI	12 aprilie	Anton Carp	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
182	100 LEI	7 septembrie	Anton Carp	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
	1914		V. GUVERNATOR		
31	5 LEI	31 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
107	20 LEI	6 martie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
108	20 LEI	27 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
109	20 LEI	30 iunie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
			GUVERNATOR		
183	100 LEI	23 ianuarie	Anton Carp	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
			V. GUVERNATOR		
184	100 LEI	6 martie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
185	100 LEI	27 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
	1915				
19	1 LEU	12 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
			GUVERNATOR		
19a	1 LEU	12 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
			V. GUVERNATOR		
25	2 LEI	12 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
			GUVERNATOR		
25a	2 LEI	12 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
			V. GUVERNATOR		
110	20 LEI	15 ianuarie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
186	100 LEI	1 octombrie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
280	1000 LEI	23 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
281	1000 LEI	24 septembrie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
	1916				
32	5 LEI	4 august	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu

www.cupercutz.ro

111	20 LEI	12 mai	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
187	100 LEI	12 mai	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
			GUVERNATOR		
188	100 LEI	22 decembrie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
			V. GUVERNATOR		
224	500 LEI	11 februarie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
225	500 LEI	7 aprilie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
226	500 LEI	18 august	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
282	1000 LEI	24 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
283	1000 LEI	12 mai	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
284	1000 LEI	15 octombrie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	M. Z. Demetrescu
	1917		MIN. FIN.	DIR. CONTABILITĂȚII GENERALE A STATULUI	CASIER CENTRAL AL TEZAURULUI PUBLIC
16	10 BANI	17 iunie	Iul. Arelinescu	I. Angelescu	Chr. Simionescu
17	25 BANI	17 iunie	Iul. Arelinescu	I. Angelescu	Chr. Simionescu
18	50 BANI	17 iunie	Iul. Arelinescu	I. Angelescu	Chr. Simionescu
			GUVERNATOR	DIRECTOR	CASIER
33	5 LEI	26 ianuarie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
34	5 LEI	16 februarie	I. G. Bibicescu	G. Denielopol	M. Z. Demetrescu
34a	5 LEI	16 februarie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
35	5 LEI	21 august	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	A. Radovici
112	20 LEI	26 ianuarie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
					CASIER DIRECTOR
113	20 LEI	6 iulie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	A. Radovici
					CASIER
189	100 LEI	16 februarie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
					DIR. CONTROLULUI ȘI AL CASEI
190	100 LEI	22 iunie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	A. Radovici
					CASIER
227	500 LEI	26 ianuarie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	M. Z. Demetrescu
					DIR. CONTROLULUI ȘI AL CASEI
285	1000 LEI	15 noiembrie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	A. Radovici
346	25 BANI	29 ianuarie	BANCA GENERALĂ ROMÂNĂ		
346a	25 BANI	29 ianuarie	ștampilat		
347	50 BANI	29 ianuarie			
347a	50 BANI	29 ianuarie	ștampilat		
348	1 LEU	29 ianuarie			
348a	1 LEU	29 ianuarie	ștampilat		
349	2 LEI	29 ianuarie			2 semnături: Lehman și Fuerin (?)
349a	2 LEI	29 ianuarie	ștampilat		
350	5 LEI	29 ianuarie			
350a	5 LEI	29 ianuarie	ștampilat		
351	20 LEI	29 ianuarie			
351a	20 LEI	29 ianuarie	ștampilat		
352	100 LEI	29 ianuarie			
352a	100 LEI	29 ianuarie	ștampilat		
353	1000 LEI	29 ianuarie			
353a	1000 LEI	29 ianuarie	ștampilat		
	1918		GUVERNATOR	DIRECTOR	DIR. CASEI
228	500 LEI	29 martie	I. G. Bibicescu	G. Danielopol	A. Radovici
229	500 LEI	30 august	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	G. Danielopol
	1919				
114	20 LEI	7 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
115	20 LEI	31 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
191	100 LEI	8 octombrie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
230	500 LEI	26 aprilie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	N. Bărbulescu
231	500 LEI	31 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
286	1000 LEI	10 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	A. Radovici
	1920				
20	1 LEU	17 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
26	2 LEI	17 iulie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
36	5 LEI	25 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
116	20 LEI	25 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
192	100 LEI	25 martie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
193	100 LEI	14 iunie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu

232	500 LEI	12 februarie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
287	1000 LEI	22 aprilie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
	1921				
117	20 LEI	21 ianuarie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
118	20 LEI	3 noiembrie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
194	100 LEI	9 februarie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
195	100 LEI	24 noiembrie	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
288	1000 LEI	19 mai	I. G. Bibicescu	Th. Capitanovici	I. T. Clinceanu
	1922				CASIER
119	20 LEI	26 mai	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
196	100 LEI	26 mai	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
289	1000 LEI	26 mai	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
	1923				
120	20 LEI	1 februarie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
121	20 LEI	23 august	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
197	100 LEI	1 februarie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
198	100 LEI	23 august	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
199	100 LEI	1 noiembrie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
290	1000 LEI	23 august	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
	1924				
122	20 LEI	5 februarie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
123	20 LEI	12 iunie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
124	20 LEI	2 octombrie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
200	100 LEI	8 mai	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
233	500 LEI	12 iunie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
291	1000 LEI	6 martie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
292	1000 LEI	20 noiembrie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
	1925				
125	20 LEI	14 mai	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
201	100 LEI	14 mai	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
234	500 LEI	1 octombrie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
293	1000 LEI	3 septembrie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
	1926				
126	20 LEI	10 iunie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
202	100 LEI	4 februarie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
235	500 LEI	4 noiembrie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
294	1000 LEI	4 februarie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
	1927				
127	20 LEI	15 decembrie	Dim. M. Burillianu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
203	100 LEI	12 ianuarie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
204	100 LEI	10 martie	M. Oromolu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
236	500 LEI	15 decembrie	Dim. M. Burillianu	Th. Capitanovici	Ath. G. Marinescu
	1928				
37	5 LEI	22 noiembrie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
37a	5 LEI	22 noiembrie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
128	20 LEI	7 iunie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
129	20 LEI	18 octombrie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
205	100 LEI	28 iunie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
295	1000 LEI	7 iunie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
296	1000 LEI	18 octombrie	Dim. M. Burillianu	Oscar Kiriacescu	Ath. G. Marinescu
	1929				CASIER CENTRAL
38	5 LEI	19 septembrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
130	20 LEI	31 ianuarie	Dim. M. Burillianu	C. I. Băicoianu	H. Crăciuneanu
131	20 LEI	19 septembrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
206	100 LEI	17 ianuarie	Dim. M. Burillianu	C. I. Băicoianu	H. Crăciuneanu
207	100 LEI	31 ianuarie	Dim. M. Burillianu	C. I. Băicoianu	H. Crăciuneanu
208	100 LEI	19 septembrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
297	1000 LEI	31 ianuarie	Dim. M. Burillianu	C. I. Băicoianu	H. Crăciuneanu
298	1000 LEI	19 septembrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
	1930				
209	100 LEI	13 mai	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
210	100 LEI	16 octombrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
237	500 LEI	13 mai	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
238	500 LEI	16 octombrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
299	1000 LEI	16 octombrie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
	1931				
211	100 LEI	31 martie	C. Angelescu	—	H. Crăciuneanu
212	100 LEI	22 octombrie	M. Manoilescu	—	H. Crăciuneanu
213	100 LEI	3 decembrie	C. Angelescu	—	H. Crăciuneanu
239	500 LEI	16 februarie	Dim. M. Burillianu	—	H. Crăciuneanu
240	500 LEI	31 martie	C. Angelescu	—	H. Crăciuneanu

www.cimec.ro

CASIER CENTRAL

241	500 LEI	22 octombrie	M. Manoilescu	H. Crăciuneanu	
242	500 LEI	3 decembrie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
300	1000 LEI	31 martie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
301	1000 LEI	22 octombrie	M. Manoilescu	H. Crăciuneanu	
302	1000 LEI	3 decembrie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
325	5000 LEI	31 martie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
325a	5000 LEI	31 martie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	Supratipar „6 sept. 1940".
325b	5000 LEI	31 martie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	Seria sub formă de fracție.
	1932				
214	100 LEI	13 mai	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
243	500 LEI	13 mai	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
244	500 LEI	27 octombrie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
	1933				
245	500 LEI	21 aprilie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
246	500 LEI	21 septembrie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
247	500 LEI	14 decembrie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
303	1000 LEI	15 iunie	C. Angelescu	H. Crăciuneanu	
	1934				
248	500 LEI	15 martie	Gr. Dimitrescu	H. Crăciuneanu	
250	500 LEI	31 iulie	Gr. Dimitrescu	H. Crăciuneanu	
304	1000 LEI	15 martie	Gr. Dimitrescu	H. Crăciuneanu	
	1936				
251	500 LEI	30 ianuarie	Gr. Dimitrescu	H. Crăciuneanu	
251a	500 LEI	30 ianuarie	Gr. Dimitrescu	H. Crăciuneanu	**Rv** supratipar 2 țărăncuțe
252	500 LEI	30 aprilie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
252a	500 LEI	30 aprilie	M. Constantinescu	G. Răzuș	**Rv** supratipar 2 țărăncuțe
305	1000 LEI	25 iunie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
305a	1000 LEI	25 iunie	M. Constantinescu	G. Răzuș	**Av** supratipar 2 țărăncuțe
	1937				
21	1 LEU	28 octombrie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
27	2 LEI	28 octombrie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
	1938				
22	1 LEU	21 decembrie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
23	2 LEI	21 decembrie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
249	500 LEI	27 ianuarie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
306	1000 LEI	21 decembrie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
306a	1000 LEI	21 decembrie	M. Constantinescu	G. Răzuș	**Av** supratipar 2 țărăncuțe
	1939				
253	500 LEI	26 mai	M. Constantinescu	G. Răzuș	
253a	500 LEI	26 mai	M. Constantinescu	G. Răzuș	**Rv** supratipar 2 țărăncuțe
307	1000 LEI	28 aprilie	M. Constantinescu	G. Răzuș	
307a	1000 LEI	28 aprilie	M. Constantinescu	G. Răzuș	**Av** supratipar 2 țărăncuțe
	1940				
215	100 LEI	19 februarie	M. Constantinescu	G. Răzuș	Fil 29, 20, 2, 9
215a	100 LEI	19 februarie	M. Constantinescu	G. Răzuș	Fil. 3
216	100 LEI	1 noiembrie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	Fil. 29, 20, 2, 9
216a	100 LEI	1 noiembrie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	Fil. 3
254	500 LEI	1 noiembrie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	Fil. 27
254a	500 LEI	1 noiembrie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	**Rv** supratipar 2 țărăncuțe Fil. 27
255	500 LEI	1 noiembrie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	Fil. 3
308	1000 LEI	1 noiembrie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	Fil. 3
	1941				
256	500 LEI	2 aprilie	Al. Ottulescu	G. Răzuș	
257	500 LEI	22 iulie	Al. Ottulescu	R. Roman	
309	1000 LEI	10 septembrie	Al. Ottulescu	R. Roman	
319	2000 LEI	18 noiembrie	Al. Ottulescu	R. Roman	
	1942				
217	100 LEI	20 ianuarie	Al. Ottulescu	R. Roman	
258	500 LEI	20 aprilie	Al. Ottulescu	R. Roman	
	1943				
259	500 LEI	26 ianuarie	Al. Ottulescu	R. Roman	
310	1000 LEI	23 martie	Al. Ottulescu	R. Roman	
320	2000 LEI	23 martie	Al. Ottulescu	R. Roman	
321	2000 LEI	1 septembrie	Al. Ottulescu	R. Roman	
326	5000 LEI	28 septembrie	Al. Ottulescu	R. Roman	
	1944				
311	1000 LEI	2 mai	C. Angelescu	R. Roman	
312	1000 LEI	10 octombrie	I. Lapedatu	R. Roman	
322	2000 LEI	2 mai	C. Angelescu	R. Roman	
323	2000 LEI	10 octombrie	I. Lapedatu	R. Roman	Fil. 4 și 5

323a	2000 LEI	10 octombrie	I. Lapedatu	R. Roman	Fil. 28
327	5000 LEI	2 mai	C. Angelescu	R. Roman	
328	5000 LEI	22 august	I. Lapedatu	R. Roman	
329	5000 LEI	10 octombrie	I. Lapedatu	R. Roman	
330	5000 LEI	15 decembrie	I. Lapedatu	R. Roman	
	1945			DIR. GENERAL AL MIȘCĂRII FONDURILOR	
132	20 LEI	25 noiembrie	—	Const. Al. Pandele	
218	100 LEI	25 noiembrie	—	Const. Al. Pandele	
				CASIER CENTRAL	
313	1000 LEI	20 martie	C. A. Tataranu	R. Roman	
324	2000 LEI	20 martie	C. A. Tataranu	R. Roman	
331	5000 LEI	20 martie	C. A. Tataranu	R. Roman	
332	5000 LEI	21 august	C. A. Tataranu	R. Roman	
333	5000 LEI	20 decembrie	C. A. Tataranu	R. Roman	
334	10000 LEI	18 mai	C. A. Tataranu	R. Roman	
335	10000 LEI	20 decembrie	C. A. Tataranu	R. Roman	
337	100000 LEI	7 august	C. A. Tataranu	R. Roman	
	1946				
336	10000 LEI	28 mai	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
338	100000 LEI	1 aprilie	C. A. Tataranu	R. Roman	
339	100000 LEI	28 mai	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
340	100000 LEI	21 octombrie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
341	100000 LEI	20 decembrie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
	1947				
342	100000 LEI	8 mai	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
343	100000 LEI	25 ianuarie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
344	1000000 LEI	16 aprilie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
345	5000000 LEI	25 iunie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
345a	5000000 LEI	25 iunie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	Fil. linii (L)

STABILIZAREA MONETARĂ (15 AUGUST 1947)

	1947		MIN. FIN.	DIR. GL. AL BUGETULUI ȘI CONTABILITĂȚII GENERALE A STATULUI	
133	20 LEI	15 august	Al. Alexandrini	Panait Gheorghiu	
134	20 LEI	15 noiembrie	V. Luca	G. Ciobanu	V. Luca, semnat oblic
			GUVERNATOR	CASIER CENTRAL	
219	100 LEI	25 iunie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
220	100 LEI	27 august	Tiberiu Moșoiu	Al. Jemăneanu	
221	100 LEI	5 decembrie	A. Vijoli	A. Florescu	seriile 1—10 Fil. 3
221a	100 LEI	5 decembrie	A. Vijoli	A. Florescu	seria 10 Fil. 39
260	500 LEI	25 iunie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
314	1000 LEI	25 iunie	Tiberiu Moșoiu	R. Roman	
315	1000 LEI	30 septembrie	Tiberiu Moșoiu	Al. Jemăneanu	
316	1000 LEI	5 decembrie	A. Vijoli	A. Florescu	

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

	1948		MIN. FIN	DIR. GL. AL BUGETULUI ȘI CONTABILITĂȚII GENERALE A STATULUI	
135	20 LEI	25 ianuarie	V. Luca	G. Ciobanu	V. Luca, semnat drept
				CASIER CENTRAL	
317	1000 LEI	18 iunie	A. Vijoli	A. Florescu	
	1949		PREȘEDINTE		
261	500 LEI	15 octombrie	A. Vijoli	A. Florescu	
	1950		MIN. FIN.	DIR. BUGETULUI	
136	20 LEI	30 ianuarie	V. Luca	O. Rubicec	Fil. 36
136a	20 LEI	30 ianuarie	V. Luca	O. Rubicec	Fil. 37
136b	20 LEI	30 ianuarie	V. Luca	O. Rubicec	Fil. 38
137	20 LEI	15 iunie	V. Luca	—	
			PREȘEDINTE	CASIER CENTRAL	
318	1000 LEI	20 septembrie	A. Vijoli	A. Florescu	

REFORMA MONETARĂ 1952

	1952		
23	1 LEU	26 ianuarie	
23a	1 LEU	26 ianuarie	
29	3 LEI	26 ianuarie	
29a	3 LEI	26 ianuarie	
39	5 LEI	26 ianuarie	
39a	5 LEI	26 ianuarie	
41	10 LEI	26 ianuarie	

www.cupercutz.ro

41a	10 LEI	26 ianuarie
138	25 LEI	26 ianuarie
138a	25 LEI	26 ianuarie
222	100 LEI	26 ianuarie
222a	100 LEI	26 ianuarie

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

1966

24	1 LEU	20 decembrie
30	3 LEI	20 decembrie
40	5 LEI	20 decembrie
42	10 LEI	20 decembrie
139	25 LEI	1 noiembrie
140	50 LEI	1 noiembrie
223	100 LEI	1 noiembrie

RECAPITULARE (pe ani și valoare nominală)

Anul emisiunii	Valoarea nominală LEI	
	PRIMELE ÎNCERCĂRI	
1853	10 (DUCAȚI)	PROBA
1856	100	PROBA (*2 variante*: cu dată și fără dată)
	BILETE IPOTECARE	
1877	5, 10, 20, 50, 100, 500	
1881	5, 10, 20, 50, 100, 500	Bilete ipotecare cu supratipar „BANCA NATIONALA A ROMANIEI“
	BILETE ȘI BANCNOTE	
1881	20, 100, 1000	
1882	20, 100	
1883	20, 100, 1000	
1884	20, 100, 1000	
1885	20, 100, 1000	
1886	20, 100	
1887	20	
1888	20, 100	
1889	20, 100, 1000	
1890	20, 100, 1000	
1891	20, 100	
1892	20, 100	
1893	20, 100, 1000	
1894	100, 1000	
1895	20, 1000	
1896	20, 100	
1897	20, 100	
1898	20, 100	
1899	100	
1900	20, 100	
1901	20	
1902	20, 100, 1000	
1903	20, 100	
1904	20, 100	
1905	20, 100	
1906	20, 100, 1000	
1907	20, 100	
1908	20	
1909	20	
1910	100, 1000	
1911	20, 100, 1000	
1912	20, 100, 1000	
1913	20, 100	
1914	5, 20, 100	
1915	1, 2, 20, 100, 1000	
1916	5, 20, 100, 500, 1000	
1917	10, 25, 50 BANI	
	5, 20, 100, 500, 1000	
1917	25 și 50 BANI	
	1, 2, 5, 20, 100 și 1000 LEI	Emise prin BANCA GENERALĂ ROMÂNĂ
1918	500	
1919	20, 100, 500, 1000	
1920	1, 2, 5, 20, 100, 500, 1000	
1921	20, 100, 1000	
1922	20, 100, 1000	
1923	20, 100, 1000	
1924	20, 100, 500, 1000	
1925	20, 100, 500, 1000	

1926	20, 100, 500, 1000
1927	20, 100, 500
1928	5, 20, 100, 1000
1929	5, 20, 100, 1000
1930	100, 500, 1000
1931	100, 500, 1000, 5000
1932	100, 500
1933	500, 1000
1934	500, 1000
1936	500, 1000
1937	1, 2
1938	1, 2, 500, 1000
1939	500, 1000
1940	100, 500, 1000
1941	500, 1000, 2000
1942	100, 500
1942	100, 500
1943	500, 1000, 2000, 5000
1944	1000, 2000, 5000
1945	20, 100, 1000, 2000, 5000, 10000, 100000
1946	10000, 100000
1947	100000
	100000
	1000000, 5000000

Marginile drepte

STABILIZAREA MONETARĂ (15 august 1947)

1947	20, 100, 500, 1000

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

1948	20, 1000
1949	500
1950	20, 1000

REFORMA MONETARĂ

1952	1, 3, 5, 10, 25, 100
	Au circulat pînă la 31.III.1970

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

1966	1, 3, 5, 10, 25, 50, 100

www.ciupercutz.ro

L. TABEL DE BILETE ŞI BANCNOTE EMISE ÎNTRE 1853—1976, DUPĂ VALOAREA NOMINALĂ, TIPURI, EMISIUNI ŞI EMITENT

Valoarea nominală	Numărul		Perioadele în care au fost emise	Defalcări pe tipuri şi emisiuni			Unitatea emitentă
	Tipurilor	Emisiunilor		Tipuri	Emisiuni	Perioadele în care au fost emise	
10 DUCAŢI	1	1	1853				Comitetul naţional revoluţionar
100 LEI	1	2	1856	I II	1 1	1856 1856	Banca Moldovei
5 LEI 10 LEI 20 LEI 50 LEI 100 LEI 500 LEI	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1877 1877 1877 1877 1877 1877				MF MF MF MF MF MF
5 LEI 10 LEI 20 LEI 50 LEI 100 LEI 500 LEI	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1877 1877 1877 1877 1877 1877				BNR BNR BNR BNR BNR BNR
10 BANI 25 BANI 50 BANI	1 1 1	1 1 1	1917 1917 1917				MF MF MF
1 LEU	3	7	1915—1973	I II III	5 1 1	1915—1938 1952 1966	BNR MF BNRSR
2 LEI	1	5	1915—1938				BNR
3 LEI	2	2	1952—1973	I II	1 1	1952 1966	MF BNRSR
5 LEI	3	12	1914—1973	I II III	10 1 1	1914—1929 1952 1966	BNR MF BNRSR
10 LEI	2	2	1952—1973	I II	1 1	1952 1966	BRPR BNRSR
20 LEI	6	101	1881—1973	I II III IV V VI	32 24 37 1 6 1	1881—1895 1896—1908 1909—1929 1945 1947—1950 1950	BNR BNR BNR MF MF MF

Valoarea nominală	Numărul		Perioadele în care au fost emise	Defalcări pe tipuri şi emisiuni			Unitatea emitentă
	Tipurilor	Emisiunilor		Tipuri	Emisiuni	Perioadele în care au fost emise	
25 LEI	2	2	1952—1973	I II	1 1	1952 1966	BRPR BNRSR
50 LEI	1	1	1966				BNRSR
100 LEI	6	90	1881—1973	I II III IV V VI	39 44 1 4 1 1	1881—1907 1910—1942 1945 1947 1952 1966	BNR BNR MF BNR BRPR BNRSR
500 LEI	5	38	1916—1949	I II III IV V	9 17 10 1 1	1916—1920 1924—1938 1934—1943 1947 1949	BNR BNR BNR BNR BRPR
1000 LEI	6	58	1881—1950	I II III IV V VI	13 30 1 9 4 1	1881—1906 1910—1933 1934 1936—1945 1947—1948 1950	BNR BNR BNR BNR BNR BRPR
2000 LEI	1	7	1941—1945				BNR
5000 LEI	2	9	1931—1945	I II	1 8	1931 1943—1945	BNR BNR
10000 LEI	1	3	1945—1946	I	3	1945—1946	BNR
100000 LEI	2	7	1945—1947	I II	6 1	1945—1947 1947	BNR BNR
1000000 LEI	1	1	1947				BNR
5000000 LEI	1	1	1947				BNR
25 BANI	1	1	1917				B G-rală R
50 BANI	1	1	1917				B G-rală R
1 LEU	1	1	1917				B G-rală R
2 LEI	1	1	1917				B G-rală R
5 LEI	1	1	1917				B G-rală R
20 LEI	1	1	1917				B G-rală R
100 LEI	1	1	1917				B G-rală R
1000 LEI	1	1	1917				B G-rală R

www.cimec.ro

M. TABEL DE BILETE ŞI BANCNOTE EMISE ÎNTRE 1853—1976, ÎN ORDINEA CRESCÎNDĂ A VALORII NOMINALE

BILETE DIN PRIMELE ÎNCERCĂRI DE EMITERE

1	10 DUCAŢI		1853	Biletul de împrumutare
2	100 LEI	1 septembrie	1856	Biletul Băncii Moldovei
3	100 LEI	—	1856	Biletul Băncii Moldovei

BILETE IPOTECARE

4	5 LEI	12 iunie	1877
5	10 LEI	12 iunie	1877
6	20 LEI	12 iunie	1877
7	50 LEI	12 iunie	1877
8	100 LEI	12 iunie	1877
9	500 LEI	12 iunie	1877

BILETE IPOTECARE CU SUPRATIPAR „BANCA NATIONALA A ROMANIEI“

10	5 LEI	12 iunie	1877	supratipar aplicat în 1880
11	10 LEI	12 iunie	1877	supratipar aplicat în 1880
12	20 LEI	12 iunie	1877	supratipar aplicat în 1880
13	50 LEI	12 iunie	1877	supratipar aplicat în 1880
14	100 LEI	12 iunie	1877	supratipat aplicat în 1880
15	500 LEI	12 iunie	1877	supratipar aplicat în 1880

BILETE ŞI BANCNOTE EMISE DE BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI ŞI MINISTERUL FINANŢELOR

16	10 BANI	17 iunie	1917	
17	25 BANI	17 iunie	1917	
18	50 BANI	17 iunie	1917	
19	1 LEU	12 martie	1915	V. GUVERNATOR
19a	1 LEU	12 martie	1915	GUVERNATOR
20	1 LEU	17 iulie	1920	
21	1 LEU	28 octombrie	1937	
22	1 LEU	21 decembrie	1938	
23	1 LEU	26 ianuarie	1952	Reforma monetară
23a	1 LEU	26 ianuarie	1952	Seria de culoare roşie
24	1 LEU	20 decembrie	1966	
25	2 LEI	12 martie	1915	V. GUVERNATOR
25a	2 LEI	12 martie	1915	GUVERNATOR
26	2 LEI	17 iulie	1920	
27	2 LEI	28 octombrie	1937	
28	2 LEI	21 decembrie	1938	
29	3 LEI	26 ianuarie	1952	Reforma monetară
29a	3 LEI	26 ianuarie	1952	Seria de culoare roşie
30	3 LEI	20 decembrie	1966	
31	5 LEI	31 iulie	1914	
32	5 LEI	4 august	1916	
33	5 LEI	26 ianuarie	1917	
34	5 LEI	16 februarie	1917	Fil. 16 (fagure): Dim. 132×80
34a	5 LEI	16 februarie	1917	Id. 140×80
35	5 LEI	21 august	1917	
36	5 LEI	25 martie	1920	
37	5 LEI	22 noiembrie	1928	Data emisiunii tipărită drept
37a	5 LEI	22 noiembrie	1928	Data emisiunii, înclinat
38	5 LEI	19 septembrie	1929	
39	5 LEI	26 ianuarie	1952	Reforma monetară
39a	5 LEI	26 ianuarie	1952	Seria de culoare roşie
40	5 LEI	20 decembrie	1966	
41	10 LEI	26 ianuarie	1952	Reforma monetară
41a	10 LEI	26 ianuarie	1952	Seria de culoare roşie
42	10 LEI	20 decembrie	1966	
43	20 LEI	19 ianuarie	1881	
44	20 LEI	28 februarie	1881	CASIER D. Peleanu
44a	20 LEI	28 februarie	1881	CASIER E. D. Albu
45	20 LEI	3 iunie	1881	CASIER E. D. Albu
45a	20 LEI	3 iunie	1881	CASIER Gr. Urlăţeanu
46	20 LEI	30 septembrie	1881	
47	20 LEI	18 noiembrie	1881	
48	20 LEI	7 aprilie	1882	
49	20 LEI	21 iunie	1882	
50	20 LEI	25 august	1882	
51	20 LEI	10 noiembrie	1882	
52	20 LEI	30 martie	1883	
53	20 LEI	7 septembrie	1883	
54	20 LEI	5 septembrie	1884	
55	20 LEI	19 iunie	1885	
56	20 LEI	6 noiembrie	1885	
57	20 LEI	25 iunie	1886	
58	20 LEI	20 mai	1887	
59	20 LEI	30 septembrie	1887	
60	20 LEI	9 iunie	1888	
61	20 LEI	19 aprilie	1889	
62	20 LEI	31 august	1889	
63	20 LEI	12 octombrie	1889	
64	20 LEI	4 mai	1890	
65	20 LEI	2 august	1890	
66	20 LEI	10 noiembrie	1890	V. GUV. Anton Carp
66a	20 LEI	10 noiembrie	1890	GUV. Th. Rosetti
67	20 LEI	11 iulie	1891	
68	20 LEI	25 iunie	1892	CASIER Gr. Urlăţeanu
68a	20 LEI	25 iunie	1892	CASIER M. Z. Demetrescu
69	20 LEI	18 martie	1893	
70	20 LEI	31 august	1895	
71	20 LEI	14 martie	1896	
72	20 LEI	5 decembrie	1896	
73	20 LEI	25 septembrie	1897	
74	20 LEI	15 mai	1898	
75	20 LEI	26 noiembrie	1898	
76	20 LEI	20 ianuarie	1900	
77	20 LEI	7 septembrie	1900	
78	20 LEI	12 aprilie	1901	
79	20 LEI	20 septembrie	1901	
80	20 LEI	5 decembrie	1901	
81	20 LEI	29 august	1902	
82	20 LEI	6 martie	1903	
83	20 LEI	8 ianuarie	1904	
84	20 LEI	27 mai	1904	
85	20 LEI	30 iunie	1905	
86	20 LEI	3 noiembrie	1905	
87	20 LEI	18 mai	1906	
88	20 LEI	28 septembrie	1906	
89	20 LEI	1 februarie	1907	
90	20 LEI	7 iunie	1907	
91	20 LEI	6 septembrie	1907	
92	20 LEI	23 ianuarie	1908	
93	20 LEI	1 mai	1908	
94	20 LEI	28 august	1908	
95	20 LEI	26 februarie	1909	
96	20 LEI	29 octombrie	1909	
97	20 LEI	12 noiembrie	1909	
98	20 LEI	14 ianuarie	1911	
99	20 LEI	31 martie	1911	

100	20 LEI	2	iunie	1911	
101	20 LEI	13	octombrie	1911	
102	20 LEI	15	martie	1912	
103	20 LEI	14	iulie	1912	
104	20 LEI	15	noiembrie	1912	
105	20 LEI	1	februarie	1913	
106	20 LEI	19	decembrie	1913	
107	20 LEI	6	martie	1914	
108	20 LEI	27	martie	1914	
109	20 LEI	30	iunie	1914	
110	20 LEI	15	ianuarie	1915	
111	20 LEI	12	mai	1916	
112	20 LEI	26	ianuarie	1917	
113	20 LEI	6	iulie	1917	
114	20 LEI	7	martie	1919	
115	20 LEI	31	iulie	1919	
116	20 LEI	25	martie	1920	
117	20 LEI	21	ianuarie	1921	
118	20 LEI	3	noiembrie	1921	
119	20 LEI	26	mai	1922	
120	20 LEI	1	februarie	1923	
121	20 LEI	23	august	1923	
122	20 LEI	5	februarie	1924	
123	20 LEI	12	iunie	1924	
124	20 LEI	2	octombrie	1924	
125	20 LEI	14	mai	1925	
126	20 LEI	10	iunie	1926	
127	20 LEI	15	decembrie	1927	
128	20 LEI	7	iunie	1928	
129	20 LEI	18	octombrie	1928	
130	20 LEI	31	ianuarie	1929	
131	20 LEI	19	septembrie	1929	
132	20 LEI	25	noiembrie	1945	
133	20 LEI	15	august	1947	
134	20 LEI	15	noiembrie	1947	
135	20 LEI	25	ianuarie	1948	
136	20 LEI	30	ianuarie	1950	Fil. 36
136a	20 LEI	30	ianuarie	1950	Fil. 37
136b	20 LEI	30	ianuarie	1950	Fil. 38
137	20 LEI	15	iunie	1950	
138	25 LEI	26	ianuarie	1952	Reforma monetară
138a	25 LEI	26	ianuarie	1952	Seria de culoare roșie
139	25 LEI	1	noiembrie	1966	
140	50 LEI	1	noiembrie	1966	
141	100 LEI	28	februarie	1881	CASIER CENTRAL D. Peleanu
141a	100 LEI	28	februarie	1881	CASIER CENTRAL E. D. Albu
142	100 LEI	3	iunie	1881	CASIER CENTRAL E. D. Albu
142a	100 LEI	3	iunie	1881	CASIER CENTRAL Gr. Urlățeanu
143	100 LEI	16	iulie	1881	
144	100 LEI	18	noiembrie	1881	
145	100 LEI	7	aprilie	1882	
146	100 LEI	25	august	1882	
147	100 LEI	18	mai	1883	
148	100 LEI	7	septembrie	1883	
149	100 LEI	5	septembrie	1884	
150	100 LEI	19	iunie	1885	
151	100 LEI	12	noiembrie	1886	
152	100 LEI	14	aprilie	1888	
153	100 LEI	19	aprilie	1889	
154	100 LEI	15	septembrie	1889	
155	100 LEI	25	octombrie	1889	
156	100 LEI	2	august	1890	
157	100 LEI	30	august	1890	P. GUV. Anton Carp
157a	100 LEI	30	august	1890	GUV. Th. Rosetti
158	100 LEI	11	aprilie	1891	
159	100 LEI	22	august	1891	CASIER CENTRAL Gr. Urlățeanu
159a	100 LEI	22	august	1891	CASIER CENTRAL M. Z. Demetrescu
160	100 LEI	5	noiembrie	1892	
161	100 LEI	13	mai	1893	
162	100 LEI	17	februarie	1894	
163	100 LEI	14	august	1896	
164	100 LEI	8	mai	1897	
165	100 LEI	15	mai	1898	
166	100 LEI	29	aprilie	1899	
167	100 LEI	20	ianuarie	1900	
168	100 LEI	3	ianuarie	1902	
169	100 LEI	29	august	1902	
170	100 LEI	6	martie	1903	
171	100 LEI	30	septembrie	1904	
172	100 LEI	18	august	1905	
173	100 LEI	23	martie	1906	
174	100 LEI	12	aprilie	1907	
175	100 LEI	11	octombrie	1907	
176	100 LEI	14	ianuarie	1910	
177	100 LEI	20	mai	1910	
178	100 LEI	2	iunie	1911	
179	100 LEI	15	martie	1912	
180	100 LEI	15	noiembrie	1912	
181	100 LEI	12	aprilie	1913	
182	100 LEI	7	septembrie	1913	
183	100 LEI	23	ianuarie	1914	
184	100 LEI	6	martie	1914	
185	100 LEI	27	martie	1914	
186	100 LEI	1	octombrie	1915	
187	100 LEI	12	mai	1916	
188	100 LEI	22	decembrie	1916	
189	100 LEI	16	februarie	1917	Fil. 16 (fagure)
190	100 LEI	22	iunie	1917	
191	100 LEI	8	octombrie	1919	
192	100 LEI	25	martie	1920	
193	100 LEI	14	iunie	1920	
194	100 LEI	9	februarie	1921	
195	100 LEI	24	noiembrie	1921	
196	100 LEI	26	mai	1922	
197	100 LEI	1	februarie	1923	
198	100 LEI	23	august	1923	
199	100 LEI	1	noiembrie	1923	
200	100 LEI	8	mai	1924	
201	100 LEI	14	mai	1925	
202	100 LEI	4	februarie	1926	
203	100 LEI	12	ianuarie	1927	
204	100 LEI	10	martie	1927	
205	100 LEI	28	iunie	1928	
206	100 LEI	17	ianuarie	1929	
207	100 LEI	31	ianuarie	1929	
208	100 LEI	19	septembrie	1929	
209	100 LEI	13	mai	1930	
210	100 LEI	16	octombrie	1930	
211	100 LEI	31	martie	1931	
212	100 LEI	22	octombrie	1931	
213	100 LEI	3	decembrie	1931	
214	100 LEI	13	mai	1932	
215	100 LEI	19	februarie	1940	Fil. 29, 20, 2, 9.
215a	100 LEI	19	februarie	1940	Fil. BNR în lanț (Fil. 3)
216	100 LEI	1	noiembrie	1940	Fil. 29, 20, 2, 9.
216a	100 LEI	1	noiembrie	1940	Fil. BNR în lanț (Fil. 3)
217	100 LEI	20	ianuarie	1942	
218	100 LEI	25	noiembrie	1945	
219	100 LEI	25	iunie	1947	
220	100 LEI	27	august	1947	
221	100 LEI	5	decembrie	1947	SERII 1—10 Fil. BNR în lanț (Fil. 3)
221a	100 LEI	5	decembrie	1947	SERIA 10 Fil. RPR (Fil. 39)
222	100 LEI	26	ianuarie	1952	Reforma monetară
222a	100 LEI	26	ianuarie	1952	Seria de culoare roșie
223	100 LEI	1	noiembrie	1966	
224	500 LEI	11	februarie	1916	
225	500 LEI	7	aprilie	1916	
226	500 LEI	18	august	1916	
227	500 LEI	26	ianuarie	1917	
228	500 LEI	29	martie	1918	
229	500 I EI	30	august	1918	
230	500 LEI	26	aprilie	1919	
231	500 LEI	31	iulie	1919	
232	500 LEI	12	februarie	1920	
233	500 LEI	12	iunie	1924	
234	500 LEI	1	octombrie	1925	
235	500 LEI	4	noiembrie	1926	
236	500 LEI	15	decembrie	1927	
237	500 LEI	13	mai	1930	
238	500 LEI	16	octombrie	1930	

www.cumpar.ro

239	500 LEI	16	februarie	1931		
240	500 LEI	31	martie	1931		
241	500 LEI	22	octombrie	1931		
242	500 LEI	3	decembrie	1931		
243	500 LEI	13	mai	1932		
244	500 LEI	27	octombrie	1932		
245	500 LEI	21	aprilie	1933		
246	500 LEI	21	septembrie	1933		
247	500 LEI	14	decembrie	1933		
248	500 LEI	15	martie	1934		
249	500 LEI	27	ianuarie	1938		
250	500 LEI	31	iulie	1934		
251	500 LEI	30	ianuarie	1936		
251a	500 LEI	30	ianuarie	1936	**Rv**	Supratipar două ţărăncuţe
252	500 LEI	30	aprilie	1936		
252a	500 LEI	30	aprilie	1936	**Rv**	Supratipar două ţărăncuţe
253	500 LEI	26	mai	1939		
253a	500 LEI	26	mai	1939	**Rv**	Supratipar două ţărăncuţe
254	500 LEI	1	noiembrie	1940		
254a	500 LEI	1	noiembrie	1940	**Rv**	Supratipar două ţărăncuţe
255	500 LEI	1	noiembrie	1940	**Av**	Medalion cu două ţărăncuţe
256	500 LEI	2	aprilie	1941		
257	500 LEI	22	iulie	1941		
258	500 LEI	20	aprilie	1942		
259	500 LEI	26	ianuarie	1943		
260	500 LEI	25	iunie	1947		
261	500 LEI	15	octombrie	1949		
262	1000 LEI	28	februarie	1881		
263	1000 LEI	16	iulie	1881		
264	1000 LEI	2	noiembrie	1883		
265	1000 LEI	30	mai	1884		
266	1000 LEI	15	mai	1885		
267	1000 LEI	9	februarie	1889		
268	1000 LEI	23	august	1890	CASIER CENTRAL Gr. Urlăţeanu	
268a	1000 LEI	23	august	1890	CASIER CENTRAL M. Z. Demetrescu	
269	1000 LEI	24	iunie	1893		
270	1000 LEI	31	martie	1894		
271	1000 LEI	1	iunie	1895		
272	1000 LEI	19	septembrie	1902		
273	1000 LEI	23	martie	1906		
274	1000 LEI	20	mai	1910		
275	1000 LEI	2	iunie	1911		
276	1000 LEI	27	august	1911		
277	1000 LEI	15	decembrie	1911		
278	1000 LEI	15	martie	1912		
279	1000 LEI	14	iulie	1912		
280	1000 LEI	23	iulie	1915		
281	1000 LEI	24	septembrie	1915		
282	1000 LEI	24	martie	1916		
283	1000 LEI	12	mai	1916		
284	1000 LEI	15	octombrie	1916		
285	1000 LEI	15	noiembrie	1917		
286	1000 LEI	10	iulie	1919		
287	1000 LEI	22	aprilie	1920		
288	1000 LEI	19	mai	1921		
289	1000 LEI	26	mai	1922		
290	1000 LEI	23	august	1923		
291	1000 LEI	6	martie	1924		
292	1000 LEI	20	noiembrie	1924		
293	1000 LEI	3	septembrie	1925		
294	1000 LEI	4	februarie	1926		
295	1000 LEI	7	iunie	1928		
296	1000 LEI	18	octombrie	1928		
297	1000 LEI	31	ianuarie	1929		
298	1000 LEI	19	septembrie	1929		
299	1000 LEI	16	octombrie	1930		
300	1000 LEI	31	martie	1931		
301	1000 LEI	22	octombrie	1931		
302	1000 LEI	3	decembrie	1931		
303	1000 LEI	15	iunie	1933		
304	1000 LEI	15	martie	1934		
305	1000 LEI	25	iunie	1936	„UNA MIE LEI“, scris în cîmp sus.	
305a	1000 LEI	25	iunie	1936	Supratipar două ţărăncuţe	
306	1000 LEI	21	decembrie	1938		
306a	1000 LEI	21	decembrie	1938	Supratipar două ţărăncuţe	
307	1000 LEI	28	aprilie	1939		
307a	1000 LEI	28	aprilie	1939	Supratipar două ţărăncuţe	
308	1000 LEI	1	noiembrie	1940	Supratipar două ţărăncuţe	
309	1000 LEI	10	septembrie	1941	„UNA MIE LEI“, scris în cîmp jos	
310	1000 LEI	23	martie	1943		
311	1000 LEI	2	mai	1944		
312	1000 LEI	10	octombrie	1944		
313	1000 LEI	20	martie	1945		
314	1000 LEI	25	iunie	1947		
315	1000 LEI	30	septembrie	1947		
316	1000 LEI	5	decembrie	1947		
317	1000 LEI	18	iunie	1948		
318	1000 LEI	20	septembrie	1950		
319	2000 LEI	18	noiembrie	1941		
320	2000 LEI	23	martie	1943		
321	2000 LEI	1	septembrie	1943		
322	2000 LEI	2	mai	1944		
323	2000 LEI	10	octombrie	1944	Fil. iniţialele BNR în scut (Fil. 4—5)	
323a	2000 LEI	10	octombrie	1944	Fil. Traian (Fil. 28)	
324	2000 LEI	20	martie	1945		
325	5000 LEI	31	martie	1931		
325a	5000 LEI	31	martie	1931	Supratipar, „6 SEPT. 1940“	
325b	5000 LEI	31	martie	1931	SERIA sub formă de fracţie	
326	5000 LEI	28	septembrie	1943		
327	5000 LEI	2	mai	1944		
328	5000 LEI	22	august	1944		
329	5000 LEI	10	octombrie	1944		
330	5000 LEI	15	decembrie	1944		
331	5000 LEI	20	martie	1945		
332	5000 LEI	21	august	1945		
333	5000 LEI	20	decembrie	1945		
334	10000 LEI	18	mai	1945		
335	10000 LEI	20	decembrie	1945		
336	10000 LEI	28	mai	1946		
337	100000 LEI	7	august	1945		
338	100000 LEI	1	aprilie	1946		
339	100000 LEI	28	mai	1946		
340	100000 LEI	21	octombrie	1946		
341	100000 LEI	20	decembrie	1946		
342	100000 LEI	8	mai	1947		
343	100000 LEI	25	ianuarie	1947		
344	1000000 LEI	16	aprilie	1947		
345	5000000 LEI	25	iunie	1947		
345a	5000000 LEI	25	iunie	1947	Fil. linii (L)	

BILETE EMISE PRIN BANCA GENERALĂ ROMÂNĂ

346	25 BANI	29	ianuarie	1917	
346a	25 BANI	29	ianuarie	1917	Ştampilat
347	50 BANI	29	ianuarie	1917	
347a	50 BANI	29	ianuarie	1917	Ştampilat
348	1 LEU	29	ianuarie	1917	
348a	1 LEU	29	ianuarie	1917	Ştampilat
349	2 LEI	29	ianuarie	1917	
349a	2 LEI	29	ianuarie	1917	Ştampilat
350	5 LEI	29	ianuarie	1917	
350a	5 LEI	29	ianuarie	1917	Ştampilat
351	20 LEI	29	ianuarie	1917	
351a	20 LEI	29	ianuarie	1917	Ştampilat
352	100 LEI	29	ianuarie	1917	
352a	100 LEI	29	ianuarie	1917	Ştampilat
353	1000 LEI	29	ianuarie	1917	
353a	1000 LEI	29	ianuarie	1917	Ştampilat

BANCNOTE EMISE DE BANCA AUSTRO-UNGARĂ, PE CARE S-A APLICAT ŞTAMPILA „TIMBRU SPECIAL ROMANIA" ŞI CARE AU CIRCULAT ÎN TRANSILVANIA (1918—1921)

354	1	COROANĂ	1 decembrie	1916	Fără ştampilă
355	2	COROANE	5 august	1914	Fără ştampilă
356	2	COROANE	1 martie	1917	Fără ştampilă
357	10	COROANE	2 ianuarie	1904	
358	10	COROANE	2 ianuarie	1915	
359	20	COROANE	2 ianuarie	1907	
360	20	COROANE	2 ianuarie	1913	
360a	20	COROANE	2 ianuarie	1913	Emisiunea II
361	50	COROANE	2 ianuarie	1902	
362	50	COROANE	2 ianuarie	1914	
363	100	COROANE	2 ianuarie	1910	
364	100	COROANE	2 ianuarie	1912	
365	1000	COROANE	2 ianuarie	1902	
365a	1000	COROANE	2 ianuarie	1902	Emisiunea II
366	10000	COROANE	2 noiembrie	1918	

BANCNOTE EMISE ÎN 1918 DE GUVERNUL UNGAR KÁROLY MIHALY, ŞTAMPILATE DE UNITĂŢILE MILITARE ROMÂNE.

367 25 COROANE 27 octombrie 1918 Rv. alb
368 25 COROANE 27 octombrie 1918 Rv linii ondulate

BANCNOTE EMISE DE BANCA AUSTRO-UNGARĂ, PE CARE S-A APLICAT ŞTAMPILA „TIMBRU SPECIAL ROMANIA" ŞI CARE AU CIRCULAT ÎN MOLDOVA DE NORD (1918—1921)

369	1	COROANĂ	1 decembrie	1916	Fără ştampilă
370	2	COROANE	5 august	1914	Fără ştampilă
371	2	COROANE	1 martie	1917	Fără ştampilă
372	10	COROANE	2 ianuarie	1904	
373	10	COROANE	2 ianuarie	1915	
374	20	COROANE	2 ianuarie	1907	
375	20	COROANE	2 ianuarie	1913	
375a	20	COROANE	2 ianuarie	1913	Emisiunea II
376	50	COROANE	2 ianuarie	1902	
377	50	COROANE	2 ianuarie	1914	
378	100	COROANE	2 ianuarie	1912	
379	1000	COROANE	2 ianuarie	1902	
380	10000	COROANE	2 noiembrie	1918	

BANCNOTE EMISE DE COMANDAMENTUL ARMATEI ROŞII (1944)

381	5	LEI	1944	
382	10	LEI	1944	
383	20	LEI	1944	
384	100	LEI	1944	
385	500	LEI	1944	
386	1000	LEI	1944	

N. BANCNOTE CU ERORI

Acest paragraf cuprinde o serie de bancnote care au fost puse în circulaţie, deşi prezentau unele deficienţe

387 10 BANI 1917 **Rv** tipar deplasat lateral

388 25 BANI 1917 **Av** şi **Rv** tipar deplasat în sus

389 50 BANI 1917 **Av** tipar deplasat spre dreapta
Rv tipar deplasat spre stînga

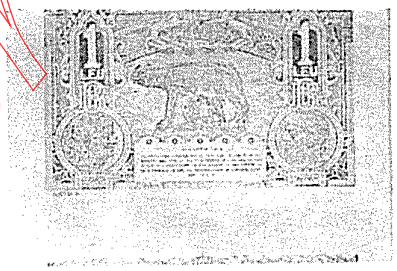

390 1 LEU 12 martie 1915 **Rv** tipar deplasat în sus

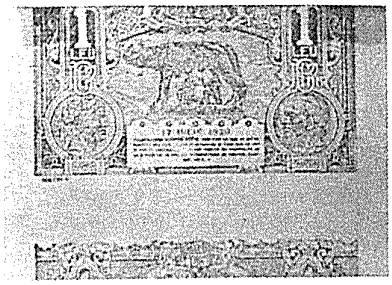

391 1 LEU 17 iulie 1920 **Rv** tipar deplasat în sus

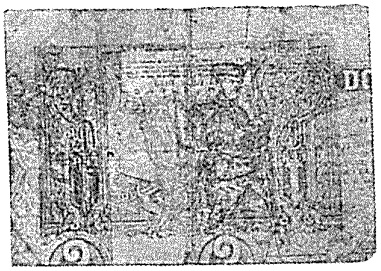

392 1 LEU 17 iulie 1920 **Rv** imprimare normală, dar prezintă ca supratipar: sfertul din stînga şi dreapta sus de pe reversul bancnotei 2 LEI, 17 iulie 1920, în poziţie răsturnată.

www.supercuiz.ro

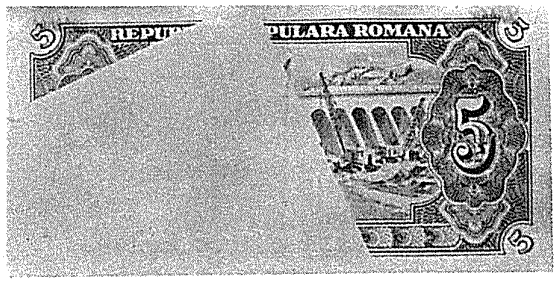

393 5 LEI 26 ianuarie 1952, **Rv** jumătatea din stînga lipsă parţial tiparul

394 20 LEI (tipul III 26 februarie 1909) **Av** lipsă semnătura casierului

395 20 LEI (tipul III, fără dată), hîrtie albă fină. **Av** lipsă în text: valoarea nominală, data emisiunii, denumirea funcţiilor, semnăturile, precum şi seria, numărul şi numărul de control.

396 20 LEI 31 ianuarie 1929 **Rv** fără tipar. (Pentru edificare, în fotografie, colţul din dreapta al bancnotei a fost fotografiat pliat, spre a se vedea reversul fără tipar. La fel s-a procedat mai departe, în cazurile similare.)

397 20 LEI 25 noiembrie 1945 **Rv** fără tipar.

398 20 LEI 15 noiembrie 1947 **Rv** fără tipar

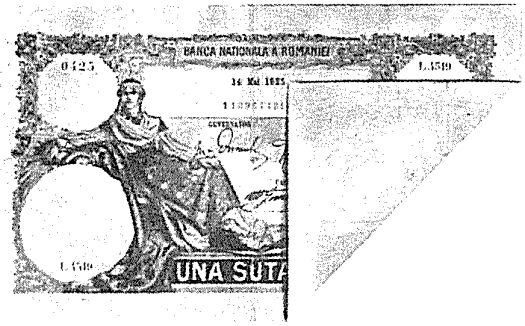

399 100 LEI 14 mai 1925 **Rv** fără tipar

400 100 LEI 25 noiembrie 1945 **Av** tipar deplasat în jos, jumătatea superioară fără tipar.

401 100 LEI 25 noiembrie 1945 **Av** tipar deplasat în jos, jumătățile bancnotei apar inversate.

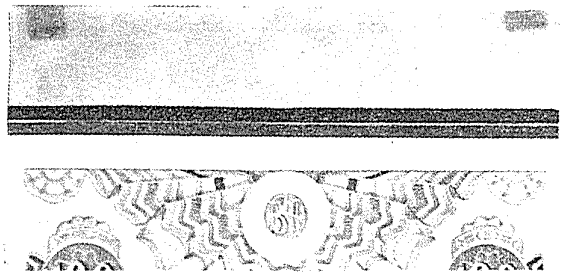

402 100 LEI 25 iunie 1947 **Rv** tipar inversat în jumătatea superioară a bancnotei. La mijloc două linii orizontale. Jumătatea inferioară fără tipar.

403 100 LEI 27 august 1947 **Rv** tipar deplasat spre stînga

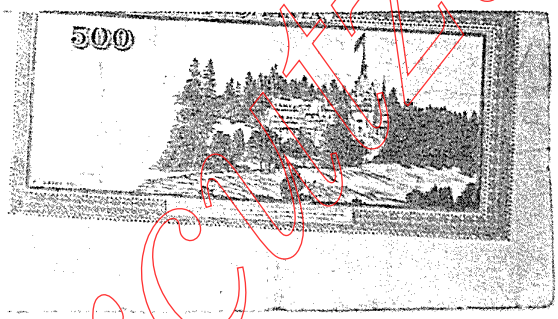

404 500 LEI 22 iulie 1941 **Rv** deplasat în sus și înclinat spre dreapta.

O. PROBE DE BANCNOTE

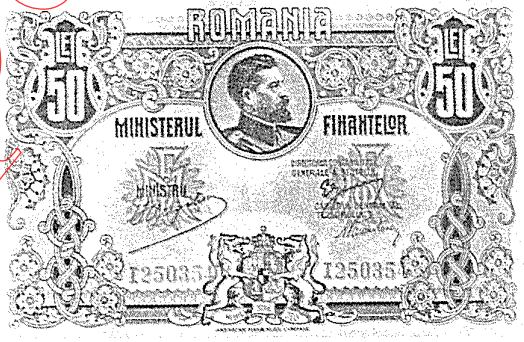

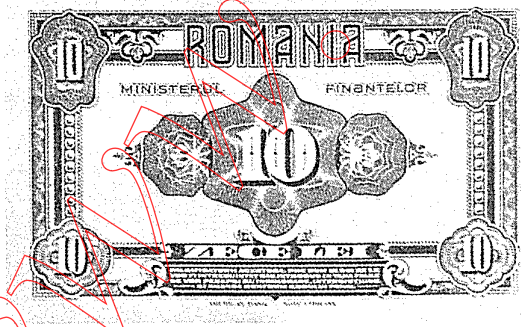

405 10 LEI (1916—1918)
dim: 127×81
cul: **Av** brun deschis. **Rv** verde palid. Tipărite la AMERICAN BANK NOTE COMPANY, la fel și următoarele trei valori.

406 50 LEI (1916—1918)
dim: 147×93
cul: **Av** albastru-roșu. **Rv** vișiniu.

407 200 LEI (1916—1918)
dim: 165×106
cul: **Av** albastru-maro-roșu. **Rv** portocaliu. (L)

www.cupercuta.ro

408 2000 LEI (1916—1918)
dim: 184×121
cul: **Av** verde palid-roşu. **Rv** vişiniu.

409 5 LEI 21 decembrie 1938
Similar cu nr. 37 cul. violet-lila, filigran BNR în lanţ (Fil. 3)

410 20 LEI 4 aprilie 1939
GUV. M. Constantinescu, CAS. CENTRAL G. Răzuş (L)

411 20 LEI 28 aprilie 1939
Similar cu nr. 95 cul. bleu-verde palid.

412 5 LEI 1 noiembrie 1940
GUV. Al. Ottulescu, CAS. CENTRAL G. Răzuş (L)

413 20 LEI 1 noiembrie 1940
GUV. Al. Ottulescu, CAS. CENTRAL G. Răzuş (L)

414 500 LEI 1 noiembrie 1940
Similar cu nr. 253a **Rv** supratipar: „6 sept. 1940"

415 1000 LEI 1 noiembrie 1940
Similar cu nr. 305 cu supratipar: „6 sept. 1940"

416 1 LEU 5 februarie 1941
Cul: roz-lila.
GUV. Al. Ottulescu, CAS. CENTRAL G. Răzuş (L)

417 5 LEI 5 februarie 1941
GUV. Al. Ottulescu, CAS. CENTRAL R. Roman (L)

418 20 LEI 5 februarie 1941
GUV. Al. Ottulescu. CAS. CENTRAL R. Roman (L)

419 5000 LEI 23 martie 1943
dim: 165×90

420 500000 LEI 20 martie 1945

P. FALSURI DE BANCNOTE

Pentru a îngrădi cît mai mult posibilităţile de contrafacere a biletelor de bancă şi bancnotelor, instituţiile emitente din toată lumea şi-au luat măsuri în consecinţă.

Războiul trebuia dus, în comun, pe diverse căi, pentru combaterea pe plan internaţional a infractorilor şi complicilor. După Congresul internaţional de poliţie, care a avut loc la Viena în 1923, s-au pus bazele *Comisiei internaţionale de poliţie criminalistică* (C.I.P.C.) cu sediul la Viena. Comisia a hotărît organizarea în toate statele care s-au afiliat a măsurilor cît mai eficace pentru atingerea scopului (personal expert, laboratoare, evidenţe, albume cu: specimene, falsuri, fotografii, amprente digitale etc.).*

În 1924 a apărut (în trei limbi) ca organ de combatere a falsurilor de monedă şi hîrtii de valoare: *„Semne de recunoaştere a bancnotelor veritabile sau falsificate, precum şi a altor hîrtii de valoare"*.

De atunci şi pînă în prezent organizarea şi colaborarea pe plan internaţional au luat o mare amploare.

După o întrerupere cauzată de cel de-al doilea război mondial, organizaţia şi-a reluat activitatea în 1946 cînd, la consfătuirea de la Bruxelles dintre reprezentanţii a 19 state, s-a hotărît reorganizarea C.I.P.C. pe baza unui nou statut.

În 1956, la Viena, cu ocazia celei de-a XXV-a sesiuni s-a hotărît transformarea acestei organizaţii în „Organizaţia Internaţională de Poliţie Criminală" (O.I.P.C.), adăugîndu-se şi cuvîntul INTERPOL.

În anul 1973, Miliţia română s-a afiliat la INTERPOL, organizaţie la care au aderat pînă în prezent 117 state din toată lumea **.

În cele ce urmează, vom arăta, cu descriere sumară, o serie de falsuri mai caracteristice, constatate în ţara noastră în decursul anilor.

Lămuriri privind noţiunile folosite (specimen, filigran, număr de control etc.) au fost date în paragrafele anterioare. Cît priveşte numeroasele nuanţe de culori de pe aceste falsuri, în mare parte decolorate, nu a fost cazul să le prindem în descriere.

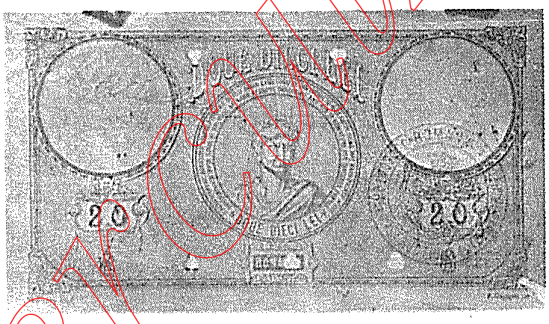

421 20 LEI 11 iulie 1891. Fals de epocă. Numărul de control greşit ***.

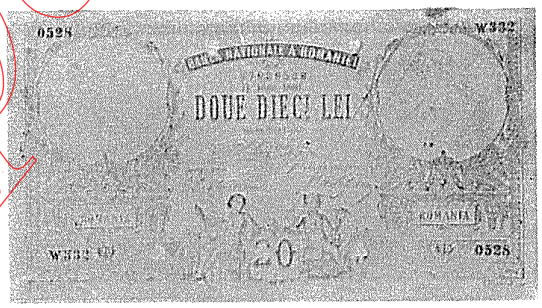

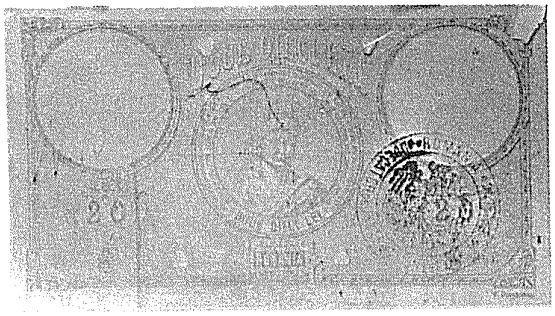

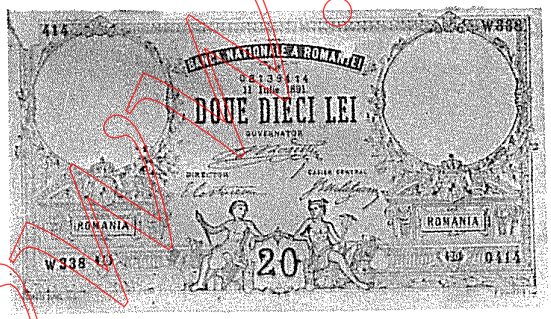

422 20 LEI 11 iulie 1891. Fals de epocă. Numărul de control greşit.

* Hans Adler. *Handbuch der Banknoten und Münzen Europas*. Sonderband des internationalen Organs für Erkennungszeichen echter und gefälschter Banknoten und andere Werte. Organ der "Internationalen Kriminalpolizeilichen Kommission" Wien, 1937.

** Lumea nr. 43 din 18 oct. 1973.

*** Vezi § B. Bilete ipotecare 1877 "Numărul de control".

BILET HYPOTHECAR
CINCI LEI

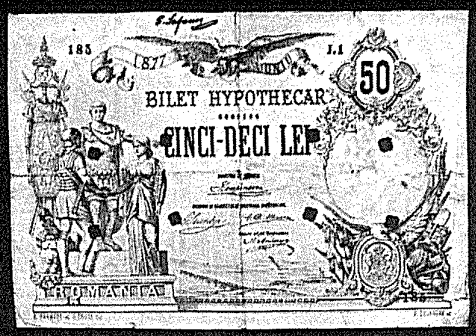
1877
BILET HYPOTHECAR
CINCI-DECI LEI
50
ROMANIA

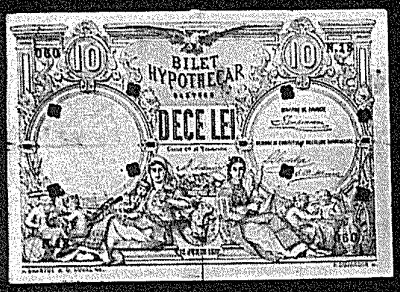
BILET HYPOTHECAR
DECE LEI
10

BILET HYPOTHECAR
UNA SUTA LEI
100
ROMANIA

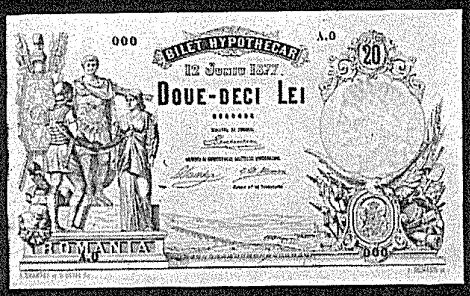
BILET HYPOTHECAR
12 Junie 1877.
DOUE-DECI LEI
20
ROMANIA

BILET HYPOTHECAR
CINCI SUTE LEI
500
ROMANIA

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
DOUE DIECI LEI
20
ROMANIA

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
DOUE DECI LEI
20
ROMANIA

BANCA NATIONALE A ROMANIEI
UNA MIIE LEI
1000

100
UNA SUTA LEI
100

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
100
UNA SUTA LEI

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
5 LEI

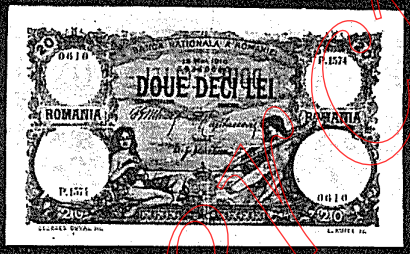
BANCA NATIONALA A ROMANIEI
DOUE DECI LEI
ROMANIA

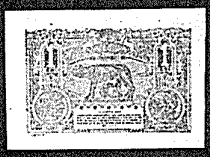

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
5 LEI

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI SUTE LEI

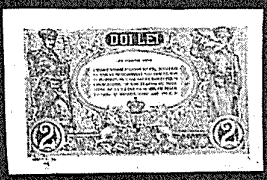

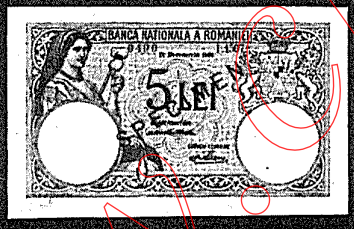
BANCA NATIONALA A ROMANIEI
5 LEI

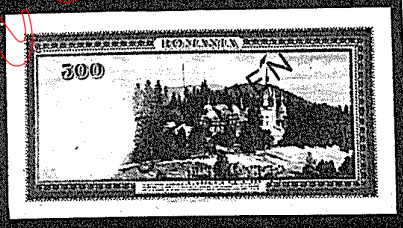
ROMANIA
300

ROMANIA
5

ROMANIA
50

ROMANIA
3000

500
BANCA NATIONALA A ROMANIEI
500
CINCI SUTE LEI

www.etuz.ro

BANCA NATIONALE A ROMANIEI
UNA MIIE LEI
1000
1000

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI
1000
UNA MIE LEI
SPECIMEN
1000

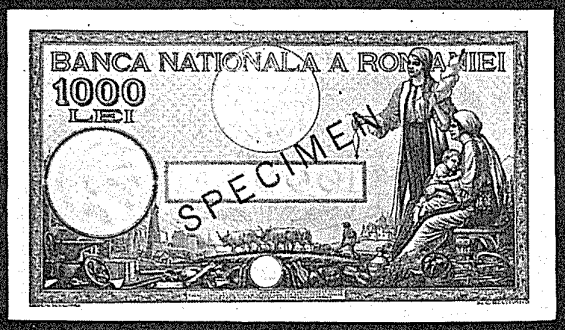
BANCA NATIONALA A ROMANIEI
1000
LEI
SPECIMEN

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI
1000
UNA MIE LEI
1000

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI SUTE LEI
0018152
500

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI
10000
ZECE MII LEI
SPECIMEN
10000

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
CINCI MII LEI
SPECIMEN
5000

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
1000000
PUN MILION LEI
SPECIMEN
1000000

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
UNA SUTA MII LEI
SPECIMEN

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI
5000000
CINCI MILIOANE LEI
SPECIMEN
5000000

BANCA NATIONALA A ROMANIEI
100000
UNA SUTA MII LEI
SPECIMEN

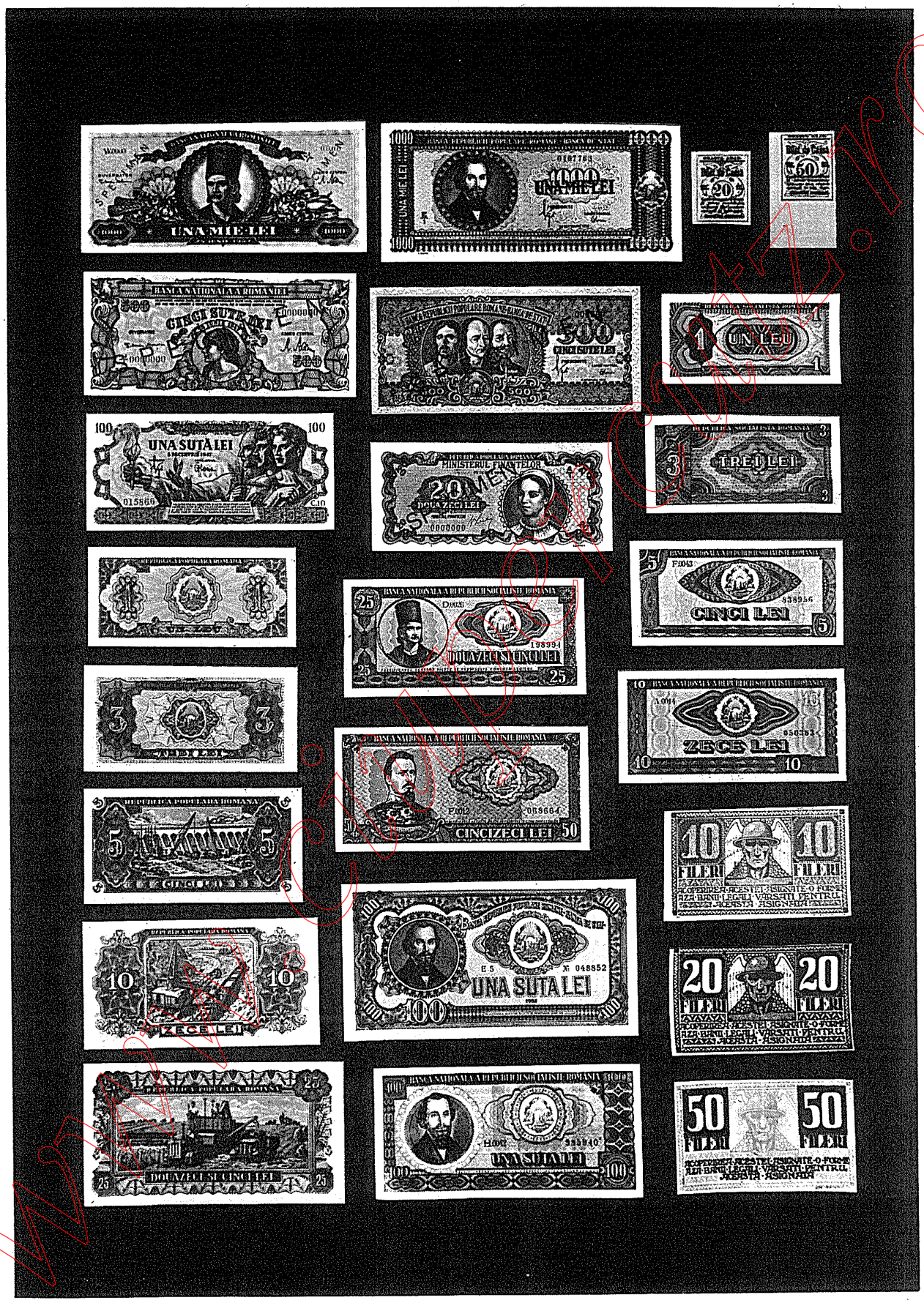
UNA MIE LEI
1000
CINCI SUTE LEI
500
UN LEU
1
UNA SUTA LEI
100
MINISTERUL FINANTELOR
20
DOUA ZECI LEI
TREI LEI
3
CINCI LEI
5
DOUAZECI SI UNU LEI
25
ZECE LEI
10
CINCIZECI LEI
50
UNA SUTA LEI
100
10 FILERI
20 FILERI
50 FILERI

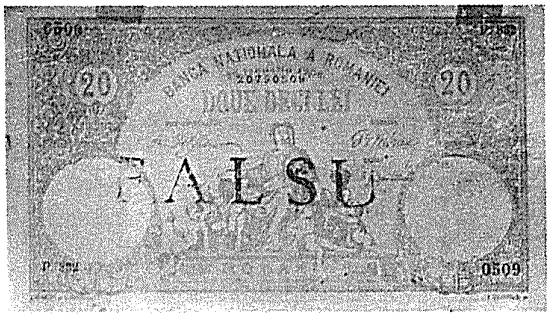

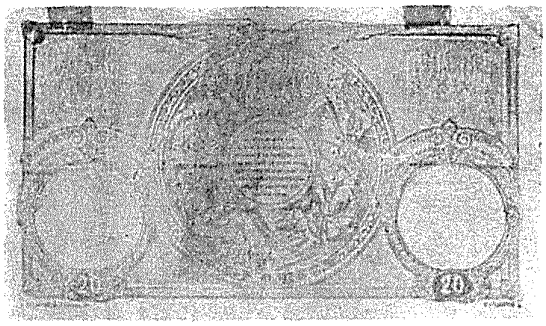

423 20 LEI 23 ianuarie 1908. Fals de epocă. Numărul de control corespunde.

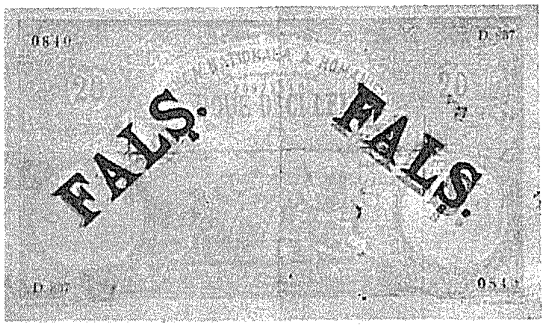

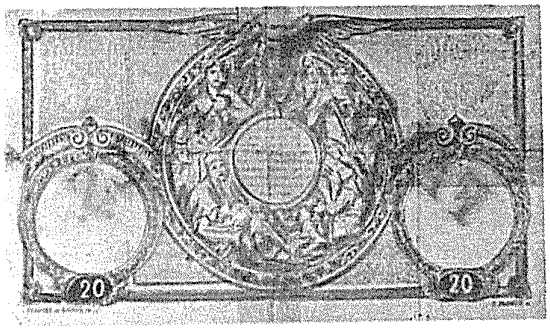

424 20 LEI 23 ianuarie 1908. Execuţia nereuşită în ceea ce priveşte tiparul şi coloritul. Numărul de control greşit la o cifră: 20923840 în loc de 20903840.

425 100 LEI 17 februarie 1894. Fals constatat în 1901. Numărul de control greşit la o cifră: 04122488 în loc de 04123488.

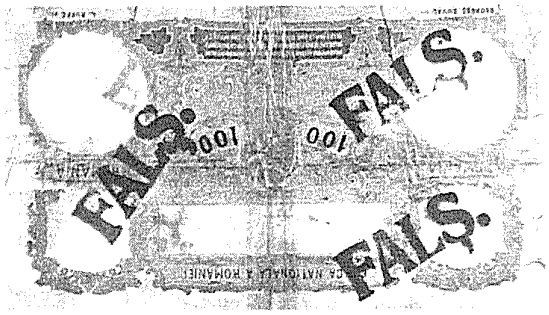

426 100 LEI 12 mai 1916. Fals executat la piatră. Numărul de control greşit.

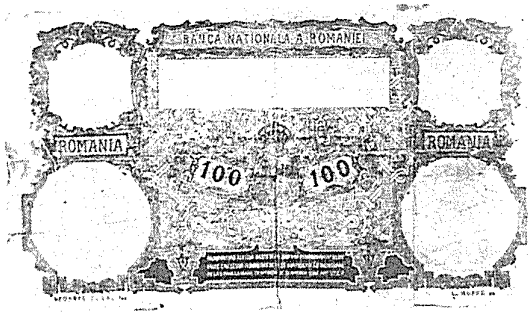

427 100 LEI 12 mai 1916. Fals executat la piatră. Numărul de control greşit.

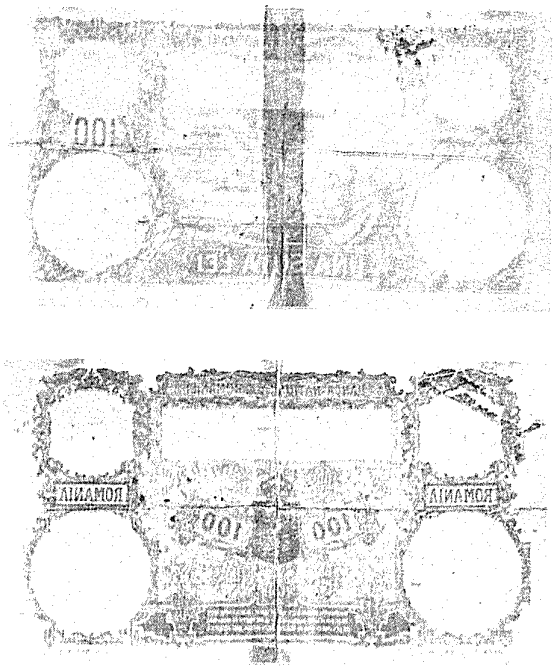

428 100 LEI 4 februarie 1926. Fals copiat greşit din lipsa de atenţie a falsificatorului (a făcut copia negativului).

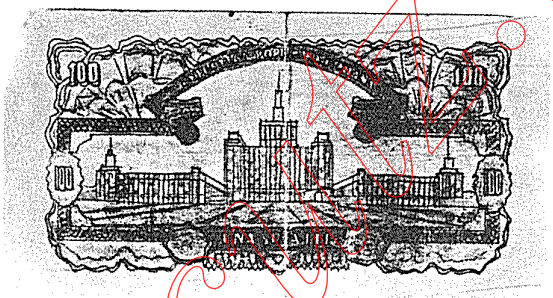

429a 100 LEI 26 ianuarie 1952 c.m.s., cul. albastru palid.

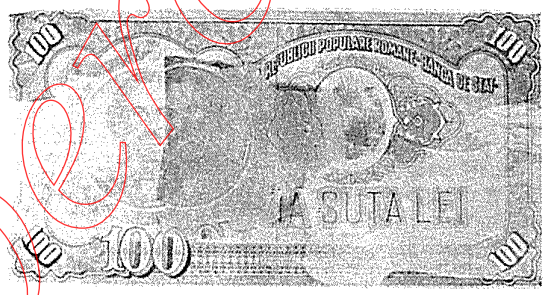

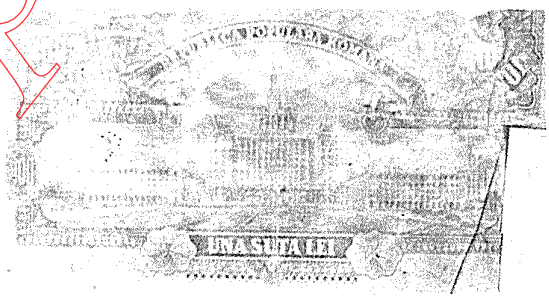

429b 100 LEI 26 ianuarie 1952. Fals executat prin imprimarea pe foiţă foarte fină a originalului tratat cu dizolvant de culori. Foiţele erau lipite atît pe **Av**, cît şi pe **Rv**-ul unei hîrtii albe. Este probabil că se imprimau mai multe falsuri după o singură bancnotă originală. Procedeu dificil, rar întîlnit.

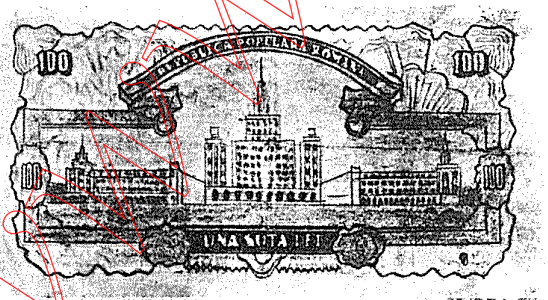

429 100 LEI 26 ianuarie 1952. Fals, desen grosolan. Cul. albastru deschis.

430 500 LEI 31 iulie 1919. Fals executat la piatră. Colorit pronunţat. Numărul de control greşit.

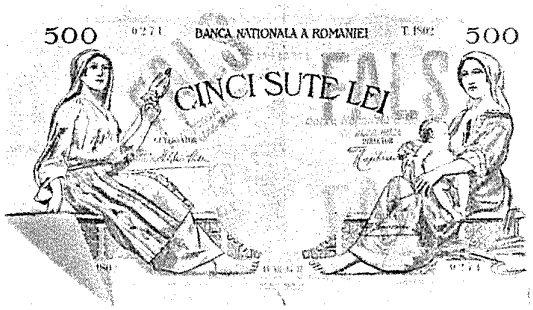

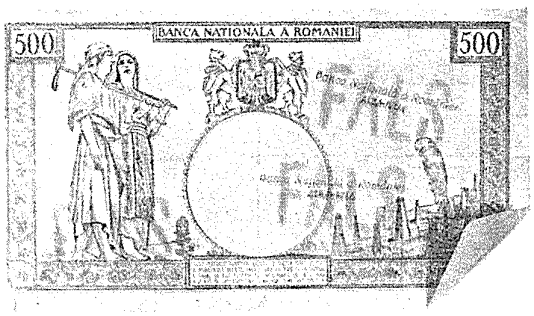

431 500 LEI 15 decembrie 1927. Fals constatat în Transilvania. Numărul de control greşit.
Aversul şi reversul executat pe foi separate lipite între ele (vezi colţul pliat în fotografie).

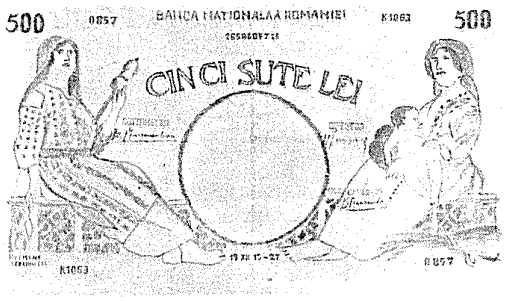

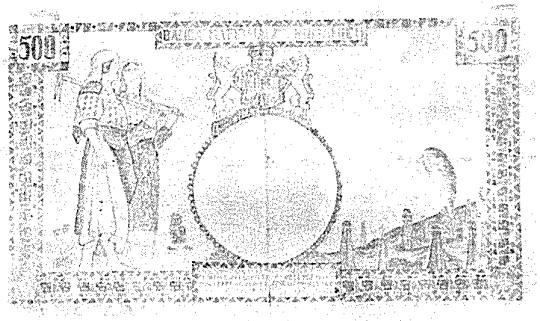

432 500 LEI 15 decembrie 1927. Fals executat grosolan, în culori de apă.

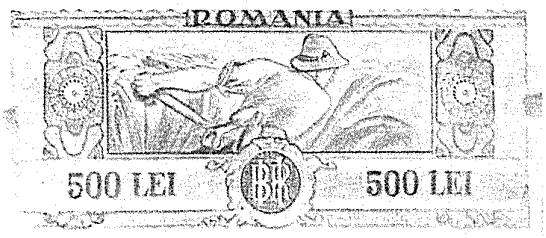

433 500 LEI 25 iunie 1947. Fals prezentînd defecte în execuţia desenului Guillot.

434 1000 LEI 4 februarie 1926. Fals, cu filigran reliefat prin presare. Numărul de control corespunde.

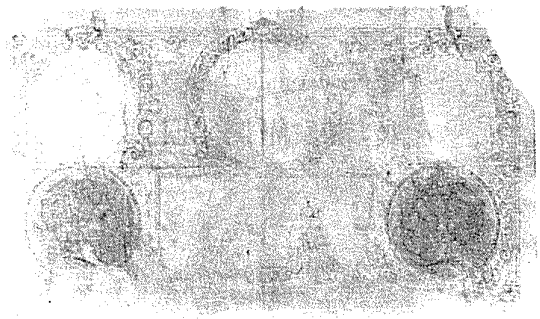

435 1000 LEI 31 ianuarie 1929. Fals grosolan. Numerele imprimate cu maşina de numerotat. Cerneala decolorată. Numărul de control greşit.

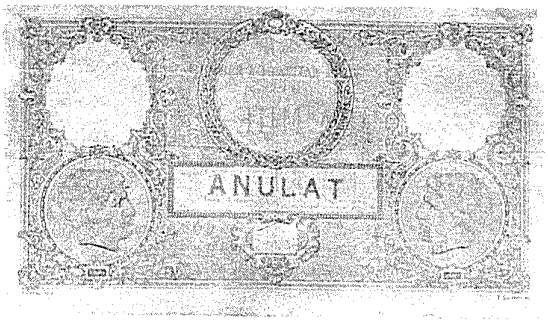

435a 1000 LEI 19 septembrie 1929. Filigran reliefat prin presare. Fără serie şi număr de control.

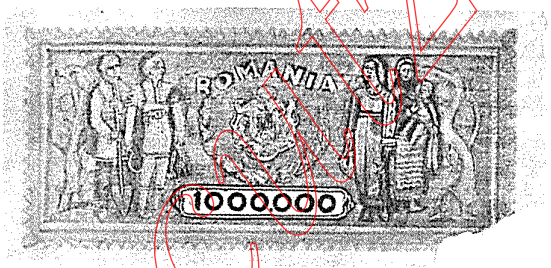

436 1000000 LEI, fără dată. Fals executat grosolan.

Q. ASIGNATE, BANI DE SCHIMB, BONURI DE CASĂ, TICHETE ŞI DIFERITE BILETE

Au fost emise în anumite împrejurări de primării, consilii comunale, instituţii de credit, unităţi bancare, întreprinderi particulare şi comerciale şi au avut putere circulatorie limitată, în regiunile, localităţile şi întreprinderile emitente. Au suplinit lipsa monedei de schimb şi în special a monedei divizionare, uşurînd tranzacţiile comerciale.

În cele ce urmează sînt descrise exemplarele cunoscute de noi.

ARAD

437 10 FILERI 1920 „Bilet de cassă", dim: 35×40, emitent Consiliul Comunal al oraşului Arad (L)

438 20 FILERI 1920 „Bilet de cassă", dim: 35×40, cul. albastru-bej

439 50 FILERI 1920 „Bilet de cassă", dim: 35×40, cul. bej.

440 20 FILERI. 1920 „BON", dim. 60×40, cul. alb-roz, emitent KRAUSZ PAULIN.

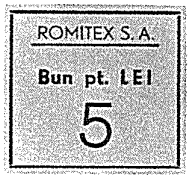

441 5 LEI decembrie 1945 „Bun pt. LEI 5" dim: 43×40, cul. alb-roz, emitent ROMITEX S. A.

442 20 LEI decembrie 1945 c.m.s.

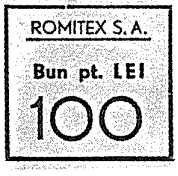

443 100 LEI decembrie 1945 c.m.s.

www.cupero.ro

444 10 FILLÉR (fără dată), dim: 60×47 „Bilet". Text: în limba maghiară, emis de Societatea tramvaielor Arad.

445 50 FILLÉR (fără dată) c.m.s.

BUCUREȘTI

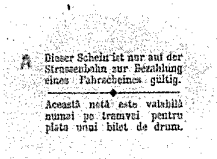

446 5 BANI 1918 „NOTA" dim: 82×35, cul. roșu-portocaliu. Text român-german, emitent Societatea comunală a tramvaielor București.

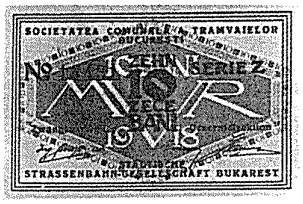

447 10 BANI 1918 „NOTA" dim: 82×35, cul. alb-verde

448 35 BANI 1918 „CUPON", dim: 82×35, cul. roz deschis, fond linii ondulate orizontale și monograma „STB". Text român. **Rv** fără tipar.

449 35 BANI 1918 „CUPON" c.m.s., fond cu titulatura „SOCIETATEA COMUNALĂ a TRAMVAIELOR" scris mărunt, repetat pe rînduri orizontale și monograma „STB". **Rv** fără tipar.

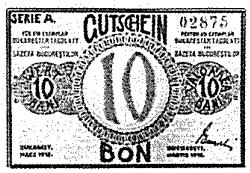

450 10 BANI martie 1918 „BON" dim: 85×60, cul. verde-maro. Text german-român. Emitent: Bukarester Tagblatt (Gazeta Bucureștilor)

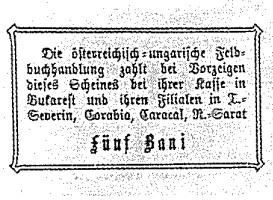

451 5 BANI (fünf Bani) 1918. „BON" dim: 75×55, cul. maro deschis. Text german. **Rv** fără tipar. Emitent: Feldbuchhandlung (librăria de campanie). Recunoscute la librăria austro-ungară de campanie din București și filialele: T. Severin, Corabia, Caracal și R. Sărat

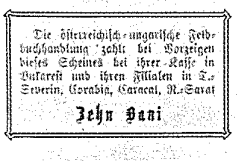

452 10 BANI (zehn Bani) 1918 „BON" dim: 75×55, cul. maro închis.

453 2 LEI (fără dată) „BON", dim: 40×30, cul. roz. **Rv** fără tipar. Emitent Haralambie G. Ene. Firma PINGUIN, Calea Călărași 51

454 50 BANI (1918—1920) „BON" (grupate 5 bucăți pe o cartelă). Emitent: Brutăria Hermann, Calea Victoriei 2, București (L)

455 10 BANI 1923 „BON" dim: 45×28, cul. alb-negru. Text: valoarea și adresa emitentului, Vasile Dafu, brutar, str. Română 218, Buc .(L)

456 5 BANI „BON". Text: „La casa librăriei editoare Ig. Hertz, Calea Victoriei 3 se plătește la cerere și în schimbul acestui bon ștampilat și semnat CINCI BANI" (L)

457 100 LEI (1931—1945) dim: 47×30. Emitent: Cofetăria JEAN NESTOR, succ. DOICILESCU și G. COCARASCU (L)

458 200 LEI c.m.s.

459 300 LEI c.m.s., dim: 60×40

460 400 LEI c.m.s.

461 10 BANI „TICHET" dim: 125×90, cul. verde-maro.

Emitent: Oficiul național de turism Carpați, pentru NAVROM, motonavele Oltenița și Carpați.

462 25 BANI „TICHET" c.m.s. cul. roșu

463 50 BANI „TICHET" c.m.s.

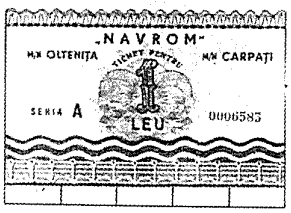

464 1 LEU „TICHET" c.m.s. cul. maro-galben

465 2 LEI „TICHET" c.m.s. cul. diferite nuanțe.

466 5 LEI „TICHET" c.m.s.

467 10 LEI „TICHET" c.m.s.

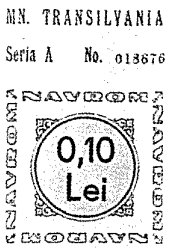

468 10 BANI „TICHET" dim: 70×90, cul. roșu. Emitent: Oficiul național de turism Carpați, pentru NAVROM, motonava Transilvania.

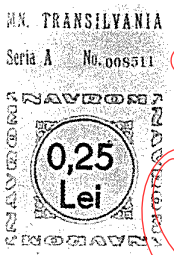

469 25 BANI „TICHET" c.m.s. cul. verde

470 50 BANI „TICHET" c.m.s. cul. galben

471 1 LEU „TICHET" dim: 125×90, cul. verde-negru. Emitent c.m.s.

472 2 LEI „TICHET" c.m.s. cul. verde-negru

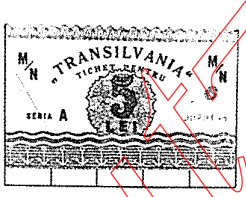

473 5 LEI „TICHET" c.m.s. cul. maro închis

474 10 LEI „TICHET" c.m.s. cul. maro deschis

BAIA MARE

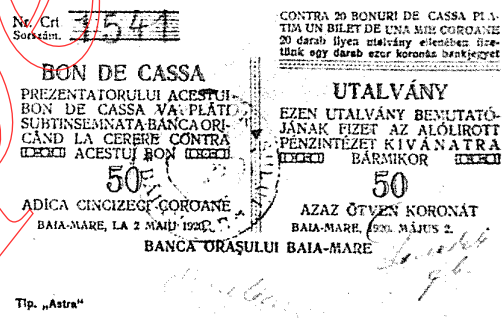

475 50 COROANE 2 mai 1920 „BON DE CASSA", dim: 112×72, cul. albă. Text român-maghiar. Rv fără tipar. Emitent: Banca orașului Baia Mare

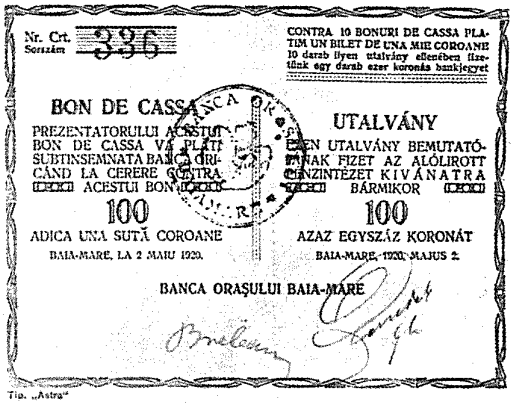

476 100 COROANE 2 mai 1920 „BON DE CASSA", dim: 140×110, cul. albă. c.m.s.

www.ciupercaz.ro

CAREI

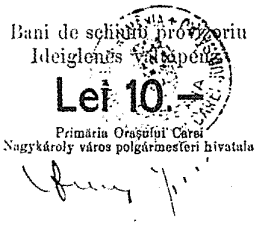

477 10 LEI (fără dată) „BANI DE SCHIMB PROVIZORIU", dim: 80×61, cul. alb-negru. Text român-maghiar. **Rv** fără tipar. Emitent: Primăria orașului Carei.

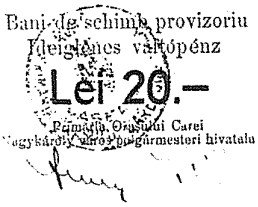

478 20 LEI c.m.s.

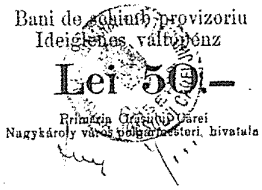

479 50 LEI c.m.s.

480 100 LEI c.m.s.

CLUJ

481 40 FILLÉR, fără dată, dim. 52×48, cul. alb-albastru. Text: român-maghiar. Emitent: Cafeneaua Europa, Cluj. **Rv** fără tipar.

482 40 FILLÉR, fără dată, dim. 56×50, cul. roz-negru. Text: român-maghiar. Emitent: Cafeneaua New-York, Cluj. **Rv** fără tipar.

483 40 FILLÉR, fără dată, dim. 50×42, cul. alb-albastru. Text: român-maghiar. Emitent: Restaurantul „Central", Cluj. **Rv** fără tipar.

484 40 FILLÉR, fără dată, format rotund, d: 37, culoare roz-negru. Text: român-maghiar. Emitent: Cafeneaua Belvarosi, Cluj. **Rv** fără tipar.

485 60 FILLÉR, fără dată, dim. 64×50, cul. galben-negru. Text: român-maghiar. Emitent: Cafeneaua Metropol, Cluj. **Rv** fără tipar.

GALAȚI

486 50 BANI fără dată (1919 ?), dim: 50×35, cul. roz. Emitent: Societatea tramvaielor din Galați. **Rv** fără tipar.

IBAȘFALĂU (actual DUMBRĂVENI)

487 100 COROANE, 1 mai 1920, „BON DE CASSA", dim.

155×110, cul. albastru deschis. Text: **Av** român **Rv** german. Emitent: BANCA DE TOVARASIE CA SOCIETATE PE ACTII

MEDIAS

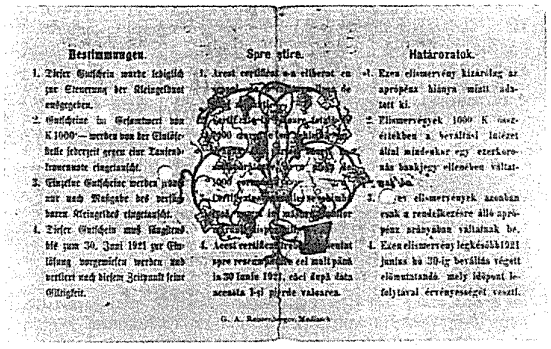

488 100 COROANE, 20 aprilie 1920, BANI DE SCHIMB, dim: 160×110, cul. maro-roșu-violet-verzui. Emitent: Banca de credit Mediaș.

RĂDĂUȚI

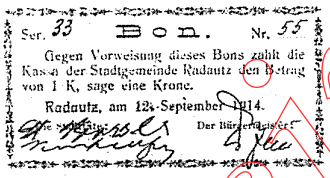

489 1 COROANA, 12 septembrie 1914 „BON", dim: 90×50, cul. albă. Emitent: Primăria orașului Rădăuți. Text: **Av** german. **Rv** fără tipar.

SIBIU

490 10 COROANE, 8 aprilie 1920, „BON DE CASSA", dim: 160×112. Emitent: Institutul de credit fonciar din Sibiu. Text **Av** român, **Rv** german (L)

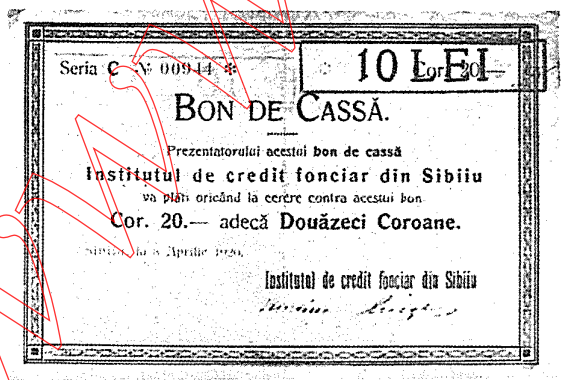

491 20 COROANE (10 LEI), 8 aprilie 1920, cul. galben-maro, c.m.s.

492 50 COROANE, 8 aprilie 1920 (L)

493 100 COROANE, 8 aprilie 1920, cul. sepia (L)

494 200 COROANE, 8 aprilie 1920 (L)

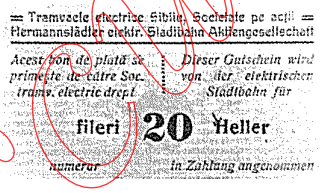

495 20 FILERI (20 HELLER) (1918?) „BON DE PLATA", dim: 83×40, cul. galben-deschis. Emitent: Tramvaiele electrice Sibiu, Societate pe acții. Text **Av** român-german, **Rv** fără tipar.

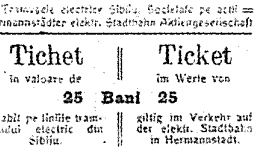

496 25 BANI (1918 ?) „TICHET", dim: 83×40, cul. galben deschis. Emitent, text și **Rv** c.m.s.

SIGHETUL MARMAȚIEI

497 20 FILER, 1 ianuarie 1920, „BILET DE CASSA", dim: 48×48, cul. alb. Emitent: J. GROSZMANN (urmaș Dengyel) Text. **Av** român, **Rv** maghiar

498 50 FILER, 1 ianuarie 1920, „BILET DE CASSA", c.m.s.

www.cuper.ro

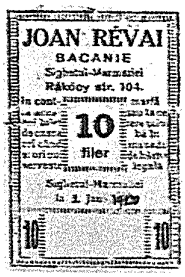

499 10 FILER, 1 ianuarie 1920, „BILET DE CASSA", dim: 60×40, cul. alb. Emitent: Révai János. Text: **Av** român, **Rv** maghiar.

500 10 FILLER, 1 ianuarie 1920, „BILET DE CASSA", dim: 60×40, cul. galben palid. Emitent: Jakobovits Miklos. Băcănie. Text: **Av** român, **Rv** maghiar

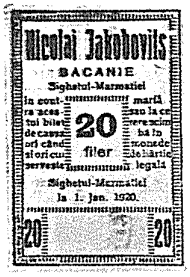

501 20 FILLER, 1 ianuarie 1920, „BILET DE CASSA" c.m.s.

502 10 FILER, 1 octombrie 1919 „BILET DE CASSA", dim: 60×40, cul. alb-albastru. Emitent: Alexandru Fekete. Librărie. Text: **Av** român, **Rv** maghiar.

503 20 FILER, 1 octombrie 1919 „BILET DE CASSA", c.m.s.

504 50 BANI (1919 ?), „BON", dim: 47×37, cul. roz. Emitent: Fekete Sándor. Librărie. Text: **Av** român, **Rv** maghiar

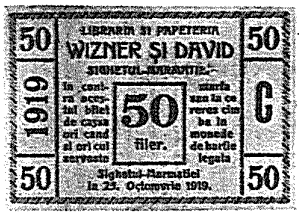

505 50 FILER, 25 octombrie 1919, „BILET DE CASSA", dim: 60×42, cul. verde deschis. Emitent: Wizner şi David. Librărie. Text: **Av** român, **Rv** maghiar

506 20 FILLÉR (1919 ?) „BILET DE CASSA", dim: 63×56, cul. galben. Emitent: Ştefan Willand. Băcănie. Text: **Av** român-maghiar, **Rv** fără tipar.

507 50 FILLÉR (1919 ?), „BILET DE CASSA", c.m.s.

SIGHIŞOARA

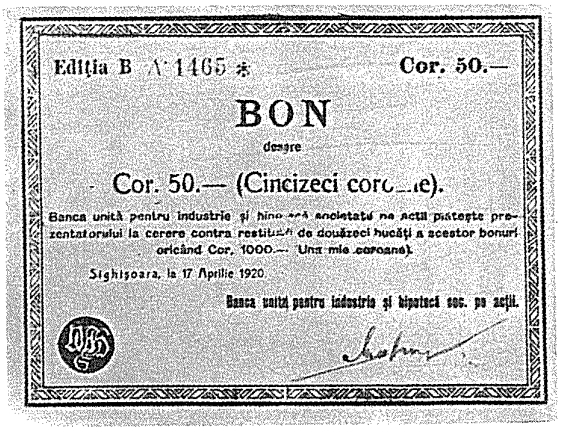

508 50 COROANE, 17 aprilie 1920, „BON“, dim: 155×113, cul. alb-roșu-negru. Emitent: „Banca unită pentru industrie și ipotecă pe acțiuni Sighișoara“. Text român-german.

SUCEAVA

509 10 HELLER (10 BANI) „BON“ (28 iulie 1916—13 iunie 1918), dim: 70×50. Emitent: Primăria orașului Suceava. Text: **Av** german-român, cul. alb **Rv** fără tipar.

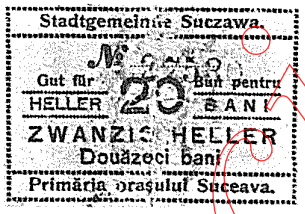

510 20 HELLER (20 BANI), „BON“, cul. roz, c.m.s.

TIMIȘOARA

511 10 FILERI, 1 decembrie 1919, „ASIGNATA“, dim: 107×64, cul. brun-roșu. Emitent: Casieria orașului Timișoara.

512 20 FILERI, 1 decembrie 1919, „ASIGNATA“, dim: 107×64, cul. albastru c.m.s.

www.cupeonliz.ro

513 50 FILERI, 1 decembrie 1919, „ASIGNATA“, dim: 107×64, cul. galben-portocaliu, c.m.s.

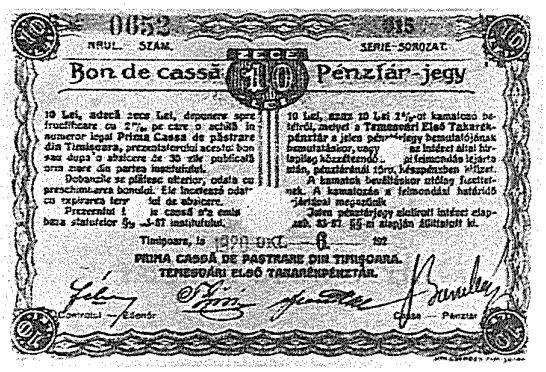

514 10 LEI, 6 octombrie 1920, „BON DE CASSA“, dim: 115×75, cul. gri-bleu. Emitent: Prima cassă de păstrare din Timișoara. Text. **Av** român-maghiar, **Rv** fără tipar.

515 100 COROANE (1920), „BON DE CASSA“, dim. 168×100, cul. maro. Emitent: Banca Timișoarei și Societatea comercială pe acțiuni. Text: **Av** român-maghiar. **Rv** fără tipar.

516 10 FILERI, 5 iulie 1920, „BON“, dim. 90×50, cul. roz-maro. Emitent: Tramvaiele comunale Timișoara. **Rv** fără tipar.

517 20 FILERI, 5 iulie 1920, „BON“, c.m.s.

DIVERSE:

518 (1914—1918 ?) „BON DE NECESITATE“. Emitent: orașul Gura Humorului (L).

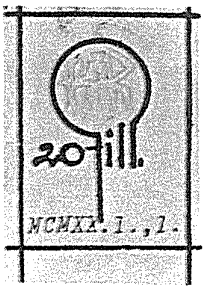

519 20 FILLER (MCMXX · I · 1) 1 ianuarie 1920. „BON“, dim. 60×40. Emitent: I · R · (Sighetul Marmației?). Text: **Av** maghiar, **Rv** fără tipar.

520 25 BANI, fără dată. „BON“ dim. 80×46. Emitent: CFR (dispoziție de plată stației Arhangheli), **Rv** fără tipar.

521 COROANE, 1920 „BON DE CASSA“. Emitent: Primăria orașului Agnita.

522 20 BANI, septembrie 1920 „BUN“ (GUT), dim. 80×120. Emitent: Uzinele de gaz Reșița. Text: român-german. Cu ștampila rotundă.

523 50 FILER (HELLER), 1920?. „BON“. Emitent: „Cafeneaua Împăratul romanilor“ Sibiu. Text: român-german.

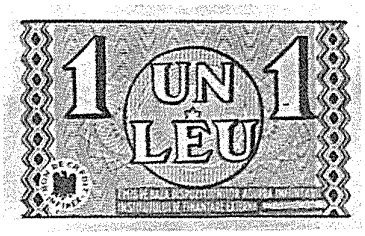

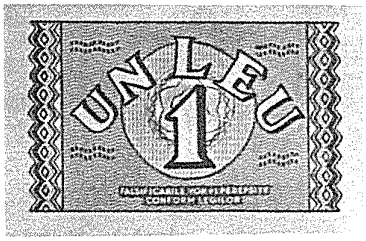

524 1 LEU (1914—1944) „BON DE CREDIT“ dim: 80×57, cul. gri. Emitent: Institutul de finanțare externă.

525 6 LEI (1941—1944) „BON DE CREDIT“ dim: 97×60, cul. gri-bleu marin, c.m.s.

526 24 LEI (1941—1944) „BON DE CREDIT“ dim: 108×66, cul. maro.

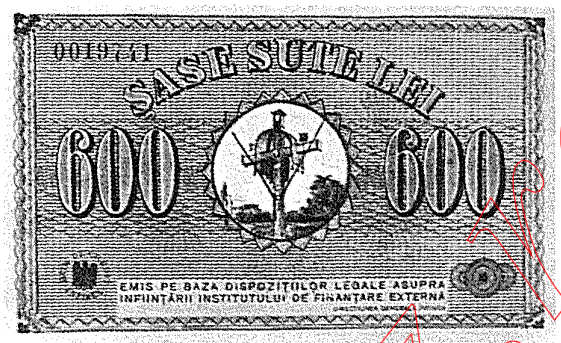

523 600 LEI (1941—1944) „BON DE CREDIT“, dim: 145×87, cul. gri.

527 120 LEI (1941—1944) „BON DE CREDIT“, dim: 135×80, cul. albastru.

529 1200 LEI (1941—1944) „BON DE CREDIT“, dim: 160×95, cul. gri-maro deschis.

www.numizmatz.ro

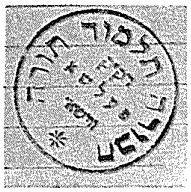

530 10 BANI, fără dată.* „BON" dim: 50×50, cul. bleu. Text: **Av** român-ebraic, **Rv** ştampilă text ebraic.

531 20 BANI, fără dată. „BON" dim: 50×45, cul. roz. Text: **Av** român-ebraic, **Rv** ştampilă text ebraic.

532 25 BANI, fără dată. „BON" dim: 48×40, cul. roz. Text: **Av** român-ebraic, **Rv** ştampilă text ebraic.

533 25 BANI, fără dată. „BON" dim: 50×50, cul. bleu. Text: **Av** român-ebraic, **Rv** ştampilă text ebraic.

534 50 BANI, fără dată. „BON". Text român-ebraic (L)
535 10 LEI, fără dată. „BON" Text român-ebraic (L)
536 25 LEI, fără dată. „BON" Text român-ebraic (L)
537 50 LEI, fără dată. „BON" Text român-ebraic (L)
538 75 LEI, fără dată. „BON" Text român-ebraic (L)
539 125 LEI, fără dată. „BON" Text român-ebraic **(L)**

* Vezi ziarul UNIVERSUL, Nr. 103 din 10 mai 1924; rezultă că, la acea dată, bonurile de acest gen circulau în Maramureş, valabile la cumpărături locale. Emitent: negustorul Elefant.

www.ciupercutz.ro

SUMMARY

An auxiliary science to history, the numismatics gives the researcher the opportunity — by studying the coins, and from the XVIIIth century the banknotes, assignats, counters, necessity coupons, etc. — deeply to penetrate into knowing and deciphering the most diverse and nuanced aspects of the economic, social, political and cultural life of human society in various stages of its historical evolution, constituting — thanks to its degree of complexity — one of the most interesting and, at the same time, difficult domains of historical knowledge.

Setting out from these considerations we shall note the importance of numismatic research which — following up the appearance and the evolution of the coin, both as concerns its value and its technical and artistic achievement — conspicuously brings to the fore the degree of economic and social development of those people who minted it and used it; from this point of view it is sufficient to recall that for the antiquity period or for that of the Middle Ages, many a time the lack of written documents was compensated by coin discoveries — isolated or in hoards — which succeeded in clarifying, leading to working hypotheses or even revealing conclusions in the field of history; likewise, one cannot omit the difficulties encountered by the numismatist who should acquire a deep theoretical and practical knowledge in order to manage, to interpret and establish all these data and aspects which constitute the object of his research on the basis of ponderal iconographic and epigraphic elements of a coin issue.

Having in view these few general theoretical principles concerning the part played and the place held by the numismatic research, the necessity emerges to present the Romanian mediaeval, modern and contemporary coin issues in a synthetic paper — a faithful mirror of the Romanian numismatics, a working instrument both for experts and collectors — established or newcomers — and for the public at large, interested in knowing the appearance and the evolution of monetary circulation on Romania's territory.

The present paper — a competent and highly authoritative survey, the result of a thorough work unfolded along several years — using in a creative way the contributions of the Romanian and foreign numismatic science — copes with the above-mentioned imperatives, corresponds to a necessity in the Romanian historical research bringing interesting precisions of a numismatic character concerning the origin and the evolution of the mediaeval coin in the three Romanian countries, the national coin minted, in 1867, contributing at the same time to rounding off the general picture of Romanian mediaeval, modern and contemporary history and economy, being — through its content, mode of organization and presentation of the material — a genuine film of the Romanian people's history reflected in the currency issues existing along centuries on Romania's soil.

Beginning the work with a brief selective presentation of the old currency issues — Pontic, Geto-Dacian and Roman — which originated on the Romanian territory, thus illustrating the lasting traditions of the monetary circulation, making references to the Byzantine coin, which had preceded and influenced the appearance of the first Romanian mediaeval coins, the authors then dwell, in five chapters, upon: the monetary issues of Wallachia, Moldavia and Transylvania, modern and contemporary coins, modern and contemporary banknotes, including in the respective chapters the foreign coins which were circulated adjacently on the territory of the Romanian provinces, but having nevertheless an undisputably autochtonous character (for instance — the Sadagura issues).

In the wish to turn the volume into an as useful as possible working instrument, the authors present the mediaeval coins chronologically divided according to the fields they belonged to, insisting on those pieces which constitute *unique pieces*; as far as the modern and contemporary epochs are concerned, the authors describe the monetary issues — coins or banknotes — in the increasing order of their value, circumscribing their work to the general system utilized by specialized surveys and researches and by collectors.

Aiming at the integral encompassing of all aspects linked to the monetary circulation, the volume also includes monetary proofs, counters, false pieces, errors, specimens, coins and banknotes with a period of circulation on Romania's territory in certain periods (for instance Austrian-Hungarian banknotes which were circulated in a stamped form for some two years after the setting up of the Romanian unitary national state (on December 1, 1918), some of them constituting actual numismatic rarities and curiosities; at the same time the work includes the description of the Romanian mediaeval mints, the respective localities being mentioned on the maps accompanying the chapter referring to the three Romanian provinces in the Middle Ages.

Boasting an original way of tackling the material characterized by the general historical presentation of each epoch, and within it of each and every minter — prince, voivode, etc.; by the full description of each piece — coin or banknote with all its characteristic features (minter, year of issuing, minting house, representations — ephigy and crown, conventional signs, composition, diameter, weight, circulation, engraver); by the faithful reproduction of the mediaeval conventional signs, the volume

is useful not only for those interested in coins because of their scientific preoccupations but, to an equal extent, for the collectors who find in the paper a lot of information and bibliographical references and whose best information, preparation and guiding may contribute to the enrichment of the Romanian numismatic research work.

Another meritorious characteristic feature of the work is the utilization for the drawing up of the volume of the entire patrimony of important numismatic studies published so far as well as of all numismatic pieces known by authors as existant in the state or particularly stocks, their survey helping the authors to make interesting personal contributions in the problems of Romanian numismatics.

The importance and the value of the paper is also heightened thanks to its rounding off with a rich Romanian and foreign specialized bibliography and with the genealogical tree of the voivodes of Wallachia and Moldavia — the Basarabs and the Mușatins, as well as the *Orientative Criterion* with the relative exchange value of the coins and banknotes, drawn up on the basis of points, at the level of 1976, indisputably useful both for the collectors and for the acquisition commissions.

The preface — signed by Academician Emil Condurachi, Chairman of the Romanian Numismatic Society — an ample exposition of a high scientific prestige, introduces the reader in the problems of the Romanian mediaeval, modern and contemporary numismatics.

www.ciupercuiz.ro

ZUSAMMENFASSUNG

Die Münzkunde ermöglicht als Nebenzweig der Geschichte es dem Forscher durch das Studium der Münzen und seit dem 18. Jahrhundert der Banknoten, der Assignaten, Jetons und des Notgelds tiefer in das Geheimnis der verschiedensten Seiten des Wirtschafts- und Soziallebens, des politischen und Kulturlebens der menschlichen Gesellschaft in ihren verschiedenen Etappen der geschichtlichen Entwicklung vorzudringen. Wegen ihrer großen Vielschichtigkeit stellt sie einen der interessantesten und gleichzeitig der schwierigsten Bereiche der Geschichtsforschung dar.

Von dieser Betrachtung ausgehend kann man die Bedeutung der Münzforschung erkennen, die doch das Entstehen und die Entwicklung des Geldes verfolgt und dies sowohl was den Wert der Münzen anbetrifft, als auch deren technische und künstlerische Aufmachung. All dies widerspiegelt in prägnanter Weise den sozial-ökonomischen Entwicklungsstand jener Völker, die die betreffenden Münzen geprägt und verwendet haben. Von diesem Standpunkt aus betrachtet genügt es unserer Meinung nach zu erwähnen, daß zur Zeit der Antike und während des Mittelalters nicht selten das Fehlen von Urkunden durch Münzfunde, seien es nun vereinzelte Münzen oder ganze Schätze, kompensiert wurde. Dadurch konnte die Geschichtsforschung manches klären, es konnten Vermutungen aufgestellt oder oft relevante Schlußfolgerungen gezogen werden. Auch sollten hierbei die Schwierigkeiten nicht außer acht gelassen werden, die der Münzforscher immer wieder antrifft. Vom ihm werden gründliche theoretische Kenntnisse und eine langjährige praktische Erfahrung gefordert, damit er von ausgeprägten Elementen, von ikonographischen und epigraphischen Details einer Münzprägung all jene Daten und Seiten erforschen kann, die das Ziel seiner Studien darstellen.

Zieht man diese allgemeinen theoretischen Grundsätze über die Rolle und die Stellung der Münzforschung in Betracht, so erscheint die Notwendigkeit klar, die mittelalterlichen Münzprägungen, wie auch die modernen und zeitgenössischen Geldausgaben in einer zusammenfassenden Arbeit vorzustellen, die ein Spiegel der rumänischen Numismatik, ein sowohl den Fachleuten, den angehenden oder eingefleischten Sammlern, als auch dem großen Leserpublikum, das Interesse am Entstehen und an der Entwicklung des Geldumlaufs auf dem Gebiete Rumäniens hat, nützliches Handbuch sein soll.

Vorliegende Studie ist ein kompetentes Nachschlagewerk, das Ergebnis einer mehrjährigen gründlichen Arbeit, in der auf schöpferische Weise die Beiträge der rumänischen und ausländischen Münzkunde verarbeitet sind. Sie entspricht oben genannten Zielsetzungen und füllt eine Lücke in der rumänischen Geschichtsforschung aus. Auch bringt sie interessante münzkundliche Bestimmungen über den Ursprung und die Entwicklung der mittelalterlichen Münzen in den drei rumänischen Landen wie auch der 1867 entstandenen Landeswährung und trägt somit zur Vervollständigung des allgemeinen Geschichts- und Wirtschaftsbilds Rumäniens zur Zeit des Mittelalters, der modernen und zeitgenössischen Epoche bei. Durch Inhalt, Art der Abfassung und Darstellung des Materials stellt sie geradezu einen Film der Geschichte des rumänischen Volkes in der Sicht der Münzausgaben im Laufe der Jahrhunderte dar.

Die Verfasser stellen zunächst in Kürze eine Auswahl der alten Münzprägungen am Schwarzen Meer, die getisch-dakischen und römischen Münzausgaben vor, die auf rumänischem Territorium gängig waren, sie nehmen sodann auf die byzantinischen Münzen Bezug, die das Entstehen der ersten rumänischen mittelalterlichen Münzen beeinflußten und behandeln in fünf großen Kapiteln die Münzprägungen der Walachei, der Moldau und Transsilvaniens, die moderne und zeitgenössiche Währung, die Banknoten der modernen und zeitgenössischen Epoche. Dabei werden in den betreffenden Kapiteln auch die ausländischen Münzen behandelt, die gleichlaufend zu den eigenen Münzen auf dem Gebiet der rumänischen Provinzen im Umlauf waren, jedoch einen unanzweifelbaren bodenständigen Charakter hatten (so zum Beispiel die Münzprägungen von Sadagura).

Um vorliegende Arbeit in ein möglichst nützliches Nachschlagewerk umzuwandeln stellen die Verfasser die mittelalterlichen Münzen chronologisch nach Herrschaften dar und gehen besonders auf jene Stücke ein, die *Unikate* sind. Was die moderne und zeitgenössische Geschichte anbelangt, beschreiben die Verfasser die Geldausgaben — Münzen oder Banknoten — nach steigendem Wert und fügen sich somit in das allgemein übliche System der einschlägigen Forschungsstudien ein.

Um möglichst alle Seiten des Münzumlaufs zu erfassen, werden desgleichen Münzproben, Jetons, Falschgeld, Fehler, Probescheine, Münzen und Banknoten mit Umlaufwert auf dem Gebiet Rumäniens zu gewissen Zeitabschnitten vorgestellt (wie etwa die österreich-ungarischen Banknoten, die mit Aufdruck noch 2 Jahre nach der Bildung des rumänischen einheitlichen Nationalstaates am 1. Dezember 1918 im Umlauf waren). Einige davon stellen geradezu Raritäten und numismatische Kuriositäten dar. Die Arbeit umfaßt ferner die Beschreibung mittelalterlischer rumänischer Münzstätten; die betreffenden Ortschaften werden in Karten eingezeichnet, die in den betreffenden Kapiteln über die drei rumänischen Provinzen zur Zeit des Mittelalters enthalten sind.

Der Band behandelt das Material auf eine neuartige Weise, er umreißt die Geschichte eines jeden Zeitabschnitts und beschreibt innerhalb desselben jeden Herausgeber, Herrscher, Fürsten usw. Jedes einzelne Stück sei es nun Münze oder Banknote wird mit all seinen Kennzeichen — Herausgeber, Prägungsjahr, Münzstätte, Münzbild (Bildnis oder Wappen), Beschriftung, Zusammensetzung der Münz-

legierung, Durchmesser, Gewicht, Auflage, Münzstecher — vorgestellt. Die Beschriftung (Legende) der mittelalterlichen Münzen wird getreu abgebildet, so daß sich dieser Band nicht nur an jene wendet, die vom wissenschaftlichen Standpunkt aus an der Münzkunde interessiert sind, sondern auch an all jene Sammler, die hier eine Reihe von Informationen und bibliographischen Hinweisen vorfinden und deren möglichst eingehende Information, Ausbildung und Anleitung zur Bereicherung der rumänischen Münzforschung beitragen kann.

Ein anderer hervorzuhebender Wesenszug der Arbeit ist die Verwertung aller bedeutenden Numismatik-Studien sowie die Auswertung aller den Verfassern bekannten Münzen, die in staatlichen oder privaten Sammlungen vorliegen. Dadurch konnten die Verfasser interessante persönliche Beiträge zur Problematik der rumänischen Münzkunde leisten. Die Bedeutung der Arbeit wird auch durch die umfassenden und ausführlichen bibliographischen Hinweise aus Rumänien und dem Ausland gehoben. Hinzu kommen noch die Stammbäume der Herrscher der Walachei und der Moldau, der Fürstenhäuser Basarab und Mușat, und ein *orientatives Kriterium* mit dem relativen Wechselwert der Münzen und Banknoten aufgrund von Punkten (Stand 1976), der sowohl für die Sammler als auch für die Aufkaufkomissionen von großem Wert ist.

Das Vorwort — für das der Vorsitzende der Rumänischen Numismatik-Gesellschaft, Akademiemitglied Emil Condurachi zeichnet — ist ein wissenschaftlich bedeutendes Exposé und führt den Leser in die Problematik der mittelalterlichen, modernen und zeitgenössischen rumänischen Münzkunde ein.

www.ciupercutz.ro

РЕЗЮМЭ

Нумизматика — вспомогательная историческая наука — даёт исследователю возможность глубже проникнуть и расшифровать — на основе изучения монет, а начиная с XIII-го века и банкнот, ассигнаций, жетонов, кредитных билетов итд. — различные аспекты экономической, социальной, политической и культурной жизни человеческого общества, на разных этапах его исторического развития. Чрезвычайная сложность её делает нумизматику одной из самых интересных и, в то же время, труднейших областей исторического исследования.

Исходя из этих соображений, следует отметить, что нумизматические исследования, изучающие появление и развитие монет, их ценности а также их техническое и художественное оформления, ярко раскрывают уровень экономического и социального развития народов, выпустивших и пользовавших данную монету. Достаточно упомянуть, в этой связи, что для изучения античности или средневековья не раз отсутствие письменных документов было компенсировано открытиями отдельных монет или сокровищ, которые разъясняли, приводили к разным рабочим гипотезам или к важным выводам в области исторического исследования. Нельзя также не отметить трудности с которыми сталкивается исследователь-нумизмат, который должен обладать серьезными теоретическими знаниями и практическим опытом для истолкования и уточнения, на основе весомых иконографических и эпиграфических элементов монет, данных и аспектов являющихся предметом его исследования.

Учитывая эти общие, теоретические принципы, касающиеся места и роли нумизматического исследования, возникает необходимость описания румынских средневековых, новых и современных монет в работе синтетического характера, которая явилась как бы подлинным зеркалом румынской нумизматики, рабочим инструментом, полезным для признанных или будущих специалистов и коллекционеров, так и для широкой публики, желающей ознакомиться с появлением и эволюцией монетного обращения на территории Румынии.

Предлагаемая работа является компетентным исследованием, плодом долголетнего тщательного труда, творчески использующая вклад румынской и иностранной нумизматики, отвечающая вышеуказанным требованиям. Она восполняет проблемы в румынском историческом исследовании и вносит интересные нумизматические уточнения, касающиеся происхождения и эволюции средневековых монет во всех трех румынских провинциях, и национальной монеты, появившейся в 1867 году. Исследование содействует одновременно и пополнению общей картины румынской истории средних веков и её экономики, предлагает читателю, своим содержанием, структурой и построением материала, как бы фильм истории румынского народа, отображенной в монетах, существующих в течение веков на территории Румынии.

Работа открывается кратким отборочным описанием старых монетных выпусков: чёрноморских, гето-дакцких и римских, связанных с румынской территорией, иллюстрируя таким образом многолетние традиции монетного обращения. Затем работа рассказывает о византийской монете, предшествовавшей и повлиявшей на появление первых румынских средневековых монет. В пяти обширных главах, авторы рассматривают монеты Валахии, Молдовы и Трансильвании, монеты нового времени и современности, банкноты, выпущенные в новую и современную эпоху. В этих главах описаны также и иностранные монеты, обращавшиеся на территории румынских провинций, но которые имели, несомненно, автохтонный характер (например, выпуски из Садагуры).

Желая сделать работу полезным и рабочим инструментом, авторы хронологически описывают монеты средних веков, группируя их хронологически, по периодам княжения румынских господарей, настаивая на уникальных монетах. Что же касается новой и современной эпохи, авторы описывают монетные выпуски — монеты или банкноты — в возрастающем порядке, ценности, вписываясь таким образом в общую систему, используемую исследователями и коллекционерами.

Стремясь полностью охватить все аспекты, связанные с монетным обращением, авторы отдают должное внимание и монетным образцам, жетонам, фальшивкам, монетам и банкнотам, бывших в обращении на территории Румынии в разные периоды (например, австро-венгерские банкноты со штампами, действовавшие примерно 2 года после создания единого румынского национального государства, I декабря 1918 года). Некоторые из этих банкнот — настоящие нумизматические редкости. Одновременно, в книге описаны румынские средневековые монетные дворы, местности где они существовали отмечены на картах, приложенных в конце глав, касающихся трех румынских провинций средневековья.

По новому подходя к материалу, давая общий исторический обзор каждой эпохи, и в рамках этих эпох — каждого господаря выпускавшего монеты, полное описание каждой монеты или банкноты со всеми характеристиками: выпускатель, год выпуска, монетный двор, рисунок (изображение лица на монете, герб), надпись, состав, диаметр, вес, тираж, гравёр — достоверное воспроизведение надписей средневековых монет, работа предзначена не только специалистам-нумизматам, но в равной мере и коллекционерам. Они найдут здесь информации и библиографи-

ческие данные, которые смогут способствовать обогащению румынского нумизматического исследования.

Другой заслугой книги является использование важнейших наличных нумизматических работ а также и всех нумизматических объектов известных авторам и находящиеся в государственных или личных коллекциях. Исследование этих коллекций помогло авторам внести интересный вклад в проблематику румынской нумизматики.

Значение книги возрастает также благодаря богатой румынской и иностранной библиографии в этой области. Туда входит как генеология господарей Валахии и Молдовы — Басарабы и Мушатины, так и *Ориентировочный критерий*, содержащий относительную меновую стоимость монет и банкнот, на основе пунктажа 1976 года, что является реальной пользой и для коллекционеров и для покупных комиссий.

Предисловие, написанное академиком Эмилем Кондураки, председателем Румынского Нумизматического Общества, содержит широкое, ценное изложение на высоком научном уровне, вводящее читателя в проблематику румынской средневековой, новой и современной нумизматики.

www.cimpercuti.ro

BIBLIOGRAFIE

1. ȚARA ROMÂNEASCĂ

DOCAN, N., *Studii privitoare la numismatica Țării Românești* în *Analele Academiei Române*, Seria II, 32 (1909—1910), p. 450—567.

*** *Gothaischer Hofkalender*, Gotha: Justus Perthes, 1931.

HALEVY, MAIER, A. și SECĂȘANU, CORNELIU, *Medaliile lui Constantin Brîncoveanu și gravorul lor*, SCN, I, 1957, p. 389—402.

HUSZÁR, LAJOS, *Le maître des medailles de Constantin Brîncoveanu* în *Archivum Europae centro-orientalis*, III, Budapest, 1937, p. 200—207.

HUSZÁR, LAJOS, *A segesvári pénzverö Zsigmond Korában*, *Numiszmatikai Közlöny*, 40 (1941,) p. 28—33.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Monete de aramă de la Mircea cel Bătrîn*. CNA, XVIII, nr. 131—132, 1944, p. 277—281.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Cu privire la problema realizării unui „corpus" al monedelor feudale românești* în *Studii și materiale de istorie medie*, I (1956), p. 285—323.

ILIESCU, OCTAVIAN. *Despre manuscrisul unui vechi corpus al monedelor Moldovei și ale Țării Românești*, în *Studii și Cercetări de numismatică*, II, 1957, p. 302—314.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Emisiuni monetare ale Țării Românești din secolele al XIV-lea și al XV-lea*, în *Studii și cercetări de numismatică*, 2 (1958), p. 303—344.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Moneda în România* (491—1864) Ed. Meridiane, București, 1970.

ILIESCU, OCTAVIAN, *A fost monetărie la București, în evul mediu?* București, VIII, 1971, p. 103—110.

IONAȘCU, ION, *Basarabii în tabele genealogice*, Studii și articole de istorie XVII, Societatea de Științe Istorice din Republica Socialistă România, București, 1972, p. 128—132.

KIRIȚESCU, COSTIN, C., *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui* I, București, 1964 (în colaborare cu Cselényi Béla, Constantin Iacobovici și Octavian Iliescu).

KOVACEVICI, LJUBOMIR, *A natrisy na naistarijim vlaškim novtima. Prilog rymynskoi nymizmatiți. Starinar*. Belgrad, 1907.

MOISIL, CONST., *Creșterea colecțiunilor, Cabinetul numismatic Academia Română*, 1911, 1913, 1914, 1915.

MOISIL, CONST., *Medaliile lui Constantin-Vodă Brîncoveanu*, în BSNR, XI, nr. 21× 1914, p. 9—18.

MOISIL, CONST., *Vechile monetării din România*, în *Monetăria națională* (1935—1945), București, 1945, p. 25—50.

MOISIL, CONST., *Monedele lui Radu I Basarab* în *Buletinul Comisiunii monumentelor istorice*, 10—16 (1917—1923), p. 123—133.

MOISIL, CONST., *Monetăria Țării Românești în timpul dinastiei Basarabilor*, în *Anuarul Institutului de istorie națională din Cluj*, 3 (1924—1925), p. 107—159.

MOISIL, CONST., *Monetele României*, în *Enciclopedia României*, I, București, 1938, p. 98—124.

MOISIL, CONST., *Istoria monetei în România*, în *Cronica numismatică*, 1—12 (1920—1921) și *Cronica numismatică și arheologică*, de la 1 (1921) pe parcurs pînă la 3—4 (1923).

RÉTHY, LÁSZLO, *Redwitz Miklos szörényi bán érmei Archaeologiai Ertesitö*, 1891, 3, p. 193—198.

SEVEREANU, G., *Moneda lui Vlad I domn al Țerii Românești, Bul. Com. Mon. Ist., Fasc.* 75, 1933, p. 33—36.

STURDZA, D., A., *Uebersicht der Münzen und Medaillen des Fürstenthums Romanien* (Moldau und Walachei), Wien, 1874.

STURDZA, D., A., *Memoriu asupra numismaticii române*, în *Analele Academiei Române*, X, 1878.

STURDZA, D., A., *Cuvîntul „ban"*, în Etymolog. magn. Rom. tom III, București, 1893.

2. MOLDOVA

CLAIN, VALDEMAR, *Variante noui de „șalăi" din bănăria Sucevii*, CNA, X, nr. 96, 1934, p. 18—23.

DOCAN, N., *Notiță despre monetele lui Petru Mușat*, în *Analele Academiei Române*. Memoriile secțiunii istorice, seria II, Tom. XXX (1907), p. 117—182 (prescurtat în text: Docan).

FISCHER, E., *Beitrag zur Münzkunde des Fürstenthumes Moldau*, în *Jahrbuch des Bukowiner Landesmuseums*, 9 (1901), p. 3—53 (prescurtat în text: Fischer sau F.).

GASSAUER, RUDOLF, *Der gegenwärtige Stand der Moldauischen Münzkunde*, Cernăuți, 1931.

GASSAUER, RUDOLF, *Tipuri de monede moldovenești inedite*, Suceava, 1933.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Un vechi tezaur de monede moldovenești, rămas necunoscut*, în *Studii și cercetări de bibliologie*, I, 1955, p. 309—314.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Despre manuscrisul unui vechi corpus al monedelor Moldovei și ale Țării Românești*, în *Studii și cercetări de biologie*, II, 1957, p. 302—314.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Emisiunile monetare ale Moldovei în timpul domniei lui Ștefan cel Mare*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, București, 1964, p. 181—234.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Despre legendele celor mai vechi monede moldovenești*, în *Anuarul Institutului de istorie și arheologie*, Iași, III (1966), p. 201—212.

ILIESCU, OCTAVIAN și FOIT, GR., *Un tezaur de monede moldovenești din prima jumătate a sec. al XV-lea descoperit la Suceava*, în *Arheologia Moldovei* V, Buc., 1967 (prescurtat în text O.I.—F.), p. 145—167.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Moneda în România* (491—1864), Ed. Meridiane, București, 1970.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Monede moldovenești inedite*, în *Memoria antiquitatis*, II, 1970, p. 417—422.

ISĂCESCU, ELENA, *O nouă monedă moldo-polonă*, CNA, XIX, nr. 133—134, 1945, p. 6—7.

KARADJA, C. I., *Cîțiva șilingi din Suceava*. BSNR, XVI, nr. 37, 1921, p. 29—31.

KIRIȚESCU, COSTIN C., *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, I, București, 1964, I (în colaborare cu Cselényi Bela, Constantin Iacobovici și Octavian Iliescu).

LUCHIAN, OCTAVIAN, *Monede de la Ștefan cel Mare găsite la Sulița nouă*, în CNA, XVI nr. 123—124, 1942, p. 66—67.

LUCHIAN, OCTAVIAN, *Noi tipuri monetare de la Iliaș Voievod*, C.N.A., XIX, nr. 135—136, 1945, p. 54—56.

LUCHIAN, OCTAVIAN, *Moneda lui Ion Vodă cel Cumplit*, în SCN, I, 1957, p. 441—446.

LUCHIAN, OCTAVIAN, *Un nou tip de monedă moldovenească*, SCN, III, p. 507—510.

LUCHIAN, OCTAVIAN, *Un tezaur de monede moldovenești găsit în jud. Bihor*. SCN, IV, 1968, p. 413—44.

LUCHIAN, OCTAVIAN, *Emisiuni monetare și medalistice din timpul războiului ruso-turc (1768—1774) privind Țările române*, în *Memoria antiquitatis*, III, 1971, p. 299—315.

MOISIL, CONST., *Creșterea colecțiunilor, Cabinetul numismatic Academia Română*, 1911, 1913, 1914, 1915.

MOISIL, CONST., *Bănăria lui Dabija-Vodă*, II, *Buletinul Societății numismatice române*, 12 (1915), p. 53—79.

MOISIL, CONST., *Istoria monetei în România* în *Cronica numismatică* 1—12 (1920—1921) *și Cronica numismatică și arheologică* de la 1 (1921) pe parcurs pînă la 3—4 (1923).

MOISIL, CONST., *Monetele României*, în *Enciclopedia României*, I, București, 1938, p. 98—124.

MOISIL, CONST., *Vechile monetării din România*, în Monetăria națională (1935—1945), București, 1945, p. 25—50.

POLEK, I., *Die ehemalige russische Münzstätte in Sadogura*, în *Jahrbuch des Bukowinaer Landesmuseums*, 2, 1894, p. 4.

RÉTHY, LÁSZLO, *A Dobocky-féle olah erémagyüjtemény*, în *Archaeologiai Ertesito*, 1899, p. 237—247.

SACERDOȚEANU, AURELIAN. *Descălecători de țară, dătători de legi și datini*, în *Magazin istoric*, an II, nr. 12(21) dec. 1968, pag. 3—10 și *Magazin istoric*, an III, nr. 1(22) ian. 1969, pag. 37—47.

SEVEREANU, G., *Greutățile monetare din Moldova* (1834—1849) în BSNR, II, 1905, p. 14—23.

SEVEREANU, G., *Monedele lui Dabija Vodă (1661—1665)* și ale lui *Mihnea Vodă Radul (1658—1660)* BSNR, XVIII, nr. 48, 1923, p. 103—109.

SION, G., *Monede suedeze falsificate în monetăria din Suceava*, BSNR, XI nr. 22, 1914, p. 32.

И. Г. Спасскии. *Русская монетная система издательство государственного Эрмитажа*, Ленинград—1962.

STURDZA, D. A., *Ubersicht der Münzen und Medaillen des Furstenthums Romanien (Moldau und Walachei)* Wien, 1874.

STURDZA, D. A., *Memoria asupra numismaticei române, Analele Academiei Române*, X, 1878.

ȚABREA, ILIE, *Originea și activitatea monetăriei lui Dabija Vodă din Suceava*, CNA, XIII nr. 112, 1938, p. 69—89.

ȚABREA , ILIE, *Monedele lui Despot Vodă în lumina ultimelor cercetări* în SCN, V, p. 161—177.

VINKLER, P., Din istoria activității monetare în Rusia, *Moneda moldo-munteană* (1771—1774) St. Petersburg, 1899. (În traducere, dactilo., Damian P. Bogdan, comunicare la SNR, 6 mai 1934.)

3. TRANSILVANIA

CAHN, ADOLPH E. *Versteigerungs-Katalog 77*, III, Frankfurt am Main, 1932.

CHIRILĂ, EUGEN și BANDULA, OCTAVIAN, *Tezaurul monetar de la Baia Mare*, Baia Mare, 1966.

CLAIN-STEFANELLI, VLADIMIR, History of the National Numismatic Collections Smithsonian, Bul. 229—31, Washington.

DAVENPORT, JOHN S., *European Crowns* (1700—1800), London, 1964.

FRIEDBERG, ROBERT, *Gold coins of the World, New York*, 1965.

GADOURY, VICTOR, *World Coins Catalogue*, Baden-Baden, 1971.

HESS, ADOLPH, BANK, LEU, *Europäische Münzen, Auktion 27*, Luzern, 14—16 oct. 1964.

HUSZÁR, LAJOS, *Bethlen Gabor penzei*, Budapest.

HUSZÁR, LAJOS. *Monnaies de Hongrie*, Budapest, 1963.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Moneda în România* (491—1864), Ed. Meridiane, București, 1970.

ILIESCU, OCTAVIAN, *O monedă de aur inedită emisă de Principatul Transilvaniei în anul 1628*, în SCN, V, 1971, p. 355—357.

KIRIȚESCU, COSTIN C., *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, I, București, 1964, I (în colaborare cu Gselényi Bela, Constantin Iacobovici și Octavian Iliescu).

KÖLNER MÜNZKABINETT, *Münzen und Medaillen*, Auktion 9, 1—2 febr. 1972.

KRESS, KARL, *Münchner Münzhandlung, 131 Versteigerung* München, 16 nov. 1964.

MILLER, V. zu AICHHOLZ-, LOEHR A., HOLZMAIR, E. *Osterreichische Münzprägungen* (1519—1938), Wien, 1948.

MOISIL, CONST., *Vechile monetării din România*, în *Monetăria națională* (1935—1945), București, 1935, p. 25—50, *Münzenauktion Essen, 23 Auktion Katalog*, 10—15 apr. 1972.

*** *Münzen und Medaillen A. G. Basel, Auktion Katalog*, 4 dec. 1948.

*** *Numizmatikai Közlöny*, XVIII—XIX (1919—1920). Budapest, și anii următori.

POLIVKA, EDUARD, *Mince Frantiska Josefa I*, Praha, 1966.

PRESS, *Auktion Katalog.*

RESCH, ADOLF, *Siebenbdrgische Münzen und Medaillen von 1538 bis zur Gegenwart*, Hermannstadt (Sibiu), 1901 (prescurtat în text R.).

RESCH, ADOLF, *Nachtrag zu Siebenbürgische Münzen und Medaillen von 1538 bis zur Gegenwart* Brașov, 1925, pp. 167—197 (prescurtat în text: Nachtrag).
(În cazul pieselor necuprinse în lucrările lui Resch s-a notat R. —).

TOWER, HUGO, *Ferenc József fémpénzei*, Budapest, 1925.

UNGER, EMIL, *Magyar éremhatározo*, Erdély, I (1540—1630), Budapest, 1961 și II (1630—1780), Budapest, 1962.

4. MONEDA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ ROMÂNEASCĂ

ADLER, HANS, *Handbuch der Banknoten und Münzen Europas*, Wien, 1937.

CRAIG, W. D., *Coins of the World*, Racine, Wisconsin, 1971

DIETZEL, HEINZ, *Die Münzen Europas, 1900—1945*, Erich Pröh Verlag-Berlin, 1971.

DIETZEL, HEINZ, *Die Münzen Europas ab 1945*, Erich Pröh Verlag-Berlin, 1972.

FRIEDBERG, ROBERT, *Gold coins of the World*, New York, 1965.

GADOURY, VICTOR, *World Coins Catalogue*, nr. 19, Baden-Baden, 1971.

GADOURY, VICTOR, *World Coin Catalogue, nr. 21*, Baden-Baden, 1971.

GIURESCU, CONSTANTIN, C., și colectiv, *Istoria României în date*. Edit. Enciclopedică română, Buc. 1971.

HARRIS, ROBERT, P., A., *Guide book of modern european coins*, Racine, Wisconsin, 1965.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Moneda în Republica Populară Română și Republica Socialistă România*. Edit. Libris,Buc. 1968.

ILIESCU, OCTAVIAN, *Moneda în România (491—1864)*, Edit. Meridiane, Buc., 1970.

*** *Istoria României*, vol. IV, Edit. Academiei R.P.R. București, 1964.

KIRIȚESCU, COSTIN C., *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*. Vol. I, Edit. Academiei R.P.R., 1964, în colaborare cu Cselényi Béla, Constantin Iacobovici și Octavian Iliescu.

Vol. II, Edit. Academiei R.S.R., 1967, în colaborare cu Egyed Acatiu și Kecskés Iosif.
Vol. III. Edit. Academiei R.S.R., 1971, în colaborare cu Dionis Patapievici.

MIHĂILESCU, NICOLAE ST., în *Monetăria Națională, Zece ani de activitate 1935—1945*, Buc., 1945 și anume: *Câteva date asupra monetei metalice românești* p. 9—24. *Activitatea monetăriei naționale 1935—1945* p. 63—83. *Catalogul monetelor metalice românești bătute de la 1867—1945*, p. 123—129.

MIHAILOVIC, VOJISLAV, GLOGONJAC, DRAGOSLAV, *Katalog novca Srbije i Crnegore 1868—1918*; Beograd, 1973.

MOISIL, CONST., *Cu privire la banii lui Cuza Vodă*, în *Bulet. Soc. numism. Române*, an XVIII (1923) pp. 98—100.
Noile monede de aur, în CNA, an VII, nr. 69—70 martie aprilie, 1927. (CNA = Cronica numismatică și arheologică), p. 21—22.

Noile noastre monede de aur, CNA, an VIII, nr. 83—88, iul-dec. 1928, p. 31—33.

Monedele de aur ale Regelui Ferdinand I al României, CNA, an IX, nr. 92—94, iul-dec. 1929, p. 25—27.
Vechile monetării din România în *Monetăria Națională*, Zece ani de activitate, 1935—1945, Buc., 1945, p. 25—50.

THE OBOL. *Jurnal of hellenic, byzantine and balkan numismatics*, vol. IV, nr. 5 și 6, Illinois, USA, 1970.

ORĂȘIANU, C., A. *Monetele metalice românești din timpul regelui Carol I*, Cronica numismatică, an. I nr. 2, iun. 1920, p. 9—16.

ORĂȘIANU, C., A., *Jetonul Cazinoului Sinaia*, CNA, an IV, nr. 5—6, sept. — oct. 1923, p. 43.

PATAPIEVICI, DIONIS., *Circulația bănească în România*, Edit. Științifică, Buc. 1972.

POPP, VICTOR, N., *Moneta lui Cuza Vodă*. Bulet. Soc. numism. române an XVI, nr. 40, 1921, p. 99—101.

RAUTA, AURELIO, *The modern romanian coins*, Madrid, 1973.

REINFELD, FRED, *Münzkatalog der bekanntesten Münzen von der Antike bis zur Gegenwart.*
Ernst Battenberg-Verlag, München, 1969.

ROMAȘCANU, MIHAIL GR. *Monetele regelui Carol I*, București 1932.

ROȘU, I. *O monedă inedită de la Cuza Vodă*. Bulet. Soc. numism, române, an XX, nr. 53—54, ian. —iun. 1925, p. 22—23.

SAUL, IOAN, T. *Metale și aliaje monetare.* În *Monetăria Națională*, Zece ani de activitate, 1935—1945, Buc. 1945, p. 51—61.

Шишкин, А. *Условые обозначения монетых дворов и медальеров на монетах стран Европы „Советский коллекционер" издательство „связь", Москва, 1970.*

URZICEANU, C., *Monete moderne românești*, în Bulet. Soc. numism. române, 1942, p. 156—165.

YEOMAN, R. S. *A catalog of modern world coins*, Racine, Wisconsin, 1972.

ZIERL, OLUF FRITZ. *Die Münzen Europas nach 1945*, Katalog-NUMEX, 2 Auflage, PHILEX-VERLAG, Jürgen Ehrlich-Köln.

5. BILETE ȘI BANCNOTE

ADLER, HANS., *Handbuch der Banknoten und Münzen Europas.* Sonderband des internationalenorgans für Erkennungszeichen echter und gefälschter Banknoten und andere Werte. Organ der Internationalen Kriminalpolizeilichen Kommission, Wien, 1937.

BROCKHAUS. *Der grosse Brockhaus*, Leipzig 1930.

*** *Dicționar Enciclopedic Român*, Buc., Edit. politică, 1964.

DUMITRESCU, ȘT., I., *Tratat de monedă*, Vol. I, ed. II, 1948.

HLINKA, IOSEF, *Vyvo penazi a medali na Slovensku* (Die Entwicklung des Geldes und der Medaillen in der Slowakei). Num. expozicia, Bratislave, 1970.

JAEGER, KURT und HAEWECKER, ULRICH, *Die deutschen Banknoten seit 1871*, num. Fachverlag G. Speidel-Nübling, 1963.

KIRIȚESCU, COSTIN, C., *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui.* Ed. Academiei vol. I 1964, vol. II 1967, vol. III 1971.

KOWALSKI, MARIAN, *Katalog Banknorow Polskih 1916—1966*, Warschau, 1967.

KUPA, DR. MIHALY és AMBRUS BÉLA. *Magyarország papirpénzei. I*, 1963, II 1964.

LIPSIA. *Philatelische Farbentafeln, Heft 6, Wolfram Graliert u. I. Roland.* Kulturbundes Komission Philatelie-Berlin.

MOISIL, CONST., *Prima bancă românească de emisiune*, în *Cronica numismatică și arheologică*, an I, nr. 6, sept. 1920, p. 47—49.

NEGOESCU, Ing. *I., Bonuri de necesitate ale orașelor Sibiu, Sighișoara, Mediaș, Agnita.* Comunicări la Soc. numismatică română în 1957, 1958.

PICK, ALBERT, *Papiergeld Katalog.* Europa seit 1900, 1970, by Ernst Battenberg-Verlag, München.

POPP, VICTOR N., *Primele bilete de bancă din România.* S.N.R. Buc., 1923.

SCHWANEBERGER, *Farben Tafeln für Briefmarkensammler*, Verlag Eugen Berlin-Leipzig.

SION, GH., *Un bilet inedit al Băncii Naționale a Moldovei*, în Buletinul Societății numismatice române, an XVI, nr. 40 oct.-dec. 1921, p. 97—99.

www.ciupercutz.ro

INSTITUȚII ȘI COLECȚIONARI

Autorii aduc vii mulțumiri celor care au înlesnit posibilitatea studierii materialului numismatic, precum și a documentației în vederea includerii în lucrare a pieselor respective.

1. ȚARA ROMÂNEASCĂ

INSTITUȚII

Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R. S. România (prin Octavian Iliescu)

Colecția specială a Bibliotecii Centrale Universitare „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (prin prof. I. Negulescu și Elena Mosora)

Secția numismatică de la Muzeul Național Budapesta (prin Huszár Lájos, Bironé Say Katalin, Gedai I. și Pohl Artur)

COLECȚIONARI

Agotha, Andrei
Luchian, Octavian

DOCUMENTAȚIE

Hozoc, Ionel

2 MOLDOVA

INSTITUȚII

Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R. S. România (prin Octavian Iliescu)

Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România. Secția numismatică (prin Constanța Știrbu)

Colecția specială a Bibliotecii Centrale Universitare „Babeș Bolyai" Cluj-Napoca (prin prof. I. Negulescu și Elena Mosora)

Secția numismatică de la Muzeul Național Budapesta (prin Huszár Lájos, Bironé Say Katalin, Gedai I. și Pohl Artur)

Muzeul Unirii Iași (Secția numismatică, prin Georgetta Crăciun)

COLECȚIONARI

Bott, I.
Diaconescu, T.
Irinei, Gh.
Luchian, Ionel
Luchian, Octavian
Rezmeriță, Eug.
Săcui, Mircea
Sulițeanu, Marcel
Tașcă, Gheorghe

DOCUMENTAȚIE

Hozoc, Ionel

3 TRANSILVANIA

INSTITUȚII

Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R. S. România (prin Octavian Iliescu)

Colecția specială a Bibliotecii Centrale Universitare „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (prin prof. I. Negulescu și Elena Mosora)

Secția numismatică de la Muzeul Național Budapesta (prin Huszár Lájos, Bironé Say Katalin, Gedai I. și Pohl Artur)

Muzeul de istorie Baia-Mare (prin Valeriu Achim și Georgetta-Maria Juga)

COLECȚIONARI

Agotha, Andrei (cu remarcabilă contribuție la subcapitolul monetăriilor transilvane și, în special, privitor la emisiunile monetăriei Alba Iulia)
Buzdugan, G.
Klement, Carol
Melha, P.
Nagy, Béla
Popescu, Anton
Smaranda, Aurel
Sulițeanu, Marcel

DOCUMENTAȚIE

Bartsch, Ferdinand
Buzdugan, George
Hozoc, Ionel
Huszár, Lájos
Munteanu, Vasile
Nosievici, Emanoil
Pohl, Artur
Vogel, Hugo
Winkler, Judita

4 MONEDA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ ROMÂNEASCĂ

INSTITUȚII

Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R.S.R., (prin Octavian Iliescu) nr. 99, 99 a, 100, 100 a, 106, 106 a, 107, 107 a, 108, 108 a, 109, 109 a și 203

COLECȚIONARI

Bordei, Zaharia nr. J35, J36, J37, J38, J94, J95, J96, J97 J98, J126

Buzdugan, George *Copii* după monedele cu nr. 99, 99 a, 100, 100 a, 106, 106 a, 107, 107 a, 108, 108 a, 109, 109 a, *Moneda* nr. 321, *Jetoane*: J5, J9, J10, J28, J56, J72, J83, J102, J112, J111, J127, J128, J129, J130, J131k, J132, J135, J136, J137, J145, J146, J149.

Ciofu, Valeriu nr. 207, 207 a, 323, 324

Cristescu, Ioan nr. 34 a, 46 a, 97 d, 113, 120 a, 213 a, 243

Ievreinov, Al. nr. 242 a

Ioniță, Mihai nr. 239

Luchian, Octavian nr. 26, 64, 184, 185, 239 a, 240, 242, 244, 325, 326, J40, J41, J42, J65, J93, J101, J116

Melha, Petru nr. J16, J17, J18, J19, J24, J25

Mihai, Constantin nr. 203, 219, 220 a, 220 b, 220 c, 220 d 220 e, 220 f, 220 g, 220 h, 220 j, 221 a, 221 b, 221 c, 221 d, 221 f, 221 g, 221 h, 221 i, 222, 223, 224, 225, 223, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 322, J1, J6, J7, J8, J12, J13, J14, J30, J31, J33, J34, J47, J55, J59, J64, J74, J88, J89, J91, J92, J10 J8, J111, J113, J115

Oprescu, C. Dan Constantin nr. 1, 1 a, 2, 2 a, 6, 6 a, 7, 7 a J82, J83, J84

Rughinov, Grigore nr. J85, J86, J87, J106, J109, J148

Smaranda, Aurel nr. J20, J44, J48, J49, J103

Stoicescu, Sava nr. 229, 230

Sulițeanu, Marcel nr. 201, J23, J26, J29, J45, J46, J50, J51, J52, J53, J61, J63, J67, J77, J79, J80, J89, J104, J105, J107, J117, J118, J119, J120, J121, J122, J123, J124, J133, J128, J141, J142, J149

Tașcă, Gheorghe nr. J10

Tănăsescu, Ștefan nr. J67, J68, J69, J70, J71

Triest, Anton nr. J2, J74, J90, J110

Voinea, Stelian nr. 17 a, 48 a, 49, J60

În genere s-a folosit materialul numismatic (monede moderne românești și jetoane) din colecția Oprescu C. Constantin.

DOCUMENTAȚIE

Buzdugan, George

Buzdugan, G. Gheorghe

Oprescu, C., Dan Constantin

Tănăsescu, Ștefan

5 BILETE ȘI BANCNOTE ROMÂNEȘTI

INSTITUȚII

Biblioteca Academiei R. S. România, Cabinetul numismatic (prin Octavian Iliescu) (bancnota nr. 264)

Expoziția numismatică a Muzeului de istorie a Municipiului București (prin Cojocărescu Maria) nr. 13, 14, 141, 419, 420, 440, 488, 508, 509, 510

COLECȚIONARI

Agotha, Andrei nr. 359, 361, 365

Buzdugan, George nr. 421, 422, 423, 426, 428, 429, 429 a, 429 b, 431, 432, 433, 435, 435 a

Buzdugan G. Gheorghe nr. 390, 393, 396, 401, 402, 403

Luchian, Octavian nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, bilete ipotecare specimene

Lungescu, Paul nr. 233

Mihai, Constantin nr. 346 a, 347 a, 348 a, 349 a, 394

Oprescu, C. Dan Constantin nr. 4, 5, 6, 7, 8, bilete ipotecare

Rughinov, Grigore nr. 385, 386, 387, 388, 389, 391, 392, 395, 397, 398, 399, 400, 404, 411, 415, 424, 427, 430, 434, 346, 441, 442, 443, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 461, 462, 464, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476 , 477, 478, 479, 480, 486, 487, 489, 495, 496, 515, 517, 520, 524, 525, 526, 527, 528, 529

Tănăsescu, Ștefan nr. 405, 406, 408, 414

Triest, Anton nr. 366

DOCUMENTAȚIE

Buzdugan, George

Oprescu, C. Dan Constantin

www.ciupercatv.ro

CRITERIU ORIENTATIV

PRIVIND VALOAREA APROXIMATIVĂ DE SCHIMB A MONEDELOR ȘI BANCNOTELOR ROMÂNEȘTI ÎN ANUL 1976

ȚARA ROMÂNEASCĂ

VALOAREA DE SCHIMB ÎNTRE COLECȚIONARI LA MONEDELE MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

Aprecierea se face aplicînd punctajul **gradului de raritate** al monedei, după care intervine scăzămîntul sau sporul procentual corespunzător **stării de conservare** a monedei.

Punctajul gradului de raritate care urmează, se referă la gradul de raritate al monedei respective, descrise în lucrarea de față, moneda considerată în starea de conservare foarte frumoasă.

a) GRADUL DE RARITATE

1) **Inestimabil — Foarte mari rarități** (monede de superlativă importanță numismatică, unicate (Notate cu — ,)
2) RR **De mare raritate**
3) R **Rare**
4) **Punctajul monedelor mai frecvente se încadrează între limitele 100—1.**

b) STAREA DE CONSERVARE

I NC	**Necirculată** (impecabilă, fără urme de circulație)	100%
II FF	**Foarte frumoasă** (deși circulată, aspectuoasă, fără defecte)	90%
III F	**Frumoasă** (slabe urme de circulație, reliefările intacte)	80%
IV FBC	**Foarte bine conservată** (foarte puțin tocită, ambele fețe bine conservate)	70%
V BC	**Bine conservată** (deși tocită, reprezentările și legendele clare)	60%
VI M	**Mediocru conservată** (tocită, perforată, reprezentările și legendele parțial lizibile)	50%

(Monedele deteriorate, fragmentate, tocite total pe una din fețe etc. se încadrează sub 50%).

(Considerăm că limita superioară 100 se referă — ipotetic — la moneda cunoscută, pînă în prezent, de autorii lucrării — în colecții sau din documentare s. ex în circa 10 exemplare, iar limita inferioară 1 corespunde monedei medievale cu caracter comun, cunoscută în foarte multe exemplare).

Pentru facilitarea folosirii, tabelul apare compartimentat, pe domnii. S-a notat punctajul numai la **moneda reprezentativă** din grupul respectiv, punctajul la monedele **„variante"** urmînd a fi apreciat de colecționari, de la caz la caz.

Vladislav I (Vlaicu Vodă)

1	90
2	90
3	90
4	90
5	100
6	80
7	80
8	R
9	60
10	60
11	60
12	60
13	60
14	60
15	60
16	60
17	60
18	60
19	60
20	60
21	60
22	60
23	60
24	60
25	60
26	70
27	70
28	RR
29	R
30	RR
31	RR
32	RR

Vladislav I și Radu I

33	RR
34	RR
35	RR
36	RR

Radu I și Vladislav I

37	RR
38	RR
39	RR

Radu I

40	R
41	R
42	90
43	90
44	R
45	80
46	80
47	80
48	80
49	80
50	80
51	80
52	80
53	80
54	80
55	80
56	80
57	80
58	80
59	80
60	80
61	80
62	80
63	80
64	R
65	RR
65 a	R
66	R
67	70
68	R
69	R
70	R
71	R
72	RR
73	RR
74	RR
75	RR
76	RR
76 a	RR
77	RR
78	RR
78 a	RR

Dan I

79	90
80	90

81	90
82	90
83	90
84	80
85	R
86	R
87	90
88	RR

Dan I și Mircea cel Bătrîn

89	RR
90	RR

Mircea cel Bătrîn și Dan I

91	RR

Vlad I

92	RR
93	RR
94	RR
95	RR
96	RR
97	RR

Mircea cel Bătrîn

98	15
98a	15
99	15
100	15
101	15
102	15
103	15
104	15
105	15
106	15
107	15
108	15
109	20
110	20
111	20
112	20
113	20
114	15
115	15
115a	15
116	15
117	15
118	15
119	15
120	20
121	15
121a	20
122	15
123	15
124	15
125	15
126	15
127	15
128	15
129	15
129a	15
130	15
131	15
132	15
133	15
134	15
135	15
136	15
137	15
138	15
139	15
140	15
141	15
142	15
143	15
144	15
145	15
146	15
147	15
148	15
149	15
150	30
151	15
152	15
153	15
154	15
155	15
156	15
157	15
158	15
159	15
160	25
161	15
162	15
163	15
164	15
165	15
166	15
167	15
168	15
169	20
170	15
171	15
172	15
173	15
174	15
175	15
176	15
177	15
178	16
179	15
180	15
181	15
182	15
183	15
184	15
184a	15
185	15
185a	20
186	R
187	R
188	R
189	R
190	R
191	30
192	40
193	30
194	30
195	30
195a	40
196	40
197	40
198	30
199	30
200	25
201	25
202	25
203	25
204	25
205	40
205a	40
205b	40
206	60
207	60
208	80
209	80
210	80
211	80
212	80
213	80
214	80
215	80
216	RR
217	RR
218	RR
219	RR
220	RR

Mihail I

221	RR
222	RR
223	R
224	RR
225	RR
226	RR
227	R

DAN II

228	RR
229	RR

Nicolae Redwitz (banul Severinului)

230	RR
231	RR
232	RR
233	RR
234	RR
235	RR
236	RR
237	RR
238	RR
239	RR
240	RR
241	RR
242	RR
243	RR
244	RR
245	RR
246	RR
247	RR
248	RR
249	RR
250	RR
251	RR
252	RR
252a	RR

Vlad Dracul

253	RR
254	RR
254a	RR
255	RR

Vladislav II

256	60
257	60
258	60
259	60
260	60
261	60
261a	R
262	80
263	RR

Radu cel Frumos

264	RR
265	RR
266	RR

Basarab Laiotă

267	RR
268	RR
269	RR
270	RR
271	RR
272	RR
273	RR

Mihail Radu

274	80
275	80
276	80
277	80
278	80
279	80
280	80
281	80
282	80
283	80
284	80
285	RR

Const. Brîncoveanu

286	—
287	—
288	—
289	—
290	—
291	—
292	—
293	—
294	—
295	—

www.ciubercluz.ro

MOLDOVA

VALOAREA DE SCHIMB ÎNTRE COLECȚIONARI LA MONEDELE MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

Aprecierea se face aplicînd punctajul **gradului de raritate** al monedei, după care intervine scăzămîntul sau sporul procentual corespunzător **stării de conservare** a monedei.

Punctajul gradului de raritate care urmează, se referă la gradul de raritate al monedei respective, descrise în lucrarea de față, monedă considerată în starea de conservare foarte frumoasă.

a) GRADUL DE RARITATE

1) **Inestimabil — Foarte mari rarități** (monede de superlativă importanță numismatică, unicate).
2) RR **De mare raritate**
3) R **Rare**
4) **Punctajul monedelor mai frecvente se încadrează între limitele 100—1.**

b) STAREA DE CONSERVARE

I NC **Necirculată** (impecabilă, fără urme de circulație) 100%

II FF **Foarte frumoasă** (deși circulată, aspectuoasă, fără defecte) 90%

III F **Frumoasă** (slabe urme de circulație, reliefările intacte) 80%

IV FBC **Foarte bine conservată** (foarte puțin tocită, ambele fețe bine conservate) 70%

V BC **Bine conservată** (deși tocită, reprezentările și legendele clare) 60%

VI M **Mediocru conservată** (tocită, perforată, reprezentările și legendele parțial lizibile) 50%

(Monedele deteriorate, fragmentate, tocite total pe una din fețe etc. se încadrează sub 50%)

(Considerăm că: limita superioară 100 se referă — ipotetic — la moneda importantă cunoscută, pînă în prezent de autorii lucrării — în colecții sau din documentare — spre exemplu numai în circa 10 exemplare, iar limita inferioară 1 ar corespunde unei monede **cu caracter comun,** cunoscută în foarte multe exemplare).

Pentru facilitarea folosirii, tabelul apare compartimentat pe domnii. S-a notat punctajul numai la **moneda reprezentativă** scrisă în grupul respectiv, punctajul la monedele **„variante"** urmînd a fi apreciat de colecționari, de la caz la caz, aplicînd bineînțeles corectivul privind **starea de conservare.**

Petru Mușat

7 flori de crin în scut

1—48	25
49—92	30
92 a	RR

6 flori de crin în scut

93—122	25
123—124	30

5 flori de crin în scut

125—159	30
160	40

4 flori de crin în scut

161—163	R

3 flori de crin în scut

164—170	R

2 flori de crin în scut

171—253	20
254—283	25
284—333	25
334—349	30

1 floare de crin în scut

350	RR
350 a	—

Ștefan I

351, 351 a, 351 b	RR

Alexandru cel Bun

352—355	R
356—367	50
368—370	RR
371—374	40
375	R
376	R
377—380	40
381—382	25
383—388	20
389—408	40
409	R
410—410 b	R
411—412	30
413	RR
414	30
415	RR
416—417	30
418—447	15
448—456	20
457—461	R
462	RR
463—469b	R
470—470h	40
470i	RR

Iliaș

471	RR
472—477m	R
478—485	40
486—488	50
489—493	40
494	50
495—499	R
500—501 a	40

Iliaș și Ștefan

502—509 a	RR

Ștefan II

510—513	50
514	R
515—517	R
518—520	50
521—522	R
523—527	60
528—533	RR
534—538	RR

Petru II

539—542	R
543, 544	60
545	R
546—549	50
550—550 b	R

Roman II

551—564	RR

Alexandru II

565—567 a	RR
568—572	R

Asprokastru

573—576	RR

Bogdan II

577—584	RR

Petru Aron

585—589	60
590	R
591—594	60
595—596	R
597—601	R
602—603	RR

Emisiuni neidentificate

603a—603d	RR

Ștefan cel Mare

604—607	60
608—609	R
610—623	60
624—626	R
627—629	RR
630—669	50
670—672	R
673	RR
674—721	50
722—724	R
725—728	50
729	R

730—737	50
738—742	RR

Bogdan III

743—759	40
760	R
761	50

Ștefan IV (Ștefăniță)

762—779	25
780—781	R
782	RR

Alexandru Lăpușneanu

783—784	RR

Despot Vodă

785, 786	RR
787	R
788	—
789, 789a,	R
790—792b	RR
793—795	—
796, 796a	R
797	—
798	—

Ștefan Tomșa

799, 800	RR

Ioan Vodă cel Viteaz

801—807	R
808	RR

Ștefan Răzvan

809—812	RR

Ieremia Movilă

813—820	RR

Istratie Dabija

821—830	RR
831—844a	R

Imitații șilingi
(Suceava)

Suedezi:

Christina

845—916	2
917—947	4
948—952	5
953	RR

Gustav II

954—980	4
981—984	5

Carol X Gustav

985—1000	4

Carol XI

1001—1024	5

Poloneze:

Sigismund II

1025—1027	6

Sigismund III

1028—1036a	5

Ioan II Cazimir

1037—1060	2

Brandenburg:

Georg Wilhelm

1061—1065	2,5

Friderich Wilhelm

1066—1073c	2,5

Emisiuni Sadagura

1074—1082	RR
1083—1086	R
1087	15
1088	RR
1089—1092	15
1093	—
1094—1100	20
1100a—1104a	—
1105—1107	15
1108	—
1109—1109d	25
1110—1111	RR

Ponduri monetare

1112—1114	RR
1115—1119	—

TRANSILVANIA

VALOAREA DE SCHIMB ÎNTRE COLECȚIONARI LA MONEDELE MEDIEVALE

Aprecierea se face aplicînd **punctajul gradului de raritate** al monedei, după care intervine scăzămîntul sau sporul procentual corespunzător **stării de conservare** a monedei.

Punctajul gradului de raritate, care urmează, se referă la gradul de raritate al monedei respective descrise în lucrarea de față, în starea de conservare foarte frumoasă.

a) GRADUL DE RARITATE

1) **Inestimabil — Foarte mari rarități** (monede de superlativă importanță numismatică, unicate)
2) RR **De mare raritate**
3) R **Rare**
4) **Punctajul monedelor mai frecvente se încadrează între limitele 100—1.**

b) STAREA DE CONSERVARE

I NC **Necirculată** (impecabilă, fără urme de circulație) 100%

II FF **Foarte frumoasă** (deși circulată, aspectuoasă, fără defecte) 90%

III F **Frumoasă** (slabe urme de circulație, reliefările intacte) 80%

IV FBC **Foarte bine conservată** (foarte puțin tocită, ambele fețe bine conservate) 70%

V BC **Bine conservată** (deși tocită, reprezentările și legendele clare) 60%

VI M **Mediocru conservată** (tocită, perforată, reprezentările și legendele parțial lizibile) 50%

(Monedele deteriorate, fragmentate, tocite total pe una din fețe etc. se încadrează sub 50%).

(Considerăm că limita superioară 100 se referă — ipotetic — la moneda cunoscută — pînă în prezent — de autorii lucrării — în colecții sau din documentare — spre exemplu în circa 10 exemplare, iar limita inferioară 1 ar corespunde unei monede medievale **cu caracter comun,** cunoscută în numeroase exemplare).

Pentru facilitarea folosirii, tabelul apare compartimentat pe domniile fiecărui principe în parte. S-a notat **punctajul informativ** numai la **moneda reprezentativă** din grupul respectiv, punctajul la monedele „variante" urmînd a fi apreciat — de la caz la caz — de către colecționari.

Monedele de aur și argint cu caracter „inestimabil" au primit semnul —, iar la restul monedelor de aur nu este notat nimic, indiferent dacă ele se încadrează la rarități sau intră în punctajul 1—100.

www.cuper.ro

Ioan Zápolya

1 —43	

Ferdinand I

44 —49	
50 —65	RR
66 —76	R
77 —81	

Ioan Sigismund

82	R
83 —90	
91 —109	R
110, 111	RR
112 —124	
125 —126	RR
127	RR
128 —144	R
145 —154	
155	R
156 —165	
166, 166a	R
167	R
168 —190	
191 —200	RR
201	RR
202	RR
203	R
204 —210	
211	R
212 —221	
222 —241	RR
242 —255	
256 —259	RR
260 —272	
273	RR
274	
275 —276	R

Ştefan Báthory

277 —293	

Cristofor Báthory

294 —302	
303 —305	RR
306 —311	
312	R
313	
314 —322	RR
323 —324	

Elisabeta Boeskay

325 —328	
329	RR

Sigismund Báthory

330 —358	
359 —361	RR
362 —374	R
375	40
376 —380	
381 —398	R
399 —400	50
401 —407	
408 —421a	R
422 —425	30
426 —430	
431	—
432 —434	RR
435 —452	R
453 —468	
469 —486	R
487 —517	
518 —522	R
523	R
524	40
525 —527	
528 —546	R
547	50
548	
549 —554	R
555 —558	25
559 —560	
561 —562	RR
563 —577	R
578 —579	50
580 —596	30
597 —602	
603 —606	30

Braşov

607 —613	RR
614	R
614a-614e	—

Rudolf II

615 —630	

Sibiu

631 —638	
639 —643	RR
644	R

Moise Szekely

645	
646	RR
647	RR

Ştefan Boeskay

648 —654	
655	RR
655a	
656 —670	RR
670a	—
671	R
672 —678	R
679 —702	
703 —713	RR
714 —716	RR
717	RR
718 —720	R
721 —759	30
760 —761	
762, 763	RR
764 —790	30
791 —808	R

Sigismund Rákóczi

809 —810	
811	RR
812	R
813, 814	

Gabriel Báthory

815 —818	R
819 —820	70
821 —829	25
830 —837	
838 —839	RR
840 —853	R
854	70
855	RR
856 —884	25
885 —889	20
890 —900	
901 —917	25
918	30
919	
920 —923	30
924	
925 —930	30
931 —941	25
942 —953	
954 —956	RR
957 —960	
961 —967	RR
968	70
969 —971	RR
972 —974	RR
975 —981	30
982 —991	25
992 —994	40
995 —997	30
998 —1011	
1012 —1013	R
1014	30
1015 —1032	30
1033 —1035	40
1036 —1038	25
1039 —1041	40
1042 —1058	
1059 —1061	R
1062 —1066	30
1067 —1079	25
1080	40
1081	30
1082 —1085	

Braşov

1086	
1087 —1090	RR
1091	
1092, 1092a	RR
1093	RR
1094 —1127	40
1128 —1129	
1130 —1179	40
1180	R
1181 —1182	RR
1183 —1195	40
1196 —1198	R

Gabriel Bethlen

1199 —1207	
1208 —1209	30
1210 —1219	
1220 —1221	RR
1222 —1229	30
1230 —1237	
1238 —1239	R
1240	R
1241 —1247	30
1248 —1257	
1258	R
1259	RR
1260 —1264	40
1265	R
1266	40
1267 —1274	25
1275 —1295	
1296 —1297	RR
1298 —1354	R
1355 —1356	60
1357 —1362	40
1363 —1381	30
1382 —1383	R
1384	RR
1385	R
1386 —1389	25
1390 —1399	
1400 —1423	R
1424 —1425	60
1426 —1434	40
1435 —1437	R
1438 —1440	30
1441 —1443	25
1444	R
1445 —1449	
1450, 1451	R
1452 —1478	R
1479	RR
1480 —1483	40
1484 —1501	40
1502 —1512	40
1513	RR
1514 —1515	30
1516 —1521	25
1522	R
1523 —1528	
1529 —1548	30
1549 —1550	25
1551 —1556	
1557 —1605	30
1606 —1612	25
1613 —1617	
1618	RR
1619 —1625	R
1626 —1705	30
1706 —1724	25
1725	R
1726	R
1727 —1735	
1736 —1749	RR
1750 —1776	R
1777 —1779	40
1780 —1820	30

1821—1826	25
1827—1837	
1838—1850	RR
1851—1878	R
1879—1884	R
1885—1886a	40
1887—1900	30
1901—1903a	R
1904—1910	
1911—1915	RR
1916—1926	R
1927—1928	40
1929—1931	30
1932—1933	
1934, 1935	R
1936	RR

Ecaterina Bethlen

1937—1940	
1941	RR

Ștefan Bethlen

1942	
1943, 1944a	R

Gheorghe Rákóczi I

1945, a, b, c	R
1946—1956	
1957	R
1958—1961	
1962, 1963	30
1964—1966	
1967—1970	35
1971—1980	30
1981—1984	
1985—1986	R
1987—1989	
1990, 1991	R
1992—2001	R
2002—2007	
2008—2011	R
2012—2017	R
2018—2022	
2023	RR
2024—2027	R
2028	RR
2029—2033	
2034—2042	R

Gheorghe Rákóczi II

2043	R
2044—2046	
2047—2060	R
2061—2066	
2067	RR
2068—2089	R
2090—2092	
2093—2100	R
2101—2102a	
2103—2112	R
2113—2117	
2118—2120	30
2121—2126	R
2127—2130	
2131—2137	R
2138—2141	
2142—2148	R
2149—2151	
2152—2167a	R
2168—2172	
2173	RR
2174—2180	
2181—2182a	—
2183 2184	R
2185	
2186—2188	—
2189—2191	RR
2192—2201	R
2202	
2203—2205	RR
2206—2217	R
2218—2220	
2221—2225	R
2226	

Achatius Baresai

2227—2232	
2233	RR
2234—2235	R
2236—2248	
2249—2275	R
2276	RR

Ioan Kemeny

2277—2288	
2289	—
2290—2302	RR

Mihail Apafi

2303—2309	
2309a—2315	RR
2316—2319	40
2320—2327	
2328—2333	RR
2334—2336	R
2336a	RR
2337—2340	
2341—2349	RR
2350—2351	R
2352—2354	
2355—2356a	RR
2357—2359	
2360	RR
2361—2363	R
2364, 2365	
2366—2373	RR
2374—2376	
2377—2396	RR
2397—2405	
2406—2407	RR
2408	
2409	RR
2410	
2411	RR
2412—2413	RR
2414—2415	
2416—2423	RR
2424—2428	
2429—2448	RR
2449	—
2450, 2451	RR
2452, 2457	R
2458—2469	40
2470	R
2471—2473	
2474—2482	RR
2483—2551	40
2552	—
2553—2554	
2555	RR
2556—2568	30
2569—2574	
2575	RR
2576	30
2577	—
2578—2579	
2580	—
2581—2587	
2588—2590	RR
2591—2597	
2598—2601	
2602	
2603, 2604	RR
2605—2607	
2608	RR
2609—2612	
2612a—2614	RR
2615—2617	
2617a	RR
2618, 2619	
2620, 2622a	RR
2623—2630	
2631, 2632	RR
2633—2638	
2639—2641	RR
2642—2647	
2648	R
2649—2659	
2660	RR
2661	
2662	RR

Emeric Tőköly

2663—2666	
2666 a	RR

Leopold I

2667	
2668, 2669	RR
2670—2680	
2681	RR
2682—2691	
2692	RR
2693—2701	25
2702—2705	
2706	25
2707—2721	
2722—2726	25
2727—2737	15

Francisc Rákóczi II

2738—2741	
2742	RR

Iosif I

2743—2745	15
2746—2747	
2748—2751	15
2752—2758	
2759	30
2760—2762	15
2763—2765	12
2766	R
2767	
2768—2771	12
2772	R
2773, 2774	
2775—2777	12
2778, 2779	10

Oradea

2780—2785	RR

Carol VI

2786, 2787	
2788, 2788a	RR
2789—2791	R
2792—2794	
2795	RR
2796, 2796a	30
2797—2799	
2800	RR
2801	
2802	R
2803	
2804, 2805	30
2806	
2807	30
2808—2810	
2811	30
2812	
2813	RR
2814, 2815	30
2816, 2817	
2818	RR
2819—2820	
2821, 2822	RR
2823, 2824	
2825	30
2826, 2827	12
2828	
2829—2830	30
2831	15
2832, 2833	
2834	30
2835—2840	
2841—2843	12
2844	
2845	
2846, 2847	10
2848	
2849	30
2850—2852	12
2853, 2854	
2855	30
2856	12
2857—2859	
2860	RR

www.cimbrcluz.ro

2861		2916	10	2977	R	3115—3117	
2862	30	2917	R	2978—2981		3118, 3119	10
2863	12	2918	25	2982, 2983	R	3120, 3121	
2864		2919, 2920	10	2984—3000		3122, 3123	10
2865—2867	RR	2921, 2922		3001, 3002	R	3124—3126	
2868	12	2923	R	3003, 3004	12	3127—3129	10
2869		2924	25	3005—3010		3130, 3131	
2870	RR	2925	10	3011, 3012	R	3132—3134	10
2871, 2872	30	2926—2928		3013—3015	12	3135—3137	
2873		2929	R	3016—3020	10	3138, 3139	10
2874, 2875	RR	2930	10	3021—3022		3140, 3141	
2876		2931		3023—3032	12	3142—3143	10
2877	RR	2932	R	3033—3035	5	3144—3146	
2878	30	2933	12	3036—3040		3147—3149	10
2879, 2880		2934		3041—3053	12	3150, 3151	8
2881	RR	2935	R	3054	R	3152—3154	
2882	12	2936, 2937		3055—3059	5	3155—3156	10
2883	10	2938	R	3060	5	3157—3159	
2884—2887		2939	25	3061	R	3160—3163	10
		2940—2944b		3062	10	3164	8
Maria Tereza		2945	R	3063, 3063a	R	3165—3167	
2888—2891		2946	25	3064—3076		3168—3169	10
2892	R	2947	10	3077—3079	R	3170	8
2893	25	2948, 2949		3080	20	3171—3177	
2894—2998		2950	R	3081—3086	12	3178—3181	10
2899	R	2951	25	3087	12	3182—3185	
2900	25	2952	10	3088—3094	10	3186—3188	10
2901		2953, 2954		3095, 3096	8	3189—3193	
2902	R	2955	R	3097, 3098	5	3194	R
2903	10	2956—2958		3099—3108	5	3195	RR
2904—2907		2959, 2960	R	3109	10	3196—3204	10
2908	R	2961—2965		3109a	R	3205—3206	8
2909	10	2966	R	3110	8	3207	8
2910—2914		2967—2973		3111—3113a		3208, 3209	
2915	R	2974—2976	R	3114	12	3210	R

NB. **Pentru monedele de tipul comun al monedelor austriece** (emisiuni de la Francisc I, Iosif II, Leopold II, Francisc II, Ferdinand I şi Francisc-Iosif I), emisiuni care poartă iniţialele monetăriei Alba-Iulia, C-A, sau E şi care au fost cuprinse în lucrare — enumerativ — între nr. 3211—3571, se pot folosi cataloagele austriece şi altele străine în operaţiunile de încadrare şi estimare.

MONEDE ROMÂNEŞTI MODERNE ŞI CONTEMPORANE

VALOAREA DE SCHIMB ÎNTRE COLECŢIONARI

Aprecierea se face aplicînd punctajul **gradului de raritate** al monedei, după care intervine scăzămîntul procentual corespunzător **stării de conservare.**

Punctajul gradului de raritate, care urmează, se referă la gradul de raritate al monedei respective, considerînd starea de conservare I (monedă necirculată) 100%.

a) GRADUL DE RARITATE

1) **Inestimabil** — **Foarte mari raritäţi** (monede de superlativă importanţă numismatică, unicate)
2) RR **De mare raritate**
3) R **Rare**
4) **Punctajul monedelor moderne mai frecvente se încadrează între 100—0,5.**

b) STAREA DE CONSERVARE

I	NC	**Necirculată** (impecabilă, fără urme de circulaţie	100%
II	FF	**Foarte frumoasă** (deşi circulată, aspectuoasă, fără defecte)	90%
III	F	**Frumoasă** (slabe urme de circulaţie, reliefările intacte)	80%

IV FBC	**Foarte bine conservată** (foarte puțin tocită, ambele fețe bine conservate)	70%
V BC	**Bine conservată** (deși tocită, perforată etc., reprezentările și legendele clare)	60%
VI M	**Mediocru conservată** (tocite, reprezentările și legendele parțial lizibile)	50%

Monedele deteriorate, lovite, mult tocite, etc. se încadrează sub 50%.

Considerăm că limita superioară — 100 — se referă — ipotetic — la moneda cunoscută pînă în prezent de autori sau din documentare, în circa 10 exemplare, iar limita inferioară —0,5 — corespunde monedei moderne cu caracter comun, cunoscută în foarte multe exemplare.

Punctajul este arătat numai la moneda de **tipul reprezentativ**, iar pentru monedele **„variante"** punctajul urmează a fi apreciat de colecționari, de la caz la caz.

Se menționează că: la monedele de aur, probe, falsuri și jetoane, nu s-a întocmit punctaj.

De asemenea, nu s-a întocmit punctaj pentru monedele în circulație.

1	15
1a	15
2	3
2a	15
3	3
3a	3
3b	3
4	3
4a	3
4b	3
5	20
6	3
6a	3
7	4
7a	4
8	6
8a	15
9	6
10	10
11	100
11a	RR
11b	RR
12	10
12a	30
13	10
13a	50
14	R
15	10
16	15
17	15
17a	50
18	15
19	15
20	15
21	50
21a	50
22	50
23	
24	
25	RR
26	R
27	1,5
27a	1,5
28	3
28a	3
28b	3
28c	3
29	2
29a	2
29b	2
29c	2
30	5
31	5
32	5
32a	5
33	6
34	2
34a	2
35	0,5
36	0,5
36a	0,5
37	3
38	1
39	1
39a	1
40	10
40a	10
41	2
42	2
42a	2
43	6
43a	10
44	10
45	10
46	4
46a	4
47	10
48	2
48a	2
49	2
50	2
51	2
51a	2
52	10
52a	15
53	15
54	10
55	10
56	10
57	8
58	3
58a	3
59	3
60	3
61	3
61a	3
62	15
63	15
64	RR
65	5
65a	5
66	5
67	5
68	5
68a	5
69	50
69a	50
69b	50
69c	60
69d	50
69e	60
69f	R
70	50
71	60
71a	50
71b	50
72	RR
73	RR
74	90
75	90
76	
77	
78	
79	
80	
81	
82	
83	
84	1
84a	1
85	2
85a	2
86	1
86a	1
87	1
87a	1
88	
89	
90	
91	
92	1
92a	1
92b	15
93	5
93a	8
93b	10
94	0,5
95	0,5
96	0,5
97	2
97a	2
97b	2
97c	2
97d	3
98	3
98a	4
98b	4
98c	4
99	
99a	
100	
100a	
101	2
102	2
103	30
103a	10
104	5
105	10
106	
106a	
107	
107a	
108	
108a	
109	
109a	
110	30
111	20
112	15
113	—
114	0,5
115	0,5
116	1
117	1
118	1
119	1
120	1
120a	5
121	1
122	2
123	2
124	5

www.cimec.ro

124a	20	139	1	154	0,1	169	circulă
125	10	140	1	155	0,2	170	0,5
126	3	141	1	156	0,2	171	0,5
127	2	142	10	157	8	172	0,5
128	2	143	1	158	0,3	173	0,5
129	2	144	1	159	0,3	174	circulă
130	2	145	1	160	0,3	175	2
131	4	146	15	161	0,3	176	2
132	8	147	2	162	0,3	177	
133		148	2	163	0,3	178	
134	0,5	149	2	164	circulă	179	
135	1	150	2	165	0,5	180	circulă
136	1	151	5	166	0,5	181	
137	2	152	0,1	167	0,5	182	
138	1	153	0,1	168	0,5	183	

BILETE ȘI BANCNOTE ROMÂNEȘTI

VALOAREA DE SCHIMB ÎNTRE COLECȚIONARI

Aprecierea se face aplicînd punctajul **gradului de raritate** al bancnotei, după care intervine scăzămîntul procentual corespunzînd **stării de conservare.**

Punctajul gradului de raritate se face la starea de conservare I (bancnotă necirculată).

a. GRADUL DE RARITATE

1) **Inestimabil** — **Foarte mari rarităţi** (bancnote de superlativă importanţă numismatică, unicate)
2) RR **De mare raritate**
3) R **Rare**
4) **Punctajul bancnotelor mai frecvente se încadrează între limitele 100—0,5.**

b. STAREA DE CONSERVARE

I NC **Necirculată** Ca nouă, excepţional de frumoasă 100%

II FF **Foarte frumoasă** Fără nici un defect, deşi a fost în circulaţie 90%

III F **Frumoasă** Puţin pliată, îndoită în două 80%

IV FBC **Foarte bine conservată** Cu slabe urme de circulaţie, fără rupturi sau alte defecte 70%

V BC **Bine conservată** În stare bună, pliată în lung şi în lat, fără pete, lipituri, iscălituri etc. 60%

VI M **Mediocru conservată** Puţin pătată, şifonată, cu marginea puţin degradată, însă textul complet. 50%

Bancnotele deteriorate, fragmentate, cu lipsuri parţiale etc. se încadrează sub 50%.

Considerăm că limita superioară — 100 — se referă — ipotetic — la bancnota cunoscută pînă în prezent de autori în colecţii sau din documentare în circa 10 exemplare, iar limita inferioară —0,5— corespunde bancnotei cu caracter comun, cunoscută în foarte multe exemplare.

Punctajul este arătat numai la bancnota de **tipul reprezentativ**, iar pentru bancnotele **„variante"** punctajul urmează a fi apreciat de colecţionari, de la caz la caz.

Se menţionează că nu s-a întocmit punctaj pentru bancnotele în circulaţie şi cele cunoscute din literatură.

1	—	12	RR	22	1	30	circulă
2	—	13	RR	23	0,5	31	5
3	—	14	RR	23a	0,5	32	5
4	9	15	RR	24	circulă	33	5
5	10	16	0,3	25	1	34	10
6	15	17	5	25a	1	34a	10
7	20	18	1	26	1	35	5
8	40	19	0,8	27	1,2	36	4
9	RR	19a		28	1	37	4
10	RR	20	0,8	29	0,7	37a	4
11	RR	21	0,8	29a	0,7	38	4

39	1
39a	1
40	1
41	1,5
41a	1,5
42	circulă
43	10
44	10
44a	10
45	10
46	10
47	10
48	10
49	10
50	10
51	10
52	10
53	10
54	10
55	10
56	10
57	10
58	10
59	10
60	10
61	10
62	10
63	10
64	10
65	10
66	10
66a	10
67	10
68	10
68a	10
69	10
70	10
71	10
72	10
73	10
74	10
75	10
76	10
77	10
78	10
79	10
80	10
81	10
82	10
83	10
84	10
85	10
86	10
87	10
88	10
89	7
90	7
91	7
92	7
93	7
94	7
95	10
96	10
97	10
98	10
99	10
100	10
101	10
102	10
103	10
104	10
105	10
106	10
107	10
108	10
109	10
110	10
111	10
112	5
113	5
114	5
115	5
116	3
117	5
118	5
119	4
120	4
121	4
122	4
123	4
124	4
125	4
126	4
127	5
128	3
129	3
130	3
131	3
132	0,2
133	5
134	7
135	5
136	5
136a	5
136b	5
137	3
138	3
138a	3
139	circulă
140	circulă
141	20
141a	20
142	20
142a	20
143	20
144	20
145	20
146	20
147	20
148	20
149	20
150	20
151	20
152	20
153	20
154	20
155	20
156	20
157	20
157a	20
158	20
159	20
159a	20
160	20
161	20
162	20
163	20
164	20
165	20
166	20
167	20
168	20
169	20
170	20
171	20
172	20
173	15
174	15
175	15
176	15
177	15
178	15
179	15
180	15
181	15
182	15
183	15
184	15
185	15
186	15
187	15
188	15
189	25
190	15
191	15
192	15
193	15
194	15
195	15
196	15
197	15
198	15
199	15
200	15
201	15
202	15
203	15
204	15
205	15
206	10
207	10
208	10
209	10
210	10
211	10
212	10
213	10
214	10
215	10
215a	10
216	10
216a	10
217	15
218	0,5
219	5
220	3
221	2
221a	2
222	10
222a	10
223	circulă
224	20
225	20
226	20
227	20
228	20
229	20
230	20
231	20
232	20
233	50
234	15
235	15
236	15
237	15
238	15
239	15
240	15
241	15
242	15
243	15
244	15
245	15
246	15
247	15
248	15
249	15
250	15
251	10
251a	10
252	6
252a	6
253	6
253a	6
254	6
254a	6
255	10
256	1,5
257	1,5
258	1,5
259	1,5
260	15
261	5
262	RR
263	RR
264	RR
265	RR
266	RR
267	RR
268	RR
268a	RR
269	RR
270	RR
271	RR
272	RR
273	RR
274	R
275	R
276	R
277	R

www.ciuperciz.ro

278	R	307a	5	336	2	359	5
279	R	308	10	337	2	360	2
280	R	309	1	338	1	360a	2
281	R	310	1	339	1	361	6
282	R	311	1	340	1	362	3
283	R	312	1	341	1	363	10
284	R	313	1	342	1	364	2,5
285	R	314	10	343	1,5	365	3
286	R	315	20	344	1,5	365a	3
287	R	316	15	345	10	366	10
288	R	317	10	345a	(L)	367	(L)
289	R	318	3	346	0,8	368	(L)
290	R	319	1,5	346a	1	369	0,2
291	R	320	1,5	347	1,5	370	0,2
292	R	321	1,5	347a	1,5	371	0,3
293	R	322	1,5	348	1,5	372	3
294	R	323	1,5	348a	2,0	373	2,5
295	30	323a	2	349	3,5	374	6
296	30	324	10	349a	3,0	375	2,5
297	30	325	30	350	4	375a	2,5
298	30	325a	10	350a	3	376	7,5
299	30	325b	10	351	7	377	3
300	30	326	1	351a	7	378	2,5
301	30	327	1	352	15	379	3
302	30	328	5	352a	15	380	20
303	30	329	1	353	30	381	5
304	30	330	1	353a	30	382	8
305	5	331	1	354	0,2	383	10
305a	5	332	1	355	0,5	384	20
306	5	333	1	356	0,5	385	70
306a	5	334	2	357	2	386	100
307	5	335	2	358	2		

BIBLIOTECA JOSETEAM

monede și bancnote românești

george buzdugan
octavian luchian
constantin c. oprescu

www.cimec.ro

EDITURA SPORT-TURISM

www.cimec.ro

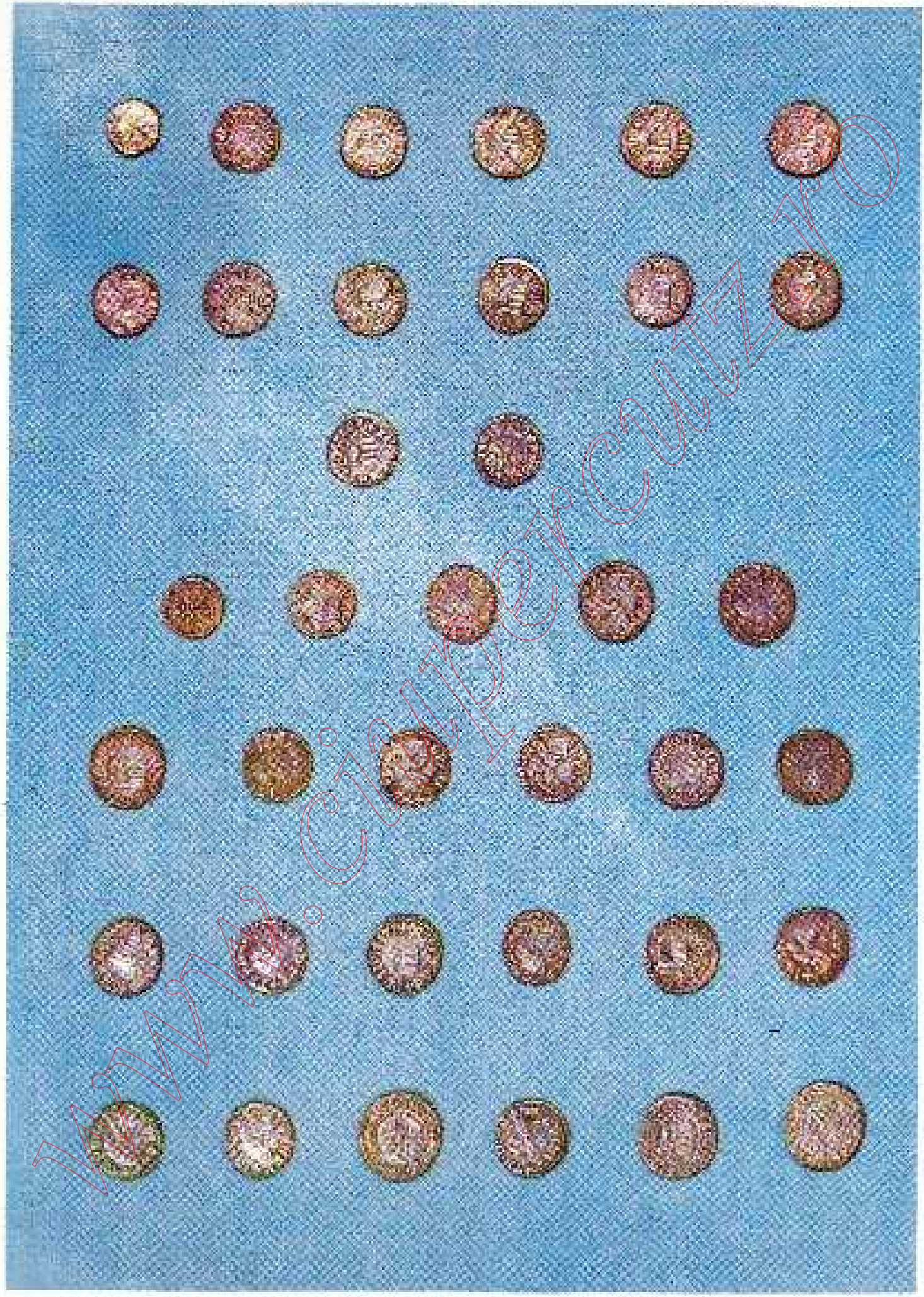
www.ciupercuiz.ro

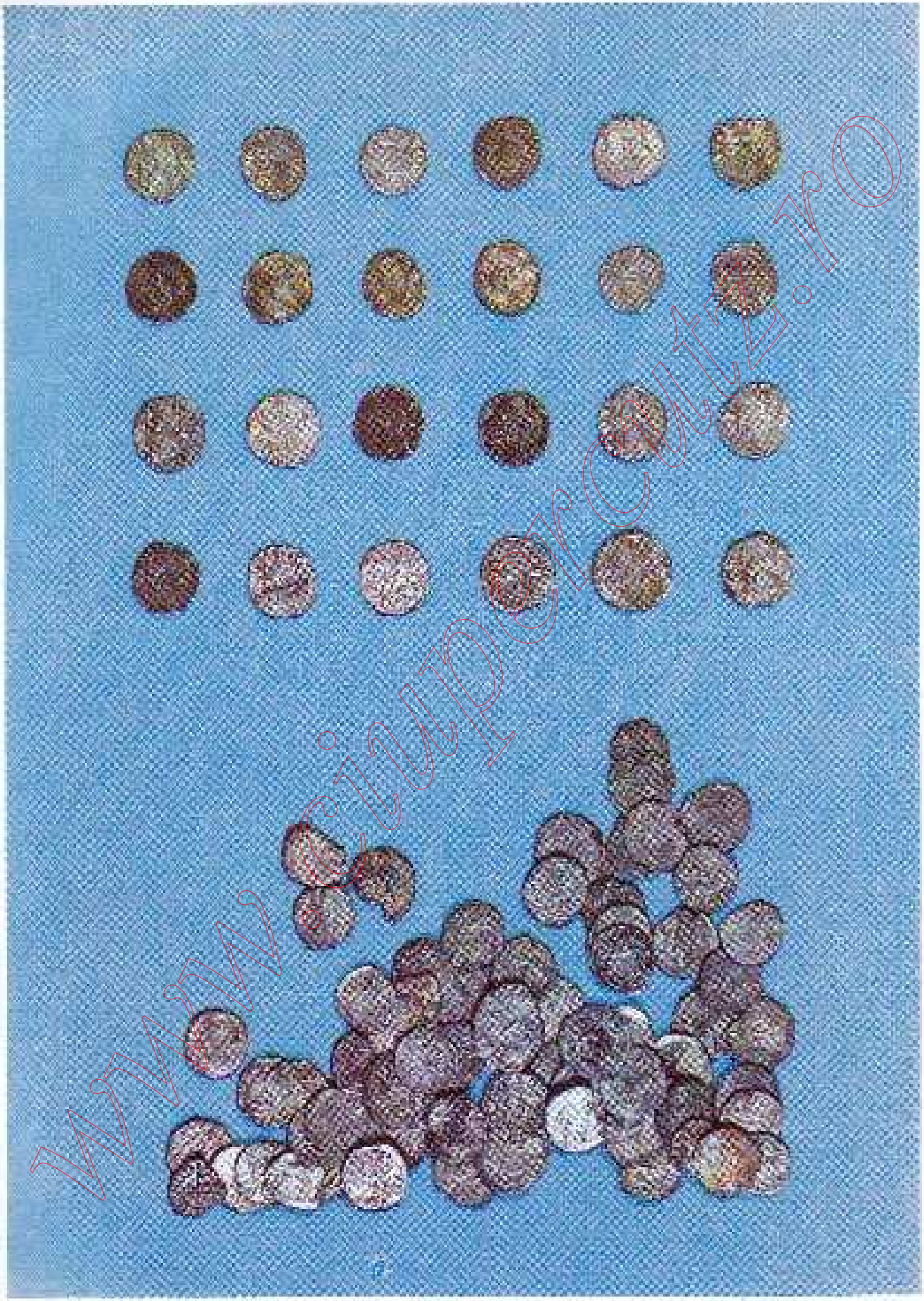

www.ciupercuta.ro

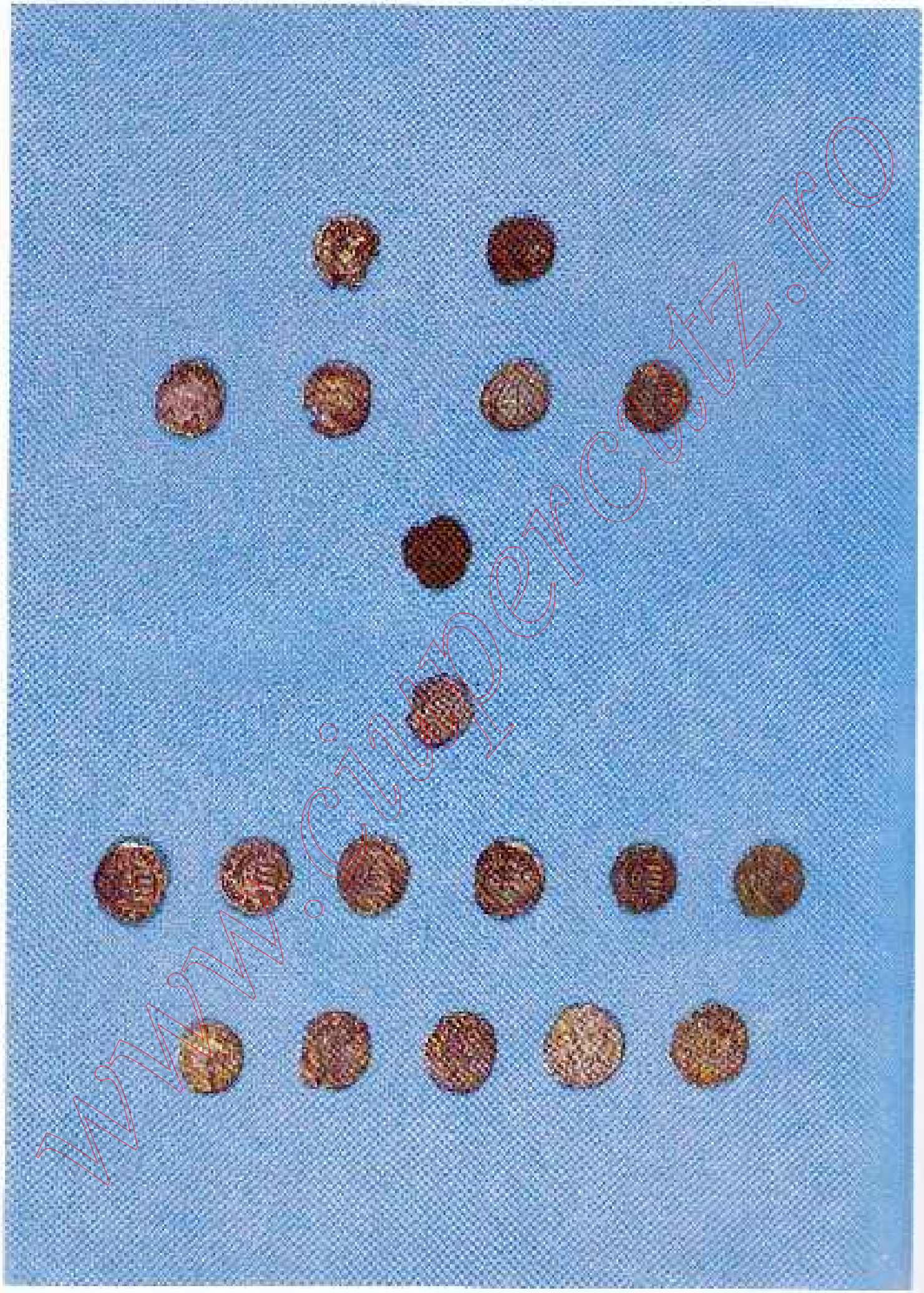
www.cuupercutz.ro

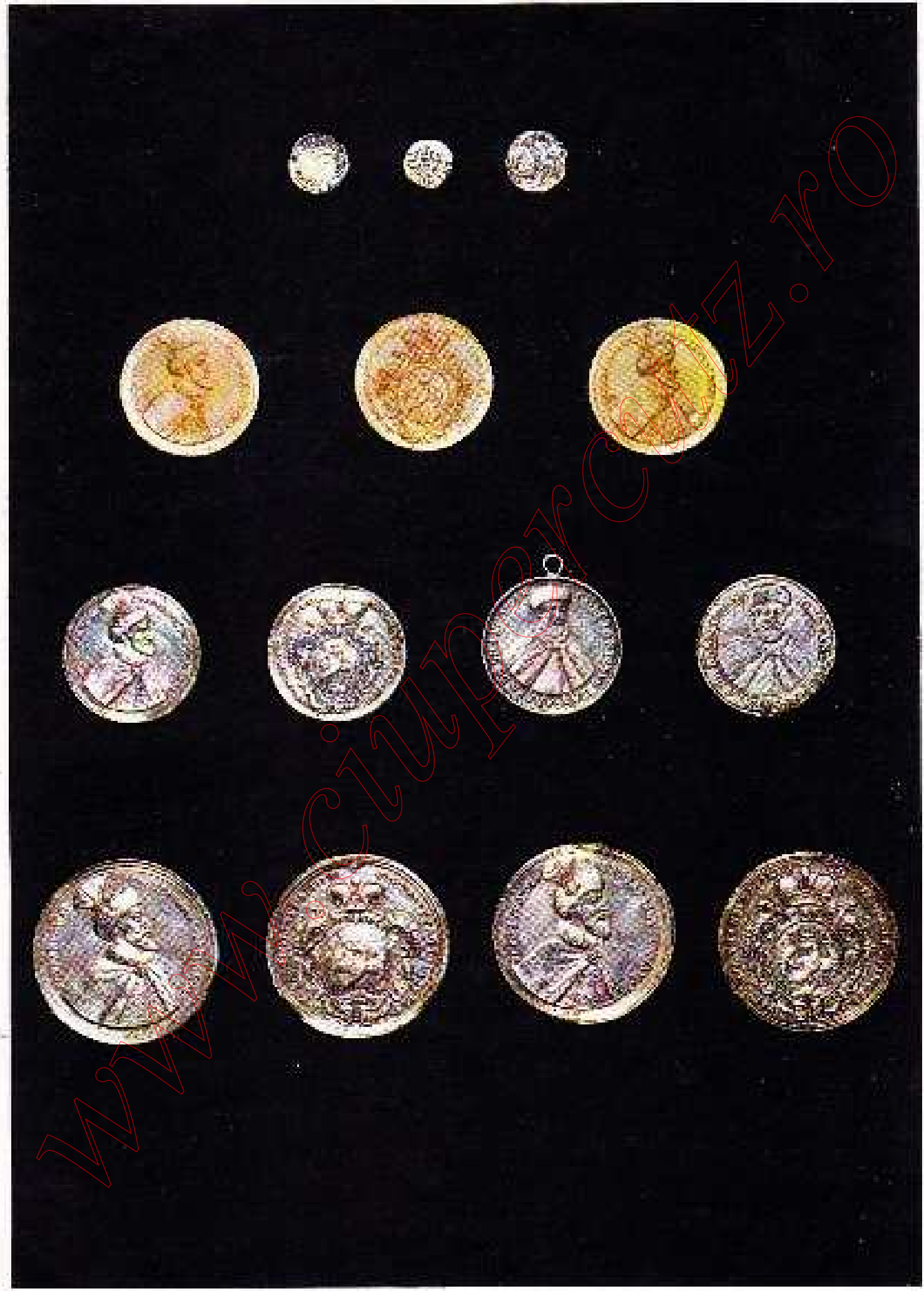

www.ciupercauz.ro

www.cnpdfcreator.ro

www.cinDercuiz.ro

www.ciuperculz.ro

www.cimec.ro

www.ciupercutz.ro

www.cimec.ro

www.cimec.ro

www.ciupercutz.ro

www.ciupercutz.ro

www.ciupercutz.ro

www.clubercutz.ro

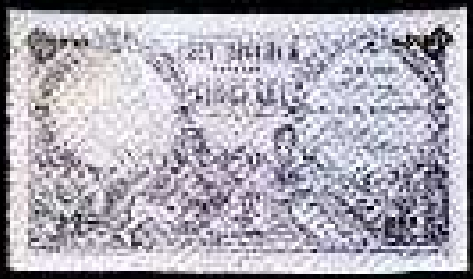

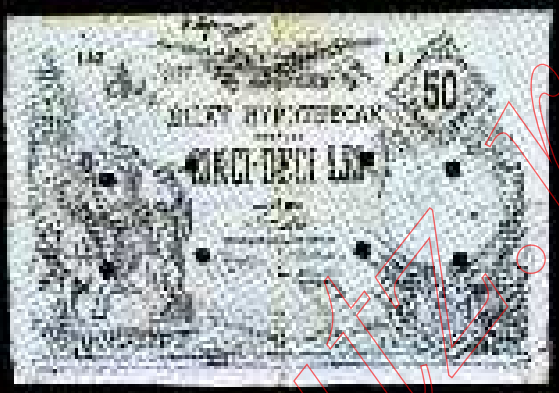
50
CINCI-DECI LEI

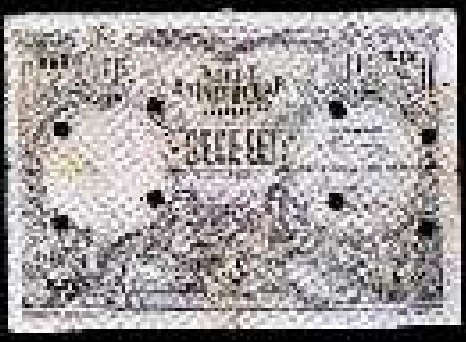

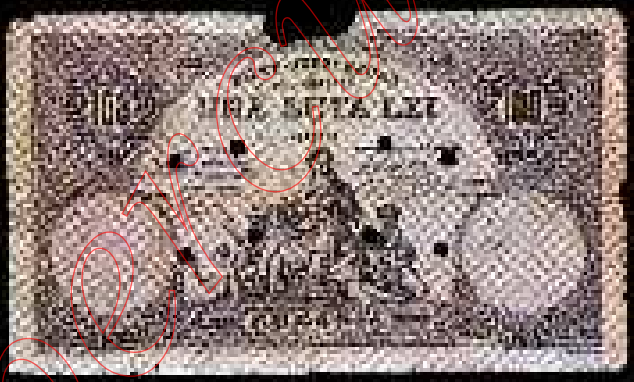
O SUTĂ LEI

Doue-deci Lei

CINCI SUTE LEI

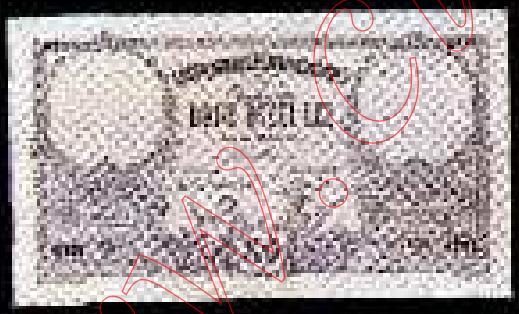

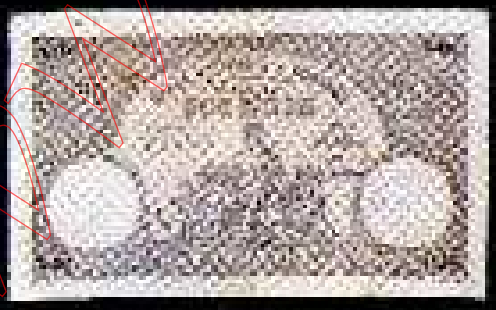

UNA MIE LEI

www.cimec.ro

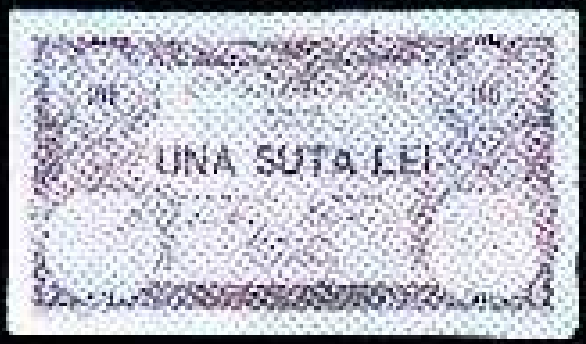

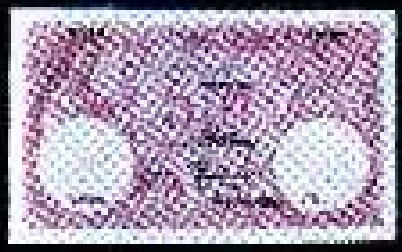

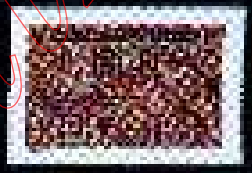

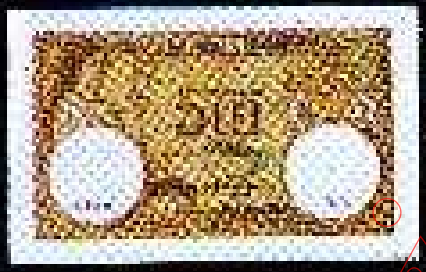

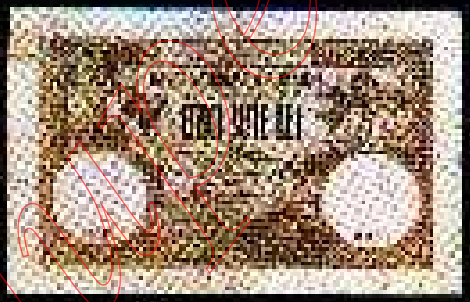

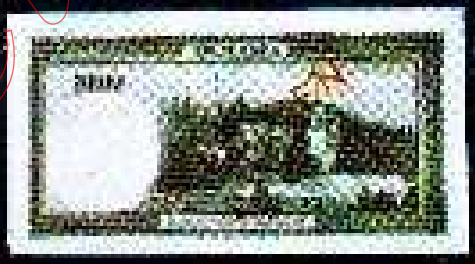

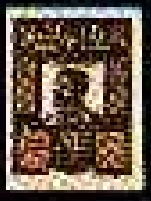

www.cluj.ro

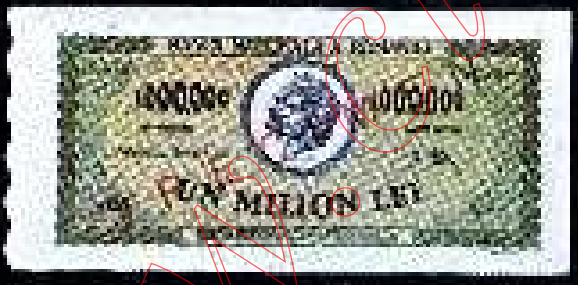

www.simpetru.ro